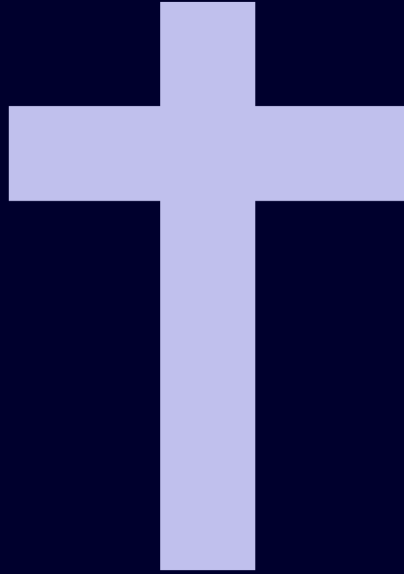

Godeeyo To Tekepo

Portions of the New Testament in the Odoodee language of
Papua New Guinea

Godeeyo To Tekepo
Portions of the New Testament in the Odoodee language of Papua New Guinea
Sampela hap Nupela Testamen long tokples Odoodee

copyright © 2006, 2015, 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Odoodee

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
ffb0eddd-0f6e-5201-89ab-6fcbfcaebaba

Contents

Matiyu	1
Maka	66
Luka	104
Yonee	171
Diye Di Odo	220
1 Tesalonika	283
2 Tesalonika	289
2 Timoti	293
Taites	299
Palimon	303
Yemes	305
1 Yonee	312
2 Yonee	319
3 Yonee	320
Yuda	321

To tekepo Matiyuye hogugu Matiyu

Matiyu booka goo eyo bei

Matiyu yo Yesu o hamamee dili odoo 12 ee ma kulodu hee yoso. Yo o hu hee Libai deliso. Yu odooso Yesu mapoo tei talame to hogugu hagee yayo dimapoo teneeso. Esiga yayo to hogugu hagee ma kulodu Booka Nape mapoo taka goo ee Yesuye medee tobuloso tomo sileeso. Osoloso Yesu Yu odooso bamelee Keliso.

*Yesuwo amawe dio
(Luka 3:23-38)*

¹ Yesu Keliso yo Deibidiyo amawe, osoloso Deibidi yo Eibalahameeyo amawe. Esiga Yesuwo amawe dio dia hu hagooso.

² Eibalahameeyo owolo Aisek, osoloso Aisekeeyo owolo ee Yekob, Yekobeeyo owolo ee Yuda, osoloso Yekobeeyo owolo dio abo.

³ Osoloso Yudayo owolo ee Peles dio Sala dio (osoloso egee bia dia owee ee Tamala), osoloso Peleseeyo owolo ee Heslon, osoloso Hesloneeyo owolo ee Lam.

⁴ Osoloso Lameeyo owolo ee Aminadab, osoloso Aminadabeeyo owolo ee Nason, osoloso Nasonneeyo owolo ee Salmon.

⁵ Osoloso Salmonowo owolo ee Bowas (Bowaseeyo owee ee Leihab), osoloso Bowaseeyo owolo ee Obed (Obedeeyo owee ee Lut), osoloso Obedeeyo owolo ee Yesi.

⁶ Osoloso Yesiyo owolo ee wiligi odoo toboloso badebei Deibidiso. Deibidiyo owolo ee Solomonono. (Solomonowo owee ee daga Yulayayo osobo.)

⁷ Osoloso Solomonowo owolo ee Lehobowam, osoloso Lehobowameeyo owolo ee Abiya, osoloso Abiyayo owolo ee Asa.

⁸ Osoloso Asayo owolo ee Yehosapat, osoloso Yehosapateeyo owolo ee Yeholam, osoloso Yeholameeyo owolo ee Yusaya.

⁹ Osoloso Yusayayo owolo ee Yotam, osoloso Yotameeyo owolo ee Ahas, osoloso Ahaseeyo owolo ee Hesekeya.

¹⁰ Osoloso Hesekeyayo owolo ee Manase, osoloso Manaseyoyowolo ee Amon, osoloso Amoneeyo owolo ee Yosaya.

¹¹ Yosayayo owolo ee Yekonaya, osoloso Yosayayo owolo dio abo.

Beeame domo omapoo Isalael odooso odoo abo sabolo ha temeleso, diba Bebilon mi mapoo dabalame iyado diso. ¹² Esiga Isalael odooso Bebilon mi mapoo dala ma kulodu debei beeame omapoo Yekonayaye giso holo soomagooso, o hu ee Selatiyel. Osoloso Selatiyeleeyo owolo ee Selubabel.

¹³ Osoloso Selubabeleeyo owolo ee Abiyud, osoloso Abiyudowo owolo ee Eliyakim, osoloso Eliyakimeeyo owolo ee Asol.

¹⁴ Osoloso Asolowo owolo ee Sadok, osoloso Sadokowo owolo ee Akim, osoloso Akimeeyo owolo ee Eliyud.

¹⁵ Osoloso Eliyudowo owolo ee Eliyesel, osoloso Eliyeseleeyo owolo ee Matan, osoloso Mataneeyo owolo ee Yekob.

¹⁶ Osoloso Yekobowo owolo ee Yosep. Esiga Yosepeeye Meli huso. Osoloso Meliye Yesu edebeeyo takolone Keliso deli ee soomagooso.

¹⁷ Esiga Eibalahameeye badebei beeame omaga bei mooloogooloso di wiligi odoo Deibidiye badebei beeame omapoo, Kelisowo amawe dio 14 odoo hagee biaso debeiso. Osoloso wiligi odoo Deibidiye badebei beeame omaga bei mooloogooloso di Bebilon odoo oso Isalael odoo dala ma kulodu gilimado di beeame omapoo, Kelisowo amawe dio 14 odoo hagee biaso debeiso. Osoloso abaga bei mooloogooloso di Yesu soomagoo beeame mapoo, Kelisowo

amawe dio 14 odoo hagee biaso de-beiso.

*Yesu Keliso soomagoo
(Luka 2:1-7)*

¹⁸ Yesu Keliso soomagoo goo ee egeesee moloso. Owee Meli Yosepe-eye hulame dadagoloso debeiso. Esino diba huilega dobolone, Meli yo Dio Tei oso kitulugu maga koowasi moodoo goo ee eyo nediliyo ogoloso gooleedooso. ¹⁹ Esino Yosepeeye goo hagee duloso, gowoolone Meli pagalame gooleeso. Esino Yosep yo Godeeyo howo woola tekepo badeli. Esiga odoo susuga eyo howo woola Meli pagalai yo goomegele. Egeeseelone Meli hulame dadaga ee mada pagalame yo goomogaso.

²⁰ Yosep yo goo hamaga goolone badoboome, Godeeyo momaiye oso sapootia mapoo yimapoo sibilesa egeesee takaso, “Yosep, Deibidiyo amawe, no Meli hulei na ebi. Bei, yo Dio Tei oso kitulugu maga koowasi moodooloso ka badoso. ²¹ Esiga yo giso holo soomagalaiso. Egeeseega nayo o hu Yesu hedi. Bei, o odoo oso dibada goo tokenee eyo nei telega pagalame, yayo diba pidileiso,” diso.

²² Esiga Godeeye o odoo yimaga to toloso kokodo takomo sili odoo yimaga to taka goo oso tei dalame, goo susuga hagooso tei peledabaso. Bei, yayo egeesee takaso,

²³ “Sobo obuo giso dia goo gooleedele poogoo oso koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso.

Osoloso odoo susuga oso o hu ee Imanuwel dolone dabalaiso,” diso.

Hu eyo bei ee Godee ibolo hodobo badoso.

²⁴ Esemme Yosep yo tia hogabuloso Godeeyo momaiyeso yimapoo taka to ee dodolone Meli huso. ²⁵ Esino Yosep dio Meli dio hedebe delega badolone, Meliye giso holo soomagooso. Esemme Yosepeeye holope o hu Yesu hediso.

2

Giwo hesigeli odoo oso Yesu agalame di

¹ Helodeeye Yu odoowo wiligi odoo toboloso badebei beame omapoo, Yudiya mi toowa ma kulodu Betilhem mi pepooko mapoo Meliye Yesu soomagooso. Yesu soomagoloso hamamee giwo hesigeli odoo oso osokoso sibili maga Yolusalem mi mapoo sibadeeso. ² Diba Yolusalem mapoo peledoboloso egeesee takomo silesibiso, “Ibada middee mapoo dobolone egeino, giwo toowa osokoso sibili omapoo molome egeiso. Iyo giwo egee ogoloso, wiligi odoo hee olo soomagoo doloso gooleedoloso hamapoo ka sibadee. Esiga holope Yu odoowo wiligi odoo toboloso badalame soomagoo ee kasomo? Bei, iyo o hu dokodoo poudalame ka sibadee,” dee takomo silesibiso.

³ Esino wiligi odoo Helodee sabolo osoloso Yolusalem mapoo debeli odoo susuga sabolo oso goo hagee duloso diya gooleeso. ⁴ Egeeseelone Helodeeye tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso takolone Keliso kamapoo soomagaigalala?” diso.

⁵ Esemme diayo nei egeesee takaso, “Yudiya mi toowa ma kulodu Betilhem mi pepooko mapoo soomagaigona diso. Bei, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso egeesee hoguguso,

⁶ ‘Betilhem Yuda mi ee ma kulodu, Nayo Yuda mi toowa ee ma kulodu goo toowa ka moloso.

Bei, nee mi omaga wiligi odoo tabalai ee sibileiso.

Yayo mo odoo Isalael mi mapoo debeli odoo ee bamalaiso,’ dee takeliso.”

⁷ Esemme Helodeeye goo hagee duloso, giwo hesigeli odoo mapoo giwoso peledaba beame ee

gooleedalame diba mada gili-madooso. ⁸ Osoloso diayo nei taka duloso diba Betilihem mapoo diye dolone to egeesee takaso, “Niba dilesos holope egee medee esiameloso ogoloso see wedi sibilesos amapoo takee. Egeeseega anosee yimapoo dilesos o hu dokodoo poudileiya,” dee takaso.

⁹⁻¹⁰ Esemes giwo hesigelis odoo oso Helodeeyo to duloso dulone, giwo diayo dia mi mapoo egei hedebe onosee see egeiso. Diba giwo egee ogoloso diya goomoga sabolo giwosos malalo dime hamamee deedees diso. Diba giwo egee hamamee dodomo dime, giwosos dilesos holopesos badebeis mosos eyo tobutu pounee meleeso. ¹¹ Esemes giwo hesigelis odoo oso holopesos badebeis mosos eyo kulodu gadilesos egeinos, holopesos owee Meli dios badoboome egeiso. Esemes diayo gawulosos dobolone holopesos eyo hu dokodoo poudosos. Osolosos emegeis di bi gold molee, osolosos sigas medees sisigagilis bi medees tekepo, osolosos mopoodosos soos kolo mapoo hedilis hageesee yimapoo teneesos. ¹² Esinos diba see wedi dilames tianos, sapootias mapoo Godeeyes dimapoo egeesee takasos, “Niba see wedi dugas, Helodeeyes badebeis magas na di. Esinos niba eli hee magas nibadas mi mapoo ka diyadee,” disos. Esemes diba to ee dodolone eli hee magas dibadas mi mapoo diyadeesos.

Isipi mi mapoo kukulo di

¹³ Osolosos hamamees giwo hesigelis odoo olo dime, gesi omapoo Yosep tiamolome, sapootias mapoo Godeeyos momaiyes osos sibilesos yimapoo egeesee takasos, “No hogabulosos holopesos sabolos osolosos owees sabolos gilimadolosos Isipis mi mapoo kukulos di. Bei, Helodeeyos odoo oso holopesos egees wooloomalames esiamos sibileisos. Esigas niba kukulos dilesos Isipis mi mapoo dabalames di. Nibas omapoo dilesos dogas, niyos see wedi sibileis beames ee ayo nimapoo takalaisos,” disos.

¹⁴ Egeesee takas dulosos gesi omapoo Yosep hogabulosos holopesos sabolos owees sabolos gilimadolosos Isipis mi mapoo kukulos disos. ¹⁵ Dibas omapoo dilesos Helodees towas belesos bameleesos. Esigas goos hagees tei peledabasos, Godeeyes o odoo yimagas to tolosos kokodos takomos silis odoo yimagas takas to sabolos tebilames. To ee hagoosos,

“Ayo mo holo Isipis mi ee poogolosos sibilames iso.”

Giso holaisos pilugu

¹⁶ Esinos giwo hesigelis odoo oso Helodees mapoo takalames see wedi sibilegas, eli hee magas dibadas mi mapoo wedi di goos ee dulosos yos diyas kamasos. Osolosos yayos eyos nediliyos egeesee gooleesos, “Giwo hesigelis odoo oso giwo dias midees mapoo egei beames omagas simi dugos bakadios olo poogoosos. Esigas ayo mo odoo mapoo takolones, gisos holaisos dugos bakadios poogoo sabolos osolosos dimas hamamees sooloogamagoo sabolos piligiyes dagas, holopesos egees sabolos wooloomalaisos,” disos. Esigas yayos o odoo mapoo to kitulugos teneesos, diayo Betilihem mi mapoo osolosos mi pepusos abos koolas mapoo bumos di, omapoo dilesos gisos holaisos pepusos susugas piligilames. Esemes diayos dilesos gisos holaisos dugos bakadios osolosos dimas hamamees sooloogamagoo sabolos pilugusos. ¹⁷ Esigas goos hagoosos peledoboome Godees magas to tolosos kokodos takomos silis odoo Yelemayayes takas to sabolos tebiasos. Bei, yayos egeesee hogugusos,

¹⁸ “Diya goohelemes Lama mi ee ma kulodugas pisas ee dusos.

Bei, sobos Laiseleeyes owolos dios halo ka pusumos silosos.

Esigas yos pisas koo koodobuosos.

Bei, owolos dios susugas olo pilugugas.”

Yosepeyes Nasalet mi mapoo see wedi simi

¹⁹ Yosep Isipis mi mapoo osee badoboome, wiligis odoo tabas Helodees tastos. Esemes Yosep tiamolome

sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso sibilesa yimapoo egeesee takaso, ²⁰ “No hogabuloso holope sabolo owee sabolo gilimadoloso Isalael mi mapoo see wedi di. Bei, giso holo egee wooloomalame esieli odo egee bia olo wediaso,” diso.

²¹ Esem Yosep to hagee duloso, holope sabolo owee sabolo gilimadoloso see Isalael mi mapoo wedi diso. ²²⁻²³ Esino Helodee teme, see owolo Akaleyoseeye Yudiya mi mapoo wiligi odo toboloso badebeiso. Esem Yosep goo hagee duloso mi omapoo dilei ebiaso. Esem sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso see tobu sibilesa yimapoo egeesee takaso, “No Yudiya mi mapoo na di,” diso. Yosep yo momaiyeso egeesee taka duloso see Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko mapoo badalame diso. Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odo oso taka to sabolo tebiaso. Bei, diayo egeesee takaso, “Edebeeyo yo Keliso dolone Nasalet odo dalaiso,” diso.

3

Yonee odo howo oluguli odo oso to taka
(Maka 1:1-8, Luka 3:1-18, Yonee 1:19-28)

¹ Osoloso Yesu Nasalet mi mapoo badoboome, Yonee odo howo oluguli odo oso sibilesa Yudiya miwe poogoo mi mapoo Godeeyo to egeesee takomo siliso, ² “Niba goo goolee su wudoloso nibada tokenee maga miligi pie. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei olo koola tooboo,” dee takomo siliso. ³ Esiga Yonee odo howo oluguli odo eyo goo maga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo Aisayaye egeesee takaso, “Odo heeso miwe poogoo mi omaga egeesee idagoo, ‘Lodeeye sibilei eli moodee. Osoloso o eli medee hoodo magee,’ dee takomoloso.”

⁴ Yonee yo kemol be too oso dugo dusa kaloso silone, gala koloso bagi mapoo gudu masi kaloso siliso. Osoloso nei yayo nali ee tapala sabolo koo sabolo nali. ⁵ Odo susuga oso Yolusalem abaga osoloso Yudiya abaga osoloso Yoden howo palaga debeli mi maga Yoneeye taka to ee dulame sibadeeso. ⁶ Diba Yoneeye taka to ee duloso dibada goo tokenee yilige bugume, Yoneeye diba Yoden howo mapoo howo oluguso.

⁷ Esino Yoneeye odo howo olugumolome, Pelisi odo susuga sabolo osoloso Sedisi odo susuga sibilesa omapoo peledabaso. Esem Yoneeye diba ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba hebise, nimapoo odo agayo takolone, niba Godeeye kamana goo egee sibo maga mada piadabalai tebia, dee ka takana? ⁸ Esiga niyo debei goo maga nibada goo tokenee mapoo tei miligi pia goo ee eligi. ⁹ Osoloso niba niso nediliyo niba Eibalahameeyo amawe dioga, Godeeye kamana goo maga mada piadabalaiso, dee na goolee. Bei, ayo nimapoo taka. Godee yimapoo kitulugu moloso, yo hagooso see Eibalahameeyo amawe dio palai. ¹⁰ Esiga kabee homo bei mapoo olo magoo moloso. Esiga homo kaso ko tekepo pelega mologa, homo egee holoso dou mapoo toodalaiso.

¹¹ Nibada goo tokenee goo mapoo miligi pia maga ayo niba wulo howodee mapoo oluguso. Esino odo ama hamamee egee sibo oso Dio Tei nima kulodu tenelaiso. Osoloso yayo yimapoo tei tele poogoo odo ee dou mapoo toodalaiso. Esiga yayo kitulugu oso a dagadi. Esiga ayo o homo mapoo kali bi ee todilei a tebile. ¹² Yayo witi wo ko sabolo osoloso so ee pilame o tou teli bi mopoodoo doloso badoso. Osoloso witi wo ko ee mosopoo kukuleiso. Osoloso witi wo so ee dou koo semili mapoo toodalaiso,” diso.

Yesu howo olugu
(Maka 1:9-11, Luka 3:21-22)

¹³ Beeame domo omapoo Yesu Gelili mi maga Yoden howo mapoo Yoneeye yo howo olugulame simiso. ¹⁴ Esino Yoneeye Yesu yo howo olugulei gowoolone yimapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga no ayo howo olugulame amapoo ka simiyo? Nayo a howo olugulei tekepo,” diso.

¹⁵ Esemene nei Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo nayo a howo olugulei tekepo. Bei, goo hagee Godeeye goomoga goo oso,” diso. Esemene Yonee to hagee dulosu Yesu howo oluguloso.

¹⁶ Osoloso Yesu howo oluguloso gasibilesu tobudulone egeino, Kei mi osulu yamagoloso Dio Tei oso molo masi pusibilesu yimapoo pubalegeme egeiso. ¹⁷ Esemene Kei mi ma dokodooga toso egeesee taka, “Hagee ayo diya gooma mo Holo oso. Ayo yimapoo diya goomogo,” dee takaso.

4

Saitenso Yesu kukulo egei (Maka 1:12-13, Luka 4:1-13)

¹ Osoloso hamamee bo holo dia wiligi odoo Saitenso Yesu kukulo agalame, Dio Tei oso Yesu miwe poogoo mi mapoo ido palaso. ² Yo beame 40 osoloso gesi 40 ee ma kulodu nei nelega sileeme yo diya hodiyo. ³ Esemene kukuli odoo Saitenso sibilesu Yesu mapoo egeesee takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, nayo yo hagooso see wo pe dee takee,” diso.

⁴ Esino Yesuye nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeyo hedebe nei nolone badoga, gie badeli talaimo. Esino Godeeyo to wo masi nolone badoga, yo gie badeli talaiso,’” diso.

⁵ Esemene Saitenso see Yesu idolosu Godeeyo hu dokodoo poudili mi Yolusalemi mapoo ido diso. Osoloso tei moso tegei omu ma dokodoo ido pelesu tobudume yimapoo egeesee

takaso, ⁶ “No tei Godeeyo owolo daga, no moso omu ma dokodooga miyomoo bologobigi. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Godeeye o momaiye mapoo, no medee bamelee, dalaiso. Egeeseega diayo no dia deeso douguleiso, no yo mapoo homodobiya.’”

⁷ Esemene Yesuye nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso see tobu egeesee takooso,

‘Nee* wiligi odoo Godeeye taka to ee dada belesu agalame yimapoo na kukulo ege,’ diso.”

⁸ Osoloso Saitenso Yesu see mubi toowa ma dokodoo ido palaso. Osoloso yayo mi edebeeyo bia susuga oso toowa di sabolo osoloso oso tekepo ee yimapoo eligiso. ⁹ Esemene Saitenso yimapoo see egeesee takaso, “Nayo amapoo gasuwuloso a dokodoo poudooga, mi susuga hagee ayo namapoo tenelaiso,” diso.

¹⁰ Esemene Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Saiten, no amaga peegoo di. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘No* hedebe nee wiligi odoo Godee mapoo gawuloso o hu dokodoo poudolone o to mapoo ka mesimo sile,’ diso.”

¹¹ Esemene Saitenso Yesu poogoloso diso. Esemene momaiyesu sibilesu Yesu pidiso.

Yesuye Gelili mi mapoo o tou bei mooloogoo

(Maka 1:14-15, Luka 4:14-15)

¹² Yonee odoo howo oluguli odoo ee neliga moso ma kulodu magoo goo ee dulosu, Yesu see Gelili mi toowa ee ma kulodu o midee Nasalet mapoo wedi diso.

¹³ Osoloso yo Nasalet poogoloso see Kapeniyum mi mapoo badalame diso. Kapeniyum mi hagee Gelili abei palaga mapoo doso. Mi egee bala bakadio Sebulun dio osoloso

* **4:7:** To Isael odoo dimapoo taka hagee Booka Nape mapoo hogugu moloso. (Deut 6.16) * **4:10:** To Isael odoo dimapoo taka hagee Booka Nape mapoo hogugu moloso. (Duet 6.13)

Naptili egee bia dia mi. ¹⁴ Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to sabolo tebilame goo hagooso tei peledabaso. Bei, yayo to egeese takaso,

¹⁵ “Gelili odoo, niba Yu odoonee sabolo doso.

Nibada mi Yoden howo hodiokoo Gelili abei palaga mapoo moloso.

Osoloso odoo aboso nibada mi ee Sebulun sabolo osoloso Naptili sabolo dia mi deliso.

Esiga niba mo to dui.

¹⁶ Neliga ma kulodu debeli odoo, niba gadeebugu toowa agalaiso.

Osoloso odoo susuga oso teli mi mapoo debeli odoo, nimapoo gadeebugu toowa oso pounileiso.”

¹⁷ Osoloso beeame domo omapoo Yesuye Godeeyo to takalame bei mooloogoolone egeese takomo sileeso, “Nibada goo goolee su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pie. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei olo koola tooooso,” dee takomo sileeso.

Yesuye o hamamee dili odoo abo daga malalo gilimadoo

(Maka 1:16-20, Luka 5:1-11)

¹⁸ Beeame heeso Yesu Gelili abei palaga maga dimeleeno, di kebili odoo bakadio Saimon dio osoloso omolo Endulu dio egeiso. Saimonowo hu hee Pita. Esem diba dia pei howo kulomoo ogusamo silesibume, Yesuye sibulone diba egeiso. ¹⁹ Esem dimapoo egeese takaso, “Niba ama hamamee deede sibe. Niba daga di kebigeli odoo doloso debeiso. Esino see epedee beeame domo hamaga niba see odoo susuga Godee mapoo gilimadoloso sibili odoo doloso dabalaiso,” diso.

²⁰ Esem diba to egee duloso dia pei omapoo saga poogoloso Yesubolo diyadeeso.

²¹ Osoloso diba omaga dulone egeino, di kebili odoo Sebediyo

owolo bakadio Yemes dio osoloso omolo Yonee dio egeiso. Dibada amabolo du ma kulodu pei mopoodoolone debeiso. Esem Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba ama hamamee deede sibe,” diso. ²² Esem diba to ee duloso dibada pei sabolo osoloso dibada ama sabolo du ma kulodu saga poogoloso Yesubolo diso.

Yesuye odoo paigiga susuga tekepo moodooga

²³ Esiga Yesuye Gelili mi toowa ma kulodu mosobia susuga mapoo silone, dibada howo gisili moso susuga ma kulodu to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ee eligimo sileeso. Egeeseemo silone odoo paigiga susuga sabolo tekepo moodoogamo sileeso. ²⁴ Esem Gelili mi hodiokoo mi toowa Siliya deli omapoo debeli odoo oso yayo goo moodoomo silee goo ee duso. Goo egeese maga odoo susuga oso paigiga opusomo opusomo di odoo ee Yesuye tekepo palame yayo badebei mapoo iyado sibadeeso. Esiga paiye opusomo opusomo di oso too odoo hagee diayo Yesu mapoo iyado sibadeeso. Odoo aboso odoo dala toowa too ee iyado simiso, osoloso odoo aboso odoo bo holo paladee iyado simiso, osoloso odoo aboso odoo todili iyado simiso, osoloso odoo aboso odoo su kakawa poogoo iyado simiso. Esem Yesuye diba susuga tekepo paso. ²⁵ Osoloso odoo mooloogoodoo bei oso Gelili abaga osoloso Dekapolisi* abaga osoloso Yolusalem abaga osoloso Yudiya abaga osoloso mi abo Yoden howo hodiokoo debeli mi maga Yesuye badebei mapoo sibilesi yima hamamee deede diyadeeso.

5

Yesuye mubi ma dokodoo odoo mapoo eligi

(5:1-7:29)

* **4:25:** Dekapolisi - mosobia dee bakadio tiadoo mooloogoodoloso hedi eyo hu toowa oso.

1 Yesuye odoo mooloogoodoo bei oso yimapoo sibadee ogoloso, mubi ma dokodoo peleso biaso. Esem o hamamee dili odoo oso yimapoo sibadeeso. ² Esem omapoo yayo Godeeyo to dimapoo eligilame bei mooloogoolone egeese takaso,

Goomoga sabolo dabalai
(Luka 6:20-23)

- ³ “Edebeeyo Godeeye diba pidilame yimapoo kibiloso doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.
Bei, diba Godeeye wiligi doloso ka badoso.
- ⁴ Osoloso edebeeyo goohele sabolo pupusugolone doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.
Bei, Godeeye diba pidileiso.
- ⁵ Osoloso edebeeyo mesie sabolo doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.
Bei, hamamee mipoo susuga hagee dibada mi dalaiso.
- ⁶ Osoloso edebeeyo goo tekepo Godeeye goomoga goo ee talai ono diya goolee sabolo doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.
Bei, diayo Godeeye goomoga goo ee talame, yayo diba pidileiso.
- ⁷ Osoloso edebeeyo emegei sooloo dolone doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.
Bei, nei Godeeye dimapoo sooloo dolone badalaiso.
- ⁸ Osoloso edebeeyo hedebe Godee mapoo goo hoodolone doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.
Bei, diayo Godee agalaiso.
- ⁹ Osoloso mesie dabalame segeli odoo doloso doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.
Bei, Godeeye diba owolo dio dalaiso.
- ¹⁰ Osoloso edebeeyo Godeeyo howo woola goo tekepo too maga dala tolone doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.
Bei, diba Godeeye wiligi doloso ka badoso.

¹¹ Osoloso niyo amapoo tei too goo maga edebeeyo nimapoo to to-kenee takoloso dala tenelone nimaga gamenee goo takooga, niba goomoga sabolo dabalaiso. ¹² Esiga niba sigabolone goomege. Bei, Kei mi mapoo nei toowa niyo talame nibada hu sabolo olo mopoodoo doloso moloso. Esiga nimapoo dala tenelone egee do egee dia amawe diayo Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo daga hoogoo debei mapoo dala hedebe egeese tenemeleeso.”

Solu sabolo gadeebugu sabolo
(Maka 9:50, Luka 14:34-35)

¹³ “Mi toowa mapoo debeli odoo mapoo niyo solu masi ka doso. Esino soluso hadali me poogooga, nayo solu ee see hadalame kasee moodoolaiyo? Esiga solu hadali me poogooga, yo goo mauwe malaiso. Osoloso mi mapoo togobuguga, edebeeyo dokodooga homoso ebidileiso.

¹⁴ Esiga mipoo toowa hamapoo debeli odoo susuga mapoo niyo gadeebugu masi ka doso. Bei, mubi ma dokodoo mi edebeeyo bia mologa, mi egee mada malaime. Haye. Yo medee woola molo egeliso.

¹⁵ Esiga odoo heeso keme pouloso tolo oso koo gagali. Haye. Yo keme pouloso odoo susuga oso o moso kulodu dobolone gadeebugu ee agalame woola pou mageliso.

¹⁶ Egeesee maga niyo mipoo toowa hamapoo debeli odoo mapoo gadeebuguloso dabalai tekepo. Egeeseega odoo susuga oso niyo goo tekepo tolone egee do ogoloso diayo nibada Ama Godee Kei mi ma dokodoo egee bado o hu dokodoo poudileiso.”

Godeeye tei magoo hogugu

¹⁷ “Esiga Moseseeye tei magoo hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso Godeeyo to hogugu ee ayo peegoo magalame ka simidoo, niyo dee na goolee. Haye, ayo egeesee salame ka sibile. Esino ayo wulo diayo taka goo susuga ee tobuloso talame ka simi. ¹⁸ Esiga

ayo nimapoo taka. Mipoo toowa sabolo kei sabolo mauwe pegelega osee mologa, Godeeye tei magoo ma kulodu hu bei pepuso heeso peegoo osugabalaime. Esino tei oso taka goo susuga oso tobuloso peledabalaiso. ¹⁹ Esiga edebeeyo Godeeye tei magoo ma kulodu tei pepooko hedebe mapoo mesilega badolone, emegei dimapoo goo egeesi masi moodoolame eligimo siloga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo diya pepooko doloso badalaiso. Esino edebeeyo Godeeye tei magoo susuga mapoo mesiloso badolone, emegei dimapoo goo egeesi masi moodoolame eligimo siloga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo toowa doloso badalaiso. ²⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Niyo Godeeye tei magoo mapoo mesie goo oso tei eligili odo sabolo, osoloso Pelisi odo sabolo oso Godeeye tei magoo mapoo mesili goo ee dagadilega poogooga, niba Godeeye wiligi doloso badalaime.”

Kamanali goo

²¹ “Esiga Godeeye olo daga hoogoo ibada amawe dimapoo to egeesee taka goo ee niba olo duso, ‘Emegei bei mauwe wooloomalai tei. Esiga edebeeyo emegei bei mauwe wooloomaga, o goo meedileiso.’ ²² Esino goo hamaga ayo see egeesee takooso. Edebeeyo emegei dimapoo kamana sabolo badoga, yo goo meedili mapoo ido palaiso. Osoloso edebeeyo emegei dimapoo no tokenee odo daga, niyo yo wiligi odo tebisa dimapoo ido peleso o goo meedilei tekepo. Osoloso edebeeyo emegei dimapoo no boobada odo daga, yo nei Dou mi mapoo toodalai tekepo.

²³⁻²⁴ Esiga nayo Godee mapoo emegei di bi tenelame badolone epedee omapoo nee odo oso namapoo egee gowoomolo gooleebuguga, nee emegei di bi ee omapoo magoloso see saga dilesos nee odo omapoo emegei di to takee. Osoloso

see wedi sibilesos emegei di bi egee Godee mapoo tenee.

²⁵ Esiga namapoo goweli odo oso no goo meedilei mapoo ido duga, no eli domopoo yibolo dulone yayo namapoo gowe egee molo pagalame yibolo saga emegei dee. Esino nayo goo egeesee moodelega poogooga, yayo no goo meedili odo mapoo ido peleso nee goo meedileiso. Egeeseega goo meedili odo oso no neliga moso gibadeli odo mapoo tenelaiso. Egeeseega see yayo no neliga moso ma kulodu toosoolaiso. ²⁶ Esiga ayo namapoo taka, no neliga moso ee ma kulodu badolone nayo peegoo dilei eli agalaime. Esino molee yayo hesia sabolo tobuloso nayo yimapoo teneega, no peegoo dileiso.”

Adaba kooka sobo sabolo hedebe deli goo sabolo osoloso sobo pegeli goo

(Matiyu 19:19, Maka 10:11-12, Luka 16:18)

²⁷ “Esiga niba to egeesee taka olo duso, ‘Adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo hedebe dalai tei,’ diso. ²⁸ Esino ayo nimapoo egeesee takooso, edebeeyo emegei dia kooka sobo mapoo howo todolone goo goolee ma kuloduga yibolo hedebe dalame gooleega, o goo goolee oso yo sobo egee sabolo olo hedebe diso. ²⁹ Esiga nee howo deede oso no tokenee talame gidoduga, nee howo deede egee tabigilei tekepo. Bei, nee howo bakadio sabolo badolone Dou mi mapoo dilei tekeponee. Esino nayo howo hedebe sabolo Kei mi ma dokodoo gadilei tekepo. ³⁰ Osoloso nee dee deede oso no tokenee talame gidoduga, nee dee deede ee kobigilei tekepo. Bei, nee dee bakadio sabolo badolone Dou mi mapoo dilei tekeponee. Esino nayo dee hedebe sabolo Kei mi ma dokodoo gadilei tekepo.

³¹ Osoloso niba to egeesee taka olo duso, ‘Edebeeyo osobo pagalame gooleega, yo sobo pegeli peipa mapoo to hoguguloso osobo mapoo

tenee,' diso. ³² Esino ayo nimapoo goo hamaga egeesee takooso, nosobo na peegee. Esino kooka sobo agayo giso hee sabolo hedebe daga, yayo osobo egee pagalai tei mauwe. Esino yayo wulo goo hee maga osobo poogooga, yayo osobo ee goo tokenee mapoo gidoduso. Bei, sobo ogoso giso hee mapoo obuoga, yo odoo heeyo giso ee peedee huso. Osoloso edebeeyo sobo omoye poogoo ee huga, yo odoo heeyo osobo ee peedee huso."

Goo talame tei mageli

³³ "Osoloso daga hoogoo ibada amawe dimapoo to egeesee taka ee niba olo gooleedooso, 'No goo tei moodoolame Godee mapoo tei magooga, tei egee na gababie,' diso. ³⁴ Esino ayo goo hamaga see egeesee takooso, no goo hee moodoolame tei na ye. Esiga no Kei mi eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee Godeeye wiligi doloso badeli oso. ³⁵ Osoloso mipoo toowa eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee Godeeye o homo kokusoloso badeli mi oso. Osoloso Yolusalem mi eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee wiligi odoo Godeeyo mi oso. ³⁶ Osoloso nee wiligi mapoo sigilone tei na ye. Bei, nayo egee takoo goo oso nee wiligi ma kulodu wudu heeso opusomo dalai tebile. ³⁷ Esiga odoo heeso nimapoo sibilesa takolone tou hagee teye dee takooga, niyo goo egee talai goomogoga, yimapoo hedebe niyo goomoga goo ee takee. Osoloso niba goo ee talai gowooga, niyo hedebe gowe goo ee takee. Bei, niyo egeesee selega poogooga, niba gameenee takooso. Esiga gamenee takeli goo ee Saiten maga siboso."

Nei su teli goo (Luka 6:29-30)

³⁸ "Osoloso niba to egeesee taka olo duso, 'Odo heeso no woolone nee howo tabuguga, nei odoo o howo tabigilei tekepo. Osoloso see odoo heeso nee maga mapoo woolone mei

hedebe dobuguga, nei o mei dobigilei tekepo.' ³⁹ Esino ayo goo hamaga see egeesee takooso, no odoo heeso namapoo tokenee goo kasee moodooga, nayo yimapoo nei goo egeesi masi na moodee. Esiga odoo heeso nee haleegi mapoo kobuguga, see nee haleegi hodio mapoo kobugulame heligi magalai tekepo. ⁴⁰ Osoloso edebeeyo nee sedi talame goomogolone no goo meedili mapoo ido duga, nayo nee sedi egee sabolo osoloso nee kekeisoo dugo sabolo yimapoo tenee. ⁴¹ Osoloso odoo heeso o bi kadaloso yibolo mi hee koola mapoo dilame sibilesa no giga, see nayo yibolo hodobo o bi eli sage kadadilei tekepo. ⁴² Esiga edebeeyo namapoo bi howaga, yimapoo wulo tenee. Osoloso edebeeyo namapoo bi howadalai goomogoga, yimapoo tenee."

Nimapoo ha teli odoo sooloo dele (Luka 6:27-28,32-36)

⁴³ "Esiga niba to egeesee taka olo duso, 'Nee odoo sooloo dolone namapoo ha teli odoo hegie,' diso. ⁴⁴ Esino ayo goo hamaga nimapoo egeesee takooso, nimapoo ha teli odoo ee sooloo dele. Egeeseelone nimapoo dala teneli odoo halo dokodoo takolone ka debee. ⁴⁵ Esiga niyo goo hageesee tolone doga, goo oso niba tei ibada Ama Kei mi ma dokodoo badeli Godeeyo owolo dio doloso egee do goo ee ka eligiso. Egeesee ma kulodu Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo mapoo osoko pa sabolo howo sabolo tobuloso tenemoloso. ⁴⁶ Esiga niba hedebe nimapoo sooloo deli odoo ee sooloo dolone doga, niba nei tekepo talaisomo? Haye, talaime. Bei, tokenee teli odoo sabolo egeesee seliso. ⁴⁷ Osoloso niyo hedebe nee odoo mapoo mo odoo dolone badoga, egee goo tekepowa? Haye, peegoo debeli odoo sabolo goo hageesee teliso. ⁴⁸ Esiga nibada Ama Godeeye odoo susuga sooloo

dolone egee bado egeesi masi niba nosee odoo susuga sooloo dolone ka debee.”

6

Bi mauwe odoo pidilei goo

¹ “Esiga niba wulo edebeeyo agalame goo tekepo na tomo silesibe. Bei, goo hageesee tomo silesiboga, nibada Ama Godee Kei ma dokodoo badeli maga nei talaime.

² Egeesee ma kulodu niba bi mauwe odoo mapoo bi teneega, odoo howo woola na tenee. Bei, goo goolee bakadio gweli odoo oso odoo susuga oso hedebe diba tekepo doloso takalame, diayo goo hageesee howo gisili moso mapoo osoloso mosobia domopoo tomo silesibiliso. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee tomo silesibume, odoo susuga oso diba ogoloso goomogolone egee do maga dibada nei tolone ka doso. Esiga diba Godee maga nei hee talaime.
³⁻⁴ Esiga nayo bi mauwe odoo mapoo bi tenelame gooleega, nayo dimapoo mada tenee. Egeeseega Nama Godeeye nayo mada tekepo goo egee tomolo ogoloso namapoo nei tenelaiso.”

Godee mapoo takeli goo (Luka 11:2-4)

⁵ “Esiga niyo Godee mapoo takolone goo goolee bakadio gweli odoo masi na debee. Bei, diba odoo susuga oso agalame, mosobia domopoo osoloso howo gisili moso ma kulodu malalo peleso tebisamolone Godee mapoo takalai, diba goomegeliso. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee tolone egee do maga diba nei tolone doso. Esiga diba Godee maga nei hee talaime. ⁶ Esino nayo dokodoo takalame gooleega, nee moso ma kulodu gadileso osulu kisiloso edebeeyo koo egeli Nama Godee mapoo dokodoo ka takee. Egeeseega nayo mada yimapoo egee takomolo ogoloso yayo namapoo nei tenelaiso. ⁷ Osoloso niyo yimapoo takolone Godeeyo goo gooleedele

poogoo odoo oso dibada godee mapoo takeli egeesi masi takolone na debee. Bei, diayo Godee mapoo taka ee ma kulodu goo mauwe to diya sage takeliso. Bei, diayo goolee diayo sage takooga, dia godeeso duleiso, dee gweliso. ⁸ Esiga niyo diba egeesi masi goo mauwe Godee mapoo takolone na debee. Bei, niyo goomoga goo ee nibada Ama Godee yayo malalo olo gooleedoloso ka badoso. ⁹ Esino niyo Godee mapoo takooga, hageesee takee,

‘Ibada Ama Kei mi ma dokodoo badeli,
beeame susuga ma kulodu hedebe nee hu oso toowa doloso mele dee, odoo susuga oso dokodoo poudalame.

¹⁰ Esiga nayo wiligi doloso badeli goo oso sibilei iba goomogo.

Osoloso Kei mi mapoo nayo goomoga goo egee tomolo goo ee see mipoo hamapoo debeli odoo oso tolone ka dabalame.

¹¹ Osoloso beeame susuga ma kulodu nei iyo nalai imapoo tenee.

¹² Osoloso ibada goo tokenee hapoloso boobado bigi.

Bei, iba nosee odoo susuga oso goo tokenee susuga imapoo moodeli ee boobado bigiliso.

¹³ Osoloso iba goo tokenee mapoo na gidodi dee.

Esino iba Saitenso kitulugu omaga peegoo gilimado di.

[Bei, nayo wiligi doloso badeli goo sabolo,

osoloso nayo kitulugu egee molo sabolo,

osoloso nee hu oso toowa doloso kookaiyo moloso osee malaiso.

Hagee tei goo.]’

¹⁴ Esiga odoo aboso nimapoo tokenee goo moodooga, niyo dia tokenee ee boobado bigi. Niyo egeeseega, nei nibada Ama Kei mi ma dokodoo egee bado oso nibada tokenee hapoloso boobado bigileiso.

¹⁵ Esino odoo aboso nimapoo goo tokenee moodooga, niyo dia tokenee ee boobado bigilega poogooga, nei

nibada Ama oso nibada goo tokenee ee hapoloso boobado bigileime.”

Nei tei doloso Godee mapoo takolone dabalai goo

¹⁶ “Osoloso niba nei tei doloso Godee mapoo takolone dobolone, goo goolee bakadio gweli odoosoo moodeli egeesee na moodee. Bei, diba nei tei doloso dobolone, mudu poudoloso debeliso, odoosoo susuga oso diba nei tei doloso debei ee ogoloso gooleedallame. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee moodoolone egee do maga, edebeeyo dia hu dokodoo olo poudoosoo. Goo egeesee maga Godeeye dimapoo nei hee tenelaimo. ¹⁷ Esino no nei tei doloso badolone Godee mapoo takalame gooleega, nee mudu howo hapoloso wudu guloso ka badebee. ¹⁸ No egeesee badoga, odoosoo susuga oso nayo nei tei doloso egee bado goo ee diba gooleedallaimo. Esino odoosoo susuga oso koo egeli Nama Godeeye nayo mada nei tei doloso egee bado goo ee ogoloso namapoo nei tenelaiso.”

Bi bei doloso badalai goo
(Luka 11:34-36, Luka 12:33-34, Luka 16:13)

¹⁹ “Esiga niba mi toowa hamapoo haga bi bei mooloogoo magoloso na debee. Bei, mi toowa hamapoo nibada bi abo siso naliso. Osoloso abo emisiaso ki nadoloso tokenee peliso. Osoloso abo heli teli odoosoo gasibilesosoo heli teliso. ²⁰ Esino niba Godeeye goomoga goo ee tolone ka debee. Niyo egeesee seega, Godeeye Kei mi mapoo nei nimapoo tenelaiso. Mi omapoo siso nee bi koo nali, osoloso mi omapoo bi emisiaso ki nadoloso koo tokenee peli, osoloso heli teli odoosoo gasibilesosoo nee bi heli koo teli. ²¹ Nimapoo bi bei toowa ma mologa, nibada goo goolee oso omapoo meliso.

²² Esiga nee su mapoo nee howo oso keme masi ka moloso. Osoloso nee howo oso tekepo mologa, nee su susuga gadeebugu malaiso. ²³ Esino nee howo oso tokenee poga, nee su

susuga neliga malaiso. Egeesee ma kulodu namapoo gadeebugu egee molo semidiloso badoga, no tei diya neliga ma kulodu badoso.

²⁴ Esiga edebeeyo wiligi odoosoo bakadio eyo to mapoo mesiloso silone tou talai tebile. Bei, yo o wiligi odoosoo hee goomogolone hee gowoolaiso. Egeeseelone yayo wiligi odoosoo heeyo to mapoo mesiloso silone, see heeyo to mapoo mesileime. Esiga niyo Godee mapoo mesimo silone molee toowa tolosobadalai goo mapoo mesilei tebile.”

Tei tolosobadolone haga na goolee

(Luka 12:22-31)

²⁵ “Esiga ayo nimapoo taka, niyo dobolone nei nalai sabolo osoloso howo nalai sabolo osoloso dugo kalai sabolo omapoo haga na goolee. Bei, nei nalai bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada gie badeli goo oso goo toowa ka moloso. Osoloso kali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada su oso goo toowa ka moloso. ²⁶ Esiga niba só ogoloso goolee. Diba nali bi dieso sogoloso koo gooloogali. Osoloso diba nei nali bi magalai moso mauwe. Esino nibada Ama Godeeye Kei mi ma dokodoo egee bado oso dimapoo nei nali bi ka tenemoloso. Esino Godeeyo howo woola só oso goo toowa koo moloso. Esino niyo goo toowa ka moloso. ²⁷ Esiga edebeeyo kali bi sabolo osoloso nei nali bi sabolo omapoo diya gooleega, o gie badeli see hoogoo sagilisomo? Haye.

²⁸ Esiga niba kasee maga kali bi mapoo haga goolee sabolo ka dabala? Esino niba dobudu meli palapalawa tekepo ogoloso goolee. Bei, diba dieso nediliyo pidilame tou koo teli. Osoloso dugo dieso kalai koo duseli. ²⁹ Esiga ayo nimapoo ka taka, daga Solomonoye wiligi odoosoo toboloso badebei mapoo yayo kali bi medee tekepo kalaga meleeso. Esino dobudu meli palapalawa oso tekepo oso dugo tekepo Solomonoye

kali ee dagadi. ³⁰ Esiga dobudu meli palapalawa tekepo oso epei bou gasibilesu moloso, see beeamu hee mapoo wooseliso. Esino Godeeye palapalawa omapoo dugo masi tekepo ka kadili daga, a tei toso, Godeeye nimapoo dugo tekepo tenelaiso. Bei, niyo Godeeyo howo woola goo toowa ka moloso. Odo niba tei too kibile.

³¹ Esiga niba goo koudulone dobolone egeesee na goolee, 'Iyo nei sabolo howo sabolo kamapoo talaisoba? Osoloso iyo dugo kalai bi kamapoo talaisoba?' dee na goolee. ³² Bei, peegoo debeli odo oso bi hageesee maga diya goolone debeliso. Esino Nama Godeeye bi niyo talame goomegeli ee yayo malalo olo gooleedooso. ³³ Esiga niba Godeeye wiligi doloso badeli goo ee goolone, daga malalo nibada Ama yayo goomoga goo ee tolone ka debee. Niyo egeeseega bi susuga niyo egee esigamolo ee nei yayo nimapoo tenelaiso. ³⁴ Esiga niba godigi gooso peledabalai mapoo goo haga koudulone na debee. Bei, godigi eyo goo ee godigi eyo goo oso. Esino niba epei eyo goo ee goolone ka debee."

7

Emegei dia goo wulo goo mauwe na meedi
(Luka 6:37-38,41-42)

¹ "Niyo nee odo heeyo goo wulo goo mauwe na meedi. Esino niyo egeesee meediga, nei Godeeye nibada goo onosee hedebe egeesee meedileiso. ² Bei, niyo emegei dia goo kasee meediga, nei nibada goo onosee Godeeye hedebe egeesi meedileiso. Niyo goo tebia hedebe egeesi meediga, nei yayo niba nose tebia hedebe egeesi meedileiso.

³ No kasee maga nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogolone, hee nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega ka pagala? ⁴ Osoloso nee howo

mapoo homo toowa egee molo egelega no see kaseega nee odo mapoo takolone, 'Nee howo mapoo gelesi pepooko egee molo ayo tabiga,' dee ka takeliyo? ⁵ No tei goo goolee bakadio gweli odo. Bei, daga nee howo mapoo homo toowa egee molo ee tabigi. Egeeseega nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogoloso nayo tabigilei tebileiso.

⁶ Godee mapoo tenelai bi ee so mapoo na tenee. Bei, soso namapoo see wedi sibilesu no palaiso. Osoloso namapoo bi tekepo egee molo be mapoo na togobise. Bei, beso bi mapoo homosu tooboomo siloga tokenee palaiso."

Esiaga agalaiso
(Luka 11:9-13)

⁷ "Esiga ayo nimapoo taka, niba woose. Egeeseega, nimapoo tenelaiso. Osoloso niba esie. Egeeseega, niyo agalaiso. Osoloso niba osulu mapoo kalamadi. Egeeseega osulu nimapoo yamagalaiso. ⁸ Bei, woosali odo oso goo talaiso. Osoloso esieli odo oso goo agalaiso. Osoloso osulu mapoo kalamadili odo mapoo osulu yamagalaiso.

⁹ Esiga edebeeyo owoloye wo nalame woosaga, yimapoo yo tenelaisomo? ¹⁰ Osoloso yayo see di nalame woosaga, nayo yimapoo sa tenelaisomo? Haya. ¹¹ Niba tokenee odo, esino niyo nibada owolo dimapoo bi tekepo tenelai goo ee niba gooleedooso. Esiga ibada Ama Godee Kei mi ma dokodo egee bado yayo yimapoo bi woosali odo mapoo bi tekepo teneli goo ee niba gooleedooso. ¹² Niba edebeeyo goo hee nimapoo moodoolame goomogoga, daga niyo dimapoo goo egee moodee. Bei, Moseseeye eligi goo sabolo osoloso Godee maga to tolosu kokodo takomo silesibili odo oso to hogugu oso eligi goo eyo bei hagooso."

*Osulu pepooko
(Luka 13:24)*

¹³ “Esiga osulu pepooko maga gadi. Bei, Dou mi mapoo dili osulu ee diya toowa osoloso eli onosee diya toowa. Egeesee maga odoo bei oso osulu omaga galagadileso eli omaga ka diyadagamoloso. ¹⁴ Esino gie badeli mapoo gadili osulu ee diya pepooko. Osoloso eli omapoo dili onosee diya pepooko. Esiga odoo aboso eli egee ogoloso omaga ka diyadagamoloso.”

*Gamenee goo eligili odoo medee hoodo ege
(Luka 6:43-44)*

¹⁵ “Niba obeeamo! Gamenee goo eligili odoo medee ege. Bei, diba kolo ma dokodooga odoo tekepo masi nimapoo sibiliso. Esino dibada kulodu dobu so kamanali egeesi masi nimapoo sibiliso. ¹⁶ Esiga niba diayo suso goo moodoo maga diayo egee do goo ee ogoloso gooleedeliso. Bei, pigi ko sabolo osoloso geleipi ko sabolo we ti maga ko koo peeya. ¹⁷ Esiga homo su tekepo oso homokoko tekepo peliso. Osoloso homo su tokenee oso homokoko tokenee peliso. ¹⁸ Esiga homo su tekepo oso homokoko tokenee koo peeya. Osoloso homo su tokenee oso homokoko tekepo koo peeya. Haye. ¹⁹ Egeesee ma kulodu homo su kaso homokoko tekepo pelega mologa, homo egee heemagoloso dou mapoo toodalaiso. ²⁰ Esiga gamenee goo eligili odoo ee diayo goo moodoo maga dia goo ee ogoloso niba gooleedalaiso.

²¹ Esiga haga odoo susuga oso amapoo Lodee, Lodee dolone egee do oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileime. Esino odoo agayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado yayo goomoga goo ee tomo siloga, hedebe odoo egee bia oso gasibileiso. ²² Esiga goo meedili beame mapoo odoo

aboso sibileso amapoo egeesee takalaiso, ‘Lodee, Lodee, iyo nee hu maga Godeeyo to takomo silesibiliso, osoloso nee hu maga odoo bo holo paladee peegoo hasisobugu dolone silesibulone goo toowa opusomo di moodoomo silesibiliso,’ dee takalaiso. ²³ Esino nei ayo dimapoo egeesee takalaiso, ‘Niba a gooleede. Esiga niba amaga peegoo diyadee, niba tokenee teli odoo,’ dee takalaiso.”

*Moso tegeli odoo bakadio
(Luka 6:47-49)*

²⁴ “Edebeeyo to ayo eligi duloso mesiloso siloga, yo odoo goo medee gweli oso moso tagalame mi nelegedi dooloso omou sooloso moso tegei odoo egeesi masi badoso. ²⁵ Bei, i sabolo howo sabolo simiso, osoloso howo duwa oso o moso mapoo weino, moso egee kibiya meleeso. Bei, moso omou mi nelegedi doloso omou ka sooga. ²⁶ Esino edebeeyo to ayo eligi duloso mesilega siloga, yo odoo goo medee koo gweli oso moso tagalame mi nelegedi doolega omou sooloso, moso tegei odoo egeesi masi badoso. ²⁷ Bei, i sabolo howo sabolo simiso, osoloso howo duwa oso o moso mapoo woome, moso egee kibilega saga goboloso guobuguso.”

²⁸ Yesuye goo hagee eligimeleso koodobume, odoo susuga yayo eligi du oso diya howoogadooso. ²⁹ Bei, yayo eligi ma kulodu tei eligili odoo oso eligi egeesi masi koo eligime. Esino yayo odoo diya kitulugu oso eligi masi eligiso.

8

*Yesuye odoo agagisa bia tekepo pa
(Maka 1:40-45, Luka 5:12-16)*

¹ Yesu mubi ma dokodooga kumoo moulome, odoo mooloogoodoo bei oso yima hamamee diyadeeso. ² Egeesee semelee beame domo mapoo odoo agagisa bia* sibileso

* **8:2:** odoo agagisa bia: Yu odoo dia tei oso takolone, odoo agagisa bia hageesee ee Godeeyo howo woola kee kauwe deliso. Osoloso Yu odooso diba sigilei tei deliso. Goo egeesee maga yo tekepo palame Yesu mapoo ka howa.

Yesuwo homo beiyopoo ebiso miyomoo tugusaloso egeesee takaso, “Lodee, nayo a tekepo moodolai goomogoga, a tekepo moodee,” diso.

³ Esemé Yesuye o deeso odoo egee sigilone egeesee takaso, “Ayo no tekepo palai a goomogo. Esiga no tekepo pe,” diso. Esemé epedee omapoo o kolo mapoo agagisa bia mauwe poogooso.

⁴ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo dileso no ayo tekepo moodoo goo ee odoo abo mapoo na takee. Esino nayo dileso Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo mapoo nee su tekepo pa goo ee ka eligi. Osoloso odoo susuga oso ogoloso no tekepo moodoo goo ee gooleedalame, nayo Moseseeye tei magoo ee dodolone, nee su tekepo moodoo omaga emegei di bi tenee,” diso.

Loum ha teli gibadeli odoo oso tei too goo

(Luka 7:1-10)

⁵ Yesu Kapeniyum mi mapoo dileso peledoboome, Loum ha teli odoo 100 gibadeli odoo* oso yo pidilame Yesu mapoo sibilesi egeesee takaso, ⁶ “Lodee, mo tou teli odoo hee diya paiyega su kakawoo buguloso tiamoloso,” diso.

⁷ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Ayo sibilesi yo tekepo palaiso,” diso.

⁸ Esino Loum ha teli odoo gibadeli odoo oso nei egeesee takaso, “Lodee, nayo mo mosopoo sibilei, a tebile. Esino mo tou teli odoo ee tekepo palame, no wulo omaga tobudulone toso idagee. ⁹ Bei, anosee odoo abo dia tou teli odoo. Osoloso odoo aboso mo tou teli odoo doloso dobolone mo to mapoo mesiloso silesibiliso. Esiga ayo mo tou teli odoo hee mapoo, ‘no koo diye’ daga, yo omapoo diliso. Osoloso see odoo hee mapoo takolone, ‘no hamapoo sibeye’ daga, yo sibiliso. Osoloso see mo tou teli odoo hee mapoo takolone, ‘no goo hagee teye’ daga, yo goo ee teliso.

Esino mo tou teli odoo ee tekepo palame nayo wulo toso idagee.”

¹⁰ Yesu to hagee duloso howodolone yima hamamee sibadee odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, ayo Isalael mi mapoo silee ee ma kulodu kibiya tei too odoo hee yo egeesi egele. ¹¹ Esiga ayo nimapoo taka, mi opusomo opusomo di maga sibilesi, Godeeye wiligi doloso badeli Kei mi mapoo Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob sabolo hodobo mooloogoodoloso nei nalame dabalaiso. ¹² Esino Yu odoo tei tele poogoo ee Dou mi mapoo toodalaiso. Egeeseega omapoo dobolone mei gisile sabolo pupusigilone dabalaiso.”

¹³ Esemé Yesuye Loum ha teli gibadeli odoo mapoo egeesee takaso, “No nee mosopoo di. Nayo goo peledalaiso doloso tei too oso goo peledabalaiso,” diso. Egeesee seemelee mapoo Loum ha teli gibadeli odoo o tou teli odoowo mosopoo paiyega tiamelee odoo ee olo weidooso.

Yesuye odoo susuga tekepo pa
(Maka 1:29-34, Luka 4:38-41)

¹⁴ Osoloso Yesu Pitayo mosopoo diso. Yo omapoo dileso egeino, Pitayo nalobo paiyeso kolo dei moodoome tiamolome egeiso. ¹⁵ Esemé Yesuye sobo egeeyo dee mapoo sigime, paiye weidooso. Osoloso yo toboloso wo siloso Yesu mapoo teneeso.

¹⁶ Osoloso habe omapoo odoo susuga oso bo holo paladee susuga Yesuye badebei mapoo iyado sibadeeso. Esemé yayo to kitulugu sabolo takeme, bo holo susuga odoo ma kuloduga peegoo hasisobuguloso, odoo paigiga susuga ee tekepo paso. ¹⁷ Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye daga hoogoo to taka sabolo tebilame siso. Bei, yayo egeesee takaso, “Yayo ibada paiye susuga egee molo yayo tolone

* **8:5:** Loum ha teli odoo 100 gibadeli odoo hagee Yu odoonee.

iba tekepo paso.”

*Yesuye di hamamee dadalai goo
(Luka 9:57-62)*

¹⁸ Yesuye odoo susuga oso yimapoo sibilesi mooloogoodoo ogoloso, o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowoomo,” diso. ¹⁹ Osoloso beame omapoo tei eligili odoo heeso sibilesi yimapoo egeese takaso, “Eligili odoo, nayo kamapoo dusomo, nayo di ayo hamamee deede sileiso,” dee takaso.

²⁰ Yesuye nei yimapoo egeese takaso, “Dobu soso debeli mi moloso, osoloso soso tieseli dibada ou moloso. Esino Odoo Holo ayo tieli moso mauwe,” diso.

²¹ Osoloso odoo abo Yesu ma hamamee dadagamo silesibili ee ma kulodu odoo heeso Yesu mapoo egeese takaso, “Lodee, a no dadalai goomogo. Esino nayo epedee amapoo beame tenee, a mo ma toga bouleiya.” dee takaso.

²² Esem Yesuye nei yimapoo egeese takaso, “No a deede sibe. Tei tele poogoo odoo ee odoo wedia masi doso. Esiga diayo dia odoo wedia eyo kou ee boulei tekepo,” diso.

Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka

(Maka 4:35-41, Luka 8:22-25)

²³ Esem Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei mapoo meilesi du mapoo dalaga poogoloso diyadeeso.

²⁴ Diba diyadagamolome, haga bologelega i toowa sibume, howo ki toowa simiso. Osoloso howo ki toowa oso sibulone dibada du ma kulodu howo sasooso. Esino Yesu du ma kulodu tiameleeso. ²⁵ Esem Yesu o hamamee dili odoo oso dileso Yesu tidibugulone yimapoo egeese takaso, “Lodee, nayo iba pidi. Iba howoso nalasoo!” dee takaso.

²⁶ Esem Yesu yo tia hogabuloso dimapoo egeese takaso, “Niba kaseega haga ka ebiala? Niyo tei too diya pepooko,” diso. Osoloso yayo toboloso i sabolo howo ki sabolo koodobilame to kitulugu

sabolo takaso. Esem i sabolo howo ki sabolo omapoo koodobume, abei see howo gie paso.

²⁷ Esem Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeese takaso, “Odo hagee ogo odoo bele? Poo sabolo osoloso howo ki sabolo oso o to mapoo duloso koodobiaso,” dee takaso.

Yesuye odoo bo holo pala bakadio tekepo pa

(Maka 5:1-20, Luka 8:26-39)

²⁸ Osoloso Yesu abei hodiokoo daboogoloso Gadala odoo eyo mi mapoo dileso peledabaso. Yo omapoo dileso peledoboome, odoo bo holo pala bakadio oso odoo bi maga yimapoo sibadeeso. Odo bakadio hagooso halabagamo silesibilone diya kitulugu sabolo silesibume, mosobia odoo oso wedia eyo bi eli omaga koo silesibili. ²⁹ Esem odoo bo holo pala oso Yesu mapoo sibilesi toso neligidi egeese takaso, “Godeeyo owolo, nayo imapoo ogo goo moodoolame ka simiyo? No Godeeye beame magoo mapoo sibilega wulo domo mapoo iba ee tokenee palame ka simiyo?” diso.

³⁰ Diayo tebisamelee koola mapoo be hu mooloogoodoo toowa oso mi namo silesibiso. ³¹ Osoloso bo holo oso Yesu mapoo howolone egeese takaso, “Nayo iba pegoo hasisobuguga, iba be ma kulodu galaga di dee takee,” diso.

³² Esem Yesuye diba be ma kulodu galagadi diso. Egeese seemelee domo omapoo odoo bakadio hagee bia dia kuloduga bo holo pegoo galagadileso be ma kulodu galagadiso. Esem be mooloogoodoo susuga oso godobia maga kukulo meilesi, howomoo wediaso.

³³ Be bali odoo oso goo hagee ogoloso, saga o mosobia mapoo hoguodileso be mapoo goo peledaba sabolo osoloso odoo bakadio tekepo pa goo ee oposusumo sileeso.

³⁴ Esem mosobia omapoo debeli odoo susuga oso Yesu agalame

diyadeeso. Diba dileso yo ogoloso yimapoo howolone egeese takaso, “No ibada mi hamaga peegoo di,” dee takagameleeso.

9

Yesuye odoo su kakawa poogoo tekepo pa

(Maka 2:1-12, Luka 5:17-26)

¹ Osoloso see Yesu o hamamee dili odoo sabolo du ma kulodu meilesu bulumaloso o middee Kapeniyum mapoo dalo soowaso. ² Diba omapoo dalo sooweleso peledoboome, odoo aboso odoo su kakawa poogoo ee kida mapoo tiediloso Yesu mapoo imado sibadeeso. Esemé Yesuye diayo tei too goo ee ogoloso odoo su kakawa poogoo yimapoo egeese takaso, “Emegei, no howaleege. Nee goo tokenee ee olo hapoloso boobado buguso,” diso.

³ Esino tei eligili odoo abo oso Yesuye egeese taka duloso gowoolone diesono egeese takaso, “Odo hagooso Godee bolo takoo,” diso*.

⁴ Esino Yesu diayo goo goolee olo ogoloso egeese takaso, “Niba kasee maga ayo taka goo mapoo dooboo goolone diya gowoolone ka dabala?”

⁵ Niba odoo su kakawa poogoo hagee ege. Yimapoo goo kasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odoo su kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo olo boobado buguso,’ dee takooga, o tokenee boobado bugu ee niyo gooleedalame. Esino ayo yimapoo takoo, ‘No toboloso nee kida toloso di,’ daga, yo toboloso duga, odoo tekepo peli kitulugu amapoo molo doloso niyo gooleedalaiso. ⁶ Esino Odo Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mi toowa hamapoo goo tokenee hapoloso boobado bigilei goo ee niyo ogoloso gooleedalame, ayo nimapoo eligileiso.” Osoloso yayo odoo su kakawa poogoo mapoo egeese takaso, “No hogabuloso nee kida toloso mosopoo di,”

diso. ⁷ Esemé odoo su kakawa poogoo toboloso o mosopoo diso.

⁸ Esemé odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone Godeeyo hu dokodoo poudulone debeiso. Bei, Godeeye kitulugu hagee odoo mapoo tenee ogoloso.

Yesuye Matiyu idoo

(Maka 2:13-17, Luka 5:27-32)

⁹ Goo hagee koodobume Yesuye dulone egeino, tekisi molee teli odoo Matiyuye tekisi molee mageli moso ee ma kulodu badoboome egeiso. Osoloso Yesuye yimapoo egeese takaso, “Ama hamamee sibe,” diso. Esemé yo toboloso Yesuye di hamamee diso.

¹⁰ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Matiyuwo mosopoo peleso nei nolone doboome, tekisi molee teli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo oso sibilesu dibolo mooloogoodoloso nei nolone debeiso. ¹¹ Esino Pelisi odoo oso goo hagee ogoloso gowoolone Yesuwo hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “Bei kasee maga nibada eligili odoo oso tekisi molee teli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo sabolo nei nolone ka badabala?” diso.

¹² Esemé Yesuye to hagee duloso nei egeese takaso, “Odo paile poogoo ee melesene neli odoo mapoo koo diya. Esino hedebe odoo paigiga oso melesene neli odoo mapoo ka diya. ¹³ Esiga Godeeyo to booka ma hogugu oso egeese takooso, ‘Emegei sooloo dolone nei pidi nei pidi dolone dabalai goo ee ayo diya gooleeso. Esino nei niyo amapoo gala hu woloso tenelai goo ee ayo haga koo gweli,’ dee takooso. Esiga niyo dileso to hagee takoo goo eyo bei medee gooleede. Bei, ayo simi hagee, Godeeyo howo woola tekepo teli odoo ee gilimalame ka sibile. Esino tokenee teli odoo ee gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi,” diso.

* **9:3:** Tei eligili odoo diba Yesu yo Godeeyo owolo, osoloso goo tokenee hapalai kitulugu Godeeye tenee yimapoo moloso doloso tei tele.

Yesuye nei tei doloso debeli goo ee eligi

(Maka 2:18-22, Luka 5:33-39)

¹⁴ Beeame heeso Yoneeyo hamamee dili odoososo sibilesososo Yesu mapoo egeesee takaso, “Ibolasososo Pelisi odoososo sabolososo Godee mapoo takolone dobolone nei tei doloso debeliso. Esino bei kasee maga nee hamamee dili odoososo ee nei tei delega ka dabala?” diso.

¹⁵ Esemee Yesuye dimapoo wudu takolone nei egeesee takaso, “Sobohulei odoososo sobohulame nei mopoodoo dolososo o odoososo gilimileiso. Egeeseega o odoososo susugasibilesososo gooholone nei tei dolososo dabalaisososo? Haye. Diba goomoga sabolososo sobohulio doososo sabolososo hodobososo dobolone nei nolone hodobososo dabalaisososo. Esino beeame heeso sobohulio odoososo ee dimaga peegoo ido duga, diba nei tei dolososo dabalaisososo.”

¹⁶ Yesuye wudu takolone see egeesee takaso, “Edebeeyo dugo nape mapoo dugo dia koodolosososo omapoo opodolosososo koo dusiya. Bei, dugo egee hapolosososo magooga, dugo dia osogawoolone sesegaweososo, dugo nape ee tologodolosososo ou toowa moodoolaisososo. ¹⁷ Osolosososo see edebeeyo wain i dia ka tolo gout be kolosososo moodoo nape mapoo koo salama seeya. Bei, wain i dia osokituluguososo ka tolo be gout kolosososo moodoo nape ee gabuguga, wain i eehodalaisososo. Osolosososo ka tolo gout be kolosososo moodoo ee tokenee palaisososo. Esiga wain i dia ee medee ka tolo gout be kolosososo moodoo dia mapoo salama salai tekepo. Egeeseega wain i sabolosososo osolosososo ka tolo gout be kolosososo moodoo sabolososo tokenee palaime.”

Yesuye sobo holo sabolososo osolosososo sobo hee tekepo pa

(Maka 5:21-43, Luka 8:40-56)

¹⁸ Yesuye Yoneeyo hamamee dili odoososo mapoo to osee takomolome, howogisili mosogibadelio odoososo ososibilesososo Yesuwososo homosososo beiyopoo gawulosososo badolone egeesee takaso, “Mosoboholososo epedee taso. Esiga

nayosibilesososo yoo gie badelio see talame nee deesososige,” diso. ¹⁹ Esemee odoososo ogosososo tobolososo dime, Yesu o hamamee dili odoososo sabolososo tebisalosososo yibolososo hodobososo diso.

²⁰⁻²¹ Diba osee diyadaga molome, sobo hee asowoolooma koodobillega dugo 12 ma kulodu badebei osososo Yesuwososo dugo mapoo sigilame yima hamamee sibilesososo egeesee gooleeso, “Ayo dugo Yesuye ka eyososo su mapoo wulosososo sigoga, a tekepo palaisososo,” dee gooleeso. Osolosososo hegisibilesososigosososo.

²² Esemee epedee omapoo Yesubidiotobolosososo sobosogolosososo yimapoo egeesee takaso, “Moholo, no howaleegee. Nayo amapoo tei toomaga no olo tekepo pasososo,” diso. Esemee epedee omapoo sobosogee olo tekepo pasososo.

²³ Osolosososo Yesu see abaga howogisili mosogibadelio odoososo eyomosopoo palasososo. Diba omapoo pelesososo egeinosososo, odoososo abosososo goohele sabolososo dobolone bogobousososo masi gawulone doboome egeisosososo. Esemee odoososo abosososo pupusigameleesososo. ²⁴ Yesuye goosososo hagee ogolosososo dimapoo egeesee takaso, “Niba peegoo diyadee. Soboholososo hagee koo tamolosososo. Esinyowulosososo tiamolosososo,” diso. Esemee diayosososo Yesuwososo todulosososo teitelega poogolosososo wulosososo yiligameleesososo. ²⁵ Esino Yesuye odoososo susuga peegoo diyadee dolosososo soboholososo osososo tamelee mosososo ee ma kulodu pelesososo o dee mapoo toosososo. Esemee soboholososo tamelee osososo ta maga see hogabiasososo. ²⁶ Esemee misososo su koola omapoo debelio odoososo mapoo goosososo hagee dudobugusososo.

Yesuye odoososo howo neliga sabolososo osolosososo odoososo to koo keli ee tekepo pa

²⁷ Yesu mosososo omaga miyomoo meilesososo dimeleeno, odoososo howo neliga bakadio osososo yima hamamee tobolosososo dulone tosososo neligidio takolone egeesee takaso, “Deibidioso

amawe* , nayo iba sooloo dologa, iba pidi,” dee takomo diyadeeso.

²⁸ Osoloso Yesu yo see moso kulodu polome, odo howo neliga bakadio oso yayo badebei mapoo sibadeeso. Esem Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba tei tosomo, ayo niba tekepo moodolai a tebia?” dee takaso. Esem diayo to nei egeese takaso, “O, Lodee. Iba tei toso,” dee takaso.

²⁹ Esem Yesuye dibada howo mapoo sigolone egeese takaso, “Niyo amapoo tei too goo maga niyo goomoga goo ee peledabalaiso,” diso.

³⁰ Esem dibada howo ee tekepo paso. Esino Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeese takaso, “Niyo dilesosoo goo hagee odo abo mapoo na takee,” diso. ³¹ Esino odo bakadio oso mi su koola omapoo debeli odo susuga mapoo Yesuwo goo ee oposusumo diyadeeso.

³² Odo howo neliga tekepo pa bakadio oso epedee omaga peegoo diyadaga molome, odo aboso odo bo holo pala Yesu mapoo ido simiso. Odo hagee bo holoso yima kulodu badolone, to kelega badeliso.

³³ Esino Yesuye bo holo ee yimaga peegoo hasisobugume, yo see to keiso. Esem odo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeese takaso, “Iba Isalael mi ma kulodu daga goo hageese egele,” dee takaso.

³⁴ Esino Pelisi odo oso egeese takaso, “Bo holo dia wiligi odo oso Yesu mapoo kitulugu teneega, yayo kitulugu omaga bo holo peegoo hasisobugulone ka silo,” dee takaso.

Yesuye odo susuga diya sooloo deli

³⁵ Osoloso Yesuye mi susuga ma kulodu silone, Yu odoowo howo gisili moso susuga ma kulodu to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligimo sileeso. Osoloso yayo odo paigiga susuga tekepo poomo sileeso. ³⁶ Egeeseelone Yesuye

odoo susuga ogoloso diya sooloo dalaso. Bei, diba pidili odo mauwe goo tiadoloso dobolone, sipi beso odo diba bali mauwe debeli egeesi masi debeiso. ³⁷ Esem Yesuye o hamamee dili odo mapoo egeese takaso, “Homolee ma kulodu nei susuga olo bi moodoloso goalai ee moloso. Esino nei ee gooloogalai tou teli odo haga beinee. ³⁸ Esiga homolee gibadeli odo mapoo woose, yayo o homolee ma kulodu nei gooloogalame tou teli odo abo diye dalame,” diso.

10

Yesuye odo 12 hesiga

(Maka 3:13-19, Luka 6:12-16)

¹ Yesuye o hamamee dili odo 12 gilimadoloso, yayo dimapoo kitulugu teneeso, diayo silesibulone odo susuga dima kulodu bo holo paladee ee peegoo habuguloso, odo paigiga susuga tekepo palame.

² Esiga Yesuye diye di odo 12 hagee bia dia hu ee hagooso. Saimon, o hu hee Pita, osoloso omolo Endulu, osoloso Sebidiyo owolo bakadio Yemes dio Yonee dio, ³ osoloso Pilipi, osoloso Batolome, osoloso Tomas, osoloso tekisi molee teli odo Matiyu, osoloso Alpiyeseeyo owolo Yemes, osoloso Tadiyes, ⁴ osoloso Loum gamalee mapoo ha teli odo Saimon, osoloso Yudas-Iskaliyot (yayo hamamee Yesu ha teli odo dimapoo tiasalaiso).

Yesuye odo 12 diye di

(Maka 6:7-13, Luka 9:1-6)

⁵ Yesuye odo 12 hagee bia diye dolone dimapoo egeese takaso, “Niyo duga, Yu odoonee mapoo osoloso Samaliya odo mapoo na di. ⁶ Esino niba Isalael odo mapoo di. Bei, diba sipi be hu oso diba bali odo mauwe debeli egeesi masi doso. ⁷ Esiga niyo dilesosoo Godeeyo to egeese takee, ‘Godeeye wiligi doloso badeli goo ee olo koola toobooso,’ dee takomo diyadee. ⁸ Egeeseelone

* **9:27:** Deibidiyo amawe deli hu eyo bei ee Godeeye hudi magoo dolone takooso.

odoo paigiga susuga tekepo pe, osoloso odoo wedia mapoo see gie badeli tenee, osoloso odoo agagisa bia see tekepo pe, osoloso odoo ma kulodu bo holo paladee peegoo hasisobigi. Ayo nimapoo kitulugu hagee nei mauwe teneeso. Esiga niyo odoo susuga pidimo silone, tou eyo nei talame na howamo silesibe.

⁹⁻¹⁰ Niyo dulone molee sabolo, osoloso o sabolo, osoloso sedi bakadio sabolo, osoloso homo mapoo kali bi hee sabolo, osoloso susu sabolo toloso na diyadee. Bei, tou teli odoo ee dia tou eyo nei talai tebiliso.

¹¹ Niyo mi hee mapoo dileso, mi omapoo odoo hee niba medee egeli esie. Niba odoo egeesee ogoloso yibolo hodobo o mosopoo debee. Osoloso mi egee poogoo dilega osee dobolone, yibolo o moso omapoo debee. ¹² Osoloso niba moso hee mapoo ido pologa, niyo moso omapoo debeli odoo mapoo emegei di to egeesee takee, ‘Godeeyo mesie goo oso nibolo mele dee.’ ¹³ Egeeseega moso ee ma kulodu debeli odoo oso emegei dolone mesie sabolo niba moso kulodu iyado pologa, Godeeyo mesie goo oso dibolo malaiso. Esino diayo niba dibada moso kulodu iyado pelega poogooga, Godeeyo mesie goo oso dibolo malaimo. ¹⁴ Esiga niba mi hee mapoo duga, edebeeyo niba idilega poogoloso nibada to mapoo mesilega poogooga, mi egee poogoloso dulone, megegu nibada homo mapoo mologa omapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame. ¹⁵ Esiga ayo nimapoo taka, mosodei kaso niba sibadeega, ogoloso goomoga sabolo niba iyadilega poogooga, nei Godeeye meedilei beame omapoo, dala toowa diayo talai oso Sodom bia sabolo osoloso Gomola bia oso dala talai ee dagadileiso.”

*Dala egee sibo eyo goo
(Maka 13:9-13, Luka 21:12-17)*

¹⁶ “Esiga ayo niba sipi be hu masi dobu so kamanali ma kulodu diye deeso. Esiga niba hebise masi dobolone medee goolee sabolo bolone ka debee. Osoloso niba molo masi dobolone niyo debei ma kulodu goo tokenee mauwe debee.

¹⁷ Esiga niba obeeamo. Edebeeyo niba toloso goo meedili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso niba dibada howo gisili moso mapoo ido peleso wooloogolone dabalaiso. ¹⁸ Osoloso niba mo goo maga gamalee wiligi odoo tebisa sabolo osoloso wiligi odoo toowa tebisa abo dia mudugiyopoo ido peleso omapoo holoogalaiso. Esino niyo omapoo peleso mo goo ee dimapoo osoloso Yu odoonee mapoo takolone dabalaiso. ¹⁹ Egeesee ma kulodu edebeeyo niba goo meedili moso mapoo ido pologa, niyo takalai goo ee haga na goolee. Bei, beame omapoo Dio Tei oso niyo takalai goo goolee tekepo ee nimapoo tenelaiso. ²⁰ Esiga niba niso goolee takalaime, esino Nama Godeeye Dio Tei nimapoo tenee oso nibolo toboloso goo goolee tekepo teneega niyo egeesee takalaiso.

²¹ Beame omapoo edebeeyo emei dio omolo dio wooloomalame diba goweli odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso amaye owolo mapoo egeesee salaiso. Osoloso owoloye dibada ama dio owee dio mapoo mesilega poogoloso diba wooloomalame tiasalaiso. ²² Bei, niyo amapoo tei too goo omaga odoo susuga oso nimapoo hegia toowa malaiso. Esino edebeeyo eyo tei too kibiloso badolone hoo poogoo mapoo dileso peledobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²³ Esiga odoo susuga oso nimapoo dala teneega, mi omaga mi hee mapoo kukulo diyadee. Esino ayo nimapoo taka. Niyo egeeseelone Isalael mi toowa ma kulodu mi pepooko susuga mapoo Godeeyo to osee takomo silesiboga, Odoo Holo ayo omapoo sibileiso.

²⁴ Esiga hamamee dili odoo oso dia eligili odoo ee dagadileso koo

badoso. Osoloso tou teli odoososo dibada wiligi odoososo taba ee da-gadileso koo doso. ²⁵ Egeesee ma kulodu dibada eligili odoososo mapoo goososo heeso peledaba hedebe egeesee oso o hamamee dili odoososo dimapoo peledobooga, diba goomoga sabolo dabalai tekepo. Osoloso wiligi odoososo taba mapoo goososo heeso peledaba hedebe egeesee oso o tou teli odoososo dimapoo peledobooga, diba goomoga sabolo dabalai tekepo. A nibada wiligi odoososo doloso ka badoso. Esiga odoososo aboso a hu tokenee Belsebul* hediga, niba nosee hu diya tokenee hedigileiso.”

Mi odoobolo na ebi
(Luka 12:2-7)

²⁶ “Esiga niba goweli odoososo ee bolo haga na ebi. Bei, goososo susuga mada egee molo see woola peledabalaiso. Osoloso edebeeyo koo duli goososo ee see woola takooga duleiso. ²⁷ Esiga ayo nibolo silone goososo abo hedebe nimapoo takeli susuga ee see niyo woola yilgebigi. Osoloso ayo nimapoo goososo hee mada dulu mapoo takooga, goososo egee niyo moso omu ma dokodoo peleso see woola takee. ²⁸ Esiga niba odoososo nimapoo goweli ee bolo haga na ebi. Bei, diba hedebe su wooloomali ee gooleedoo, esino dio wooloomalai diba tebile. Esino niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. Bei, yayo nibada su sabolo osoloso dio sabolo tokenee palame, Dou mi mapoo toodalai yo tebia. ²⁹ Esiga niba goolee, só pepuso bakadio ee wulo molee ko ta hedebose teli. Esino ee ma kulodu só pe heeso talai ee ibada Ama Godeeye koo goomogoga, só pe egee talaimo. ³⁰ Esiga nibada wiligi mapoo wudu susuga egee molo, Godee yo olo gooleedoo. Bei, yayo susuga olo hesigaso. ³¹ Esiga niba haga obugulone na debee. Bei, Godeeyo howo woola sóso goososo toowa koo moloso. Haye. Niyo goososo toowa ka moloso.

³² Esiga odoososo agayo odoososo howo woola tobudulone yayo amapoo tei too goososo ee yilgebuguga, nei ayo

mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado eyo howo woola yo mo odoososo dalaiso. ³³ Esino odoososo agayo odoososo howo woola tobudulone yayo amapoo tei tele poogoo goososo ee woola yilgebuguga, nei ayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado eyo howo woola yo mo odoososo dalaiso.”

Domo pilei goososo
(Luka 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Esiga niba ayo mi toowa hamapoo mesie goososo tosimi dee na goolee. Haye, ayo mesie goososo tosibile, esino domo pilame ka simi. ³⁵ Esiga ayo simi goososo eyo bei egeesee moloso. Giso holo oso amabolo domo pileiso. Osoloso sobo holo oso oweebolo domo pileiso.

Osoloso gisowo osobo oso odoososo dio domo pileiso.

³⁶ Esiga egeesee ma kulodu nee soososo namapoo ha teli odoososo doloso dabalaiso.

³⁷ Edebeeyo ama sabolo, owee sabolo, owolo giso holo sabolo, osoloso sobo holo mapoo diya goolee sabolo badolone, hee a goolee pepooko mologa, yo ayo di hamamee deede sibilei tebile. ³⁸ Osoloso odoososo agayo talai sabolo dala toowa talai sabolo goososo medee moodelega poogoloso, ayo di hamamee dedellega poogoga, yo ayo di hamamee deede sibilei tebile. ³⁹ Esiga edebeeyo o gie badeli eyo nediliyo balai daga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mo goososo maga o gie badeli osugobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.”

Nei tekepo talai
(Maka 9:41)

⁴⁰ “Edebeeyo niba o mosopoo gilimado pologa, yayo a ido poloso. Esiga edebeeyo o mosopoo a ido pologa, yayo mo Ma Godee a diye di ee ido poloso. ⁴¹ Osoloso edebeeyo Godee maga to tolosoko kokodo takomo sili odoososo ee ogoloso, o mosopoo ido pologa, yo Godee maga to tolosoko kokodo takomo sili odoososo oso nei

* **10:25:** Belsebul ee Saiteneeyo hu hee.

teli yinosee hedebe egeesi masi talaiso. Osoloso edebeeyo Godeeyo howo woola odo tekepo ogoloso, o mosopoo ido pologa, yo Godeeyo howo woola odo tekepo oso nei teli yinosee hedebe egeesi masi talaiso. ⁴² Osoloso edebeeyo mo hamamee dili odo hee wuluge ogoloso yimapoo bi pepooko wulo howo egesi keneega, yo nei toowa talaiso. Esiga hagee tei goo.”

11

¹ Yesu o hamamee dili odo ¹² mapoo goo hagee taka koodobuloso see Gelili mi toowa ee ma kulodu Godeeyo to takomo silame diso.

Yesu dio osoloso Yonee odo howo oluguli dio

(Luka 7:18-35)

² Yonee odo howo oluguli oso neliga moso ma kulodu badolone, Kelisoye goo tomo silee duloso o hamamee dili odo abo Yesu mapoo diye diso. ³ Esemе diba dileso Yesuye badebei mapoo peledoboloso yimapoo egeesee takaso, “Yoneeye iba namapoo diye dolone to egeesee takeeyena, ‘No tei Keliso iyo hagee bamolo odo osomo? O, iba odo hee bamalaiyo?’ ” diso.

⁴ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba see wedi dileso niyo egei goo sabolo osoloso niyo du goo ee Yonee mapoo takee. ⁵ Bei, odo howo neliga oso see medee ogowa. Osoloso odo bagi daga poogoo sabolo see tekepo poloso ka silesiba. Osoloso odo agagisa bia sabolo tekepo poloso ka silesiba. Osoloso odo dulu tabaga onosee tekepo poloso to taka see duliso. Osoloso odo wedia sabolo hogooga buloso see silesiboso. Osoloso to tekepo hagee bi mauwe odo oso duluga moloso. ⁶ Esiga odo agayo ayo goo moodoo ee ogoloso diayo amapoo tei too goo ee pegelega poogoo, Godeeye dimapoo goomoga goo tenelaiso.”

⁷ Yonee o hamamee dili odo oso see wedi diyadeeme, Yesuye odo

mooloogoodoo mapoo Yoneeyo goo takalame bei mooloogooso. Osoloso yayo egeesee takaso, “Niba miwe poogoo mi mapoo ogo goo agalame ka diyo? Pooso sibulone obu dabisa ee agalame ka diyo? ⁸ Niba edebeeyo dugo tekepo kaloso badoboome ee agalame ka diyo? Haye. Bei, dugo tekepo kalagali odo ee wiligi odo tebisa oso debeli moso tekepo mapoo debeli. ⁹ Esino niba wulo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo ee agalame ka diyo? O. Niyo dileso egei odo Yonee ha-gooso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo daga hoogoo debei ee yayo dagadilesa ka badoso. ¹⁰ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee egee takoo ee Yoneeyo goo ee takooso,

‘Ayo mo to tosili odo yo daga malalo diye dalaiso,

odo susuga oso nayo sibilei mapoo mopoodoo doloso de-beeye dalame,’ diso.

¹¹ Esiga ayo nimapoo taka. Odo daga hoogoo debei susuga ee Yoneeye dagadilesa ka badoso. Esino edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo odo wuluge oso Yonee dagadilesa ka badoso. ¹² Esiga odo howo oluguli Yoneeye Godeeyo to takomo silee beeamе omaga bei mooloogoloso abaga simino epedee hamapoo tokenee teli odo oso ha teli odo masi Godeeye wiligi doloso badeli goo ee tokenee palame diya kituluguso. ¹³ Yonee sibilega bado-boome, Moseseeye eligi goo sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo susuga oso hogugu oso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takemeleeso. ¹⁴ Esiga niyo to diayo taka hamapoo tei toga, niyo Yonee see Ilaya dalaiso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso Ilayaye sibilei goo ee takemeleeso. ¹⁵ Niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui.”

¹⁶ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Odo epedee beeamе hamapoo egee do odo ee kasee

masiso dosomo? Diba holaiso masi go domopoo dobolone emegei dimapoo nei takoo nei takoo dolone dobolone egeesee takagameliso, ¹⁷ ‘Iyo goomoga kosaiya poume, niba hepele. Osoloso iyo goohele kosaiya poume, niba pisile,’ diso. ¹⁸ Niba odoo egeesi masi doso. Bei, Yonee odoo howo oluguli yayo sibilesa nei haga toowa namo sile, osoloso wain i keesoo nele. Esino niyo yo bo holo paladoo, dee takeliso. ¹⁹ Osoloso hamamee Odoo Holo a olo simiso. Ayo sibilesa wo sabolo wain i sabolo namo sileeme, niyo a nei sabolo yugune sabolo dooboo nali odoo, dee takeliso. Osoloso niyo a tekisi molee teli odoo sabolo, osoloso tokenee teli odoo sabolo hedebe doloso ka badeli deliso. Esino odoo agayo Godeeyo goo goolee tekepo gooleedoloso tomo siloga, yayo Godeeyo goo goolee ee tekepo dolone ka eligiso.”

Yesuye odoo tei tele poogoo eyo goo taka

(Luka 10:13-15)

²⁰ Yesuye mi abo mapoo goo toowa opusomo di moodoomo sileeme, odoo mi omapoo debeli oso dia goo tokenee su wudelega poogoome, yayo odoo egee bia dia goo ogoloso dimapoo diya takolone egeesee takaso, ²¹ “Kolasin bia sabolo Betesaida bia, dala toowaso niba bamoloso. Bei, ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo opusomo di ee moodoogamo silee egesi masi Taya bia mapoo osoloso Saidon bia mapoo moodoogamo silee diepi, diba haga booloogelega, dibada goo tokenee maga miligi pialoso debeliyo. Osoloso diayo dibada goo tokenee maga miligi pia goo ee eligilone dugo tokenee kelekaloso dosou holugaloso silesibiliyo. ²² Esino ayo nimapoo taka, Godeeye goo meedilei beame mapoo dala toowa Kolasin bia sabolo osoloso Betesaida bia oso talai oso Taya bia sabolo osoloso Saidon bia oso talai ee dagadileiso. ²³ Osoloso Kapeniyum mosobia niba Kei mi ma dokodoo ido palaiso, dee

goolone ka dosomo? Haye. Niba toloso Dou mi mapoo toodalaiso. Ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo di moodoogamo silee egeesi masi Sodom mi mapoo moodoogamo silee diepi, Sodom mi tokenee pelega epedee hamapoo osee meliyo. ²⁴ Esino ayo nimapoo taka, Godeeye goo meedilei beame omapoo dala toowa Kapeniyum bia niyo talai oso Sodom bia oso talai ee dagadileiso.”

Amapoo sibilesa hese

(Luka 10:21-22)

²⁵ Esemee Yesuye egeesee takaso, “Ma, Kei mi sabolo osoloso mipoo sabolo nayo wiligi doloso ka badoso. Esiga a namapoo goomogo. Bei, nayo wiligi doloso badeli goo mada egee molo ee, odoo goo goolee toowa mapoo yiligebigile. Esino nayo goo goolee dele poogoo odoo mapoo yiligebuguso. ²⁶ O. Tei takoo, Ma. Goo hagee nayo goomoga goo oso.”

²⁷ Yesuye see tobu egeesee takaso, “Mo Maye goo susuga amapoo olo teneeso. Esiga odoo heeso Owolo a gooleede. Esino hedebe mo Maye Owolo, a ka gooleedoo. Osoloso odoo heeso mo Ma gooleede. Esino hedebe Owolo ayo mo Ma ka gooleedoo. Odoo ugu bia mapoo Owolo ayo mo Mayo goo ee yiligebigilame goomogoga, odoo egee bia oso mo Mayo goo ee diba nose gooleedalaiso.

²⁸ Esiga edebeeyo hegi bi masi kadaloso silone kwasu sabolo siloga, niba amapoo sibe. Egeesega ayo nimapoo hasali tenelaiso. ²⁹ Osoloso ayo eligi goo ee ogoloso mo goo peedee. Bei, a mesie odoo. Esiga niba hasalame amapoo sibe. ³⁰ Bei, goo ayo eligi ee dadalai haga kodianee. Osoloso bi masi ayo nimapoo eimedilame egee molo ee diya poopeeya.”

12

Pelisi odoo dia hasali beeame maga Yesubolo toso agadiga (Maka 2:23-28, Luka 6:1-5)

¹ Yu odoowo hasali beeame heeso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo witi wo ko segei ee ma kuloduga diyadaga meleeso. Osoloso Yesu o hamamee dili odoo oso diya houdume, witi wo ko gooloogaloso nalagamo diyadeeso. ² Esem Pelisi odoo oso goo hagee ogoloso Yesu mapoo egeese takaso, “Bei kasee maga nee hamamee dili odoo oso iyo hasali beeame mapoo witi wo ko ka gooloogayo? Diayo ibada tei gababuoso,” diso.

³ Yesuye nei egeese takaso, “Deibidiye o odoo sabolo houdume diayo moodoo goo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu niyo hesigeleyo? ⁴ Bei, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu gadilesi tei wo toloso o odoo sabolo neso. Esino tei wo hagee ibada tei ee dodolone Godee ogo osoloso odoo ogo doloso debeli odoo hedebe oso nali. Esino Deibidiye o odoo sabolo wo ne oso tei magoo ee gababiaso. ⁵ Osoloso Moseseeye tei hogugu ma kulodu to hee hageese egee takoo niyo hesigeleyo? Goo egee Godee ogo osoloso odoo ogo doloso debeli odoo oso hasali beeame mapoo tei moso ma kulodu dia tou teliso. Diayo goo egeese moodeli oso tei magoo gababiliso. Esino Godeeye goo egee ogoloso tokenee dee koo takeli. ⁶ Esiga ayo nimapoo taka, goo hee dia epedee hamapoo sibilesi egee molo oso tei moso oso kitulugu ee dagadilesi ka moloso. ⁷ Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso,

‘Niyo emegei pidilei ono ayo diya goolone
niyo nei amapoo gala wooloso
teneli goo ee ayo haga koo
gooleeso,’ diso.

Niyo to eyo bei medee kibiya gooleedoloso ka debei diepi, niyo mo hamamee dili odoo ee tokenee odoo dee takele pegeliyo. ⁸ Bei, niyo hasali beeame egee Odo Holo ayo wiligi doloso ka badoso.”

Yesuye odoo dee hodio seesege-doo poogoo tekepo pa (Maka 3:1-6, Luka 6:6-11)

⁹ Yesuye to taka hagee koodobuloso see omaga diayo howo gisili moso mapoo palaso. ¹⁰ Osoloso moso eyo kulodu odoo dee hodio seesege-doo poogoo badoboome egeiso. Egeese ma kulodu Pelisi odoo aboso Yesu tokenee odoo dalame eli esilone yimapoo egeese takaso, “Ibada tei magoo oso takolone iyo hasali beeame mapoo odoo tekepo palai tekepowo?” diso.*

¹¹ Esino Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Nima kulodu odoo heeso o sipi be hedebe oso niyo hasali beeame mapoo wulu ma kulodu toodobuoga, yayo yo hudilega pagalaisomo? Haye. Yayo yo wulu ma kulodu badoga see hudileiso. ¹² Esiga Godeeyo howo woola sipi beso goo haga toowa koo moloso. Haye. Edebeeyo goo toowa ka moloso. Esiga edebeeyo ibada hasali beeame mapoo goo tekepo talai ee tei mauwe.”

¹³ Esem Yesuye odoo dee hodio seesege-doo poogoo yimapoo egeese takaso, “Nee dee seesege-doo poogoo egee see hoodode,” diso. Esem odoo egee o dee see hoododeme, dee egee tekepo poloso o dee tekepo hodio egesi masi meleeso. ¹⁴ Esem Pelisi odoo oso goo hagee ogoloso komonolone dia howo gisili moso maga peegoo diyadeeso. Osoloso diayo dileso Yesu toloso woolame diesono to mousu.

Yesu yo Godeeye hesia

¹⁵ Esiga diayo to mou goo ee yo olo gooleedoloso, Yesu yo see mi hee mapoo diso. Esem odoo susuga

* **12:10:** - Pelisi odoo aboso Yesu mapoo hageese takaso, bei, diayo tei goo ee dodolone dia hasali beeame mapoo odoo paiye ee moodolai tei.

oso yo deedee diso. Esemе odoо paigiga susuga dima kulodu melee ee yayo tekepo paso. ¹⁶ Osoloso yayo dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Niyo mo goo hagee odoо susuga mapoo na oposisiye,” diso. ¹⁷ Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoо Aisayaye taka to sabolo tebiaso. Bei, yayo egeesee takaso,

¹⁸ “Ege, hagee mo tou teli odoо.

Yo ayo hesia.

Ayo yo diya goolone

yimapoo diya goomogoso.

Ayo mo Dio yimapoo tenelaiso.

Osoloso tei goo ee yayo Yu odoonee susuga mapoo takalaiso.

¹⁹ Osoloso yayo odoо hee sabolo toso agadigilone to boowolaime.

Osoloso yayo eli domopoo eligiga to neligidi takalaime.

²⁰ Osoloso yayo tiosi seegee magoo ee gobigileime.

Osoloso keme pepooko paimologa yayo semidileime.

Esiga odoо tei too kibile poogoo yayo egee pidimolo goo ee epedee pagalai mauwe.

Esino odoо susuga oso Godeeye goomoga goo ee dodomolo ogoloso omapoo koodobileiso.

²¹ Esiga o hu maga Yu odoonee susuga oso diayo dulone egee bamolo gie badeli ee talaiso.”

*Yesu dio Belsebul dio
(Maka 3:20-30, Luka 11:14-23)*

²² Beeame omapoo odoо aboso odoо hee howo neliga mapoo bo pala oso to kelega badebei odoо ee Yesu mapoo ido simiso. Esemе Yesuye yo tekepo paso. Esemе domo omapoo odoо egee olo howo puo ogoloso see to keiso. ²³ Odoо susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaso, “Odoо hagee Deibidiyo amawe bele,” diso.

²⁴ Esino Pelisi odoо oso goo hagee duloso egeesee takaso, “Yesuye Belsebul oso kitulugu maga bo holo

peegoo hasiso bigiliso. Bei, Belsebul yo bo holo dia wiligi odoо,” diso.

²⁵ Esino Yesuye diayo goolee goo ee gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa mapoo debeli odoо oso abo puloso dieso nediliyo ha toga, mi toowa egee malaime, tokenee palaiso. Osoloso soosoo heeso o, mosobia heeso abo puloso dieso nediliyo ha toga, diba dabalaime, tokenee palaiso. ²⁶ Esiga Saiten oso bo holo peegoo hasiso buguga, dia mooloogoodoo ma kulodu abo puloso dieso nediliyo ha talaiso. Yayo egeesee seega, yayo wiligi doloso badeli goo oso kookaiyo osee malaisomo? Tokenee palaiso. ²⁷ Esino ayo bo holo peegoo hasisobigili kitulugu hagee tei Belsebul oso kitulugu maga ka hasisimo silo daga, nibada hamamee dili odoо oso bo holo peegoo egee hasisimo silesibo kitulugu egee kamapoo teliyo? Esiga diayo takooga niyo amapoo egee takoo goo ee tei goonee, dee takalaiso. ²⁸ Esino ayo Godeeyo Dio Tei oso kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisimo siloso. Goo oso Godeeye wiligi doloso badeli goo oso olo nimapoo simi goo ee ka eligiso.

²⁹ Esiga odoо heeso kitulugu odoо eyo moso mapoo peleso bi heli talame gooleega, yo daga kitulugu odoо egee tiso tialogoloso magalaiso. Osoloso hamamee o moso kulodu peleso o bi heli talaiso.

³⁰ Esiga edebeeyo abolo tebel-ega poogooga, yayo amapoo ha tomoloso. Osoloso edebeeyo abolo odoо Godee mapoo gilimado sibilega poogooga, yayo odoо Godee maga peegoo hasisobugu domoloso.

³¹ Esiga ayo nimapoo taka. Goo tokenee susuga edebeeyo teli sabolo osoloso emegei dimapoo to tokenee takeli goo ee Godeeye hapoloso boobado bigileiso. Esino edebeeyo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, o goo tokenee egee Godeeye hapoloso boobado bigileime.

³² Osoloso edebeeyo Odoо Holo amaga to tokenee takooga, Godeeye o

goo tokenee egee hapoloso boobado bigileiso. Esino edebeeeyo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, yo goo tokenee moloso kookaiyo osee malai ee toso. Esiga o goo tokenee egee Godeeye hapoloso boobado bigileime.”

Homokoko maga homo o su ka gooleedeeya

(Luka 6:43-45)

³³ “Esiga homo tekepo oso homokoko tekepo peliso. Esino homo tokenee oso homokoko tokenee peliso. Esiga homo su susuga oso ko pa maga ka gooleedeeya. ³⁴ Esiga niba tokenee odo hebise masi dobolone niyo see goo tekepo takalai tebile. Bei, edebeeeyo goo goolee dia sooloo ma kulodu egee molo ee dia magaso takooga woola yiligebigiliso. ³⁵ Esiga goo tekepo teli odo oso goo tekepo o goo goolee mapoo meli ee o magaso woola yiligebigiliso. Osoloso goo tokenee teli odo oso goo tokenee o goo goolee mapoo meli ee o magaso woola yiligebigiliso. ³⁶ Egeesee ma kulodu ayo nimapoo taka. Goo meedilei beeame mapoo odo susuga oso goo tokenee diayo taka goo eyo bei ee Godee mapoo woola yiligebigileiso. ³⁷ Esiga Godeeye goo meedilei beeame mapoo, to no takeli goo sabolo tebia nee goo meedileiso. Egeesee ma kulodu no to tekepo takomo sili daga, yayo no odo tekepo dalaiso. Esino no to tokenee takomo sili daga, yayo no odo tokenee dalaiso.”

Edebeeeyo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame goomoga

(Maka 8:11-12, Luka 11:29-32)

³⁸ Beeame heeso Pelisi odo abo sabolo osoloso tei eligili odo sabolo oso Yesuye badebei mapoo sibilesos egeesee takaso, “Eligili odo, nayo kitulugu too egee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiya, nayo goo toowa opusomo di hee moodee,” diso.

³⁹ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odo epedee hamapoo egee do niba diya tokenee.

Osoloso niyo amapoo tei talai goweliso. Esiga niyo ayo wulo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame amapoo takeliso. Esino ayo nimapoo goo toowa opusomo di hee eligilei mauwe. Esino hedebe Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo Yonayo goo ono nimapoo eligileiso. ⁴⁰ Yona beeame bakadio hedebe di osoloso gesi bakadio hedebe di ee ma kulodu di toowa eyo gemedei ma kulodu badebeiso. Esiga Odo Holo anosee beeame bakadio hedebe di osoloso gesi bakadio hedebe di mapoo midoo ma kulodu ta malaiso. ⁴¹ Esiga Niniba odo oso goo meedilei beeame mapoo nibolo hodobo toboloso nibada goo meediloso, niba tokenee odo dalaiso. Bei, Yonaye Godeeyo to dimapoo takeme, diayo dia goo tokenee maga goo su wuduloso miligi piaso. Esino ayo Yona dagadilesos ka badoso. Esino ayo Godeeyo to nimapoo takeme, niyo duloso nibada goo tokenee maga goo su wuduloso miligi pile. ⁴² Osoloso goo meedilei beeame mapoo Siba mi eyo wiligi odo taba sobo onosee nibolo hodobo nibada goo meediloso niba tokenee odo dalaiso. Bei, wiligi odo taba Solomonoye eligi goo ee dulame yo eli sage abaga simiso. Esino ayo Solomonos dagadilesos ka badoso. Esino niyo mo to dulei ka gowooso.”

Bo holoso see wedi sibili goo

(Luka 11:24-26)

⁴³ Esiga bo holoso odo maga peegoo gaduga, yo dilesos dobudu yayo badalai mi ee esiamos sileiso. Yo mi esiamos silos koo ogoga, eyo nediliyo egeesee takalaiso, ⁴⁴ ‘A mawo daga badebei moso mapoo see wedi dileiso,’ dee takalaiso. Osoloso yo see sibilesos ogoga, gelesi kadee doloso bi medee mopoodos ma molo agalaiso. ⁴⁵ Eseega yo see dobudu wedi dilesos bo holo diya kitulugu abo 7 gilimadolosos sibilesos moso omapoo dabalaiso. Egeeseega odo hagee eyo daga badebei poogoloso

see diya tokenee badalaiso. Esiga goo tokenee teli odoo epedee hamapoo egee do niyo daga debei poogoloso see diya tokenee dabalaiso. Bei, niyo ayo eligi goo mapoo tei tele poogooga.”

Yesuwo owee sabolo osoloso omolo dio

(Maka 3:31-35, Luka 8:19-21)

⁴⁶ Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo to osee takomolome, owee dio osoloso omolo dio sibilesi peegoo tebisamolone, yimapoo to takalame goomogaso. ⁴⁷ Esemé odoo heeso Yesu mapoo egeese takaso, “No ege, noowee dio osoloso nomolo dio namapoo to takalame sibilesi peegoo tebisamolone,” dee takaso.

⁴⁸ Esino Yesuye nei yimapoo egeese takaso, “Mo wee ogumo? Osoloso molo dio ogumo?” diso. ⁴⁹ Esemé yayo o hamamee dili odoo dimapoo dee kou takolone egeese takaso, “Niba ege, odoo egee bia ee mo wee osoloso molo dio oso. ⁵⁰ Esiga edebeeyo mo Ma Kei mi ma dokodoo badeli oso goomoga goo ee tomo siloga, odoo egee bia ee molo dio, osoloso mo booba dio, osoloso mo wee dio oso,” dee takaso.

13

Witi wo ko segei maga wudu taka
(Maka 4:1-9, Luka 8:4-8)

¹ Beeame hedebe ogoso Yesu moso kuloduga peegoo dileso Gelili abei pee mapoo meilesi biaso. ² Yo omapoo badoboome, odoo susuga oso yayo eligi goo ee dulame yimapoo sibilesi diya mooloogoodooso. Esemé Yesu yo du mapoo dapogoloso eligilone bado-boome, odoo susuga mubiyodoga tebisamolone duluga meleeso.

³ Osoloso yayo goo susuga maga wudu takolone odoo susuga mapoo eligilone egeese takaso, “Niba dui. Beeame heeso odoo hee witi wo ko segalame diso. ⁴ Yo witi wo ko sogomo sileeme, ko abo eli domopoo misigedibaso. Esemé só aboso sibilesi neso. ⁵⁻⁶ Osoloso witi

wo ko abo yugo kauwe mi mapoo misigediba ee bou saga pisigaso. Esino osoko pa oso dei moodoolone witi wo ko saga wediaso. Bei, too delega. ⁷ Osoloso witi wo ko abo dagi weti kauwe kadee mapoo misigedibaso. Osoloso bou pisigaso. Esino weti sabolo palaga tiso tiademe susuga wediaso. ⁸ Osoloso witi wo ko abo mi tekepo mapoo misigedibaso. Osoloso oso bou pisigaloso kakauwuloso ko diya palagaso. Egeese ma kulodu witi wo ko aboso homokoko 100 egesi palagaso. Osoloso aboso 60 egesi palagaso. Osoloso aboso 30 egesi palagaso. ⁹ Odoo niba dulubolo, esiga to ayo hagee takoo medee dui!”

Bei kasalame Yesuye wulo ka wudu takomo siliyo?

(Maka 4:10-12, Luka 8:9-10)

¹⁰ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo oso sibilesi Yesu mapoo egeese takaso, “Nayo kasalame odoo mapoo wulo ka wudu takomo siliyo?” diso.

¹¹ Esemé Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Niyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee diya gooleedalaiso. Godeeye wiligi doloso badeli goo ee daga mada meleeso. Esino Godeeye epedee hamapoo nimapoo olo yiligebuguso. Esino yayo odoo abo mapoo yiligebigile. ¹² Esiga to taka duli odoo mapoo Godeeye goo goolee tekepo bei tenelaiso. Esino edebeeyo mo to dulega poogooga, Godeeye yimapoo goo goolee tekepo pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso. ¹³ Ayo odoo mapoo wulo wudu takomo siliso. Bei, ‘diayo ogoloso medee kibiya egelega pagalame.

Osoloso diayo duloso goo eyo bei medee kibiya gooleedelega pagalame.’

¹⁴ Osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to oso goo diayo moodeli sabolo tebiaso. Bei, yayo egeese takaso,

‘Diayo medee hodu dilesu to taka duleiso,
 esino goo eyo bei diayo medee kibiya gooleedalaima.

Osoloso diayo medee hodu dilesu agalaiso,
 esino goo eyo bei diayo ogoloso gooleedalaima.

¹⁵ Bei, diba tei goo ee gooleedalai gowoolone, dieso dibada deeso dia dulu tobodo osoloso dia howo gisigaso.

Esiga diba goo eyo bei ee gooleedalai tebile.

Esino diayo ogoloso, osoloso dulosu goo goolee tekepo tolosu, amapoo wedi simi diepi,
 ayo dibada goo tokenee hapoloso boobado bigiliyo.’

¹⁶ Esino Godeeye mo hamamee dili odoosoo nimapoo goomogoso. Bei, niyo ayo moodoo goo ee ogoloso dulosu gooleedoo maga. ¹⁷ Esiga ayo nimapoo taka. Godee maga to tolosu kokodo takomo sili odoosoo daga debei sabolo osoloso Godeeye howo woola tekepo debeli odoosoo niyo epedee egee ogomolo goo ee agalai doloso bameleeso. Esino diayo egele. Osoloso niyo epedee egee dumolo goo ee dulei doloso bameleeso. Esino diayo dule.’

*Wudu taka goo eyo bei
 (Maka 4:13-20, Luka 8:11-15)*

¹⁸ Yesuye see tobu egeesee takaso, ‘Esiga witi wo ko segei maga wudu taka goo eyo bei medee dui. ¹⁹ Esiga odoosoo abo witi wo ko oso eli domopoo misigediba egesi masi doso. Diba to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee dulosu medee kibiya gooleedelega poogooga, Saitenso sibilesu Godeeye to dibada sooloo ma kulodu melee yayo peedee deliso.

²⁰ Osoloso odoosoo abo witi wo ko oso yugo kauwe mi mapoo misigediba egesi masi doso. Esiga diayo Godeeye to taka dulosu goomoga sabolo saga teliso. ²¹ Esino Godeeye to oso dia sooloo ma kulodu too medee koo meili. Esiga diayo Godeeye to dulosu beame deiyepo

mapoo tei teliso. Esino diayo Godeeye to mapoo tei too goo maga hegi goo sabolo osoloso dala goo oso dimapoo siboga, diayo Godeeye to mapoo tei too goo ee saga pegeliso.

²² Osoloso odoosoo abo witi wo ko oso daga weti kauwe kadee mapoo misigediba egesi masi doso. Diba Godeeye to dulosu tei teliso. Esino mi hamapoo dabalai maga goo kodia sabolo osoloso bi bei doloso dabalame goolee oso dibada tei too tokenee peliso. Egeesee maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli.

²³ Osoloso odoosoo abo witi wo ko oso mi tekepo mapoo misigediba egesi masi doso. Diayo Godeeye to dulosu gooleedeliso. Esiga odoosoo aboso homokoko masi 100 egesi peliso, osoloso aboso 60 egesi peliso, osoloso aboso 30 egesi peliso.”

Witi wo ko sabolo osoloso obu ko sabolo

²⁴ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone odoosoo moologoodoo mapoo egeesee takaso, ‘Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoosoo heeso witi wo ko o homolee mapoo segeiso. ²⁵ Esino gesi odoosoo susuga tiesamolome, yimapoo ha teli odoosoo sibilesu yayo witi wo ko segei homolee omapoo obu ko sogoloso diso. ²⁶ Esiga witi wo ko segei olo kauwudolosu ko poome, obu ko segei sabolo hodobo palaso.

²⁷ Esemee o tou teli odoosoo aboso sibilesu egeesee takaso, ‘Nee homolee ma kulodu hedebe witi wo ko segeino, see kasee maga obu sabolo ka paladeeyo?’ dee takaso.

²⁸ Esemee yayo nei egeesee takaso, ‘Imapoo ha teli odoosoo sibilesu ka segei molodoo,’ diso.

Esemee o tou teli odoosoo yimapoo egeesee takaso, ‘Iyo dilesu obu egee tigoosoo peegoo togobisilei no goomogodo?’ dee takaso.

²⁹ Esino yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Haye, niyo na tige. Bei, niyo tigaga, witi wo ko segei sabolo tigebigiyaga. ³⁰ Esiga o diesono hodobo eese paladee dee. Osoloso ko goolai

beeame mapoo mo tou teli odoo oso daga obu ee tigooso dou mapoo toodee dalaiso. Esino witi wo ko segei oso paladee ee gooloogaloso mo nei mageli moso mapoo mooloo-goo magee dalaiso.’ ”

Yesuye ko pepooko masted deli sabolo osoloso yist maga wudu taka (Maka 4:30-32, Luka 13:18-21)

³¹ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoo heeso ko pepooko masted deli todilesi o homolee mapoo segeiso. ³² Esino ko abo ma kulodu ko masted deli hagee diya pepooko. Esino ko pepooko oso bou pisoloso kauwuga, homolee ee ma kulodu homo su oso toowa malaiso. Osoloso sóso omapoo sibilesi o dee mapoo ou tegelaiso.”

³³ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone dimapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Soboso wo palawa silame daga homolone, wo toowa ee ma kulodu yist pepooko kukoseliso. Osoloso yist pepooko oso wo palawa ee diya koudiliso.”

³⁴ Esiga Yesuye odoo mooloo-goodoo mapoo goo susuga hagee eligilame dimapoo wulo wudu takeliso. ³⁵ Yayo goo hageesee tomo sili egee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso taka sabolo tebilame ka eligimo sili. Bei, yayo egeesee takaso, “Ayo odoo mapoo Godeeyo to eligilone wulo wudu takomo sileiso. Osoloso mi toowa bei mooloogolone goo mada melee ee see ayo woola yiligebigileiso.”

Witi wo ko sabolo osoloso obu maga wudu taka goo eyo bei

³⁶ Yesuye odoo mooloogoodoo diye doloso, yo see moso kulodu palaso. Esemé o hamamee dili odoo oso yimapoo sibilesi egeesee takaso, “Witi wo ko segei sabolo osoloso obu ko segei omaga wudu taka goo

eyo bei nayo imapoo medee kibiya takee,” diso.

³⁷ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Witi wo ko segeli odoo ee Odoo Holo aso. ³⁸ Osoloso witi wo ko segei mi ee mipoo toowa hagooso. Osoloso witi wo ko ee Godeeyo owolo dioso. Esino obu ko ee Saiteneeyo owolo dioso. ³⁹ Egeesee ma kulodu obu ko segeli odoo ee Saitenso. Osoloso goalai beeame ee beeame hoo poogoo oso. Osoloso witi wo ko goalai odoo ee Godeeyo momaiye oso.

⁴⁰ Esiga obu tigooso dou mapoo toodeli egesi masi ee beeame hoo poogoo mapoo Odoo Holo ayo Saiteneeyo owolo dio ee dou mapoo egeesee toodalaiso. ⁴¹⁻⁴² Egeesee ma kulodu Odoo Holo ayo mo momaiye diye dalaiso, diayo dileso odoo goo tokenee mapoo gidodili odoo sabolo osoloso goo tokenee teli odoo ee gilimadoloso dou mi mapoo toodalaiso. Esega diayo ee ma kulodu dobolone pisa sabolo mei gisile sabolo dabalaiso. ⁴³ Esino Godeeye tekepo deli odoo oso Ma Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo osokoso pa masi palaiso. Odoo niba dulubolo, esiga to ayo hagee takoo medee dui!”

Molee mada magoo maga wudu taka

⁴⁴ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoo heeso daga hoogoo bi medee tekepo molee toowaso too mi ma kulodu mada magoo ee odoo heeso mi doomeleso egeiso. Yo bi egee ogoloso see tobu miso gagaso. Osoloso goomoga sabolo o mosopoo wedi dileso o bi susuga odoo abo mapoo teneloso nei molee tooso. Osoloso yayo molee oso mi egee tooso. Osoloso bi medee tekepo mada mi ma kulodu magoo sabolo yayo tooso.”

Beegee maga wudu taka

⁴⁵ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoo heeso beegé esiamo siliso. ⁴⁶ Yayo esiamo siloso beegé medee tekepo ogoga, yo see dileso o bi

susuga odoo abo mapoo teneloso nei molee teliso. Osoloso yo molee oso beege tekepo teliso.”

Pei maga wudu taka

⁴⁷ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Pei howomoo oluguloso di bei mologa egee misiga egesi masi moloso. ⁴⁸ Egeesee ma kulodu pei mapoo di bei mologa, di kebili odoo oso dia pei booboossee mapoo gimagoloso dobolone di piliso. Osoloso di tekepo ono o ma kulodu soliso, esino di edebeeyo koo nali ee peegoo togobiseliso. ⁴⁹ Esiga beeamo hoo poogoo mapoo goo hageesi masi oso peledabalaiso. Esiga Godeeyo momaiye aboso mipoo hamapoo sibilesa Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo sabolo osoloso goo tokenee teli odoo ee domo pileiso. ⁵⁰ Osoloso goo tokenee teli odoo ee Dou mi mapoo toodalaiso. Eseega diayo ee ma kulodu pisa sabolo dobolone mei gisile sabolo dabalaiso.”

⁵¹ Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Niba ayo hagee takoo goo susuga eyo bei medee gooleedosomo?” diso. Esem diayo nei egeesee takaso, “O. Iba gooleedoso,” dee takaso.

⁵² Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Tei too odoo agayo Godeeyo to eligilone, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee gooleedolosoo badoga, yo moso eyo ama masi badoso. Yayo moso ee ma kuloduga bi dia sabolo osoloso nape sabolo toloso ka tosibo dalaiso.”

Yesu o mosobia oso gowe
(Maka 6:1-6, Luka 4:16-30)

⁵³ Yesuye odoo susuga mapoo wudu takemelee koodobuloso mi hagee poogoo diso. ⁵⁴ Yo see wedi dileso o midee Nasalet mapoo badolone diayo howo gisili moso mapoo peleso Godeeyo to odoo mapoo eligilame bei mooloogooso. Esem odoo susuga oso yayo eligi duloso diya howoogadolone egeesee

takaso, “Odoo hagooso goo egee eligimo silo kapoo tobele? Osoloso yayo goo toowa opusomo di egee moodoomo silo, kitulugu kapoo tobele? ⁵⁵ Yo wulo Meliyo owolo. Osoloso yo wulo moso tegeli odoo hamapoo badeli eyo owolo. Osoloso yo Yemes, Yosep, Saimon, osoloso Yudas egee bia dia emei. ⁵⁶ Osoloso obooba dio onosee ibolo hodobo hamapoo doso. Esiga goo susuga egee Yesuye kasee moodoomo silosomo?” dee takaso. ⁵⁷ Esiga diayo egeesee goolone Yesuye eligi goo ee talai goweso.

Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo eyo to duloso mesiliso. Esino o mosobia sabolo osoloso o soosoo oso o to mapoo duloso koo mesili,” diso.

⁵⁸ Esiga Yesuye diayo tei telega poogoloso debei goo ee ogoloso o mi omapoo goo toowa opusomo di abo moodoole poogooso.

14

Odoo howo oluguli Yonee woolooma

(Maka 6:14-29, Luka 9:7-9)

¹⁻² Beeamo omapoo Gelili mi gibadeli odoo Helodeeye Yesuye goo moodoomo silee duloso o tou teli odoo mapoo egeesee takaso, “Odoo hagee Yonee odoo howo oluguli oso molodoo. Yo ta maga olo hogabiadoo. Esiga yayo see goo toowa opusomo di hageesee ka moodoomo silo,” dee takaso.

(Yayo hageesee takaso. Bei, Yonee telega badoboome, goo hagooso peledabaso.)

³⁻⁴ Beeamo heeso Helodeeye omolo Pilipiyo osobo Helodiyes peedee huso. Esem Yoneeye goo hagee ogoloso Helodee mapoo diya takolone egeesee takaso, “Nayo nomolowo osobo peedee hulei tekeponee. Bei, egee tei,” diso.

Esem Helodee diya komonolone, o ha teli odoo mapoo takolone, Yonee

dee tialogoloso neliga moso ma kulodu huse diso. ⁵ Esemе yo Yonee wooloomalame goomogaso. Esino odoobolo obulone wooloomele poogooso. Bei, odoosusuga oso takolone Yonee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoodeliso.

⁶ Osoloso hamamee Helodee yosoomagoo beeame tugodeme, yayo o odoogilimadoloso sibilesowonolone debeiso. Esemе Helodiye-seeyo soboholo oso sibilesodia mudugiyopoo hopoome, Helodeediya goomogaso. ⁷ Esemе nei Helodeeye goo tei moodoolame takolone yimapoo egeesee takaso, “Nayo goomoga bi ee amapoo takooga, ayo bi egee namapoo tenelaiso,” diso. ⁸ Yo to egeesee takaduloso hopoomelee koodobuloso oweemapoo dileso yayo goomoga goo ee duso. Osoloso see wedi sibilesowonolone Helodee mapoo egeesee takaso, “AYonee odoohowoluguli eyowiligi onogoomogo. Esiganayoyepedee owiligi koodoloso tolo mapoo magoloso amapoo tenee,” dee takaso.

⁹ Esino Helodee goohagee duloso Yoneeyowiligi koodoloso tenelai yogoomegele. Esino yayo soboholo mapoo goo tei moodoolame taka ee dibolohodobo nei nolone debei odoososo olo duso. Esiganayohagee pagalai yogoomegele. ¹⁰⁻¹¹ Esemе yayo o odoomapoo to kituluguteneeso, diayo dileso Yoneeyowiligi koodoloso tosibilame. Osoloso o odoososo neliga moso ma kulodugadilesowonolone Yoneeyowiligi koodoloso tolo mapoo magoloso tosibilesowonolone mapoo teneeso. Esemе see yayo tosibilesowonolone mapoo teneeso. ¹² Esemе Yonee o hamamee dili odoososo sibilesowonolone Yoneeyokoutodilesowonolone bouso. Osoloso dileso Yesu mapoo takaso.

*Yesuye odoosomapoo nei pi
(Maka 6:30-44, Luka 9:10-17,
Yonee 6:1-14)*

¹³ Helodeeye Yonee woolooma goo ee Yesu duloso, o hamamee dili odoosomapoo nei pi

sabolo du mapoo dalaga poogoloso, mi odoosomapoo hasalame diyadeeso. Esino mi opusomomapoo debeli odoososo goohagee duloso Yesuye badebei mapoo mubili sibadeeso. ¹⁴ Yesu du maga mubiyodoo dapoogoloso tobudulone, odoosusuga oso mooloogoodoo ogoloso yayo diba diya sooloo dolone odoopaigiga tekepo paso.

¹⁵ Yesuye egeeseemo sileeme, o hamamee dili odoososo habe sibilesowonolone yimapoo egeesee takaso, “Osoko olo tolobuo. Esiganayoyepedee dee, diayomosobia koola kee do mapoo dileso nei dieso nalai ee moleeso talame. Bei, mi iyo hagee do mapoo odoosomapoo. Esiganami hamapoo nei mauwe,” dee takaso.

¹⁶ Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niyo diba nei talame diyedeede na takee. Esino niyo nei dimapoo tenee,” diso.

¹⁷ Esemе nei diayo yimapoo egeesee takaso, “Imapoo wo si hedebe dee tiadoo sabolo osoloso di bakadio moloso,” diso.

¹⁸ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Wosi sabolo osoloso di sabolo amapoo tosibe,” diso.

¹⁹ Esemе yayo odoosusuga pukusimapoo bulume dee takoloso, wo si dee tiadoo sabolo di bakadio toloso Kei mi ma dokodoo bolone Godee mapoo goomoga to takoloso wopopeiso. Osoloso o hamamee dili odoosomapoo nei egee teneme, see diayo odoosomooloogoodoo mapoo piso. ²⁰ Esemе odoosusuga oso nei tebia negadiya edigime nei hosudelega abopoogooso. Osoloso diayo nei naloso abopoogoosoo ee, Yesu o hamamee dili odoososo misigamo dileso bou ma kulodu soobou ¹² egesi metamagisaso. ²¹ Osoloso giso sabolo sobosabolo osoloso holaisosabolo oso nei hagee neso. Esino hedebe gisowe hesiga ee 5000.

*Yesuye howo ma dokodooga di
(Maka 6:45-52, Yonee 6:15-21)*

²² Yesuye 5000 odoosomapoo nei pi koodobuloso, o hamamee dili

odoo mapoo egeesee takaso, “Daga niyo du tolosa abei hodiokoo dalo soowee. Ayo odoo hagee bia diye doloso a hamamee ka sibileigo,” diso. ²³ Osoloso yayo odoo mooloo-goodoo olo diye doloso, see obusomo badalame mubi dokodoo howo gisilame palaso. Yo mubi dokodoo peleso badoboome neligaso. ²⁴ Esino beame omapoo o hamamee dili odoo oso du mapoo toboloso abei domopoo ga diyadaga meleeso. Esemepoo sabolo howo ki sabolo simi oso dia du diya bidigaso.

²⁵ Osoloso gesi domo kudi takeme, Yesuye abei ma dokodooga dimapoo diso. ²⁶ Esemediayo Yesuye simi ogoloso dio dulone diya ebigaso. Bei, diayo goolee boso siba bele dolone diya googaso.

²⁷ Esemesaga Yesuye saga dimapoo egeesee takaso, “Niba howaleege. Haga na ebi. Ayo siba,” dee takaso.

²⁸ Esemepitaye egeesee takaso, “Lodee, tei nayo siboga, nayo anosee howomoo meledoboloso howo ma dokodooga namapoo sibeye dee,” diso.

²⁹ Esemesaga Yesuye nei egeesee takaso, “Sibe.” Esemepita howomoo meledoboloso howo ma dokodooga Yesu mapoo diso. ³⁰ Esino yo dulone egeino, poo toowa simi oso howo ki toowa sibume, yo diya ebiaso. Egeesee lone yo howo kulomoo oumo moume to neligidi egeesee takaso, “Lodee, a pidi,” dee takaso.

³¹ Esemesaga Yesuye o deeso Pita saga tolosa yimapoo egeesee takaso, “Nayo tei too ee diya pepookodoo. Bei kasalame nayo tei too goo ee ka poogoowo?” diso.

³² Osoloso o bakadio du ma kulodu dapoogoo me, poo simi omapoo koodobiaso. ³³ Esemesaga hamamee dili odoo oso Yesuwo homo bei mapoo gasuwoloso dobolone egeesee takaso, “No tei Godeeyo owolodoo,” diso.

Odoo paigiga Genesalet mi mapoo debeli oso Yesu mapoo simi (Maka 6:53-56)

³⁴ Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei dapoogoloso Genesalet mi mapoo dia du oluguso. ³⁵ Mi omapoo debeli odoo oso Yesu hoodo ogoloso mi opusomo opusomo di mapoo Yesu olo sibago doloso to takomo diso. Esemesaga odoo aboso odoo paigiga susuga Yesu mapoo ido sibadeeso. ³⁶ Osoloso odoo paigiga oso Yesu mapoo howolone egeesee takaso, “Iyo wulo nee dugo su mapoo sigilei soowayo?” diso. Esemesaga odoo paigiga oso Yesuwo dugo su mapoo sigime, odoo egee bia wegigadooso.

15

Tei Godeeye eligi sabolo osoloso edebeeyo eligi goo sabolo (Maka 7:1-13)

¹ Beame hedebesosaga Pelisi odoo abo sabolo osoloso tei eligili odoo abo oso Yolusalem maga sibilesosaga Yesuye badebei mapoo mooloo goodoloso yimapoo egeesee takaso, ² “Bei kasalame nee hamamee dili odoo oso ibada adaga dia goo ee dedelega poogoloso dia dee hapelega nei ka nasomo?” dee takaso.

³ Esemesaga Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Bei kasalame niyo tei Godeeye eligi goo ee poogoloso see nibada adaga dia goo ee ka dodomo silosomo?” ⁴ Bei, Godeeye egeesee takaso, “Namamo to mapoo osoloso nooweeyo to mapoo mesiloso ka silesibe. Esino edebeeyo ama mapoo osoloso owee mapoo to tokenee takooga, yo wooloome,” diso. ⁵ Esino niyo egeesee eligiliso, odoo heeso ama dio owee dio biso pidilame tei magoo ee dadalai gowooga, yayo wulo takolone bi egee Godee mapoo tenelame olo to magoloso ka moloso, dee takalai tekepo deliso. ⁶ Goo egeesee maga edebeeyo ama dio owee dio pidilame niyo hamaga takeliso. Niyo goo egeesee moodoolone, Godeeye tei magoo goo ee dedelega see nibada adaga dia goo ee dodolone ka doso. ⁷ Niba goo bakadio gweli odoo. Godee maga to tolosa kokodo takomo

sili odo Aisayaye nibada goo maga tei goo takaso. Bei, yayo goo Godeeye taka egeese hoguguso,

⁸ ‘Odo hagee bia oso dia magaso wulo gamenee amapoo goomoga poudiliso.

Esino dibada sooloo ma kulodu tei amapoo mesili goo ee mauwe.

⁹ Esiga diayo amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudili goo eyo bei mauwe.

Bei, diayo tei edebeeyo eligi goo ee ayo eligi masi see diayo odo mapoo eligimo silesibiliso.’”

Ogoo gooso odo tokenee ka peliyo?

(Maka 7:14-23)

¹⁰ Yesuye odo susuga gili-madoloso dimapoo egeese takaso, “Odo susuga niba mo to hagee duloso medee gooleede. ¹¹ Esiga edebeeyo nei ne oso Godeeyo howo woola yo tokenee koo peli. Esino edebeeyo o sooloo ma kuloduga goolee to tokenee ee takooga oso Godeeyo howo woola yo tokenee peliso,” dee takaso.

¹² Osoloso o hamamee dili odo oso yimapoo sibilesi egeese takaso, “Pelisi odooso nayo taka goo mapoo egee kamanaga no ogoloso gooleedo-somo?” diso.

¹³ Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Nei howo mo Ma Kei mi ma dokodoo badeli yayo segele susuga ee o too sabolo tigadoloso togobileiso. ¹⁴ Esiga Pelisi odo ee nei howo segei egesi masi moloso. Niyo diba haga na goolee. Diba odo howo neliga masi doso. Esiga odo howo neliga heeso odo howo neliga hee ido duga, o bakadio ou mapoo tigidibileiso.”

¹⁵ Esem Pitaye egeese takaso, “Nayo wudu taka goo eyo bei imapoo medee kibiya eligi,” diso.

¹⁶ Esem Yesuye nei egeese takaso, “Niba to hageeyo bei gooleedelega osee dosomo? ¹⁷ Esiga nei niyo toloso nali oso nibada

sooloo ma kuludu tokenee koo peli. Bei, nei egee nayo nalo sooloogoloso see nee gemedei maga peegoo gadiliso. ¹⁸ Esino odo o magaso to tokenee takeli goo susuga oso o sooloo ma kuloduga woola takooga goo oso yo Godeeyo howo woola tokenee peliso. ¹⁹ Bei, o sooloo ma kuloduga goo tokenee susuga hagooso woola peledeliso: tokenee gweli goo, osoloso odo hee wooloomali goo, osoloso adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo hedebe deli goo, osoloso sobo obuo sabolo giso kadiga sabolo hedebe deli goo, osoloso adaba bi heli teli goo, osoloso emegei dimaga gamenee takeli goo, osoloso emegei dia goo maga to tokenee takeli goo.

²⁰ Esiga goo tokenee susuga hagooso Godeeyo howo woola odo tokenee peliso. Esino dee hapelega nei nali oso yo tokenee palaima.”

Yu sobonee oso tei too

(Maka 7:24-30)

²¹ Yesu o hamamee dili odo sabolo mi egee poogoloso see Taya mi toowa sabolo osoloso Saidon mi toowa koola mapoo mi pepuso mapoo diyadeeso. ²² Diba omapoo dileso peledoboome, sobo heeso Yesuye badebei mapoo simiso. Sobo egee Keinen sobo. Esiga yayo Yesu ogoloso to neligidi egeese takaso, “Lodee, Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dele. Bei, mo sobo holo yima kulodu bo holo peleso badolone yimapoo dala toowa tenee domoloso,” diso.

²³ Esino Yesuye to hagee duloso to nei takele. Esem o hamamee dili odo oso Yesu mapoo sibilesi egeese takaso, “Sobo hagooso iba deede silone to neligidi takomo silo. Esiga nayo yo diye dee takee,” diso.

²⁴ Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Godeeye a hedebe Isael odo sipi be hu masi osugobuloso egee do mapoo diye diso,” dee takaso.

²⁵ Esem sobo hagooso see sibilesi Yesu o homo bei mapoo gasuwoloso

badolone egeesee takaso, “Lodee, a pidi,” diso.

²⁶ Esemé Yesúye nei sobo yimapoo wudu takolone egeesee takaso, “Holaiso dia nei toloso see so mapoo tenelai tekeponee,” diso.

²⁷ Esino sobo hagooso Yesu mapoo egeesee takaso, “O. Lodee nayo tei takoo. Esino so ee amaye nei nolone kokou miyomoo mou ee nalagamo silesibiliso,” diso.

²⁸ Esemé Yesúye nei yimapoo egeesee takaso, “Sobo, nayo tei too diya toowadoo. Esiga nayo goomoga goo taka ee ayo moodoolaiso,” diso. Esemé beeamé omapoo sobo egeeyo owolo sobo holo olo tekepo paso.

Yesúye odoó paigiga susuga tekepo pa

²⁹ Yesu mi egee poogoloso see Gelili abei palaga dimeleeso. Yo see abaga peleso mubi dokodoo biaso. ³⁰ Osoloso odoó mooloogoodoo oso odoó paigiga gilimado sibilesó Yesuwo homo beiyopoo ibedigaso. Odoó abo bagi daga poogoo, osoloso odoó howo neliga, osoloso odoó su kakawa poogoo, osoloso odoó to koo keli, osoloso odoó paigiga opusomo opusomo di abo sabolo Yesu mapoo gilimado sibadeeso. Esemé Yesúye odoó paigiga susuga egee bia tekepo paso. ³¹ Esemé odoó susuga oso goo hagee ogoloso diya howoogadolone Isalael odoó dia Godee mapoo goomoga toowa poudooso. Bei, to koo keli odoó see to keiso, osoloso odoó su kakawa poogoo see toboloso silesibiso, osoloso bagi daga poogoo odoó see tekepo poloso silesibiso, osoloso odoó howo neliga see egeiso.

Yesúye odoó 4000 mapoo nei pi (Maka 8:1-10)

³² Osoloso Yesúye o hamamee dili odoó gilimadoloso egeesee takaso, “Odoó mooloogoodoo hagee bia beeamé bakadio hedebe di ee ma kulodu abolo hodobo debeiso. Esino see diayo nei mauwe debei ogoloso diba diya sooloo dalaso. Ayo diba nei

tenelega diye daga, diba eli domopoo dumologa houdulone diya wosalai malaiso,” dee takaso.

³³ Esemé o hamamee dili odoó oso yimapoo egeesee takaso, “Nei mauwe mi hamapoo iyo nei kapoo toloso odoó mooloogoodoo mapoo tebia ka tenelaiyo?” diso.

³⁴ Esemé Yesúye nei egeesee takaso, “Nimapoo wo si kasolo molosomo?” dee takaso.

Esemé diayo nei egeesee takaso, “Imapoo wo si 7 sabolo osoloso di pepooko abo moloso,” diso.

³⁵⁻³⁶ Esemé Yesúye odoó susuga mi mapoo bulume dee takoloso wo si 7 sabolo osoloso di pepooko abo toloso Godee mapoo goomoga to takaso. Osoloso wo si popei, di hwei agisaloso o hamamee dili odoó mapoo teneme, see diayo odoó mooloogoodoo mapoo piso. ³⁷ Odoó susuga nei ne oso diya edigaso. Esemé nei naloso abo poogoo ee o hamamee dili odoó oso misigaloso bou tegei ma kulodu soo bou 7 egesi metamagisaso. ³⁸ Osoloso giso sabolo sobo sabolo osoloso holaiso sabolo oso nei hagee neso. Esino hedebe gisowe hesiga ee 4000. ³⁹ Yesúye odoó susuga diye dee takoloso o hamamee dili odoó sabolo meilesó du ma kulodu tebisaloso, Magadan mi koola mapoo dalo soowaso.

16

Edebeeyo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame goomoga

(Maka 8:11-13, Luka 12:54-56)

¹ Osoloso Pelisi odoó sabolo osoloso Sedisi odoó oso Yesu mapoo sibilesó yimapoo kukulo agalame egeesee takaso, “Nayo kitulugu too egee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiya, nayo goo toowa opusomo di hee moodee,” dee takaso.

²⁻³ Esino Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Habe osoko tekepo mougá ogoloso niyo egeesee takeliso, ‘Godigi osoko tekepo polodoo,’ dee takeliso. Osoloso gesikolo mi hemiye ogoloso, ‘Epei howo sibulodoo,’ deliso. Esiga goo egeesee oso

peledabalai niba olo gooleedooso. Esino goo susuga ayo epedee hagee eligi sabolo osoloso goo susuga ayo epedee hagee moodoomolo eyo bei, niba gooleedele. ⁴ Odoo epedee hamapoo egee do niba diya tokenee. Osoloso niyo amapoo tei talai goweliso. Osoloso niyo wulo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame amapoo takeliso. Esino ayo nimapoo goo toowa opusomo di hee eligilei mauwe. Esino hedebe Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Yona eyo goo ono nimapoo eligileiso.” Yesuye goo hagee takemelee koodobuloso diba poogoo diso.

Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso eligi goo ee na deede
(Maka 8:14-21)

⁵ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei dalo soowaso. Diba omapoo dileso dobolone egeino o hamamee dili odoo oso wo telega boobada neme goo diya koudiaso. ⁶ Diba goo koudulone doboome Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Obeeamo! Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo dia wo ee habiaga, niba medee koolone ka debbee.”

⁷ Esino Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee duloso, diesono to moulone egeesee takaso, “Iyo wo telega boobada poogoo simiga Yesuye iba ogoloso egeesee ka takoo,” diso.

⁸ Esem diayo goo koudulone debei ee Yesuye ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga niyo wo telega boobada poogoo simi maga goo diya koudulone ka dabala? Niyo tei too goo ee diya pepookodoo. ⁹ Esiga niba ayo kitulugu goo ee gooleedelega osee doso. Esiga niba ayo odoo 5000 mapoo wo si dee tiadoo populoso pi goo ee boobado buguloso ka doso. Osoloso diayo wo naloso abo poogoo, niyo misigaloso bou ma kulodu soo bou bei metamagisa goo sabolo boobado buguso. ¹⁰ Esiga niba ayo

odoo 4000 mapoo wo si 7 populoso pi goo ee boobado buguloso doso. Osoloso diayo wo naloso abo poogoo, niyo misigaloso bou ma kulodu soo bou bei metamagisa goo sabolo olo boobado buguso. ¹¹ Esiga ayo nimapoo wodee eyo goo maga takele. Esino bei kasee maga niyo goo hagee gooleedelega ka dosomo? Esiga ayo taka goo ee niyo Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso eligi goo mapoo hamamee dedeyaga niso nediliyo medee balame to hagee nimapoo ka taka.” ¹² Esem Yesuye wodee eyo goo maga takelega, wulo Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso eligi goo* maga ka takeme, Yesu o hamamee dili odoo oso omapoo ogoloso olo gooleedooso.

Pitaye Yesuwo goo yiligebugu
(Maka 8:27-30, Luka 9:18-21)

¹³ Yesu dileso Kasaliya-Pilipai mi mapoo silone o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Edebeeyo Odoo Holo a odoo ogu deliyo?” diso.

¹⁴ Esem diayo yimapoo egeesee takaso, “Odoo aboso no Yonee odoo howo oluguli odoo osodoo, dee takeliso. Osoloso odoo aboso no Ilaya, dee takeliso. Osoloso odoo aboso no Yelemaya deliso. Osoloso odoo aboso no Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo hee daga badebei oso molodoo, dee takeliso.”

¹⁵ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Esino hee niyo a odoo ogu deliyo?” diso.

¹⁶ Esem Saimon-Pitaye nei egeesee takaso, “No Keliso, Godeeye hudi magoo, kookaiyo badoboso gie badeli Godeeyo owolo osodoo,” dee takaso.

¹⁷ Esem Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Saimon-Pita, Yon-ayo owolo, no goomege. Bei, odoo heeso goo hagee namapoo ka eligile. Esino mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso namapoo ka eligi. ¹⁸ Esiga Pita, ayo namapoo taka,

* **16:12:** Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo diayo eligi goo ee wo habia masi moloso. Bei, wo giedege sabolo wo habia sabolo hamaga, wo giedege tekepo ee tokenee palaiso. * **16:18:** sosee hu eyo bei ee tei telaga odoo susuga mipoo hamapoo egee do ee takooso.

no yo masi badoso. Esiga ayo yo hagee ma dokodooga mo sosee* bei mooloogoolaiso. Egeesee ma kulodu teliso kitulugu oso sosee hagee dagadileime. ¹⁹ Osoloso ayo Godeeye wiligi doloso badeli osulu ee gibalalame kitulugu namapoo tenelaiso. Esiga nayo takolone, edebeeyo mipoo hamapoo goo moodoolai ee tei daga, goo egee Kei mi mapoo olo tei doloso moloso. Osoloso nayo takolone, edebeeyo mipoo hamapoo goo moodoolai ee tei me daga, goo egee Kei mi mapoo olo tei me moloso.”

²⁰ Osoloso yayo tobudulone to kitulugu sabolo o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, “Niyo odo abo mapoo takolone a Kelisoso, dee na takee,” diso.

*Yesu eyo talai goo ee taka
(Maka 8:31-33, Luka 9:22)*

²¹ Osoloso beame domo omaga Yesuye o hamamee dili odo mapoo eyo talai eyo goo ee takomo silame bei mooloogooso. Egeeseelone yayo dimapoo egeesee takaso, “A Yolumusalem mapoo pologa, Yu odoowo wiligi odo sabolo, osoloso tei moso eyo wiligi odo sabolo, osoloso tei eligili odo oso amapoo dala tenelaiso. Osoloso edebeeyo a wooloomaloso, bi mapoo ta moloso beame bakadio hedebe di mapoo see bi maga hogadileiso,” dee takaso.

²² Esem Pitaye Yesu peegoo ido dileso tobudulone yimapoo diya kitulugu sabolo takolone egeesee takaso, “Haye Lodee, goo hagooso namapoo peledobolone, Godeeye no gooleegeeye dee,” dee takaso.

²³ Esino Yesuye Pita mapoo biditoboloso tobudulone egeesee takaso, “Saiten, no amaga peegoo di. To nayo egee takoo oso ayo Godeeye goomoga goo talai ee eli poo. Bei, nayo to egee takoo Godeeye taka ee koo takoo. Esino edebeeyo taka goo ee takoo,” diso.

*Yesu goolone badalai
(Maka 8:34-38, Luka 9:23-26)*

²⁴ Yesuye o hamamee dili odo mapoo see tobu egeesee takaso, “Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga goo tomo sili ee poogoloso, eyo talai sabolo dala toowa talai goo sabolo medee mopoodoo doloso ama hamamee ka sibe. ²⁵ Esiga edebeeyo o gie badeli eyo goodogoga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mo goo maga o gie badeli eyo goodegelega poogooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²⁶ Esino edebeeyo mipoo hamapoo badolone, eyo goomoga goo susuga ee tomo siloso, hedebe gie badeli goo ee telaga dagaduga, yo see ogo goo talaisomo? Mauwe. Bei, yayo gie badeli eyo nei talai mipoo hamapoo bi hee mauwe. ²⁷ Esiga Odo Holo ayo mo Maye toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo, osoloso o momaiye sabolo sibilesi, odo susuga oso goo tomo silee eyo nei ayo dimapoo tebia tenelaiso. ²⁸ Egeesee ma kulodu ayo nimapoo taka. Nima kulodu odo abo wedilega egee do ee osee daga, Odo Holo ayo wiligi doloso badalame sibileiso.”

17

Yesuye Moses dio osoloso Ilaya dio to kei

(Maka 9:2-10, Luka 9:28-36)

¹ Osoloso beame 6 poogoloso Yesuye Pita, Yemes, osoloso Yemeseyo omolo Yonee esee gili-madoloso mubi hoodee mapoo dabalame paladeeso. ² Diba omapoo peleso dobolone egeino, Yesu o su opusomo doloso osokoso poni masi o mudu maga poni molome egeiso. Osoloso o dugo oso heliye diya gadeebugu masi molome egeiso. ³ Diba omapoo dobolone egeino, Moses dio Ilaya dio peledoboloso Yesubolo to kesamolome egeiso. ⁴ Esem Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga nayo goomogoga, iyo waseme bakadio hedebe di tegelaiso. Hee nee, osoloso hee Moseseeyo,

osoloso hee Ilayayo dalaiso,” dee takaso.

⁵ Pita yo to osee komolome, kolobo diya heliye oso sibilesi diba gidis-oso. Esemé kolobo ma kuloduga toso egeesee takaso, “Hagee ayo gooma mo holo oso. A namapoo diya goomogo. Esiga o to mapoo medee dui,” diso.

⁶ Esemé Pita diayo goo hagee dulosi diya obulone miyomoo balaboo tiesaso. ⁷ Esino Yesuye sibilesi dimapoo sigilone egeesee takaso, “Niba tebise. Haga na ebi,” diso. ⁸ Esemé diba tebisalosi egeino Yesu obusomo tobudume egeiso.

Yesu o hamamee dili odoo oso Ilayayo goo maga woosa (Maka 9:11-13)

⁹ Osoloso diba mubi dokodooga see kumoo moulone, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Goo niyo egei ee odoo abo mapoo na takee. Esino Odoo Holo a ta maga see hogado pala ogoloso, niyo hamamee ka takomo silesibe,” dee takaso.

¹⁰ Esemé Pita diayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Bei kasalame tei eligili odoo oso eligilone ‘Daga malalo Ilayaye sibilesi Keliso hamamee sibileigo’ dee ka takeliyo?” diso.

¹¹ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ilaya tei sibilesi goo susuga see medee mopoodoo dalaiso.

¹² Esino ayo nimapoo taka, Ilaya yo olo simiso. Esino edebeeyo yo medee kibiya hoodo egelega yimapoo dala tenemeleeso. Egeeseelone diayo Odoo Holo amapoo dala egesi masi tenemalaiso.”

¹³ Osoloso diayo Yesuye egeesee taka duloso nei diayo goolee, Yonee odoo howo oluguli eyo goo ee takoo doloso olo gooleedooso.

Yesuye holope bo holo pala ee tekepo pa (Maka 9:14-29, Luka 9:37-43)

¹⁴ Yesu o hamamee dili odoo bakadio hedebe di sabolo mubi dokodooga meilesi, odoo susuga

diba balagamelee omapoo peledoboome, odoo heeso sibilesi Yesuwo homo beiyopoo gasuwoloso badolone egeesee takaso, ¹⁵ “Lodee, nayo mo giso holo sooloo dologa yo pidi. Bei, yo todo dolone halaboomo silone, eyo nediliyo howomoo homodobuo osoloso dou mapoo homodobuo dolone dala toowa teliso. ¹⁶ Esemé ayo holope egee nee hamamee dili odoo mapoo ido simino, diayo yo tekepo moodoolai tebilena,” diso.

¹⁷ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Niba tokenee odoo, tei too mauwe. Niyo amapoo tei talame a beeame kasolo nibolo hodobo ka badalaiyo? Ayo beeame sage nibolo hodobo badebeino, niyo amapoo tei telega osee dogo, a nimapoo diya gowooso. Esino holope egee amapoo ido sibe,” diso. ¹⁸ Esemé bo holo holopeyo kulodu pala mapoo Yesuye to kitulugu sabolo takeme peegoo diso. Esemé epedee omapoo holope egee see tekepo paso.

¹⁹ Goo hagooso dileso koodobume, Yesu o hamamee dili odoo oso dibusomo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Iyo kaseme bo holo holopeyo kulodu pala ee peegoo habigilei kitulugu mauwe ka poogoowo?” diso.

²⁰ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo tei too ee diya pepooko. Goo egeesee maga niyo bo holo peegoo habigilei kitulugu mauwe ka poogoo. Esiga ayo nimapoo taka. Niyo tei too goo ee homokoko pepooko masi mologa, niyo mubi mapoo takolone ‘no see koo dileso mele’ dee takooga, tei egeesee salaiso. Esiga egeesee ma kulodu goo susuga niyo moodoolai tebileiso. [²¹ Esino bo holo hageesi masi peegoo habigilei ee hedebe nei tei doloso dobolone Godee mapoo taka maga bo holo peegoo ka habigiya.”]

Yesu eyo talai goo ee see tobu taka (Maka 9:30-32, Luka 9:43-45)

22 Yesu o hamamee dili odoososo sibilesos Gelili mi mapoo mooloogoodolosos doboome, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Odoos Holo a odoos mapoo tiasalaisos. 23 Osolosos diayos a wooloomalaisos. Esinos a bi mapoo ta molosos beeames bakadio hedebe di mapoo gies badelitosolosos hogadileisos.” Esemes Yesu o hamamee dili odoos oso to hagees dulosos diyas gooheselos.

Tei mosos ee pidilames tekisis molees tenelis

24 Osolosos sees tobus Yesu o hamamee dili odoos sabolos dilesos Kapeniyeum mi mapoo peledoboome, tei mosos ee pidilames tekisis molees teli odoos abosos sibilesos Pita mapoo egeesee takaso, “Nibadas eligilis odoos yo tei mosos ee pidilames tekisis molees tenelisosos?” disos.

25 Esemes Pitayes neis egeesee takasos, “O. Tenelisos,” disos. Esinos Pita epedes omapoo mosos kulodus Yesuyes badebeis mapoo gasibumes, Yesuyes Pita mapoo egeesee takasos, “Saimon, nayos gos hagees amapoo takees. Mipoo hageeyos wiligis odoos tebisas osos odoos ogu bias dimagas tekisis molees kas teliyos? Odoos diayos bali magas teliyos os, odoos abo magas kas teliyos?” dees takasos.

26 Esemes Pitayes neis egeesee takasos, “Odoos abo magas kas teli*,” disos.

Esemes Yesuyes neis egeesee takasos, “Esigas wiligis odoos diayos bali odoos dibas tekisis molees dias wiligis odoos mapoo koo tenelis*.” 27 Esinos tei mosos ee pidilames tekisis molees teli odoos hagees bias ees kemeneyagas, iyos tekisis molees tenelegas pagalais tekeponees. Esigas nos dilesos abeis mapoo kimasos di gi. Osolosos di malalos gi eyos magas gwalosos ogogas molees kos molos agalaisos. Esegas nayos molees egees tolosos dimapoo ibadas tekisis molees magees,” dees takasos.

* 17:26: Yesuyes badebeis beeames omapoo, wiligis odoos toowas tabas osos os ha telis odoos sabolos ha temelesos, odoos diayos dagadis egees bias dimagas yayos tekisis molees telisos. Esinos os mosobias magas koo telis.

* 17:26: Yesuyes to hageesee takasos gos eyos beis ees, Godeeyos owolos dios osos tei mosos ee pidilames tekisis molees tenelegas pagalais ees tei mauwes dolosos kas takasos.

18

Godeeyes wiligis dolosos badelis gos mapoo odoos agayos toowas dolosos kas badosomos?

(Makas 9:33-37, Lukas 9:46-48)

1 Beeames domos omapoo Yesu o hamamee dili odoos oso sibilesos Yesu mapoo egeesee takasos, “Godeeyes wiligis dolosos badelis gos mapoo odoos agayos toowas dolosos kas badosomos?” disos.

2 Esemes Yesuyes holopes hees idolosos dima domos tobudumes, os hamamee dili odoos mapoo egeesee takasos,

3 “Ayo nimapoo takasos. Nibabas gos goolees sus wudolosos holopes hageesis masis badelegas poogoogas, nibas Godeeyes wiligis dolosos badelis gos mapoo gadileimes.” 4 Esigas odoos agayos holopes pepookos hageesis masis os sus eyos nediliyos pepookos dagas, yo Godeeyes wiligis dolosos badelis gos mapoo toowas dolosos kas badosos.

5 Osolosos odoos agayos holopes hageesis masis mosos hus magas os mosopoo idos pologas, yo a idos pala masis idos polosos. 6 Esinos odoos heesos tei toos odoos hees gos tokenees mapoo gidos duga, neis odoos heesos os mus mapoo yo toowas bagagolosos howos bou mapoo toosoolais ees dala hagas toowanees. Beis, hamamees Godeeyes odoos gos egeesee moodelis mapoo dala toowas tenelaisos. 7 Eeyes-ees, mipoo hamapoo debelis odoos, nibas emegeis! Beis, mipoo hamapoo nibas gos tokenees mapoo gidos dili gos diyas beis molosos. Esigas gos egeeseesos sibileisos. Esinos gos tokenees mapoo gidos dili odoos, nibas obeeamos! Godeeyes odoos egeesee selis mapoo dala diyas toowas tenelaisos. 8 Osolosos nees dees hodos osos nos gos tokenees talames gidos duga, dees hodos egees kobigis, dees hediliwes badobosos kookaiyos gies badelis talais tekepos. Esinos nees dees bakadio dou koo semilis mapoo dileis tekeponees. Osolosos nees homos hodos osos nos gos

tokenee talame gido duga, homo hodio egee kobigi, homo hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee homo bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee.⁹ Osoloso nee howo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, nee howo hodio egee tabigi, howo hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee howo bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee.

¹⁰ Esiga niba obeeamo. Holaiso hagee bia goo mauwe dee na goolee. Bei, Godeeyo momaiye oso Kei mi ma dokodooga Ma Godeeyo howo woola dimapoo ka bamoloso. [¹¹ Bei, Odoos Holo ayo simi hagee odoos Godee maga peegoo osugoba dimapoo gie badeli tenelame ka simi.”]

*Sipi be hu osugoba
(Luka 15:3-7)*

¹² “Odoos heeso sipi be hu 100 gibadalaiso. Egeesee ma kulodu sipi be hedebe osugoboodoga, yayo see ogoos goo moodoolaisomo? Sipi be hu abo 99 ee omapoo doga, yo see hedebe osugoba ee esiamo dileiso.¹³ Esiga ayo nimapoo taka. Sipi be hu 99 osugobele mapoo yo goomoga moloso. Esino sipi be hedebe osugoba ee esiameloso ogoga, yo diya goomogalaiso. ¹⁴ Esiga holaiso hageesee heeso yimaga peegoo osugobalai nibada Ama Kei mi ma dokodoo egee bado yo koo goomogoso.”

*Tei too odoos oso goo tokenee toga,
yo pidi*

¹⁵ “Esiga tei too odoos oso namapoo goo tokenee moodooga, nayo mada dileso yimapoo o goo tokenee ee takalai tekepo. Egeesee ma kulodu yayo nee to duloso mesioga, yo see goo tekepo mapoo ido siboso. ¹⁶ Esino yayo nee to duloso mesile poogooga, nayo see tei telaga odoos hedebe, o, bakadio egesi gilimadoloso yo agalame di, diayo to

nayo taka ee tei takadoo dalame.¹⁷ Egeesee ma kulodu yayo dibada to duloso mesile poogooga, goo hagee tei telaga odoos susuga sosee ma kulodu egee do mapoo takee. Esino yayo see dibada to duloso mesile poogooga, yo see peegoo badeli odoos o, goo tokenee teli odoos dalai tekepo.

¹⁸ Esiga ayo nimapoo taka. Osoloso niyo ogoos goo ee mi hamapoo tiadoo mologa, Kei mi ma dokodoo osee tiadoo molo agalaiso. Osoloso niyo mi hamapoo ogoos goo ee puobuguga, Kei mi ma dokodoo puobugu molo agalaiso.

¹⁹ Esiga ayo see nimapoo taka. Mipoo hamapoo odoos bakadio oso goo goolee hedebe doloso ogoos goo talame dokodoo takooga, mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso di-ayo goomoga goo ee tei moodoolaiso.²⁰ Esiga odoos bakadio egesi o, bakadio hedebe di egesi oso sibilesomo hu maga mooloogoodoloso doga, a dibolo hodobo badoso.”

Odoos koo sooloo deli odoos

²¹ Osoloso domo omapoo Pitaye sibilesomo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Lodee, mo tei too odoos oso amapoo goo tokenee toga, ayo nei o goo tokenee ee kasolo boobado bigileiyo? 7 mapoo toobooga ka koodobileiyo?” dee takaso.

²² Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Haye, hedebe 7 mapoo toobooga o goo tokenee na boobadobigi. Esino o goo tokenee hapoloso boobadobigili ee na koodobie.

²³ Osoloso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesee moloso. Wiligi odoos o tou teli odoos oso molee howadooso, see hamamee tebia hedebe egesi yimapoo ka tenelame. Esemee hamamee wiligi odoos oso molee egee see talai goomogolone, o odoos mapoo takolone, odoos molee howadoo egee bia yimapoo gilimado sibeye diso. ²⁴ Esemee o tou teli odoos hee daga molee toowa 10,000 talent* deli ee howadoo ee yimapoo

* **18:24:** talent goo eyo bei hagooso. Odoos heeso dugo 15 ma kulodu tou temelee eyo nei molee toowa talent deli hedebe teliso.

ido simiso. ²⁵ Esem e odoo ogoso molee tebia egesi nei tenelai tebile. Esem wiligi odoo oso o odoo mapoo egeesee takaso, 'Odoo hagee sabolo, osoloso osobo, osoloso owolo dio, osoloso o bi susuga toloso odoo abo mapoo tenee, nei molee talame. Osoloso see molee egee amapoo tosibe,' dee takaso.

²⁶ Osoloso o tou teli odoo yayo o wiligi odoowo homo beiyopoo gasuwoloso ebiso miyomoo tugusaloso badolone howolone egeesee takaso, 'Nayo a sooloo dologa beame deiyepo amapoo tenee. Ayo hamamee nee molee tebia hedebe egesi namapoo tenelaiso,' diso.

²⁷ Esem wiligi odoo oso yo diya sooloo dolone yimapoo egeesee takaso, 'Nayo mo molee howadoo eyo nei hamamee amapoo tenelaigo, dee takemenee ee bige peegee. Bei, ayo goo egee olo boobado buguso. Esiga no goomoga sabolo di,' dee takaso.

²⁸ Osoloso tou teli odoo ee see wedi dulone o odoo tugodooso. O odoo hagooso yimaga molee howadoo ee haga toowanee (goo egee, molee ko 100 denaliyus* deli ee howadoo). Esino tou teli odoo oso yo ogoloso o gabada mapoo toloso debidolone egeesee takaso, 'Nayo mo molee howadoo eyo nei tebia hedebe egesi amapoo tenee,' diso.

²⁹ Esem e odoo hagooso tou teli odoowo homo beiyopoo gasuwoloso ebiso miyomoo tugusaloso badolone yimapoo howolone egeesee takaso, 'Nayo a sooloo dologa beame deiyepo amapoo tenee. Bei, ayo hamamee nee molee tebia hedebe egesi namapoo tenelaiso,' diso. ³⁰ Esino tou teli odoo yo o odoo oso egeesee takeme gowoolone yo todilesos neliga moso mapoo toosooso, yayo nei tebia egesi yimapoo teneega peegoo ka tamagalame.

³¹ Esino wiligi odoo o tou teli odoo aboso goo hagee ogoloso diya gowoolone wiligi odoo mapoo takalame diyadeeso. ³² Esem wiligi odoo yo goo hagee duloso o tou teli odoo ee idoloso yimapoo egeesee takaso, 'No tei diya tokenee odoodo. Nayo mo molee howadoloso see hamamee tenelai tebile neme, ayo no sooloo dolone bige peegee dee takaso. ³³ Goo egeesee maga, nayo mo tou teli odoo hee sooloo dala diepi, tekepo meliyo,' diso. ³⁴ Egeesee takoloso wiligi odoo oso komonolone o tou teli odoo ee neliga moso gidebeli odoo mapoo teneeso, diayo yo neliga moso mapoo toosooso dala tenelame. Osoloso yayo nei tebia hedebe egesi yimapoo teneega peegoo ka tamagalame."

³⁵ Yesuye to hagee taka koodobuloso see odoo mapoo egeesee takaso, "Esiga niyo nee sooloo ma kulduga tei too odoo eyo goo tokenee boobado bigilega poogooga, wiligi odoo oso o tou teli odoo mapoo moodoo egesi masi nei mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso nimapoo egeesee moodoolaiso."

19

Sobo huloso pegeli goo ee eligi (Maka 10:1-12)

¹ Yesuye goo hagee takoloso koodobuloso Gelili mi poogoloso see Yudiya mi mapoo dulone Yoden howo daloso diso. ² Yo omapoo dime, odoo mooloogoodoo oso yo dodomo diso. Esem Yesuye paiye dima kulodu melee susuga ee tekepo paso.

³ Esem beame omapoo Pelisi odoo aboso sibilesos Yesu mapoo gamenee kukulo agalame yimapoo egeesee takaso, "Edebeeyo sobo huloso wulo goo hee maga osobo pagalai tei molosomo?" diso.

⁴ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Niba Godeeyo to hesigeleyo? Godeeye mipoo

* **18:28:** denaliyus goo eyo bei hagooso. Odoo heeso beame hedebe mapoo tou too eyo nei molee ko denaliyus deli hedebe teliso.

hagee moodoo beeamе mapoo giso sabolo sobo sabolo moodooso.

⁵ Osoloso Godeeye egeesee takaso, ‘Esiga gisoso ama dio owee dio poogoloso see osobo sabolo hedebe doloso badalaiso. Osoloso obakadio su hedebe doloso dabalaiso,’ dee takaso. ⁶ Esiga diayo debei ee ma kulodu diba bakadio nee, esino diba see olo hedebe doloso ka doso. Esiga Godeeye diba hedebe di goo ee see odoo heeso domo na pi.”

⁷ Esino Pelisi odooso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga Moseseeye takolone sobo pagalame gooleega, sobo pegeli peipa mapoo hoguguloso sobo egee pagalai soowa dee ka takayo?” diso.

⁸ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Moseseeye egeino yayo eligi goo mapoo niyo mesilega poogolo neme, bige, sobo pagalai soowa dee ka taka. Esino bei mooloogoo beeamе mapoo sobo huloso pagalai goo ee Godeeye takele. ⁹ Esiga ayo nimapoo taka, gisoso osobo na peegee. Esino sobo oso giso hee sabolo hedebe daga, omoye osobo egee pagalai tei mauwe. Esiga gisoso wulo goo hee maga osobo poogoloso see sobo hee huga, yo odoo heeyo osobo ee peedee huso.”

¹⁰ Esemе Yesu o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Esiga gisoso wulo goo hee maga osobo pagalai ee tei daga, gisoso sobo hulei tekeponee,” diso.

¹¹ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Goo hagee odoo susuga oso dadalai tebile. Esino hedebe Godeeye kitulugu tenee odoo oso goo hagee dadalai tebia.

¹² Bei, odoo aboso sobo huloso holo soologamagalai tebile. Bei, diba dibada oweeye ho mauwe soomagooga. Goo egeesee maga diba sobo koo huli. Osoloso odoo abo ho tigaga diba sobo koo huli. Esino odoo aboso Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo maga sobo koo huli. Esiga edebeeyo sobo huli eyo goo maga ayo eligi goo ee talai tebia daga, yo

goo ayo eligi hagee medee dadalai tekepo.”

Yesuye holaiso pidi

(Maka 10:13-16, Luka 18:15-17)

¹³ Odoo aboso owolo dio Yesu mapoo iyado simiso, Yesuye o deeso diba sigolone diba Godee mapoo takalame. Esemе o hamamee dili odoo diayo goo hagee ogoloso hamaga takaso. ¹⁴ Esemе Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Holaiso amapoo sibadee dee, diba na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaiso hageesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadileiso,” diso. ¹⁵ Osoloso yayo o deeso diba sigolone Godee mapoo takoloso see mi hee mapoo diso.

Bi bei odoo

(Maka 10:17-31, Luka 18:18-30)

¹⁶ Odoo heeso Yesu mapoo sibilesos egeesee takaso, “Eligili odoo, ayo ogoo goo tekepo ee toga, badoboso kookaiyo gie badeli ka talaiyo?” dee takaso.

¹⁷ Esemе Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Bei kasalame nayo sibilesos goo tekepo talai goo maga amapoo ka woosoowala? Hedebe Godeeye tekepo ka badoso. Esiga no badoboso kookaiyo gie badeli talai goomogoga, no tei magoo goo ee medee deedee.”

¹⁸ Esemе odoo ogoso egeesee takaso, “Tei magoo kagee takala?” diso.

Esemе Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Odo na wooloome, osoloso adaba kooka sobo sabolo hedebe dee na see, osoloso adaba bi heli na te, osoloso odoo hee mapoo gamenee na gigidi, ¹⁹ osoloso nama dio noowee dio oso taka to mapoo mesie, osoloso nee su no nediliyo egee sooloo dolo egesi masi nee odoo hee nose egeesee sooloo dele.”

²⁰ Esemе odoo gie kauwa ogoso Yesu mapoo egeesee takaso, “Tei magoo goo susuga ayo tobuloso medee deedeeso. Esino ayo see ogoo goo hee ka moodoolaisomo?” dee takaso.

²¹ Esemе Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “No medee teedee badalai goomogoga, nee bi susuga odoо abo mapoo teneloso nei molee tolosо odoо bi mauwe mapoo tenee. Nayo egeesee seega, Kei mi mapoo bi bei nee hu sabolo malaiso. Osoloso a dodomo sibe,” diso.

²² Esemе odoо gie kauwa ogoso Yesuwo to duloso diya goohele sabolo diso. Bei, yo bi bei doloso badebeiga. ²³ Esemе Yesuye o hamamee dili odoо mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Bi bei odoо oso Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilei diya kalawa. ²⁴ Esiga ayo nimapoo see tobu taka, dugo duseli midole ou maga kemol be toowa oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoо oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa toowa,” diso.

²⁵ Esemе o hamamee dili odoо oso yayo eligi goo hagee duloso diya dio dulone egeesee takaso, “Goo egee diya kalawadoo. Esiga odoо agayo gadileisomo?” diso.

²⁶ Esemе Yesuye dimapoo bolone egeesee takaso, “Edebeeyo o gie badeli eyo nediliyo pidilei tebile. Esino Godee yo tebia. Bei, goo susuga yayo moodoolai haga kalawanee,” diso.

²⁷ Esemе Pitaye nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Ibada bi susuga hoogoo poogoloso nayo di hamamee deedee simiso. Esiga iba nei ogoо bi talaiyo?” diso.

²⁸ Esemе Yesuye nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Godeeye goo susuga see dia moodoolai beame mapoo, Odoо Holo ayo wiligi doloso badeli mi mapoo badalaiso. Osoloso beame omapoo mo hamamee dili odoо 12 niba noseе wiligi odoо oso bili 12 mapoo dobolone, Isalael odoо bala 12 ee niyo gidabalaiso.

²⁹ Osoloso odoо agayo emei dio, omolo dio, omoo dio, ama dio, owee dio, owolo dio, osoloso dia mi sabolo,

dia moso poogoloso mo goo tomo siloga, diba nei toowa talaiso. Osoloso diba kookaiyo badoboso gie badeli talaiso. ³⁰ Esiga odoо abo epedee hamapoo malalo hagee do ee see diba hamamee dabalaiso. Esino odoо abo epedee hamapoo hamamee hagee do oso see malalo dabalaiso.”

20

Tou teli odoо eyo goo maga wudu taka

¹ “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Homolee eyo amaye gesikolodee tou teli odoо gilimalame diso, diayo o homolee geleipi ko segei mapoo tou talame. ² Osoloso yayo odoо abo ogoloso yibolo hodobo to mouloso goomoga magooso, beame hedebe mapoo diayo tou too eyo nei odoо hedebe hedebe dimapoo molee ko* hedebe tenelame. Osoloso diba tou talame diye diso.

³ Osoloso homolee eyo amaye osoko howo 9 domo mapoo yo see wedi dilesо egeino, odoо abo tou telega wulo tebisamolome egeiso. ⁴ Esemе yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba see mo homolee mapoo tou talame di. Eseega ayo habe nimapoo niyo tou too eyo nei molee tebia tenelaiso,’ diso. ⁵ Esemе diba tou talame diso.

Osoloso beame hedebe omapoo osoko oo domo tooboome, odoо abo gilimado dilesо o homolee mapoo tou teye diso. Osoloso beame hedebe ososee osoko howo bakadio hedebe di mapoo, yayo see tobu odoо abo gilimado dilesо o homolee hedebe omapoo tou teye diso. ⁶ Osoloso beame hedebe omapoo osoko howo dee tiadoo mapoo tooboome, yo see wedi dilesо egeino, odoо abo tou telega wulo tebisamolome egeiso. Esemе yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba kasalame tou telega beame

* **20:2:** molee ko hageeyo hu ee denaliyus (Matiyu 18:28 mapoo ege).

toowa wulo hamapoo mosoowe ka tebisamalala?’ diso.

⁷ Esemе diayo nei egeesee takaso, ‘Odoо heeso imapoo o tou teye dee takele,’ diso. Esemе yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba noseе mo homolee mapoo tou talame sibe,’ dee takaso.

⁸ Esemе habe homolee eyo amaye o tou teli eyo wiligi odoо mapoo egeesee takaso, ‘Homolee ma kulodu tou telagali odoо gilimadoloso dia tou too eyo nei molee tenee. Esiga nayo nei molee teneega, tou talame hamameedee sibili odoо mapoo daga malalo ka tenee,’ dee takaso.

⁹ Esemе tou teli odoо oso dia nei talame sibilesо mooloogoodoome, odoо tou talame hamameedee sibili dimapoo tou too eyo nei molee ko hedebe hedebe di teneeso. ¹⁰ Osoloso gesikolodee odoо daga malalo tou talame diyadee oso goo egee ogoloso diayo goolee, diba dia tou eyo nei toowa talaiso, dee goolone debeiso. Esino diba onosee molee ko hedebe egesi tooso. ¹¹ Diba molee egee tolosо gowoolone homolee eyo ama mapoo egeesee takaso, ¹² ‘Iba beame toowa osoko pa mapoo tou toowa telagameleeso. Esino odoо hagee bia wulo osoko howo deiyepo mapoo tou ka too. Esino nayo kasee maga molee dimapoo tenee hedebe egesi masi imapoo ka tonowala?’ diso.

¹³ Esemе homolee eyo amaye dima kulodu odoо hee mapoo egeesee takaso, ‘Emegei, ayo goo tokenee hee namapoo moodoole. Bei, no beame hedebe mapoo tou too eyo nei molee ko hedebe egesi masi talai doloso tou talame goomoga ma-gooso. ¹⁴ Esiga nee molee egee tolosо di. Ayo molee namapoo tenee hedebe egesi masi odoо abo mapoo tenelai a goomogo. ¹⁵ Bei, mo molee oso mawo goomoga goo ee talai tekepo. Esino kasee maga goo tekepo ayo moodoo ee ogoloso, nayo amapoo ka komonowala?’ dee takaso.”

¹⁶ Esemе Yesuye see egeesee takaso, “Esiga odoо abo epedee

hamapoo malalo hagee do ee see diba hamamee dabalaiso. Esino odoо abo epedee hamapoo hamamee hagee do oso see malalo dabalaiso.”

Yesu eyo talai goo ee see tobu taka (Maka 10:32-34, Luka 18:31-34)

¹⁷ Yesu Yolusalem mapoo polone o hamamee dili odoо 12 peegoo gilimado dilesо dobolone dimapoo egeesee takaso, ¹⁸ “Goolee! Iba Yolusalem mapoo olo duso. Omapoo Odoо Holo a Yu odoо dia tei moso wiligi odoо tebisa sabolo osoloso tei eligili odoо mapoo tiasalaiso. Osoloso diayo mo goo meediloso ayo talai goo ee takalaiso. ¹⁹ Osoloso Yu odoonee oso a tolosо manolone woolaiso. Osoloso a woomo dilesо homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Esino a bi ma kulodu ta moloso beame bakadio hedebe di mapoo see gie badeli tolosо hogadileiso.”

Yemes dio Yonee dio egee bia dia oweeye goomoga goo ee ogo taka (Maka 10:35-45)

²⁰ Osoloso Sebediyo owolo Yemes dio Yonee dio oweeye gilimadoloso Yesu mapoo simiso. Osoloso oweeye goomoga goo ee Yesu mapoo ogo takalame, o homo beiyopoo gasuwoloso badebeiso.

²¹ Esemе Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo amapoo ogoо goo takalame ka simiyo?” diso. Esemе yayo Yesu mapoo nei egeesee takaso, “Nayo wiligi doloso badalai mi mapoo mo holo bakadio hagee heeso nee dee deedeе dokolo bado, osoloso hee nee dee dobusu dokolo bado dalai tekepowo?” dee takaso.

²² Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niyo egee takoo goo ee niba koo gooleedo,” dee takaso. Osoloso yayo Yemes dio Yonee dio mapoo egeesee takaso, “Dala toowa ayo talame egee molo niba nosee egeesee talai tebiayo?” diso.

Esemе diayo nei egeesee takaso, “O. Iba tebia,” dee takaso.

²³ Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Tei takoo, niba noseé dala hageesee talaiso. Esino mo dee deedeé dokolo dabalai odoó sabolo, osoloso mo dee dobusu dokolo dabalai odoó hesigilei amapoo kitulugu mauwe. Esino hedebe mo Maye hesiga odoó oso mi omapoo dabalaiso.”

²⁴ Egeesee ma kulodu Yesu o hamamee dili odoó abo 10 oso to hagee duloso Yemes dio Yonee dio mapoo diya kamaso. ²⁵ Esemé Yesúye o hamamee dili odoó susuga gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Yu odoonee dia wiligi odoó oso dima hemidu debeli odoó ee kitulugu sabolo gidebeliso. ²⁶ Esino nima kulodu egeesee salai tekeponee. Esiga nima kulodu edebeeyo toowa doloso badalai goomogoga, yo tou teli odoó masi mesie sabolo odoó abo halo tou tolone ka badebee. ²⁷ Osoloso edebeeyo malalo badalai goomogoga, yo tou wulayo teli odoó masi odoó abo halo tou tolone ka badebee. ²⁸ Bei, Odoó Holo ayo mipoo hamapoo simi hagee edebeeyo a pidilame ka sibile. Esino ayo odoó pidilame ka simi. Osoloso odoó susuga Godee mapoo iyado sibilame a talame ka simi.”

Yesúye odoó howo neliga bakadio tekepo pa

(Maka 10:46-52, Luka 18:35-43)

²⁹ Yesu o hamamee dili odoó sabolo Yeliko mi poogoloso diyadaga molome, odoó mooloogoodoo toowa oso diba dodomo sibadeeso. ³⁰ Egeesee seemelee domo omapoo odoó howo neliga bakadio eli pee mapoo debeiso. Diayo Yesúye simi goo ee duloso to neligidi egeesee takaso, “Lodee, Deibidiyo amawe, nayo iba sooloo dolone pidi,” dee takaso.

³¹ Esino odoó susuga oso dimapoo diya takolone egeesee takaso, “Niba to mauwe debee,” diso. Esino odoó susuga oso dimapoo egeesee takeme, diba dia to dulega see diya neligidi egeesee takaso, “Lodee,

Deibidi amawe, nayo iba sooloo dolone pidi,” dee takaso.

³² Esemé Yesúye omapoo kookoodoboloso diba iyadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo ogoó goo moodoolai goomogolo?” diso

³³ Esemé diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Ibada howo tekepo moodee. Iba agalai goomogo,” dee takaso.

³⁴ Yesúye diba sooloo dolone dibada howo deeso sigeso. Esemé saga omapoo dibada howo tekepo poome, Yesúye di hamamee diso.

21

*Yesúye Yolusalem mi mapoo di
(Maka 11:1-11, Luka 19:28-40,
Yonee 12:12-19)*

¹ Yesu o hamamee dili odoó sabolo Yolusalem mi koola mapoo dulone, Olipi mubi kumoo mi pepooko Betapage mapoo peledabaso. Diba omapoo peledoboloso dobolone, Yesúye o hamamee dili odoó bakadio malalo diye dolone egeesee takaso, ² “Niba mi hee malalo koogee mapoo di. Niba omapoo dileso ogoga, donki be o pe sabolo dia mu mapoo ebigiso bagagoloso, omou mapoo bagagoo mologa saga agalaiso. Eseega niyo ebigi pidiga poogoloso amapoo hado sibe. ³ Egeesee ma kulodu odoó heeso nimapoo takooga, niyo nei yimapoo egeesee takee, ‘Lodeeye donki be bakadio egee goomogogona,’ dee takee. Egeeseega odoó ogoso saga nimapoo takolone donki be egee hado diye dalaiso,” diso.

⁴ Esiga goo hagooso peledaba ee Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoó oso to taka sabolo tebilame ka see. Bei, yayo egeesee takaso,

⁵ “Niyo Yolusalem mapoo debeli odoó mapoo takee, ‘Ege, nibada wiligi odoó nimapoo olo sibo.

Yo mesie taba. Yo donki be pepooko mapoo buloso ka siboso.’”

⁶ Esemé Yesu o hamamee dili odoó bakadio oso Yesúye taka goo ee tobuloso moodooso. ⁷ Diba dileso

donki be owee sabolo osoloso o pe sabolo hado simiso. Osoloso dibada kekeisu dugo tigadoloso donki be dia waki ma dokodoo palagaloso, Yesuye omapoo peleso biaso. ⁸ Esem odo mooloogoodoo toowa oso dia kekeisu dugo tigadoloso eli domopoo palagamo dime, odo aboso weiyo kookooloso Yesuye sibilei eli mapoo palagamo diso. ⁹ Esem Yesuye donki be ma dokodoo buloso dimolome, malalo diyadee odo sabolo osoloso Yesu ma hamamee sibadee odo oso to neligidi egeese takaso, “Iba Deibidiyo amawe mapoo goomogo.

Odo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo yo Godeeye pidiye dee.

Kei mi ma doko hodoo badeli Godee mapoo goomogo,” dee takagamo diyadeeso.

¹⁰ Yesu Yolusalem mi ma kulodu gadime, odo susuga omapoo debei oso diya dio dulone egeese takaga meleeso, “Hagee odo ogubele?” dee takaso.

¹¹ Esem odo mooloogoodoo oso nei egeese takaso, “Hagee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo Yesu oso. Yo Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko maga ka siboso,” diso.

Yesuye Yu odo dia tei moso ma kuloduga odo peegoo hasisobugu (Maka 11:15-19, Luka 19:45-48, Yonee 2:13-22)

¹² Yesuye Yolusalem mapoo sibilesi tei moso mapoo peleso egeino, odo susuga oso tei moso tegei ma kulodu gala sabolo bi abo sabolo neiso telaga molome egeiso. Yo goo egee agalai gowoolone, yayo moso ee ma kulodu melee bi eyo ama sabolo osoloso bi ee telaga odo sabolo peegoo hasisobuguso. Osoloso molee piligeli odo dia debi pooba sabolo bidigebuguso. Osoloso molo huyado sibilesi nei moleeso teli odo susuga oso bili pooba sabolo bidigebuguso.

¹³ Osoloso Yesuye dimapoo egeese takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘Mo tei moso ee edebeeyo sibilesi Godee mapoo takeli moso,’ diso.

Esino niyo Godeeyo moso hagee heli teli odo oso mada wuli moso ka poso,” diso.

¹⁴ Egeese seemelee beame omapoo Yesu tei moso ma kulodu badoboome, howo neliga odo abo sabolo, osoloso odo bagi dagapoo-goo yimapoo sibadeeso. Esem yayo diba tekepo paso.

¹⁵ Esino tei moso wiligi odo tebisa sabolo osoloso tei eligili odo oso Yesuye goo toowa opusomo di moodoomo silee ogoloso diya kamanaso. Egeeseelone holaisosi tei moso ma kulodu dobolone toso neligidi takolone egeese takaso, “Deibidiyo amawe Yesu mapoo goomogo,” dee takaga melee dulo diayo dimapoo diya goweso.

¹⁶ Osoloso diayo see Yesu mapoo egeese takaso, “No holaisosi to egee takoo medee dusomo?” diso.

Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “O. A duso. Esino niba Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigelega dosomo? Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘Godeeye holaiso sabolo osoloso holope oso o hu dokodoo poudilei goo ee dimapoo olo eligisi,’ dee takaso.”

¹⁷ Osoloso Yesuye diba poogoo dileso Yolusalem mi maga see Betani mi mapoo tilame diso.

Pigi homoso sia (Maka 11:12-14,20-24)

¹⁸ Gesikolo Yesu Yolusalem mapoo see wedi dulone hodiaso. ¹⁹ Esem dulone pigi homo eli palaga mapoo dime ko pa beleso agalame diso. Esino ko pelega wulo duwe molome egeiso. Esem Yesuye pigi homo hamapoo egeese takaso, “No see tobu ko palame,” diso. Esem epedee omapoo homo saga siaso.

²⁰ Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso dio dulone egeesee takaso, “Pigi homo hagee saga kasee siabele?” diso.

²¹ Esememe Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo tei toloso dobolone goo goolee bakadio delega dogo, ayo homo hamapoo moodoo goo ee niba nose egeesee moodoolai tebileiso. Osoloso goo hedebe hagoonosee talai tebile. Esino niyo goo toowa abo moodoolaiso. Egeeseelone niyo mubi hamapoo takolone ‘no nediliyo tadoloso howomoo mei’ dee takooga, goo oso tei peledabalaiso. ²² Esiga niyo tei tolone Godee mapoo takooga, yayo goo niyo howa eyo nei nimapoo tenelaiso.

*Yesuye kitulugu maga woosa
(Maka 11:27-33, Luka 20:1-8)*

²³ Yesu see Yu odoowo tei moso mapoo peleso Godeeyo to odoo susuga mapoo eligimolome, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso sibilesi Yesu mapoo egeesee takaso, “No agamo kitulugu maga goo hagee ka moodoomo silala? Odo agayo namapoo kitulugu hagee ka teneeyo?” diso.

²⁴⁻²⁵ Esememe Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Anosee woosali to hedebe nimapoo woosalaiso. Odo agayo Yonee mapoo kitulugu ka teneeyo, yayo odoo howo olugulame? Kitulugu Godeeye teneeyo o, edebeeyo teneeyo? Esiga niyo to eyo nei amapoo takooga, anosee ayo kitulugu toloso hagee silo eyo goo ee nimapoo ka takalai,” diso.

Esememe diayo to hagee duloso dieso nediliyo to moulone egeesee takaga meleeso, “Iyo kasee takalaisomo? Iyo takolone Yoneeye kitulugu ee Godeeye teneedoo, dee takooga, see nei Yesuye imapoo egeesee takalaiso, ‘Niba bei kaseme Yoneeyo to mapoo tei telega ka poogoowo?’ dalaiso. ²⁶ Osoloso iyo takolone kitulugu odoo maga simigo daga, odoo susuga oso imapoo diya kamanalaiso. Bei, odoo

susuga oso takolone Yonee yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo deliso.” ²⁷ Egeeseelone diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeye kitulugu too goo eyo bei, iba gooleedele,” dee takaso.

Esememe Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Esiga ayo goo hagee moodoomo silame kitulugu too hagee nimapoo takalaime,” diso.

Yesuye holaiso bakadio eyo goo maga wudu taka

²⁸ “Esiga niba goo hamapoo kasee gooleesomo? Odo heeso o giso holo bakadio gilimadoloso debeiso. Esiga yayo daga holo mapoo egeesee takaso, ‘Mo holo, no epei geleipi ko segei homolee mapoo tou talame di,’ dee takaso.

²⁹ Esino giso holo oso nei egeesee takaso, ‘A gowoo,’ diso. Esino yo see hamamee o goo goolee su wuduloso tou talame diso.

³⁰ Osoloso amaye see tobu owolo hee mapoo dileso egeesee takaso, ‘No geleipi ko segei homolee mapoo tou talame di,’ dee takaso. Esememe owoloye nei egeesee takaso, ‘O. A tou talame dileiso,’ diso. Esino yo dilega poogooso.

³¹ Esiga holaiso bakadio hagee bia hee kaso amaye goomoga goo ka toowo?”

Esememe tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso yimapoo egeesee takaso, “Daga holo oso amaye goomoga goo ee tooso,” dee takaso.

Esememe Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Tekisi molee teli odoo sabolo osoloso domo silesibili sobo oso daga diayo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadulone hee niba peegoo pagalaiso. ³² Bei, Yoneeye nimapoo goo tekepo eligime, niyo o to duloso tei tele. Esino goo tokenee teli odoo hagee bia oso Yoneeyo to duloso tei tooso. Osoloso niyo diayo tei too goo ogoloso goo goolee su wuduloso Yoneeyo to mapoo tei tele poogooso.”

Odoo tokenee bali eyo goo maga wudu taka

(Maka 12:1-12, Luka 20:9-19)

³³ “Osoloso see hee hagee wudu takoo dui. Beeame heeso homolee eyo amaye homolee mapoo geleipi ko segeiso, osoloso pee maga beleeso. Osoloso ko i debilame yo ou poogoloso homolee egee gibalalame doko moso tegeiso. Osoloso yayo homolee bali odoo* abo mapoo beye doloso, yo see mi eli sage mapoo badalame diso. ³⁴ Yo omapoo dileso badoboome, homokoko palagaloso olo bi moodoogaso. Esemeyayo o tou teli odoo abo mapoo takolone o homolee mapoo dileso homokoko egee gooloogaloso o hodio ee yimapoo tosibeye diso. ³⁵ Esino homolee bali odoo oso diayo sibadee ogoloso diba toloso, hee wulo woomele poogooso. Osoloso heeno wulo wooloomaso, osoloso hee yoso wooloomaso. ³⁶ Esemeyayo eyo amaye goo hagee duloso see tou teli odoo bei diyadeeye diso. Esino homolee bali odoo oso diba nose toloso woomele poogoloso abo yoso piluguso. ³⁷ Esemeyayo see hamameedee owolo diye dolone egeesee gooleeso, ‘Homolee bali odoo oso mo holo mapoo mesilone yo wooloomalame,’ dee gooleeso.

³⁸ Esino homolee bali odoo oso homolee eyo amayo owoloye simi ee ogoloso dieso nediliyo egeesee takaga meleeso, ‘Holo hagooso hamamee ama toga, yayo geleipi ko segei hagee talaiso. Esiga geleipi ko segei hagee see iyo talame yo wooloomamo,’ dee takaso. ³⁹ Esemeyayo diayo holaiso hagee homolee maga peegoo ido dileso wooloomaso. ⁴⁰ Esiga homolee eyo amaye sibilesi o homolee bali odoo mapoo kasee moodoolaisomo?”

⁴¹ Esemeyayo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso nei egeesee takaso, “Homolee eyo amaye sibilesi

homolee bali odoo wooloomaloso see bali odoo abo mapoo beye dalaiso. Osoloso odoo egee bia oso homokoko gooloogaloi beame mapoo homokoko gooloogaloso homolee eyo ama mapoo hodio tenee demelaiso.”

⁴² Esemeyayo dimapoo egeesee takaso, “Niba Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigeleyo? Bei, omapoo egeesee takooso, ‘Moso tegeli odoo oso omou gowoolone togobugu oso see epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso.

Esiga goo hagee Lodeeye ka moodoo. Esiga iba goo hagee ogoloso howoodolone tekepo deeso.’

⁴³ Esiga ayo nimapoo taka. Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimaga peedee doloso, see Godeeye goomoga goo tomo silesibili odoo omapoo tenelaiso. ⁴⁴ Esiga odoo agayo omou omapoo takodi buguloso homodobuoga, yo ki gebisa pagalaiso. Osoloso omou oso odoo hee bulugu magooga, odoo egee balado dileiso,” dee takaso.

⁴⁵ Esemeyayo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoo oso Yesuyeyo wudu taka goo ee duloso “ibada goo takolone bado,” doloso egeesee gooleeso. ⁴⁶ Egeesee lone diayo Yesu talai eli esiaso. Esino odoo susuga oso Yesu yo tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo doloso takolone debei ee duloso, diayo yo talai ebiaso.

22

Sobo hu wo ne maga wudu taka
(Luka 14:15-24)

¹ Esemeyayo Yesuyeyo see tobu wudu takolone, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, ² “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesee moloso. Wiligi odoo taba eyo owoloye sobo hulei maga nei

* **21:33:** homolee bali odoo: odoo hagee bia oso homolee mapoo tou too eyo nei homokoko gooloogaloso hodio diayo teliso. Osoloso hodio homolee eyo amaye teliso.

toowa mopoodoo dooso. ³ Yo nei mopoodoo koodobuloso o tou teli odoo diye dolone egeesee takaso, 'Odoos daga ayo nei mopoodoo hamapoo sibilame taka ee niyo hamapoo gilimado sibe,' diso. Esemee o tou teli odoo oso to hagee todilesos odoo egee bia dimapoo takano, diba sibilei goweso. ⁴ Esemee yo to egee duloso, wiligi odoo taba oso o tou teli odoo abo see tobu diye dolone egeesee takaso, 'Niba dilesos odoo daga ayo sibeye dee taka mapoo to egeesee takeeye diso, "Be hu olo piliguloso moloso, osolosos nei olo mopoodoo doloso moloso. Esiga niba sobo hu wo ne mapoo sibadeeye," dee takee,' diso. ⁵ Esemee diayos to hagee todilesos takano, odoo abosos to hagee duloso gowoolone see dia tou talame diyadeeso. Egeeseelone, odoo abosos dia homolee mapoo diyadeeso. Osolosos odoo abosos dia bi neisos teli mosos mapoo diyadeeso. ⁶ Esemee see odoo abosos to hagee duloso wiligi odoo taba o tou teli odoo ee tolosos pilugusos. ⁷ Esemee wiligi odoo taba oso gos hagee duloso diya komonolone o ha teli odoo mapoo egeesee takaso, 'Emegei piligili odoo hagee bia piligulosos dia mi onossee dou gigaleegee,' dee takeme, diayos egeesee moodosos.

⁸ Esemee wiligi odoo taba oso o tou teli odoo mapoo see egeesee takaso, 'Nei toowa olo mopoodoo doloso moloso. Esino odoo ayo gi hagee bia ee dia gos tokenee magas hamapoo sibilei tebile. ⁹ Esiga niyos dilesos mi domos omapoo silesibulone odoo susugas wo nalame gilimado sibe,' diso. ¹⁰ Esemee o tou teli odoo osos dilesos odoo susugas gilimadolosos wo nalame sibadeeso. Egeeseelone gos tekepo teli odoo sabolos, osolosos gos tokenee teli odoo sabolos sibadeeso. Esemee odoo mosos ee mas kulodus diyas mugulesos.

¹¹ Esino wiligi odoo taba oso mosos ee mas kulodus odoo agalame gapelesos egeinos, odoo hee sobo hu wo ne mapoo kali bi ee kelega sibileesos

badoboome egeisos. ¹² Esemee wiligi odoo taba oso yimapoo egeesee takaso, 'Emegei, no sobo hu wo ne mapoo kali bi ee kelega hagee bados, no mosos hagee mas kulodus kasee gasimiyo?' diso. Esino odoo egee to nei takele.

¹³ Esemee wiligi odoo taba oso o tou teli odoo abos mapoo egeesee takaso, 'Odoos hagee dee sabolos homos sabolos tisos tialogulosos mosos peegos neligas mapoo togobigi. Yos omapoo badolone pisa sabolos mei gisile sabolos badalaisos,' diso.

¹⁴ Esigas Godeeyes odoo susugas yimapoo sibilame gilimolone kas badosos. Esino yos wulos odoo abosonos kas hesigas molosos."

*Sisa mapoo tekisi molee tenelai
(Maka 12:13-17, Luka 20:20-26)*

¹⁵ Osolosos Pelisos odoo osos peegos dilesos Yesus kukulos agalame to mousos, yayos to tokenee takoogas yos kas talame. ¹⁶ Egeeseelone diayos dia hamamee dilis odoo sabolos, osolosos Helodeeyos hamamee dilis odoo sabolos Yesuyes badebeis mapoo diyes diso. Esemee odoo egee bia osos dilesos Yesus mapoo egeesee takaso, "Eligilis odoo, iba gooleedos, no tei gos moodelis odoo. Osolosos nayos Godeeyos gos eligilone hedebe tei goodee ee eligili. Osolosos no odoo bolos koo ebilis. Osolosos no odoo sus mapoo koo egelis. ¹⁷ Esigas nayos kasee gooleedo? Imapoo takee, iyo Loum gamalee wiligi odoo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepows?" dee takaso.

¹⁸ Yesuyes diayos gos tokenee moodoolame to mos gos ee yos olo gooleedolosos dimapoo egeesee takaso, "Niba gos bakadios gwelis odoo. Beis kasee magas niyos a kukulos agalame kas sala? ¹⁹ Esigas niyos tekisi molee magalame mooloogos molee kos hedebe amapoo eligis." Esemee diayos molee kos hedebe yimapoo tosimisos. ²⁰ Esemee Yesuyes dimapoo egeesee takaso, "Molee hamapoo agamos mudus sabolos osolosos agamos hu osos kas mololos?" diso.

²¹ Esemе diayo nei egeesee takaso, “Sisayo mudu sabolo osoloso o hu oso ka molo,” diso. Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee, osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee,” dee takaso.

²² Diba to hagee duloso diya howoogadoloso Yesu poogoo diso.

Ta maga hogabili eyo goo maga Yesu mapoo woosa

(Maka 12:18-27, Luka 20:27-40)

²³ Osoloso beeamе omapoo Sedisi odoо abo oso Yesuye badebei mapoo sibadeeso. Odoо hagee bia oso takolone, “Odoо wedia see hogabileime,” dee takeliso. Esemе diayo Yesu mapoo sibilesо egeesee takaso, ²⁴ “Eligili odoо, tei magoo Moseseeye hogugu oso imapoo egeesee takooso. ‘Gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei tayo osobo bau ee huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,’ diso. ²⁵ Esiga odoо heeso giso holo 7 soomagooso. Osoloso daga emeiye sobo huso. Osoloso yo holo soomagelega taso. Esemе omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. ²⁶ Esino yinosee holo soomagelega taso. Esemе see omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. Esino yinosee holo soomagelega taso. Egeeseelone giso holo 7 susuga hagee bia oso holo soolooga magelega wediaso. ²⁷ Osoloso hamameedee sobo bau yinosee taso. ²⁸ Esiga odoо wedia maga see hogogadilei beeamе mapoo sobo egee tei odoо agamo osobo dalaisomo? Bei, giso 7 oso sobo hedebe hagee huso,” diso.

²⁹ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba goo dooboo gweli odoо. Bei, niba Godeeye kitulugu sabolo osoloso o to sabolo gooledelega ka doso. ³⁰ Bei, odoо wedia ee bi maga see hogogabuoga, diba see sobo huleime, osoloso giso obileime. Esino diba see Godeeyo momaiye oso Kei mi mapoo egee do

egesi masi dabalaiso. ³¹ Esiga niba Godeeye odoо wedia see hogogadilei eyo goo maga taka to hogugu hagee hesigeleyo? Bei, yayo egeesee takaso, ³² ‘A Eibalahameeyo Godee, Aisekeeyo Godee, osoloso Yekobowo Godee doloso ka badoso,’ dee takaso. Esiga Godee hagee odoо wedia eyo Godeenee. Haye, odoо gie egee do eyo Godee.” ³³ Esemе odoо susuga oso Yesuye eligi goo hagee duloso diya howoogadooso.

Tei magoo kaso toowa ka molosomo?

(Maka 12:28-34, Luka 10:25-28)

³⁴ Sedisi odoо oso Yesuye taka eyo nei takalai tebile poogoo ogoloso Pelisi odoо susuga diesono hodobo mooloogoodoloso to mouso. ³⁵ Osoloso mooloogoodoo omaga tei eligili odoо heeso Yesu kukulo agalame yimapoo sibilesо egeesee takaso, ³⁶ “Eligili odoо, Moseseeye tei magoo ma kulodu tei magoo kaso diya toowa ka molosomo?” diso.

³⁷ Esemе Yesuye nei yimapoo egeesee takaso,

“‘Nayo nee wiligi odoо Godee diya goolee,
nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osoloso nee dioso goolee sabolo, osoloso nayo goo goolee oso diya goolee.’”

³⁸ Esiga tei magoo susuga ee ma kulodu tei hedebe hagooso daga malalo diya toowa ka moloso. ³⁹ Osoloso ee ma hamamee tei magoo toowa egesi masi hee hagooso,

‘Nayo no nediliyo diya egee goolee,
egeesee goolone nee odoо noseе diya egeesee goolee.’”

⁴⁰ Esiga Moseseeye tei magoo susuga sabolo osoloso Godee maga to tolosо kokodo takomo sili odoо oso to hogugu susuga eyo bei ee tei magoo bakadio hamapoo moloso.

Keliso agamo owolowo?

(Maka 12:35-37, Luka 20:41-44)

⁴¹ Pelisi odoо hodobo mooloogoodoloso osee doboome, Yesuye dimapoo egeesee takaso, ⁴² “Niba

Kelisowo goo maga kasee goolee-somo, yo agamo owolowo?” dee takaso. Esem diayo egeesee takaso, “Deibidiyo amawe,” diso.

⁴³ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Bei kaseme Deibidiye Dio Tei maga takolone Keliso yo Lodee dee ka takayo? Bei, Deibidiye egeesee takaso,

⁴⁴ ‘Godeeye mo Lodee mapoo egeesee takaso:

No abolo wiligi doloso badalame mo dee deede dokolo bie.

Esiga nayo badolone namapoo ha teli odo e ayo dagadileiso,’ diso.

⁴⁵ Esiga Deibidiye Keliso o Lodee diso. Esiga kasee maga Keliso yo Deibidiyo amawe dee ka seeyo?” diso. ⁴⁶ Esem odo heeso o to su mapoo to nei hee takele. Esiga beame domopooga dulone, odo susuga oso Yesu mapoo woosalai obulone yimapoo hee woosele poo-gooso.

23

Yesuye tei eligili odo sabolo osoloso Pelisi odo dia goo ee eligi

(Maka 12:38-39, Luka 11:43-46; 20:45-46)

¹ Esem Yesuye odo mooloo-goodoo mapoo, osoloso o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, ² “Tei eligili odo sabolo osoloso Pelisi odo oso Moseseeye tei magoo nimapoo ee eligilei dimapoo kitulugu moloso. ³ Esiga dibada to mapoo mesimo silesibulone, diayo taka goo ee tolone debee. Esino diayo suso goo moodeli ee ogoloso niyo na peedee. Bei, diayo tei ma goo ee nimapoo eligilino, see dieso suso koo edidili. ⁴ Esiga diayo tei eligi goo oso odo mapoo hegi toowa teneliso. Osoloso diayo emegei pidilone hegi su ee see dieso koo teli.

⁵ Esiga goo susuga diayo moodoo ee wulo edebeeyo agalame ka moodeli. Osoloso diba Godeeyo to abo

hogugu ee debege masi diya toowa kaloso ee ma kulodu sooloso edebeeyo agalame silesibiliso. Osoloso edebeeyo agalame, diayo howo gisilone, kali dugo su mapoo ti sage bagagoloso* kalagaloso silesibiliso. ⁶ Osoloso ibada howo gisili moso ma kulodu, osoloso wo toowa ne mapoo diba medee malalo peleso bilei ono diya goomegeliso. ⁷ Osoloso mi domo mapoo edebeeyo dimapoo gawuloso emegei di to takooga ee dulei onosee diya goomegeliso. Osoloso odo susuga oso diba eligili odo dalame diya goomegeliso.

⁸ Esino odo susuga oso nimapoo takolone eligili odo dalai tekeponee. Bei, nibada eligili odo hedebe ayo ka badoso. Osoloso nima kulodu odo heeso dagadileso koo badoso. ⁹ Osoloso mipoo hamapoo odo heeyo hu dokodoo poudulone, yimapoo takolone ma dee na see. Bei, nibada Ama hedebe yayo Kei mi ma dokodoo ka badoso. ¹⁰ Osoloso odo heeso nimapoo takolone wiligi odo dalai tekeponee. Bei, nibada wiligi odo hedebe Keliso aso. ¹¹ Esiga nima kulodu odo hu toowa too oso nibada tou teli odo doloso badalai tekepo. ¹² Osoloso odo agayo dieso nediliyo diba si howolone dogo, nei Godeeye diba pepooko dalaiso. Esino odo agayo dieso pepooko doloso dogo, diba nei Godeeye toowa dalaiso.”

Eeye-ee, tei eligili odo sabolo osoloso Pelisi odo!

(Luka 11:39-52; 20:47)

¹³ “Tei eligili odo osoloso Pelisi odo, niba goo bakadio gweli odo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilei eli poolone ka dogo. Osoloso niba nose omapoo koo gadili.

[¹⁴ Tei eligili odo sabolo osoloso Pelisi odo, niba goo bakadio gweli

* **23:5:** kali dugo su mapoo ti sage bagagoo: Edebeeyo ti sage hagee ogoloso, Pelisi odo diba Godeeyo howo woola medee tekepo, dee gweliso.

odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo sobo bauwe diba ebilame gamenee takoloso, dia moso sabolo bi sabolo niyo toloso omapoo dobolone, nibada goo gagaloso Godee mapoo taka diya sageliso, odoo aboso niba tekepo odoo dee goolame. Esiga goo egeesee maga niba nei dala toowa talaiso.]

¹⁵ Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, Yu odoonee oso see Yu odoo dalame niyo mipoo hamapoo odoo esiamo silesibiliga. Osoloso niyo odoo hee toloso goo tokenee niyo eligi oso yo diya tokenee peliso. Goo egeesee moodoo oso niyo yo Dou mi mapoo ido duso. Bei, goo tokenee yayo too oso goo tokenee niyo too ee dagadilesos moloso.

¹⁶ Niba odoo howo neliga oso odoo abo gilimado di masi gilimado duso. Esiga Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo egeesee eligiliso, 'Odoo heeso to magolone tei moso eyo hu sabolo tei yeli ee goo haga toowanee,' deliso. 'Esino edebeeyo tei moso ma kulodu molee egee molo eyo hu sabolo tei yeli goo ono diya toowa,' deliso. 'Esiga see hamamee to magoo ee na gababie,' deliso.

¹⁷ Niba howo neliga boobada odoo. Molee ee goo haga toowanee. Esino tei moso tegei oso goo diya toowa ka moloso. Bei, molee oso tei moso ma kulodu mologa, molee egee Godeeyo doloso ka moloso.

¹⁸ Osoloso niyo see egeesee eligiliso, 'Odoo heeso to magolone Godee mapoo emegeidi bi tenelame nei sili dosulu tei moso ma kulodu egee molo eyo hu sabolo tei yeli ee goo haga toowanee,' deliso. 'Esino yayo to magolone dosulu mapoo emegeidi bi magoo eyo hu sabolo tei yaga, goo ono diya toowa,' deliso. 'Esiga see hamamee to magoo ee na gababie,' deliso. ¹⁹ Niba odoo howo neliga masi. Tei moso ma kulodu bi dosulu mapoo egee molo oso goo toowa koo moloso. Esino dosulu oso goo toowa

ka moloso. Bei, emegei di bi teneli ee dosulu mapoo mologa, Godeeyo doloso ka moloso. ²⁰ Esiga odoo agayo to magolone dosulu eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe dosulu eyo hu sabolo koo yeli. Esino yo dosulu eyo hu sabolo osoloso dosulu mapoo emegeidi bi magoo eyo hu sabolo tei ka yeli. ²¹ Esiga odoo agayo to magolone tei moso eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe tei moso eyo hu sabolo koo yeli. Esino yo tei moso eyo hu sabolo osoloso ee ma kulodu badeli Godeeyo hu sabolo tei ka yeli. ²² Osoloso odoo agayo to magolone Kei mi eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe Kei mi eyo hu sabolo koo yeli. Esino Godeeyo hu sabolo osoloso yayo bili eyo hu sabolo tei ka yaso.

²³ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo Godee mapoo emegei di bi tenelame kobu sabolo, osoloso nai sabolo, osoloso bi abo pepuso mooloogoo 10 egesi mage-liso. Osoloso 10 ee ma kulodu hedebe Godee mapoo tenelone debeliso. Esino nei tei magoo ee ma kulodu goo toowa egee molo ee talai boobado bigiliso. Goo ee, tekepo goo talai, osoloso emegei sooloo deli goo, osoloso tei talai goo. Esiga goo toowa hagee tolone medee ka debee. Egeeseelone goo pepuso talai na boobado bigi. ²⁴ Niba odoo howo neliga oso odoo abo gilimado di masi ka gilimado duso. Niba kababoo nibada wo mapoo badoga ogoloso peegoo habigiliso. Esino be toowa kemoloso nibada mudugiyopoo tiamologa egelega poogoloso wulo sooloogeliso.

²⁵ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, nibada kapu sabolo osoloso peleta ee hedebe kolo ee hapoolone kulodu hapelega pegeli, niba egesi masi doso. Bei, niyo hedebe kolo ono hapeli. Esino nibada sooloo ma kulodu bi goomegeli

goo oso diya bei moloso. Osoloso niyo hedebe niso goomegeli goo ee tomo silesibiliso. ²⁶ Pelisi odoos niya howo neliga odoos. Niya daga ni-bada kapu sabolo osoloso peleta kulodu hapege. Egeeseega, kolo onosee dasegelega heliye malaiso.

²⁷ Tei eligili odoos sabolo osoloso Pelisi odoos, niya goo bakadio gweli odoos! Godeeye niyapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niya odoos bi medee mopoodoo doloso meli egesi masi doso. Bei, odoos bi ee dokodoo medee tekepo mopoodoo deliso. Esino odoos bi ee ma kulodu odoos wediayo ki sabolo ku sabolo bei meliso. ²⁸ Egeeseelone odoos aboso niya ogoloso niya odoos tekepo gweliso. Esino niya goo bakadio gweli odoos. Bei, niyada kulodu goo tokenee bei moloso.

²⁹ Tei eligili odoos osoloso Pelisi odoos, niya goo bakadio gweli odoos! Godeeye niyapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo Godee maga to tolosos kokodos takomos sili odoos wedia dia bi ma dokodoo moso pepusos tagagalosos mopoodoo dolosos dosos. Egeeseelone Godeeyo howo woola tekepo debeli odoos osos wedia eyo bi sabolos niyo medee mopoodoo dolosos dosos. ³⁰ Osoloso niyo see egeesee takolone dosos, ‘Ibada amawe diayo debei beeame omapoo iba debei diepi, ibada amawe diayo Godee maga to tolosos kokodos takomos sili odoos ee pilugus sabolos hodobos hedebe delega pegeliyo,’ deeso. ³¹ Esino niyo egeesee taka goo osos niso nediliyo takolone, Godee maga to tolosos kokodos takomos sili odoos ee wooloomali odoos ee niyada amawe dios dee ka takosos. ³² Esiga goo tokenee namawe diayo bei mooloogolosos poogoo ee see niyo hosude. ³³ Niya hebiseyo owolos dios masi. Niya Dou mi mapoo egee du peegoo pia dabalais gooleesomos?

³⁴ Esiga ayo niyapoo Godee maga to tolosos kokodos takomos sili odoos, osoloso goo goolee tekepo gweli odoos, osoloso Godeeyo to eligili odoos sibeyo dalaisos. Esino niyo

odoo abo piligileiso. Osoloso abo homo bulubo magoo ma dokodoo yogusos enigileiso. Osoloso odoos abo Yu odoos dia howo gisili mosos ma kulodu woolaisos. Osoloso odoos abo niyo dala tenelone dobolone, mi hee maga mi hee mapoo hasisobugus dolone dabalaisos. ³⁵ Esiga mipoo hamapoo niyada amawe diayo Godeeyo howo woola tekepo debeli odoos ee piligimos simisos. Egeeseelone diayo odoos tekepo Eibol woolooma maga bei mooloogolosos abaga siminos Belekaya eyo owolos Sekelaya woolomasos. Esiga diayo Sekelaya tei mosos ogo osoloso Godee mapoo gala hu woolosos sili dosulos ogo dolosos domopoo tobudume woolomasos. Esiga niyada amawe dios osos daga hoogoo Godeeyo howo woola tekepo debeli odoos pilugus eyo nei dala niyo talaisos. ³⁶ Esiga ayo niyapoo taka. Yu odoos epedee hagee dios niyo, niyada amawe dios eyo tokenee eyo nei niyo talaisos.”

*Yesuye Yolusalem maga goohele
(Luka 13:34-35)*

³⁷ “Yolusalem odoos, niya kasee maga Godee maga to tolosos kokodos takomos sili odoos ee piligulosos, Godeeye niyapoo diye di odoos ee yosos ka enigeliyo? Kolokolosos os pe gilimadolosos medee egee wuos egeesee seelame, ayo beeame susugas nowolos dios gilimadalais goomogelisos. Esino niya koo goomogelinas. ³⁸ Esiga Yolusalem odoos, niya dui. Ni-bada tei mosos tegei ee Godeeyo poogoo duga, mosos egee mososowe malaisos. ³⁹ Esiga ayo niyapoo taka. Niyo a see agalaimes. Esino beeame osos sibogas niyo egeesee takalaisos, ‘Odoos Godeeyo hu maga kitulugus sabolos egee sibos Godeeye yimapoo goomogosos,’ dalaisos. Beeame omapoo niyo a see agalaisos.”

24

*Yesuye tei mosos tegei guobigilei
eyo goo ee taka
(Maka 13:1-2, Luka 21:5-6)*

¹ Yesu tei moso poogoo dileso dimolome, o hamamee dili odoososo yimapoo sibilesosogeeseetakaso, “Tei moso tekepo tegei hagee ege,” diso. ² Esemes Yesuye egeeseetakaso, “Niba goosusuga hageemedee ege. Ayo nimapoo taka. Moso hamapoo yo hedebeso yo hee ma tobudoo molo agalaime. Esino yo susugami mapoo misigedibuloso molo agalaiso,” diso.

Dala goo oso bei mooloogalai beame

(Maka 13:3-23, Luka 21:7-24)

³ Osolosos Yesu Olipi mubi ma dokodoo peleso badoboome, o hamamee dili odoosibilesosoyimapoo egeeseewoosaso, “Tei moso guobigilei ogoobeameso ka guobigileiyo? Osolosonayo sibilei mologa, malalo ogoogoosoka peledabalaiyo? Osolosomi hoo pagalai mologa, daga ogoogoosomapoo ka eligileiyo? Nayo imapoo takee.”

⁴ Esemes Yesuye see dimapoo egeeseetakaso, “Niba obeemo! Odoosheeso tei goodee maganiba peegoo gilimado diyaga. ⁵ Bei, odoosaboso mo hu magasibilesotakolone dieso nediliyo diba Kelisosodee takalaiso. Egeeseelone diayo odoobei tei goo magapeegoo gilimado dileiso. ⁶ Esiga ha too goosabolo osolosobiliga goosopeledoboosoduga goo eeduloso, niba haga na ebi. Bei, goohageesi osodagamalalo peledabalaiso. Esinobeame egee hoo poogoo osonee, hamameesibileiso.

⁷ Mi toowa heeso mi toowa hee sabolo ha talaiso. Beame omapoo mi susugamapoo nei mauwe pagalaiso. Osolosomi susugamapoo mibia toowa sibileiso. ⁸ Goo hagoosopeledobooga, dala beame osobei mooloogolone ka seeso.

⁹ Egeeseema kulodu odoosabosonimapoo dala teneloso niba piligilame odoosabomapoo tenelaiso. Osolosoniyo amapoo tei too goosomaga odoosusuga osonimapoo

hegia toowa malaiso. ¹⁰ Beame omapoo odoosabosotei too gooe pagalaiso. Egeeseelone diayo emegei tei too odooe hegilone, diba ha teli odoosomapoo tiasalaiso.

¹¹ Osolosogameneegodee magatolosokokodo takomosiliodoosabososibilesosodoo abopeegoo gilimado dileiso. ¹² Egeeseema kulodu gootokenee goosodiya toowadolone, edebeeyo emegei sooloo deli goo eeme pagalaiso. ¹³ Esino odoosagayo o tei too medee kibilosobadolone hoo poogoo mapoo dileso peledobooga, yobadobosokokaiyogie badeli talaiso. ¹⁴ Esigamipoo hamapoo to tekepo Godeeye wiligi dolosobadeli goo eeo doosusuga osodulame takomodileiso. Osolosoto tekepo hagee odoosusuga osolo dulugaloso doga, mi hoo pagalai beame omapoo peledabalaiso.

¹⁵ Esiga hesigeli odoos, no to hageeyobei medee gooleede. Bei, Godee magatolosokokodo takomosiliodoo Daniyeleeye egeeseetakaso, ‘Niba bi diya tokenee mudu opusomo di oso tei moso ma kulodu molo agalaiso. Esiga bi ogoosodeeyo howo woola tei mosotokenee palaiso,’ diso. ¹⁶ Egeeseega Yudiya mi toowa mapoo debeli odoosobi mudu opusomo di ee ogoga mubi ma dokodoo kukulopele. ¹⁷ Osolosobeame omapoo odoosomohau mapoo badoga, see mosokulodu gadilesoso bi na te. ¹⁸ Osolosoo doosomolee ma kulodusiloga, o gidei talame mosopoo seenawedi di. ¹⁹ Osolosobeame omapoo sobokoowasi sabolo, osolosoholope too nedili soboe kukulo dilei diya kalawa toowa molo agalaiso. ²⁰ Esiga Godee mapoo takee, niyo kukulo dilei beame ee wau beame o, iyo hasali beame omapoo peledebelega pagalame. ²¹ Bei, beame omapoo dala toowa ososibileiso. Esigami bei mooloogoo beame abagasimino epedee hamapoo, odoosusuga osodala goohageesi egele. Esinodala gootoowa hagoososibilesos

koodobuoga, hamamee dala goo hageesi see agalaime. ²² Esino dala beame hagee see Godeeye deiyepo moodoolaiso. Bei, yayo beame sage magoo diepi, odo heeso dala ee ma kulodu badalai tebile pegeliyo. Esino dala ee ma kulodu Godee eyo hesiga odo ee halo, yayo beame see deiyepo moodoolaiso.

²³ Beame omapoo odo heeso sibileso nimapoo takolone, 'Hamapoo ege, Keliso hagooso' o, 'Koo ege, Keliso ogoso,' dee takooga, o to mapoo tei na te. ²⁴ Bei, gamenee keliso deli sabolo, osoloso gamenee godee maga to toloso kokodo takomo sili odo oso sibileso goo toowa opusomo di edebeeyo howeli moodoolaiso, odo susuga sabolo osoloso odo Godeeye hesiga oso peegoo dia beleso kukulo agalame. ²⁵ Esiga niba medee dui. Goo hagee peledabelega mologa, ayo daga nimapoo ka taka.

²⁶ Esiga odo heeso nimapoo takolone, 'Niba ege. Keliso doobudu badoso,' dee takooga, yo agalame na di. Osoloso see yayo takolone, 'Niba ege. Keliso moso kulodu badoso,' dee takooga, omapoo tei na te. ²⁷ Bei, kei ebiedigaga mi toowa egee gadeebugu egesi masi ogoga, niyo Odo Holo a sibo agalaiso. ²⁸ Osoloso mi hee mapoo hune mologa, kukodeeso hune egee nalame omapoo busiliso."

Odo Holo oso sibilei
(Maka 13:24-37, Luka 21:25-36; 17:26-36)

²⁹ "Osoloso hamamee haga boloogelega dala beame hagooso dilesi koodobuoga, 'osoko semelaiso.

Egeeseega anosee gadeebigileime.

Osoloso giwo kei ma dokodoo egee molo mi hamapoo tigidibileiso.

Osoloso kei ma dokodoo kitulugu bi egee molo Godeeye halabuga ki me pagalaiso.'

³⁰ Osoloso beame omapoo Odo Holo ayo sibilei eyo goo ee kei ma dokodooga eligiga, odo susuga

oso agalaiso. Eseega odo susuga oso goohele sabolo pupusigileiso. Egeese ma kulodu odo susuga oso Odo Holo ayo kolobo maga gadeebugu sabolo osoloso kitulugu toowa sabolo siboga agalaiso. ³¹ Osoloso kibu neligidi iga, ayo mo momaiye diye dalaiso, diayo dilesi odo susuga Godeeye hesiga mi susuga mapoo egee do ee gilimalame.

³² Osoloso niba sogai maga goo hagee medee gooleede. Sogai du pisigaga ogoloso wau beame koola tooboo doloso gooleedeliso. ³³ Esiga goo hagee egesi masi moloso. Goo ayo taka hagooso peledaba ogoga, Odo Holo ayo sibilei olo koola tooboo doloso niba olo gooleedalaiso. ³⁴ Ayo nimapoo taka. Odo epedee hamapoo egee do diba osee dogo goo susuga hagooso peledaba ee diba agalaiso. ³⁵ Esiga kei sabolo mipoo sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to me pagalaime.

³⁶ Esiga Odo Holo ayo sibilei beame ee odo hee gooleede. Osoloso Godeeyo momaiye Kei mi ma dokodoo egee do sabolo osoloso Godeeyo owolo anosee gooleede. Esino hedebe mo Ma Godeeye beame egee gooleedoloso ka badoso. ³⁷ Esiga Nowaye badebei beame omapoo goo peledaba goo hedebe egesi masi oso Odo Holo ayo sibilei beame mapoo peledabalaiso. ³⁸ Bei, Nowaye badebei beame omapoo, howo duwelega molome odo susuga oso nei sabolo howo sabolo nolone dobolone sobo hulone debeiso. Diba egeeseelone doboome, beame heeso Nowa du toowa ma kulodu gadiso. ³⁹ Nowa du toowa ma kulodu gadime, odo susuga oso goo peledabalai ee kibiya gooleedelega doboome, howo toowa duwa oso diba howoso neso. Esiga Odo Holo ayo sibilei beame omapoo goo hedebe hageesi oso peledabalaiso. ⁴⁰ Esino beame omapoo odo bakadio homolee ma kulodu tou tomo silesiboga, odo heeno ido polone hee omapoo pagalaiso. ⁴¹ Osoloso

sobo bakadio wo galaga mologa, sobo heeno ido polone hee omapoo pagalaiso.

⁴² Esiga niba mopoodoo doloso koolone ka debee. Bei, nibada Lodee ayo sibilei beame ee niba gooleedele. ⁴³ Esino niba goo hagee medee gooleede. Edebeeyo mesiyaso o moso mapoo sibilei beame ee duga, yo mopoodoo doloso badolone medee bamalaiso. Osoloso mesiya olo siboga ogoloso yo habigileiso. ⁴⁴ Esiga niba nose medee mopoodoo doloso ka debee. Bei, Odo Holo ayo sibilei beame ee niba gooleedele.”

Tou tekepo teli odo sabolo osoloso tou tokenee teli odo (Luka 12:41-48)

⁴⁵ “Goo mapoo mesiloso silone tou tekepo teli odo ee ogumo? Wiligi odo oso odo egesi mapoo kitulugu tenelaiso, yayo o tou teli odo susuga medee bolone yayo dimapoo nei nali pilame. ⁴⁶ Bei, wiligi odo yo peegoo dilesos badoboso see sibilesos ogoga, o tou teli odo oso o tou medee tekepo too daga, yimapoo diya goomogalaiso. ⁴⁷ Esiga ayo nimapoo taka. Wiligi odo oso o tou teli odo oso tou medee tekepo too ogoloso, see yimapoo bi susuga ee yayo bamelee dalaiso.

⁴⁸⁻⁴⁹ Esino tou tokenee teli odo oso o wiligi odo saga koo siboga eyo nediliyo egeesee takalai malaiso, ‘Mo wiligi odo saga koo sibo,’ doloso tou teli odo abo woologolone, yugune nali odo gilimadoloso nei sabolo howo sabolo nolone dabalaiso. ⁵⁰ Yo egeeseemo silone mopoodoo delaga badoga, o wiligi odo omapoo sibileiso. ⁵¹ Osoloso o wiligi odo oso sibilesos yo diya woolosos peegoo habigileiso, goo bakadio gweli odo sabolo dabalame. Osoloso diayo omapoo dobolone pisa sabolo osoloso mei gisile sabolo dabalaiso.”

25

Sobo obuo 10 eyo goo maga wudu taka

¹ “Beame omapoo Godeeye wiligi dolosos badeli goo oso sibilei ee egesi masi malaiso. Sobo obuo 10 oso dia keme tolosos gisos sobos hulame siboga, yo tugodalame diso. ² Osoloso dima kulodu sobos abos ee goos medees koo gweli. Esino sobos abos ee goos medees gweli. ³ Egeesee mas kulodu sobos abos goos medees koo gweli oso dia keme howo keesoolosos dulone, howo abos telaga diyadeeso. ⁴ Esino sobos goos medees gweli oso dia keme sabolos osolosos howo abos keesos sabolos tolosos diyadeeso. ⁵ Diba dilesos balagameleenos, odo sobos hulei ee sagas sibile. Esemes diba diya tila poogoome tiesasos.

⁶ Osolosos gesi domos mapoo odos heesos tos neligidis egeesee takasos, ‘Sobos hulei odo ee olo koolas sibo. Esiga niba dilesos yo tugode,’ dees takasos.

⁷ Esemes sobos obuos susugas tiesamelees magas hogogabulosos dia keme wikis medees pailames hoo kookoosos. ⁸ Esino sobos obuos goos medees koo gweli oso sobos goos medees gweli mapoo egeesee takasos, ‘Ibadas keme howos olo hosudalosos. Esiga niyo ibas howos tenees,’ disos.

⁹ Esemes goos medees gweli sobos obuos oso neis dimapoo egeesee takasos, ‘Hayes. Iyo ibadas howos nibadas kemes mapoo keesogas, ibas howos tebileimes. Esiga nibas howos abos neisos talames bis telis mosos mapoo diyadees,’ disos.

¹⁰ Esemes diba howos talames dime, odos sobos hulei ee sibilesos peledabasos. Esemes goos medees gweli sobos obuos yo bamelees diba yibolos hodobos neis nalames mosos kulodus galagadisos. Diba mosos kulodus doboomes, osulus kisisos.

¹¹ Esino sobos obuos goos medees koo gweli dibas hamamees sibilesos osulus mapoo kalamadulones egeesee takasos, ‘Wiligi odo, osulus yades, ibas mosos kulodus gasibileiyas,’ dees takagameleesos.

¹² Esino odos sobos hulames simis osos neis dimapoo egeesee takasos, ‘Hayes.

Niba gasibileime. Bei, ayo nimapoo tei taka. A niba gooleedele,' dee takaso.

¹³ Esiga niba medee koolone ka debee. Bei, Odo Holo ayo sibilei beeam ee niba gooleedele."

Tou teli odo bakadio hedebe di eyo goo maga wudu taka

(Luka 19:11-27)

¹⁴ "Osoloso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi malaiso. Wiligi odo oso mi eli sage mapoo dilame, o tou teli odo gilimadooso. Osoloso dimapoo o bi medee bameleeye diso. ¹⁵ Egeeseelone yayo o tou teli odo mapoo molee tenelone dia goo goolee sabolo tebia teneeso. Egeese seelone yayo odo hee mapoo molee ko 5000 teneeso. Osoloso odo hee yima hamamee taba mapoo molee ko 2000 teneeso. Osoloso odo hee ee ma hamamee taba mapoo molee ko 1000 teneeso. Osoloso yo see mi eli sage mapoo diso. ¹⁶ Esem o tou teli odo molee ko 5000 too odo oso molee egee toloso dileso bi neiso teli moso togoloso badolone molee ko hodio 5000 tooso. ¹⁷ Osoloso molee ko 2000 too odo yinosee molee egee toloso dileso bi neiso teli moso togoloso badolone molee ko hodio 2000 tooso. ¹⁸ Esino odo hee molee ko 1000 too yo o wiligi odoowo molee egee toloso dileso mada mi doluguso.

¹⁹ Wiligi odo yo mi eli sage dileso beeam sage omapoo badoboso see wedi simiso. Yo sibiles yayo molee pi odo ee gilimadooso, molee oso goo hee moodoo beleso agalame.

²⁰ Esem molee ko 5000 too odo oso molee tosibiles egeese takaso, 'Wiligi odo, nayo amapoo molee ko 5000 tenee ee see ayo abaga odoomo dino 10,000 tugodoo hagooso,' diso.

²¹ Esem wiligi odo oso nei yimapoo egeese takaso, 'No tou medee goosa teli odo. Nayo tou tekepo too ee ogoloso a goomogoso. Esiga nayo bi pepooko medee bamelee maga nei ayo namapoo bi toowa bameleeye dalaiso. Esiga no mo moso kulodu abolo hodobo

goomoga sabolo badalame gasibe,' diso.

²² Esem molee ko 2000 too odo yinosee molee tosibiles egeese takaso, 'Wiligi odo, nayo amapoo molee ko 2000 tenee ee see ayo abaga odoomo dino 4000 tugodoo hagooso,' diso.

²³ Esem wiligi odo oso nei yimapoo egeese takaso, 'No tou medee goosa teli odo. Nayo tou tekepo too ee ogoloso a goomogo. Esiga nayo bi pepooko medee bamelee maga nei ayo namapoo bi toowa bameleeye dalaiso. Esiga no mo moso kulodu abolo hodobo goomoga sabolo badalame gasibe,' dee takaso.

²⁴ Esem molee ko 1000 too odo oso sibiles egeese takaso, 'Wiligi odo, a gooleedo, no kitulugu sabolo odo mapoo diya seseli. Osoloso no odo heeyo nei segei wulo goobada teli. ²⁵ Esiga a nobolo obulone nee molee oso goo hee moodoolega, wulo dileso mada mi ka dolugu. Esiga nee molee amapoo tenee ee tebia osee hagee moloso,' diso.

²⁶ Esem o wiligi odo oso nei yimapoo egeese takaso, 'No tou diya tokenee teli wabada odoodo. Nayo goolee, a emegei dia nei segei wulo goologali gweliso. ²⁷ Esino nayo kasalame mo molee kawulame molee bali odo dia moso mapoo magelega ka poogoowo? Nayo mo molee omapoo magoo diepi, ayo see wedi simi beeam mapoo mo molee ogoso toowa poloso mologa teliyo,' dee takaso.

²⁸ Osoloso wiligi odo oso o odo abo mapoo egeese takaso, 'Niyo yimapoo molee ko 1000 egee molo toloso see odo molee ko 10,000 too mapoo tenee. ²⁹ Bei, odo agayo dimapoo tenee bi ee medee bamologa, nei dimapoo bi bei tenelaiso. Esino odo agayo dimapoo tenee bi ee medee belega poogooga, bi susuga dimapoo egee molo see padaga dalaiso. ³⁰ Esiga tou too tokenee bali odo ee peegoo neliga ma kulodu togobigi. Osoloso

yo omapoo pisa sabolo badolone mei gisile sabolo badalaiso.’ ”

Goo meedilei beeame

³¹ “Odo Holo ayo kitulugu sabolo osoloso Godeeyo momaiye susuga sabolo siboga, beeame omapoo ayo toowa doloso badeli goo omaga gadeebugu sabolo sibilesa ayo wiligi doloso bili mapoo badalaiso. ³² Osoloso mi opusomo opusomo di mapoo debeli odoo susuga ee Godeeyo momaiye oso gili-mado sibilesa mo mudugiyopoo mooloogoodalaiso. Osoloso be bali odoo oso o be domo puloso sipi be dibusomo pi, osoloso gout be dibusomo pi deli, egesi masi seelone ayo mi odoo susuga domo puloso mooloogoodoo bakadio moodoolaiso. ³³ Egeeseelone ayo odoo mooloogoodoo hee sipi be masi ee mo dee deede dokolo mapoo sibilesa mooloogoode, osoloso odoo mooloogoodoo hee gout be masi ee mo dee dobusu dokolo mapoo sibilesa mooloogoode, dee takalaiso.

³⁴ Osoloso wiligi odoo taba ayo mo dee deede dokolo mooloogoodoo odoo mapoo egeese takalaiso, ‘Mo Maye goomegeli odoo niba sibadee, Godeeye mipoo bei moolooge mapoo Godeeye wiligi doloso badeli mi niyo dabalame mopoodoo doloso egee molo mapoo gasibadee. ³⁵ Bei, a hodume niyo amapoo nei teneliso. Osoloso a howo na poogoome niyo amapoo howo keneliso. Osoloso a odoo soo masi sibume niyo a nibada moso mapoo ido peliso. ³⁶ Osoloso a boodo diwe badoboome, niyo amapoo dugo kalame teneliso. Osoloso a paiye badoboome, niyo a medee baliso. Osoloso a neliga moso ma kulodu badoboome, niyo a agalame sibiliso,’ dee takalaiso.

³⁷ Osoloso Godeeyo howo woola odoo tekepo debeli mo dee deede dokolo mooloogoodoo oso nei egeese takalaiso, ‘Lodee, kopolone no hoda badoboome, iyo no ogoloso nei ka teneeyo? Osoloso kopolone

no howo na paga badoboome, iyo no ogoloso howo ka keneeyo?

³⁸ Osoloso kopolone no odoo soo masi sibume, iyo no ogoloso ibada moso ka ido palayo? Osoloso kopolone no boodo diwe badoboome, iyo no ogoloso dugo kalame ka teneeyo? ³⁹ Osoloso kopolone no paiye badoboome, iyo no ogoloso medee ka bameleeyo? Osoloso kopolone no neliga moso ma kulodu badoboome, iyo no agalame ka simiyo?’ dee takalaiso.

⁴⁰ Osoloso wiligi odoo taba ayo nei egeese takalaiso, ‘Ayo nimapoo tei goo taka. Niyo tei telaga odoo abo wuluge pidimenee ee, niyo a pidi masi pidi,’ dee takalaiso.

⁴¹ Osoloso wiligi odoo taba ayo mo dee dobusu dokolo mooloogoodoo odoo mapoo egeese takalaiso, ‘Niba amaga peego diyadee. Bei, niba Godeeyo kamana ma hemidu doso. Esiga Godeeye Saiten sabolo osoloso o momaiye sabolo dou koo semili mopoodoo doloso magoo mapoo dabalame diyadee. ⁴² Bei, a hodume niyo amapoo nei tenele. Osoloso a howo na paga badoboome, niyo a howo kenele. ⁴³ Osoloso a odoo soo masi sibume, niyo a nibada moso mapoo ido pele. Osoloso a boodo diwe badoboome, niyo amapoo dugo kalame tenele. Osoloso a paiye badoboome, niyo a medee bele. Osoloso a neliga moso ma kulodu badoboome, niyo a agalame sibile,’ dee takalaiso.

⁴⁴ Egeeseega diayo nei egeese takalaiso, ‘Lodee, kopolone no hodia sabolo osoloso howo na paga badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no odoo soo masi sibume iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no boodo diwe badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no paiye badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no neliga moso ma kulodu badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso iyo kopolone goo susuga hagee ogoloso no pidile ka poogoowo?’ dee takalaiso.

⁴⁵ Osoloso wiligi odoo taba ayo nei dimapoo egeesee takalaiso, ‘Ayo nimapoo tei goo taka. Niyo tei telaga odoo abo wuluge pidilega poogoomenee ee a pidile poogoo,’ dee takalaiso.

⁴⁶ Esiga odoo hagee bia peegoo dilesos kookaiyo moloso osee malai dala goo mapoo dabalaiso. Esino Godeeye tekepo deli odoo ee Godee sabolo gie badoboso kookaiyo osee dabalaiso.”

26

*Yesu wooloomalame to mou
(Maka 14:1-2, Luka 22:1-2, Yonee 11:45-53)*

¹ Yesuye goo susuga hagee taka koodobuloso see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ² “Niba olo gooleedooso, Godeeye Gababia wo nalai ee bei mooloogalai beeame hoogoo bakadio moloso. Osoloso beeame omapoo Odoo Holo a homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ha teli odoo mapoo tiasalaiso,” dee takaso.

³ Osoloso beeame omapoo Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso eyo wiligi odoo tebisa, diayo dia wiligi odoo Kayapaseeyo moso mapoo mooloogoodoloso to mouso. ⁴ Diayo gamenee goo maga Yesu toloso wooloomalame mada to mouso. ⁵ Osoloso diayo egeesee takaso, “Iyo Gababia wo ne beeame mapoo yo wooloomalame. Bei, odoo susuga oso dimapoo komonolone biligiyaga,” diso.

Betani mi mapoo soboso mopodosoo medee tekepo oso Yesuwo wiligi mapoo soo

(Maka 14:3-9, Yonee 12:1-8)

⁶ Yesu Betani mi mapoo badolone, odoo daga agagisa bia Yesuye tekepo pa Saimonowo moso mapoo palaso. ⁷ Yo omapoo nei nolone badoboome, sobo heeso kapu yoso moodoo mapoo mopoodoo soo medee tekepo keesoloso tosimiso. Yayo tosilaleso Yesuwo wiligi mapoo sooso. Mopodosoo hagee molee toowaso teli.

⁸ Esemee Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso diya komonolone egeesee takaso, “Bei kasalame sobo hagooso mopoodoo soo medee tekepo ee wulo goo mauwe yimapoo soomeleso ka hosudoowo? ⁹ Yayo mopoodoo soo medee tekepo hagee odoo mapoo neiso talame tenee diepi, molee toowa toloso bi mauwe odoo mapoo tenelai tebiliyo,” diso.

¹⁰ Esino Yesuye diayo gowe goo ee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Sobo hagooso goo moodoo hagee ogoloso yimapoo to tokenee na takee. Bei, yayo amapoo goo tekepo moodoo. ¹¹ Esiga bi mauwe odoo ee beeame susuga nibolo hodobo dabalaiso. Esino a beeame susuga nibolo hodobo badalaime. ¹² Yayo mopoodoo soo egee mo wiligi mapoo soo oso mo suso bi ma kulodu malai ee mopoodoo doo. ¹³ Ayo nimapoo ka taka. Edebeeyo mi kamapoo Godeeyo to tekepo takooga, diayo sobo hagooso goo moodoo onosee takalaiso. Osoloso edebeeyo o goo onosee osee goolee malaiso.”

Yudaseeye Yesu tiasalame goomoga magoo

(Maka 14:10-11, Luka 22:3-6)

¹⁴ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo 12 ee ma kulodu badeli odoo hee Yudas-Iskaliyoteeye tei moso wiligi odoo tebisa mapoo dilesos egeesee takaso, ¹⁵ “Ayo Yesu nimapoo tiasoga, niyo amapoo nei ogoo bi tenelaisomo?” diso. Esemee diayo nei molee ko 30 yimapoo teneeso. ¹⁶ Esemee domo omaga bei mooloogoloso Yudaseeye Yesu dimapoo tiasalame eli esiamo sileeso.

Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Godeeye Gababia wo ne

(Maka 14:12-21, Luka 22:7-13, 21-23, Yonee 13:21-30)

¹⁷ Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo ne bei mooloogoo beeame mapoo, Yesu o hamamee dili odoo oso dilesos Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba mi kamapoo dilesos

Gababia wo nalai ka mopoodoo dalaiyo?" dee takaso.

¹⁸ Esemé Yesúye nei egeesee takaso, "Niba Yolusalem mi mapoo dileso odoo hee ogoloso yimapoo egeesee takee, 'Eligili odoo oso egeesee taka: Mo beame Godeeye hesia ee olo koola tooboogona. Esiga ayo mo hamamee dili odoo gilimadoloso nee moso mapoo Gababia wo ka nalaigona,' dee takee." ¹⁹ Yesúye egeesee taka duloso o to ee dodolone o hamamee dili odoo oso dileso Gababia wo nalame mopoodoo dooso.

²⁰ Osoloso habe Yesúye o hamamee dili odoo gilimadoloso wo nalame bulumaso. ²¹ Diba omapoo nei nolone dobolone Yesúye egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka. Nimaga odoo heeso a ha teli odoo mapoo tiasalaiso," diso.

²² Yesu o hamamee dili odoo oso to hagee duloso goohele sabolo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, "Lodee, ayowo?" dee takaga meleeso.

²³ Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, "Odoo agayo mo peleta mapoo abolo hodobo wo olugudoloso naga, a ha teli mapoo tiasalai odoo ogoso. ²⁴ Esino Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka ee dodolone, Odoo Holo a talaiso. Esino Odoo Holo a ha teli odoo mapoo tiaseli odoo yo dala toowa talaiso. Oweeye yo soomagelega poogoo diepi, yo dala tele pegeliyo."

²⁵ Esemé Yesu ha teli odoo mapoo tiaseli odoo Yudaseeye egeesee takaso, "Eligili odoo, ayowo?" diso. Esemé Yesúye nei yimapoo egeesee takaso, "O. No olo egee takooso," dee takaso.

Lodee gooleebugu wo ne
(Maka 14:22-26, Luka 22:19-20, 1 Kolín 11:23-25)

²⁶ Diba wo nolone doboome, Yesúye wo toloso Godee mapoo goomoga to takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo wo pulone egeesee takaso, "Wo

hagee toloso ne. Hagee mo suso," diso.

²⁷ Osoloso see Yesúye kapu wain i keesoo toloso Godee mapoo goomoga to takoloso o hamamee dili odoo mapoo tenelone egeesee takaso, "Niba susuga wain i hagee ne. ²⁸ Hagee mo sawo, odoo susuga dia tokenee hapalame ka sologobugu. Mo sawo oso Godeeye o odoo mapoo to kitulugu magoo goo oso tei peledabalame. ²⁹ Esiga ayo nimapoo taka. Ayo epedee hamaga dulone wain i hagee see nalaimé. Esino hamamee mo Maye wiligi doloso badeli mi mapoo ayo nibolo hodobo wain i dia see nalaiso."

³⁰ Osoloso diba goomoga kosaiya hedebe pouloso Olipi mubi mapoo diso.

Pitaye Yesu yo boobadobigilei goo ee taka

(Maka 14:27-31, Luka 22:31-34, Yonee 13:36-38)

³¹ Yesúye see tobu o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, "Epei gesi odoo susuga niyo a poogoo dileiso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'Godeeye sipi be bali odoo ee wooloomaga, sipi be susuga oso yimaga peegoo kukulo dileiso.'"

³² Osoloso Yesúye see egeesee takaso, "Esino a ta maga hogado dileso, ayo daga malalo Gelili mi mapoo dileso niba bamalaiso."

³³ Esemé Pitaye nei Yesu mapoo egeesee takaso, "Odoo susuga oso namaga peegoo kukulo duga, hedebe ayo no poogoo dileime," diso.

³⁴ Esemé Yesúye yimapoo egeesee takaso, "Ayo namapoo tei taka. Epei gesi kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadilei bakadio hedebe dalaiso," dee takaso.

³⁵ Esemé Pitaye yimapoo egeesee takaso, "Ayo egeesee selaimé. Edebeeyo no wooloomaga, a nobolo hodobo talaiso," diso. Esemé o hamamee dili odoo susuga oso to hedebe egeesee takaso.

Yesuye Getesemeni homolee mapoo Godee mapoo taka

(Maka 14:32-42, Luka 22:39-46)

³⁶ Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Getesemeni homolee mapoo dileso dobolone dimapoo egeesee takaso, “Niba hamapoo debee. A koo dileso Godee mapoo takalaiya,” diso. ³⁷ Yayoye egeesee takoloso hedebe Pita osoloso Sebediyo owolo bakadio esee ido palaso. Yo peleso badoboome, goohele goo sabolo osoloso su hegi goo oso yimapoo simiso. ³⁸ Osoloso yayoye dimapoo egeesee takaso, “Mo su ma kulodu hegi goo toowa oso molone ayo talai olo koola tooboo. Esiga niba hamapoo dobolone, abolo hodobo koolone ka bamo,” diso.

³⁹ Yesu egeesee takoloso dimaga pepooko hoogoo dileso ebiso miyomoo tugusaloso balaboo tiamolone Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Ma, no goomogoga, amapoo dala egee sibo nayo peegoo magee. Esino nayo goomoga goo ee moodee, ayo goomoga goonee,” dee takaso.

⁴⁰ Osoloso yo Godee mapoo taka koodobuloso dileso egeino, o hamamee dili odoo bakadio hedebe di tiesamolome egeiso. Esememe Pita mapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka tiesamalala? Niba beame deiyepo mapoo abolo hodobo koolone dabalai tebile-doo. ⁴¹ Niba bolone Godee mapoo takolone ka debee, kukuga homodobiya. Bei, niba goo tekepo talame goomogoso. Esino nibada su oso ki me ka poogooso,” diso.

⁴² Yo see tobu dileso Godee mapoo takaso, “Ma, dala goo ayo talai oso a dagadilei tebile daga, a dala egee talaiso. Bei, ayo nayo goomoga goo ee talaiso.”

⁴³ Yesu see tobu dileso dokodoo takoloso sibilesos egeino, o hamamee dili odoo bakadio hedebe di diba tila poogoome tiesa molo egeiso. ⁴⁴ Osoloso Yesu see tobu bakadio hedebe di mapoo dileso goo hedebe

eyo daga taka hedebe egeesee takaso.

⁴⁵ Osoloso yo see wedi sibilesos o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Niba osee tiesa molosomo? Bei, Odoo Holo a tokenee odoo mapoo tiasalai beame olo siboso. ⁴⁶ Esiga koo ege, a tokenee odoo mapoo tiasalai odoo ee olo sibo. Esiga niba tebise, dimapoo dimo.”

Edebeeyo Yesu wooloomalame idi

(Maka 14:43-50, Luka 22:47-53, Yonee 18:3-12)

⁴⁷ Yesu to osee komolome, o hamamee dili odoo hee Yudaseeye Yesu talame odoo mooloogoodoo toowa gilimado simiso. Egeesee ma kulodu tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Yesu talame odoo hagee bia diye diso. Esememe diayo sibulone kaiya sabolo kodolo sabolo tolosos sibadeeso. ⁴⁸ Egeesee ma kulodu Yudas epedee sibilega badolone, yayoye Yesu talai odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo dileso adaga, odoo ogoso. Eseega niyo yo tolosos ka ido di,” diso. ⁴⁹ Osoloso Yudaseeye odoo gilimado sibilesos Yesu mapoo dileso egeesee takaso, “Emegei, eligili odoo,” dee takoloso yo adaso.

⁵⁰ Esememe Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Emegei, nayo goo moodoolame simi egee moodee,” diso. Esememe odoo susuga oso sibilesos Yesu tooso. ⁵¹ Esino o hamamee dili odoo heeso kaiya tolosos tei moso eyo wiligi odoo taba eyo tou teli odoo eyo dulo koososo.

⁵² Esememe Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nee kaiya peegoo magee. Bei, emegei piligilame kaiya tolosos silesibili odoo ee kaiyaso piligileiso. ⁵³ Esiga niba gooleedeleyo, ayo a pidilame mo Ma mapoo takooga, yayoye o momaiye mooloogoodoo 12* egesi sabolo osoloso abo epedee saga meiyee dalaiso. ⁵⁴ Esino ayo egeesee seega, ayo dala tolosos talai

* **26:53:** Momaiye mooloogoodoo hedebe ee ma kulodu momaiye 6000 egesi meliso.

goo ee Godeeyo toso booka maga taka sabolo kasee tebileisomo?" dee takaso.

⁵⁵ Esemte Yesuye yo talame sibadee odoo omapoo egeesee takaso, "Niyo ogoga a mesiya daga, a talame kaiya sabolo osoloso kodolo sabolo misigaloso ka sibatadala? Esino ayo beeamte susuga tei moso ma kulodu eligimo sileeme, niyo a egeliso. Esiga bei kaseme ayo omapoo eligimo sileeme niyo a telega ka poogoowo?" ⁵⁶ Esino niyo epei a talame simi hagooso Godee maga to tolosoko kokodo takomo silesibili odoo oso taka to sabolo olo tobuoso." Esemte beeamte omapoo Yesu o hamamee dili odoo susuga oso yo poogoloso kukulo diyadeeso.

Yesu wiligi odoo tebisa mapoo ido di

(Maka 14:53-65, Luka 22:54-55, 63-71, Yonee 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Edebeeyo Yesu tolosoko tei moso wiligi odoo taba Kayapaseeyo moso mapoo ido palaso. Esiga moso ee ma kulodu tei eligili odoo sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso daga olo mooloogoodoloso debeiso. ⁵⁸ Esemte Pitaye hamameedee Yesu deede dilesoko tei moso eyo wiligi odoo taba eyo moso beelee ma kulodu gadiso. Yo tei moso gidebeli odoo sabolo omapoo badolone, Yesu mapoo ogoogo moo da beleso bameleeso.

⁵⁹ Esemte tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia goo meedili wiligi odoo tebisa oso Yesuwo goo maga gamenee takeli odoo ee esiaso, yimapoo goo tokenee hee mologa, Yesu ka wooloomalame. ⁶⁰ Egeeseelone edebeeyo wulo gameene takolone Yesuwo goo maga goo opusomoko opusomoko di takaso. Esino diayo taka ee ma kulodu tei goo hee molo egele.

⁶¹ Esemte odoo bakadio oso see hamamee sibilesoko egeesee takaso, "Iba Yesuye egeesee takeme duso, Godeeyo tei moso hagee guobuguloso beeamte bakadio hedebe di ee ma kulodu see dia tagalai yimapoo kitulugu moloso, dee takeme duso."

⁶² Esemte tei moso wiligi odoo taba oso toboloso Yesu mapoo egeesee takaso, "Odoo hagee biasoko nee goo maga goo opusomoko opusomoko di egee takoo mapoo nayo to eyo nei takalaimeyo?" diso. ⁶³ Esino Yesu to hee takele. Esemte tei moso wiligi odoo taba oso see tobu yimapoo egeesee takaso, "Ayo gie badeli Godeeyo hu maga namapoo ka taka. No tei Godeeyo owolo Keliso osomoko? Imapoo takee," diso.

⁶⁴ Yesuye to nei yimapoo egeesee takaso, "O. Nayo olo egee takoo. Esino ayo nimapoo takoo. Hamamee niyo Odoo Holo a Kitulugu Godeeyo dee deede dokolo mapoo badoga agalaiso. Osoloso ayo kei ma dokodooga kolobo maga siboga agalaiso," dee takaso.

⁶⁵ Esemte tei moso wiligi odoo taba oso to hagee duloso diya gowoolone, o dugo tologobugulone egeesee takaso, "Odoo hagooso Godeeyo goo maga to tokenee takoo. Esiga iyo o goo see meedilame to abo taka dulei koo goomogo. Bei, yayo Godeeyo goo maga to tokenee taka niba olo duso. ⁶⁶ Esiga niyo yimapoo ogoogo moodoolai gooleedo?" diso

Esemte tei eligili odoo sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso nei egeesee takaso, "Yo tokenee olo tooso, esiga yo talai tekepo," dee takaso.

⁶⁷ Osoloso diayo yo manolone o mudu mapoo magawo paganiso. Osoloso diayo o howo dugoso gagaloso, yo woolone yimapoo egeesee takaso, ⁶⁸ "Keliso, no tei Godee maga to tolosoko kokodo takomoko sili odoo daga, no odoo agayo woolo?" dee takaga meleeso.

Pitaye Yesuwo goo gagadi
(Maka 14:66-72, Luka 22:56-62, Yonee 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita epedee moso pee mapoo osee badoboome, tei moso wiligi odoo taba o tou teli sobo heeso sibilesoko yimapoo egeesee takaso, "Nonosee Gelili odoo Yesu bolo silee odoo hee noso," dee takaso.

⁷⁰ Esemé Pitaye odoo susuga eyo howo woola egeesee takaso, “Nayo egee takoo goo ee a gooleedele,” diso.

⁷¹ Osoloso yo dilesó moso belee osulu miyopoo tobudume, tou teli sobo heeso yo ogoloso odoo abo omapoo tebisamelee mapoo egeesee takaso, “Odoo hagee Nasalet odoo Yesu bolo sileeso,” dee takaso.

⁷² Esemé Pitaye see to kitulugu sabolo egeesee takaso, “A tei goo taka. Odoo egeeyo goo a gooleedele,” diso.

⁷³ Beeame deiyepo poogoloso hamamee odoo susuga omapoo tebisamelee oso sibilesó Pita mapoo egeesee takaso, “No tei Yesubolo silee odoo hee noso. Bei, nayo to egee ko ee Gelili odoo oso to keli egeesee masi ko. Esiga nayo to kei oso nee goo ee yiligebuguso,” diso.

⁷⁴ Esemé Pitaye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, “Ayo Godeeyo hu hesilone tei taka. Odoo egee a gooleedele,” diso. Pitaye egeesee takoloso badoboome kolokolo takaso. ⁷⁵ Esemé Pita kolokolo taka duloso Yesuye taka to ee gooleebuguso. Bei, Yesuye yimapoo egeesee taka, “Kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadi bakadio hedebe dalaiso,” diso. Esemé yo to egee gooleebuguloso peegoo gadilesó diya gooholone pisaso.

27

Yudas eyo nediliyo woolooma

¹ Gesikolodee mapoo tei moso wiligi odoo tebisa susuga sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa susuga oso to mouloso, Yesu wooloomalame goomoga magooso. ² Osoloso diayo Yesuwo dee tiso tiegisaloso gamalee wiligi odoo taba Paileteeye badebei mapoo ido dilesó yimapoo teneeso.

³ Yesu tiaseli odoo Yudaseeye Yesu tei olo wooloomalame badebei goo ee duloso, diya gooheseso. Esemé molee ko 30 yayo too ee see tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu

odoo dia wiligi odoo tebisa mapoo tenelame diso. ⁴ Yayo dilesó dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoo goo toke-nee mauwe nimapoo tiasoo maga, a goo tokenee olo tooso,” diso. Esino wiligi odoo tebisa oso nei egeesee takaso, “Egee ibada goonee. Nee goo. Esiga no nobusomo tekepo moodee,” dee takaso.

⁵ Egeesee taka duloso Yudaseeye molee ko egee tei moso ma kulodu kugobuguloso, see wedi dilesó eyo nediliyo tiso mu mapoo bagagoloso, homo dee ma dokodooga bagagoo sooloso taso.

⁶ Esemé tei moso wiligi odoo tebisa oso molee ko misigelone egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso egeesee takooso, ‘Molee hagee see tosibilesó molee odoo aboso tenee sabolo hodobo magalai tei,’ deliso. Bei, molee hagee odoo wooloomalai eyo nei tenee,” dee takaso. ⁷ Osoloso diba molee oso goo talai to magoloso bogoso sesepeni moodoogali odoo eyo mi molee ogoso tooso, Yu odoonee wedioga omapoo boulame. ⁸ Bei egeeseega odoo susuga oso mi egee takolone sawo mi deliso. ⁹⁻¹⁰ Esemé beame omapoo goo hagooso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Yelemayaye taka to sabolo tebiaso. Bei, yayo egeesee takaso,

“Isalael odoo diayo o su eyo nei magoo molee ko 30 ee toloso see odoo bogoso sesepeni moodoogali eyo mi ee tooso, Lodeeye amapoo taka to ee dodolone.”

Paileteeye Yesuwo goo meedi

(Maka 15:2-15, Luka 23:3-5,13-25, Yonee 18:33; 19:16)

¹¹ Yesu Loum gamalee odoo Paileteeye badebei mapoo ido sibume, nei gamalee odoo oso yimapoo egeesee takaso, “No tei Yu odoo dia wiligi odoosomo?” diso. Esemé Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “O. No olo egee takooso,” dee takaso.

¹² Esemé tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo dia

wiligi odoo tebisa oso Yesuwo goo maga goo opusomo opusomo di takeme, yayo nei dimapoo to hee takele. ¹³ Esemе Paileteeye yimapoo egeesee takaso, “Odoo susuga oso nee goo maga goo opusomo opusomo di egee takaga, no dusomo?” diso. ¹⁴ Esino Yesuye to hee takel-ega poogoome, gamalee odoo yo goo egee ogoloso diya dio diso.

¹⁵ Dugo susuga ma kulodu Paileteeye Yu odoo goomogalame, Godeeye Gababia wo ne beame mapoo odoo susuga oso goomoga odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo tamageeye deliso. ¹⁶ Beame omapoo mesiya hedebe odoo susuga oso gooleedoo neliga moso ma kulodu badebeiso, o hu ee Balabas. ¹⁷ Esiga odoo susuga olo mooloogoodeme, Paileteeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoo ugu ee neliga moso ma kuloduga peegoo ka tamagalaiyo? Balabas o, Yesu, edebeeyo Keliso deli ee tamagalaiyo?” ¹⁸ Egeesee ma kulodu Yu odoo dia wiligi tebisa oso Yesu mapoo koolone, diayo Yesu yimapoo ido simi goo ee, yo ogoloso olo gooleedooso.

¹⁹ Paillet goo meedili odoo oso bili mapoo osee badoboome, osoboye yimapoo to tenelone egeesee takaso, “Odoo goo tokenee mauwe omapoo nayo goo hee na moodeeye. Bei, eiyo gesi ayo o goo maga sapootia diya ku tiaga,” dee takaso.

²⁰ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso odoo susuga mapoo toso pupulone egeesee takaso, “Paillet mapoo egeesee takee, ‘Yesu ono wooloomolone Balabas ono peegoo tamageeye,’ dee,” diso.

²¹ Esemе Paileteeye odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Niba ayo odoo ugu ee neliga moso ma kuloduga peegoo tamagalai ee ka goomogolo?” Esemе odoo susuga oso nei egeesee takaso, “Balabas

ono peegoo ka tamagee,” dee takaga meleeso.

²² Esemе Paileteeye egeesee takaso, “Ayo Balabas yo neliga moso ma kuloduga peegoo tamagooga, hee Yesu edebeeyo Keliso deli ee kasee moodoolaisomo?” diso.

Esemе nei odoo susuga oso to neligidi takolone egeesee takaga meleeso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” dee takaso.

²³ Esino Paileteeye dimapoo egeesee takaso, “Yayo ogoogo tokenee too ee niyo egeiga yo wooloomalame ka sala?” diso. Esino odoo susuga oso to diya neligidi egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” demeleeso.

²⁴ Esemе odoo susuga oso Paillet yayo goomoga goo ee telega poogoome, diba komonolone biligalame see ogoloso, yo howo keedoloso odoo susuga eyo howo woola o dee hapoolone* egeesee takaso, “Niyo odoo hagee wooloomaga, mo goonee, esino nibada goo,” dee takaso.

²⁵ Esemе odoo susuga oso egeesee takaso, “Yo wooloomaga eyo nei iyo ibada holaiso sabolo talaiso,” diso.

²⁶ Esiga Paileteeye Balabas neliga moso maga peegoo tamagooso. Esemе yayo o ha teli odoo mapoo takolone, Yesu we tiso wooloso homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige, dee takaso.

*Ha teli odoo oso Yesu mane
(Maka 15:16-20, Yonee 19:2-3)*

²⁷ Esemе Paillet o ha teli odoo oso Yesu we tiso wooloso Loum gamalee eyo moso mapoo ido palaso. Esemе ha teli odoo susuga sibilesu Yesu domo tobudume toboloso silodabaso. ²⁸ Diba omapoo mooloogoodoloso, Yesu manolone o dugo tigamagoloso see wiligi odoo tebisa oso kali dugo bige sage yimapoo kadiso. ²⁹ Osoloso we ti sidoloso o wiligi mapoo kadiloso, o dee deede

* **27:24:** Paileteeye o dee hapoo eyo bei ee, Yesu woolooma ee o goo tokenee nee dolone ka hapoo.

mapoo homo magooso. Osoloso Yesu mapoo manolone yimapoo gawuloso egeesee takaso, “Yu odo dia wiligi odo taba, iyo nee hu dokodoo poudoso,” dee takaga meleeso. ³⁰ Osoloso yimapoo magawo pogolone homo o dee mapoo magoo ee see peedee doloso o wiligi mapoo osee woomeleeso. ³¹ Egeesee soloso koodobuloso ha teli odo oso dugo Yesuye ka ee tamagoloso see Yesu o dugo kadiso. Osoloso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ido diso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Maka 15:21-32, Luka 23:26-43, Yonee 19:17-27)

³² Ha teli odo oso Yesu idoloso Yolusalem mi maga peegoo gadulone, Kulene odo Saimon tugodooso. Yo tugodoloso homo bulubo magoo Yesuye imado di ee see yayo ime diso. ³³ Diba abaga dino Gologota mi mapoo peledabaso. Mi hu eyo bei ee wiligi ki mi. ³⁴ Diba omapoo sibilesu Yesu mapoo wain i sabolo habili bi gal deli sabolo wuluguloso teneeso. Esino Yesuye howo egee wulo pepooko pia naloso poogooso. ³⁵ Osoloso ha teli odo oso Yesu homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso tuluguloso, Yesu o dugo pilame diayo yoso dasigeli hee dasigaso. ³⁶ Diba Yesuwo dugo puloso omapoo dobolone yo gibadebeiso. ³⁷ Osoloso edebeeyo Yesu wooloomalai goo eyo bei ee odo susuga oso gooleedalame, odo heeso Yesuwo wiligi oo poogoo dokodooga to egeesee hoguguloso kalamaso,

Hagee Yesu, Yu odo dia wiligi odo ³⁸ Osoloso mesiya bakadio sabolo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaso. Odo hee Yesu o dee deede dokolo tulugu, osoloso hee o dee dopusu dokolo tulugu diso.

³⁹ Osoloso odo aboso eli omaga dulone, Yesu ogoloso manolone dia wiligi wabisaso. Osoloso diayo yimaga to tokenee yimapoo takaga

meleeso. ⁴⁰ Egeeseelone diayo yimapoo egeesee takaso, “Nayo takolone, tei moso ee guobuguloso beeame bakadio hedebe di ee ma kulodu see dia ka tagalaigona, dee taka. Esiga no tei Godeeyo Owolo daga, no homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo meilesu no nediliyo pidi,” dee takaga meleeso. ⁴¹ Osoloso tei moso wiligi odo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odo sabolo, osoloso Yu odo dia wiligi odo tebisa dibolosee Yesu manolone egeesee takaso, ⁴² “Yayo odo abono pidimo siliso. Esino yo epedee eyo nediliyo pidilei tebiledoo. Yo tei Keliso, Isalael odo ibada wiligi odo daga, yo homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo meilei tekepo. Egeeseega yayo mou ogoloso iyo yimapoo tei talaiso. ⁴³ Yo Godee mapoo tei teliso. Osoloso eyo takolone, yo Godeeyo Owolo, dee takamo siliso. Esiga iyo epedee yimapoo bamo, Godeeye goomogolone yo pida beleso agalame.”

⁴⁴ Goo hedebe egesi masi moodoolone, mesiya bakadio onosee homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso molone, Yesu mapoo to tokenee takaso.

Yesuye ta

(Maka 15:33-41, Luka 23:44-49, Yonee 19:28-30)

⁴⁵ Osoko oo domo tooboome, mi toowa egee nolugo doloso melee osoko howo bakadio hedebe di poogooso. ⁴⁶ Osoloso neliga melee oso mauwe poogoome, Yesuye to neligidi egeesee iso, “I lai, I lai, lama sabakatani.” To hageeyo bei egeesee moloso, “Mo Godee, mo Godee, bei kasee maga nayo a ka pagala?”

⁴⁷ Esem odo koola mapoo tebisa melee oso to hagee duloso egeesee takaso, “Niba dui. Yo Ilaya i,” diso. ⁴⁸ Osoloso odo heeso hoguo sibilesu dugo toloso wain i mei nali mapoo olugu doloso homo sage su mapoo tialogoloso Yesuye nalame o maga mapoo heligiso. ⁴⁹ Esem

odoo aboso egeesee takaso, “Ougo! Ilayaye sibilesa yo tolosa miyomoo mouwa beleso bamo,” diso.

⁵⁰ Esemee beeamo omapoo Yesu to neligidi idagoloso taso.

⁵¹ Esemee Yesuye ta beeamo omapoo, tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisi melee ee, dokodooga eyo tologomo abaga mouno miyomoo sabuguso. Osoloso mi halabulone yo toowa gagabuguso. ⁵²⁻⁵³ Osoloso odoo bi goodogamo diso. Esemee Godee o odoo susuga wedia ee hogaduloso see gie badeli tooso. Osoloso odoo bi poogoloso diso. Osoloso Yesu ta maga hogaduloso hamamee, Yolusalema mapoo dilesa dieso nediliyo diba odoo abo mapoo eligiso.

⁵⁴ Esemee ha teli odoo gibadeli odoo sabolo, osoloso odoo yibolo Yesu gibadebei oso mibia simi sabolo, osoloso goo abo omapoo peledaba ogoloso diya obulone egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Godeeyo owolo doo,” diso.

⁵⁵ Osoloso sobo abo Gelili abaga Yesubolo sibadee oso eli sage abaga Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome balaga meleeso. Sobo hagee biaso Gelili abaga Yesubolo sibulone yo pidiso. ⁵⁶ Sobo hagee bia dima kulodu Meli-Magadalin, osoloso Yemes dio Yosep dio dibada owee Meli, osoloso Sebediyo osobo sabolo omapoo dobolone balaga meleeso.

Yesu bi ma kulodu magoo

(Maka 15:42-47, Luka 23:50-56, Yonee 19:38-42)

⁵⁷ Habedee bi bei odoo hee Alimatiya mi maga simiso. O hu Yosep. Yinosee Yesuwo hamamee dili odoo hee yoso. ⁵⁸ Esiga yayo dilesa Paillet mapoo Yesuwo kou talame woosaso. Esemee Pailleteeye o odoo mapoo takolone, Yesuwo kou ee Yosep mapoo tenee, dee takaso. ⁵⁹⁻⁶⁰ Esemee Yosepeeye Yesuwo kou tolosa dugo dia heliyeso tiadoloso o bi dia yo ou poogoo ee ma kulodu magooso. Osoloso wulu ou mapoo yo

toowa bidigamo dilesa kisiloso diso. ⁶¹ Beeamo ompaoo Meli-Magadalin dio osoloso Meli hee dio wulu koola omapoo dobolone balaga meleeso.

Yesuwo bi gidebei

⁶²⁻⁶³ Osoloso beeamo hee mapoo Yu odoowo hasali beeamo omapoo, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Pelisi odoo oso Pailleteeye badebei mapoo dilesa egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba goo hagee gooleebuguso. Goo ee, gameenee takeli odoo Yesu hagooso gie badolone egeesee takeliso, ‘Yo bi ma kulodu beeamo bakadio poogoloso see beeamo hee mapoo hogabileiso,’ dee takeliso. ⁶⁴ Esiga iba goomogo, nee odoo oso beeamo bakadio hedebe di ee ma kulodu bi egee medee gidabalame. Bei, o hamamee dili odoo oso sibilesa o kou heli tolosa see wulo gamenee takolone, Yesu olo hogaduloso dina, dee takeeyaga. Egeeseega hamamee gamenee taka goo hagooso daga yayo gamenee taka goo ee dagadileiso.”

⁶⁵ Esemee Pailleteeye egeesee takaso, “Niba mo ha teli odoo abo gilimado dilesa bi egee medee gidebee,” diso. ⁶⁶ Esemee diba susuga dilesa bi omapoo dobolone yo ou yoso kisi mapoo eli peeso, odoo heeso mada sibilesa yo peegoo bidibugu beleso agalame. Osoloso gidebeli odoo mapoo takolone, medee gidebeeye, dee takaso.

28

Yesu ta maga hogadi

(Maka 16:1-10, Luka 24:1-12, Yonee 20:1-10)

¹ Yu odoowo hasali beeamo oso dilesa koodobuloso beeamo hee mapoo gesikolodee Meli-Magadalin dio osoloso Meli hee dio Yesuwo bi agalame diso.

² Diba bi mapoo diyadaga molome, haga boloogelega mibia toowa sibume, Lodee o momaiye oso Kei mi ma dokodooga sibilesa yo peegoo bidigebuguloso dokodoo

biaso. ³ Yo dugo diya heliye kaloso badolone o su diya gadee magoloso badebeiso. ⁴ Esem bi gidebeli odoo oso diya obugulone kikiliga oso homodobuloso wulo wedia masi meleeso.

⁵ Esino momaiye oso sobo bakadio mapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. A gooleedooso, niba Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga ee esiamo silesibo. ⁶ Yo hamapoo koo moloso. Yo to eyo taka ee dodolone yo see hogado diso. Esiga niba sibilesi o kouso melee mi mapoo ege. ⁷ Osoloso niba see saga dileso o hamamee dili odoo mapoo egeesee takee, ‘Yesu ta maga see hogado dina. Osoloso yo malalo dileso Gelili mapoo diba bamoloso. Diba omapoo dileso yo agalaiso,’ dee takee. Mo to ayo nimapoo taka ee na boobadobigi.”

⁸ Egeesee taka duloso sobo diba obulone see saga wedi dileso o hamamee dili odoo mapoo takalame diya goomoga sabolo diyadeeso. ⁹ Diba diya goomoga sabolo diyadaga molome, haga boloogelega Yesuye eli domopoo diba tugodoloso egeesee takaso, “Emegei,” diso. Esem sobo bakadio hagooso yimapoo sibilesi gawuloso dobolone, o homo mapoo toloso o hu dokodoo poudooso. ¹⁰ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. Niba dileso mo hamamee dili odoo mapoo takee, diba Gelili mapoo dileso omapoo a agalaiso,” dee takaso.

Odoo bi gidebeli odoo ee moleeso howo gaga

¹¹ Sobo bakadio hagooso Yesu o hamamee dili odoo mapoo takalame osee diyadaga molome, odoo bi gidebeli odoo aboso dileso tei moso wiligi odoo tebisa mapoo goo susuga odoo bi omapoo peledaba ee takaso. ¹² Egeesee taka duloso tei moso wiligi odoo tebisa oso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa sabolo to mouso. Esiga diba dieso to magoo ee dodolone, molee toowa odoo bi gidebeli odoo

mapoo tenelone egeesee takaso, ¹³ “Niyo odoo susuga mapoo egeesee takee, ‘Niba gesi tiesamolome, Yesu o hamamee dili odoo oso mada sibilesi Yesuwo kou todina,’ dee takee. ¹⁴ Osoloso gamalee odoo Paileteeye goo hagee duloso kamanaga, iyo yo hemisilame, nibada goo medee moodoolaiso,” dee takaso. ¹⁵ Esem odoo bi gidebeli odoo oso molee toloso, goo diayo moodeeye dee taka goo ee moodooso. Goo egeesee maga gamenee taka goo hagee Yu odooso dima kulodu osee takomo silesiboso.

Yesuye o hamamee dili odoo diye di

(Maka 16:14-18, Luka 24:36-49, Yonee 20:19-23, Diye Di Odoo 1:6-8)

¹⁶ Yesu o hamamee dili odoo 11 oso Gelili mapoo dileso Yesuye taka to ee dodolone mubi hee mapoo palaso. ¹⁷ Diba omapoo peleso Yesu ogoloso yimapoo goomoga poudooso. Esino dima kulodu odoo aboso yo tei Yesudoo doloso tei tele. ¹⁸ Esem Yesuye dima hegi sibilesi egeesee takaso, “Kei mi sabolo osoloso mipoo hamapoo goo susuga ee balai kitulugu amapoo olo teneeso. ¹⁹ Esiga niba mipoo susuga omapoo debeli odoo susuga mapoo dileso, diayo amapoo tei toloso mo hamamee dili odoo dalame, Godeeyo to tekepo takomo di. Egeeseelone diba Mayo hu maga, osoloso Owolo mo hu maga, osoloso Dio Tei eyo hu maga diba howo olugi. ²⁰ Osoloso ayo kokodo taka to susuga niyo dodomo silesibilame nimapoo tenee ee see dimapoo eligi, diayo to egee dodolone ka dabalame. Esiga niba goo hagee medee gooleede, epedee hamaga bei mooloogoloso mi hoo poogoo mapoo duga, ayo beame susuga nibolo hodobo badalaiso.”

To tekepo Makaye hogugu Maka

Maka booka goo eyo bei

Odoo howo sauwidili, Yoneeye to tekepo taka goo

(Matiyu 3:1-12, Luka 3:1-18, Yonee 1:19-28)

¹ To tekepo bei mimooloogoo hagoso, Godeeyo owolo Yesu Kelisowo goo. ² Daga hoogoo Godeeyo to tosili odoo Aisaya yayo booka mapoo Godeeye Yesu mapoo to taka egeesee hoguguso:

“Ayo mo to tosili odoo malalo diye dalaiso.

Osoloso yayo dileso nee eli moodoolame.

³ Miwe poogoo mi omaga edebeeyo egeesee idagoo,

‘Lodee yayo sibilei eli moodee.

Osoloso medee hoodo magee.’”

⁴ Yonee odoo howo sauwidili miwe poogoo mi mapoo peledoboloso, yayo odoo howo sauwudulone to tekepo takolone egeesee takaso, “Niba goo su wuduloso nibada goo tokenee maga waki pialoso howo sawige, egeeseega Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobado pigileiso.” ⁵ Yudiya mi mapoo debeli mosobia sabolo, osoloso Yoluselem mi toowa mapoo debeli odoo susuga Yoneeye to taka dulame diadeeso, osoloso dibada tokenee Yonee mapoo yiligime, Yoneeye diba Yoden howo mapoo sauwidiso.

⁶ Yonee yo kemol be hu too dugo masi dusa kaloso silone gala kolo gudu masi kalo sili. Osoloso nei yayo nali tapala toowa sabolo koo sabolo nali. ⁷ Yayo odoo susuga mapoo egeesee takeliso, “Odoo hee ama hamamee sibileiso. Yayo kitulugu toowa ayo kitulugu yayo dagadi. A tekeponee o homo bei mapoo gawuloso o homo bi tikamakalai.

⁸ Ayo niba howodeeso sauwidiso,

esino niba hamamee yayo Dio Tei maga howo sauwidileiso.”

Yesu howo sauwe sabolo kuku sabolo

(Matiyu 3:13—4:11, Luka 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Haga bologolega Yesu Gelili mi toowa ma kulodu mi pepoko Naselet omaga sibume, Yoneeye yo Yoden howomoo howo sauwidiso. ¹⁰ Yesu howomooga gasibileso egeino, kei mi yamagoloso Dio Tei molo masi yimapoo pubalogome egeiso.

¹¹ Osoloso keimi ma dokodooga to egeesee taka, “No ayo gooma mo holo noso, a namapoo dia goomogo.”

¹² Osoloso beeame omapoo Dio Teiso Yesu miwe poogoo mi omapoo diye diso. ¹³ Yesu beeame 40 omapoo gala seebee sabolo badoboome, saitenso kuku demeleso. Esino Godeeyo momaiye sibileso yo pidiso.

Yesuye di kebili odoo bakadio bakadiodi gilimadoo goo

(Matiyu 4:12-22, Luka 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Yu odoo wiligi toba Helodeeye, Yonee neliga ma kulodu husuloso, hamamee Yesu yo Gelili mi toowa mapoo dileso, to medee tekepo Godee maga simi takomo siliso. ¹⁵ Yayo egeesee takaso, “Beeame tekepo olo simiso, osoloso Godeeye wiligi doloso badeli oso sibilei koola toopooso. Esiga niba goo tokenee maga waki pialoso, to tekepo mapoo tei te.”

¹⁶ Beeame heeso, Yesu Gelili abei palaga dimeleeno, di kebikeli odoo bakadio Saimon dio omolo Endulu dio peiso di giligamolome yayo egeiso. ¹⁷ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba ama hamamee sibadee, ayo niba odoo gilimeli eligileiya.” ¹⁸ Esemé diba Yesuwo to duloso, dibada pei pogoloso, yima hamamee diadeeso.

¹⁹ Osoloso yo pepoko hoogoo dileso, di kebikeli odoo abo Sebediyo owolo bakadio, Yemes dio omolo Yonee dio du ma kulodu dopolone pei moodoomolome

egeiso. ²⁰ Osoloso Yesu diba ogoloso, yayo diba gilimadooso. Esem diayo dulone o tou telagali odo sabolo oma Sebedi sabolo du ma kulodu gilimane pogoloso, Yesu ma hamamee diadeeso.

*Odoo bo holo pala
(Luka 4:31-37)*

²¹ Yesu o hamamee dili odo sabolo Kapeniyum mi mapoo simiso. Osoloso Yu odoowo tei beeam hee mapoo, Yesu howo gisili moso omapoo peleso, Godeeyo to eligilame mimooloogooso. ²² Odo susuga yayo eligi dume howoogaso, bei yayo kitulugu sabolo eligime. Esem odo susuga diso nei woosa nei woosa demeleso egeese takaso, “Odo hagee ogumo? Ibada tei goo eligili odo oso eligi goo egesinee. Bei diayo eligi mapoo kitulugu mauwe.” ²³ Epedee omapoo, odo bo holo pala oso howo gisili moso kulodu gadilesa agadiso. ²⁴ “Yesu Naselet odo nayo amapoo osoloso bo holo abo mapoo ogo goo moodoolameyo? No hamapoo iba tokenee palame ka simiyo? A gooleedooso, no Godeeyo tei odo.”

²⁵ Yesuye bo holo odo mapoo to kitulugu sabolo egeese takaso, “To koodobie, no odo ma kuloduga peegoo gadi!” ²⁶ Esem bo holo oso odo ma kulodu badolone neligidi kikiligameleso gwa sabolo peegoo gadiso.

²⁷ Esem, odo susuga dia howoogaso, osoloso disono nei woosa nei woosa diso, “Goo hagee ogo goowo? Goo hagee dia eligi kitulugu sabolo eligi, bei edebeeyo bo holo mapoo to takooga, peegoo koo gadili. Esino Yesuye bo holo mapoo to takooga, mesiloso peegoo gadiliso.” ²⁸ Esem Gelili mi toowa mapoo odo susuga goo ee saga takomo diso.

*Yesuye odo paigiga tekepo moodoo
(Matiyu 8:14-17, Luka 4:38-41)*

²⁹ Howo gisili moso poogoo dilesa, Yesu Yonee sabolo Yemes sabolo,

Saimon dio Endulu dio dibada moso mapoo diso. ³⁰ Saimonwo nalobo paiye kolo dei moodoome debi mapoo tiameleeso. Diayo Yesu mapoo sobo paiye eyo goo takaso. ³¹ Osoloso Yesu sobo paiye mapoo dilesa, o dee mapoo toloso, “Teebee,” diso. Esem paiye kolo dei saga yimaga koodo diso. Esem yayo dimapoo nei teneeso.

³² Habe osoko tolopume odo abo oso Yesu mapoo odo paigiga sabolo bo holo paladee odo sabolo ido sibadeeso. ³³ Osoloso Kapeniyum mi toowa mapoo debeli odo susuga Yesuye odo paigiga moodoo ee agalame osulu miyopoo mooloogoodooso. ³⁴ Esem Yesuye odo paigiga mudu opusomo opusomodi yayo takeme tekepo polososo weido diso. Osoloso bo holo odo ma kulodu debei peegoo hasisilone dimapoo egeese takaso, “Mo goo na takee,” diso, bei bo holo susuga diba Yesu Godeeyo owolo deli gooleedooso.

*Yesuye Gelili mi toowa mapoo to takomo di goo
(Luka 4:42-44)*

³⁵ Gesikolodee mi hadopeelega, Yesu hogabuloso moso poogoo dilesa, obusomo odo koola mauwe mapoo dokodoo toodalame diso. ³⁶ Hamamee Saimonbolo debei odo abo sabolo Yesu esiamo diso. ³⁷ Diayo yo egeme yimapoo takaso, “Odo susuga no esia moloso.”

³⁸ Yesuye to nei takaso, “Iba mi abo mapoo dimo, omapoo dilesa Godeeyo to takalame. Bei kasee magayo a goo egee talame simi.” ³⁹ Osoloso yo Gelili mi toowa ma kulodu mi pepoko susuga mapoo dilesa, Yu odoowo howo gisili moso eyo kulodu Godeeyo to takomo sileeso. Osoloso bo holo odo ma kulodu pala peegoo hasisopugu demeleso.

*Yesuye odo kolo e bia masi moodoo
(Matiyu 8:1-4, Luka 5:12-16)*

⁴⁰ Odo kolo e bia masi Yesu mapoo sibilesu ebisu miyomoo tugusaloso egeese takaso, “Nayo a tekepo moodoolai goomogoga, a tekepo moodee.”

⁴¹ Yesuye yo dia sooloo dolome o kolo mapoo sigolone yimapoo egeese takaso, “Ayo no tekepo palai goomogo, esiga no tekepo pe.”

⁴² Esem epedee omapoo o kolo mapoo e bia masi mauwe poogooso.

⁴³ Yesuye yo di dolone to kitulugu sabolo egeese takaso, ⁴⁴ “Nayo dileso no ayo tekepo pa goo ee odo abo mapoo na takee. Esino, nee su tekepo pa goo ee, goo tokenee hapalame gala hu weli wiligi odo toba yimapoo dileso eligi. Osoloso nee su tekepo pa amaga emegeidi bi tenee, Moseseeye tei magoo goo ee dodolone, odo susuga oso ogoloso tekepo pa ee gooleedalame.”

⁴⁵ Esino yo Yesuwo to mapoo tei telega pogoloso, odo susuga mapoo o kolo e bia masi moodoo opusususo. Bei egeese maga Yesuye mi kamapoo disomo, odo susuga oso Yesu agalame dia mooloogoodoo diso. Esem Yesu mi abo mapoo odo howo woola sile. Esino yo mi odo mauwe mapoo bado neme edebeeyo mi opusomo opusomodi maga yayo badebei mi mapoo yo agalame sibadee demeleeso.

2

Odo su kakawa poogoo moodoo (Matiyu 9:1-8, Luka 5:17-26)

¹ Beame abo pogoloso hamamee, Yesu see Kapeniyum mi mapoo wedi sibume, edebeeyo Yesuye simi ogoloso, mi omapoo saga takomo diso. ² Osoloso odo susuga sibilesu, o moso kulodu sabolo peegoo sabolo omapoo dia mooloogoodoome, Yesuye dimapoo Godeeyo to eligi meleeso. ³ Esem mi omapoo odo su kakawa poogoo badebei, odo bakadio bakadiodi oso kida mapoo magoloso tosimiso. ⁴ Osoloso diayo yo Yesuye badebei omapoo todilame goomogaso. Esino odo beiga Yesu

mapoo dilei eli egele. Esem diayo odo su kakawa poogoo kida sabolo moso omu dokodoo imado palaso. Osoloso Yesuye to kemelee domo amaga seme ou toloko pogoloso tiso kida mapoo bagagoloso kida sabolo moso kulodu toosooso. ⁵ Diayo odo su kakawa poogoo moso omu maga tooso egeme, Yesuye diayo odo egee yayo moodoolame, yo tebia doloso tei too ogoloso, odo su kakawa poogoo mapoo takaso, “Mo odo, nee tokenee ayo boobado puguso.”

⁶ Tei eligili odo disono dopolone diso nediliyo egeese goolee meleeso, ⁷ “Odo hagoso kaseme egeese ka takayo? Yayo Godee daga dilame see, esino goo tokenee hapeeli hedepe Godeeso.”

⁸ Yesu o dio oso diayo dibada sooloo ma kulodu goolee melee goo ee gooleedoloso dimapoo egeese takaso, “Niyo kasee maga nibada sooloo ma kulodu egeese ka goolee malala? ⁹ Ayo odo su kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo boobado puguso,’ dee takooga, o tokenee boobado pugu niyo gooleedalame. Esino ayo yimapoo takoo ‘No toposo nee kida toloso di,’ dee takoloso, yo tobooga, a odo moodeli kitulugu molo doloso niyo gooleedalaiso. ¹⁰ Esino niyo gooleedalame, Odo Holo amapoo kitulugu olo teneeso mi toowa hamapoo tokenee goo hapoloso boobado pigilame,” yayo odo su kakawa poogoo yimapoo egeese takaso, ¹¹ “No hogabuloso nee kida toloso mosopoo di,” diso.

¹² Diayo balagamolome odo su kakawa poogoo hogabuloso, o kida toloso saga diso. Diayo odo su kakawa poogoo oso toposo di egeme dia howoogaso. Osoloso Godee mapoo goomoga pouduso. Osoloso diayo egeese takaso, “Iba daga goo hageese koo egele.”

Yesuye Libai idoo goo (Matiyu 9:9-13, Luka 5:27-32)

¹³ Yesu Gelili abei palaga maga see wedi dimeleeno odoosusuga sibilesomapoo mooloogoodoome, yayo Godeeyo to dimapoo eligimeleeso. ¹⁴ Yesu abei palaga dulone egeino odoos Alpies eyo owolo Libai tekisi molee misikeli moso kulodu badoboome egeiso. Esemeyayo yimapoo takaso, “Ama hamameesibe.” Esemelibai topoloso Yesuyedi hamameedis.

¹⁵ Habe Yesu Libaiyomosopoo badebeeno, tekisi molee misikeli odoobei sabolo, gootokenee teli odoosabolo, osolosos Yesuwo hamameedili odoosabolo, Yesubolonei nameleeso. Odoobei hageesee oso yimapoo hamameedili odoos. ¹⁶ Osolosos Yesu tekisi molee misikeli odoosabolo, osolosos gootokenee teli odoosabolo nei namolome, teieligili Pelisi odoososo ogoloso, o hamameedili odoosapoo egeesee woosaso, “Yesubei kasimaga tekisi molee misikeli odoosabolo gootokenee teli odoosabolo nei kanamolosomo?”

¹⁷ Yesudiayo to takadulosoto nei dimapoo takaso, “Odoopaiyemauwe meleseneeneli odoosapoo dileime, esino odoopaiyemeleseneeneli odoosapoo dileiso. Ayo simihageetekepo teli dolosowulogoo-gooloo oso gweli odoosegilimilameka sibile, tokenee teli deegweli odoogilimadolosos Godeesapoo sibilameka simi.”

*Wo nelega tei doloso badalai goo
(Matiyu 9:14-17, Luka 5:33-39)*

¹⁸ Beeame abosoyonee odoos howo sauwidili o hamameedili odoosabolo Pelisi odoosabolo wonelega tei dolosos Godeesapoo toodalame debeiso. Beeame hedepeeso odoosabosos Yesu mapoo sibilesos woosaso, “Yonee o hamameedili odoosabolo, Pelisi odoosapoo hamameedili odoosabolo, wonelega tei dolosos dopolone, beikasimaga nee hamameedili odoos wonalitei delega ka debeliyo?”

¹⁹ Yesuyeto nei takaso, “Gisososobohulei beeame omapoo odoos

abosabolo wonelega tei dolososadalaisomo? Haye, yodibolo badebeemapoo, wonelega tei dolososadalaimo. ²⁰ Beeame hedepeesogisobodaga hu, tolosos peegoo dileibeame siboga, dibabeemapoo wonelega tei dolososadalaiso,” diso. ²¹ (Yesuyeyu odoosodibada odooga dia tei mapoo dodolone kitulugulosos debeiegeiso. Esemeyayo diba o goodia eligiee dadalai tebile gooleedooso.) Esigayesuyedi mapoo diomasitakabakadio hagosos. “Odoosagayodugonapenedidiba omapoo dugodia didolosos dugonapenedidiba mapoo opodolosos dusaga dugodiaso kitulugusos dugonapehapoomoleehapoomologadidedibilone outoowatologopigileiso. ²² Edebeeyohowogiedegeousiamapoo keesoga, ougadia magahowosolaisos. Esigaa edebeeyohowogiedegeousiamapoo keeselai tekepo,” diso. (Yesuyediomasibakadio taka eyobei hagosos: Ayo mo goodia eligieenibada odooga dia tei sabolo hedepe dalameka sibile. Esino ayo simihageegoodia ayo tosimi omapoo niyodadalameka simi.)

*Yu odoowo tei beeame goo
(Matiyu 12:1-8, Luka 6:1-5)*

²³ Yu odoowo tei beeame heesos, Yesu o hamameedili odoosabolo kakomeehowomasisegeieli peemagadisos. Yesu o hamameedili odoosos kakomeemasigooloosadolone nalagamosdisos. ²⁴ Esemepelisi odoodiayo ogoloso Yesu mapoo woosaso, “No ege, beikaseemaganeehamameedili odoosos Yu odoowo tei beeame eyotei magookagabauwala? Diayokakomeemasigoolooga magai bada tei magoo eegababuo.”

²⁵ Yesuyeneitakaso, “Nibawiligio doos toba Debidibolo odoos yibolodebeisabolo osos houdoome, Debidiyegoomoodoos eehoguguniyohesigileyo? ²⁶ Abayata yayo Godeeyoteimosotegeiwiligitobolosos badebeemapoo, Debidiye Godeeyoteimoso

tegei mapoo gapeleso tei wo Godee mapoo tenee neso. Osoloso Debidiye wo naloso o odo abo mapoo teneeso. Esino wo egee odo abo koo nali, tokenee goo hapalame gala hu weli wiligi odo tebisa oso nali. ²⁷ Godeeye edebeeyo tei beame ee pidilame ka moodoole. Godeeye odo pidilame tei beame ka moodoo. Egeeseega niyo Debidiye o odo sabolo houdoome, tei magoo gababulone tei wo ne takele. Esiga bei kasi maga niyo mo hamamee dili odo oso houdoome goo moodoo ka takala? ²⁸ Esiga Odo Holo Yesu, a wiligi odo tobaso, osoloso tei beame mapoo ayo wiligi doloso ka badoso.”

3

Yesuye odo dee hodio kakawa poogoo moodoo
(*Matiyu 12:9-14, Luka 6:6-11*)

¹ Yesu see Yu odoowo howo gisili moso omapoo kulodu gapeleso egeino, odo dee hodio kakawa poogoo badoboome egeiso. ² Pelisi odo Yesu mapoo hegi sibileso balagamo siliso, yayo Yu odoowo tei beame omapoo odo dee hodio kakawa poogoo tekepo modapeleso agalame. Yesuye odo dee hodio kakawa poogoo tekepo moodooga, diayo ogoloso Yesu mapoo takalame. ³ Esem Yesuye odo dee hodio kakawa poogoo mapoo takaso, “No bia amaga teebee, odo susuga oso agalame.”

⁴ Esem Yesuye Pelisi odo mapoo woosaso, “Iyo tei beame omapoo ogo goo talai oso tei ka molosomo? Iyo tekepo goo talaiyo o iyo tokenee goo talaiyo, o giebadili pidileiyo, o giebadili wolomalaiyo?” Esino Pelisi odo Yesu mapoo to nei takele.

⁵ Yesu dibada sooloo ma kulodu sooloo dala goo mauwe pogoloso kalawoloso debeli ogoloso sooloo deleme kamana sabolo dimapoo egeino, odo dee hodio kakawa poogoo ogoloso yimapoo takaso, “Nee dee hoode.” Esem o dee hoodeme

o dee tekepo paso. ⁶ Esem Pelisi odo, Yu odoowo howo gisili moso maga peegoo dileso, Helodeeyo mooloogoodoo odo ogoloso, diayo Yesu wolomalame to mouso.

Odo susuga Yesuye di hamamee di

⁷⁻⁸ Yesu o hamamee dili odo sabolo Gelili abei mapoo dime, odo mooloogoodoo toowa Yesuye di hamamee diadeeso. Odo susuga Yesuye goo moodoo dume yimapoo sibadeeso. Odo susuga hagee mi opusomo opusomodi mi hamaga sibadee: Gelili mi toowa, Yudiya mi toowa, Yoluselem mosobia, Idumia mi toowa, Yoden howo hodio hoogoo debeli Taya mi toowa sabolo Saidon mi toowa amaga sibadeeso. ⁹⁻¹⁰ Esem Yesuye odo paigiga abo tekepo moodoome weido diso, osoloso odo paigiga abo oso yimapoo sigilame hegi pupugamo sibume, yayo o hamamee dili odo mapoo takaso, “Niba du hee tosibe, bei abei palaga omapoo odo dia mooloogoo deeyaga,” diso. ¹¹ Odo bo holo pala oso Yesu ogoga diba o homo beiyopoo gawuloso goolone egeese takeliso, “No Godeeyo owoloso,” diso. ¹² Esem Yesuye odo bo holo pala omapoo to kitulugu sabolo takeliso, “Nayo odo abo mapoo a Godeeyo owolo dee na takee,” doloso takeliso.

Yesuye odo 12 gilimadoo goo
(*Matiyu 10:1-4, Luka 6:12-16*)

¹³ Yesu mubi ma dokodoo peleso yayo goomoga odo hesigaloso yayo gilimademe diba yimapoo sibadeeso. ¹⁴ Yesuye 12 odo hesigaloso dimapoo takaso, “Niba abolo sile sibileiso, osoloso niba diye dalaiso Godeeyo to takomo sile sibilame. ¹⁵ Osoloso, ayo nimapoo kitulugu tenelaiso odo bo holo pala peegoo hasisilame.” ¹⁶ Yesuye gilimadoo odo 12 dia hu hagoso: Saimon (Yesuye hu hee hedi, Pita); ¹⁷ osoloso Sebediyo owolo bakadio Yemes dio omolo Yonee dio (Yesuye hu hee hedi Bouwaneges. Hu eyo

bei to kei wei masi weli); ¹⁸ osoloso Endulu, Pilipi, Batolome, Metiu, Tomas, Alpiesyo owolo Yemes, Tadies, Saimon Selot (Saimon Selot: selot hu eyo bei Loum Gamali gowili odoo), ¹⁹ osoloso Yudas-Iskaliyot (Yesu ha teli odoo mapoo tiasili).

Yesu dio Bulsibapo dio

(Matiyu 12:22-32, Luka 11:14-23; 12:10)

²⁰ Esemé Yesu o odoowo moso mapoo wedi dileso badoboome, odoo susuga see dia mooloo-goodooso. Esemé Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo diayo nei nalai beame egele. ²¹ Esemé o soososo goo egee duloso, yo halapomo sila pele dolone, yo dibada mosopoo ido dilame sibadeeso.

²² Esino tei eligili odoo Yoluselem maga sibadee oso egeese takaso, “Yesu yo bo wiligi toba Bulsibapo (Saiten o hu hee) o kulodu badoso. Esiga yo bo wiligi toba eyo kitulugu maga bo holo peegoo hasisilone ka badoso.”

²³ Esemé Yesuye tei eligili odoo gili-madoloso dio masi takaso, “Saiten odoo ma kulodu badebei diso nediliyo peegoo kasee hasisileiyo? Eli mauwe. ²⁴ Mi toowa mapoo debeli odoo domo puloso diso nediliyo ha toga mi toowa egee malaiame tokenee palaiso. ²⁵ Osoloso soosoo heeso domo puloso diso nediliyo ha toga soosoo egee debelaime tokenee palaiso. ²⁶ Osoloso Saiten eyo nediliyo o odoo sabolo ha toga, yayo kitulugu sagelaime, omapoo mauwe pagalaiso.” ²⁷ Yesuye dio masi hee takaso, “Esiga odoo heeso, kitulugu odoo eyo mosopoo bi heli talame gooleega, yo daga kitulugu odoo tiso tiamagoloso, hamamee o moso kulodu peleso, bi heli talaiso. ²⁸ Esiga ayo nimapoo tei goo hee taka, tokenee goo susuga edebeeyo teli sabolo, osoloso to tokenee Godee mapoo takeli ee Godeeye hapoloso boobado pigileiso. ²⁹ Esino odoo agayo Dio Teiyo goo mapoo to tokenee takooga, yo o goo tokenee

hapalaime, o goo tokenee moloso kookaiyo osee malaiso.”

³⁰ Yayo goo hagee dimapoo takaso, bei diayo yo bo holo paladee dee takeme.

Yesuwo owee sabolo omolo dio sabolo

(Matiyu 12:46-50, Luka 8:19-21)

³¹ Yesuwo owee sabolo omolo dio Yesuye eligimelee moso mapoo peledabaso. Diba Yesubolo to kalame hau mapoo tebisa molome, odoo heeso Yesu takalame moso kulodu gadiso. ³² Esemé odoo susuga Yesubolo debei odoo diayo ogoloso Yesu mapoo egeese takaso, “Noowee sabolo no molo dio oso peegoo no esia molo.”

³³ Yesuye dimapoo eligilame to nei woosaso, “Mo wee sabolo molo dio odoo ogumo?”

³⁴ Esemé Yesuye odoo buluma omapoo ogogolone egeese takaso, “Hamapoo ege, hagee mo wee sabolo molo dioso. ³⁵ Odoo agayo Godeeye goomoga goo tomo siloga, diba tei molo dio osoloso mo wee dioso.”

4

Ko segili odoo eyo dio masi opo-susu

(Matiyu 13:1-9, Luka 8:4-8)

¹ Yesuye Gelili abei palaga odoo susuga mapoo see tobu eligimeleeso. Esino odoo susuga yimapoo mooloo-goodeme, yo du ma kulodu meledoboloso buloso pepoko hoogoo dileso amaga to takaso. ² Yesuye dio masi susuga dimapoo eligiliso. Yayo eligilone dimapoo takaso, ³ “Niba dui! Odoo hee ko sakalame diso. ⁴ Yo omapoo ko kukopugumo silino, ko abo eli domopoo misikedibaso, eseme só aboso sibilesi neso. ⁵ Osoloso ko abo yukokisi mi mapoo misikedibaso, eseme mi sebegaga saga palaso. ⁶ Esino osoko pa oso dei moodoome silikaloso weidaso, bei too mi ma kulomoo gameilega. ⁷ Osoloso ko abo we ti bei kookoone poogoo omapoo misikedibaso, eseme we ti ko sabolo palaso. Esino we tiso ko eyo bou tia deme dadailoso ko pele poogooso.

⁸ Osoloso ko abo mi medee tekepo mapoo misikediba oso medee tekepo kauwa palaso. Osoloso ko paso, su aboso ko 30 egeesi paso, osoloso abo ko 60 egeesi paso, osoloso abo ko 100 egeesi paso.”

⁹ Yesuye egeesee takaso, “No dulu bolo daga, ayo hagee takoo nayo medee dui.”

Yesuye dio masi taka goo eyo bei (Matiyu 13:10-17, Luka 8:9-10)

¹⁰ Hamamee Yesu obusomo badebeeno, o hamamee dili 12 odo sabolo, osoloso odo abo yimapoo mooloogoo doloso debei odo oso yimapoo, yayo dio masi taka goo eyo bei woosaso. ¹¹ Yayo dimapoo nei takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee yayo mada magoloso meleeso, esino nimapoo woola yilige pigileiso. Esino peegoo debeli odo mapoo dio masi takalaiso. ¹² Esiga Aisayaye taka hagee peegoo debeli odo maga taka,

‘Diayo medee hodu dilesa agalaiso, esino goo eyo bei diayo ogoloso gooleedalaime.

Osoloso diba medee hodu dilesa to taka duleiso,

esino goo eyo bei diayo medee gooleedalaime.

Diayo gooleedoo diepi, dibada goo tokenee maga waki pialoso,

Godeeye goo tokenee hapoloso boobado pigiliyo,’ diso.”

Yesuye ko segei eyo bei taka (Matiyu 13:18-23, Luka 8:11-15)

¹³ Yesuye o hamamee dili sabolo odo abo dimapoo takaso, “Bei kasee maga niba dio masi hagee medee gooleedelega ka pagala? Niba dio masi hagee eyo bei niyo medee gooleedelega poogooga, dio masi abo nimapoo ayo takooga niyo kasee gooleedalaisomo? ¹⁴ Ko edebeeyo kukopigili ee Godeeyo to oso, osoloso yayo to egee odo mapoo takeliso. ¹⁵ Esiga ko abo eli domopoo kukodipume sóso sibilesone odo abo egeesi masi doso. Diba Godeeyo to duliso, esino Saiteneeye

dimapoo saga boobado pigili goo teneega, Godeeyo to diayo goolee melega boobado pigiliso. ¹⁶ Esiga odo abo ko yukokisi mi mapoo misikediba egeesi masi doso, diba Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo teliso. ¹⁷ Esino dibada sooloo ma kulodu too meilega, diba beame deiyepo mapoo dooso, Godeeyo to du maga hegi goo sabolo dala goo sabolo siboga, opulone tei too saga pegeliso. ¹⁸ Esiga odo abo ko we ti bei kookoone poogoo mi omapoo misikediba egeesi masi doso, diba Godeeyo to tekepo duliso. ¹⁹ Esino mi toowa hageeyo giebadili goolee sabolo, osoloso bi bei doloso badalai goolee sabolo, osoloso tokenee goo goolee sabolo oso dibada sooloo ma kulodu goo goolee tiadoga, Godeeyo to dibada sooloo ma kulodu pelega dadailoso ko pelega pegeliso. ²⁰ Esino odo abo ko mi medee tekepo mapoo misikediba egeesi masi doso, diba Godeeyo to duloso tei teliso. Osoloso diba Godeeyo to duloso dibada sooloo ma kulodu Godeeyo to oso ko masi peliso, su aboso ko pa 30 egeesi peliso, abo ko 60 egeesi peliso, osoloso abo ko 100 egeesi peliso.”

Keme maga dio masi taka goo (Luka 8:16-18)

²¹ Esemee Yesuye dimapoo dio masi takolone woosaso, “Odo heeso keme pouloso gadeepugu ee gooloogoolame, tolo ma hemidu o debi ma hemidu mada magalaisomo? Haye, yo keme pouloso dokodoo woola magalaiso, keme gadeepigilame. ²² Bi susuga epedee hamapoo mada egee molo, see hamamee gooleedalame gadeepugu mapoo woola peledabalaiso. ²³ No dulu bolo daga, ayo hagee takoo nayo medee dui.”

²⁴ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “To niyo du medee goolee. Niba to hagee medee dia gooleedoga, goo abo niyo medee gooleedalaiso. ²⁵ Odo agayo to tekepo gooleedoga, Godeeye yimapoo goo goolee dia

tekepo abo tenalaiso, esino odo hee agayo to tekepo medee dulega poo-goo, goo goolee tekepo yimapoo egee molo see Godeeye talaiso.”

Yesuye kakomee ko masi, o hu witi, oso pala amaga dio masi taka

(Matiyu 13:31-34, Luka 13:18-19)

²⁶ Yesuye dio masi egeese takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo edebeeyo kakomee ko masi, o hu wit, segei egeesi masi moloso. ²⁷ Osoloso yo beame susuga, gesi susuga tialo hogabuo tialo hogabuo dolone witi ko oso pala yo gooleede. ²⁸ Witi ko segei eyo mi naga obusomo peliso. Osoloso kawulone daga bou gasibiliso, osoloso du teliso, osoloso hamameede ko peliso. ²⁹ Witi ko segei poloso telegeega segeli odo oso dileso gwaliso.”

Homokoko pepoko maga dio masi taka goo

³⁰ Yesuye egeese takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ayo dio hee maga nimapoo takalaiso. ³¹ Esiga Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo edebeeyo homokoko dia pepoko toloso segei egeesi masi moloso. ³² Esino homokoko dia pepoko segei oso kawudoga toowa poloso homolee ee ma kulodu homo su hagoso toowa malaiso. Osoloso homo dee diadee omapoo sóso sibilesa hemiye omapoo ou takalaiso.”

³³ Yesuye odo mapoo dio masi maga Godeeye to takomo siliso, eseme dio masi taka oso dibada goo goolee sabolo tebiaso. ³⁴ Yayo odo susuga mapoo hedepe dio masi maga takemeliso. Esino Yesu o hamamee dili odo sabolo disono dopolone dio masi oposusu eyo bei dimapoo take-liso.

Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka

(Matiyu 8:23-27, Luka 8:22-25)

³⁵ Beame hedepe oso osoko olo moume, Yesu o hamamee dili odo dimapoo egeese takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowomo.” ³⁶ Esem

Yesu odo abo pogoloso, hedepe o hamamee dili odo sabolo du maga abei daso. Esino odo abo du hee mapoo toboloso hamamee daso. ³⁷ Diba olo abei domopoo damolome i toowa simi oso howo ki sabolo sibulone dibada du ma kulodu howo sasooso. Esino diba abei osee damolome howo sasoo oso dibada du howomoo oulame siso. ³⁸ Esino Yesu yo du osio mapoo wolo-mai wolomaloso tiameleeso. Esem o hamamee dili odo diayo yo tidipuguloso yimapoo egeese takaso, “Eligili odo, iba howomoo meilame hagee see nayo iba sooloo dolosomo?”

³⁹ Yesu diayo to taka duloso toboloso i sabolo howo ki sabolo omapoo egeese takaso, “Epedee hamapoo koodobie!” Esem i sabolo howo ki sabolo o to duloso, saga koodobiaso.

⁴⁰ Osoloso see Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba kaseega ka ebiala? Niba amapoo tei too meyo?”

⁴¹ Yesu o hamamee dili odo diba dia obume disono nei woosa nei woosa dolone egeese takaso, “Hagee odo ogumo? Yayo i sabolo howo ki sabolo omapoo takeme o to duloso koodobiaso.”

5

Yesuye odo bo holo pala moodoo (Matiyu 8:28-34, Luka 8:26-39)

¹ Esiga Yesu o hamamee dili odo sabolo Gelili abei daso. Osoloso dibada du Gelas mosobia dibada mi su mapoo oluguso. ² Osoloso diba du olo oluguloso, Yesu yo mubi dokodoo polomeleeno, odo bo holo pala oso odo bi maga Yesu mapoo simiso. ³ Odo hagee beame susuga odo bi mapoo badeli, yo kitulugu toowaga edebeeyo yo ki tiso koo tialekili. ⁴ Beame susuga o homo sabolo dee sabolo ki tiso tialokoloso magooga eyo kitulugu oso ki ti kokisa pigiliso. Esiga edebeeyo yo balai eli opupa meli. ⁵ Beame susuga osoloso gesi susuga odo bi mapoo osoloso esia mapoo eyo nediliyo yoso kolo kookoome gwa sabolo siliso.

⁶ Yesu eli sage hoogooga sibu-molome, odoo yo Yesu ogoloso yo tugodalame hoguodiso. Osoloso o homo beiyopoo gawuaso. ⁷⁻⁸ Esem Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Bo holo, no odoo yimaga peegoo gadi.” Esino bo holo pala odoo oso neligi agadulone egeesee takaso, “Yesu dokodoo badeli Godeeyo owolo, no ogoo talame amapoo ka simiyo? Godeeyo goo maga amapoo dala toowa na tenee!”

⁹ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Nee hu ogumo?”

Esem odoo oso to nei yimapoo egeesee takaso, “Mo hu Bei, bei iba bei odoo hageeyo kulodu.” ¹⁰ Osoloso bo holo oso Yesu mapoo see howa see howa diso, bo holo mi hee mapoo seesee peegeeyaga.

¹¹ Esino koola mapoo esia dokodoo be hu bei mooloogoo doloso, mi nalagamo sile sibiso. ¹² Esem bo holo oso Yesu mapoo see howaso, “Nayo iba be mapoo palame seesee pagalai soowayo?” diso. ¹³ Esem Yesuye diba be ma kulodu gasoowadee neme, bo holo odoo ma kuloduga galagasibileso see be ma kulodu soowadeeso. Esem be bei 2,000 egesi oso esia dokodooga abei mapoo kuko meilesa abei ma kulodu weidaso.

¹⁴ Be gi debeli odoo oso goo hagee ogoloso kuko dulone mi toowa mapoo osoloso mi pepoko abo mapoo takomo diso. Esem odoo susuga to hagee duloso, diba agalame sibadeeso. ¹⁵ Odoo susuga Yesu mapoo sibileso mooloogoodooso, esino odoo bo holo pala see tekepo poloso, goo tekepo gooleme dugo tekepo kaloso, Yesub-olo badoboome ogoloso dia ebiaso. ¹⁶ Be gi debeli odoo diayo goo odoo mapoo peledapa sabolo be mapoo peledapa sabolo ogoloso odoo susuga mapoo takaso. ¹⁷ Osoloso odoo mooloogoodoo susuga oso to hagee duloso, Yesu mapoo see howa see howa diso, “No hamaga peegoo di!” diso.

¹⁸ Yesu dilame du mapoo topome, odoo daga bo holo polome Yesuye moodoo oso Yesu mapoo egeesee howaso, “A nobolo dilei goomogo.”

¹⁹ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Haye, no mosopoo wedi dilesa, Lodeeye sooloo dolone goo tekepo namapoo moodoo nemisi dimapoo takalame di,” diso. ²⁰ Esem odoo see abaga wedi dino Dekapolisi mi mapoo mosobia 10 mapoo takomo diso. Odoo susuga yayo taka duloso dia howoogaso.

Yesu mapoo tei teme nei yayo odoo paiye moodoo

(Matiyu 9:18-26, Luka 8:40-56)

²¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei dala soowaso, osoloso abei palaga mapoo odoo susuga yimapoo mooloogoodooso. ²² Mi omapoo Yu odoowo howo gisili moso mapoo wiligi odoo toba, o hu Yailas, yayo Yesu ogoloso o homo beiyopoo gawuaso. ²³ Osoloso yayo see Yesu mapoo howaso, “Mo sobo holo paiye moodoolame, yo talai koola tapa, esiga nee deeso yo sigilame sibe, yo paiye wediloso, see gie badalame.”

²⁴ Esem Yesu yibolo dime odoo mooloogoodoo susuga hamamee yo pupugamo diso. ²⁵ Osoloso mooloogoodoo eyo kulodu sobo aso woloma oso sawo dimili ososee dugo 12 poogooso. ²⁶ Sobo yo melesenee neli odoo bei mapoo diayo pidilame dugo susuga dimiliso, esino diayo yimapoo dala toowa tenemeleeso. Osoloso yayo dimapoo melesenee talame, melesenee eyo nei magolone o molee susuga hosudooso, esino yo sawo dimili koodobilega see toowa poloso, sawo osee dimiliso. ²⁷ Esino sobo yo daga Yesuye odoo tekepo moodoomo sili duloso, yo odoo mooloogoodoo kuloduga Yesuwo miligiyo hamamee sibileso o dugo sage yayo ka mapoo sigeso. ²⁸ Sobo yayo goolee Yesuwo dugo sigoga yo wedilei gooleeso. ²⁹ Yayo Yesuwo dugo sigime sawo dimili saga koodobiaso. Esem yo eyo egeesee

gooleeso, “Sawo dimili tekepo pa,” gooleeso.

³⁰ Yesu eyo gooleeno odo mood-eli kitulugu yimaga peegoo di neme, yo odo mooloogoodoo mapoo hodio bidi puguloso egeese takaso, “Edebeeyo mo dugo sigo. Ayo gooleedalaiya, mo dugo odo agayo sigoba.”

³¹ Esem e o hamamee dili odo oso yimapoo egeese takaso, “Odo mooloogoodoo susuga nama hodu kokosooso. Esiga nayo kasalame, ‘Edebeeyo mo dugo sigo. Ayo gooleedalaiya, mo dugo odo agayo sigoba’ doloso ka takala? Bei odo susuga oso nama sigoso.”

³² Yesu odo mooloogoodoo kulodu osee esia meleeso, yo odo agayo sigebeleeso. ³³ Esino sobo Yesuwo dugo sige oso eyono moodoo goolee puguloso obulone kikilika sabolo sibiles o homo beiyopoo badebeiso, osoloso eyo goo moodoo Yesu mapoo takaso. ³⁴ Yesuye nei yimapoo egeese takaso, “Mo holo, no amapoo tei too maga no tekepo moodooso, esiga no Godeeyo mesie goo sabolo di. No olo weidooso.”

³⁵ Yesu to osee takomolome, odo abo Yailas eyo moso abaga sibiles o Yailas mapoo egeese takaso, “Nee sobo holo taso. Esiga eligili odo yo ido sibilei goo hee mauwe, yo haga na goolee.”

³⁶ Esino Yesu diayo taka to telega pogoloso Yailas mapoo egeese takaso, “No haga na ebi, wulo amapoo tei te.”

³⁷ Osoloso Yesuye egeese takaso, “Odo susuga, niba deeb ee,” doloso hedepe Pita, Yemes, Yonee, osoloso Yailus esee Yesubolo diso. ³⁸ Diba abaga dino Yailas eyo moso mapoo peledoboloso, odo susuga to boowa sabolo pupusuga molome egeiso.

³⁹ Yesu moso kulodu gadiles odo susuga dimapoo egeese takaso, “Niba kaseega to boowa sabolo ka pupusuga malala? Sob o holo yo tele, yo wulo tia moloso.” ⁴⁰ Odo susuga Yesuye to taka duloso sisiyiligaso.

Esem e Yesuye odo susuga dimapoo egeese takaso, “Niba moso kuloduga peegoo galagadi,” diso. Osoloso Yesu yo sobo holo oso tia melee debi mapoo dulone hedepe oma dio owee dio osoloso o hamamee dili odo sabolo kulodu gadiso. ⁴¹ Yesuye sobo holo ta o dee mapoo toloso yimapoo egeese takaso, “Talita koum!” (To eyo bei sobo holo, no teebee.) ⁴² Esem e sobo holo yo epedee omapoo saga toboloso siliso (yo dugo 12). Esem e oma dio owee dio, osoloso Yesu o hamamee dili odo sabolo dia howoogaso. ⁴³ Yesuye dimapoo to kitulugu sabolo egeese takaso, “Ayo sobo holo hagee wedilame moodoo niyo odo hee mapoo na takee,” diso. Osoloso oma dio owee dio mapoo Yesuye egeese takaso, “Nibada sobo holo nei nali bi tenee,” diso.

6

Naselet odo oso Yesu gowe (Matiyu 13:53-58, Luka 4:16-30)

¹ Yesu o hamamee dili odo sabolo mi toowa omaga see o midee Naselet mapoo diso. ² Osoloso Yu odoowo tei beeame hee mapoo howo gisili moso kulodu yayo odo susuga eligiso. Osoloso odo susuga o to duloso howoogaso.

Esem e diba disono nei woosa nei woosa doloso egeese woosaso, “Yo goo susuga hagee kasee gooleedoowo? Yo goo goolee medee tekepo. Yo goo mudu opusomodi moodeli kitulugu kapoo toowo? ³ Yo wulo moso tekeli odo, osoloso Meliyo owolo, osoloso yo Yemes, Yoses, Yudas, osoloso Saimonbolo dibada emei, osoloso oboba ibolo doso,” diso. Osoloso diayo egeese goolee maga Yesuye eligi dulei goweso.

⁴ Esem e Yesuye dimapoo takaso, “Odo susuga oso Godeeyo to tosili odo eyo hu poudiliso. Esino o mosobia odo sabolo osoloso o soosoo sabolo o moso kulodu debeli odo oso o hu koo poudili.” ⁵ Esino bei diayo Yesu mapoo gowoolone tei too mauwe pogoloso debei egeme,

goo mudu opusomodi toowa yayo moodoole poogooso. Esino odo paigiga abo o deeso sigime weido diso. ⁶ Yesu diayo yimapoo tei too mauwe poogoo ogoloso dia hoowaso. Esemé Yesu Naselet mi amaga see pogoloso dileso mi pepoko abo mapoo Godeeyo to eligimo siliso.

Yesuye o hamamee dili odo 12 diye di

(Matiyu 10:5-15, Luka 9:1-6)

⁷ Yesu o hamamee dili odo 12 gili-madoloso diso nediliyo puloso bakadio toopoo bakadio toopoo doloso mi opusomo opusomodi mapoo diye diso. Yayo diba diye dolone bo holo pala peegoo hasisilame kitulugu dimapoo teneeso.

⁸ Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba dulone bi abo na te, esino niba wulo susu toloso diadee. Osoloso nei sabolo, o sabolo osoloso molee sabolo toloso na diadee. ⁹ Esino homo mapoo kali sabolo osoloso dugo niso ka hedepe egee mouloso dulone, dugo kali bi abo na te.”

¹⁰ Yesuye dimapoo takaso, “Niyo mi omapoo dileso peledobooga beame omapoo mosobia oso goomogolone moso teneega, moso hedepe omapoo dooso mi hee mapoo dulone ka poogoo di. ¹¹ Esino mi kamapoo niyo dileso peledaba beame omapoo mosobia oso goomogolega pogoloso nimapoo moso sabolo tenelega, osoloso nibada to mapoo tei telega poogooga, mi egee pogoloso diadee. Osoloso niyo mi egee pogoloso dulone, dibada howo woola omapoo nibada homo mi mapoo basago taloso peegee. Bei diayo nibada to mapoo tei telega poogooga, Godeeye dimapoo dala tenelai goo ee eligilame,” diso.

¹² Esemé Yesu o hamamee dili odo diayo dileso odo susuga mapoo Godeeyo to takomo sile sibilone egeese takaso, “Nibada goo goolee su wuduloso goo tokenee maga waki pie,” diso.

¹³ Osoloso bo holo odo ma kulodu paladee diayo peegoo hasiso

pugudolone debeiso. Osoloso odo paigiga sabolo diayo wolo iso dibada wiligi mapoo soome paigiga weido diso.

Yonee Odo Howo Sauwidili oso ta

¹⁴ Mi susuga mapoo odo susuga oso Yesuwo goo takamo dime wiligi toba Helodeeye duloso gooleedooso. Odo aboso egeese takaso, “Yo Yonee Odo Howo Sauwidili ta maga see hogabia, esiga kitulugu goo toowa hagee yima kuloduga tou ka to,” diso.

¹⁵ Odo aboso egeese takaso, “Yo Ilaisa.”

Osoloso odo aboso egeese takaso, “Yo Godeeyo to tosili odo daga Godeeyo to medee tekepo tosili egesi masi bado,” diso.

¹⁶ Esino Helodee goo hagee duloso, gooleedeme yayo egeese takaso, “Yonee Odo Howo Sauwidili, o wiligi kopugume ta odo, yo see ta maga hogabia doo,” diso.

(Yonee telega badolone, daga goo peledaba hagos.) ¹⁷⁻²⁰ Helodeeyo omolo Pilipiyo sobo Helodies see Helodeeye peedeedoloso hume, Yoneeye Helodee mapoo egeese takaso, “Nayo no molowo sobo see nayo peedeedoloso hulei tekeponee,” diso. Osoloso Helodieseeye kemeneme Helodee mapoo dileso egeese takaso, “Nayo Yonee neliga ma kulodu magee,” diso. Esemé yayo Yonee neliga ma kulodu magalame o ha teli odo diye dee takeme, diayo dileso yo neliga mapoo magooso. Esino Helodies Yonee mapoo hegilone, yayo yo wolomalame gooleeso. Esino yayo yo wolomele, bei Helodee Yonee wolomalai ebiaso. Yo gooleedooso Godeeyo howo woola Yonee goo tokenee mauwe, osoloso yo odo medee tekepo. Esiga yayo Yonee medee bameleeso. Yo Yoneeyo to duloso goo dia tiadiliso, esino o to mapoo dulei goomogolone o sooloo ma kulodu goomogeliso.

²¹ Esino hamamee Helodies mapoo Yonee wolomalame beeambe tekeposo yimapoo simiso. Helodee soomagoo beeambe mapoo wo toowa nalame gamalee wiligi tebisa sabolo osoloso o ha teli wiligi odoos tebisa sabolo osoloso Gelili mi toowa ma kulodu wiligi tebisaloso debei odoos sabolo Helodeeye gilimadoloso mooloogoodooso.

²² Diba wo nolone dobome Helodiesyo owolo sobo holoso diayo wo nolone debei moso ma kulodu gasibilesos goomoga teneelone habaso. Esem Helodeeye sobo yimapoo takaso, “Nayo goomoga goo amapoo takee, ayo bi egees namapoo tenelaiya,” diso. ²³ Helodeeye badolone tei goo see takaso, “Nayo goomoga goo amapoo takooga, ayo namapoo tenelaiso. Osoloso mi ayo hagee bamolo su sabolo nayo goomogoga, ayo namapoo tenelaiso.”

²⁴ Esem sobo yayo owee Helodies mapoo dileso, yayo goomoga goo dulame diso.

Esem sobo owee Helodiesye nei takaso, “Nayo goomoga Yonee Odoos Howo Sauwidili eyo wiligi goomogodee takee.”

²⁵ Esem yayo oweeyo to duloso, saga wedi dileso Helodee mapoo egeesee takaso, “A epedee hamapoo Yonee Odoos Howo Sauwidili eyo wiligi koodoloso tolo mapoo magoloso tosi boga ee talai goomogo,” diso.

²⁶ Helodeeye to hagee dume yo dia goo heleso. Esino yo odoos susuga eyo howo woola mapoo eyo tei magoo ee gobabilei ebiaso. Esem yayo sobo o to mapoo gowoole.

²⁷⁻²⁸ Osoloso Helodeeye o ha teli odoos hee neliga moso gibali oso Yoneeyo wiligi kodolame diye diso. Esem yayo neliga moso tegei mapoo dileso Yoneeyo wiligi koodoloso, odoos susuga oso agalame tolo mapoo magoloso, odoos howo woola tosi bilesos sobo mapoo teneeso. Esem sobo yayo toloos owee mapoo teneeso. ²⁹ Yonee o hamamee dili oso goo hagee dume, diayo sibilesos

o su toloos wulu odoos toga tooseli omapoo kulodu magooso.

Yesuye sobo sabolo, holaiso sabolo, osoloso gisowe 5,000 mapoo nei pi

(Matiyu 14:13-21, Luka 9:10-17, Yonee 6:1-14)

³⁰ Yesuye diye di odoos see wedige sibilesos, diayo goo moodos sabolo diayo goo eligi susuga sabolo Yesu mapoo opususos. ³¹ Odoos susuga Yesuye badebei omapoo dile see sibo di oso, Yesu o hamamee dili odoos sabolo nei nalai beeambe tekepo egele. Esem Yesuye o hamamee dili odoos mapoo egeesee takaso, “Iba ibusomos odoos mauwe poogoo mi mapoo dileso hasalame dimo,” diso.

³²⁻³³ Esem Yesu o hamamee dili odoos sabolo du ma kulodu bulumaloso, abei hodiokoo odoos koola mauwe mi mapoo dalo soowoolame moumeleeno, odoos abei palaga debei oso ogoloso gooleedooso. Esem odoos susuga oso mi opusomos opusomodi maga Yesuye di mi mapoo malalo mili hoguga diadeeso. Diba malalo dileso balaga meleeno, Yesu o hamamee dili odoos sabolo du maga sibilesos gimagooso. ³⁴ Osoloso Yesu du maga mi mapoo pubalogoloso, odoos susuga mooloogoodoloso debei ogoloso, yayo diba dia sooloo dalaso, bei sipi be hu masi bali odoos mauwe pogoloso dobome. Esem yayo goo susuga dimapoo eligiso.

³⁵ Osoko olo todobume, Yesu o hamamee dili odoos oso yimapoo sibilesos egeesee takaso, “Osoko olo todobuo, osoloso mi hagee moso sabolo nei nalai sabolo mauwe. ³⁶ Esiga nayo odoos susuga hagee diye dee takee. Osoloso diba dileso, mi koola mapoo diso moleeso nei toloos nalame,” diso.

³⁷ Esino Yesuye o hamamee dili odoos mapoo nei takaso, “Diayo nei nalai niso toloos tenee,” diso.

Diayo Yesu mapoo takaso, “Iyo nei toloos dimapoo teneega, 200 molee toowaso teli, esino iba molee mauwe.”

³⁸ Esemé Yesúyè dímapoo woosaso, “Díba wo kasolo molo-somo? Níyo agalame dí.”

Esemé díayo díleso egeme, díayo yímapoo takaso, “Wo dee tíadoo osoloso dí bakadio moloso,” díso.

³⁹ Esemé Yesúyè o hamamee díli odoo mapoo egeesee takaso, “Odoo susuga mapoo, ‘Níba mí mapoo pepoko mooloogoodoloso buluma mooloogoodoloso buluma,’ dee takee,” díso. ⁴⁰ Esemé dímapoo takeme, díba mooloogoodoo opusomo opusomo doloso mooloogoodoo hee mapoo odoo 100 osoloso mooloogoodoo hee mapoo odoo 50 doloso bulumaso. ⁴¹ Esemé Yesúyè wo dee tíadoo sabolo dí bakadio sabolo toloso, keímí ma dokodoo bolone, Godeeye néi pídírame goomoga goo todagaso. Osoloso yayo wo popeíloso dí sabolo agísaloso o hamamee díli odoo mapoo píso, díayo odoo susuga mapoo pírame. Esemé díayo wo sabolo dí hweí sabolo odoo susuga mapoo píso. ⁴² Esemé odoo susuga néi tebíá nega díá edígaso. ⁴³ Osoloso díayo néi naloso abo poogoo, Yesú o hamamee díli odoo oso mísigamo dí bou tegeí 12 metamágisaso. ⁴⁴ Osoloso sobo sabolo holáiso sabolo néi nesó. Esíno mooloogoodoo eyó kulodu gísowe hesíga 5,000 oso néi ka ne.

Yesúyè howo dokodooga dí (Matiyu 14:22-33, Yonee 6:15-21)

⁴⁵ Díba néi nalaga koodobuloso, Yesú o hamamee díli odoo malalo dú maga Betesáida mí mapoo díye doloso, díba abeí damolome, Yesúyè odoo susuga díbada mí mapoo díye díso. ⁴⁶ Osoloso Yesúyè odoo susuga díye doloso, yo obusomo Godee mapoo todagalame mubí dokodoo palaso.

⁴⁷ Gesí domo o hamamee díli odoo díbada dú maga abeí domo damolome, Yesú yo obusomo mubí dokodoo badebeíso. ⁴⁸ Yesú mubí dokodoo badolone egeíno, poo sabolo howo kí sabolo símí oso, o

hamamee díli odoo díá dú mapoo woome, díba kwasú sabolo dú sulugamo díadaga molome egeíso. Osoloso gesíkolo kúdí olo tadageme, yo howo dokodooga díba daga dírame dímeleeso. ⁴⁹ Esíno o hamamee díli odoo díayo Yesú howo dokodooga dímelee egeme, díayo goolee bo belee dolone díba yo ogoloso googaso. ⁵⁰ Yesú o hamamee díli odoo oso yo ogoloso obugume dímapoo egeesee takaso, “Haga ná ebí. Aso.” ⁵¹ Osoloso Yesú yo dú mapoo dapogome, howo kí sabolo poo sabolo saga koodobíaso. Esemé Yesú o hamamee díli odoo goo hágee ogoloso díá howoogaso. ⁵² Díba Yesúwo kítulugu gooleedoo díepí, díba howoogelee pegíliyo. Esíno díba howoogaso, beí díbada sooloo kalawaga.

⁵³ Osoloso díba abeí daloso abeí hodiokoo Genesálet mí mapoo díbada dú oluguso. ⁵⁴ Díba dú oluguloso mubíyodoo dalaga poogoome, odoo omapoo tebísa melee oso yo kíbiya hoodo egeíso. ⁵⁵ Odoo susuga mí opusomo opusomodí mapoo hogugo díleso, odoo paígiga díbada kída mapoo tíedígaloso Yesú mapoo emígado síbadeeso. ⁵⁶ Yesú mí opusomo opusomodí mapoo sílime, edebeeyo odoo paígiga kída mapoo tíeduloso, bí telí go mapoo emígado síbíleso magooso. Osoloso odoo paígiga oso Yesú o dúgo sage ka pee mapoo sígírame howoogaso. Esemé díayo o dúgo sígírame wegíga dooso.

7

Godeeye tei elígí goo sabolo ede-beeyo tei elígí goo sabolo (Matiyu 15:1-9)

¹ Beeame hedepeesó Pelísí odoo sabolo tei elígíli odoo abo sabolo Yoluselem mí amaga síbíleso Yesú mapoo mooloogoodooso. ² Osoloso díayo egeíno, Yesú o hamamee díli odoo abo oso Yu odoowo tei dedel-ega pogoloso néi nalame díbada dee howo koo hapagali. ³ (Esíno Yu odoo sabolo Pelísí odoo sabolo díbada

odooga dia tei eligi goo dodolone daga nei nalame dee howo hapagaliso. ⁴ Diba bi teli go mapoo bi toloso nala pogolone daga dibada dee medee howo hapagaloso ka nali. Osoloso dibada odooga dia tei eligi goo dodolone dibada kapu sabolo sosepeni sabolo osoloso disa sabolo howo hapagaliso.)

⁵ Esem Pelisi odoos sabolo tei eligi odoos oso Yesu mapoo woosaso, “Bei kasimaga nee hamamee dili odoos ibada odooga dia tei eligi goo dedelega ka pagala? Diba dee howo hapegelega nei naliso,” diso.

⁶ Yesuye to nei dimapoo takaso, “Godeeyo to tosili odoos hee Aisayaye daga hoogoo tei goo olo takaso, goo goolee bakadio gweli odoos nimapoo. Osoloso Aisayaye see tobu takaso, ‘Dibada magaso amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudiliso, esino dibada sooloo ma kulodu mesili goo me.

⁷ Diayo amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudili eyo kulodu goo hee me, bei edebeeeyo tei goo eligi, diayo Godeeyo tei masi odoos mapoo eligiliso.’

⁸ Niba Godeeyo tei goo eligi pogoloso, see nibada odooga dia tei goo eligi deedeeso.

⁹ Yesuye dimapoo see tobu egeesee takaso, “Niba Godeeyo tei goo eligi goo peegoo magoona. Osoloso nibada odooga dia tei eligi goo talame.

¹⁰ Esiga daga hoogoo Moseseeye tei goo Godee maga simi nimapoo tenee hagoso,

‘Nama dio noowee dio oso to taka duloso dimapoo mesie. Esino odoos agayo oma dio owee dio mapoo to tokenee takooga, yo wolomalaiso.’

¹¹ Esino niyo egeesee takiliso, ‘Soowa, edebeeeyo oma dio owee dio mapoo takoo, “Emegei, niba ayo pidileime, bei molee amapoo egee molo Godee mapoo tenelame siga. Molee egee ibada toso hedi

koloban.’” ¹² Niyo odoos owee dio oma dio ee pidilei tei magooso. ¹³ Niyo tei magoo ee dodolone Godeeyo tei magoo peegoo magolone ka doso. Osoloso niba goo abo susuga egeesee masi tomo silesiboso.”

Odoos sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peli goo (Matiyu 15:10-20)

¹⁴ Esem Yesu odoos mooloogoodoo see gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Niba mo to medee dui, osoloso goo goolee medee te. ¹⁵ Esiga edebeeeyo nei nali oso o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee koo peli. Esino odoos o sooloo ma kulodu goo gooleemeleso, to tokenee taka sabolo, osoloso yayo goo tokenee tomo sili oso, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso. ¹⁶ Niba dulu bolo daga, ayo hagee takoo niyo medee dui,” diso.*

¹⁷ Esem Yesuye odoos mooloogoodoo poogoo dileso, moso kulodu gadime, o hamamee dili odoos oso dileso egeesee takaso, “Nayo dio masi taka goo eyo bei imapoo medee takee,” diso. ¹⁸⁻¹⁹ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba goo eyo kulodu bei medee koo gooleedolo? Esiga niyo nei toloso nali oso nibada sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee koo peli, bei nei nali bi egee sooloo ma kulodu koo gameli. Esino kakobo ma kulodu gameileso see peegoo gasibiliso.” (Yesuye goo hagee takolone, yayo kitulugu sabolo takaso, nei nali bi susuga nalai tekepo, diso.)

²⁰ Esino Yesuye see egeesee takaso, “Odoos o sooloo ma kulodu goo gooleemeleso, to taka sabolo, osoloso yayo goo tokenee tomo sili oso, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso. ²¹ Esino odoos sooloo ma kulodu tokenee goo susuga hagee talame goo goolee

* **7:16:** 7:16 To hagee odoos abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoos bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

sibiliso. Tokenee goo gweli, osoloso edebeeयो odo hee mapoo giba nalame gweli goo, osoloso adaba bi heli talai goo, osoloso odo wolomalai goo, osoloso gisoso adaba kooka sobo mapoo giba nalai goo, osoloso soboso adaba kooka giso mapoo giba nalai goo, ²² bi bei doloso badalai gweli goo, osoloso tokenee talai goo osoloso emegei dimapoo gamenee takalai goo, osoloso odo susuga eyo howo woola ebili goo talai, osoloso emegei dimapoo kweli goo, osoloso emegei dia hu maga takalai goo, osoloso suwa peli goo, osoloso goo tekepo goolee me sili. ²³ Esiga tokenee goo susuga hagee talame odo o sooloo ma kulodu goolee meleso toga, o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peliso.”

Yu dele poogoo sobo oso tei too goo
(Matiyu 15:21-28)

²⁴ Yesu o hamamee dili odo sabolo mi egee pogoloso, Taya mi toowa koola mapoo diso. Osoloso yo dileso, odo susuga oso yayo simi ogoloso gooleedeeyaga moso hee mapoo kulodu gapeleso mada badebeiso. Esino odo susuga oso yayo simi goo ee duloso odo abo mapoo saga takomo dime diba gooleedooso. ²⁵⁻²⁶ Esemе Yu dele poogoo sobo hedepe Ponesiya Siliya mi mapoo badeli oso Yesuwo goo dume, yayo badebei mi omapoo simiso. Yo sibilesos Yesuwo homo beiyopoo gawuloso badolone egeesee hoowaso, “Mo sobo holo bo holo pala badoso. Esiga nayo sibilesos o kulodu bo holo egee bado peegoo hailame sibe,” diso.

²⁷ (Yu odo oso Yu dele poogoo odo mapoo so, dee takeliso. Osoloso Yu odo ee takolone odo holaiso, deliso. Esemе sobo yayo goo egee moodolai kitulugu tebia doloso yimapoo tei too malabeleso agalame) Yesuye sobo mapoo egeesee takaso, “Holaiso dia nei tolosos so mapoo tenelai tekeponee.

Esino daga holaisos dimapoo nei tenelai tekepo,” diso.

²⁸ Esemе sobosos Yesu mapoo nei takasos, “O Lodee, nayo tei takoo. Esino sos moso hemidu silesibilone holaisos nei ne kokou mou nalagamos silesibiliso,” diso.

²⁹ Esemе Yesuye sobo mapoo takasos, “Nayo amapoo tos nei tekepo takasos. Esiga nos mosopoo dilesos nowolos sobo holo mapoo ege, yo tekepo badosos. Bo holo epedee o beliyе ma kulodu mauwe,” diso.

³⁰ Esemе yo o mosopoo dilesos, o sobo holo egeinos bo holo o kulodu pala mauwe pogolosos, tekepo polosos debi mapoo wulos tia molome egeisos.

Yesuye odoo dulu taba ibaya tekepo moodoo goo

³¹ Yesu o hamamee dili odo sabolos Taya mi pogolosos Saidon mi mapoo peledabasos. Osoloso dibas see abaga dino Dekapolisis mosobias mapoo peledobolosos, Gelilis abei mapoo mousos. ³² Osolosos odo abosos odoo dulu taba ibaya Yesu mapoo idos sibilesos howasos, yayos o deesos sigilosos tekepo palames.

³³ Yesuye odoo dulu taba ibaya odoo mooloogoodos amaga peegoo idos dilesos, Yesuwos dees wolugusos dulu taba ibaya eyos dulu ou mapoo tulugulosos, makawos o dees mapoo pagas magolosos, odoo dulu taba ibaya eyos i mapoo sigesos. ³⁴ Osolosos Yesu keimis ma dokodos bolones sooloo toowa polomelesos homodopulosos yimapoo o tosos egeesee takasos, “Epata!” (tos eyos bei yiligas magee). ³⁵ Esemе epedee omapoo dulu taba ibaya eyos dulu tekepo polosos tos taka o dulusos medees duros, osolosos o isos tos medees kalames mimooloogosos.

³⁶ Osolosos Yesuye odoo susugas mapoo yayos goo moodos na oposisis dosos, dimapoo tos kitulugos sabolos takelisos. Esino yayos takolones diayos odo abos mapoo na oposisis dees takas pogolosos, see odo abos mapoo oposisilisos. ³⁷ Esemе odoo susugas osos Yesuye goo moodos dumes dias howoogasos. Osolosos diayos

see egeesee takaso, “Yesu goo susuga tomo sili medee tekepo. Iyo goolee edebeeyo odoo dulu tobaga ibaya tekepo koo moodoogamo silabelee dee. Esino yayo odoo dulu tobaga osoloso to koo kalakali yayo tekepo moodoogamo siliso.”

8

Yesuye 4,000 odoo mapoo nei pi goo

(Matiyu 15:32-39)

¹⁻² Beeame heeso Yesuye goo eligi ee dulame see yimapoo odoo susuga mooloogoodoloso debeiso. Esino nei mauwe poogoome, Yesuye o hamamee dili odoo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoo susuga hagee dia sooloo dolo, bei diba abolo dobolone beeame bakadio hedepedi poogooga. Esiga diayo nei nalai mauwe. ³ Osoloso ayo diba nei tenelega, dibada mosopoo diadee dee takooga, diba eli domopoo houdaso kitulugu me pogoloso howamadagalaiso, bei odoo abo dibada mi koola hapoonee,” diso.

⁴ Esemé Yesu mapoo o hamamee dili odoo oso woosaso, “Nei mauwe, osoloso moso mauwe miwe poogoo mi hamapoo, iyo nei kamapoo toloso odoo susuga hamapoo ka tenelaiyo?” diso.

⁵ Esemé Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee woosaso, “Niba wo kasolo molosomo?”

Diayo nei takaso, “Iba wo 7 moloso,” diso.

⁶ Esemé Yesuye odoo susuga mi mapoo bulume diso. Osoloso yayo wo 7 toloso Godee mapoo goomoga toodagoloso, wo popeiloso odoo susuga mapoo pilame o hamamee dili odoo mapoo piso. Esemé diayo odoo mooloogoodoo susuga mapoo piso. ⁷ Osoloso odoo mooloogoodoo ma kulodu di pepoko abo molo egeiso. Esemé Yesuye di toloso Godee mapoo goomoga toodagoloso, o hamamee dili odoo mapoo teneme, diayo toloso odoo mooloogoodoo mapoo piso. ⁸ Esemé diba nei ne

oso dia edigime, diayo nei naloso abo poogoo, Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo di, bou tegei 7 metamagisaso. ⁹ Esiga beeame omapoo 4,000 odoo oso nei egee neso. Osoloso diba nei naloso, hamamee Yesuye dibada mi mapoo diadee, diso. ¹⁰ Osoloso diba diye doloso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei mapoo meilesa du ma kulodu bulumaloso, Dalmanuta mi mapoo dalo soowaso.

Pelisi odoo oso goo mudu opusomodi ee agalame goomoga goo

(Matiyu 16:1-4)

¹¹ Diba Dalmanuta mi mapoo soowooleso peledobome, Pelisi odoo oso Yesu mapoo toso agadilame sibadeeso. Bei diba goomogaso Yesu kitulugu tei Godee maga simibeleso kukuloso agalame. Egeesee meleso, diayo Yesu mapoo goo mudu opusomodi moodee doloso takaso. ¹² Esemé Yesuye goo hagee dume, yo diba gooheleme sooloo toowa polomeleso homodopuloso takaso, “Bei kasimaga epedee beeame hamapoo odoo susuga hagee do oso goo mudu opusomodi moodoo ee agalame ka woosaliyo? Esiga ayo nimapoo tei goo taka, ayo goo mudu opusomodi odoo epedee beeame hamapoo hagee do omapoo niyo agalame see moodoolaime,” diso. ¹³ Osoloso Yesuye goo mudu opusomodi eligi koodobuloso, see o hamamee dili odoo gilimadoloso du mapoo meilesa, abei hodiokoo dalo soowaso.

Yesuye wo habili maga dio masi taka goo

(Matiyu 16:5-12)

¹⁴ Diba abei hodiokoo dalo soowoolone wo talai boobadopugunabu. Esino du ma kulodu wo hedepe molome egeiso. ¹⁵ Esemé Yesuye dimapoo kokodo takolone dio masi egeesee takaso, “Niba obeeamo, bei Pelisi odoo sabolo Helodee dibada goo wo habili masi moloso. Osoloso wo giedege sabolo

wo habia sabolo hamaga, wo giedege habia oso tokenee palaiso,” diso.

¹⁶ Esem diayo Yesuye taka duloso disono to boowooga meleso takaso, “Bei yayo egee takoo, iba wo telega soowooga ka takoo,” diso.

¹⁷ Esino Yesu diayo to boowooga melee ogoloso, yayo dimapoo takaso, “Bei kasimaga niba nei mauwe poo-goo ogoloso goo ka tiadowala? Niba ayo goo eligi omapoo ogoloso koo gooleedolo? Nibada sooloo ma kulodu goo ayo eligi ee gooleedoloso, nibada sooloo ma kulodu magalai dia kalawado? ¹⁸⁻¹⁹ Niba howo mauwega, egele ka pagala? Niba dulu mauwega, dule ka pagala? Niba ayo wo dee tiadoo 5,000 giso mapoo pi goo ee boobadoolo? Diayo nei naloso, wo abo poogoome, niyo misigamo di bou tegei kasolo metamagisayo?” diso.

Diayo nei takaso, “Bou tegei 12.”

²⁰ Esem Yesuye see takaso,” Ayo wo 7 4,000 odo mapoo pi, wo abo poogoome, niyo misigamo di bou tegei kasolo metamagisayo?” diso.

Diayo nei takaso, “Bou tegei 7.”

²¹ Esem Yesuye takaso, “Ayo odo susuga mapoo wo pi goo ee niyo egeiso. Esino bei kasimaga Pelisi odo sabolo Helodee dibada goo wo habili masi maga ayo hagee takoo niyo gooleedelega osee ka dabala?”

Yesuye Betesaida mi omapoo odo howo bakadio si moodoo goo

²² Osoloso diba Betesaida mi omapoo peledoboloso, odo abo oso odo howo bakadio si Yesu mapoo ido sibadeeso. Esem diayo Yesu mapoo howoolone egeese takaso, “Odo hagee nee deeso sigoloso yo tekepo pe,” diso. ²³ Esem Yesuye o hamamee dili odo sabolo dulone, yayo odo howo bakadio si eyo dee mapoo toloso mosobia amaga yo peegoo ido diso. Osoloso Yesuye o howo mapoo makawo pakanuloso, yayo odo egeeyo howo mapoo sigoloso, Yesuye yimapoo egeese takaso, “No epedee bi susuga ogolo?”

²⁴ Esem odo yayo peegoo ogogolone egeese takaso, “O olo ogoso, esino odo silesibono medee koo ogo, diba homo masi silesibo,” diso.

²⁵ Esem Yesuye o deeso see odo howo bakadio si eyo howo mapoo sigeme, olo epedee omapoo o howo tekepo poloso bi ogogolone egeese takaso, “Bi susuga medee ogo,” diso. ²⁶ Yesu odo howo bakadio si tekepo moodooloso, Yesuye yo tekepo moodoo odo abo mapoo takelega pagalame, yo mosopoo diye dolone yimapoo takaso, “No duga mosobia kuloduga na di,” diso.

Pitaye Yesuwo goo yiligepugu (Matiyu 16:13-20, Luka 9:18-21)

²⁷ Yesu o hamamee dili odo sabolo abaga mosobia koola Kasaliya Pilipi mi mapoo polone, eli domo dulone, Yesuye o hamamee dili odo dimapoo woosaso, “Edebeeyo a odo ogu deliyo?”

²⁸ Esem diayo Yesu mapoo nei egeese takaso, “Odo aboso taka no Yonee odo howo sauwidili odo toloso hogado simi deliso, aboso taka no Ilaisa deliso, osoloso odo aboso taka no daga hoogoo Godeeyo to tosili odo deliso.”

²⁹ Yesuye dimapoo woosaso, “Niyo a odo ogu deliyo?”

Esem Pitaye nei egeese takaso, “No Keliso, Godeeye hudi magoo oso.”

³⁰ Esem Yesuye dimapoo to kitulugu sabolo egeese takaso, “Odo mapoo a Keliso Godeeye hudi magoo dee na takeeye!” diso.

Yesu eyo talai taka (Matiyu 16:21-23, Luka 9:22)

³¹ Yesu o hamamee dili odo eligi mimologolone egeese takaso, “Odo Holo, a dala toowa bei talaiso, osoloso Yu odoowo wiligi tebisa sabolo, tei moso wiligi tebisa sabolo, tei eligili wiligi tebisa sabolo oso a gowoolaiso. Osoloso edebeeyo a teli mapoo magalaiso, esino beame bakadio hedepedi eyo kulodu hoga-bileiso.” ³² Yesuye goo hagee o

hamamee dili odoo dimapoo woola yilege pugume, Pitaye yo peegoo ido dilesa yimapoo takaso, “No egeesee na takee.”

³³ Esemé Yesu o hamamee dili odoo dimapoo bidi puguloso bolone, Pita mapoo egeesee takaso, “Saiten masi, no amaga peegoo di! Nayo egee takoo edebeeyo goolee takoo Godeeye goolee goo koo takoo.”

³⁴ Yesu o hamamee dili odoo sabolo osoloso odoo mooloogoodoo gili-madoloso, dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo ama hamamee dadalai gooleega, diba daga eyo goomoga goo susuga peegee. Osoloso eyo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodoloso ama hamamee ka sibe.

³⁵ Odoo agayo o gie badeli goodogoloso medee tekepo badalame gooleega, yo gie badeli osugobalaiso. Esino yayo o su eyo goodegelega pogoloso, mo goo maga osoloso to tekepo eyo goo maga edebeeyo yo wolomaga, yo tei gie badeli agalaiso.

³⁶ Esiga edebeeyo mi toowa hamapoo bi susuga egee molo o daga, osoloso o gie badeli osugobooga, bi susuga ogozo yo pidileisomo? Haye. ³⁷ Esino mi toowa hamapoo o gie badeli osugobooga, ogozo biso gie badeli see ka talaiyo? Gie badeli see talame bi tenelai bi hee mauwe.

³⁸ Esiga edebeeyo Godeebolo ebilega pogoloso, goo tokenee osee tomo silesibo epedee beeamé hamapoo, edebeeyo o tei too sabolo, osoloso mo to maga, edebeeyo yimapoo dala teneeyaga obulone, o tei too mada magooga, hamamee mo mayo kitulugu gadeepugu sabolo, osoloso o momaiye sabolo sibilesa, nei ayo yimapoo waki pileiso.”

9

¹ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo tei taka, odoo abo hamapoo hagee do, niba epedee talaimé, esino daga malalo Godeeye wiligi doloso badalai beeamé goo kitulugu sabolo siboga agalaiso.”

Yesu o su mudu opusomodi (Matiyu 17:1-8, Luka 9:28-36)

² Osoloso beeamé 6 olo pogoloso, hamamee Yesuye Pita, Yemes, osoloso Yonee esee mubi hoo dokodoo odoo mauwe mapoo ido paladeeso. Mubi hoo dokodoo o hamamee dili odoo oso balagamolome Yesu o su mudu opusomo paso.

³ Esemé egeino Yesu o dugo dia hohodi ka heliye amaga poni oso howo dooso. Esiga mi hamapoo odoo heeso dugo hapooga dugo heliye egesi molo agalaimé. ⁴ Osoloso Ilaisa dio Moseesé dio galaga sibilesa Yesubolo to kemeleeso.

⁵ Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga iyo waseme bakadio hedepedi tegegalaiso, hee nee, hee Moseeseyo, osoloso hee Ilaisayo.” ⁶ Pitaye takalai kibiya gooleedele, diba obume.

⁷ Esemé kolobo sibilesa, diba gidisoo. Osoloso kolobo maga toso egeesee takaso, “Hagee medee ayo gooma mo holo, esiga o to medee dui.”

⁸ Esemé Pita, Yonee, osoloso Yemes to taka duloso egegeino, Moseesé dio Ilaisa dio mena, esino hedepe Yesu dibolo badoboome egeiso.

⁹ Osoloso diba mubi dokodooga see kumoo moulone, Yesuye dimapoo kitulugu sabolo takaso, “Epedee niyo egei goo odoo hee mapoo na takee. Esino Odoo Holo, a toloso hogabia ogoloso, hamamee odoo hee mapoo ka takee,” diso. ¹⁰ Esemé Yesuye to taka diayo wulo kookodooso. Esino diayo Yesu toloso hogabia goo eyo bei disono nei woosa nei woosa demeleeso.

¹¹ Osoloso diayo Yesu mapoo woosaso, “Bei kasimaga tei eligili odoo oso takolone, daga Ilaisa sibilesa, Keliso hamamee sibileigo dee ka takeliyo?”

¹² Esemé Yesuye to nei dimapoo egeesee takaso, “O, daga Ilaisa sibilesa eli medee moodoolaiso. Godeeyo to booka mapoo hogugu moloso, ‘Odoo Holo, a dala

toowa talaiso, osoloso edebeeयो yo gowoolaiso.’¹³ Esiga ayo nimapoo taka, Ilaisa yo olo simiso. Osoloso edebeeयो yo dala teneeso, bei Godeeयो to booka maga taka ee dodolone.”

Yesuye giso holo bo holo pala moodoo

(Matiyu 17:14-21)

¹⁴ Yesuye o hamamee dili odo bakadio hedepedi mubi dokodoo paladee sabolo, see kumoo meiles egeino, Yesu o hamamee dili odo abo tei eligili odo sabolo agadiga molome egeiso. Esem odo susuga sibiles mooloogoodooso.¹⁵ Diba disono mooloogoodoloso balagameleeno, Yesu dimapoo simi ogoloso, dia howoogaso. Esem diba Yesu mapoo goomoga sabolo hogugo diadeeso.

¹⁶ Esem Yesuye dimapoo woosaso, “Niba ogo goo maga agadiga malala?” diso.

¹⁷ Osoloso mooloogoodoo ee ma kuloduga odo heeso egeese takaso, “Eligili odo, mo holo bo holo pala oso ibaya paga, nayo moodoolame ido simino, no hamapoo mena.

¹⁸ Esiga bo holo yimapoo poologa, yo miyomoo homodobuloso, kakawa molone o mei wulo tekeliso, osoloso maga maga makawo ti diliso. Esino nee hamamee dili odo dimapoo mo holo bo holo peegoo hasuso pigilame woosano, diayo bo holo peegoo hasuso pigile, bei diayo kitulugu tebilena.”

¹⁹ Esem Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba tei too mauwe odo. A beame sage kasolo badoga niyo amapoo tei ka talaiyo? Osoloso niyo amapoo tei koo toga, a nimapoo dia gowoo. Esino giso holo amapoo ido sibe,” diso.

²⁰ Esem diayo giso holo Yesu mapoo ido simiso. Esino bo holo eyo Yesu egeme, giso holo yo bo holoso o kulodu degiga meleso miyomoo homodobiaso. Esem maga mapoo makawo oudoo sabolo mi mapoo bidigamo siliso.

²¹ Yesuye holopeyo oma mapoo egeese woosaso, “Goo hagee kobolone holope yimapoo ka mi-mooloogoowo?”

Esem holopeyo amamee nei Yesu mapoo egeese takaso, “Yo pepoko mapoo mimooloogoo.²² Beame susuga bo holoso holope wolomalame yo dou mapoo todo, osoloso howomoo huso demeleeso. Esiga no kitulugu tebia mologa, nayo iba sooloo dele, osoloso iba pidi,” diso.

²³ Esem Yesuye yimapoo egeese takaso, “Nayo taka, ‘No kitulugu tebia daga iba pidi,’ diso. Esino edebeeयो amapoo tei toga, bi susuga haga kalawanee.”

²⁴ Osoloso holopeyo amamee Yesu mapoo to neligi egeese takaso, “A namapoo tei tooso, esino nayo a pidi, mo tei too pepoko see toowa dee,” diso.

²⁵ Esem odo susuga Yesu mapoo saga mooloogoodalame sibadee egeme, Yesuye bo holo mapoo neligi egeese takaso, “No odo mapoo dulu taba ibaya teneli. Esiga ayo namapoo to kitulugu sabolo ka taka, no epedee holope hageeयो kuloduga peegoo gasiboga, see holope hageeयो kulodu na gadi.”

²⁶ Osoloso bo holo gwa sabolo dia degiga meleso holope miyomoo togobuloso, yo peegoo gadiso. Esem holope mi mapoo degigilega kaka-woloso meleeso. Esem odo aboso yo olo ta gooleeso.²⁷ Esino Yesuye holopeyo dee mapoo toloso, yo tabalame pidiso. Esem holope yo tabaso.

²⁸ Osoloso Yesu o hamamee dili odo sabolo dibusomo moso kulodu dopolone, diayo Yesu mapoo mada woosaso, “Bei kasimaga bo holo peegoo hasuso pigilei kitulugu imapoo mauwe ka molosomo?”

²⁹ Esem Yesuye to nei egeese takaso, “Niyo daga dokodoo toodagooga, bo holo egesi masi peegoo ka hasuso pigiya.” diso.

Yesu eyo talai goo see taka
(Matiyu 17:22-23, Luka 9:44-45)

³⁰ Yesu o hamamee dili odo sabolo mi hee egee pogoloso, see Gelili mi ee ma kuloduga diso. Osoloso Yesu yo goomogelee odo heeso yo egeyaga, ³¹ bei, Yesu o hamamee dili odo eligi meleeso. Yayo dimapoo egeesee takaso, “Odo Holo, a amapoo ha teli odo mapoo tenelame tiasalaso. Osoloso diayo a wolomalaso, esino beeam bakadio hedepedi eyo kulodu ta maga a see hogabileiso.” ³² Esino diayo Yesuye taka to eyo bei medee kibiya gooledele. Esem diba obume Yesu mapoo to eyo bei see wosele.

Odo agayo wiligi doloso ka badalaiyo?

(Matiyu 18:1-5, Luka 9:46-48)

³³ Yesu o hamamee dili odo sabolo Kapeniyum mi mapoo peled-abaso. Osoloso diba moso diso dabalai mapoo debeiso. Osoloso Yesu o hamamee dili odo mapoo woosaso, “Niba eli domo abaga sibulone ogo goo boowomo simiyo?” ³⁴ Esino diayo to nei wedi dile, bei, diayo dibada kulodu odo agayo wiligi doloso badalai goo maga to boowaso.

³⁵ Yesu yo biamolone o hamamee dili odo gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo malalo wiligi doloso badalai gooleega, yo eyo pepookodee, osoloso odo susuga wulo wulayo pidi.”

³⁶ Yesuye holope ido sibilesi, dibada mudugiyo tebidiso. Osoloso holope Yesuye maduloso dimapoo egeesee takaso, ³⁷ “Edebeeyo mo hu maga holope hageesi pidiga, yo a pidi masi pidiso. Osoloso edebeeyo a pidiga, yo moma a diye di pidi masi pidiso.”

Odo imapoo ha koo teli, diba ibada odo

(Luka 9:49-50)

³⁸ Yoneeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odo, iyo odo hee nee hu maga bo holo peegoo hasisamo silime egeiso. Esem e koodobilame iyo yimapoo takaso,

bei yo ibolo hodobo mooloogoodo hedepenee.”

³⁹ Esem Yesuye egeesee takaso, “Na hamaga takee. Odo heeso mo hu maga goo mudu opusomodi moodooga, yayo mo hu mapoo toke-nee goo saga takalaime. ⁴⁰ Osoloso odo imapoo ha koo teli, diba ibada odo.” ⁴¹ Yesuye egeesee takaso, “Ayo nimapoo tei goo hee taka, bei niba Kelisowo odooga, odo heeso nimapoo howo keeneega, yo hamamee Godeeye nei tenelaso.”

Tokenee goo talame kukuli
(Matiyu 18:6-9, Luka 17:1-2)

⁴² Esem Yesuye o hamamee dili odo dimapoo egeesee takaso, “Odo heeso amapoo tei too odo tokenee mapoo gido dilame gooleega, daga odo aboso yimapoo sibilesi, diayo o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosoga, odo egee dala pepoko toloso talaso. Esino odo yayo amapoo tei too pepoko odo ee tokenee mapoo gido dilesi, tokenee toga, edebeeyo tokenee mapoo gido dili odo ee takelega poogooga, Godeeye yimapoo nei dala toowa tenelaso. ⁴³ Osoloso nee dee hodio oso no tokenee mapoo gido duga, dee hodio egee kobigi, dee hediliweso badoboso kookaiyo gie badeli talai soowa. Osoloso nee dee bakadio sabolo dou mapoo dilei tekepenee, bei dou egee koo semili. ⁴⁴ *

⁴⁵ Osoloso nee homo hodio oso no tokenee mapoo gido duga, homo hodio egee kobigi, homo hediliweso badoboso kookaiyo gie badeli talai soowa. Osoloso nee homo bakadio sabolo dou mapoo dilei tekepenee.

⁴⁷ Osoloso nee howo hodio oso no tokenee mapoo gido duga, nee howo hodio egee tapigi. Godeeye wiligi doloso badeli omapoo howo hediliwe gadilei soowa. Esino howo bakadio sabolo dou mapoo toodalai tekepenee. ⁴⁸ Bei mi omapoo

* **9:44:** 9:44 sabolo 9:46 sabolo Makaye hamapoo hogugule. Esino 48 maga taka to hedepe.

'boobee egee molo koo wedili osoloso dou koo semili.'

⁴⁹ Esiga odoo susuga dala toga douso gawe masi gawoolaiso, bei Godeeye goomoga iba medee tekepo dabalame."

⁵⁰ "Solu hadali bi medee tekepo. Esino solu hadali mauwe poogooga, hadali see talaisomo? Haye, see talaime. Esiga niba solu masi molone nemegei dimapoo mesie sabolo deebie."

10

Sobo huloso pegeli goo (Matiyu 19:1-12, Luka 16:18)

¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Kapeniyum mi pogoloso abaga dino Yudiya mi mapoo peledoboloso, see abaga dino Yoden howo daso. Osoloso omapoo egeino, odoo mooloo-goodoo yimapoo sibadeeme, Yesuye dimapoo Godeeyo goo eyo daga eligi egeesee eligiso.

² Osoloso Pelisi odoo aboso sibileso Yesuye to tokenee takabeleso, kukulo agalame yimapoo woosaso, "Esiga gisoso sobo huloso pagalai soowayo?"

³ Esemé Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, "Sobo huloso pegeli eyo goo Moseseeye nimapoo tei kasee eligiliyo?" diso.

⁴ Esemé diayo egeesee takaso, "Moseseeye imapoo tei egeesee eligiso, gisoso sobo poogooga, daga sobo pegeli peipa omapoo hoguloso sobo yo ka peegeena."

⁵ Esino Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, "Moseseeye yayo nimapoo egeino nibada sooloo dia kalawa neme tei hagee ka magoo. ⁶ Godeeye mipoo toowa hagee daga moodoo mapoo, giso sabolo sobo sabolo moodooso. ⁷ Bei egeesi maga gisoso oma dio owee dio pogoloso, see osobo sabolo hedepe doloso dabalaiso. ⁸ Osoloso diba daga giso obusomo, sobo obusomo doloso badebeiso. Esino diba see olo hedepe doloso doso." ⁹ Yesuye egeesee

takaso, "Godeeye giso dio sobo dio hedepe, domo na pi," diso.

¹⁰ Osoloso hamamee Yesu o hamamee dili odoo sabolo moso kulodu dopolone, sobo huloso pegeli eyo goo diayo Yesu mapoo see woosaso. ¹¹ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Edebeeyo osobo pogoloso, sobo hee huga, yo odoo heeyo sobo peedee huso. ¹² Osoloso sobo yo omo pogoloso giso hee huga, yo odoo heeyo giso peedee huso."

Yesu sabolo holaiso sabolo (Matiyu 19:13-15, Luka 18:15-17)

¹³ Beeame hedepe odoo aboso holaiso Yesu mapoo ido sibadeeso, o deeso sigoloso diba pidilame. Esino o hamamee dili odoo oso goo egee ogoloso hamaga takaso. ¹⁴ Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo oso holaiso hamaga taka ogoloso, kamaana sabolo dimapoo takaso, "Holaiso amapoo sibilei soowa. Niyo na hamaga takee, bei odoo holaiso hageesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso. ¹⁵ Ayo nimapoo tei goo hee taka, edebeeyo o goo holaiso masi omamo to mapoo mesimo sili, egeesi pellega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei mauwe." ¹⁶ Osoloso Yesuye holaiso gilimadoloso, yayo hedepe maduloso o deeso sigolone Godeeye no pidi dee takoo, hedepe maduloso o deeso sigolone Godeeye no pidi dee takoo, diso.

Bi bei odoo (Matiyu 19:16-30, Luka 18:18-30)

¹⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi hee mapoo dimeleeno, odoo hee hoguo sibileso, o homo beiyopoo gauwoloso, yimapoo egeesee takaso, "Eligili odoo tekepo, ayo ogoogo toga badoboso kookaiyo gie badeli ka talaiyo?"

¹⁸ Esemé Yesu yo Godeeye hudi magoo doloso gooleedalame, yayo nei egeesee takaso, "Bei kasalame nayo a tekepo ka sisala? Hedepe Godeeno medee tekepo. ¹⁹ Esino

nayo woosa to eyo nei, Godeeyo tei magoo no olo gooleedooso: odo na wolome, adaba kooka sobo na peedee hui, heli na te, odo hee mapoo gamenee na gigidi, odo hee mapoo gamenee goo maga heli na te, osoloso nama dio noowee dio to taka mapoo mesie.”

²⁰ Osoloso odo yayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odo, a holope maga simi tei susuga hagee ayo tobuloso tomo simiso.”

²¹ Esemee Yesu sooloo dala sabolo odo omapoo bolone yimapoo egeesee takaso, “No goo hedepe doopoo dagadi moloso. No diles, nee bi susuga odo abo mapoo nei moleeso talame todi. Osoloso bi too eyo nei molee bi mauwe odo mapoo pi. Eseega no kei mi mapoo nei tenelaiso. Osoloso no ayo di hamamee sibe,” diso.

²² Osoloso bi bei odo yo Yesuye to taka duloso, pupuda sabolo diso, bei bi bei mologa, o bi odo abo mapoo tenelai goomogele.

²³ Esemee bi bei odo dime, Yesu o hamamee dili odo mapoo bolone egeesee takaso, “Bi bei odo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa.”

²⁴ Yesuye to taka duloso diba howoogaso. Esino Yesuye see dimapoo takaso, “Mo holo dio, Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa. ²⁵ Esiga dugo duseli midole ou maga be toowa, kemol oso gadilei kalawa. Esino bi bei odo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei kalawa toowa.”

²⁶ O hamamee dili odo Yesuye to taka duloso dia howoogaso. Osoloso disono nei woosa nei woosa dolone egeesee takaso, “Odo agayo gie badeli ka talaisomo?”

²⁷ Esemee Yesuye dimapoo bolone to nei takaso, “Edebeeyo eyo kitulugu maga Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileime, esino Godeeyo kitulugu sabolo bi susuga kalawanee.”

²⁸ Osoloso Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “No ege, iba bi susuga poogooso, nayo di hamamee sibilame.”

²⁹ Esino Yesuye egeesee takaso, “Ayo nimapoo goo hee toowa taka, edebeeyo ayo di hamamee sibilame, osoloso to tekepo eyo goo maga, o moso, o emei, o omoo, o omolo, o owee, o ama, o holaiso, osoloso mi poogooga, ³⁰ odo yayo o bi susuga poogoo eyo nei toowa daga diles talaiso. Osoloso yo mi toowa hamapoo badolone, see moso, emei, omoo, omolo, owee, holaiso, osoloso mi bei malaiso. Osoloso edebeeyo yimapoo dala tenelaiso, bei yayo mo to mapoo mesiliga. Esino yo mo to tekepo eyo goo maga dala toloso, mi hoo poogoo mapoo see Godeeyo mi siboga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ³¹ Esiga epedee hamapoo odo malalo egee do, see hamamee dabalaiso. Osoloso hamamee egee doso, see malalo dabalaiso.”

*Yesu eyo talai see tobu taka
(Matiyu 20:17-19, Luka 18:31-34)*

³² Yesu o hamamee dili odo sabolo Yoluselem mi mapoo dulone, Yesuye malaso. Esino o hamamee dili odo goo howoogamo dime, odo abo hamamee sibadee dia ebigaso. Bei odo susuga oso goolee Yoluselem mapoo goo tokenee peledeebeeyaga. Osoloso Yesu o hamamee dili odoowe gilimadoloso peegoo dopolone, Yoluselem mapoo goo yimapoo peledabalai dimapoo takaso. ³³ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Iba Yoluselem mapoo peledobooga, Odo Holo, a edebeeyo tei moso wiligi tebisa sabolo, tei eligili odo abo mapoo tenelaiso. Osoloso amapoo midileiso, osoloso a teli mapoo magalaiso, osoloso Yu odoonee mapoo tenelaiso. ³⁴ Diayo a manalaiso, osoloso amapoo makawo pakalaiso, osoloso a tiso dapalaiso, osoloso a wolomalaiso. Esino beeam bakadio hedepedi pogoloso hamamee ta maga see hogado sibileiso.”

*Yemes dio Yonee dio goomoga goo
Yesu mapoo ogo taka
(Matiyu 20:20-28)*

³⁵ Osoloso Sebediyo owolo Yemes dio Yonee dio Yesu mapoo sibilesi egeese takaso, “Eligili odoo, goo iyo goomoga namapoo taka,” diso.

³⁶ Esem Yesuye nei takaso, “Ogoo goowo?”

³⁷ Esem diayo nei egeese takaso, “Nama Godeeye wiligi doloso badeli mi toowa mapoo siboga, iba goomogo, odoo hee nee dee deede dokolo buo, osoloso dee dobusu dokolo buo doloso goo susuga nobolo wiligi dalame,” diso.

³⁸ Esino Yesuye dimapoo nei egeese takaso, “Niyo egee takoo goo eyo bei niba gooledele. Esiga niba dala toowa ayo talame egee molo, niba dala egeese talai soowayo? Osoloso niba ayo talame egee molo niba egeese talai soowado?”

³⁹ Esem diayo nei egeese takaso, “O, iba dala egee talai goomogo.”

Esem Yesuye see egeese takaso, “Niba dala toowa ayo talame egee molo, niba dala egeese talaiso. Osoloso ayo talame egee molo, niba egeese talaiso. ⁴⁰ Esino odoo hee mo dee deede dokolo buo, mo dee dobusu dokolo buo dalai, ayo hudi magalaime, bei debi omapoo bilei Godeeye olo hudi magooso.”

⁴¹ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo abo 10 diayo Yemes dio Yonee dio to taka duloso, dimapoo dia kamanaso. ⁴² Yesu o hamamee dili odoo gilimadoloso, dimapoo egeese takaso, “Mipoo toowa hageeyo wiligi odoo tebisa diayo odoo abo dibada hemi egee do mapoo dala sabolo, hegi sabolo teniliso. ⁴³ Esiga niba mipoo toowa hageeyo wiligi odoo tebisa dia goo na peedee. Esino odoo agayo malalo badalai goomogoga, nibada kulodu odoo hee dia pidi.

⁴⁴ Osoloso odoo agayo see malalo badalai dia goomogoga, no odoo susuga wulo nei mauwe wulayo dia pidi. ⁴⁵ Esiga Odoo Holo, a mi hamapoo edebeeyo a pidilame ka

sibile, esino ayo mi odoo pidilame ka simi. Osoloso mipoo toowa hamapoo odoo bei Godee mapoo iyado sibilame a talame ka simi.”

*Yesuye odoo howo bakadio si moodoo
(Matiyu 20:29-34, Luka 18:35-43)*

⁴⁶ Osoloso diba Yeliko mi mapoo peledoboloso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi egee pogoloso dimeleeno, odoo mooloogoodoo susuga diayo di hamamee simiso. Esem odoo howo bakadio si o hu Batimeyes, Timayes eyo owolo, Yesuye sibilei eli pee mapoo badolone molee howameleeso. ⁴⁷ Esiga Batimeyesye Yesu Nasalet odoo sibogodi dume, Yesu mapoo idagaso, “Yesu, Debidiyo amawe, nayo a sooloo dele, osoloso pidi!”

⁴⁸ Batimeyes Yesu mapoo idageme, odoo aboso yo hamaga takaso. Esino yo koodobilega, see dia neligidi idagaso, “Debidiyo amawe, nayo a sooloo dele, osoloso pidi!”

⁴⁹ Yesu Batimeyes yayo i duloso, kookoo tabaso, osoloso egeese takaso, “Yo hapoo sibe dee takee.” Esem diayo howo bakadio si odoo iso, osoloso yimapoo egeese takaso, “Goomoge. No toboloso, di. Yesuye no i,” diso. ⁵⁰ Esem Batimeyes o gidei togobuloso, saga dokodoo pupeleso, Yesu mapoo simiso.

⁵¹ Yesuye yimapoo egeese takaso, “Ayo namapoo kasee moodoolameyo?”

Esem howo bakadio si odoo oso nei egeese takaso, “Eligili odoo, a agalai goomogo.”

⁵² Esem Yesuye yimapoo egeese takaso, “No wulo di. Nee tei too oso no tekepo paso.” Esem howo bakadio si odoo yo epedee omapoo see medee egeiso, osoloso yo Yesubolo eli maga diso.

11

Yesuye Yoluselem mi mapoo wiligi odoo masi toboloso gadi

(Matiyu 21:1-11, Luka 19:28-40, Yonee 12:12-19)

1-2 Yesu o hamamee dili odoo sabolo simi Yoluselem mi koola topome, Olipi mubi halege mapoo mosobia bakadio, Betepage osoloso Betani mapoo peledabaso. Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo bakadio diye doloso dimapoo egeesee takaso, “Mosobia koogee mapoo dileso, omapoo ogora be hu giekauwa, o hu donki, edebeeyo miligi mapoo buloso koo dili, mu mapoo ebigiso bagagoloso, homo mapoo bagagoo moloso. Esiga niyo ebigi pidi pogoloso, hapoo hado sibe. 3 Odoo heeso niba ogoo toowala dee takooga, niyo wulo egeesee takee, ‘Donki be hagee epedee Lodeeye goomogogona, osoloso see hamamee odoo heeso ka hado sibileigo,’ dee takeeye,” diso.

4 Yesu o hamamee dili odoo bakadio mosobia omapoo dileso, donki be moso peegoo ebigi bagagoloso eli palaga tobudume egeiso. 5 Esem diayo donki be ebigi bagagoo pidi meleeno, odoo abo omapoo debei oso dimapoo egeesee takaso, “Niyo ogoo talame donki be ebigi bagagoo egee ka pidala?” 6 Esem Yesu o hamamee dili odoo oso to nei Yesuye dimapoo takee doloso taka tobuloso egeesee takaso. Esem odoo abo oso donki be hado dilei soowa diso. 7 Esem diayo donki be Yesu mapoo hado sibume, o miligi mapoo dugo pooloso, Yesu dokodoo buloso diso. 8 Osoloso odoo mooloogoodoo susuga Yesu mapoo goomogolone dia gidei oso eli Yesuye dilei mapoo malalo palagamo dime, odoo aboso woiyo dibada go mapoo segei kookooloso palagamo diso. 9 Yesu yo domo abaga sibume, odoo malalo debei sabolo osoloso Yesuwo miligiyo abaga sibadee odoo oso idegisilone, egeesee takaso, “Inolome! Iba Godee mapoo goomogo!

Odoo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo sibo yo Godeeye pidi!

10 Wiligi doloso badeli mi ee sibo Godeeye pidi. Hagee ibada amawe Debidiye wiligi

doloso badebei mi egesi masi malaiso.

Osoloso iba kei mi ma dokodoo Godee mapoo goomogo!”

11 Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yoluselem mapoo sibilesi, Yesu Godeeyo tei moso kulodu gadiso. Yo moso kulodu bi susuga mapoo egegemeleso diso, bei olo neligime, osoloso o hamamee dili odoo 12 sabolo Betani mi mapoo diadeeso.

Yesuye pigi homo mapoo to taka (Matiyu 21:18-19)

12 Yesu Betani mapoo tialoso, gesikolo Yoluselem mapoo dimeleeno, eli domopoo yo dia hodiaso.

13 Esem Yesu eli sage abaga sibulone, pigi homo du egeiso. Esem ko pameleyaga hodoo dileso, egeiso. Esino ko mauwe, hedepe duwenabu, bei pigi ko peli eyo beeamenee.

14 Yesuye pigi homo mapoo egeesee takaso, “No hamamee homokoko see palaima!” Yesuye egeesee taka, o hamamee dili odoo duso.

Yesuye Godeeyo tei moso kuloduga odoo peegoo hasusopugu (Matiyu 21:12-17, Luka 19:45-48, Yonee 2:13-22)

15 Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yoluselem mapoo peledoboloso, Yesu Godeeyo tei moso tegei kulodu gadilesi egeino, odoo bi abo nei moleeso talame si sabolo, osoloso odoo bi abo nei moleeso talaga molome egeiso. Osoloso molee mudu opusomodi piligeli debi poba sabolo molo talame poba sabolo bidige puguloso, diba susuga peegoo hasuso puguso. 16 Odoo susuga bi toloso Godeeyo tei moso tegei eli pee kuloduga gadiyaga Yesuye hamaga takaso. 17 Yayoo dimapoo eligilone egeesee takaso, “Godeeyo booka ma kulodu toso egeesee takoo, ‘Mo tei moso odoo mosobia susuga maga oso Godee mapoo todagili moso.’ Esino niyo goo egesi tolone, adaba molee heli teliso. Esiga niyo mo moso hagee see heli teli moso paso.”

18 Eseme tei moso wiligi tebisa sabolo tei eligili odoosusuga sabolo oso to hagee dume, diayo Yesu wolomalame eli esigamo silesibiso. Bei Yesu mapoo kooso, bei diayo eligi mapoo odoosusuga tei tel-ega peegeeyaga, osoloso odoosusuga Yesuye eligi dume howoogaso osoloso goomogaso.

19 Osoloso habe omapoo Yesu o hamamee dili odoosabolo mi toowa egee pogoloso diadeeso.

*Pigi homo oso sia goo
(Matiyu 21:20-22)*

20 Gesikolodee mapoo diba eli domopoo diadeega meleeno, diayo pigi homo egeiso. Pigi homo o dee sabolo o kou sabolo, osoloso too susuga sio doloso molome egeiso. 21 Pita Yesuye daga homo mapoo to taka goolee puguloso Yesu mapoo egeeseetakaso, "Eligili odoosabolo, no ege. Nayo daga pigi homo mapoo to taka oso olo sio doloso molo," diso.

22 Eseme Yesuye o hamamee dili odoosabolo dimapoo egeeseetakaso, "Niba Godee mapoo tei te," diso. 23 "Ayo nimapoo goo hee toowa taka, edebeeyo mubi hamapoo egeeseetakoo, 'No dileso, abei mapoo kulodu mei,' dee takooga, o sooloo ma kulodu googolee bakadio delega, yayo taka goo oso tei peledabalai dee gooleega, Godeeye goo hagee tei peledabalame modolaiso. 24 Esiga ayo nimapoo taka, niyo toodaga goo oso ogoobi talame ka toodagoosomo, bi egee talai doloso tei toga, bi egee niyo talaiso. 25 Esiga niyo howo gise goo toodagolone, odoosabolo nimapoo goo tokenee moodoo pepoko mologa, niyo odoosabolo tokenee daga malalo boobado pigi. Egeeseega nibada oma keimi ma dokodoo egee bado, Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobado pigileiso. 26 Niyo odoosabolo heeyo goo tokenee boobadelega poogooga, nibada oma keimi ma dokodoo egee

bado Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobadalaime."*

*Yesuye kitulugu maga woosa goo
(Matiyu 21:23-27, Luka 20:1-8)*

27-28 Diba see Yoluselem mapoo sibadeeso, osoloso Yesu tei moso ma kulodu silino, tei moso wiligi tebisa odoosabolo, tei eligili odoosabolo, Yu odoowo wiligi tebisa odoosabolo oso, yimapoo sibilesowoosaso, "No kitulugu kamaga tolosogoo susuga egee ka moodoomo silala? Nayo goo susuga hagee moodoolame kitulugunamapoo odoosagayo teneeyo?"

29 Eseme Yesuye dimapoo nei takaso, "Ayo nimapoo wosolaiso. Osoloso niyo amapoo nei takooga, ayo goo susuga hagee moodoolame amapoo kitulugu tenee hagee odoosabolo ee nimapoo takalaiso." 30 Eseme Yesuye dimapoo woosaso, "Yoneeye odoosusuga howo sauwidiga goo eyo bei kasiyo, kitulugu Godee magasimiyo, o odoosabolo hee maga simiyo? Niyo amapoo to nei takee!" diso.

31 Eseme diso nediliyo to moumeleso takaso, "Iyo Godee maga simi dee takooga, yayo imapoo egeeseetakalaiso, 'Bei kasimaga niyo Yonee mapoo tei telega ka poogoowo?' dee takalaiso. 32 Esino iyo yayo kituluguegee odoosabolo maga simi dee takooga, odoosusuga oso imapoo kamana-galaiso." Bei odoosusuga oso goolee Yonee yo tei Godeeyo to tosili odoosabolo dee gweli.

33 Eseme diayo Yesu mapoo to nei egeeseetakaso, "Iba gooleedele," diso.

Eseme Yesuye dimapoo to nei takaso, "Ayo kitulugu too goo eyo bei nimapoo takalaime," diso.

12

*Geleipi ko segei homolee sabolo
bali odoosabolo
(Matiyu 21:33-46, Luka 20:9-19)*

1 Yesuye see dio masi takolone tei moso wiligi tebisa odoosabolo,

* 11:26: 11:26 To hagee odoosabolo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoosabolo bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

tei eligili odo sabolo, Yu odoowo wiligi tebisa odo dimapoo takaso, “Beeame hee mapoo odo heeso geleipi ko sogoloso pee maga beeleeso. Osoloso geleipi ko i debisilame yo ou poogooso. Osoloso yo bi egee balame moso egi dogo yo ou poogoo mapoo tobuduga tegeiso. Osoloso yo eli sage peegoo dilame, geleipi ko segei ee balame odo abo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba geleipi ko segei hagee niyo medee balaga melee. Osoloso geleipi ko peleso, ko poga, ko hodio abo niyo gooloogolone, ko hodio abo mo gooloogaloso, magoo dee melee,” diso. Osoloso geleipi ko segeli odo yo mi hee mapoo diso. ² Osoloso yo omapoo dileso badoboome, geleipi ko oso peleso palagaloso bi moodoogaloso gooloogalai beeamo oso simiso. Esemme yayo o tou teli odo hee diye dolone geleipi ko abo gooloogaloso tosibe diso. Esemme o tou teli odo oso geleipi ko segei ee bali odo dimapoo o wiligi odo toba eyo geleipi ko abo gologaloso tosibilame diso. ³ Esino yo omapoo dileso peledobome bali odo oso yo woomele pogoloso geleipi ko telega mosoowe see wedi diye diso. ⁴ Esemme egeesee si ogoloso, geleipi ko segeli odo yayo see o tou teli odo hee diye diso. Esino odo hee yibolo see geleipi ko segei bali odo oso wiligi mapoo woloso, ebia goo teneloso diso. ⁵ Esemme geleipi ko segeli odo yayo o tou teli odo hee diye diso. Esino geleipi ko segei ee bali odo oso yo wolomaso. Esemme geleipi ko segeli odo yayo o tou teli odo abo susuga diye diso. Esino geleipi ko segei ee bali odo oso abo wulo wooloso poogooso, esino abo diayo piluguso.

⁶ Esino yayo gooma owolo hedepe diye dolone egeesee gooleeso, “Geleipi ko segei ee bali odo oso mo holowo to duloso, yimapoo mesileiso,” diso.

⁷ Esino geleipi ko segei ee bali odo diayo geleipi ko segeli odo eyo

owoloye simi ogoloso diso nediliyo egeesee takaso, ‘Holo hagoso amaye geleipi ko segei hagee oma toga yayo talaiso. Esiaga geleipi ko segei hagee see iyo talame yo wolomamo,’ diso. ⁸ Esemme diayo geleipi ko segeli odoowo owolo tolosa wolomaso. Osoloso o su geleipi ko sogoloso beele peegoo tokopuguso.”

⁹ Yesuye dio masi hagee takoloso badolone egeesee takaso, “Esiga geleipi ko segeli odo yayo see kaseelaisomo? Yayo sibilesa geleipi ko segei bali odo piliguloso, see geleipi ko segei bali odo abo mapoo ‘gibe’, dee takalaiso. ¹⁰ Esiga niba Godeeyo to booka ma kulodu hogugu to hagee see niyo hesigaso,

‘Moso tegeli odo diayo omou gowoome poogoo, omou oso epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso. ¹¹ Goo hagee Godeeyo moodoo. Esiga iba goo hagee ogoloso goomogoso.’”

¹² Esemme Yu odo wiligi tebisa diayo Yesuye dio masi taka hagee dume egeesee gooloogaso, “Yesuye ibada goo takoo,” diso. Esemme diayo Yesu talame eli esigamo silesibiso. Esino diba odo susuga bolo obugume Yesu telega poogoo diadeeso.

Sisa mapoo tekisi molee teneli goo (Matiyu 22:15-22, Luka 20:20-26)

¹³ Osoloso hamamee Yu odoowo wiligi tebisa oso Yesuye Loum gamalee mapoo goo tokenee abo takalame gooleeso. Esemme diayo Pelisi odo abo sabolo Helodeeyo mooloogoodoo odo abo sabolo Yesu mapoo gamenee takalame diye diso. ¹⁴ Diayo yimapoo sibilesa egeesee takaso, “Eligili odo, iba gooleedooso, no tei goo takeli odo. Osoloso no odo bolo koo ebili, osoloso nayo odo kolo mapoo koo egeli. Osoloso nayo Godeeyo eli odo susuga mapoo tei eligi moloso. Esiga Loum gamalee wiligi odo Sisa mapoo tekisi molee tenelai

tekepowo o tokeneeyo? ¹⁵ Iyo tenelaisomo o tenelaimoyo?" diayo Yesu mapoo woosaso.

Eseme Yesu yo diayo gamenee takalame si gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, "Bei kasimaga niyo a ka kukulo ogoowala? Niba molee ko hedepe a agalaiya tosibe," diso.

¹⁶ Eseme diayo Yesu mapoo molee ko hedepe tosibilesa teneme, yayo dimapoo takaso, "Hagee odoo agamo mudu do osoloso agamo hu do?"

Eseme diayo yimapoo nei takaso, "Sisayo mudu sabolo hu sabolo molo," diso.

¹⁷ Eseme Yesuye dimapoo takaso, "Sisayo bi Sisa mapoo tenee. Osoloso Godeeyo bi Godee mapoo tenee," diso.

Eseme diayo Yesuye taka dume dia howoogaso.

Toloso see hogabili eyo goo Yesu mapoo woosa

(Matiyu 22:23-33, Luka 20:27-40)

¹⁸ Osoloso midoo ma kuloduga hogoogabili goo mauwe dee takeli, Sedisi odoo, diayo Yesu ma sibilesa gamenee takalame egeesee woosaso, ¹⁹ "Eligili odoo, Moseseeye imapoo tei eligilone egeesee eligiso, gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei ta eyo osobo bau huloso emeiyo hu maga holo sologa-magalaiso. ²⁰ Omolo dio 7 debeiso. Esino daga emeiye sobo huloso holo soomagelega taso. ²¹ Osoloso omoloye emei ta eyo osobo bau huso, esino holo soomagelega taso. Osoloso omolo hee domo oso bau see huloso, holo soomagelega taso. ²² Egeesee seemeleso omolo dio susuga 7 holo soolooga magelega weidaso, osoloso sobo bau sabolo taso. ²³ Bei sobo yo giso 7 oso huyaga, toloso hogabilei beame omapoo, yo agamo sobo dalaisomo?"

²⁴ Yesuye dimapoo nei takaso, "Niba goo doopoo gweli odoo, bei niba Godeeyo to oso booka maga taka sabolo Godeeyo kitulugu sabolo niba gooleede. ²⁵ Bei toloso hogabilei beame omapoo giso

sabolo sobo sabolo huleime. Esino diba keimi ma dokodoo Godeeyo momaiye masi dabalaiso. ²⁶ Toloso hogabilei goo, niba Moseseeye booka mapoo hogugu niyo hesigileyo? Ebelehem, Aisek, osoloso Yekob olo taso. Esino homo douso nademe, paiya beame omapoo Godeeye Mosese mapoo egeesee takaso, 'Epedee hamapoo a Ebelehemyo Godee, osoloso a Aisekeeyo Godee, osoloso a Yekobyoo Godee,' diso. Odoo hagee weidaso, esino dibada dio oso epedee hamapoo gie doso. ²⁷ Esiga yo odoo weida eyo Godeenee, odoo gie hagee do eyo Godee. Esino niyo odoo toloso see gie badeli talaime dee gooleega, niba goo doopoo gweli odooso."

Tei magoo kaso toowa ka molosomo?

(Matiyu 22:34-40, Luka 10:25-28)

²⁸ Tei eligili odoo hee diayo toso agadigamelee omapoo sibilesa badolone dumeleeso. Osoloso Yesuye Sedisi odoo mapoo to nei tekepo taka dume, yayo Yesu mapoo egeesee woosaso, "Tei magoo kaso toowa ka molosomo?" diso.

²⁹ Eseme Yesuye nei takaso, "Tei magoo toowa hagoso, 'Isalael (Yu) odoo niba dui! Ibada Lodee Godee hedepe. ³⁰ Esiga nee Lodee nee Godee nee sooloo ma kulodu googoolee sabolo, nee su susuga sabolo, osoloso nee kitulugu sabolo oso dia sooloo dele.' ³¹ Osoloso tei magoo toowa hee hagoso: 'Nee su no nediliyo egee sooloo dolo egeesee masi, nemegei nayo dia sooloo dele.' Tei magoo toowa aboso, tei bakadio hagee dagadile," diso.

³² Osoloso tei eligili odoo yayo see Yesu mapoo nei takaso, "Eligili odoo, nayo tei goo olo takaso. Esiga Godee hedepe badoso, Godee hee mauwe. ³³ Esiga gala hu woloso siloso Godee mapoo teneli sabolo, bi abo teneli sabolo, tei oso taka hagee haga goo toowanee. Esino tei magoo bakadio hagoso goo toowa ka moloso: Nee sooloo ma kulodu googoolee sabolo,

nee su susuga sabolo, osoloso nee kitulugu sabolo oso, dia sooloo dele. Osoloso nee su no nediliyo egee sooloo dolo egeesee masi nemegei nayo dia sooloo dele,” diso.

³⁴ Esemé Yesu odoo yayo to nei tekepo taka dume yimapoo egeesee takaso, “No Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei koola bado,” diso. Esemé odoo aboso goo abo yimapoo woosalai obume poogooso.

Keliso agamo owolowo?

(Matiyu 22:41-46, Luka 20:41-44)

³⁵ Hamamee Yesuye Yu odoowo tei moso tegei kulodu odoo susuga mapoo eligilone yayo woosaso, “Bei kasimaga tei eligili odoo diayo Keliso Debidiyo amawe dee ka takeliyo?

³⁶ Debidiye to kitulugu sabolo Dio Tei maga takaso,

‘Godeeye mo Lodee (wiligi odoo toba) mapoo takaso:

“No abolo wiligi doloso badalame mo dee deede dokolo bie. Osoloso nee ha teli odoo nama hemi deebée dalaiso.’”

³⁷ Debidiye Keliso mapoo ‘Mo Lodee’ diso. Esino bei kasimaga tei eligili odoo diayo ‘Keliso Debidiyo amawe dee ka takeliyo? Kelisoye Lodee osoloso Debidiyo amawe dalai tebiayo? O, Keliso yo Lodee osoloso yo Debidiyo amawe oso.”

Odoo susuga goomogolone o to mapoo medee duso.

Yesuye tei eligili odoo dia goo taka

(Matiyu 23:1-36, Luka 20:45-47)

³⁸ Yesuye odoo susuga mapoo eligilone egeesee takaso, “Niba tei eligili odoo mapoo medee ege. Diba dugo dia tekepo mekikaloso silesibiliso, osoloso bi neiso teli mi mapoo debeli odoo oso diba ogoloso homo beiyopoo gasuwuloso goomoga to takalame goomogeliso. ³⁹ Diba howo gisili moso ma kulodu wiligi odoo toba eyo debi mapoo bulumulame, osoloso wo toowa nologolone debi mi mapoo wiligi odoo toowa toba eyo debi mapoo bulumulame goomogeliso. ⁴⁰ Esino diayo sobo

bauwe ebilame kukunoloso dia moso sabolo bi sabolo dibada doloso toloso omapoo dopolone, dia goo gagaloso howo dia sage gisiliso, odoo aboso diba tekepo odoo dee gooleedalame. Esino bei egeesee maga diba dala toowa talaiso.

Sobo bauso emegeidi bi teneli

(Luka 21:1-4)

⁴¹ Yesu tei moso tegei kulodu edebeeyo molee ko bokosi mapoo sooloogamelee koola mapoo badolone odoo susuga bameleeso. Bi bei odoo molee ko toowa masi sooso. ⁴² Osoloso sobo bau bi mauwe oso sibilesi molee ko ta bakadio toosooso.

⁴³ Esemé Yesu o hamamee dili odoo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo goo hee toowa taka, odoo susuga molee ko sooso, esino sobo bau bi mauwe hagoso molee ko bakadio tooso oso dagadiso. ⁴⁴ Bei odoo diba bi bei, esino dia bi abo pepoko ka tooso. Esino sobo bau yo bi mauwe yayo sibilesi, o wo talame magoo melee molee ko pepoko olo susuga toosooso.

13

Yesuye Godeeyo tei moso tegei oso tokenee palai goo taka

(Matiyu 24:1-2, Luka 21:5-6)

¹ Beeame omapoo Yesu tei moso tegei pogoloso dimeleeno, o hamamee dili odoo heeso sibilesi yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, ibada tei moso yoso tegei medee tekepo hagee, no ege, osoloso yo toowa medee tekepo, no ege,” diso.

² Esemé Yesuye to nei yimapoo egeesee takaso, “Tei moso tekepo tegei epedee no hagee ogo, hamamee guobigileiso, eseega yo hede peso yo hee ma topudoo malaime,” diso.

³ Osoloso Yesu Olipi mubi dokodoo tei moso tegei ma hodiokoo bolone badoboome, Pita, Yemes, Yonee, osoloso Endulu diayo dibusomo sibilesi yimapoo woosaso, ⁴ “Nayo imapoo takee, goo susuga hagoso kopolone ka peledobalaiyo? Osoloso

goo susuga hagosu sibilei koola topooga iyo goo mudu opusomodi kasi ogoloso ka gooleedalaiyo?” diso.

⁵ Esemé Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Niba obeeamo, odoo heeso nimapoo gamenee takeeyaga. ⁶ Odoo bei oso sibileso ‘A Kelisoso’, dee takalaiso. Diayo egeesee takooga, odoo susuga peegoo gilimado dileiso. ⁷ Osoloso nee mosobia koola mapoo ha to osoloso, mosobia eli sage mapoo ha to dee taka duga, niba haga na ebige. Goo susuga peledabalaiso, esino hoo poogoo ogosonee. ⁸ Osoloso mosobia heeso mosobia hee mapoo nei ha to nei ha to dalaiso, osoloso mipoo toowa hamapoo mosobia opusomodi mapoo mibia toowa sibileiso. Osoloso nei me pagalaiso. Esino goo susuga hagosu peledobooga, soboso holo soomagalame si dadala masi si dadalaiso, bei dala beeamé mimooloogoo oso.

⁹ Esiga goo susuga hagosu peledobooga, niba obeeamo. Edebeeyo niba goo palabalai mapoo iyado dileso, howo gisili moso tegei ma kulodu niba wologolaiso. Osoloso amapoo tei too maga niba wiligi toowa tebisa odoo dibada mudu giyopoo gilimado peleso mo goo dimapoo takalaiso. ¹⁰ Mi hoo pagalai hoogoo mologa, mo tekepo hagee daga edebeeyo mi susuga mapoo takomo dileso, odoo susuga duloso tebia mapoo. ¹¹ Osoloso edebeeyo niba goo palabalai mi mapoo ido duga, niyo takalai goo haga na koude. Bei niyo takalai googolee tekepo nimapoo Godeeye tenelaiso. Esino niba nibusomo to takalaime, Dio Tei oso nibulo toholoso to ka takalai.

¹² Omeiye omolo teli mapoo ido dilame tiasalaiso. Osoloso omaye owolo sabolo teli mapoo ido dilame tiasalaiso. Osoloso holaisoso mesilega pogoloso, oma dio owee dio teli mapoo gilimado dileiso. ¹³ Bei niyo amapoo tei too maga odoo susugasu niba hegileiso. Esino odoo agayo o

tei too kalawoloso dalaso dileso hoo poogoo mapoo ka peledobooga, yo gie badeli talaiso.

¹⁴ (Hesigeli odoo, no goo hageeyo bei medee gooleede.) Tei moso mapoo Godee hegili bi tokenee mudu opusomodi bi oso melega pagalaimi mapoo molo ogoga, Yudiya mi omapoo debeli odoo mubi dokodoo saga kukulo pele. (Bi tokenee hagosu Godeeyo howo woola tei moso tokenee palaiso, esiga Yu odoo oso tei moso kulodu gasibileso Godeeyo hu dokodoo poudalame sibilame goomogalaime.) ¹⁵ Osoloso odoo moso hau mapoo badoga, bi talame moso kulodu na gadi. ¹⁶ Osoloso odoo homolee mapoo nei howo sogomo siloga, o mosopoo gidei na tadi. ¹⁷ Esiga sooloo dolo, sobo koowasi moodooga sabolo osoloso sobo holowee too neli sabolo beeamé omapoo kukulei beeamé tekepo agalaime. ¹⁸ Esiga Godee mapoo toodagee. Bei goo hagosu wau beeamé mapoo sibilega pagalame. ¹⁹ Bei beeamé omapoo dala goo toowa sibileiso. Esiga mi toowa bei mimooloogoo omaga simi, dala toowa hageesi edebeeyo egele. Esiga dala hagosu dileso hoo poogooga, hamamee dala goo hageesi see agalaime. ²⁰ Esiga Godeeye dala beeamé deiyepo moodoolaiso. Esino yayo beeamé sage magoo diepi, odoo susuga gie badele pegeli. Esino dala ma kulodu Godeeye hesiga odoo abo gooleepugulone dala beeamé see deiyepo moodoolaiso. ²¹ Beeamé omapoo edebeeyo nimapoo sibileso, ‘Ege! Keliso hagosu,’ o ‘Yo koo badosu,’ dee takooga, niyo dimapoo tei na te. ²² Bei gamenee Keliso sabolo osoloso gamenee Godeeyo to tosili odoo oso sibileso Godeeye hesiga odoo wulo gilimilame goo toowa mudu opusomodi moodoolaiso.” ²³ Esiga Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba obeeamo! Goo hagee sibilei molome, ayo goo susuga nimapoo takaso.”

Yesuye see sibilei goo
(*Matiyu 24:29-44, Luka 21:25-33*)

²⁴ “Beeame omapoo dala goo toowa me pogoloso, hamamee,

‘osoko neligidi pigileiso, osoloso a sabolo gadee pigileime.

²⁵ Osoloso giwo keima dokodoo tikedibileiso, osoloso kitulugu bi toowa keima dokodoo egee molo Godeeye halabileiso.’

²⁶ Beeame omapoo odoo susuga oso Odoo Holo, a kolobo ma kuloduga gadeepugu sabolo kitulugu sabolo siboga agalaiso. ²⁷ Osoloso ayo sibileso, mo momaiye susuga diye dalaiso, Godeeye hesiga odoo mi toowa mapoo egee do iyadalame.

²⁸ Esiga niba sokai (homo) maga goo goolee medee te. O du sisi-galoso mouloso see pisigaga, mi kibilei koola tooboo dee goolee.

²⁹ Egeeseega ayo nimapoo taka goo oso peledaba ogoga, Odoo Holo, a sibilei dia koola tooboo dee goolee.

³⁰ Ayo tei goo nimapoo taka, epedee beeame hamapoo odoo hagee do wedilega doga, goo susuga hagoso peledobalaiso. ³¹ Kei sabolo mi sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to kookaiyo moloso osee malaiso.”

³² Osoloso Yesuye egeesee takaso, “Odoo susuga goo hagoso sibilei beeame sabolo osoko howo sabolo gooleede. Osoloso momaiye keimi ma dokodoo egee do sabolo, Godeeyo owolo abolo gooleede. Esino hedepe ma Godeeye gooleedoo.

³³ Osoloso beeame oso sibilei nibolo gooleede, esiga niba moodoo doloso bolone ka deebee. ³⁴ Odoo Holo, ayo sibilei egesi moloso, edebeeyo mi hee mapoo dulone, o tou teli odoo mapoo moso hagee gibamelee, dee takoloso dileiso. Osoloso yo tou teli odoo mapoo moso egee gibadalai maga tou opusomo opusomodi pileiso. Osoloso osulu gibalai odoo mapoo yayo see wedi sibilei maga egeesee takalaiso, ‘Medee be!’

³⁵ Esiga mosowo oma masi aso. Esiga niyo medee be! Bei ayo sibilei beeame niba gooleede. Habe sibumobeele, o gesi domo sibumobeele, o kudi takooga sibumobeele, o gesikolodee sibumobeele. ³⁶ Osoloso ayo saga sibileso ogoga, niba tiesa molo agalai tekeponee. ³⁷ Ayo nimapoo to taka see odoo susuga mapoo takooso, niba moodoo doloso, bolone ka deebee,” diso.

14

Wiligi odoo tebisa oso Yesu wolomalame to mou goo

(*Matiyu 26:1-5, Luka 22:1-2, Yonee 11:45-53*)

¹ Osoloso Godeeye gababia goolee pugu wo nalai sabolo osoloso wo mosoowe nalai beeame bakadio hoo-goo meleeso. Esem tei moso wiligi tebisa odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo diayo Yesu toloso mada wolomalame eli esiamo silesibiso. ² Esino diayo diso nediliyo egeesee takaso, “Iyo wo ne hamapoo yo toloso wolomalaime, bei odoo susuga oso imapoo kamanaloso ibolo biligiyaga,” diso.

Betani mi mapoo soboso bo i sisi-gagili medee tekepo oso Yesuwo wiligi mapoo soo goo

(*Matiyu 26:6-13, Yonee 12:1-8*)

³ Yesu Betani mi mapoo Saimon daga kolo e bia masi eyo mosopoo badolone nei nameleeso. Esem sobo heeso bo i sisi-gagili medee tekepo mai masi pepoko, o hu abasta, omapoo keedo simiso. Yo sibileso bo i sisi-gagili medee tekepo keeso, o hu nad, me gooboopuguloso, Yesuwo wiligi mapoo sooso.

⁴ Esem odoo abo omapoo debi oso ogoloso komonolone diso nediliyo egeesee wosogaso, “Bei kasimaga sobo yayo bo i sisi-gagili medee tekepo goo mauwe mapoo sologo pugulone ka mauwe paga pele?” diso. ⁵ “Yayo bo i sisi-gagili medee tekepo ee odoo mapoo neiso talame tenee diepi, molee toowa 300 ee toloso bi mauwe odoo mapoo

teneli.” Diayo dee takoloso, sobo yimapoo kamanaso.

⁶ Esemé Yesu ye dimapoo nei takaso, “Yimapoo egeesee na takee. Bei kasimaga niyo yimapoo kamanaloso ka takala? Yayo amapoo goo tekepo moodoso. ⁷ Esiga bi me odo beame susuga nibolo dabalaiso. Esiga niyo diba gooleepuguga, diba biso pidilei tekepo. Esino beame susuga ma kulodu a nibolo badalaime, esiga niyo beame susuga omapoo a pidileime. ⁸ Esiga sobo hagoso yayo moodolai dee goolee goo ee amapoo moodoso. Yayo mo suso hamamee midoo ma kulodu malai goo ee goolee pugulone, bo i sisigagili medee tekepo oso amapoo sooso. ⁹ Ayo nimapoo tei goo hee taka, edebeeyo mi toowa mapoo to medee tekepo takomo duga, sobo hagoso amapoo moodoo goo ee see takalaiso, osoloso diayo yo see goolee pigilame,” diso.

Yudaseeye Yesu toloso ha teli mapoo tenelame to tiasoo goo (Matiyu 26:14-16, Luka 22:3-6)

¹⁰ Osoloso Yesu o hamamee dili 12 ma kulodu odo hee Yudasee Isakeliyot yayo tei moso wiligi tebisa mapoo dilesos Yesu dimapoo tiasalame diso. ¹¹ Esemé diayo o goo dume, dia goomogolone yimapoo molee nei tenelame to takoloso tei magooso. Esemé Yudaseeye Yesu toloso dimapoo tenelame eli esiamo silone beame tekepo bameleeso.

Yesu ye o hamamee dili odo sabolo Godeeye gababia wo ne goo (Matiyu 26:17-25, Luka 22:7-14,21-23, Yonee 13:21-30)

¹² Osoloso wo mosoowe nalai beame oso mimooloogooga, daga hoogoo Godeeye gababia omapoo Yu odo dibada amawe piligilega poogoo ee goolee pigilame, diayo Godeeye gababia wo nali beame omapoo, diayo sipi be hu molubogie kakauwa wologaliso. Esemé Yesuwo hamamee dili odo oso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Nayo iba

kamapoo dilesos Godeeye gababia wo nalai moodolai ka goomogolo?”

¹³ Esemé Yesu o hamamee dili odo bakadio diye dolone egeesee takaso, “Niba Yoluselem mi toowa mapoo diadee. Osoloso niba omapoo dilesos ogoga odo howo keedoloso eli domopoo dumologa tugodalaiso, osoloso niyo yimapoo hamamee deede. ¹⁴ Osoloso yo moso kulodu gaduga, moso eyo oma mapoo egeesee takee, ‘Eligili odo oso egeesee taka, “Ayo mo hamamee dili odo gilimadoloso, Godeeye gababia wo nalame debi poopa gooboogoo kasomo?”’ dee takee. ¹⁵ Osoloso yayo niba moso dokodo ido peleso debi poopa gooboogoo toowa olo moodoo doloso melee eligileiso. Esiga ibada wo niyo omapoo moodee,” diso.

¹⁶ Esemé Yesu o hamamee dili odo bakadio oso Yoluselem mi toowa mapoo diadeeso. Diba omapoo dilesos egeino, goo Yesu ye dimapoo taka goo susuga ee molome egeiso. Esemé diayo Godeeye gababia wo nalai omapoo moodooloso, diba see Yesu ye o hamamee dili odo abo sabolo debee mapoo wedi diso.

¹⁷ Osoloso habedee mapoo Yesu o hamamee dili 12 sabolo sibilesos moso omapoo peledabaso. ¹⁸ Diba omapoo wo nolone dopome, Yesu ye dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo tei taka, mooloogoodoo hagee ma kulodu odo hee abolo wo hagee namolo oso a tiasalaiso.”

¹⁹ Esemé Yesu o hamamee dili odo oso to hagee dume, dia gooheleme, diayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Ayonee, o ayowo?” diso.

²⁰ Esemé yayo dimapoo nei takaso, “12 odo mooloogoodoo hagee ma kulodu, odo agayo abolo wo podoloso homokoko si eyo i daga keedoloso bedi mapoo olugu doloso naga, odo oso a tiasalaiso. ²¹ Esiga Godeeyo toso daga hoogoo booka mapoo taka Odo Holo, a talaiso, diso. Esiga to ee dodolone a talaiso.

Esino Odo Holo, a wolomalame tiasili odo yo dala toowa talaiso. Esiga oweeye yo soomagelega poogoo diepi, yo tekepo peliyo,” diso.

Lodee goolee pugu wo ne goo
(*Matiyu 26:26-30, Luka 22:19-20*)

²² Osoloso diba wo nalaga molome, Yesuye wo toloso, Godee mapoo goomoga toodagoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odo mapoo pulone egeesee takaso, “Ne, hagee mo suso,” diso.

²³ Osoloso yo see geleipi ko i kapu mapoo keeso toloso, Godee mapoo goomoga toodagoloso, dimapoo teneme, diayo susuga homokoko i neso.

²⁴ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Hagee mo sawo. Godeeye olo takaso, ‘A odo bei sabolo hedepe dalaiso,’ diso. Esiga goo hagoso peledabalame mo sawo peegoo sologo pigileiso. ²⁵ Esiga ayo nimapoo tei goo hee taka, a epedee hamapoo geleipi ko i keeso see nalaimo. Esino hamamee Godeeye wiligi doloso badalai mi mapoo geleipi ko i keeso dia nalaiso.”

²⁶ Osoloso diba goomoga kosaiya pouloso, see Olipi mubi dokodoo paladeeso.

Pitaye Yesu boobado pigilei maga Yesuye taka goo
(*Matiyu 26:31-35, Luka 22:31-34, Yonee 13:36-38*)

²⁷ Esem Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niyo susuga a pogoloso kukulo dileiso. Bei Godeeyo toso booka maga egeesee takooso,

‘Godeeye sipi be hu bali odo ee wolomalaiso, osoloso sipi be hu susuga oso yimaga peegoo kukulo dileiso.’”

²⁸ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “A ta maga see hogabuloso, malalo dileso, Gelili mi toowa mapoo niba tugodalaiso.”

²⁹ Esem Pitaye Yesuye to taka duloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Haye! Odo aboso no pogoloso diadeega, ayo no pogoloso dileime.”

³⁰ Esino Yesuye yimapoo see egeesee takaso, “Ayo namapoo tei taka, gesi hamapoo kolokoloso taka bakadio delega, malalo hoogoo mologa, nayo bakadio hedepedi omapoo ‘A yo gooleedele’, dee takalaiso.”

³¹ Esino Pitaye Yesuwo to su mapoo to kitulugu sabolo nei egeesee takaso, “Ayo egeeseelaimo! Edebeeyo no wolomaga, a nobolo talaiso.” Esem Yesuwo hamamee dili odo susuga to hedepe egeesee takaso.

Yesuye Getesemeni homolee mapoo Godee mapoo toodagemelee goo

(*Matiyu 26:36-46, Luka 22:39-46*)

³² Osoloso Yesu o hamamee dili odo sabolo Getesemeni olipi homo segei homolee omapoo sibadeeso. Osoloso Yesuye o hamamee dili odo dimapoo egeesee takaso, “A dileso Godee mapoo toodagalaiya, niba hamapoo deebese,” diso. ³³ Osoloso yayo dulone Pita, Yemes osoloso Yonee gilimadoloso diso. Yesu yo omapoo dileso badoboome, goohele goo sabolo su ma kulodu hegi goo oso yimapoo simiso. ³⁴ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Mo su ma kulodu goohele goo oso sibilone, a teyaga. Esiga niba hamapoo dopolone toodagolone deebese,” diso.

³⁵ Osoloso yo dimaga pepoko hoogoo dileso, ebiso miyomoo tugusaloso balaboo tialoso molone Godee mapoo toodagaso, yimapoo dala toowa egee sibo Godeeye yimaga peegoo tokopigilame. ³⁶ Yayo toodagolone egeesee takaso, “Ma, mo ma! Goo susuga namapoo kalawanee. Esiga dala toowa oso amapoo hagee sibo, nayo peegoo magalai soowayo? Esino nayo goomoga goo moodee, ayo goomoga goonee,” diso.

³⁷ Osoloso Yesu dokodoo toodagoloso wedi dileso egeino, o hamamee dili odo bakadio hedepedi tiesa molome egeiso. Esem yayo Pita tidipuguloso yimapoo

egeesee takaso, “Saimon, no tiayo? No beame deiyepo hamapoo abolo bolone badalai tebiledo? ³⁸ Esiga niba bolone Godee mapoo todagolone deebée, niba kukuli goo mapoo homodobiaga. Bei nibada googoolee oso goo tekepo talame goomogoso, esino nibada su oso goo tokenee talame goomogoso,” diso.

³⁹ Osoloso yo see wedi dileso, Godee mapoo todagolone goo hedepe onosee todagaso. ⁴⁰ Osoloso yo see dimapoo wedi sibilesó egeino, diba tiesa molome egeiso, bei diba tila paga oso howo seme. Osoloso diayo Yesu mapoo to nei takalai gooleedele poogooso.

⁴¹ Yesu yo see bakadio hedepedi mapoo todagoloso, o hamamee dili odoó mapoo wedi sibilesó, diba tidipuguloso egeesee takaso, “Niba hosolone wulo tiesa malala? Tia olo oso! Odoó Holo, a tokenee odoó mapoo tolosó tenelai beame olo epedee hamapoo sibo. ⁴² Ege, a tiasili odoó sibo. Teebee, iba diba tugodalame dimo!” diso.

Edebeeyo Yesu too goo

(Matiyu 26:47-56, Luka 22:47-53, Yonee 18:3-12)

⁴³ Yesu yo to takomolome, o hamamee dili odoó hedepe, Yudasee, omapoo peledabaso. Odoó bei Yudaseebolo sibulone Yesu talame wei sabolo kaiya sabolo tolosó tosibadeeso. Odoó sibadee hagee, tei moso wiligi odoó tebisa sabolo, tei eligili odoó tebisa sabolo, Yu wiligi odoó tebisa oso, diba diye diso.

⁴⁴ Yudasee yo sibilame badolone, Yesu talai odoó mapoo egeesee takaso, “Ayo dileso odoó tolosó adaga, odoó oso. Esiga niyo dileso yo tolosó medee bolone ido di,” diso. ⁴⁵ Osoloso Yudasee yo odoó mooloogoodoo pogoloso dileso, Yesuye tebidi mapoo hoogoo dileso, yayo egeesee takaso, “Eligili odoó!” dee takoloso, Yesu adaso. ⁴⁶ Esemé odoó abo oso sibilesó Yesu tooso. ⁴⁷ Esino Yesu o hamamee dili odoó hee koola omapoo tebidi oso o kaiya

tadoloso, tei moso wiligi toba eyo tou teli odoó kaiyaso woomeleso eyo doopoo poogoome, dulu asooso.

⁴⁸ Esemé odoó Yesu talame sibadee dimapoo Yesuye egeesee woosaso, “Niyo goolee a heli teli odoó oso badoboome a talame kaiya sabolo wei sabolo tolosó ka sibadeeyo? ⁴⁹ Osoloso ayo beame susuga tei moso tegei ma kulodu eligimili niyo egeiso. Esino bei kasimaga niyo a omapoo telega ka poogoowo? Esino Godeeyo to booka oso taka ee dodolone, niyo epedee sibilesó a ka toso,” diso. ⁵⁰ Esemé Yesu o hamamee dili odoó susuga oso yo pogoloso kukulo diadeeso.

⁵¹ Osoloso odoó gie kauwa dugo booloso, Yesu diayo tolosó dime hamamee deedeé diso. Esemé diayo yo ogoloso, yibolo talame o dugo mapoo temeleso, o dugo puo pugno. ⁵² Esino o dugo dimapoo yane pogoloso, yo bododiwe piaso.

Yesu wiligi odoó tebisa mapoo goo palabalame ido di goo

(Matiyu 26:57-68, Luka 22:54-55,63-71, Yonee 18:13-14,19-24)

⁵³ Osoloso diayo Yesu idoloso tei moso tegei wiligi toba eyo mosopoo, tei moso wiligi odoó tebisa sabolo, Yu odoó wiligi tebisa sabolo, tei eligili wiligi tebisa sabolo oso mooloogoodoloso debei omapoo ido diso. ⁵⁴ Esemé Pitaye hamameedeé Yesu deedeé dileso, tei moso wiligi eyo moso belee ma kulodu badebeiso. Yo omapoo badolone tei moso gibali odoó sabolo kekeiseme dou hameleeso.

⁵⁵⁻⁵⁶ Esemé tei moso wiligi tebisa sabolo osoloso Yu wiligi tebisa sabolo oso Yesu wolomalame goo tokenee esiaso. Osoloso odoó susuga oso Yesuwo hu maga gamenee takolone goo mudu opusomo opusomodi takaso. Esino diayo to mudu opusomo opusomodi taka ma kulodu, tei goo egele.

⁵⁷ Esino odoó aboso tebisaloso, Yesuwo hu maga gamenee egeesee takaso, ⁵⁸ “Iba odoó hagoso egeesee

takeme duso, 'Edebeeyo tei moso tegei hagee ayo guopuguloso, see beame bakadio hedepedi ma kulodu tei moso dia takalaiso. Esino edebeeyo takalaima,' yayo dee takeme duso," diso. ⁵⁹ Esino diayo to mudu opusomo opusomodi taka ma kulodu tei goo egele.

⁶⁰ Esemte tei moso wiligi odoo toba oso odoo susuga mooloogoodoo ma kuloduga taba molone Yesu mapoo egeesee woosaso, "Edebeeyo nee hu maga goo mudu opusomo opusomodi egee takoo maga nayo to nei dimapoo takalaisomo?" ⁶¹ Esino Yesuye to nei takele poogooso.

Esemte tei moso wiligi odoo toba oso to see Yesu mapoo egeesee woosaso, "No Godeeyo owolo, Keliso somo?" diso.

⁶² Esemte Yesuye to nei egeesee takaso, "O, aso. Esiga hamamee Odoo Holo, a ma Godee kitulugu eyo dee deede dokolo buloso yibolo wiligi doloso badoga niyo agalaiso, osoloso keimi ma dokodooga, kolobo ma kuloduga see wedi siboga niyo agalaiso," diso.

⁶³ Esemte tei moso wiligi odoo toba oso to hagee dume, dia komolone o dugo tologo puguloso egeesee takaso, "Bei kasimaga iyo yimapoo goo abo ka esileiyo?" ⁶⁴ Bei yayo 'a Godeeyo owolo oso' dee taka maga, yayo Godee mapoo mesilega osoloso ebilega to tokenee taka, niyo olo duso. Esiga niyo goolee yimapoo ogoo goo moodolaiyo?" diso.

Esemte Yu wiligi tebisa susuga oso egeesee takaso, "Yesu dia tokenee odoo, esiga yo wolomalai tekepo," diso. ⁶⁵ Esemte odoo aboso Yesu mapoo makawo pagaso. Osoloso diayo Yesuwo howo mapoo dugoso tialogooso, dibada dee tiadoo oso mudu mapoo woolone egeesee takaso, "Nayo takeliso no Godeeso, osoloso goo susuga gooleedooso, diso. Esiga no odoo agayo woolo? Imapoo takee," diso. Osoloso tei moso gibali odoo oso yo ido dulone woomodiso.

Pitaye Yesu yo gooleedele, dee taka (Matiyu 26:69-75, Luka 22:56-62, Yonee 18:15-18,25-27)

⁶⁶⁻⁶⁷ Osoloso Pita yo tei moso wiligi toba eyo moso belee ma kulodu kekeiseme dou holone badebeiso. Esemte tei moso wiligi toba eyo tou teli sobo hedepe oso yayo badebei omapoo sibilesi yimapoo medee bameleso, egeesee takaso,

"No Naselet odoo, Yesubolo silime egei odoo hee noso," diso.

⁶⁸ Esemte Pitaye sobo yimapoo gamenee egeesee takaso, "Nayo odoo egee takoo eyo goo, a gooleedele," diso. Osoloso Pita yayo egeesee takoloso, moso belee osulu gasibili pee mapoo diso. Esemte kolokolo takaso.

⁶⁹ Osoloso tei moso wiligi toba eyo tou teli sobo yayo Pita see omapoo tebidi egeme, yayo odoo abo yibolo tebidi omapoo egeesee takaso, "Odoo hagee tei Yesubolo sili hee yoso," diso. ⁷⁰ Esemte Pitaye see takaso, "Haye! Asonnee," diso.

Esemte diba pepoko dobooso hamamee, odoo abo koola hamapoo tebidi oso Pita mapoo see egeesee takaso, "Bei no Gelili odoo osoloso Yesu sabolo Gelili odoo, esiga no Yesubolo sili odoo hee noso," diso.

⁷¹ Esemte Pitaye to kitulugu sabolo egeesee takaso, "Ayo tei goo takel-ega poogooga, Godeeye amapoo dala toowa tenelai goomogo! Niyo odoo egee takoo a gooleedele!" diso.

⁷² Osoloso Pita yo egeesee takoloso epedee omapoo, kolokoloso taka bakadio diso. Esemte Pita Yesuye yimapoo to taka hagee goolee puguso, "No kolokoloso taka bakadio delega, malalo hoogoo mologa, nayo bakadio hedepedi omapoo 'A yo gooleedele' dee takalaiso." Esemte Pitaye to hagee goolee pugume, goohele toowa sibume, dia pisaso.

15

Yesu Paillet mapoo ido di goo (Matiyu 27:1-2,11-14, Luka 23:1-5, Yonee 18:28-38)

¹ Osoloso gesikolodee mapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu wiligi tebisa sabolo, osoloso wiligi odoo tebisa abo susuga oso goo hee moodoolai to mouso. Osoloso diayo to mouloso, Yesuwo dee mapoo tiso tialogoloso, Loum gamalee mi toowa wiligi odoo toba, Paillet mapoo ido dilesos teneeso.

² Esem Paillet yayo Yesu mapoo egeese woosaso, “Yu odoowo wiligi toba nosomo?”

Esem Yesuye nei egeese takaso, “O, no egee takooso,” diso.

³ Esem tei moso wiligi odoo tebisa oso Yesu tokenee goo bei tooso doloso, dia gigidiso. ⁴ Esem Pailleteeye see Yesu mapoo egeese woosaso, “No odoo susuga oso nee goo maga mudu opusomo opusomodi egee takoo omapoo nayo to nei takalaimoyo?” diso.

⁵ Esino Yesuye to nei takele. Esem Paillet yayo goo hagee ogoloso hoowaso.

Pailleteeye Yesu wolomalame woosa goo

(Matiyu 27:15-26, Luka 23:13-25, Yonee 18:39—19:16)

⁶ Osoloso dugo susuga ma kulodu, Godeeye gababia wo ne beame omapoo, odoo susuga goomogalame, Pailleteeye odoo hee neliga moso ma kulodu badeli, odoo yo toloso peegoo di, dee takeliso. Esino yo daga odoo susuga oso goomoga odoo hu hesiaga, odoo ee toloso neliga moso tegei maga peegoo di, dee takeliso. ⁷ Beame omapoo odoo hu Balabas yayo daga o odoo sabolo Loum gamalee odoo sabolo biligameleso, diayo odoo hee wolomaso. Esiga yo neliga moso tegei ma kulodu badebeiso. ⁸ Osoloso odoo mooloogoodoo oso sibilesos, Paillet mapoo egeese takaso, “Nayo neliga moso ma kulodu badeli odoo hee peegoo di, dee takeliso. Esiga nayo dugo hamapoo odoo hee neliga moso maga peegoo di, dee takee,” diso.

⁹⁻¹⁰ Esino tei moso wiligi odoo tebisa oso Yesu mapoo koolone yo toloso Paillet mapoo sibilesos tenee yayo ogoloso, gooleedooso. Esem Paillet yayo odoo susuga mapoo woosaso, “Ayo Yu odoowo wiligi toba ee peegoo di, dee takalaiyo?” diso.

¹¹ Esino tei moso wiligi odoo tebisa diayo odoo susuga mapoo to pupulone, Paillet mapoo egeese takee diso, “Iba Yesu gowoo, esino Balabas neliga moso maga peegoo di, dee takee,” diso.

¹² Esem Paillet yayo dimapoo woosaso, “Ayo Balabas neliga maga peegoo di, dee takooga, niyo odoo hee hagee, Yu odoowo wiligi toba, dee takeliso. Esiga ayo yimapoo ogo goo moodoolaiyo?” diso.

¹³ Esem diayo agadilone Paillet mapoo takaso, “Yo homo bulubo magoo mapoo yoguso enige!” diso.

¹⁴ Esem Pailleteeye woosaso, “Bei kasimagayo? Yayo ogo tokenee toowo?” diso.

Esino odoo susuga oso dia agadilone egeese takaso, “Yo homo bulubo magoo mapoo yoguso enige!” diso.

¹⁵ Esem odoo susuga goomogalame, Paillet yayo Balabas yo neliga moso maga peegoo di, diso. Esem Loum ha teli odoo oso Yesu tiso woloso homo bulubo magoo mapoo yoguso enigilame dimapoo teneeso.

Ha teli odoo oso Yesu mane goo
(Matiyu 27:27-31, Yonee 19:2-3)

¹⁶ Osoloso ha teli odoo diayo Yesu toloso Pailteeyo moso toowa medee tekepo ma kulodu ido diso. Osoloso omapoo ha teli odoo susuga gilimadoloso mooloogoodoo.

¹⁷ Osoloso diayo Yesu manolone gamenee yo wiligi odoo toba masi palame, yimapoo dugo sage bige masi mediloso, we ti sidoloso o wiligi mapoo mediso. ¹⁸ Osoloso diayo Yesu mapoo manolone egeese takaso, “Yu odoowo wiligi toba mapoo gawuloso goomoge,” diso. ¹⁹ Osoloso Yesuwo wiligi mapoo diayo weiso see woo see woo dolone, yimapoo

makawo paga demeleeso. Osoloso diayo Yesu mapoo manolone o mudu giyopoo dibada ebiso miyomoo tugusaloso wiligi gawuloso gamenee yimapoo tei to demeleeso.²⁰ Osoloso diayo Yesu mapoo mane koodobuloso, diayo Yesu mapoo dugo bige masi medi peegoo tamagoloso, see o dugo kadiso. Osoloso diayo Yesu homo bulubo magoo mapoo dokodoo yoguso enigilame peegoo ido diso.

Yesu homo bulubo magoo mapoo yoguso eniga goo

(Matiyu 27:32-44, Luka 23:26-43, Yonee 19:17-27)

²¹ Osoloso ha teli odoososo Yesu idoloso diadaga meleeno, diayo Saimon eli domopoo Yoluselem mapoo sibumolome tugodooso. Esem diayo yo idoloso Yesuwo homo bulubo magoo imado di, diso, bei Yesu kitulugu mauwe neme. (Saimon hagee Alesanda dio Lupus dio dibada oma. Yo Sailini mi mapoo badeli odoososo.)²² Osoloso diayo Yesu tolososo Golgota mi mapoo ido simiso. (Mi hu eyo bei wiligi ki mubi.)²³ Osoloso mi omapoo ido dileso, odoososo hee oso Yesu mapoo sibilesoso geleipi ko i sabolo dala mauwe pegeli meleene sabolo wuluguloso dala mauwe pagalame Yesu mapoo tenelame siso. Esino Yesuye howo egee nele pooososo.

²⁴⁻²⁵ Esem gesikolo osoko howo bakadio hedepedi pogoloso osoko pounome, diayo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso diayo Yesuwo dugo diso dimapoo topuloso puloso ma ee kasolo tomobelee doloso dasigeli pepoko dasigiso.²⁶ Osoloso odoososo heeso Yesu woloma goo eyo bei odoososo susuga oso agalame Yesuwo wiligi ma dokodoo homo boodo pepoko mapoo egeesee hoguguloso opoogoososo, YU ODOOWO WILIGI TOBA.²⁷ Osoloso heli teli odoososo bakadio sabolo homo bulubo magoo ma

dokodoo yoguso enigaso. Odoososo hee Yesuwo dee deede dokolo homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso tulugu, odoososo hee dee dopusu dokolo homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso tulugu diso.²⁸ Esiga Godeeyo to booka mapoo egeesee takoososo,

“Yo heli teli odoososo masi talaiso.” Esiga Yesuye heli teli odoososo masi talame homo bulubo magoo mapoo dokodoo molone, to hagee tei diso.*²⁹ Osoloso odoososo abo eli maga dulone, Yesu ogoloso manolone dibada wiligi wapisilone yimapoo egeesee takasoso, “Nayo egeesee takasoso, ‘Ayo tei moso guo puguloso, see beame bakadio hedepedi ma kulodu dia takalaiso.’ diso.”³⁰ Esiga no telega pagalame homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo mei!” diso.

³¹ Osoloso tei moso wiligi odoososo tebisa sabolo tei eligili odoososo sabolo diayo Yesubolo hemeeseelone diso dimapoo egeesee takasoso, “Yayo odoososo abo telega pagalame pidimo siliso, esino epedee hamapoo yo telega pagalame eyo nediliyo pidilei tebile-doo!”³² Keliso, Isael odoososo wiligi toba, yo homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo mougaso, iyo ogoloso yimapoo tei ka talai,” diso. Esem heli teli odoososo bakadio oso, homo bulubo magoo ma dokodoo diayo yoguso enigaloso molone, Yesu mapoo maneso.

Yesuye ta goo

(Matiyu 27:45-56, Luka 23:44-49, Yonee 19:28-30)

³³ Osoloso osoko olo oo domopoo topoome, neliga oso mi toowa tolososo melee, osoko howo bakadio hedepedi poogoososo.³⁴ Osoloso neliga olo mauwe pogoloso hamamee epedee omapoo, Yesuye o to oso neligidi idagolone egeesee takasoso, “Eloi, Eloi, lama sabakatani?” To eyo bei egeesee moloso, “Mo Godee, mo Godee, bei kasimaga nayo a ka poogoowo?” diso.

* **15:28:** 15:28 To hagee odoososo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoososo bei oso taka Makaye hogugu dee takeliso.

³⁵ Esemé odoo koola omapoo tebisamelee oso Yesuye to taka hagee dume, diayo egeesee takaso, “Dui! Yo Ilaisa ee i,” diso.

³⁶ Esemé odoo heeso hoguo dilesó, homo sage tolosó su mapoo dugo seme masi tialogoloso, geleipi ko i mei nali keesoo mapoo olugu doloso, Yesuye nalame o maga mapoo heligiso. Osoloso yayo egeesee takaso, “Yo epedee peegee. Ilaisaye sibilesó yo tolosó miyomoo sibabelesó bamo,” diso.

³⁷ Esemé epedee omapoo Yesuye neligi iloso taso.

³⁸ Esemé Yesuye ta beeamé omapoo, tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisimelee, Godeeye dokodooga tologo pugumo abaga mouno miyomoo sa puguso.

³⁹ Esemé ha teli wiligi odoo toba yo Yesuwo homo bulubo magooma koola omapoo topudulone, Yesuye tolone goo moodoo ogoloso, yayo egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee tei Godeeyo owolodoo,” diso.

⁴⁰⁻⁴¹ Esemé sobo abo Yesubolo Gelili abaga Yoluselem mapoo sibadee oso, eli sage abaga Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome balaga meleeso. Sobo mooloogoodoo egee ma kulodu debi, dibada hu Meli Magadalinbolo, osoloso Meli hee (Yemes pepoko dio Yoses dio dibada owee) sabolo, osoloso Salomebolo, diayo Yesu mapoo bameleeso. Sobo bakadio hedepedi hagoso daga Yesubolo Gelili mapoo silone, Yesu pidimo siliso.

Yesu midoo ma kulodu toosoo goo (Matiyu 27:57-61, Luka 23:50-56, Yonee 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Yu odoowo tei beeamé malalo hoogoo molome, diayo tei doloso dabalame bi mopododoo beeamé habe omapoo, Yosep Alimatiya odoo yayo Paileteeye badebei omapoo diso. Yo Yu odoowo wiligi topoloso badolone, Godeeye wiligi doloso badeli oso sibilei omapoo bameli, yayo ebi-lega Yesuwo su talame Pailet mapoo

woosaso. ⁴⁴ Esemé Yosepye Yesu taso dee takeme, Pailet dia hoowaso. Bei Paileteeye goolee Yesu tele gooleeso, esino Yesu olo saga taso. Esemé yayo o ha teli wiligi odoo toba Yesuye ta egei mapoo egeesee woosaso, “Yesu taso dee takemenee teiyo?” diso.

⁴⁵ Esemé o ha teli wiligi odoo toba yayo Yesu tei taso dee takeme, Paileteeye Yosep mapoo egeesee takaso, “Yesuwo su todi,” diso. ⁴⁶ Esemé Yosepye dugo sage medee tekepo moleeso tolosó, Yesuwo su homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo tomeilesó, dugoso tiadooso. Osoloso yayo Yesuwo su tolosó wulu ou sage yoso moodoo ma kulodu magooso. Osoloso yayo odoo abo sabolo yo toowa bidigamo sibilesó, wulu ou miyopoo kisiso. ⁴⁷ Osoloso Meli Magadalin dio Yosesyo owee Meli dio Yesuwo su magoo mi diayo egeiso.

16

Yesuye tolosó hogabia goo (Matiyu 28:1-8, Luka 24:1-12, Yonee 20:1-10)

¹ Osoloso Yu odoowo tei beeamé olo daga dilesó, hamamee Meli Magadalin, Yemesyo owee Meli, osoloso Salome, diayo melesenee medee tekepo sisigagili Yesuwo su mapoo hedilame moleeso misigaso.

² Osoloso sadee toowa beeamé gesikolodee osoko gie pounume, diba Yesuwo midoo agalame diadeeso. ³ Diba eli domopoo diadolone, diso dimapoo egeesee takaso, “Yo toowa wulu ou miyopoo kisi, odoo agayo bidige pigileisomo?” diso.

⁴ Esino diba dilesó egeino, yo toowa wulu ou miyopoo kisi peegoo bidige puguloso molome egeiso. Yo toowa hagee dia toowa. ⁵ Esemé sobo diayo wulu ou ma kulodu galaga dilesó egeino, odoo gie kauwa dugo sage heliye mouloso dee deede dokolo badoboome egeiso. Esemé sobo diayo ogoloso, diba dia ebigaso.

⁶ Esino yayo dimapoo egeesee takaso, “Niba na ebi. A gooleedooso, niba Yesu Nasalet odoo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga odoo ee esia molo. Esino yo hamapoo mauwe. Yo ta maga hogabiaso. Yo magoo mi mapoo niso ege. ⁷ Esiga niyo dilesa, Yesu o hamamee dili Pita dimapoo takee, ‘Niba Gelili mapoo diadee. Bei Yesu yo daga malalo Gelili mapoo duso. Esiga niba dilesa Gelili mapoo Yesu agalaiso. Bei Yesu yayo to hagee daga nimapoo takaso,’” diso.

⁸ Esem diayo goo tiadoo sabolo obulone kikilikilone wulu ou maga hoguo diadeeso. Esino diayo eli domopaga diadolone, odoo hee mapoo to takele poogooso, bei diba obume.

Yesuye daga odoo abo mapoo dilesa peledaba

(Matiyu 28:9-10, Yonee 20:11-18)

[⁹ Yesuye sadee toowa gesikolodee mapoo ta maga hogabuloso, yo daga Meli Magadalin mapoo dilesa peledabaso. Meli hagee Yesuye daga telega silone bo holo ⁷ o kulodu dohome yayo peegoo hasiso pugu sobo yoso. ¹⁰⁻¹¹ Esem Meli yayo Yesu ta maga hogabuloso sili ogoloso Yesuwo hamamee dili odoo diayo goohele sabolo pupusugulone debi mapoo dilesa egeesee takaso, “Yesu ta maga hogabuloso silime, ayo egeiso,” diso. Esino diayo to hagee dume, o to mapoo tei tele poogooso.

¹² Osoloso see hamamee Yesubolo sile sibili odoo bakadio Yoluselem abaga sibataga molome, Yesu yo mudu opusomo doloso dimapoo peledabaso. ¹³ Esem diayo Yesu ogoloso, diba see wedi dilesa, Yesuwo hamamee dili odoo dimapoo diayo Yesu egei takeme, diayo dibada to mapoo tei tele poogooso.

Yesuye o hamamee dili odoo 11 dimapoo dilesa peledaba

(Matiyu 28:16-20, Luka 24:36-49, Yonee 20:19-23, Diye Di Odoo 1:6-8)

¹⁴ Osoloso hamamee, Yesuwo hamamee dili odoo ¹¹ wo nalaga molome Yesu omapoo dilesa peledabaso. Osoloso Yesuye to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Niba tei too mauwe odoo! Bei kasimaga odoo abo oso a ogoloso, sibilesa nimapoo takeme, dimapoo tei telega ka poogoowo?” diso.

¹⁵ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba mi toowa mapoo dilesa, to tekepo odoo susuga mapoo takomo di. ¹⁶ Esiga odoo agayo to tekepo mapoo tei toloso howo sauwuga, yo badoboso, kookaiyo gie badeli talaiso. Esino odoo agayo to tekepo mapoo tei telega poogooga, yo goo palabalai beeamo omapoo dou koo semili mapoo toodalaiso. ¹⁷ Osoloso edebeeyo to tekepo mapoo tei toga, diayo mo kitulugu sabolo goo mudu opusomo opusomodi moodoogamo sile sibileiso. Esiga odoo bo holo oso paladee mo hu maga peegoo hasisileiso. Osoloso diayo to mudu opusomo opusomodi kalagalaiso. ¹⁸ Osoloso dibada deeso sa talaiso, osoloso pei i nalagaga, diba wedileime. Osoloso odoo paigiga mapoo dibada deeso sigodaga, susuga weido dalaiso,” diso.

¹⁹ Osoloso Lodee Yesuye dimapoo to taka koodobuloso, Godeeyo kitulugu oso yo keimi mapoo ido peleso, Godeebolo wiligi doloso badalame, Godeeyo dee deede dokolo peleso, biaso. ²⁰ Esem Yesu o hamamee dili odoo oso Yesuwo to ee mesilone, mi toowa mapoo to tekepo takomo diadeeso. Esem diayo goo mudu opusomo opusomodi moodoogaso, bei Lodeeye dimapoo kitulugu teneme. Bei edebeeyo to tekepo mapoo tei doloso ogoloso gooleedalame.]

To tekepo Lukaye hogugu Luka

Luka booka goo eyo bei

Odoe Luka hagee Yu dele poogoo odoo osoloso Yesuwo hamamee dili odoonee. Esino yo melesee neli odoo badolone o odoo Poloye Godeeyo to takomo sileeme yibolosee silee. Lukaye goo toowa booka hamapoo hogugu ee egeesee moloso. Goo ee, Yesu Kelisoye hedebe Yu odoono pidilame ka sibile. Esino yayo Yu odoo sabolo osoloso mipoo toowa hamapoo debeli odoo susuga sabolo pidilame ka simi. Osoloso dala ma kulodu egee do sabolo osoloso goohele ma kulodu egee do sabolo pidilame ka simi. Osoloso Yesuye odoo susuga mapoo eligimo silee goo ee o booka hamapoo hoguguso.

1-2 Godeeye ima kulodu tou temelee odoo aboso bei mooloogoo maga goo egee ogoloso diba see Godeeyo tou talame, odoo ma kulodu goo egee takomo silesibilame bei mooloogooso. Diayo egee takomo silesibo goo ee iba olo duso. Esemee goo tei duluga odoo sabolo osoloso goo tei egei odoo sabolo oso taka dulo, diayo goo ee hoguguso. 3-4 Esino goo susuga bei mooloogoo maga ayo medee gooleedooga, ayo to hagee see medee ka hoguga. Esiga Tiyopoles wiligi odoo hu toowa too, nayo du goo ee medee tei goodoo dalame, ayo namapoo to hogugu hagee ka teneeso.

Yonee odoo howo sawwidili soomagalai goo ee yebugu

5 Helodeeye Yudiya mi mapoo wiligi toboloso badebei beame omapoo, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo hee badebeiso, o hu Sekalaya. Yo Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo mooloogoodoo hee Abiyayo mooloogoodoo

ma kulodu badebeiso. Osoloso osobowo hu Elisabet, obakadio Elonowo soosoo. 6 Sekalaya dio Elisabet dio Godeeyo howo woola mapoo tekepo doloso dobolone, Godeeye kokodo taka to sabolo osoloso yayo tei magoo goo ee medee dodolone debeiso. 7 Esino diba holo soomagelega debeiso. Bei, Elisabet yo sobo deme toba, osoloso sobo adaga poloso badebei. Osoloso Sekalaya onosee olo adaga poloso badebei.

8 Beame heeso Sekalaya o mooloogoodoo oso tou talai beame simiso. Esemee Sekalayaye Yu odoo dia tei moso mapoo peleso Godeeyo howo woola tobodulone tou temeleso. 9 Osoloso Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo oso dima kulodu odoo hee hesilame diayo yo odoo hu ma ee kobumeleso Sekalaya hesiaso. Esemee diayo Sekalaya yo Godeeyo tei moso ma kulodu sisigagili medee tekepo Godee mapoo gicalagalame hesiaso. Esemee Sekalayaye Yu odoowo tei moso mapoo peleso sisigagili medee tekepo gigalegemeleso. 10 Esemee yayo sisigagili medee tekepo gigalogomolome, odoo susuga oso tei moso pee mapoo dobolone dokodoo takemeleso.

11 Sekalaya yo tei moso ma kulodu osee badoboome, Godeeyo momaiye oso sisigagili medee tekepo gigaligili dosulu deede dokolo mapoo peledoboloso tebidiso. 12 Esemee Sekalayaye momaiye ogoloso dio dulone diya ebiaso. 13 Esino Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takaso, "Sekalaya, no haga na ebi! Nayo dokodoo taka Godeeye olo duso. Nosobo Elisabet koowasi moodooloso giso holo soomagalaise. Eseega nayo holope o hu Yonee hedi. 14 Yayo namapoo goomoga toabileiso. Osoloso yo soomagooga, odoo susuga oso goomogalaise. 15 Bei, yayo Godeeyo howo woola hu toowa toloso badalaise. Osoloso yo yugune nalaimo. Esino oweeye yo soomagoo maga bei

mooloogoloso Dio Tei oso kitulugu sabolo badalaiso. ¹⁶ Osoloso yayo Isalael odo see tobu dibada wiligi odo Godee mapoo gilimado sibileiso. ¹⁷ Yo Ilayaye kitulugu sabolo badebei egeesi masi badolone, Lodeeye sibilei mologa daga malalo yayo sibileiso. Osoloso yayo odo susuga Lodeeye egee sibo goo omapoo mopoodoo dolone dobolone, ma dio sabolo owolo dio sabolo mesie goo mapoo gilimado sibileiso. Osoloso yayo Godeeyo to mapoo koo mesimo silesibili odo dia goo goolee ee see Godeeyo howo woola tekepo goo talame dia goo goolee su wudileiso.”

¹⁸ Esino Sekalayaye Godeeyo momaiye mapoo egeese takaso, “Ayo ogo goo ogoloso nayo egee takoo goo mapoo tei doloso ka gooleedalaiyo? Bei, a olo giso adaga osoloso mo sobo onosee sobo adaga,” diso.

¹⁹ Godeeyo momaiye oso yimapoo nei egeese takaso, “Mo hu ee Geibulu. A Godeeyo mudugiyopoo badeli. Ayo namapoo to tekepo hagee takalame, Godeeye a sibeye diso. ²⁰ Esino no dui! No to kelega poogoloso badalaiso. Bei, nayo mo to mapoo koo tei to. Esiga no to kelega badoga, ayo namapoo taka goo hagooso peledabalai beame tugodoo omapoo ogoloso see to kalaiso,” diso.

²¹ Sekalayaye tei moso ma kulodu badebei diya koodoowoome, odo aboso peegoo yo bolone dobolone egeese takaga meleeso, “Yo ogo goo tamalabele?” diso. ²² Sekalaya tei moso maga gasibileso, to kel-ega tobudulone, wulo deeso edidi takaso. Esemee odo susuga oso goo ee ogoloso gooleedooso, yo tei moso tegei ma kulodu badolone o howo opusomo deme, goo hee egeidoo, diso.

²³ Sekalayaye tei moso ma kulodu tou temelee beame ee koodobuloso, yo see o mi mapoo wedi diso.

²⁴ Osoloso hamamee Sekalayayo osobo Elisabet koowasi moodooloso badolone, a dee tiadoo ma kulodu Elisabeteeye o moso kuloduga peegoo gadile. ²⁵ Osoloso Elisabet eyo nediliyo egeese gweliso, “Godeeye a pidiso, osoloso ayo deme toboloso badolone odo howo woola simili goo ee yayo amaga peegoo togobuguso,” deliso.

Yesu soomagalai goo ee yebugu

²⁶⁻²⁷ Elisabet koowasi moodooloso badebei a 6 poogoloso badoboome, Godeeye o momaiye Geibulu sobo obuo Meli mapoo meiyee, diso. Meli yo Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko mapoo badeli. Esino odo hee Meli hulame badebeiso, o hu Yosep, yo Deibidi dio bala hedebe. ²⁸ Osoloso Godeeyo momaiye oso meilesi Meli mapoo egeese takaso, “Emegei, Godeeye sobo no olo hesiaso. Osoloso Godeeye nobolo hodobo badoso,” diso.

²⁹ Meli to hagee duloso goo tiademe, to hageeyo bei diya gooleeso. ³⁰ Esino Godeeyo momaiye oso Meli mapoo to nei egeese takaso, “Meli, no haga na ebi. Bei, Godeeye namapoo diya goomogoso. ³¹ No koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso. Osoloso nayo o hu Yesu hedi. ³² Yo hu toowa toloso badalaiso. Osoloso Godeeyo owolo dalaiso. Osoloso amawe Deibidiye wiligi toboloso badebei goo ee see wiligi odo Godeeye yimapoo tenelaiso. ³³ Esiga yayo Yekobowo bala ma kulodu wiligi toboloso badalaiso. Osoloso yayo wiligi toboloso badoga hoo pagalai mauwe,” diso.

³⁴ Esemee Meliye Godeeyo momaiye mapoo to nei egeese takaso, “Goo hagee amapoo egeese kasee peledabalaiyo? A sobo obuo, esiga giso dia goo a gooleedele,” diso.

³⁵ Esino Godeeyo momaiye oso yimapoo egeese takaso, “Dio Tei oso namapoo sibileiso, osoloso Godeeye kitulugu oso no gagalaiso. Esiga nayo holope soomagalame egee see

tei holo, osoloso yo Godeeyo owolo dalaiso. ³⁶ Esiga no dui! No nemisi Elisabet goolee. Yo sobo adaga poloso badolone deme toboloso badoso diso. Esino yo epedee koowasi badebei a 6 poogooso. ³⁷ Bei, Godeeye goo susuga ee moodoolai yo tebia,” diso.

³⁸ Meliye egeesee takaso, “A Godeeyo tou teli sobo. Esiga nayo amapoo taka goo ee amapoo moodoolai a goomogo,” diso. Esem Godeeyo momaiye oso Meli poogoo diso.

Meliye Elisabet agalame di

³⁹⁻⁴⁰ Osoloso beeamo omapoo Meli yo mopoodoo doloso Elisabet agalame saga diso. Yo Yudiya esia mapoo peleso, Sekalayaye badebei mi pepooko mapoo peledoboloso, see Sekalayayo mosopoo diso. Yo Sekalayayo mosopoo dileso Elisabet ogoloso emegei di to takaso.

⁴¹ Elisabet Meliye emegei di to taka du domo mapoo holope oso o beliye ma kuloduga dabaso. Osoloso Dio Tei oso Elisabet mapoo sibume, yo kitulugu tooso. ⁴² Esem yayo to neligidi egeesee takaso, “Sobo susuga ma kulodu Godeeye namapoo diya goomogolone, nama kulodu holope egee bado sabolo yimapoo diya goomogoso. ⁴³ A hu toowa too sobonee. Esino mo Lodeeyo oweeye a agalame simiso. Goo omapoo a diya goomogo.

⁴⁴ Esem nayo amapoo emegei di to takeme, holope mo beliye ma kulodu badebei oso goomogolone dabaso. ⁴⁵ Godeeye namapoo peledabalai goo ee takeme duloso tei too maga, Godeeye namapoo goomoga tenelaiso,” diso.

Meliye Godeeyo hu dokodoo poudoolone goomoga tenee

⁴⁶ Osoloso Meliye egeesee takaso, “Mo sooloo ma kuloduga Godee mapoo goomoga to taka.

⁴⁷ Osoloso mo dio oso mo Godee mo gie badeli pidili mapoo goomogo.

⁴⁸ Bei, yayo o tou teli wuluge sobo a toowa doloso gooleeso.

Esiga epedee hamaga dulone odoosusuga oso a Godeeye pidi sobo dalaiso.

⁴⁹ Bei, Kitulugu Godeeye amapoo goo toowa abo olo moodooso.

Yo tei.

⁵⁰ Edebeeyo Godee mapoo mesilone dogo,

Godeeye sooloo deli goo oso dimapoo kookaiyo osee malaiso.

⁵¹ Osoloso yayo kitulugu oso goo toowa abo olo moodoogaso.

Osoloso yayo odoosieso nediliyo tekepo doloso si howeli odoosie peegoo hasisobuguso.

⁵² Osoloso yayo wiligi odoosie tebisa diayo wiligi dalame kitulugu too hu ee peegoo tabuguso.

Esino odoosieso pepooko doloso debeli odoosie pidilone, diba dokodoo poudooso.

⁵³ Osoloso yayo nei mauwe odoosie bi tekepo oso pidiso.

Esino bi bei odoosie mosoowe peegoo hasisobuguso.

⁵⁴⁻⁵⁵ Osoloso yayo ibada amawe dio sabolo to kitulugu magoo ee dodolone

o to mapoo mesimo silesibili Isalael odoosie pidiso.

Esiga yayo sooloo deli goo oso Eibalaham sabolo osoloso amawe dimapoo kookaiyo moloso osee malaiso,” diso.

⁵⁶ Meliye Elisabet dio badebei a bakadio hedebe di poogoloso see o mi mapoo wedi diso.

Yonee odoosie howo sawwidili soomagoo

⁵⁷ Elisabet damamee ti beeamo omapoo, yayo giso holo soomagooso.

⁵⁸ Godeeye Elisabet mapoo goo tekepo moodoo maga o soosoo sabolo, osoloso yima koola mapoo debeli odoosie sabolo oso goo hagee duloso, goomoga hodobo Elisabet bolo poudooso.

⁵⁹ Osoloso giso holo soomagoloso abaga dino beame 8 mapoo diayo holope o kolo koolame mooloo-goodooso. Osoloso diayo holope o hu amamo hu Sekalaya hedilame goomogaso. ⁶⁰ Esino owee Elisabeteeye egeesee takaso, “Haye, o hu Yonee hedilei,” diso. ⁶¹ Esino diayo yimapoo egeesee takaso, “Yonee egee namawe dio eyo hunee,” diso. ⁶² Osoloso diayo see holope eyo ama mapoo o hu odo ogo hedileiyo doloso deeso edidi takaso. ⁶³ Esem Sekalayaye holope eyo hu magalame odo susuga mapoo dasogo sabolo homo kolo sabolo yimapoo tenee doloso deeso edidi takaso. Esem yayo holope eyo hu egeesee magooso, o hu Yonee. Esem odo susuga oso goo hagee ogoloso dio diso. ⁶⁴ Esem epedee omapoo Sekalaya to kelega poogoloso badebei see to kolone Godeeyo hu dokodoo poudoomo sileeso.

⁶⁵ Osoloso mi omapoo debeli odo oso goo hagee ogoloso ebigaso. Osoloso Yudiya esia mapoo debeli odo susuga oso goo hagee duloso to kesameleeso. ⁶⁶ Osoloso goo hagee duli odo oso goolone egeesee woosaso, “Holope hagee odo kasi masi badobomobee,” diso. Bei, diba egeiso, Godeeye kitulugu oso yibolo molome.

Sekalayaye Godeeyo hu dokodoo poudoolone goomoga tenee

⁶⁷ Yoneeyo ama Sekalayaye Dio Tei oso kitulugu toloso badolone malalo hoogoo peledabalai Godeeyo to ee yayo malalo egeesee takaso,

⁶⁸ “Isalael odo dia wiligi odo Godeeyo hu dokodoo poude!

Bei, yayo sibilesi o odo see eyo gilimadalame neiso tooso.

⁶⁹ Osoloso Godeeyo tou teli odo Deibidiyo bala ee ma kuloduga gie badeli pidili odo kitulugu toowa imapoo olo teneeso.

⁷⁰ Daga hoogoo Godeeye goo hagee o howo woola todoloso dobolone Godee maga to

toloso kokodo takomo sili odo oso imapoo olo takaso.

⁷¹ Esiga imapoo ha teli odo osoloso imapoo hegili odo oso kitulugu ee ma kuloduga Godeeye iba peegoo gilimado dileiso.

⁷²⁻⁷³ Osoloso Godeeye ibada amawe dio sooloo dolone pidileiso diso.

Osoloso yayo Eibalaham dio to kitulugu magoo ee osee goolee malaiso diso.

⁷⁴ Esiga Godeeye imapoo ha teli odo ma kuloduga gilimadoloso peegoo dileiso,

iyo Godeeyo tou tolone dobolone ebia goo mauwe poogoloso dabalame.

⁷⁵ Esiga iyo debei ma kulodu Godeeyo howo woola tekepo dobolone todolone dabalai tekepo.

⁷⁶ Esino mo holo, no odo susuga oso dokodoo badeli Godee maga to toloso kokodo takamo sili odo dalaiso.

Bei, Lodee sibilega badoga, daga malalo nayo dilesi yayo sibilei goo mapoo odo mopoodoo dalame gu takala dileiso.

⁷⁷ Nayo o odo gie badeli pidilei goo ee eligileiso.

Goo ee dibada goo tokenee hapooga, gie badeli talaiso.

⁷⁸ Godeeye iba sooloo dolone diya goolee moloso.

Esiga Kei mi ma dokodooga yayo hudi magoo odo oso mi gie hadobuoga osokoso egee pouno egeesee masi imapoo sibileiso.

⁷⁹ Godeeye hudi magoo odo ha-gooso teli mapoo dili eli omapoo egee do sabolo

osoloso neliga ma kulodu egee do odo dimapoo pounileiso.

Osoloso yayo iba gilimado dileiso, Godee sabolo mesie dabalame,” diso.

⁸⁰ Yonee kawulone o dio oso kitulugu sabolo badebeiso. Yo miwe poogoo mi mapoo badoboso beame

oso sibume, Isalael odoo dimapoo to tekepo takalame simiso.

2

Yesu soomagoo (Matiyu 1:18-25)

¹ Beeame omapoo Sisa-Ogastas yayo Loum odoo dia wiligi toboloso badolone, odoo susuga eyo hu booka mapoo magalame tei magooso. ² Hu tomo di hagee hu telega moloso Kuliniyos yayo Siliya mi mapoo wiligi toboloso badolone daga bei ka mooloogoo. ³ Esemé odoo susuga dibada midee mapoo dia hu magalame diadeeso.

⁴ Yosep hagee Deibidiyo amawe. Esiga yo Gelili mi ee ma kulodu mi hee Nasalet maga see Yudiya mi mapoo mi hee Betilihem mapoo o hu magalame palaso. Bei, Betilihem mi egee Deibidi o sooso dibada midee. ⁵ Yo Meli hulame dadagoloso dia hu magalame palaso. Esino Meli yo olo koowasi moodooloso badebeiso. ⁶ Diba Betilihem mi mapoo dileso peledoboloso omapoo doboome, Meli damamee tiso. ⁷ Osoloso yayo holope daga malalo giso holo soomagooso. Holope soomagoloso dugoso tiadoloso gala hu nei nedili moso tegei eyo kulodu howogi masi mapoo tiediso. Bei, odoo soo oso sibilesi tieli moso ee ma kulodu debi mauwe neme.

Sipi be bali odoo oso Yesu soomagoo goo ee du

⁸ Yesu soomagoo gesi omapoo sipi be bali oso Betilihem mi koola mapoo dibada sipi be balagameleeso. ⁹ Esemé Godeeyo momaiye oso saga epedee omapoo dimapoo sibilesi peledabaso. Osoloso Godee yayo toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu oso diba teme, diya ebigaso. ¹⁰ Esino momaiye oso dimapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. Bei, odoo susuga oso goomogalame ayo nimapoo to tekepo ka tosimi. ¹¹ Epei Deibidiyo mi mapoo odoo

susuga eyo gie badeli pidilei holope ee soomagooso. Yo Keliso Lodee. ¹² Yo dugoso tiadoloso gala hu nei nedili howogi masi mapoo tiamologa ogoloso gooleedalaiso,” diso.

¹³ Osoloso epedee saga omapoo momaiye mooloogoodoo toowa oso Kei mi maga sibilesi, momaiye daga malalo simi sabolo hodobo mooloogoodooso. Osoloso momaiye susuga oso Godeeyo hu dokodoo poudoolone egeesee takaso,

¹⁴ “Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo goomoga poude!

Osoloso mipoo hamapoo Godeeye goomoga odoo dimapoo mesie goo oso mele,” diso.

¹⁵ Osoloso momaiye susuga oso diba poogoloso Kei mi ma dokodoo see wedi paladeeso. Esemé sipi be bali odoo oso dieso nediliyo egeesee takaso, “Iba Betilihem mi mapoo Godeeye imapoo taka goo ee peledaba beleso agalame dimo,” diso.

¹⁶ Esemé diba saga dileso egeino, Meli dio Yosep dio holope gala hu nei nedili howogi masi mapoo tiedi molome egeiso. ¹⁷ Osoloso diba dileso holope ogoloso odoo abo omapoo debei dimapoo holope eyo goo taka ee takaso. ¹⁸ Esemé sipi be bali odoo oso holope eyo goo takeme duloso odoo susuga diya howoogadooso. ¹⁹ Esino Meli yo goo hagee duloso beeame susuga ma kulodu boobado bigilega osee goolee meleeso. ²⁰ Esemé sipi be bali odoo diba see wedi dulone, diayo du goo sabolo osoloso diayo egei goo sabolo omaga Godee mapoo goomoga toowa poudooso. Bei, diayo egei goo susuga ee momaiyeso taka goo sabolo tebiademe.

Yesu yo tei moso mapoo ido pala

²¹ Osoloso holope soomagoloso abaga dino beeame 8 mapoo o kolo kooso. Osoloso yo Yesu hediso. Bei, daga yo Meliyo beliye ma kulodu mauwe mapoo momaiyeso hu hagee olo hediso.

22-24 Meli dio Yosep dio Mosese-eye tei magoo ee dodolone Godeeyo howo woola tokenee mauwe dabalame, mopoodo doo beeamo koodobuloso, diayo Yesu idoloso Yolusalem mi mapoo diso. Osoloso diba Yu odoowo tei moso mapoo peleso, diba see Godeeyo howo woola tokenee mauwe dabalame, só bakadio wooloso Godee mapoo teneeso. Bei, Godee o tei magoo oso egeesee takooso, “Niba molo bakadio o, wi pepooko bakadio wooloso amapoo tenee,” deeso. Osoloso diba tei moso tegei mapoo peleso, Yesu see Godee mapoo teneeso. Bei, Godee o tei magoo oso egeesee takooso, “Malalo soologamagoo giso holo susuga Godee mapoo tenee,” deeso.*

25 Beeamo omapoo Yolusalem mi mapoo adaga hee badebeiso, o hu Simiyono. Yo Godeeyo howo woola tekepo doloso badolone, hedebe Godeeno diya goolee sabolo badeliso. Esino yayo Godeeye Isalael odoo mapoo hegi goo melee ee togobigilame beeamo oso sibilei ee bolone bameleeso. Osoloso Dio Tei oso yibolo badebeiso. 26 Esino yo adaga poloso telega badolone, Godeeye hesia Keliso yo agalai goo ee Dio Tei oso yimapoo olo takaso. 27 Osoloso Dio Tei oso Simiyono yo tei moso tegei mapoo ido diso. Osoloso Meli dio Yosep dio oso tei magoo ee dadalame holope Yesu yo tei moso mapoo ido palaso. 28 Esemo adaga Simiyonoye Yesu ogoloso maduloso Godee mapoo goomogolone to egeesee takaso,

29 “Godee nayo takolone a Keliso ogoloso ka talai diso.

Esiga epei nee tou teli odoo ayo mesie sabolo talai tekepo.

30-31 Bei, mo howoso gie badeli pidili odoo ee nayo odoo susuga mapoo tenee a egeiso.

32 Yo gadeebugu, Yu dele poogoo odoo dimapoo Godeeyo goo ee yiligebigilame.

Osoloso yimaga nee Isalael odoo diba dokodoo poudileiso,” diso.

33 Yesuwo ama dio owee dio Simiyonoye taka to duloso diya howoogadooso. 34 Osoloso Simiyonoye Godeeye diba pidilame takoloso Meli mapoo egeesee takaso, “Godeeye holope hagee hesiaso, Isalael odoo aboso holope hagee gowooga, Godeeye diba pepooko dalame. Osoloso odoo aboso holope hamapoo tei toga, Godeeye diba dokodoo poudileiso. Esiga odoo aboso o goo talai gowoolone yimapoo ha talaiso. 35 Goo egeesee maga dibada sooloo ma kulodu egee molo goo ee woola yiligebigileiso. Osoloso goohelo goo oso nee sooloo mapoo kaiyaso heleegee masi halagalaiso,” diso.

36 Osoloso domo omapoo Godee maga to toloso kokodo takomo sili sobo hee tei moso tegei ma kulodu badebeiso, o hu Ana. Sobo yo o bala Asa. Osoloso amamo hu Panuwel. Yo sobo adaga poloso badebeiso. Yo daga gisoso huloso dugo 7 ma kulodu omobolo badoboso, omo taso. 37 Esemo yayo badebei dugo 84 poogoloso, omapoo yo bau osee badebeiso. Yo beeamo susuga tei moso tegei mapoo howo gisimo silone, beeamo sabolo osoloso gesi sabolo Godeeyo hu dokodoo poudoolone nei tei yuloso badolone dokodoo takemeleeso. 38 Osoloso Simiyonoye Meli dio Yosep dio to kesamolome, yo domo omapoo simiso. Yo sibileso Godee mapoo goomoga to takaso. Osoloso Yolusalem mi eyo hegi goo ee ma kuloduga gilimadoloso peegoo dilame balagamelee odoo dimapoo Yesuwo goo takaso.

39 Yosep dio Meli dio Godeeye taka

* 2:22-24: Yu soboso Moseseeye tei magoo ee dodolone giso holo soomagooga, yo beeamo 40 ee ma kulodu kee koododilega, o moso mapoo obusomo badeliso. Osoloso beeamo oso koodobuuga, see kee koododilame, Yu odoo dia tei moso mapoo dileso Godee mapoo emegei di bi teneliso.

tei goo susuga toloso koodobuloso, see Gelili mi ee ma kulodu dia midee Nasalet mapoo wedi diso. ⁴⁰ Osoloso holope oso kitulugu sabolo kawuloso goo goolee medee tekepo yimapoo meleeso. Osoloso Godeeye yo sooloo dolone pidimeleeso.

Yesu yo pepooko mapoo tei moso mapoo peleso badebei

⁴¹ Dugo susuga ma kulodu beame hedebe mapoo Yesuwo owee dio ama dio Yolusalem mapoo Godeeye gababia wo nalame diliso. ⁴² Osoloso dugo hee mapoo diba see gababia wo nalame dime, Yesu yo dibolo diso. Beame domo omaga Yesu o dugo 12. ⁴³ Gababia wo ne beame koodobume, diba see wedi diso. Esino Yesu yo dibolo dilega, Yolusalem mapoo badebeiso. Yesuye Yolusalem mapoo badebei owee dio ama dio gooleede. ⁴⁴ Esino ama dio owee dio goolee, Yesu odo abo sabolo malalo di bele dolone, diba nose diso. Diba dileso eli domopoo tilame dobolone, diayo dia sooso ma kulodu osoloso dia odo ma kulodu Yesu esiaso. ⁴⁵ Diba omapoo Yesu esiameloso koo egeme, see Yolusalem mapoo Yesu esilame wedi diso. ⁴⁶ Osoloso beame bakadio hedebe di poogoloso hamamee diayo Yesu Yu odo dia tei moso mapoo Yu odoowo tei eligili odo abo sabolo to kolone doboome egeiso. Ee ma kulodu Yesuye tei eligili odo oso eligi goo ee dulone badolone, yayo nei dimapoo woosa demeleeso. ⁴⁷ Osoloso nei tei eligili odo oso woosa to eyo nei dimapoo medee tekepo wedi di duloso, osoloso o goo goolee tekepo ogoloso odo susuga oso diya howoogadooso. ⁴⁸ Yesuwo owee dio ama dio oso Yesuye tei eligili odo sabolo to kolone bado-boome ogoloso dio diso. Esemewe eye egeese takaso, “Mo holo, nayo kasalame goo egeese imapoo ka moodoowo? Nama asalo no esiamo silone diya kukuda sabolo sileeso,” diso.

⁴⁹ Esino Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Niyo kasalame a ka esiamo sileeyo? Ayo mo mayo moso mapoo badalai goo ee niba gooleedeleyo?” diso. ⁵⁰ Esino Yesuye taka to eyo bei diba medee kibiya gooleede.

⁵¹ Osoloso Yesu see dibolo hodobo Nasalet mapoo wedi diso. Osoloso omapoo badolone, dibada to mapoo mesimo sileeso. Esino Meliye goo susuga hagee beame susuga osee goolee sabolo badebeiso. ⁵² Yesu yo kauwulone goo goolee tekepo sabolo kauwaso. Esemewe eye sabolo osoloso odo sabolo oso yimapoo diya goomegeliso.

3

Yonee odo howo sauwidili oso to taka

(Matiyu 3:1-12, Maka 1:1-8, Yonee 1:19-28)

¹ Taibiliyes-Sisaye Loum wiligi toboloso badebei dugo 15 poogoloso, odo abo hagee bia oso yima hemi wiligi tebisaloso debeiso. Ponetas-Paileteeye Yudiya mi bameleeso, osoloso Helodeeye Gelili mi bameleeso, osoloso omolo Pilipiye Ituliya mi sabolo Talakonitis mi sabolo bameleeso. Osoloso Lisaniyaseeye Abilene mi bameleeso. ² Osoloso Anas dio Kayapas dio Yu odo dia tei moso wiligi toboloso debeiso. Beame omapoo Sekalayayo owolo Yonee miwe poogoo mi mapoo badoboome, Godeeye o to yimapoo teneeso. ³ Esemewe eye dileso Yoden howo koola ogolone debeli mi mapoo Godeeyo to takomo silone, odo susuga mapoo egeese takomo sileeso, “Nibada tokenee mapoo miligi pialoso howo sauwidige. Eseega Godeeye nibada tokenee hapoloso boobado bigileiso,” dee takameleeso. ⁴ Goo hagee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo Aisayaye o booka mapoo hogugu to sabolo tobuoso. Bei, yayo o booka mapoo hageese hoguguso,

“Miwe poogoo mi omaga edebeeyo egeesee idagoo, ‘Lodee yayo sibilei eli moodee, osoloso medee hoodo magee.

⁵ Osoloso mi godobia mologa, omapoo mi abo kuge. Osoloso eli mapoo esia mologa, esia egee gebese. Osoloso eli halaga medee hoodo magee. Osoloso eli tokenee medee moodee.

⁶ Eseega odoo susuga oso gie badeli pidili Godee maga simi agalaiso,’ diso.”

⁷ Odoo mooloogoodoo Yoneeye diba howo sauwidigilame sibademe, yayo dimapoo egeesee takaso, “Niba hebise, nimapoo odoo agayo takolone howo sauwidiga goo oso Godeeye kamana egee sibo maga mada piadabalaiso dee ka takana?

⁸ Esiga niyo debei goo maga nibada goo tokenee mapoo tei miligi pia goo ee eligi. Osoloso niba niso nediliyo iba Eibalahameeyo amawe dioga, Godeeye kamana maga mada piadabalaiso dee na goolee. Bei, ayo nimapoo taka. Godee yimapoo kitulugu moloso, yo hagooso see Eibalahameeyo amawe dio palai.

⁹ Esiga kabee homo bei mapoo olo magoo moloso. Esiga homo kaso ko tekepo pelega mologa, homo egee holoso dou mapoo toodalaiso,” diso.

¹⁰ Esemee odoo susuga Yoneeye taka to ee duloso nei egeesee takaso, “Egeeseega iba ogoo goo moodoolaisomo?” diso.

¹¹ Esemee Yoneeye nei dimapoo egeesee takaso, “Namapoo sedi bakadio mologa, nee odoo sedi me daga, hee yimapoo tenee. Osoloso namapoo nei mologa, nee odoo hee nei me daga, abo yimapoo tenee.”

¹² Osoloso tekisi molee misigeli odoo abo diba nosee howo sauwidigilame sibilesa Yonee mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba ogoo goo moodoolaisomo?” diso.

¹³ Esemee Yoneeye nei egeesee takaso, “Niyo odoo mapoo tekisi molee misigaga, hodio niyo talai

ee goolone tekisi molee magalame tobuloso magoo ee na dagapele. Esino hedebe tebia ono odoo mapoo ka misige,” diso.

¹⁴ Osoloso ha teli odoo aboso Yonee mapoo egeesee takaso, “Iba nosee ogoo goo moodoolaisomo?” diso.

Esemee Yoneeye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo emegei dia molee heli talame na seese. Osoloso emegei dia molee heli talame dimaga gamenee goo na takee. Esino hedebe niso tou too eyo nei molee ee tolone goomoga sabolo ka debee,” diso.

¹⁵ Odoo susuga oso Keliso bolone debei mapoo Yoneeye simi ogoloso, diayo goolee yo Keliso bele dee gooleeso. ¹⁶ Esemee nei Yoneeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo niba howodeeso sauwidiliso. Esino odoo hee ama hamamee egee sibo yayo kitulugu oso ayo kitulugu dagadi. Es-

iga ayo o homo beiyopoo gawuloso o homo bi ee pidigilei a tebile. Osoloso yayo Dio Tei nima kulodu tenelaiso. Esino yayo yimapoo tei tele poogoo odoo ee dou mapoo toodalaiso.

¹⁷ Yayo witi wo ko sabolo gelesi sabolo pilame o tou teli bi sabolo mopoodoo doloso badoso. Osoloso witi wo ko ee moso mapoo kukuleiso. Osoloso gelesi dou koo semeli mapoo toodalaiso,” diso. ¹⁸ Yoneeye to tekepo ee eli opusomo opusomo di maga odoo Godee mapoo gilimado sibilame, Godeeyo to tekepo takomo siliso.

¹⁹ Esino Gelili mi eyo wiligi odoo taba Helodeeye goo tokenee tooso. Goo ee omolo osee badoboome, yayo omolowo osobo Helodiyes peedee huso. Esemee Yoneeye goo hagee ogoloso yimapoo diya takolone o tokenee goo abo sabolo yiligebuguso. ²⁰ Esemee hamamee Helodee komonolone yo tokenee hee toowa tooso. Goo ee yayo Yonee neliga moso ma kulodu husooso.

*Yesu howo sauwidi
(Matiyu 3:13-17, Maka 1:9-11)*

²¹ Beeame Yoneeye odoo howo sauwidigamelee domo mapoo, Yesu

yinosee howo sauwidiso. Yesu howo sauwuduloso gasibilesa tobudulone dokodoo takomolome Kei mi osulu yamagooso. ²² Esemé Dio Tei oso molo masi pusibilesa yimapoo pubalagaso. Osoloso Kei mi ma dokodooga toso egeese takaso, “No ayo gooma mo holo noso, a namapoo diya goomogo,” diso.

*Yesuwo amawe diowo hu
(Matiyu 1:1-17)*

²³ Yesu yo dugo 30 domo mapoo badolone, o tou bei mooloogooso. Odoo susuga oso Yosepeeyo owolo gweliso.

Yosep yo Heliyo owolo.

²⁴ Heli yo Matateeyo owolo.

Matat yo Libaiyo owolo.

Libai yo Melkiyo owolo.

Melki yo Yanaiyo owolo.

Yanai yo Yosepeeyo owolo.

²⁵ Yosep yo Matatiyaseeyo owolo.

Matatiyas yo Amoseeyo owolo.

Amos yo Nahumeeyo owolo.

Nahum yo Esliyo owolo.

Esli yo Nagaiyo owolo.

²⁶ Nagai yo Mateeyo owolo.

Matiyu yo Matatiyaseeyo owolo.

Matatiyas yo Semeineeyo owolo.

Semein yo Yosekeeyo owolo.

Yosek yo Yodayo owolo.

²⁷ Yoda yo Yohanayo owolo.

Yohana yo Lesayo owolo.

Lesay yo Selubabeleeyo owolo.

Selubabel yo Selatiyeleeyo owolo.

Selatiel yo Neliyo owolo.

²⁸ Neli yo Melkiyo owolo.

Melki yo Adiyo owolo.

Adi yo Kosameeyo owolo.

Kosam yo Elamadameeyo owolo.

Elamadam yo Eleeyo owolo.

²⁹ El yo Yosuwawayo owolo.

Yosuwa yo Eliyeseleeyo owolo.

Eliyesel yo Yolimeeyo owolo.

Yolim yo Matateeyo owolo.

Matat yo Libaiyo owolo.

³⁰ Libai yo Simioneeyo owolo.

Simion yo Yodayo owolo.

Yuda yo Yosepeeyo owolo.

Yosep yo Yonameeyo owolo.

Yonam yo Eliyakimeeyo owolo.

³¹ Eliyakim yo Meleyayo owolo.

Meleya yo Menayo owolo.

Mena yo Matatayo owolo

Matata yo Neiteneeyo owolo.

Neiten yo Deibidiyo owolo.

³² Deibidi yo Yesiyo owolo.

Yesi yo Obedeeyo owolo.

Obed yo Bowaseeyo owolo.

Bowas yo Salmoneeyo owolo.

Salmon yo Nasoneeyo owolo.

³³ Nason yo Aminadabeeyo owolo.

Aminadab yo Adimineeyo owolo.

Adimin yo Aliniyo owolo.

Alini yo Hesloneeyo owolo.

Heslon yo Peleseeyo owolo.

Peles yo Yodayo owolo.

³⁴ Yuda yo Yekobeeyo owolo.

Yekob yo Aisekeeyo owolo.

Aisek yo Eibalahameeyo owolo.

Eibalaham yo Telayo owolo.

Tela yo Naholeeyo owolo.

³⁵ Nahol yo Selugeeyo owolo.

Selug yo Lewuyo owolo.

Lewu yo Pelegeeyo owolo.

Peleg yo Ebeleeyo owolo.

Ebel yo Selayo owolo.

³⁶ Sela yo Keinaneeyo owolo.

Keinan yo Alapakasadeeyo owolo.

Alapakasad yo Semeeyo owolo.

Sem yo Nowayo owolo.

Nowa yo Lamekeeyo owolo.

³⁷ Lamek yo Metuselayo owolo.

Metusela yo Inokeeyo owolo.

Inok yo Yeledeeyo owolo.

Yeled yo Mahalaleleeyo owolo.

Mahalalel yo Kenaneeyo owolo.

³⁸ Kenan yo Enoseeyo owolo.

Enos yo Seteeyo owolo.

Set yo Adameeyo owolo.

Adam yo Godeeyo owolo.

4

*Saitenso Yesu kukulo egei
(Matiyu 4:1-11, Maka 1:12-13)*

¹ Yesu yo Yoden howo mapoo Yone-eye howo sauwuduloso, Yesu Dio Tei oso kitulugu toloso yo miwe poogoo mi mapoo Dio Tei oso ido diso. ² Yesu miwe poogoo mi mapoo beeame 40 ee ma kulodu nei n-ega badoboome, Saitenso yo kukulo

ogo demeleeso. Osoloso beame 40 poogoloso hamamee Yesu yo diya hodiaso.

³ Esemé Saitenso ogoloso yimapoo egeese takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, yo hagooso see wo pe dee takee,” diso.

⁴ Esemé Yesuye nei egeese takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘Edebeeyo hedebe nei nolone badoga oso gie badeli talaime,’ ” diso.

⁵ Esemé see Saitenso Yesu idoloso mubi dokodoo ido palaso. Esemé saga omapoo Saitenso mi edebeeyo bia susuga yimapoo eligiso. ⁶⁻⁷ Osoloso Yesu mapoo egeese takaso, “Daga Godeeye bi susuga hagee amapoo teneme, ayo bamo simiso. Esiga nayo amapoo gasuwoloso a dokodoo poudoga, mi susuga hagee sabolo osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo sabolo namapoo tenelaiso. Bei, amapoo kitulugu moloso, odo hee mapoo tenelai,” diso.

⁸ Esemé Yesuye Saiten mapoo nei egeese takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘Nayo hedebe nee wiligi odo Godee mapoo gasuwoloso yo dokodoo poude. Osoloso hedebe o to mapoo mesie,’ ” diso.

⁹ Osoloso see tobu Saitenso Yesu idoloso Yolusalem mapoo diso. Osoloso tei moso tegei omu ma dokodoo ido peleso tobudume yimapoo egeese takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, no moso omu ma dokodooga miyomoo bologobigi.

¹⁰ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘Godeeye o momaiye mapoo no medee bamelee dee takaso.

¹¹ Esiga diayo no dia deeso douguleiso, no yo mapoo homodobiyaga,’ ” diso.

¹² Esino Yesuye egeese takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso,

‘Nee wiligi odo Godee oso kitulugu ee hoodo agalame yimapoo na kukulo ege,’ ” diso.

¹³ Saitenso Yesu kukulo ogomo silee koodobuloso yo see tobu kukulo agalame beame tekepo ee bolone Yesu epedee poogoloso diso.

Yesuye Gelili mapoo o tou bei mooloogoo

(Matiyu 13:53-58, Maka 6:1-6)

¹⁴ Yesu Dio Tei oso kitulugu sabolo Gelili mapoo wedi diso. Osoloso Gelili mi toowa ee ma kulodu odo susuga oso Yesuwo goo dudobuguso. ¹⁵ Yayu Yu odoowo howo gisili moso susuga mapoo eligimo sileeme, odo susuga oso yimapoo goomegeliso.

¹⁶ Beame heeso Yesu eyo yo kauwa o midée Nasalet mapoo diso. Osoloso Yu odo oso hasali beame mapoo Yesu eyo seli egeese solone, yo howo gisili moso mapoo palaso. Osoloso yo Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigilame tabaso. ¹⁷ Osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo Aisayaye hogugu booka ee yimapoo teneeso. Yo booka toloso piligamo abaga dino to hogugu domo ee ogoloso, to hagee hesigaso,

¹⁸ “Godeeyo dio abolo hodobo badoso.

Bei, yayo a hesiaso, to tekepo bi mauwe odo mapoo takalame.

Osoloso Godeeye a diye diso, neliga moso ma kulodu debeli odo mapoo yayo diba peegoo gilimado dileiso dee takalame. Osoloso howo siliga odo see agalaiso dee takalame.

Osoloso Godeeye a diye diso, edebeeyo hegili odo hegi goo ma kuloduga ayo peegoo gilimado dilame.

¹⁹ Osoloso Godeeye a diye diso, ayo Lodeeye o odo mapoo goo tekepo moodoolai beame oso egee sibo goo ee odo mapoo eligilame.”

²⁰ Yesu booka hesigamelee koodobuloso, see booka bali odo

omapoo teneloso biaso. Esem e odoo susuga moso ee ma kulodu debei oso howoso medee kitulugu sabolo yimapoo bologolone debeiso. ²¹ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo Godeeyo to hogugu booka maga takeme du goo oso nimapoo epei olo simiso,” diso.

²² Esem e o to du odoo susuga oso yo tekepo odoo doloso, yayo to taka susuga ee tekepo diso. Diayo egeesee takoloso, see egeesee takagameleeso, “Iba gooleedooso yo Yosepeeyo owoloso. Egesino yayo kaseeme to tekepo egeesee ka takayo?” dee takagameleeso.

²³ Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “A gooleedooso, niyo goo hamaga amapoo takalaiso, ‘Melesenee neli odoo, no no nediliyo tekepo moodee. Osoloso nayo Kapeniyum mi mapoo goo mudu opusomo di moodoogamelee see nee middee hamapoo moodee,’ dee takalai malaiso,” diso.

²⁴ Esino Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo yo o mosobia oso gowoolaiso. ²⁵ Esiga niba susuga dui. Ilayaye badebei beame omapoo mi toowa kibaso. Osoloso dugo bakadio hedebe osoloso a 6 ma kulodu howo sibilega nei mauwe badebeiso. Ee ma kulodu Isalael mi mapoo sobo bauwe debeiso. ²⁶ Esino ee ma kulodu Godeeye Ilayaye diba pidiye doloso yimapoo takele. Esino yo Ilayaye wulo Yu dele poogoo sobo Saidon mi ma kulodu mi hee Salipat mi mapoo badeli sobo bau ono pidilame diye diso. ²⁷ Osoloso Ilaisaye badebei beame omapoo, Isalael mi omapoo kolo tokenee odoo bei debeiso. Esino Ilaisaye odoo egee bia yayo pidile. Esino yayo Yu dele poogoo odoo o hu Naman, Siliya mi mapoo badeli odoo ono tekepo moodooso,” diso.

²⁸ Esem e odoo howo gisili moso mapoo debei oso to hagee duloso diya kamanagaso. ²⁹ Esem e diba

tebisaloso Yesu toloso mosobia pee mapoo esia goosoo mapoo halagasalame ido diso. ³⁰ Esino Yesu odoo mooloogoodoo ee ma kuloduga peegoo diso.

*Odoo bo holo pala
(Maka 1:21-28)*

³¹ Osoloso Yesu Gelili mi toowa ma kulodu mi hee Kapeniyum mapoo diso. Yo omapoo dileso badolone Yu odoo oso hasali beame heeso yayo howo gisili moso ma kulodu Godeeyo to eligimeleeso. ³² Esem e odoo susuga oso yayo eligi duloso diya howoogadooso. Bei, yayo diya kitulugu sabolo eligime.

³³ Howo gisili moso ma kulodu odoo bo holo pala hee omapoo badebeiso. Yayo to neligidi Yesu mapoo egeesee takaso, ³⁴ “Hei, Yesu Nasalet odoo, nayo imapoo ogo goo moodoolame ka simiyo? Nayo iba tokenee palame ka simiyo? Esiga no iba poogoloso di. Bei, a gooleedoo no Godeeye hesia odoo oso,” diso.

³⁵ Esem e Yesuye to kitulugu sabolo bo holo mapoo egeesee takaso, “No to koodobuloso odoo ma kuloduga peegoo di,” diso. Yesuye egeesee takeme, bo holo oso peegoo poogolone odoo egee odoo howo woola miyomoo homodobuloso molone yimaga peegoo diadeeso. Esino bo holo oso yimaga peegoo dulone yimapoo dala hee tenele.

³⁶ Esem e odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takagameleeso, “Yayo taka goo ee kasiyo? Bei, yayo to kitulugu sabolo bo holo mapoo takooga diba o to mapoo mesiloso peegoo dilidoo,” dee takagameleeso. ³⁷ Esem e odoo susuga oso goo hagee ogoloso mosobia susuga koola mapoo debeli mapoo takomo diadeeso.

Yesuye odoo paigiga tekepo moodoo

(Matiyu 8:14-17, Maka 1:29-34)

³⁸ Yesu howo gisili moso maga see Saimonowo mosopoo diso. Moso ee ma kulodu sobo Saimonowo nalobo

pailone kolo diya dei moodoome tiameleeso. Esemé odoo susuga oso yo Yesuye tekepo moodoolame Yesu mapoo o goo takaso. ³⁹ Esemé Yesuye sibilesó yayo tiamelee koola mapoo gawuloso badolone paiye mapoo egeesee takaso, “Yo poogoloso di,” diso. Esemé paiye saga weidooso. Esemé yayo toboloso nei toloso dimapoo piso.

⁴⁰ Esemé osoko todobume odoo susuga oso odoo paigiga susuga Yesu mapoo gilimado sibadeeso. Esemé yayo o deeso odoo paigiga susuga sigime wegigadooso. ⁴¹ Esemé Yesuye odoo bo holo paladee tekepo moodoogoome bo holo oso peegoo dulone to neligidi takolone egeesee takaso, “No Godeeyo owoloso,” dee takagameleeso. Esino Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, “Niba to na ke,” diso. Bei, bo holo oso Yesu yo Godeeye hesia Keliso doloso diba gooleedooso.

⁴² Gesikolodee mi hadopeelega, Yesu tia maga hogabuloso odoo koola mauwe mi mapoo diso. Esino odoo susuga oso egeino yo me neme yima hamamee yo esiamo silesibiso. Diba Yesu esiamo silesiboso yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No iba na poogoo di,” diso. ⁴³ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “A mi abo mapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takomo dilei tekepo. Bei, Godeeye goo hamaga a diye diso,” diso. ⁴⁴ Osoloso Yesuye Yudiya mi toowa mapoo diayo howo gisili moso susuga mapoo Godeeyo to eligimo sileeso.

5

Yesuye o hamamee dili odoo daga malalo abo gilimadoo (Matiyu 4:18-22, Maka 1:16-20)

¹ Beame hee mapoo Yesuye Gelili abei palaga mapoo Godeeyo to takomolome odoo susuga oso o to dulame diya mooloogodooso. ² Yesu osee tobudulone di kebigeli odoo oso dia pei howo hapagalame dia du

bakadio mubi dokodoo gisibado peleso ma molome egeiso. ³ Yesu du bakadio ee ma kulodu Saimonowo du mapoo meilesó badolone Saimon mapoo takaso, “Du abei pee maga pepooko hoogoo pupubigi,” diso. Esemé yo du ma kulodu badolone odoo susuga mubiyodoo doboome, yayo Godeeyo to dimapoo eligiso.

⁴ Yesuye odoo susuga mapoo Godeeyo to taka koodobuloso Saimon mapoo egeesee takaso, “Nee du howo bou mapoo sudo dileso di talame nibada pei howomoo oguse,” diso.

⁵ Esino Saimonoye egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba eiyo gesi pei ogusulone tou toowa tooso, esino iba di giligile. Esino nayo amapoo takaga, mo pei howomoo ogusuleiso,” diso.

⁶ Osoloso diba dia pei howomoo ogusume di susuga oso dia pei mapoo tulone, dibada pei tologobugulame seeso. ⁷ Esemé diayo dia odoo abo du hee mapoo debei deeso iso, diba pidilame. Esemé diba sibadeeme dibada du bakadio ee diso metamagisilone howomoo owulame seeno poogooso.

⁸ Saimon-Pitaye goo hagee ogoloso, Yesuwo homo beiyopoo gawuloso egeesee takaso, “Lodee, amaga peegoo di, a tokenee odoo,” diso.

⁹ Bei, yibolo osoloso o odoo sabolo diayo di bei giliga ogoloso diya howoogadooso. ¹⁰ Osoloso Saimonobolo tou teli odoo Yemes dio Yonee dio diba nosee goo hagee ogoloso diya howoogadooso. Odoo bakadio Yemes dio Yonee dio hagee Sebediyo owolo.

¹¹ Osoloso diba dileso dia du oluguloso bi susuga omapoo poogoloso, see Yesu sabolo diadeeso.

Osoloso Yesuye Saimon mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi! No daga di giligeli odoo badebeiso. Esino epei hamaga no see odoo Godee mapoo gilimado sibili doloso badalaiso,” diso.

Yesuye odoo kolo e bia moodoo (Matiyu 8:1-4, Maka 1:40-45)

¹² Beeame heeso Yesu see mi hee mapoo diso. Mi omapoo odoo kolo e bia badebeiso. Odoo ogoso Yesu ogoloso o homo beiyopoo ebiso miyomoo tugusaloso egeesee howaso, “Lodee, nayo a tekepo moodoolai goomogoga, a tekepo moodee,” diso.

¹³ Esemé Yesuye o deeso odoo egee sigilone egeesee takaso, “Ayo no tekepo palai goomogo, esiga no tekepo pe,” diso. Esemé omapoo o kolo mapoo e bia saga mauwe poooso.

¹⁴ Esemé Yesuye yo diye dolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Nayo dileso no ayo tekepo pa goo ee odoo abo mapoo na takee. Esino, nee su tekepo pa goo ee, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo yimapoo dileso eligi. Osoloso nee su tekepo pa omaga emegei di bi tenee, Moseseeye tei magoo goo ee dodolone, odoo susuga oso ogoloso tekepo pa ee gooleedalame,” diso.

¹⁵ Esino odoo susuga oso Yesuwo goo ee mi susuga mapoo opoosumo dime, odoo susuga oso dulugaso. Esemé odoo susuga oso Yesuye Godeeyo to taka ee dulame sibadeeso. Osoloso Yesuye dimapoo paigiga egee molo tekepo palame. ¹⁶ Esino Yesu beeame susuga dimaga peegoo dileso, odoo koola mauwe mi mapoo dokodoo takalame diliso.

Yesuye odoo su kakawa poogoo tekepo moodoo

(Matiyu 9:1-8, Maka 2:1-12)

¹⁷ Beeame heeso Yesuye odoo susuga eligimolome, Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo sabolo diba onosee omapoo debeiso. Odoo hagee bia Gelili mi susuga maga, osoloso abo oso Yudiya mi maga, osoloso odoo abo oso Yolusalem mi maga sibadeeso. Esemé Yesuye odoo paigiga susuga tekepo moodoogalame Godeeye kitulugu oso yibolo meleeso. ¹⁸ Esemé mi omapoo odoo aboso odoo su kakawa poogoo kida mapoo magoloso tosimiso. Osoloso diayo yo Yesuye badebei mapoo todilame

goomogaso. ¹⁹ Esino odoo beiga Yesu mapoo dilei eli egele. Esemé diayo odoo su kakawa poogoo kida sabolo moso omu ma dokodoo imado palaso. Osoloso Yesuye to kemelee domo amaga seme ou toloko poogoloso tiso kida mapoo bagagoloso kida sabolo moso kulodu toosooso.

²⁰ Diayo odoo su kakawa poogoo moso omu maga toosooloso goolee, odoo egee yayo moodoolai tebia doloso, Yesuye dia tei too ogoloso, odoo su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “Mo odoo, nee tokenee olo boobado buguso,” diso.

²¹ Esemé omapoo debei tei eligili odoo sabolo Pelisi odoo sabolo oso o to duloso, dieso nediliyo egeesee gooleemeleeso, “Odoo hagooso kaseme egeesee ka takayo? Yayo Godee daga dilame see, esino goo tokenee hapeeli hedebe Godeeso,” diso.

²² Esemé Yesuye diayo dibada sooloo ma kulodu gooleemelee goo ee goleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Niyo kasee maga nibada sooloo ma kulodu egeesee ka goolee malala? ²³ Niba odoo su kakawa poogoo hagee ege. Yimapoo goo kasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odoo su kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo boobado buguso,’ dee takooga, o tokenee boobado bugu niyo gooleedalaime. Esino ayo yimapoo takoo, ‘No toboloso nee kida toloso di,’ dee takoloso, yo tobooga, amapoo odoo moodeli kitulugu molo doloso niyo gooleedalaiso. ²⁴ Esino Odoo Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mi toowa hamapoo tokenee goo hapoloso boobado bigilei goo ee niyo ogoloso gooleedalame, ayo nimapoo eligileiso,” doloso yayo odoo su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “No hogabuloso nee kida toloso mosopoo di,” diso. ²⁵ Diayo balaga molome odoo su kakawa poogoo hogabuloso, o kida toloso o mosopoo dulone Godee mapoo

goomoga poudomo diso. ²⁶ Diayo odoo su kakawa poogoo toboloso di ogoloso diya howoogadooso, osoloso Godee mapoo goomoga poudooso. Osoloso diayo obulone egeesee takaso, “Iba epei goo toowa mudu opusomo di egeiso,” diso.

*Yesuye Libai idoo goo
(Matiyu 9:9-13, Maka 2:13-17)*

²⁷ Goo hagee koodobuloso hamamee, Yesu moso kuloduga peegoo gadiso. Esemee yayo dulone egeino, tekisi molee misigeli odoo Libai tekisi molee misigeli moso kulodu badoboome egeiso. Esemee yimapoo egeesee takaso, “Ama hamamee sibe,” diso. ²⁸ Esemee Libaiye bi susuga omapoo poogoloso Yesuye di hamamee diso.

²⁹ Esemee Yesuye Libai yo idoo goo omaga Libaiye o mosopoo nei toowa siso. Esemee tekisi molee misigeli odoo bei sabolo osoloso odoo abo sabolo Yesuholo nei nameleeso. ³⁰ Esino Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso goo hagee ogoloso gowoolone Yesu o hamamee dili odoo mapoo egeesee woosaso, “Niyo kaseega tekisi molee misigeli odoo sabolo osoloso goo tokenee teli odoo sabolo nei nologolone ka dabala?” diso.

³¹ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoo paiye mauwe melesenee neli odoo mapoo dileime. Esino odoo paiye ee melesenee neli odoo mapoo dileiso. ³² Ayo simi hagee, Godeeyo howo woola tekepo teli odoo doloso gweli odoo ee gilimalame ka sibile. Esino tokenee teli odoo doloso gooleedoo odoo ee gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi,” diso.

*Nei tei doloso badalai goo
(Matiyu 9:14-17, Maka 2:18-22)*

³³ Esemee odoo aboso Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeyo hamamee dili odoo oso howo gisilone nei tei doloso debeliso. Osoloso Pelisi dia hamamee dili odoo sabolo egeseliso. Esino bei kasee maga nee hamamee dili odoo oso beame

susuga nei sabolo howo sabolo ka nalagamalala?” diso.

³⁴ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo sobo hulei beame omapoo yo o odoo abo sabolo osee dogo, diba nei nelega dabalaisomo? Haye! Diayo sobo hulei odoo sabolo hodobo dobolone goomoga sabolo nei nalaiso. ³⁵ Esino beame heeso odoo hagee dimaga peegoo ido duga, nei nelega tei doloso dabalaiso,” diso.

³⁶ Esemee Yesuye dimapoo dio masi hee hagee takaso, “Edebeeyo o sedi dia koodoloso sedi nabe mapoo opodoloso koo duseli. Egeeseega o sedi dia tokenee palaiso. Osoloso sedi dia koodoloso sedi nape mapoo opodoloso dusa ee sedi nabe sabolo tebileime. ³⁷ Osoloso see edebeeyo wain i dia ka tolo gout be koloso moodoo nape mapoo koo salama seli. Bei, wain i dia oso kitulugu oso ka tolo be gout koloso moodoo nape ee gabuguga, wain i ee peegoo sologo bigileiso. Osoloso ka tolo gout be koloso moodoo ee tokenee palaiso. ³⁸ Esiga wain i dia ee medee ka tolo gout be koloso moodoo dia mapoo salama salai tekepo. ³⁹ Esiga edebeeyo wain i nape naga, yo see wain i dia nalai koo goomegeli. Bei, yayo egeesee takalaiso, ‘Wain i nape ono diya hadali,’ dalaiso.”

6

*Yu odooso hasali beame
(Matiyu 12:1-8, Maka 2:23-28)*

¹ Yu odooso hasali beame heeso, Yesu o hamamee dili odoo sabolo witi wo segei ma kuloduga di-adagameleeso. Osoloso o hamamee dili odoo oso witi wo ko ee gooloogaloso kolo soosoo poloso ko kulodu melee ono nalagamo diadeeso. ² Esemee Pelisi odoo abo oso goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba bei kasee maga ibada hasali beame mapoo witi wo ka gwayo? Niyo ibada tei gababuo,” diso.

³ Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Deibidiye o odoo sabolo houdume diayo moodoo goo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu niyo hesigeleyo?” ⁴ Bei, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu gadilesa tei wo toloso o odoo sabolo neso. Esino tei wo hagee Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo hedebe oso nali. Esino Deibidiye o odoo sabolo wo ne oso tei magoo ee gababiaso,” diso. ⁵ Yesuye dimapoo see egeesee takaso, “Odoo Holo ayo nibada hasali beame ee ayo wiligi doloso badoso,” diso.

Yesuye odoo dee deede seeseegedoo poogoo tekepo moodoo

⁶ See Yu odooso hasali beame hee mapoo, Yesu Yu odoowo howo gisili moso ma kulodu gapeleso odoo mapoo eligimeleso. Moso ee ma kulodu odoo dee deede seeseegedoo poogoo badebeiso. ⁷ Esino tei eligili odoo sabolo Pelisi odoo sabolo oso Yesu tokenee odoo dalame, Yesuwo goo ee medee balagamo silesibiso. Egeesee lone Yesuye dia hasali beame mapoo odoo dee deede seeseegedoo poogoo tekepo moodabeleso bologolone debeiso. ⁸ Esino diayo goo goolee melee Yesuye ogoloso gooleedoloso, dee seeseegedoo poogoo odoo mapoo egeesee takaso, “No toboloso woola hamapoo sibilesa tebee,” diso. Esemee dee seeseegedoo poogoo odoo oso woola dileso tabaso.

⁹ Osoloso Yesuye Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo mapoo egeesee takaso, “Ibada tei goo oso ibada hasali beame mapoo ogo goo takoosomo? Beame omapoo goo tekepo talai ee tekepowa? O, goo tokenee talai ee tekepowa? Osoloso tei goo oso imapoo ibada hasali beame omapoo odoo gie badeli pidilei goo ee takoosomo? O, odoo gie badeli wooloomalai goo ee takoo-somo?” diso.

¹⁰ Yesuye dimapoo egeesee takoloso, see dimapoo bolone odoo dee seeseegedoo poogoo mapoo

egeesee takaso, “Nee dee seeseegedoo poogoo egee see hoodode,” diso. Esemee odoo dee seeseegedoo poogoo oso o dee hoodo deme o dee see tekepo paso. ¹¹ Esemee Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo sabolo oso goo hagee ogoloso diya komonogolone dieso nediliyo dima kulodu Yesu toloso kasee woolaisomo, doloso to mouso.

Yesuye diye di odoo 12 gilimadoo goo

(Matiyu 10:1-4, Maka 3:13-19)

¹² Beame domo mapoo Yesu mubi ma dokodoo peleso gesi hedebe omapoo Godee mapoo takemeleso. ¹³ Esemee mi hadobume Yesu yima hamamee deedeemo silesibili odoo susuga gilimadoo. Osoloso dima kulodu odoo 12 ono toloso, dimapoo diye di hu teneeso. Yesuye gilimadoo 12 odoo dia hu hagooso. ¹⁴ Saimon (odoo hagee Yesuye o hu hee Pita hediso), osoloso Saimonowo omolo Endulu sabolo, osoloso Yemes, osoloso Yonee, osoloso Batolome, ¹⁵ osoloso Metiyu, osoloso Tomas, osoloso Alpiyeseeyo owolo Yemes, osoloso Loum gamalee odoo mapoo ha teli odoo Saimon, ¹⁶ osoloso Yemeseeeyo owolo Yudas, osoloso Yudas-Iskaliyot (yayo hamamee Yesu ha teli odoo dimapoo tiasooso).

Yesuye odoo eligilone odoo susuga tekepo moodoo

(Matiyu 4:23-25)

¹⁷ Yesuye o hamamee dili odoo 12 sabolo mubi dokodooga meilesa kubo mapoo debeiso. Diba omapoo meilesa dobolone egeino, Yesu o hamamee dili odoo susuga sabolo, osoloso odoo abo susuga Yudiya maga osoloso Yolusalem maga osoloso abei toowa palaga debeli Taya mi sabolo Saidon mi sabolo amaga sibilesa doboome egeiso. ¹⁸ Diayo Godeeyo to Yesuye taka ee dulame sibadeeso. Osoloso paiye dimapoo melee tekepo palame sibadeeso. Egeesee ma kulodu Yesuye odoo ma kulodu bo holoso dala teneemelee ee dimaga peegoo hasisobuguso.

19 Odoos susuga oso Yesuwo kolo sigilame goomogaso. Bei, diayo egeino kitulugu Yesu maga simi oso odoos susuga tekepo moodooga neme.

*Niba goomege
(Matiyu 5:1-12)*

20 Yesuye o hamamee dili odoos mapoo bolone egeese takaso, “Bi mauwe odoos niba goomege.

Bei, Godeeye wiligi doloso badeli ee ma kulodu niba gasibileiso.

21 Odoos epedee hodia hagee do, niba goomege.

Bei, hamamee niba nei nameleso diya edigileiso.

Osoloso goohele sabolo egee pupusuga molo, niba goomege.

Bei, niyo goomogalai beeame ee nimapoo tenelaiso.

22 Odoos Holo mo goo maga edebeeyo niba heigoga, niba goomege, osoloso diayo niba tokenee odoos doloso gowoolone managa niba goomege.

23 Esiga domo omapoo goomoga toowa sabolo debee. Bei, Kei mi ma dokodoo niyo talai nei ee nibada hu sabolo olo mopoodoo doloso moloso. Esiga niyo medee goolee, nimapoo dala teneli odoos egee bia dia amawe dio oso daga hoogoo Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoos mapoo dala hedebe hageese masi tenemeleeso.”

Niba obeeyamo!

24 “Eeye-ee! Bi bei odoos niba obeeyamo!

Bei, niso goomoga goo olo tooso.

25 Eeye-ee! Niba epedee nei nalosoduguloso egee do odoos, niba obeeyamo!

Bei, hamamee nimapoo hodia goo toowa oso sibileiso.

Eeye-ee! Yiligeli odoos niba obeeyamo!

Bei, hamamee niba goohele goo sabolo dobolone pupusigamalaiso.

26 Eeye-ee! Odoos susuga oso niba tekepona deli odoos niba obeeyamo!

Bei, nimapoo tekepona deli odoos egee bia dia amawe dio oso gamenee godee maga to tolosokokodo takomo sili odoos onosee diba tekepo odoos dee takaga meleeso.”

*Nimapoo ha teli odoos mapoo sooloo dele
(Matiyu 5:38-48; 7:12)*

27 “Mo to duli odoos, ayo nimapoo ka taka, odoos nimapoo ha teli mapoo sooloo dele osoloso niba hegili odoos mapoo goo tekepo moodee.

28 Nimapoo duwa takeli odoos dimapoo goo tekepo tolone dimapoo goomoga tenee. Osoloso nimapoo dala teneli odoos diba halo dokodoo takee. 29 Osoloso odoos heeso nee haleegi mapoo kobuguga, see nee haleegi hodio mapoo kobugulame heligimagalai tekepo. Osoloso odoos heeso nee kekeisoo sedi tadoduga, see yimapoo nee sedidee tenee.

30 Osoloso odoos heeso namapoo bi howaga yimapoo wulo tenee. Osoloso odoos heeso nee bi tolosotoduga nayo nei yimaga see peedee dalame na takee. 31 Esiga edebeeyo nimapoo ogoos goo moodoolame ka gooleesomo, nei niyo dimapoo goo hedebe egesi masi moodoolai tekepo.

32 Niyo hedebe niba sooloo deli odoos mapoo sooloo dolone doga, odoos aboso niba tekepo odoos dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoos oso diba sooloo deli odoos mapoo nei diayo sooloo deliso. 33 Osoloso niyo hedebe nimapoo goo tekepo moodeli odoos mapoo tekepo moodooga, edebeeyo niba tekepo odoos dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoos diba nosee egeese seliso. 34 Niyo teneega nei tobuloso teneli odoos hedebe mapoo bi ka tenee domologa, edebeeyo niba tekepo odoos dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoos diba nosee egeese seliso. Diayo nei talai ee goolone dia bi odoos abo mapoo tenee deliso. 35 Esino niba nimapoo ha teli odoos mapoo sooloo dolone ka debee. Osoloso dimapoo goo tekepo

moodee. Osoloso dimapoo bi wulo wulayo tonoloso see nei talai doloso na goolee. Niyo goo hageesi tolone dogo, niba nei toowa talaiso. Osoloso niba dokodoo badeli Godeeyo owolo dalaiso. Bei, Godeeye yimapoo goomoga to koo takeli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo sabolo mapoo goo tekepo tonolone ka badoso. ³⁶ Nibada ama Godee yo emegei sooloo dolone badoso. Esiga niba nosee emegei sooloo dolone ka debee.”

Odoo heeyo goo tokenee haga na goolee mele
(Matiyu 7:1-5)

³⁷ “Nayo nee odoo heeyo goo ee goo mauwe na meedi, eseega nei nee goo meedileime. Osoloso nee odoo ee tokenee odoo dee na takee, eseega nei no tokenee odoo dalaime. Osoloso nee odoo oso namapoo goo tokenee toga, nayo o tokenee goo ee boobado bigi. Nayo egeesee seega nei nee goo tokenee onosee boobado bigileiso. ³⁸ Esiga nayo wulo tenemologa, no nei talaiso. Nayo odoo abo mapoo tenemologa, nei Godeeye namapoo toowa tenelaiso. Esiga Godeeye namapoo tenee goo hagooso bei molone abo peegoo misigedibileiso. Nayo bi kasee nee odoo mapoo ka teneesomo, nei Godeeye nei tebia egesi namapoo tenelaiso,” diso.

³⁹ Osoloso Yesuye see dio masi egeesee takaso, “Odoo howo si oso o odoo hee howo si ido dilei tekepowa? Haye. Bei, o bakadio wulu mapoo tigidibigileiso. ⁴⁰ Esiga holaiso goo goolee gie tomolo oso o eligili odoo oso gooleedoo ee dagadileime. Haye. Esino yo o eligili odoo oso holaiso medee kibiya eligiga, holaiso yayo gooleedoo goo ee o eligili odoo oso gooleedoo goo sabolo tebileiso.

⁴¹ Nayo kasee maga nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogolone, hee nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega ka pagala? ⁴² Osoloso nee howo mapoo homo toowa egee molo egele poogoloso, see nayo

nee odoo mapoo takolone, ‘No nee howo mapoo gelesi egee molo ayo tabigileiso,’ dee takooga, no goo goolee bakadio gweli odoo. Bei, daga nee howo mapoo homo toowa egee molo tabigilei tekepo. Osoloso nayo nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogoloso ka tabigi.”

Homokoko maga homo o su ee goolee deliso
(Matiyu 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Esiga homo ko tekepo peli oso ko tokenee koo peli. Osoloso homo ko tokenee peli oso ko tekepo koo peli. Haye. ⁴⁴ Bei, homo susuga ee ko oso pa maga goolee deliso. Esiga pigi ko sabolo geleipi ko sabolo oso wulo homo hee mapoo ko koo peli. Haye. ⁴⁵ Esiga odoo tekepo oso o sooloo ma kulodu goo tekepo egee molo ee o maga maga woola yiligebigiliso. Osoloso odoo tokenee oso o sooloo ma kuloduga goo tokenee ee woola yiligebigiliso. Esiga ogoo goo oso odoo sooloo ma kulodu bei mologa, o maga maga goo egeesee takamalaiso.”

Odoo bakadio oso moso tegei
(Matiyu 7:24-27)

⁴⁶ “Niyo kasee maga amapoo ‘Lodee, Lodee,’ dolone dobolone hee nei ayo taka goo ee telega ka poogoosomo? ⁴⁷ Odoo agayo amapoo sibilesomo to to duloso mesimo siloga, yo egeesee badalaiso. ⁴⁸ Yo edebeeyo moso togolone mi nelegedi dooloso omou sooloso moso tegei egesi masi badoso. Bei, howo duwolone howo ki simi oso moso omapoo weiso. Esino moso egee dabisile. Bei, moso medee kalawa tegeiga. ⁴⁹ Esino odoo agayo mo to duloso mesilega siloga, yo odoo heeso moso togolone omou mi nelegedi doolega, moso tegei egesi masi badoso. Bei, howo duwolone howo ki simi oso moso omapoo woome kibilega saga goboloso guobuguso.”

7

*Loum ha teli odoos giba deli odoos
oso tei too*
(*Matiyu 8:5-13*)

¹ Yesu goo susuga odoos mapoo eligimelee koodobuloso see Kapeniyum mi mapoo diso. ² Kapeniyum mi mapoo Loum ha teli odoos giba deli badebeiso. Esino domo omapoo yo o tou teli odoos hee paiye oso talai koola taba molome egeiso. Osoloso yayo o tou teli odoos egee bia diya gweliso. ³ Esiga yayo Yesuye simi duloso Yu odoowo wiligi odoos tebisa abo mapoo Yesu idilame diye diso, Yesuye sibilesos o tou teli odoos ee tekepo palame. ⁴ Osoloso Yu odoowo wiligi odoos tebisa egee bia oso sibilesos Yesu mapoo howolone egeesee takaso, “Iba diya goomogo, nayo dileso ha teli odoos giba deli ee pidilei. ⁵ Bei, yayo ibada odoos halo ibada howo gisili moso tegeiso.” ⁶ Esemes Yesu to hagee duloso dibolo diso.

Yesu moso koola mapoo dimeleeno, ha teli gaba deli odoos oso o odoos abo diye nemes, diayo sibilesos Yesu mapoo egeesee takaso, “Ha teli odoos giba deli odoos oso namapoo to egeesee taka, nayo o moso mapoo dilei yo koo goomogogona. Bei, yo tokenee odooga, no o moso mapoo na sibiye na. ⁷ Esiga yo see nayo bado mapoo sibilei koo goomogogona. Esino yo goomogogona nayo wulo no egee bado maga toso takeeyena o tou teli odoos ee tekepo palame. ⁸ Osoloso yayo see egeesee taka, yo odoos abo ma hemiduga tou tolone dia to mapoo mesiloso siliso. Osoloso yima hemi tou teli odoos abo dosogona. Esiga yayo dimapoo koo diye daga diliso. Osoloso yayo odoos hee mapoo no hamapoo sibeye daga sibiliso. Osoloso goo egee teye daga, yo see goo egee tobuloso teliso. Esiga yo goo egeesee teliga nayo see wulo hamaga badolone toso takeeyena, o tou teli odoos ee weidilame.”

⁹ Esemes Yesuye ha teli odoos giba deli odoos oso to taka duloso diya

howoodooso. Osoloso odoos mooloo-goodoo yima hamamee simi omapoo bida toboloso dimapoo bolone egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, ayo Isalael mi mapoo silee ee ma kulodu odoos kibiya tei too odoos hee egesi egele,” diso. ¹⁰ Osoloso ha teli giba deli odoos oso diye di odoos diayo see wedi dileso egeino, ha teli giba deli odoos eyo tou teli odoos ee weidiloso badoboome egeiso.

*Yesuye sobo bauwo owolo giso
holo ta maga see hogabidi*

¹¹ Osoloso beame abo olo poogoloso hamamee Yesu mi hee Neim mapoo diso. Esemes o hamamee dili odoos sabolo osoloso odoos abo susuga oso yo dodomo diso. ¹² Yesu dileso belee osulu miyopoo dumolome odoos aboso edebeeyo bia mi maga giso holo gie kauwa ta eyo su imadoloso sibadeeso. Giso holo ta hagee sobo bau heeyo owolo hedepe oso. Osoloso odoos susuga oso sobo bau sabolo sibadeeso. ¹³ Lodeeye sobo bau hagee ogoloso yo diya sooloo dolone yimapoo egeesee takaso, “Haga na pise,” diso.

¹⁴ Esemes Yesuye dileso giso holo ta eyo su magoo sa tegei homo su mapoo sigime, odoos ta imadoloso diadee diba omapoo kookoodabaso. Esemes Yesuye giso holo ta yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, ayo namapoo takooso, no tebee!” diso. ¹⁵ Esemes giso holo yo hogabuloso badolone to kemeleeso. Esemes Yesuye giso holo yo owee mapoo ido diso.

¹⁶ Odoos susuga oso goo hagee ogoloso diya dio dulone Godee mapoo goomoga goo poudo demeleso. Egeesee lone diayo egeesee takaga meleeso, “Godee maga to toloso kokodo takomo sili kitulugu odoos oso imapoo peled-abadoo. Osoloso Godeeye o odoos pidilame olo simidoo,” dee takaga meleeso. ¹⁷ Edebeeyo Yesuye goo moodoo ogoloso Yu odoowo mi Yudiya mi susuga mapoo osoloso

mi abo koola omapoo oposusumo diadeeso.

Yonee odoo howo sauwidili oso Yesuwo goo duloso woosa (Matiyu 11:2-6)

¹⁸ Yonee o hamamee dili odoo oso Yesuye goo tomo silee ee Yonee mapoo takaso. Esemee Yoneeye goo hagee duloso o hamamee dili odoo bakadio oso dileso, Yesu mapoo hageese woosalo egeye diso, ¹⁹ “No tei Keliso iyo hagee bamolo osomo? O, iyo odoo hee bamalaiyo?” diso.

²⁰ Esemee Yoneeyo hamamee dili odoo oso dileso, Yesu mapoo egeese takaso, “Yonee odoo howo sauwidili oso iba namapoo sibeye dolone egeese taka, ‘No tei Keliso iyo bamelee osomo? O, iyo see odoo hee bamalaiyo?’ dee taka,” diso.

²¹ Esino beame domo omapoo Yesuye odoo paigiga sabolo osoloso odoo bo holo paladee sabolo osoloso odoo howo siliga sabolo tekepo moodomo sileeso. ²² Yayo egeeseemo silone Yonee o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “Niba see wedi dileso Yonee mapoo niyo egei goo sabolo osoloso niyo du goo sabolo takee. Bei, odoo howo siliga oso see medee ogowa. Osoloso odoo kido tigidiba sabolo see tekepo poloso silesiboso. Osoloso odoo kolo e bia sabolo tekepo poloso silesiboso. Osoloso odoo dulu tabaga nsee tekepo poloso to taka dulugamo silesiboso. Osoloso odoo wedia sabolo hogooga buloso see silesiboso. Osoloso to tekepo hagee bi mauwe odoo oso duluga moloso. ²³ Esiga odoo agayo ayo goo moodoo ee ogoloso diayo amapoo tei too goo ee pegelega poogooga, Godeeye dimapoo goomoga goo tenelaiso,” diso.

Yesuye Yonee odoo sauwidili eyo goo taka (Matiyu 11:7-19)

²⁴ Yonee o hamamee dili odoo oso see wedi dime Yesuye odoo mapoo Yoneeyo goo ee takalame bei mooloogooso. Osoloso yayo

egeese takaso, “Niba miwe poo-goo mi mapoo ogoo goo agalame ka diyo? Pooso siboga obuso dabisa ee agalame ka diyo? ²⁵ Niba edebeeyo dugo tekepo kaloso badoboome ee agalame ka diyo? Haye. Bei, dugo tekepo kalakali odoo ee wiligi odoo oso debeli moso tekepo mapoo debeli. ²⁶ Esino niba wulo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee agalame ka diyo? O. Niyo dileso egei odoo Yoneeye Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo daga hoogoo debei yayo dagadiso. ²⁷ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese egee takoo, o goo ee takooso, ‘Ayo mo to tosili odoo yo daga malalo diye dalaiso. Yayo nee eli hoodo magalame.’

²⁸ Esiga ayo nimapoo taka, odoo daga hoogoo debei susuga ee Yoneeye daga dileso badoso. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mapoo odoo wuluge oso Yonee daga dileso ka badoso,” diso.

²⁹ Odoo susuga sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoo abo sabolo to hagee duloso Godeeyo goo ee tekepo diso. Bei, diba nsee Yoneeye howo sauwidigaso. ³⁰ Esino Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso Godeeye goomoga goo diayo ee talai gowoolone diba howo sauwidigelega poogooso.

³¹ Osoloso Yesuye see egeese takaso, “Epedee domo hamapoo egee do odoo ee odoo kasi masiyo? ³² Diba holaiso masi go domo mapoo dobolone emegei dimapoo nei takoo nei takoo dolone dobolone egeese takagameliso,

‘Iyo goomoga kosaiya poume niba hebele, osoloso iyo goohele kosaiya poume niba pupusigele.’

³³ Niba odoo egesi masi doso. Bei, Yonee odoo howo sauwidili oso simi ee yo wo sabolo wain i sabolo namo sile. Esino niyo yo bo holo paladoo dee takeliso. ³⁴ Osoloso hamamee Odoo Holo anosee olo simiso. Ayo sibilesi wo sabolo wain i sabolo

namo siloga, niyo a wo sabolo yu-gune sabolo dooboo nali odo deliso. Osoloso niyo a tekisi molee misigeli odo sabolo osoloso tokenee teli odo sabolo hedebe doloso ka badeli deliso. ³⁵ Esino odo agayo Godeeye goo goolee tekepo gooleedoloso tomo suloga, yayo Godeeye goo goolee ee tekepo dolone ka eligiso,” diso.

Tokenee teli sobo oso Yesuwo homo hapoo

³⁶ Beeame heeso Pelisi odo Saimonye Yesu idoloso o moso mapoo nei nalame diso. Esemee Yesu Saimonowo moso mapoo nei nalame biaso. ³⁷ Mi omapoo goo tokenee teli sobo hee badebeiso. Esino yayo Yesuye Pelisi odoowo moso mapoo nei namelee goo ee duloso sisigageli i medee tekepo yoso moodoo howogi mapoo salamasoloso tosimiso. ³⁸ Osoloso Yesuwo miligi maga gauwuloso pusulone o didawoso Yesuwo homo balagieso. Osoloso yayo see Yesuwo homo mapoo o wudu oso tolone adameleeso. Osoloso sisigageli i medee tekepo oso Yesuwo homo mapoo soomeleeso.

³⁹ Osoloso Pelisi odo Saimonye goo hagee ogoloso egeesee goolee meleeso, “Odo hagee tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo oso diepi, soboso yo sige medee hoodo egeliyo. Bei, sobo hagee goo tokenee teli sobo,” diso.

⁴⁰ Esemee Yesuye Pelisi odo mapoo egeesee takaso, “Saimon, ayo namapoo goo takalai, a goomogo,” diso.

Esemee Saimonye egeesee takaso, “Eligili odo, takee,” diso.

⁴¹ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Odo heeso odo bakadio mapoo molee teneeso. Egeeseelone yayo odo hee mapoo molee ko 50 tenelone, odo hee mapoo hedebe molee ko 50 teneeso. ⁴² Esino hamamee odo bakadio hagee bia dimapoo molee mauwe poogoome, nei o hedebe egesi yimapoo tenelega poogooso. Esemee bi eyo amameeye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee

takaso, ‘Bige boobadobigi,’ diso. Esiga odo bakadio hagee ma kulodu odo hee kaso bi eyo ama diya ka gooleebuguba?” diso.

⁴³ Esemee Saimonye nei yimapoo egeesee takaso, “A goolee, molee toowa too odo oso ama diya goolee malaiso,” diso.

Esemee nei Yesuye Saimon mapoo egeesee takaso, “Nayo tei goo takoo,” diso.

⁴⁴ Yesuye sobo mapoo bolone Saimon mapoo egeesee takaso, “No sobo hagee ege! Ayo nee moso mapoo sibume, nayo mo homo hapalame howo amapoo tenele. Esino sobo hagooso o didawoso mo homo hapoloso see o wuduso mo homo taso. ⁴⁵ Osoloso ayo nee moso sibume nayo goomogolone a edele. Esino ayo nee moso mapoo simi domo omaga sobo hagooso mo homo mapoo adamelee koodobile. ⁴⁶ Osoloso nayo olipi i oso mo wiligi mapoo soole. Esino sobo hagooso sisigageli i medee tekepo oso mo homo mapoo sooso.

⁴⁷ Esiga ayo namapoo taka. Sobo hagee o goo tokenee susuga olo hapoloso boobado buguso. Esiga sobo hagooso a diya goolee goo ee weliga yiligebuguso. Esino odo agayo ayo o goo tokenee pepooko hedebe hapoloso boobado buguga, yayo a goolee goo ee haga toowanee,” diso.

⁴⁸ Osoloso Yesuye sobo omapoo egeesee takaso, “No nee goo tokenee susuga ee olo hapoloso boobado buguso,” diso.

⁴⁹ Esemee odo abo yibolo hodobo dobolone nei nalaga melee odo oso goo hagee ogoloso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takaga meleeso, “Odo hagee odo ogumo? Yayo goo tokenee hapoloso kasee boobadobugu domo ka silosomo?” diso

⁵⁰ Diayo egeesee takomolome Yesuye sobo yimapoo egeesee takaso, “Nayo tei too goo maga badoboso kookaiyo gie badeli nayo

olo tooso. Esiga no goomoga sabolo di,” diso.

8

Sobo aboso Yesubolo di

¹ Goo hagooso dilesi koodobume, Yesuye to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligimo silone, mi hee maga mi hee mapoo du domo silesibiso. Osoloso o hamamee dili odoos 12 yibolo hodobo sileeso. ² Osoloso sobo paigiga Yesuye tekepo moodoo sabolo osoloso sobo bo holo paladee Yesuye tekepo moodoo oso Yesubolo sileeso. Sobo egee bia hagooso: Meli, o hu hee Maga-dalin. Yesuye sobo hageeyo kuloduga bo holo 7 peegoo hasisobuguso. ³ Osoloso sobo hee Helodeeyo moso bali odoos hee Kusayo osobo Yowana, osoloso Susana, osoloso sobo abo dibolo silesibiso. Sobo hagee bia oso Yesu sabolo osoloso o hamamee dili odoos sabolo dimapoo diayo dia molee oso diba pidimo silesibiso.

Witi wo ko segei maga dio masi taka

(Matiyu 13:1-9, Maka 4:1-9)

⁴ Odoos susuga mi opusomo opusomo di maga sibilesi mooloogoodeme Yesuye dio masi hamaga opusosusos, ⁵ “Beeame heeso odoos hee witi wo ko segalame diso. Yo witi wo ko sogomo sileeme, ko abo eli domo mapoo misigedibaso. Esemee edebeyo eli amaga silesibulone witi wo ko dia homosos topoomo dime sosos sibilesi neso. ⁶ Esemee witi wo ko abo ee yugogisi mi mapoo misigedibaso. Osoloso bou gasibilesi palame seeno haga booloogelega wediaso. Bei, yugogisi mi ee ma kulodu howo mauwega. ⁷ Osoloso witi wo ko abo obu ma kulodu misigedibaso. Esino haga booloogelega saga paladeeso. Esino oso polone obu sabolo palagatiso tiadolone witi wo susuga wediaso. ⁸ Osoloso witi wo ko abo mi tekepo mapoo misigedibaso. Osoloso bou pisaloso kauwulosos ko diya palagaso. Esemee witi wo ko

susuga oso ko pa homokoko 100 egesi oso palagaso.”

Yesuye to hagee takoloso tobudulone toso neligidi egeesee takasos, “Odoos niba dulubolos, esiga ayos hagee takoo medee hoodos dui!” diso.

Dio masi taka goo eyo bei

(Matiyu 13:10-23, Maka 4:10-20)

⁹ Yesuwo hamamee dili odoos oso Yesu mapoo egeesee takasos, “Dio masi taka goo hageeyos bei kasiyo?” diso. ¹⁰ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takasos, “Niyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee ogolosos gooleedalaisos. Bei, daga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee mada meleesos. Esino epei nimapoo woolaka yiligebugusos. Esino odoos abo mapoo ayos beeame susuga dio masi takelisos. Bei, ‘diayos ogolosos medee kibiya egelegapagalame.

Osolosos diayos dulosos goo eyos bei medee kibiya gooleedelegapagalame.’

¹¹ Esiga dio masi goo eyos bei hagoosos: Witi wo ko ee Godeeyos to oso. ¹² Esiga odoos abo witi wo ko eli domopoo misigediba egesi masi dosos. Diba to tekepo dulisos. Esino Godeeyos to hagee dibadatos sooloo ma kulodus egee molos ee boobadatos bigilame Saitensos dimapoo boobadatos bigiligos tenelisos. Bei, diayos to omapoo tei tolosos gie badeli teyagas. ¹³ Esiga odoos abo witi wo ko yugogisi mi mapoo misigediba egesi masi dosos. Esiga diba Godeeyos to taka dulosos goomogatos sabolos medee telisos. Esino witi wo ko oso yugogisi mi mapoo polone o toos medee meilegapos pogoo egee, diba onosee egeesee selisos. Godeeyos to oso dibadatos sooloo ma kulodus toos medee koo meilis. Osolosos diayos Godeeyos to dulosos beeame deiyepos mapoo wulos tei telisos. Esino diayos Godeeyos to mapoo tei toos magas, hegi gos sabolos dala gos sabolos oso dimapoo sibogatos, diayos Godeeyos to mapoo tei toos gos ee sagas pegelisos. ¹⁴ Osolosos odoos abo witi wo ko oso weti kawes kadees ma

kulodu misigediba egesi masi doso. Diba Godeeyo to duloso to ee teliso. Esino mi toowayo gie badeli goolee sabolo, osoloso bi bei doloso dabalai goo gweli sabolo, osoloso dibada su oso goomooga goo ee goolee sabolo diadolone dibada tei too tokenee peliso. Goo egeesee maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli. ¹⁵ Osoloso odoo abo witi wo ko mi tekepo mapoo misigediba egesi masi doso. Diayo dibada sooloo ma kulduga tekepo goo gweli sabolo osoloso goomooga sabolo Godeeyo to duloso dibada sooloo ma kulodu medee tei teliso. Osoloso diayo o to kibiya kookoodoloso, dobolone homokoko masi diya peliso.”

*Mo to medee dui
(Maka 4:21-25)*

¹⁶ “Edebeeyo keme pouloso tolo oso koo gagali, osoloso mada koo mageli. Yo keme pouloso woola mapoo pou mageliso, edebeeyo moso kulodu gasibilesa gadeebugu ee agalame. ¹⁷ Bei, goo susuga epedee mada egee molo, see hamamee odoo susuga oso agalame woola peledabalaiso. Osoloso odoo susuga oso koo duli goo ee see odoo susuga oso dulame woola yiligebigileiso. ¹⁸ Mo to hagee niyo medee dui. Bei, to taka medee duli odoo mapoo Godeeye goo goolee tekepo tenelaiso. Esino edebeeyo eyo nediliyo yo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee yo gooleedoo doloso mo to dulega poogooga, Godeeye yimapoo goo goolee pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso,” diso.

*Yesuwo owee sabolo omolo dio sabolo
(Matiyu 12:46-50, Maka 3:31-35)*

¹⁹ Beeame heeso Yesuwo owee sabolo omolo dio oso Yesu agalame sibadeeso. Esino odoo bei diya mooloogoodoloso ka doboome, diba Yesuye badebei mapoo hodou dilei tebile. ²⁰ Esemee odoo heeso diba ogoloso, Yesu mapoo egeesee takaso, “Noowee sabolo osoloso nomolo dio sabolo oso peegoo no agalame

balagamoloso,” diso. ²¹ Esemee Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo nei egeesee takaso, “Edebeeyo Godeeye eligi goo ee duloso mesimo silesiboga, diba mo wee dio osoloso molo dio oso,” diso.

Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka

(Matiyu 8:23-27, Maka 4:35-41)

²² Beeame heeso Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowoomo,” diso. Esemee diba du mapoo bulumaloso soowadeeso. ²³ Diba abei domopooga damolome, Yesu tila poogoome tiaso. Esemee haga booloogelega i toowa sibume, abei omapoo howo ki toowa simiso. Esemee howo ki toowa oso sibulone dibada du ma kulodu howo sasoo oso diba dia du sabolo howomoo owulame siso.

²⁴ Esemee Yesu o hamamee dili odoo oso dileso, Yesu tidilone egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba howomoo owuloso wedilame see!” diso.

Esemee Yesu tia hogabuloso to-budulone i sabolo howo ki sabolo koodobilame to kitulugu sabolo takaso. Esemee i sabolo howo ki sabolo simi saga omapoo koodobiaso. ²⁵ Esemee Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Niyo tei too kasomo?” diso.

Esemee Yesuwo hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso howoogadoloso obugulone diesono egeesee takaga meleeso, “Odo hagee odoo ogumo? I sabolo howo ki sabolo o to duloso koodobiaso,” dee takaga meleeso.

Yesuye odoo bo holo pala ee tekepo moodoo

(Matiyu 8:28-34, Maka 5:1-20)

²⁶ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Gelili mi maga abei daloso Gelasa mi mapoo peledabaso.

²⁷ Yesu du maga widi pee mapoo pubalogolone egeino, odoo bo holo pala oso yo tugodalame sibume egeiso. Odo hagee daga hoogoo dobudu bododiwe silone beeame

susuga odoo bi mapoo badeli. ²⁸⁻²⁹ Bei, bo holo oso kitulugu oso yimapoo toga edebeeyo ki tiso yo tialogoloso mageliso. Esino bo holoso kitulugu oso ki tiso tialogoloso magoo ee kookoobuguloso odoo ee idoloso dobudu diliso. Esino odoo hagooso Yesu ogoloso miyomoo gasuwoloso gwa sabolo tiamolone toso neligidi yimapoo egeesee takaso, “Dokodoo badeli Godeeyo owolo Yesu, nayo amapoo ogoogo moodoolame ka simiyo?” diso. Osoloso yayo Yesu mapoo howoolone see egeesee takaso, “Nayo amapoo dala na tenee,” diso. Odoo bo holo pala oso to hageesee taka. Bei, daga Yesuye bo holo odoo ma kulodu egee bado mapoo takolone peegoo gasibeye, dee takeme ka taka.

³⁰ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nee hu ogumo?” diso.

Esemee yayo to nei egeesee takaso, “Ibada hu ee Bei,” diso. Bei, bo holo susuga oso yima kulodu doso. ³¹ Esemee bo holo odoo ma kulodu debei oso egeesee takaga meleeso, “Nayo iba Dou mi mapoo na seesee peegee,” dee takaso.

³² Esemee beeame omapoo, esia ma dokodoo be hu susuga oso mooloogoo doloso, mi nalagamo silesibiso. Esemee bo holo odoo ma kulodu debei oso Yesu mapoo howoolone egeesee takaso, “Iba be ma kulodu galaga di dee takee,” diso. Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba be ma kulodu galaga dilei soowa!” diso. ³³ Esemee bo holo susuga oso odoo ma kuloduga peegoo galaga dilesos see be ma kulodu galaga diso. Esemee be susuga oso godobia maga kukolo meilesos, howomoo wediasos.

³⁴ Esemee be bali odoo oso goo hagee ogoloso kukulo dilesos dia mi mapoo osoloso mi pepooko abo mapoo goo egee takomo diso. ³⁵ Esemee odoo susuga oso goo hagee duloso ee agalame sibadeesos. Diba sibilesos egeinos, bo holo pala odoo

ee tekepo poloso Yesuwo homo beiyopoo badolone goo goolee tekepo tolosos dugo kalosos badoboome egeisos. Esemee diba diya ebigasos. ³⁶ Esemee Yesuye odoo bo holo pala ee tekepo moodoome egeinos odoo osos diayos egeinos goos ee agalame sibadeeos odoo dimapoo oposusos. ³⁷ Esemee Gelasa mosobias odoo susuga sabolos osolosos koolas omapoo debelinos odoo susuga sabolos osos Yesu mapoo egeesee takaso, “No mi hamaga saga peegoo di,” diso. Bei, diba Yesuye goo moodoo mapoo ogoloso diya obugumes. Esemee Yesu dilames yo du mapoo dapagasos.

³⁸ Esemee odoo bo holo pala Yesuye tekepo moodoo osos Yesubolos dilames goomogasos. Esinos Yesuye yimapoo egeesee takaso, ³⁹ “Haye. No abolos na sibe. No nee mi mapoo see wedi dilesos Godeeyee namapoo goos toowas moodoo goos ee oposisinos,” diso. Esemee odoo yo o mi mapoo see wedi dilesos, Yesuye yo tekepo moodoo goos ee oposusumos sileesos.

Yesuye Yailaseeyo owolo ta ee see hogabilames tekepo moodoo sabolos osolosos sobo paiye tekepo moodoo goos

(Matiyu 9:18-26, Maka 5:21-43)

⁴⁰ Yesu see abei hodiokoo dalos sibumes, yo bolones debeinos odoo susuga osos yayo siminos ogolosos diya goomogasos. ⁴¹ Esemee omapoo haga booloogelegas odoo hee, Yu odoo dias howo gisilinos mosos gibadelinos odoo tabas, Yailaseeyee, sibilesos Yesuwo homo beiyopoo gawusolosos badolones Yesu mapoo howoolones egeesee takaso, “No mososopoo sibe! ⁴² Bei, mosos sobos holo hedebe, o dugo 12, paiyes osos olo talames soomolosos,” diso.

Esemee Yesuye Yailaseeyo mosopoo dumolomes elinos domopoo odoo susuga osos yima hodus diya mooloogoo dolosos dulones nei halagabugus nei halagabugus domos diadeesos. ⁴³ Osolosos odoo mooloogoo dolosos diadeeos ee mas kulodus sobos hee asos wooloomalosos badebeinos sabolos disos. Yos asos wooloomalosos badebeinos ososes

dugo 12 poogooso. Esino odoo heeso yo tekepo moodolai tebile. ⁴⁴ Esino sobo hagooso Yesu dumolome, mada miligiyopooga sibilesu Yesuwo dugo su mapoo sigeme, aso woolooma oso sawo soomelee omapoo saga koodobiaso.

⁴⁵ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Odo agayo a ka sigoba?” diso.

Esino odoo susuga oso Yesu sigile doloso diya pulugume, Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, odoo susuga oso nobolo hodobo dulone no ka sigo domo du,” diso.

⁴⁶ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Haye. Egeesee sele. Odo heeso a ka sigiwa. Esemé odoo weidilame moodeli kitulugu ama melee oso peegoo di mawo gooleedoso,” diso.

⁴⁷ Sobo hagooso goo moodoo ee mada magalai tebile doloso gooleedoloso kikiliga sabolo dilesu, Yesuwo homo beiyopoo gasuwuloso badebeiso. Osoloso Yesuye sobo yo weidilame moodoo goo sabolo, osoloso yayo Yesu sige goo ee oposusume odoo susuga oso duso.

⁴⁸ Esemé Yesuye sobo yimapoo egeesee takaso, “Mo sobo holo, no tei too maga no olo tekepo paso, esiga no mesie sabolo di,” diso.

⁴⁹ Osoloso Yesuye sobo yimapoo to takomolome, odoo heeso Yailaseeyo moso abaga sibilesu, Yailas mapoo egeesee takaso, “Nee sobo holo olo ta moloso. Esiga nayo eligili odoo hamapoo wulo goo mauwe na ido sibe,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuye goo hagee duloso Yailas mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi, wulo amapoo tei te. Egeeseega nee sobo holo ta egee molo see weidileiso,” diso.

⁵¹ Diba dilesu mosopoo doboome, Yesuye dulone hedebe Pita, Yonee, Yemes, osoloso sobo holo eyo owee dio ama dio ono gilimadoloso, moso kulodu galagadiso. ⁵² Diba moso kulodu galagadilesu egeino, odoo susuga oso sobo holo ta ee halo pupusuga molome egeiso. Esemé

Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba egee pupusuga molo epedee omapoo koodobie. Bei, sobo holo yo koo ta moloso. Esino yo wulo tia moloso,” diso.

⁵³ Esemé Yesuye egeesee taka duloso diba yiligaso. Bei, sobo holo oso ta diba olo egeiga. ⁵⁴ Esino Yesuye sobo holo ta eyo dee mapoo tolosu yimapoo egeesee takaso, “Sobo holo, no tebee,” diso. ⁵⁵ Esemé sobo holo ta ee o gie badeli see wedi sibume, yo hogabuloso tabaso. Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Sobo holo mapoo nei tenee,” diso. ⁵⁶ Esino sobo holo eyo ama dio owee dio goo hagee ogoloso diya howoogadooso. Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niso egei goo hagee odoo abo mapoo na takee,” diso.

9

Yesuye o hamamee dili odoo 12 diye di

(Matiyu 10:5-15, Maka 6:7-13)

¹ Yesuye o hamamee dili odoo 12 gilimadoloso dimapoo kitulugu teneeso, diayo bo holo odoo ma kuloduga peegoo hasisobugu domo silesibulone odoo paigiga sabolo tekepo moodoo dalame. ² Osoloso yayo diba diye diso, diayo dilesu Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo mapoo eligimo silesibulone, odoo paigiga sabolo tekepo moodoo dalame. ³ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo dulone, susu, osoloso o, osoloso wo, osoloso molee, osoloso kali bi bakadio na todi, wulo hedebe todi. ⁴ Niba mi omapoo dilesu peledobooga, omapoo edebeeyo niba o moso mapoo ido pologa, moso hedebe omapoo tia melee. Osoloso niyo mi omaga mi hee mapoo dulone, mi egee wulo poogoo du domo silesibe. ⁵ Osoloso niyo mi hee mapoo dilesu edebeeyo niba o moso mapoo ido pelega poogooga, niba mi egee poogoo dulone, nee homo mapoo basago mologa omapoo tegene peegee, Godeeye komonolone dimapoo dia

goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame,” diso. ⁶ Osoloso diba see diadeeso. Diba mi hee maga mi hee mapoo du domo silesibulone, Godeeyo to tekepo takomo silesibiso. Osoloso odoo paigiga susuga see tekepo moodoo domo silesibiso.

*Helodeeye goo tiadoo
(Matiyu 14:1-12, Maka 6:14-29)*

⁷ Yesuye moodoomo sili goo susuga ee Gelili mi ee bali odoo Helodee duso. Esemee goo hagee duloso yo diya goo tiadooso. Bei, odoo aboso Yesuwo goo mapoo egeesee takaso, “Yo Yonee odoo howo sauwidili ta maga see ka hogabiadoo,” diso. ⁸ Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Ilayadoo.” Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo hee daga badebei oso ta maga hogabuloso see ka simidoo,” diso. ⁹ Esemee Helodeeye goo hagee duloso egeesee takaso, “Yonee ayo wooloomeye neme olo wooloomaso. Esino ayo goo toowa hagee dumolo ee agamo goo ee dumolosomo?” diso. Yo diya goo tiademe, yayo Yesu agalame diya goomogaso.

*Yesuye odoo 5000 mapoo nei pi
(Matiyu 14:13-21, Maka 6:30-44,
Yonee 6:1-14)*

¹⁰ Yesuye diye di odoo 12 diba see wedige sibilesi, goo diayo moodoo sabolo osoloso goo diayo eligi susuga ee Yesu mapoo oposususo. Osoloso Yesuye diba gilimadoloso Betesaida mi mapoo dibosomo dabalame diadeeso. ¹¹ Esino odoo susuga oso goo hagee duloso diba noseehamamee diadeeso. Esemee diayo simi Yesuye ogoloso diba gilimadoloso dimapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligilone odoo paigiga sabolo weidilame tekepo moodoo demeleeso.

¹² Yesu yo egeeseemo sileeme, o hamamee dili odoo oso habe sibilesi yimapoo egeesee takaso, “Odoosusuga hagee epedee diye dee, diba mosobia koola omapoo dileso dieso nei nalai sabolo moso tilei sabolo ee esilame. Bei, mi iyo hagee do mapoo

nei iyo nalai sabolo moso iyo tilei sabolo mauwedoo,” diso.

¹³ Esemee Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo dimapoo nei tenee,” diso.

Esemee diayo nei egeesee takaso, “Odoohagee diya bei. Esino imapoo wo si hedebe dee tiadoo sabolo di bakadio sabolo moloso. Esino nayo imapoo nei abo talame diye dolosoka takala?” diso. ¹⁴ Bei, beame omapoo mooloogoodoo ee ma kulodu gisowe hesiga ee 5000.

Esemee Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoosusuga nei nalame odoo 50 egesisomooloogoodolo ka buluma, odoo 50 egesisomooloogoodolo ka bulumadee takee,” diso. ¹⁵ Esemee odoo susuga olo nei nalame egeesee bulumamo diso. ¹⁶ Osoloso wo si dee tiadoo sabolo di bakadio Yesuye tolosokokodo, Kei mi ma dokodoo bolone nei pidilame goomoga goo dokodoo takaso. Osoloso yayo wo popeiloso di bakadio agisaloso, o hamamee dili odoo mapoo piso, see diayo odoo susuga mapoo pilame. Esemee diayo wo si popei sabolo di hwei sabolo odoo susuga mapoo piso. ¹⁷ Esemee odoo susuga nei ne oso diya edigime nei hosudelega abo poogooso. Osoloso diayo nei naloso abo poogoo ee Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo dileso bou tegei mapoo soo 12 egesi metamagisaso.

*Pitaye Yesuwo goo yiligebugu
(Matiyu 16:13-19, Maka 8:27-29)*

¹⁸ Beame heeso Yesu obusomodokodoo takolone badoboome, o hamamee dili odoo oso yimapoo sibadeeso. Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo a odoo ogu deliyo?” diso.

¹⁹ Esemee diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Odoo aboso taka no Yonee odoo howo sauwidili dee takeliso. Aboso taka no Ilaya deliso, osoloso odoo aboso taka no Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo hee daga badebei oso ta maga

hogabuloso see ka simidoo, dee take-liso.”

²⁰ Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Esino nei niyo a odoo ogu deliyo?” diso.

Esemé Pitaye nei egeesee takaso, “No Godeeye hudi magoo Kelisoso,” diso.

²¹ Esemé see Yesúye nei o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Niyo odoo abo mapoo takolone a Keliso dee na takee,” diso.

*Yesúye eyo talai goo ee taka
(Matiyu 16:21, Maka 8:31)*

²² Osoloso see tobu Yesúye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoo Holo, a dala toowa bei talaiso. Osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei eligili odoo sabolo oso a diya gowoolone pagalaiso. Osoloso edebeeyo a teli mapoo magalaiso. Esino beeame bakadio midoo ma kulodu ta moloso beeame hee mapoo see hogabileiso.”

Yesúye yayo di hamamee dilei goo ee eligi

(Matiyu 16:24-28, Maka 8:34-38)

²³ Yesúye see odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga goo tomo sili ee poogoloso, beeame susuga ma kulodu eyo talai sabolo dala toowa talai goo sabolo medee mopoodoo doloso ama hamamee ka sibe.

²⁴ Osoloso odoo agayo o gie badeli eyo nediliyo pidilame seega, yo o gie badeli ee osugobalaiso. Esino odoo agayo mo goo maga o gie badeli peegoo magooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²⁵ Esino odoo agayo mipoo toowa hamapoo badolone, eyo goomoga goo susuga tomo siloso, hedebe gie badeli goo ee telega dagaduga, yo see ogoo goo talaisomo? Mauwe. ²⁶ Osoloso odoo agayo abolo osoloso mo to mapoo gowooga, Odoo Holo ayo toowa doloso badeli goo omaga mo gadeebugu sabolo, osoloso mo Maye toowa doloso badeli goo omaga o

gadeebugu sabolo, osoloso Godeeyo momaiye oso toowa doloso debei omaga gadeebugu sabolo sibilesó nei diba gowoolaiso. ²⁷ Esiga ayo nimapoo ka taka. Nima kulodu odoo abo olo doso, diba Godeeye wiligi doloso badalai beeame oso simi ogoloso, hamamee wedileiso,” diso.

*Yesu o su opusomo di
(Matiyu 17:1-8, Maka 9:2-8)*

²⁸ Osoloso beeame 8 egesi poogoloso, hamamee Yesúye dulonge, Pita, Yonee, osoloso Yemes esee gilimadoloso mubi dokodoo dokodoo takalame palaso. ²⁹ Yesúye Godee mapoo dokodoo takomolome, o mudu opusomo doloso o dugo diya heliye poloso omaga poniso. ³⁰ Esemé haga booloogelega, Ilaya dio Moses dio galaga sibilesó Yesubolo to kemeleeso. ³¹ Diayo Kei mi diya gadeebugu sabolo peledoboloso Yesúye Godeeyo to dodolone Yolusalem mapoo dileso talai goo ee oposususo. ³² Pita o odoo abo sabolo tiesaloso hogoogabuloso keesee egeino, Yesu yayo toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo tobudulone odoo bakadio sabolo to kesamolome egeiso. ³³ Odoo bakadio oso Yesubolo to kesameleso dilame doboome, Pitaye medee goo goolega Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga iyo waseme bakadio hedebe di tegegalaiso. Hee nee, hee Moseseeyo, osoloso hee Ilayayo,” diso.

³⁴ Pita to osee komolome, koloboso sibilesó diba gidiseme, diya ebigasó. ³⁵ Osoloso kolobo maga toso egeesee taka, “Hagee mowolo, ayo hesia oso. Esiga o to medee dui!” diso. ³⁶ Kolobo ma kuloduga to taka koodobuloso, diayo Yesu obusomo tobudume egeiso. Pita diayo mubi ma dokodoo egei goo ee odoo abo mapoo saga takele.

Yesuye giso holo bo holo pala tekepo moodoo

(Matiyu 17:14-18, Maka 9:14-27)

³⁷ Diba beame hee mapoo mubi maga kumoo meilesa doboome, odoosuga oso Yesuye badebei mapoo saga sibadeeso. ³⁸ Esemee odoos mooloogoodoo ma kuloduga odoos hedebeeso toso neligidi Yesu mapoo egeese takaso, "Eligili odoos, ayo namapoo howaso, nayo mo giso holo agalame sibe. Bei, yo mo holo hedebeega. ³⁹ Bei, bo holo oso yimapoo pologa, yo kikiliga sabolo homodobuloso gwa sabolo molone maga maga makawo ti diliso. Bo holo oso yimapoo dala tenemolome yo beame susuga ma kulodu haga medee koo sili. ⁴⁰ Esino ayo nee hamamee dili odoos mapoo bo holo hagee peegoo hasisobigi deme, diayo peegoo hasisobigilei tebilena," diso.

⁴¹ Esemee Yesuye egeese takaso, "Niba tei too mauwe tokenee odoos. Niyo amapoo tei talame a beame kasolo nibolo hodobo ka badalaiyo? Esino nowolo amapoo ido sibe," diso.

⁴² Giso holo Yesu mapoo ido sibumolome, bo holo yimapoo pala oso kilikolone mi mapoo homodobiaso. Esemee Yesuye bo holo peegoo hasisobuguloso, yo tekepo poloso oma mapoo ido diso. ⁴³ Esemee odoos susuga oso Godeeye kitulugu goos ogoloso diya howoogadooso.

Odoos susuga oso Yesuye goos moodoo susuga ee osee goolone doboome, Yesuye o hamamee dili odoos mapoo egeese takaso, ⁴⁴ "Odoos Holo, a ha teli odoos mapoo tiasalaiso. Esiga niba ayo epedee goos hagee takoo na boobadee," diso. ⁴⁵ Esino o hamamee dili odoos oso Yesuye taka goos eyo bei medee kibiya gooleedelee poogooso. Bei, goos eyo bei ee dimaga mada magoloso meleeso. Esemee diayo see Yesu mapoo woosalai ebigaso.

Odoos agayo toowa doloso ka badalaiyo?

(Matiyu 18:1-5, Maka 9:33-37)

⁴⁶ Yesu o hamamee dili odoos oso dima kulodu odoos agayo toowa doloso ka badalaisomo, doloso dieso nediliyo toso agadigaso. ⁴⁷ Esino Yesuye dibada goos goolee ogoloso holope idoloso yima koola mapoo sibilesa tobudume, o hamamee dili odoos mapoo egeese takaso, ⁴⁸ "Odoos agayo holope hageesi masi mo hu maga yibolo badalame idoga, yayo a idoso. Osoloso odoos agayo a idoga, yayo mo Ma a diye di ee idoso. Esiga nima kulodu odoos agayo eyo nediliyo pepooko daga, yo see toowa doloso badalaiso," diso.

Edebeeyo namapoo ha telega badoga, yo nee odooso

(Maka 9:38-40)

⁴⁹ Esemee Yoneeye egeese takaso, "Wiligi odoos, iba odoos heeso bo holo ee nee hu sabolo odoos ma kuloduga peegoo hasisobugume egeeso. Esemee iyo yo hamaga takaso. Bei, yo ibada mooloogoodoo ma kulodu koo badeli," diso.

⁵⁰ Esino Yesuye yimapoo egeese takaso, "Yo na hamaga takee. Bei, edebeeyo nimapoo ha telega badoga, yo nibada odoos oso," diso.

Samaliya odooso Yesu gowe

⁵¹ Yesu yo Kei mi ma dokodoo ido palai beame ee olo koola toboome, yo Yolusalem mapoo dilame goomogaso. ⁵² Esemee yayo odoos abo Samaliya mi ee ma kulodu mi pepooko hee mapoo malalo diye diso, diayo dileso omapoo yayo tilei moso ee mopoodoo dalame. ⁵³ Esino mosobia oso Yesuye Yolusalem mapoo dileigo di goos ee duloso, diayo yo gooolone yimapoo moso tenele. ⁵⁴ Esemee Yesu o hamamee dili odoos Yonee dio Yemes dio goos hagee duloso yimapoo egeese takaso, "Lodee, douso mosobia odoos hagee piligilame, iyo Kei mi ma dokodooga dou toose dee takalai, no goomogoso?" diso. ⁵⁵ Esino Yesuye dimapoo biditoboloso tobudulone dimapoo diya takaso. ⁵⁶ Osoloso diba see mi hee mapoo diadeeso.

Yesu dadalai doloso to taka odo
(*Matiyu 8:19-22*)

⁵⁷ Yesu o hamamee dili odo sabolo eli maga diadaga molome, odo hedebe oso sibilesu Yesu mapoo egeese takaso, “Nayo mi hee kamapoo dusomo, ayo no deede sileiso,” diso.

⁵⁸ Yesuye yimapoo nei egeese takaso, “Dobu so oso debeli mi ee moloso. Osoloso sóso tieseli ou moloso. Esino Odo Holo, ayo tieli moso mauwe,” diso.

⁵⁹ Esem Yesuye see odo hee mapoo egeese takaso, “Nayo a deede sibe,” diso.

Esino odo ogoso nei egeese takaso, “Lodee, nayo epedee amapoo beame tenee, ayo mo ma toga midoosolaiya,” diso.

⁶⁰ Esem Yesuye yimapoo nei egeese takaso, “Dio maga odo wedia oso dieso nediliyo odo wedia ee midoosodolone dabalai tekepo. Esino no sibilesu Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odo mapoo takomo sile,” diso.

⁶¹ Esem odo heeso see egeese takaso, “Lodee, a nama hamamee dadalai goomogo. Esino a epedee hamapoo mo soosoo dimapoo emegei di to takalame dia,” diso.

⁶² Esem Yesuye see yimapoo nei egeese takaso, “Odo agayo ama hamamee dodolone see wedi dilame hamamee bidi ogo domo duga, odo egesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee halo tou talai tebile,” diso.

10

Yesuye odo 72 diye di

¹ Goo hagooso dilesu koodobume, Lodeeye odo 72 hesigaso. Osoloso dima kulodu odo bakadio tooboo bakadio tooboo doloso yayo dilei mosobia pepooko mapoo diba malalo diye diso. ² Egeeseelone yayo dimapoo egeese takaso, “Homolee ma kulodu bi susuga ee olo teeleegeeloso goalai ee moloso. Esino bi ee gooloogalai odo ee haga beinee. Esiga homolee gibadeli

odo mapoo woose, yayo o homolee ma kulodu bi susuga teeleegee ee gooloogali odo diye dalame. ³ Esiga niba di! Esino niba goolee sabolo di. Bei, ayo niba sipi be hu pe masi dobu so kamanali oso egee do mi ma kulodu diye deeso. ⁴ Niba dulone molee sabolo, o sabolo, osoloso homo mapoo kali bi sabolo na todi. Osoloso niba eli domopoo dulone, odo abo tugudoloso dibolo to na ke.

⁵ Niyo mi hee mapoo dilesu peledobooga, moso kamapoo gilimado polosomo, niyo daga moso mapoo egee do odo mapoo emegei di to takolone, ‘Godeeye mesie goo nibolo mele,’ dee takee. ⁶ Esiga mesie odo oso moso ee ma kulodu daga, niyo emegei di to taka oso dibolo osee malaiso. Esino moso ee ma kulodu debeli odo koo mesili daga, niyo emegei di to taka oso dibolo malaime. ⁷ Osoloso moso kasee nimapoo ka teneesomo, niba moso hedebe omapoo debee. Osoloso niba moso hedebe omapoo dobolone, diayo nimapoo nei teneega, nei ee nolone ka debee. Bei, tou teli odo ee dia nei talai tebiliso. Esiga niba moso hee mapoo dobolone, moso hee mapoo na du dee.

⁸ Niba mi hee mapoo duga, mosobia odo oso emegei dolone nei teneega, hedebe ee namelee. ⁹ Osoloso mi omapoo odo paigiga tekepo moodoogolone dimapoo ‘Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nima koola mapoo moloso,’ dee takee. ¹⁰⁻¹¹ Esino niba mi hee mapoo dilesu peledobooga, mosobia oso niba gowoolone moso tenelega poo-googa, niba diayo bia eli domopoo dilesu, to kitulugu sabolo dia mi basago oso nibada homo mapoo obooga ee dia howo woola mapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame. Osoloso niyo dimapoo egeese takee, ‘Niba medee goolee, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee koola hamapoo moloso.’ ¹² Esiga ayo nimapoo taka, moso-

bia kaso niba sibadeega, ogoloso goomoga sabolo niba iyadelega poogooga, nei Godeeye meedilei beeamo omapoo dala toowa diayo talai oso Sodom mosobia oso dala talai ee dagadileiso.”

Yesuye tei tele poogoo mosobia odoo mapoo taka

(Matiyu 11:20-24)

¹³ “Eeye-ee! Kolasin mosobia odoo osoloso Betesaida mosobia odoo sabolo. Dala toowa oso niba bamoloso. Bei, ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo opusomo di ee moodoogamo silee egesi masi Yu dele poogoo odoo mosobia Taya mapoo osoloso Saidon sabolo mapoo moodoogamo silee diepi, diba haga booloogelega, dibada goo tokenee maga miligi pialoso debeli. Osoloso diayo dibada goo tokenee maga miligi pia goo ee eligilone dugo tokenee megigaloso dosou holugaloso silesibili. ¹⁴ Goo egeesee maga Godeeye goo meedilei beeamo mapoo dala toowa Kolasin mosobia sabolo osoloso Betesaida mosobia oso talai oso Taya mosobia sabolo osoloso Saidon mosobia oso dala talai ee dagadileiso. ¹⁵ Esino Kapeniyum mosobia odoo niba beeamo omapoo Kei mi ma dokodoo ido palaiso, doloso goolee sabolo dosomo? Haye, niba toloso Dou mi mapoo toodalaiso.

¹⁶ Esiga odoo agayo nibada to duloso toga, yo mo to tolone ka seeso. Esino odoo agayo nibada to duloso niba diya gowooga, yo a gowoolone ka seeso. Esino odoo agayo a gowooga, yayo mo Ma a diye di ee gowoolone ka seeso,” diso.

Odoo 72 oso see wedi simi

¹⁷ Yesuye odoo 72 diye di oso goomoga sabolo see wedi sibilesi egeesee takaso, “Lodee, iyo nee hu sabolo takomo sileeme, bo holo odoo ma kulodu debei oso ibada to duloso mesiloso peegoo galagadiso,” diso.

¹⁸ Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Keiso saga egee ebidingebu egesi masi Kei mi ma

dokodooga Saiten miyomoo homod-obume ayo egeiso. ¹⁹ Esiga niba dui, niyo hebise sabolo homolobe sabolo mapoo dokodoo nibada homosu hamadabalame ayo nimapoo kitulugu olo teneeso. Esiga kitulugu oso Saitenso kitulugu ee dagadileso moloso. Esiga bi heeso nimapoo dala tenelai mauwe. ²⁰ Esino bo holo oso nibada to duloso mesiloso peegoo kukulo di goo mapoo haga na goomege. Esino nibada hu ee tei gie badeli booka mapoo egee molo omaga goomege,” diso.

Yesuye Ama Godee mapoo goomoga tenee

(Matiyu 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Yesu yo Dio Tei oso kitulugu maga goomoga sabolo badolone egeesee takaso, “Ma, Kei mi sabolo osoloso mipoo sabolo nayo wiligi doloso badoso. Esiga a namapoo goomogo. Bei, nayo wiligi doloso badeli goo mada egee molo, goo goolee toowa odoo mapoo yiligebigile poogooso. Esino nayo goo goolee dele poogoo odoo mapoo yiligebuguso. O. Tei takoo, Ma. Goo hagee nayo goomoga goo oso.

²² Mo Maye goo susuga amapoo olo teneeso. Esiga odoo heeso Owolo a gooleede. Esino hedebe Maye Owolo, a ka gooleedoo. Osoloso odoo heeso Ma gooleede. Esino hedebe Owolo ayo Ma ka gooleedoo. Esiga odoo ogu bia mapoo Owolo ayo Mayo goo ee yiligebigilame gooleega, odoo egee bia oso Mayo goo ee diba gooleedalaiso,” diso

²³ Osoloso o hamamee dili odoo mapoo biditoboloso omapoo tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Niyo egeli goo susuga mapoo goomege.

²⁴ Bei, ayo nimapoo taka, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo daga hoogoo debei sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa daga debei oso niyo epedee hagee ogo goo ee agalai doloso balagameleeso. Esino diayo egele. Osoloso diayo goo niyo epedee egee dumolo goo sabolo dulei doloso

balagameleeso. Esino diba dule,” diso.

Samaliya odooso emegei di goo

²⁵ Beeame hee mapoo tei eligili odoos heeso sibilesu Yesu tei ma susuga ee gooleedolosu badaba beleso egeese takaso, “Eligili odoos, a gie badeli talame ogoos goo talaiyo?” diso.

²⁶ Yesuye to nei egeese takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso kasee takoolo? Nayo hesigaloso kasee gweliyo?” diso.

²⁷ Odoos oso to nei egeese takaso, “Nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osolosu nee dio maga, osolosu nayo kitulugu sabolo, osolosu nayo goo goolee sabolo oso nee wiligi odoos Godee diya goolee. Osolosu no nediliyo diya gweli egesi masi nee odoos onosee diya egeesee goolone ka badebee,” diso.

²⁸ Yesuye yimapoo nei egeese takaso, “Nayo tei goo takoo. Esiga no goo egesi tolone badoga, goo oso no badoboso kookaiyo gie badeli talaiso,” diso.

²⁹ Esino odoos yayo eyo nediliyo yo tekepo dolone egeese takaso, “Esino mo odoos ogumo?” diso.

³⁰ Esemee Yesuye yimapoo oposusu hee hagee oposususu, “Odoos hee Yolusalem maga Yeliko mapoo moumeleeso. Yo eli domopoo moumolome, mesia aboso yo woomele poogoloso eli domopoo magoloso o dugo yayo ka sabolo osolosu o bi susuga sabolo heli tolosu diadeeso. ³¹ Yo eli domopoo talame seemolome, Godee ogo odoos ogo dolosu domo badeli odoos oso eli hedebe omaga sibulone egeiso. Osolosu yayo sibulone egeino, odoos egee olo talame seemelee ogoloso peegooga boloodabaso. ³² Osolosu yima hamamee abaga tei moso tegei mapoo tou teli odoos, o bala Libai, yinosee sibulone egeino, odoos eli domopoo mi mapoo homodobulosu tiamolome, peegooga boloodabaso.

³³ Esino Samaliya odoos yinosee eli hedebe omaga sibulone egeino, odoos

eli domopoo talame seemolome egeiso. Yayo odoos egee ogoloso yo diya sooloo dalaso. ³⁴ Esemee yo odoos oso tiamelee mapoo dileso o kolo kookoo mapoo olipi i sabolo wain i sabolo oso hodulosu dugosu tialoogooso. Osolosu yayo yo o be donki ma dokodoo tiedolosu, odoos soowo moso mapoo ido dileso yo bameleeso. ³⁵ Osolosu see beame hee mapoo Samaliya odoos oso odoos soowo moso gibadeli odoos mapoo molee ko bakadio yimapoo tenelone egeese takaso, ‘Odoos hagee nayo medee bamelee. Esino nayo odoos hagee bolone molee hagee hosudolosu, see nee molee oso pidimologa, ayo see wedi simi beame omapoo, nei o egesi ayo namapoo tenelaiso,’ diso.

³⁶ Osolosu Yesuye see egeese takaso, “Odoos bakadio hedebe di hageeyo kulodu mesiaso wei eyo odoos tei ogumo?” diso.

³⁷ Esemee tei eligili odoos oso nei egeese takaso, “Edebeeyo yo sooloo dolone yo pidi odoos ono tei o odoos oso,” diso.

Esemee Yesuye yimapoo egeese takaso, “O. Tei takoo. Esiga no dileso goo egesi tomo sile,” diso.

Meli dio Mata dio

³⁸ Yesu o hamamee dili odoos sabolo dulone, mi hee mapoo dileso peledabaso. Esemee mi omapoo badeli sobo hedebe Mataye o moso mapoo Yesu ido palaso.

³⁹ Esemee Matayo omolo Meliye sibilesu Yesuwo homo beiyopoo badolone o to dulone badebeiso.

⁴⁰ Beeame omapoo Mataye moso kulodu Yesuwo mooloogoodoo odoos eyo wo silone, tou bei neme Yesu mapoo sibilesu egeese takaso, “Lodee, moloye nobolo badoga, ayo mobusomo tou ka toga, diya kwasio. Esiga yayo a pidilame nayo yo sibeye dee takee.” diso.

⁴¹ Esino Lodeeye egeese takaso, “Mata emegei, no tou susuga tomo silone goolone goo diya kodio.

⁴² Esino tou susuga ee ma kulodu tou

hedebe hagoonoo toowa ka moloso. Esino Meliye goo tekepo toowa olo tooso. Esiga odoos heeso goo egee yimaga peedee dalaiame,” diso.

11

Yesuye dokodoo takeli goo ee eligi (Matiyu 6:9-13; 7:7-11)

¹ Beeame heeso Yesu mi hee mapoo dileso dokodoo takamelee koodobume, o hamamee dili odoos heeso egeesee takaso, “Lodee, Yoneeye o hamamee dili odoos mapoo dokodoo takeli goo eligimo silee egesi masi nayo iba nose dokodoo takeli goo ee eligi,” diso.

² Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niyo dokodoo takolone egeesee takee:

‘Ma, beeame susuga ma kulodu hedebe nee hu toowa doloso mele dee, odoos susuga oso dokodoo poudalame.

Esiga nayo wiligi doloso badeli goo oso sibilei iba goomogo.

³ Osoloso beeame susuga ma kulodu iyo nali bi ee imapoo tenemelee.

⁴ Osoloso ibada tokenee hapoloso boobado bigi.

Bei, iba nose odoos susuga oso goo tokenee susuga imapoo moodeli ee boobado bigiliso.

Osoloso iba goo tokenee mapoo na gidodi dee,” diso.

⁵⁻⁶ Yesu dokodoo takeli goo hagee eligimeleso koodobuloso dimapoo see egeesee takaso, “Niba to hee hagee goolee. Odoos soo heeso gesi domo mapoo nee mosopoo sibileiso. Esino nayo yimapoo nei siloso tenelai nei mauwe daga, mosobia ma kulodu nee odoos mapoo nei talame dileiso. No nee odoos mosopoo dileso osulu mapoo kalamadilone egeesee takalaiso, ‘Mo odoos, odoos soo hee mo mosopoo simiga. Esino ayo yo pidilei nei mauwe. Esiga ayo namapoo nei talame ka siba,’ dee.

⁷ Eseega nee odoos moso kulodu badebei oso egeesee takalaiso, ‘No see wedi di. Bei, a mo holo dio sabolo

osulu kisiloso tiesamoloso. Esiga a toboloso namapoo nei tenelaiame,’ dee.” ⁸ Esemee Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Esino ayo nimapoo taka, yayo no wulo emegei doloso bi tenelaiame. Esino nayo kalamadilone osee howamologa, yayo toboloso namapoo bi tenelaiso.

⁹ Esiga ayo nimapoo taka, niba woose. Egeesee nimapoo tenelaiso. Osoloso niba esie. Egeesee niba agalaiso. Osoloso niba osulu mapoo kalamadi. Egeesee osulu ee nimapoo yamagalaiso. ¹⁰ Bei, woosali odoos oso goo talaiso. Osoloso esieli odoos oso goo agalaiso. Osoloso osulu mapoo kalamadili odoos mapoo osulu yamagalaiso.

¹¹ Esiga ma dio niba dui! Odoos agayo owoloye di nala poogoo daga, yimapoo daba teneliso? Haye.

¹² Osoloso yayo só ho nala poogoo daga, nayo yimapoo homolobe teneliso? Haye. ¹³ Niba tokenee odoos. Esino niba gooleedoos, nibada owolo dimapoo bi tekepo tenelai. Esiga iba gooleedoos, Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado oso yimapoo woosali odoos mapoo Dio Tei wulo tenemoloso,” diso.

Yesu dio Belsebul dio (Matiyu 12:22-30, Maka 3:20-27)

¹⁴ Beeame heeso odoos hee badebeiso. Daga bo holo oso odoos eyo su ma kulodu palademe, to kelega poogoloso badebeiso. Esemee Yesuye odoos eyo su ma kulodu bo holo paladee peegoo habuguso. Osoloso bo holo oso odoos ma kuloduga peegoo gadime, to koo keli odoos yo see to keiso. Esemee odoos susuga oso goo hagee ogoloso diya howoogadoos.

¹⁵ Esino odoos aboso egeesee takagameleso, “Yesu yo Belsebuleeye kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisobigili molodoo. Bei, Belsebul yo bo holo dia wiligi odoos taba oso,” dee takagameleso. ¹⁶ Esemee odoos aboso Yesuye kitulugu egee tomolo tei Godee maga simibeleso agalame yimapoo egeesee takaso, “Nayo Kei

mi ma dokodooga goo mudu opusomo di ee imapoo eligi,” diso.

¹⁷ Esino Yesuye diayo goo goolee olo gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa mapoo debeli odoo oso domo puloso dieso nediliyo ha toga mi toowa egee malaime, tokenee palaiso. Osoloso soosoo heeso domo puloso dieso nediliyo ha toga soosoo egee pododalaiso. ¹⁸ Esiga Saitenso o mooloogoodoo ma kulodu domo puloso dieso nediliyo ha toga, kaseega yayo wiligi doloso badeli goo oso osee ka malaiyo? Tokenee palaiso. Bei, niyo a Belsebul oso kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisobugu deligo daga, ayo goo hagee nimapoo ka taka. ¹⁹ Esino ayo bo holo peegoo hasisobigili kitulugu hagee tei Belsebul oso kitulugu maga ka hasisimo silo daga, nibada hamamee dili odoo oso bo holo peegoo egee hasisimo silesibo kitulugu ee kamapoo toowo? Esiga diayo takooga, niyo amapoo egee takoo goo ee tei goonee, dee takalaiso. ²⁰ Esino ayo Godeeye kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisimo silo daga, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo olo simiso.

²¹ Esiga kitulugili odoo oso tai sabolo tio sabolo toloso o moso gibadoga, o bi moso kulodu meli ee edebeeyo heli talaime. ²² Esino see diya kitulugu odoo oso siboga, yayo moso gibadeli odoo wooloso o tai sabolo tio sabolo peedee dalaiso. Osoloso moso kulodu peleso o bi susuga toloso odoo abo mapoo pileiso.

²³ Esiga odoo agayo a dogolo tebel-ega poogooga, yo amapoo ha to-moloso. Osoloso odoo agayo abolo odoo Godee mapoo gilimado sibilega poogooga, yayo odoo ee Godee maga peegoo hasisobugu domoloso.”

*Bo holo oso see wedi sibili goo
(Matiyu 12:43-45)*

²⁴ Esemee Yesuye egeesee takaso, “Esiga bo holo oso odoo maga peegoo gaduga, yo dilesos miwe poogoo mi mapoo eyo badalai mi esiamo sileiso.

Yo mi esiamo siloso koo ogoga, eyo nediliyo egeesee takalaiso, ‘A mawo daga badebei mapoo see wedi dia,’ dalaiso. ²⁵ Yo sibilesos ogoga, moso gelesi kadolosos bi medee mopoodoo ma molo agalaiso. ²⁶ Osolosos yo see wedi dilesos bo holo diya kitulugu abo 7 gilimadolosos moso omapoo dabalaiso. Egeeseega odoo hagee eyo daga badeli poogolosos see diya tokenee badalaiso.”

Odoo agayo goomoga sabolo ka dosomo?

²⁷ Yesuye goo hagee odoo mapoo takomolome, odoo mooloogoodoo ma kuloduga sobo heeso toso neligidi egeesee takaso, “No soomagolosos too nedimos silees sobo omapoo Godeeye goomoga tenelai tekepo,” diso.

²⁸ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Haye, emegei. Goo egeesos koo moloso. Odoo agayo Godeeyo to duloso omapoo mesie sabolo siloga, odoo yimapoo Godeeye goomoga teneliso,” diso.

*Edebeeyo goo opusomo di ee agalame goomoga
(Matiyu 12:38-42)*

²⁹ Edebeeyo Yesu mapoo sibilesos mooloogoodeme, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo egee do odoo ee diya tokenee. Osolosos diba wulo goo opusomos di agalame amapoo takeliso. Esino ayo dimapoo goo opusomos di hee eligileime. Esino hedebe Yonayo goo ono dimapoo ka eligilei. ³⁰ Bei, Godeeye Yona mapoo moodoo goo oso Niniba odoo mapoo yayo tei Yona diye di goo ee eligiso. Esiga Odoo Holo amapoo goo peledabalai ee odoo epedee hagee do mapoo Godeeye tei a diye di goo ee eligileiso. ³¹ Osolosos goo meedilei beeam mapoo Siba mi eyo wiligi taba sobo onosee nibolo goo meedi mapoo badolone nibada goo meedolosos, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, yayo eli sage abaga sibilesos odoo toowa Solomonoye eligi goo ee dulame simiso. Esino

ayo Solomono dagadilesa ka badoso. Esino niyo mo to dulei ka gowooso. ³² Esiga Niniba odoo oso goo meedi mapoo nibolo dobolone, nibada goo meedoloso, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, Yonaye Godeeyo to dimapoo tosibume, diba dia goo tokenee mapoo miligi piaso. Esino Yona ayo dagadilesa badoso. Esino ayo Godeeyo to nimapoo takomo sibume, niyo duloso nibada goo tokenee mapoo miligi pile.”

Ibada su mapoo howo oso gadeebugu ka moloso

(Matiyu 5:15; 6:22-23)

³³ “Edebeeyo keme pouloso mada koo mageeya. Osoloso toloso koo geegeeya. Haye, keme pouloso woola mageeya edebeeyo moso kulodu gasiboga gadeebugu ee agalame. ³⁴ Esiga nee su mapoo nee howo oso keme masi ka moloso. Osoloso nee howo oso tekepo mologa, nee su susuga gadeebugu malaiso. Esino nee howo oso tokenee poga nee su susuga neliga malaiso. ³⁵ Esiga obeeyamo. Nee su mapoo gadeebugu egee molo medee hoodo ege. Bei, gadeebugu ee neliga molo malaiso. ³⁶ Esiga nee su ma kulodu gadeebugu toowa oso molone neliga hee me daga, nee su mapoo kemeso pouni masi gadeebugu malaiso.”

Yesuye Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo dimapoo taka

(Matiyu 23:1-36, Maka 12:38-40)

³⁷ Yesu to takameleso koodobume, Pelisi odoo heeso o mosopoo nei nalame ido diso. Esemé Yesu yibolo dilesa nei nalame biaso. ³⁸ Pelisi odoo oso Yesuye Yu odoo dia tei magoo ee dedelega poogoloso dee howo sawwilega nei ne ogoloso dio dulone diya gooleeso.

³⁹ Esemé Lodeeye yimapoo egeese takaso, “Pelisi odoo niba wulo nibada kapu sabolo peleta sabolo hedebe kolo ee hapoolone hee kulodu hapelega pegeli niba egeesi masi doso. Bei, niyo nibada

kolo ono hapeliso. Esino sooloo ma kulodu tokenee goo sabolo osoloso bi goomegeli goo oso ka moloso. ⁴⁰ Niba boobada odoo! Bei, Godeeye kolo sabolo osoloso kulodu sabolo moodooso. ⁴¹ Esiga nimapoo bi tebia mologa bi mauwe odoo pidi. Niyo egeese seega niba tokenee goo mauwe malaiso.

⁴² Eeye-ee Pelisi odoo! Bei, niyo Godee mapoo emegei di bi kobu sabolo bi pepuso abo sabolo medee molone 10 ma kulodu hedebe Godee mapoo tenee dolone nei tei ma hogugu ee ma kulodu goo toowa magoo ee telega pegeliso. Goo ee odoo mapoo goo tekepo moodeli sabolo osoloso Godee gweli goo sabolo oso. Esiga niyo Godee mapoo emegei di bi tenelone goo toowa bakadio hagee tobuloso moodee.

⁴³ Eeye-ee Pelisi odoo! Bei, edebeeyo niba agalame howo gisili moso kulodu peleso odoo hu toowa too oso bili mapoo bilame goomegeliso. Osoloso eli domopoo edebeeyo nimapoo gasuwoloso emegei di to takooga, niba diya goomegeliso.

⁴⁴ Eeye-ee Pelisi odoo! Niba odoo bi mada magoo masi moloso. Edebeeyo odoo bi egelega, dokodooga diliso. Niba egeesi masi moloso.”

⁴⁵ Osoloso tei eligili odoo heeso Yesu mapoo egeese takaso, “Eligili odoo, nayo Pelisi odoo mapoo tokenee sisi oso ibolo hodobo tokenee ka susu,” diso.

⁴⁶ Osoloso Yesuye see tei eligili odoo mapoo egeese takaso, “Eeye-ee, tei eligili odoo! Bei, niyo tei eligi goo oso odoo mapoo hegi goo teneliso. Esino niyo diba pidilone hegi goo ee see niso koo teli.

⁴⁷ Eeye-ee tei eligili odoo! Bei, niyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ta eyo bi mapoo moso pepooko medee tekepo tegeliso. Esino niba gooledeleyo, odoo egee bia namawe diayo pilugu oso? ⁴⁸ Niyo namawe diayo goo moodoo tekepona doloso odoo dieso pilugu eyo bi ma dokodoo moso pepooko

tegeliso. ⁴⁹ Esiga Godeeye niyo goo moodoo olo hoodo ogoloso egeesee takaso, ‘Ayo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo sabolo diye di odoo sabolo Isalael odoo mapoo diye dalaiso. Esino diayo abo piligilone abono wulo dala tenelaiso,’ diso. ⁵⁰⁻⁵¹ Osoloso mi bei mooloogoo omaga sibulone namawe diayo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo piligimo simiso. Egeeseelone diayo Eibolo maga wooloomalai bei mooloogooloso abaga simino Sekalaya wooloomaloso omapoo koodobiaso. Bei, diayo Sekalaya yo tei moso tegei ogo osoloso Godee mapoo gala wooloso sili dousulu ogo doloso domo omapoo wooloomaso. Esiga epedee hagee do odoo niyo namawe diayo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo pilugu eyo nei tokenee niyo talaiso. Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Bei, niyo namawe diowo tokenee eyo nei talaiso.

⁵² Eeye-ee tei eligili odoo! Bei, Godee gooleedalai osulu yeli ki bi niyo mada magoloso ka doso. Osoloso niyo edebeeyo osulu omaga gadiyaga, kisiloso see niso koo gadu domoloso.”

⁵³⁻⁵⁴ Yesuye Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo mapoo to takemeleso koodoboloso diba poogoloso diso. Esemee diayo diya komonolone hamamee beame abo mapoo Yesu mapoo woosali goo opusomo opusomo di woosameleeso. Bei, diayo goomoga Yesuye to nei taka ee ma kulodu Moseseeye tei magoo gababuoga, yo toloso goo meedilame.

12

Yesuye goo bakadio gweli odoo mapoo kokodo taka
(*Matiyu 10:26-27*)

¹ Osoloso beame domo omapoo odoo susuga oso Yesu mapoo mooloogoodolone diya kumugulone nei halagabugu nei halagabugu diso.

Esemee Yesuye daga o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Pelisi odoo oso goo bakadio gweli goo ee wo habia egeesi masi moloso. Bei, wo giedege wo habia sabolo hamaga, wo giedege tokenee palaiso. ² Esiga goo susuga mada egee molo see woola peledabalaiso. Osoloso edebeeyo koo duli goo ee see woola takooga duleiso. ³ Osoloso niyo mada taka to ee see woola takooga duleiso. Osoloso niyo moso kulodu dulu mapoo mada taka see hamamee odoo susuga dulame moso omu ma dokodooga neligidi woola takalaiso.

Godeebolo ebi
(*Matiyu 10:28-31*)

⁴ Esiga emegei, ayo nimapoo taka. Odoo wulo su hagee wooloomali yobolo na ebi. Bei, yo hedebe su wooloomali ee gooleedoo, esino dio wooloomali yo tebile. ⁵ Esino ayo nimapoo taka. Niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. Bei, odoo wooloomaloso dio Dou mi mapoo toodalai kitulugu yimapoo moloso. Esiga niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. ⁶ Esiga niyo só pepuso dee tiadoo molee ko ta oso teliso. Esino ee ma kulodu Godeeye só pepuso hedebe koo boobado bigili. ⁷ Osoloso Godeeye nibada wudu susuga yo gooleedooso. Bei, wudu susuga egee yayo olo hesigaso. Esiga niba haga na ebi. Bei, Godeeyo howo woola só ee goo toowa koo moloso. Haya. Niyo goo toowa ka moloso.”

Odoo howo woola Kelisowo goo yiligebigi
(*Matiyu 10:32-33; 12:32; 10:19-20*)

⁸ “Esiga ayo nimapoo taka. Odoo agayo odoo howo woola tobudulone yayo amapoo tei too goo ee woola yiligebuguga, nei Odoo Holo ayo Godeeyo momaiye eyo mudugiyo abaga tobudulone yo mo odoo dalaiso. ⁹ Esino odoo agayo odoo howo woola tobudulone amapoo tei tele poogoo goo ee woola yiligebuguga, nei ayo Godeeyo momaiye

dia mudugiyiyo abaga tobudulone yo mo odoonee dalaiso. ¹⁰ Osoloso odoo agayo Odo Holo amaga to tokenee takooga, Godeeye o tokenee hapoloso boobado bigileiso. Esino odoo agayo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, o tokenee ee Godeeye hapalaime.

¹¹ Esiga edebeeyo niba howo gisili moso mapoo osoloso wiligi odoo taba eyo moso mapoo nibada goo meedilame ido pologa, niyo nei takalai ee haga na goolee. ¹² Bei, niyo omapoo peleso tobudulone, to takalai ee Dio Tei oso nimapoo eligileiso.”

Yesuye bi bei odoowo goo oposusu

¹³ Odo mooloogoodoo ma kuloduga odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo mo ei mapoo takee, yayo ibada ama ta eyo bi gilibo toloso badolone bi susuga yayo egee bamolo puloso abo hodio amapoo tenelame,” diso.

¹⁴ Esem e Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Emegei, amapoo kitulugu mauwe, nee bakadio nimapoo nibada nama ta eyo bi domo puloso pilei,” diso. ¹⁵ Yesuye see odoo omapoo debei mapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Niba bi bei doloso badalai goo omapoo haga na goomege. Bei, bi bei doloso badalai goo oso tei gie badeli koo teneli,” diso.

¹⁶ Osoloso Yesu to hagee takoloso see dio masi hagee oposususo, “Bi bei odoo o mi mapoo yayo nei howo segei oso nali bi diya palagaso. ¹⁷ Osoloso eyo nediliyo egeesee takaso, ‘Nei nali bi hagee malai amapoo moso hee mauwe. Esiga ayo ogo goo talaiyo?’ diso.

¹⁸ Esem e yayo egeesee takaso, ‘A mo nei nali bi mageli moso guobuguloso see moso toowa abo tegelaiso. Osoloso ayo nei nali bi sabolo bi abo sabolo moso ee ma kulodu malaiso. ¹⁹ Egeeseega amapoo bi tekepo bei oso dugo susuga ee ma kulodu osee ma malaiso. Esiga a tou hee talai mauwe. Esino a goomoga sabolo

wulo badolone, wo sabolo osoloso howo sabolo namalaiso,’ diso.

²⁰ Esem e Godeeye yimapoo egeesee takaso, ‘No boobada odoodo! Esiga epei gesi nee gie badeli ayo namaga peedee dalaiso. Osoloso nayo nee su pidilame bi malos meli see odoo agayo ka talaiyo?’ diso.”

²¹ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Odo agayo mipoo hamapoo bi bei mooloogoo malos badolone, nei Godeeyo howo woola goo toowa telega poogooga, goo hageesi oso yimapoo peledabalaiso,” diso.

Tei toloso dobolone haga na goolee

(Matiyu 6:25-34)

²² Yesuye see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo dobolone nei nalai sabolo osoloso dugo kalai sabolo omapoo haga na goolee.

²³ Bei, nei nali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada gie badeli goo oso goo toowa ka moloso. Osoloso kali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada su oso goo toowa ka moloso. ²⁴ Esiga niba só ogoloso goolee. Diba nei nali bi dieso sogoloso koo gooloogali. Osoloso diba nei nali bi magalai moso mauwe. Esino Godeeye dimapoo nei nali bi ka tenemoloso. Esino Godeeyo howo woola só oso goo toowa koo moloso. Esino niyo goo toowa ka moloso. ²⁵ Esiga edebeeyo kali bi sabolo osoloso nei nali bi sabolo omapoo diya gooleega, o gie badeli see hoogoo sagilisomo? Haye. ²⁶ Goo pepooko hageesi moodoolai nimapoo kitulugu medaga, niba see goo abo mapoo haga na goolee.

²⁷ Osoloso niba see dobudu meli palapalawa tekepo ogoloso goolee. Bei, diayo dieso nediliyo pidilei tou koo teli. Osoloso dugo dieso kalai koo duseli. Esiga ayo nimapoo ka taka, daga Solomonoye wiligi odoo toboloso badebei mapoo yayo kali bi medee tekepo kalaga meleeso. Esino dobudu meli palapalawa oso tekepo

oso Solomonoye dugo kali tekepo ee dagadi. ²⁸ Esiga dobudu meli palapalawa tekepo oso epei gasibilesa moloso, see beame hee mapoo woseliso. Esino Godeeye palapalawa omapoo dugo masi tekepo ka kadili daga, a tei toso, Godeeye nimapoo dugo tekepo tenelaiso. Niba tei too kibile odoososo debei masi na debee. ²⁹ Esiga niba nei sabolo howo sabolo namalai mapoo haga na goolee. ³⁰ Bei, mi odoososo bi egee talame diya gweliso. Esino nama Godeeye bi niyo talame goomegeli ee yayo malalo olo gooleedooso. ³¹ Esino niba daga malalo diya esie, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee talame. Niyo egeese seega nei yayo bi niyo goomoga ee nimapoo tenelaiso.

³² Esiga niba haga na ebi. Bei, sipi be bali odoososo o be medee bali egeesi masi, Godeeye niba medee egeese bamoloso. Osoloso niba ebia sabolo na debee. Bei, Godeeye niba yibolo wiligi doloso badalame yayo goomoga sabolo niba olo hesiaso. ³³ Nibada bi odoososo mapoo teneloso nei molee toloso bi mauwe odoososo mapoo pi. Niyo egeese seega, nei Kei mi ma dokodoo bi bei nibada hu sabolo malaiso. Bi bei ogoso Kei mi ma dokodoo mologa mauwe pagalaime. Bei, mi omapoo heli teli odoososo sibilesa bi ee heli koo teli. Osoloso siso bi koo nali. ³⁴ Nimapoo bi bei toowa ma mologa, nibada goo goolee oso omapoo meliso.

*Odoososo Holo oso sibilei goo mapoo mopoodoo doloso debee
(Matiyu 24:45-51)*

³⁵ Esiga niba bi mopoodoo doloso goo mapoo dulone dobolone keme peyigaloso debee. ³⁶ Bei, tou teli odoososo dia wiligi odoososo ee sobo hu wo nalame di siboga, agalame bameli egeesi masi debee. Bei, yayo see wedi sibilesa osulu mapoo kalamadiga osulu saga yadalaiso. ³⁷ Tou teli odoososo sibilei mapoo dulone dobolone osee bamologa, yayo simi ogoloso dimapoo goomogalaiso. Esiga ayo nimapoo taka,

wiligi odoososo yayo o tou teli odoososo ogoloso goomogolone, diba bulume doloso dimapoo nei nali tenelaiso. ³⁸ Esiga wiligi odoososo sibilei, yo gesi domo sibumobelee o, kudi daga takooga sibumobelee, beame diba gooleedelee. Esino o tou teli odoososo yayo egee sibo mapoo dulone dobolone osee bamologa, yayo sibilesa diba ogoloso dimapoo goomogalaiso. ³⁹ Esino niba goo hagee medee goolee. Edebeeyo heli teli odoososo o mosopoo sibilei beame ee duloso badebei diepi, yo olo mopoodoo doloso bolone badolone, heli teli odoososo simi ogoloso yayo habigili. ⁴⁰ Esiga niba olo mopoodoo doloso dulone bolone ka debee. Bei, Odoososo Holo ayo sibilei beame niba gooleedelee.”

⁴¹ Esem Pitaye egeese takaso, “Lodee, no dio masi hagee takoo wulo hedebe iyo dulame ka takala o, odoososo susuga oso dulame ka takala?” diso.

⁴² Esem Lodeeye nei egeese takaso, “Goo mapoo mesimo silone tou tekepo teli bali odoososo ogumo? Wiligi odoososo odoososo egeesi masi mapoo kitulugu tenelaiso, yayo o tou teli odoososo susuga gibolone yayo dimapoo wo tenemalame. ⁴³ Osoloso wiligi odoososo peegoo dileso badoboso see wedi sibilesa ogoga o tou teli odoososo o tou ee medee tekepo tolone badebei ogoloso yimapoo goomogalaiso. ⁴⁴ Esiga ayo nimapoo taka, wiligi odoososo o tou teli odoososo odoososo tou medee tekepo tolone badebei ogoga, yayo see yimapoo o bi susuga ee bamelee dalaiso. ⁴⁵ Esino tou tokenee teli odoososo o wiligi odoososo saga sibilega poogooga eyo nediliyo egeese takalai malaiso, ‘Mo wiligi odoososo saga koo sibo,’ doloso, emegei sobo sabolo giso sabolo tou teli odoososo abo woomele poogoloso, wo sabolo yugune sabolo ee nolone halabolone badalaiso. ⁴⁶ Yo egeese badolone mopoodoo delega badebei mapoo, o wiligi odoososo sibilesa peledabalaiso. Egeeseega o wiligi odoososo

oso sibilesa yo Godee mapoo odoo koo mesili sabolo badalame, yo diya woomeleso peegoo togobigileiso.

⁴⁷ Esiga tou teli odoo oso o wiligi odoo oso goomoga goo ee gooleedoloso tou ee telega poogoloso mopoodoo delega badoga, yo diya woolaiso. ⁴⁸ Esino tou teli odoo oso o wiligi odoo oso goomoga goo ee gooleedelega badolone goo ee telega badoga yo haga woolaime. Esiga Godeeye edebeeyo yo tou toowa talame goo goolee tekepo teneeso. Esiga yo goomogoso, goo goolee tekepo sabolo tou ee toowa tolone badalame. Osoloso Godeeye edebeeyo tou pepooko talame goo goolee tekepo teneeso. Esiga yo goomogoso, goo goolee tekepo sabolo tou pepooko ee tolone badalame.

Mesie goo mauwe, esino domo pilei moloso

(Matiyu 10:34-36)

⁴⁹ Ayo odoo susuga domo puloso dou gicalagalame mi toowa mapoo ka simi. Esino dou oso paiya ee agalai a goomogo. ⁵⁰ Esino ayo dala talai beame olo siboso. Esiga amapoo goohele toowa oso moloso. Esino ayo dala ma kuloduga gaduga, goohele amapoo egee molo amapoo mauwe pagalaiso. ⁵¹ Esiga niyo goo goolee oso a mipoo hamapoo mesie goo tosimidoo dee gweliyo? Haye, domo pilei goo ee tosimi. ⁵² Esiga epedee domo hamaga dulone soosoo ma kulodu domo pimalaiso. ⁵³ Egeeseelone ama dio owolo giso holo dio domo pileiso. Osoloso owee dio owolo sobo holo dio domo pileiso. Osoloso gisowo owee dio osobo dio domo pileiso.”

Gooso peledabalai beame ee medee ogoloso gooleedalai

(Matiyu 16:2-3)

⁵⁴ Yesuye see odoo susuga mapoo egeese takaso, “Niba kei ma dokodoo ogoga hemiye mologa, niyo egeese takeliso, ‘Epedee howo sibolodoo,’ deliso. Egeeseega howo

tei sibiliso. ⁵⁵ Osoloso niba kei ma dokodoo ogoga kolobo me poogoloso kei dasege mologa, niyo egeese takeliso, “Epei mi kibolodoo,’ deliso. Egeeseega mi kibiliso. ⁵⁶ Niba goo bakadio gweli odoo! Howo sibilei goo sabolo osoloso mi kibilei goo sabolo niba olo gooleedooso. Esino bei kasee maga niba epedee hamapoo goo egee peledoboo ogoloso gooleedelega ka dabala?”

Namapoo goweli odoo sabolo mesie

(Matiyu 5:25-26)

⁵⁷ “Niba kasee maga nisono goo tekepo talai goo ee gooleedelega ka dabala? ⁵⁸ Esiga namapoo goweli odoo oso no goo meedilei mapoo ido duga, no saga eli domopoo yibolo dulone yayo namapoo gowe egee molo pagalame yibolo emegei dee. Esino nayo goo egeese moodolega poogooga, yayo no goo meedili odoo mapoo ido peleso nee goo meedileiso. Egeeseega see goo meedili odoo oso no neliga moso gibadeli odoo mapoo tenelaiso. Egeeseega see yayo no neliga moso ma kulodu toosoolaiso. ⁵⁹ Esiga ayo namapoo taka, no neliga moso ee ma kulodu badolone, nayo peegoo dilei eli agalaima. Esino yayo molee hesia sabolo tobuloso nayo teneega, no peegoo dileiso.”

13

Niba nibada goo tokenee maga miligi pilega poogooga, niba wedileiso

¹ Beame omapoo odoo abo oso sibilesa Yesu mapoo Gelili odoo aboso Godee mapoo gala hu wooloso tenelone doboome, Pailteeye diba pilugu goo ee oposususo. ² Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Niyo goo hagee ogoloso kasee goolesomo? Gelili odoo abo pilugu odoo hagee biaso Gelili odoo susuga ma kulodu hedebe diayo goo tokenee toowa tomo silesibume ka seeyo? ³ Haye, egeeseenee. Esino niyo

nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga debelega poogooga, goo hedebe egeesee noseenimapoo peledabalaiso. ⁴ Osoloso niba goo hee hagee goolee. Silowam mi mapoo moso egi doko tegei osogoboolone odoo 18 piluguso. Odoo 18 pilugu hagee biaso Yolusalem odoo ma kulodu hedebe diayo goo tokenee toowa tomo silesibume ka seeyo? ⁵ Haye, egeeseenee. Esino niyo nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga debelega poogooga, goo hedebe egeesee noseenimapoo peledabalaiso.”

⁶ Osoloso Yesuye dimapoo dio masi hee hagee takaso, “Odoo heeso geleipi ko segei ma kulodu pigi homo tabameleeso. Esino beeame heeso segili odoo oso pigi ko goolame agalame simiso. Esino sibilesogeino, pigi ko pelega molome egeiso. ⁷ Esemeyayo o homolee bali tou teli odoo mapoo egeesee takaso, ‘Dugo bakadio hedebe di ma kulodua goomogaso, pigi homo hagooso ko poga nalame. Esino yo ko pele. Esiga heemagee. Yayo mo homolee ma kulodu molone mi tekepo ee namalai tekeponee,’ diso.

⁸ Esemeyayo o tou teli odoo oso yimapoo egeesee takaso, ‘Iba epedeedugo hedebe ma kulodu bolone, ayo medee mi nemalaiso. ⁹ Egeesee ma kulodu yayo ko poga, tekepo. Esino yayo ko pelega poogooga, omapoo iba homo su egee heemagalaiso,’ diso.”

Yesuye sobo gauwuloso sili tekepo moodoo

¹⁰ Yu odoowo hasali beeame hee mapoo Yesuye dia howo gisili moso mapoo peleso eligimeleeso. ¹¹ Beeame omapoo sobo hee dugo 18 ee ma kulodu badolone bo holoso o kulodu badoboome, yayo beeame susuga ma kulodu gauwuloso siliso. ¹² Esino Yesuye yo ogoloso yo malalahapoo sibe doloso yimapoo egeesee takaso, “Sobo no beeame susuga ma kulodu gauwuloso egee silo epedee hamapoo olo mauwe poogooso,”

diso. ¹³ Egeesee takoloso Yesuye o deeso sobo ee sigeso. Esemeebeame omapoo sobo gauwuloso sili ee see hoododoloso tekepo silame bei mooloogooloso Godee mapoo goomoga poudooso.

¹⁴ Esemeyayo howo gisili moso wiligi odoo taba oso Yesuye diayo hasali beeame mapoo sobo tekepo moodoo ogoloso diya komonolone odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Sadee hedebe ma kulodu beeame 7 moloso. Esiga odoo susuga oso beeame 6 ma kulodu tou talai tekepo. Esiga niyo beeame 6 hama kulodu odoo paiye susuga gilimado sibilesotekepo moodolai tekepo. Esino niyo iyo hasali beeame mapoo sibilesogoo egeesi moodolai tekeponee,” diso.

¹⁵ Esemeyayo Lodeeye nei yimapoo egeesee takaso, “Niba goo bakadiogweli odoo. Bei, niba susuga oso hasali beeame mapoo bulumakau ebigi pidiga buguloso howo nalame hado diliso. ¹⁶ Esiga niyo iyo hasali beeame mapoo nibada be hu pidiliso. Esino iyo hasali beeame mapoo Eibalahameeyo eiye hagee tiso tia masi tiamolome pidibugu egee tekeponeeyo? Bei, Saitenso kitulugu oso sobo hagee dugo 18 ee ma kulodutiso tialoso melee masi meleeso.”

¹⁷ Yesuye to hagee taka goo oso yimapoo kamanali odoo mapoo simili goo teneeso. Esino odoo abo oso Yesuye goo medee tekepo moodoogamo sili ogoloso diya goomogaso.

Godeeye wiligi doloso badeli goo ee Yesuye dio masi eligi

(Matiyu 13:31-33, Maka 4:30-32)

¹⁸ Osoloso Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligidoloso badeli goo ee kaseeyo? Ayo ogoo goo maga Godeeye wiligidoloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo? ¹⁹ Esiga Godeeye wiligidoloso badeli eyo goo edebeeyo homokoko diya pepooko toloso o homolee mapoo segei egeesi masi moloso. Esiga homokoko pepooko oso peleso homo

toowa poloso, dee bo moodooga, sóso sibilesu omapoo ou tagagaliso.

²⁰ Ayo ogoosoo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo? ²¹ Ee egeesi masi. Soboso palawa wo silame, daga homolone palawa wo toowa ma kulodu yist pepooko kuko siliso. Egeeseega yist pepooko oso palawa wo ee diya kodiliso.”

*Osulu pepooko
(Matiyu 7:13-14,21-23)*

²² Yesuye Yolusalem mapoo dulone, mosobia pepooko abo eli domopooga dagamo dulone, Godeeyo to eligimo diso. ²³ Egeeseemo dumolome odoosoo heeso Yesu mapoo egeese woosaso, “Lodee, odoosoo wulo hedebe bakadio oso gie badeli ka talaiyo?” diso.

Eseme yayo nei yimapoo egeese takaso, ²⁴ “Niba osulu pepooko maga gadilame diya kitulugi. Bei, ayo nimapoo taka, odoosoo susuga oso osulu pepooko omaga gadilame diya kituluguleiso, esino diba omapoo gadilei tebileime. ²⁵ Bei, moso eyo amaye toboloso osulu kisileiso. Egeeseega niyo peegooga silesibulone osulu yamagalame osulu mapoo kalamadileiso. Egeeseelone egeese takalaiso, ‘Wiligi odoosoo, iba gasibileiya osulu yamagee,’ dalaiso.

Esino yayo egeese takalaiso, ‘A niba gooleede. Niba mi kamaga sibadeeyo?’

²⁶ Egeeseega niyo nei egeese takalaiso, ‘Iba nobolo hodobo silesibulone wo sabolo howo sabolo namo siliso. Osolosoo ibada mi mapoo nayo imapoo to tekepo eligimo siliso,’ dalaiso.

²⁷ Esino yayo nimapoo see egeese takalaiso, ‘A niba gooleede. Niba mi kamaga sibadeeyo? Niba ayo hagee bado mapoo na sibadee. Amaga peegoosoo diadee, niba goosoo tokenee tomo silesibili odoosoo,’ dalaiso.

²⁸ Esiga niba Godeeye wiligi doloso badeli mi maga peegoosoo poogooga, peegooga dobolone, Eibalaham dio

Yekob dio osolosoo Aisek dio osolosoo Godee maga to tolosoo kokodo takoomo sili odoosoo susuga oso Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo do ogolosoo gooholone mei kumudoo sabolo dobolone pupusiga malaiso. ²⁹ Osolosoo mipoo toowa hamapoo debeli mi susuga maga odoosoo susuga oso Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo wo nalame sibilesu dabalaiso. ³⁰ Esiga odoosoo susuga eyo howo woola odoosoo hu toowa tolosoo epedee hagee do, ee see hamamee Godeeyo howo woola odoosoo wuluge masi dabalaiso. Esino odoosoo susuga eyo howo woola odoosoo wuluge epedee hagee do, ee see hamamee Godeeyo howo woola diba hu toowa tolosoo dabalaiso.”

*Yesuye Yolusalem goolee goo
(Matiyu 23:37-39)*

³¹ Beeame omapoo Pelisi odoosoo aboso sibilesu Yesu mapoo egeese takaso, “No mi hagee poogolosoo see mi hee mapoo di. Bei, Helodeeye no wooloomalame ina,” diso.

³² Eseme nei Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba dileso doosoo masi Helodee mapoo takee, ‘A epei osolosoo godigi mapoo bo holo paladee odoosoo sabolo osolosoo odoosoo paigiga sabolo ee tekepo moodoolone badalaiso. Osolosoo see beeame bakadio hedebe di mapoo a mo tou hosudalaiso,’ dee takee.

³³ Tei taka, epei sabolo osolosoo godigi sabolo osolosoo beeame hee sabolo mapoo mo tou ee osee tomo dileiso. Bei, edebeeyo Godee maga to tolosoo kokodo takoomo sili odoosoo ee Yolusalem mi peegoosoo wooloomalai tekeponee.

³⁴ Yolusalem, Yolusalem, nayo kasee maga Godee maga to tolosoo kokodo takoomo sili odoosoo piligulosoo see Godeeye diye di odoosoo ee piligilame yosoo ka enigeliyo? A beeame kasolo mapoo kolokolosoo o pe medee gilimadolosoo wili egeese selame ayo nee holo gilimado sibilame goomegeliso. Esino no koo goomegeli. ³⁵ Esiga Yolusalem

odoo, niba dui. Nibada tei moso ee mosoowe malaiso. Esiga ayo nimapoo taka. Niyo a see agalaime. Esino beeamo oso siboga, niyo egeesee takalaiso, ‘Odo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo Godeeye yimapoo goomogoso,’ dalaiso. Beame omapoo niyo a see agalaiso.”

14

Yesuye Pelisi odoowo mosopoo di

¹ Yu odo diayo hasali beame heeso Yesu Pelisi odoowo wiligi odo taba eyo mosopoo peleso nei nalame badebeiso. Esem odo susuga oso Yesu mapoo medee hodu dileso yimapoo balagameleeso. ² Bei, moso ee ma kulodu odo hee paiye toowa oso toloso o su susuga tidodoloso molome egeiso. ³ Egeesee ogoloso Yesuye Pelisi odo sabolo osoloso tei eligili odo dimapoo egeesee takaso, “Iyo hasali beame mapoo odo tekepo moodolai ee ibada teiyo?” diso. ⁴ Esino diba to hee takele. Esem Yesuye odo ee o deeso sigime tekepo paso. Osoloso yo diye diso.

⁵ Osoloso yayo see Pelisi odo sabolo osoloso tei eligili odo sabolo mapoo egeesee takaso, “Nima kulodu nibada holo hee, o, bulumakau egesi oso iyo hasali beame mapoo midoo ma kulodu todobuoga, yo peegoo tamagelega pagalaisomo? Haye. Niyo yo midoo ma kuloduga peegoo tamagalaiso,” diso. ⁶ Esem diayo Yesu mapoo nei takalai me poogooso.

Eyo nediliyo toowa dalai sabolo osoloso pepooko dalai goo sabolo

⁷ Yesu moso ee ma kulodu badolone egeino, odo susuga oso wo ne mapoo sibulone odo hu toowa too oso bili mapoo bulumalame diya goolee sabolo sibume egeiso. Esem Yesuye dio masi hagee dimapoo egeesee takaso, ⁸ “Odo heeso namapoo takolone sobo hu wo ne mapoo sibeye daga, no sibilesa wo nalame saga dileso odo hu toowa too oso bili

mapoo na bie. Bei, odo hu toowa too hee nama hamamee sibilei malaiso. ⁹ Egeesega mosowo amaye namapoo egeesee takalaiso, ‘Nayo egee bado mapoo odo toowa oso bie dee. Esiga no toboloso hamamee koo bilame di,’ dalaiso. Egeesega no hamameesee mapoo bilame diya simiye sabolo dileso bileiso. ¹⁰ Esino sobo hu wo nalame no sibeye daga, no sibilesa hamameesee bie. Egeesega mosowo amaye no hamameesee mapoo badebei ogoloso no see malalo koodoo peleso bie dalaiso. Osoloso wo ne mapoo buluma odo oso goo hagee ogoloso no odo toowa dalaiso. ¹¹ Esiga odo agayo eyo nediliyo yo toowa daga, nei yo Godeeye pepooko dalaiso. Esino odo agayo eyo nediliyo yo pepooko daga, nei yo Godeeye toowa dalaiso.”

¹² Osoloso Yesuye see yo sibeye dee taka Pelisi odo mapoo egeesee takaso, “No wo toowa nalame nee odo sabolo osoloso nemei dio sabolo osoloso nee soosoo sabolo osoloso nee bi bei odo sabolo na gilime. Bei, nayo diba gilimaga, nei diayo dibolo hodobo wo nalame no idileiso. Egeesega no nei hee talaime. ¹³ Esino no wo toowa nalame mopoodoo doloso wulo bi mauwe odo sabolo, osoloso kido todobia odo sabolo, osoloso su kakawa poogoo odo sabolo, osoloso howo si odo sabolo ee gilime. ¹⁴ Bei, nayo goo hageesi moodooga, Godeeye namapoo nei tenelaiso. Bei, diayo nei namapoo egeesi pidilei tebile. Esiga Godeeyo howo woola tekepo debeli odo oso wedia maga hogadilei beame omapoo Godeeye namapoo nei tenelaiso.”

Wo ne toowa eyo goo maga dio masi taka

(Matiyu 22:1-10)

¹⁵ Yesubolo hodobo wo nolone debei odo heeso to hagee duloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo peleso hodobo wo nalai odo diba diya goomogalaiso,” diso.

¹⁶ Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Odoos heeso wo toowa nalame mopoodoo doloso odoos susuga gilimaso. ¹⁷ Osoloso wo olo nalame o tou teli odoos hee mapoo dileso yayo gilimadoo odoos ee iyado sibe diso.

¹⁸ Eseme o tou teli odoos oso diba gilimalame simi ogoloso diayo wo ne mapoo sibilei gowoolone goo abo maga gamenee goo takaso. Egeeseelone odoos heeso yimapoo egeesee takaso, ‘A mi neiso epedee too. Esiga a dileso mi egee agalaiso. Esiga nayo dileso nee wiligi odoos mapoo takee, a wo ne mapoo sibileimego dee takee,’ diso.

¹⁹ Eseme see odoos heeso egeesee takaso, ‘A bulumakau 10 neiso epedee too. Esiga bulumakau egee sabolo tou talai tebia beleso dibolo tou talame dileiso. Esiga nayo dileso nee wiligi odoos mapoo takee, a wo ne mapoo sibileimego dee takee,’ diso.

²⁰ Osoloso see odoos heeso egeesee takaso, ‘A sobo epedee hu. Esiga a wo ne mapoo sibileime,’ diso.

²¹ Odoos susuga oso egeesee takageme, to todili odoos oso see wedi dileso o wiligi odoos mapoo odoos susuga oso taka goo susuga ee yimapoo takaso. Eseme wo ne eyo wiligi odoos taba oso diya komonolone see o tou teli odoos mapoo egeesee takaso, ‘No saga dileso mosobia domopoo bi mauwe odoos sabolo, osoloso kido todobia odoos sabolo, osoloso su kakawa poogoo odoos sabolo, osoloso howo si odoos sabolo iyado sibe,’ diso.

²² Eseme o tou teli odoos oso saga dileso odoos iyado sibileso o wiligi odoos mapoo egeesee takaso, ‘Wiligi odoos, ayo odoos abo olo iyado simiso. Esino debi pooba abo odoos mauwe moloso,’ diso.

²³ Eseme wiligi odoos oso see o tou teli odoos mapoo egeesee takaso, ‘No see dileso odoos eli domopoo egee silesibo sabolo osoloso wadou moso mapoo debeli odoos ee hapoo sibilame to kitulugu sabolo takee, mo

moso kulodu debi pooba ee ede-beeyo tolo tebilame. ²⁴ Esiga ayo namapoo taka, wo ne hagee ma kulodu odoos daga ayo gilimome sibilei gowe odoos oso wo ayo mopoodoo doo nalaime,’ diso.”

*Yesu dadalai goo ee kaseeyo?
(Matiyu 10:37-38)*

²⁵ Odoos susuga oso Yesu dedeme, Yesuye dimapoo bidi toboloso to-budulone egeesee takaso, ²⁶ “Odoos agayo ama sabolo, osoloso owee sabolo, osoloso osobo sabolo, osoloso owolo sabolo, osoloso o soosoo sabolo, osoloso o gie badeli sabolo mapoo diya goolone, nei a goolee pepooko daga, yo ayo di hamamee deede sibilei tebile. ²⁷ Osoloso odoos agayo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodelega poogoloso ayo di hamamee dedelega poogooga, yo ayo di hamamee deede sibilei tebile.

²⁸ Edebeeyo kulo moso tagalame gooleega, yo daga badolone yayo kulo moso tagalai molee tebia beleso agalame hesigileiso. ²⁹⁻³⁰ Bei, yo daga molee hesigilega tou bei mooloogooga, molee hosudoga, tou hoo malaime. Egeeseega odoos susuga oso moso ee togodelega poogoo ogoloso manolone yiligilone egeesee takalaise, ‘Odoos hagee moso tagalame bei mooloogooso. Esino hosudalai tebile,’ dalaise.

³¹ Dio masi hee hagooso. Mi bakadio oso ha talaise. Egeesee ma kulodu mosodei heeso odoos 10,000 gilimado sibileiso. Osoloso mosodei heeso odoos 20,000 gilimado sibileiso. Esino odoos 10,000 gilimadoo ha teli wiligi odoos taba oso daga medee badolone, odoos 20,000 mapoo ha talai tebia beleso goo ee goolone badalaise. ³² Osoloso yayo o odoos sabolo odoos 20,000 mapoo ha talai ee koo tobuoga, yayo o odoos hee odoos 20,000 gilimado simi dia wiligi odoos taba mapoo to todi dalaise, yibolo see mesilame. ³³ Esiga odoos agayo ama hamamee dadalame gooleega,

yayo o bi susuga poogoloso a ka deedee sibe.

³⁴ Solu ee bi tekepo. Esino solu hadali medaga, nayo solu ee see hadalame kasee moodolaiyo?

³⁵ Esiga solu egee goo mauwe mologa, odoo susuga oso solu egee togobigileiso.

Odoo niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui.”

15

Yesuye sipi be osugoba maga dio masi taka
(*Matiyu 18:12-24*)

¹ Tekisi molee misigeli odoo sabolo osoloso goo tokenee teli odoo sabolo Yesuwo to dulame sibilesi debeiso.

² Esino Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso goo hagee ogoloso gowoolone egeesee takagameleeso, “Odoo hagooso tokenee teli odoo ee gilimadoloso dibolo hodobo wo namo siliso,” diso.

³ Esemee Yesuye dio masi hagee dimapoo takaso, ⁴ “Sipi be hu bali odoo oso o sipi 100 bameleeso. Egeesee ma kulodu hedebe osugobooga, yayo ogo goo moodolaisomo? Yayo go woolalowe poogoo mapoo o sipi be abo 99 omapoo hologooloso, see hedebe osugoba ee esiamo dileiso. ⁵⁻⁶ Yayo esiameloso ogo, yo goomogolone sipi be ee mosopoo imado sibileiso. Osoloso o odoo abo ee gilimadoloso egeesee takalaiso, ‘Mo sipi be osugoba epedee olo egeiso. Esiga niba sibilesi abolo goomoga poude,’ dalaiso. ⁷ Esiga ayo nimapoo taka, Kei mi mapoo odoo 99 Godeeyo howo woola tekepo debeli dia goo mapoo goomoga goo oso osee moloso. Esino goo tokenee teli odoo hedebeso o goo tokenee maga miligi pialoso see Godee mapoo bididoobooga, Kei mi mapoo goomoga toowa oso malaiso.”

Yesuye molee ko oso osugoba maga dio masi taka

⁸ “Beeame hee mapoo sobo hee o molee ko 10 ma kulodu hedebe osugobalaiso. Eseega yo ogo goo

moodolaisomo? Yayo keme pudoloso esiamo silone, o moso kulodu goko oso kakabalaiso. ⁹ Osoloso yayo o molee ko osugoba ee ogo, yayo o odoo ee iyadoloso egeesee takalaiso, ‘Mo molee ko osugoba epedee olo egeiso. Esiga niba sibilesi abolo hodobo goomoga poude,’ dalaiso. ¹⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Goo tokenee teli odoo hedebeso o goo tokenee maga miligi pialoso see Godee mapoo bididoobooga, Godeeyo momaiye susuga Kei mi ma dokodoo egee do oso goomoga toowa poudileiso.”

Yesuye holaisoso peegoo dobudo di maga dio masi taka

¹¹ Yesuye see dio masi hee hagee odoo mapoo egeesee oposususo, “Odoo hee owolo giso holo bakadio debeiso. ¹² Esino beeame heeso omoloye ama mapoo egeesee takaso, ‘No toga nee bi ayo talai malalo epedee amapoo tenee,’ diso. Esemee amaye owolo bakadio ee ma kulodu o bi abo puloso dimapoo piso.

¹³ Esemee omoloye beeame abo poogoloso hamamee amameeye yimapoo bi pi ee toloso see odoo abo mapoo neiso toloso see mi hee eli sage mapoo diso. Yo omapoo dileso tokenee goo ma kulodu badolone, o molee toowa hosudooso. ¹⁴ Yayo o molee toowa hosudooloso melee beeame omapoo mi kibiya oso mi omapoo hodia goo meleeso. Esemee yayo see gilibo holo masi badolone, hodia goo toowa egeleso. ¹⁵ Esiga yayo molee tou talame mosobia odoo hee mapoo dileso peledabaso. Esemee mosodei odoo ogo yo o go mapoo dileso o be bamelee diso. ¹⁶ Esemee yo dileso be hu nei nolone beso nali nei ee ogoloso nalame gweliso. Esino odoo heeso beyo nei sabolo osoloso nei abo sabolo yayo nalame koo tosibili.

¹⁷ Yayo egeesee badebei ma kulodu, beeame heeso yimapoo goo goolee tekepo oso sibume, yayo egeesee gooleeso, ‘Mo mamoo tou toloso nei teli odoo susuga ee hodia

sabolo koo debeli. Esino a hamapoo hodia sabolo badolone talame ka seeso. ¹⁸ Esiga a see wedi dileso mo ma mapoo egeesee takalaiso: Ma, ayo Godee mapoo osoloso namapoo goo tokenee olo tooso. ¹⁹ A tokenee odo. Esiga nayo see epedee amapoo mo holo dalai tekeponee. Esino tekepo, nayo a nee tou toloso nei teli odo hee dee takee,' diso. ²⁰ Osoloso yo amameeye badebei mi mapoo diso.

Esino yo eli sage abaga osee sibulome, amaye ogoloso owolo diya sooloo dolone, yayo saga hoguo dileso owolo mapoo booloomaloso adaso.

²¹ Esememe owoloye yimapoo egeesee takaso, 'Ma, a Godee mapoo osoloso namapoo goo tokenee olo tooso. A tokenee odo. Esiga nayo amapoo mo holo dalai tekeponee,' diso.

²² Esino amaye o tou teli odo mapoo egeesee takaso, 'Dugo tekepo sabolo osoloso homo bi sabolo osoloso dee sesa mapoo kali ki bi sabolo saga tosibilesa yimapoo kadige. ²³ Osoloso mo gala hu ma kulodu bulumakau be hu kauwa wooloso si. Osoloso hodobo wo nolone goomogalaiso. ²⁴ Bei, mo holo hagee olo tano, see epedee gie badoso. Osoloso olo dobudo diso, esino epedee ogoso,' diso. Esiga diayo hodobo wo nolone goomoga poudooso.

²⁵ Diba egeeseelone doboome, emei o homolee ma kulodu tou temeleso sibulone, amayo moso kulodu odo susuga goomogolone hopolone kosaiya pegigamolome duso. ²⁶ Esememe yayo o tou teli odo hee idoloso yimapoo woosaso, 'Mo mammo moso ma kulodu ogo goo tolo?' diso. ²⁷ Esememe o tou teli odo oso yimapoo egeesee takaso, 'Nomolo epei simiso. Esiga namaye owolo yo medee tekepo wedi simi ogoloso, goomogolone bulumakau be hu kauwa wooloso siloso wo toowa ka nalagamoloso,' diso.

²⁸ Esememe emei goo hagee duloso komonolone wo ne mapoo dile. Esememe amaye sibilesa o daga holo yo wo ne mapoo gadilame giso. ²⁹ Esino yayo ama mapoo egeesee takaso, 'Ayo dugo susuga ma kulodu nee tou teli odo masi silone nee to mapoo mesimo silone tou toowa temeleso. Esino nayo gout be hu pepooko wooloso amapoo takolone, nee odo sabolo neye, dee takele. ³⁰ Esino nowolo hagooso nee bi sabolo nee molee sabolo toloso domo sili sobo sabolo badolone hosudoloso sibume, nei nayo yimapoo goomogolone be kauwa wooloso wo toowa nolone ka dabala?' diso.

³¹ Esino amaye owolo mapoo egeesee takaso, 'Mo holo, nayo beame susuga abolo badebeiso. Esiga mo bi susuga ee nee. ³² Esino epei iba goomogalai tekepo. Bei, nomolo hagee olo tano, epedee yo see gie ka badoso. Osoloso yo osugobano, see epei yo ogoso,' diso."

16

Molee gibadeli odo maga dio masi taka

¹ Yesuye o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, "Beame heeso bi bei odooso o molee gibadeli idoloso badebeiso. Egeesee ma kulodu bi bei odo o molee gibadeli odo oso o molee mada namelee goo ee yo duso. ² Osoloso yayo o molee gibadeli odo ee idoloso yimapoo egeesee takaso, 'Nayo mo molee tokenee bameleena. Esiga no tekepo, nayo tou temelee goo susuga ee booka mapoo hoguguloso amapoo eligi. Bei, nayo see mo molee gibadala tekeponee. Esiga no tou epedee pagalaiso,' diso.

³ Esememe molee gibadeli odo oso egeesee gooleeso, 'Mo wiligi odo oso mo tou ee olo peego magooso. Esiga a see ogo tou toomoba? A nei howo segelame mi gabalai a kitulugu mauwe. Osoloso ayo odo mapoo wulo hoowamo silei diya simileeyo. ⁴ Esino ayo mo tou poogooga, mo

odooso a dia mosopoo ido palame, ayo goo talai epedee olo gooleedoso.’

⁵ Egeesee gooloso yayo o wiligi odoosoo mapoo bi wulayo temelee odoosoo ee gilimadooso. Osoloso daga odoosoo hee mapoo egeesee takaso, ‘Nayo mo wiligi odoosoo mapoo bi wulayo too eyo nei tenelega ka pagala? Nei kasolowo?’ diso.

⁶ Esemee odoosoo ogoso nei egeesee takaso, ‘Ayo mo dalamoo 100 mapoo olipi i keedoo ee nei tenele,’ diso.

Esemee molee gibadeli odoosoo oso nei yimapoo egeesee takaso, ‘Wiligi odoosoo o booka hagooso. Esiga no saga buloso booka hamapoo nayo dalamoo 100 mapoo olipi i keedeme hogugu ee tabuguloso, see dalamoo 50 mapoo olipi i keedoo ono too doloso hogigi,’ diso.

⁷ Osoloso molee gibadeli oso see odoosoo hee mapoo egeesee takaso, ‘Nayo mo wiligi odoosoo mapoo bi wulayo too eyo nei tenelega ka molosomo? Nei kasolowo?’ diso.

Esemee odoosoo ogoso nei egeesee takaso, ‘Ayo mo wogai 100 mapoo palawa wo soo too eyo nei tenele,’ diso.

Esemee molee gibadeli odoosoo oso yimapoo nei egeesee takaso, ‘Wiligi odoosoo o booka hagooso. Esiga no saga buloso booka hamapoo nayo wogai 100 mapoo palawa wo soo too hogugu ee tabuguloso, see wogai 80 mapoo palawa wo soo ono too doloso hogigi,’ diso.

⁸ Esino o wiligi odoosoo oso goo hagee duloso o molee tokenee gibadeli odoosoo mapoo egeesee takaso, ‘Nayo odoosoo abo pidi goo oso see hamamee no pidileiso,’ diso.”

Esemee Yesuye see egeesee takaso, “O, mi odoosoo oso eyo nediliyo goolone emegei dimaga pidili goo susuga ee medee gooleedooso. Esino Godeeyo odoosoo oso goo egeesee moodoolai kibiya gooleedele. ⁹ Esiga ayo nimapoo taka, niyo mipoo toowa hamapoo dobolone, nibada molee sabolo osoloso nibada bi sabolo oso emegei pidi osoloso emegei dolone

ka debee. Niyo egeeseega nei bi egee mauwe poogooga, Godeeye niba Kei mi ma dokodoo kookaiyo moloso osee malai moso omapoo ido palaiso.

¹⁰ Esiga edebeeyo goo pepooko medee kibiya bamologa, yo see goo toowa balai tebileiso. Osoloso odoosoo agayo goo pepooko balai tebilega poogooga, yo goo toowa balai tebileime. ¹¹ Esiga niyo mi toowa eyo bi medee belega poogooga, see niyo Kei mi eyo goo ee medee kasee balaisomo? ¹² Osoloso see niyo nee odoosoo bi medee belega poogooga, odoosoo agayo nee bidee ee no balame namapoo ka tenelaiyo?

¹³ Esiga edebeeyo wiligi odoosoo bakadio eyo to mapoo mesiloso silone tou talai tebile. Bei, yo o wiligi odoosoo hee goomogolone hee gowoolaiso. Egeeseelone yayo wiligi odoosoo heeyo to mapoo mesiloso silone, see heeyo to mapoo mesileime. Esiga edebeeyo Godee mapoo mesimo silone molee toowa toloso badalai goo mapoo mesilei tebile.”

¹⁴ Esemee Pelisi odoosoo oso Yesuye to taka hagee duloso manolone yiligaso. Bei, Pelisi odoosoo hagee bia molee diya goomegeli. ¹⁵ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba wulo edebeeyo tekepo odoosoo dalame, odoosoo howo woola gamenee goo tekepo moodeliso. Esino ee ma kulodu Godeeye niyo goo goolee olo gooleedooso. Esiga edebeeyo nibada goo ogoloso tekepo deli ee nei Godeeye nibada goo ee diya tokenee deliso.

¹⁶ Godeeye tei magoo Moses mapoo tenee ee hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoosoo oso to hogugu oso odoosoo abaga gilimado simino, Yoneeye badebei beame omapoo peledabaso. Osoloso Yoneeyo beame poogoloso hamamee mapoo to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoosoo mapoo takaso. Esiga edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilame

diya ka kituluguso. ¹⁷ Esiga mipoo sabolo Kei mi sabolo oso me pagalai ee tebia. Esino Godeeye tei magoo hogugu ee ma kulodu hu pepuso hee peegoo pagalai tebile.

¹⁸ Esiga edebeeyo osobo poogoloso, see sobo hee huga, yo sobo egee heli toso. Osoloso edebeeyo sobo omoye poogoo huga, yo odoo heeyo osobo ee peedee huso.”

Bi bei odoo dio Lasales dio

¹⁹ “Beeame heeso bi bei odoo badebeiso. Yo beeame susuga dugo kali bi tekepo kaloso badolone nei medee tekepo nolone badebeiso. ²⁰⁻²¹ Beeame domo mapoo bi mauwe odoo badebeiso, o hu Lasales. Yo o su susuga e buloso badebeiso. Esino yo beeame susuga bi bei odoowo moso osulu miyopoo iboduloso badolone bi bei odoo oso nei ne kokou mou ee nalame goomegeliso. Osoloso soso sibilesa o e mapoo pieliso.

²² Osoloso beeame abo poogoloso hamamee bi mauwe odoo Lasales taso. Esemee Godeeyo momaiye oso yo todilesa Eibalahameeye badebei koola mapoo ibediso. Osoloso hamamee bi bei odoo taso. Esemee odoo aboso o su midoosooso. ²³ Yo tolosa abaga dino odoo wedia oso debeli mi mapoo dala ma kulodu badebeiso. Yo omapoo badolone, dokodoo egeino, Eibalaham eli sage badoboome ogoloso, yima koola mapoo Lasales badoboome egeiso. ²⁴ Esemee yo ilone egeesee takaso, ‘Ma Eibalaham, nayo a sooloo dele. Osoloso Lasales amapoo sibeye dee, yayo sibilesa o dee wolugu oso howomoo olugudoloso, mo i mapoo sigoga, kekebie palame. Bei, a dou hagee ma kulodu dala sabolo bado,’ diso.

²⁵ Esino Eibalahameeye nei egeesee takaso, ‘Mo holo, no goolee. Nayo gie badebei beeame omapoo bi medee tekepo ono temeleso. Esino Lasales yo bi mauwe gilibo holo masi badebeiso. Esiga epedee Lasaleseye hamapoo goomoga sabolo badoga, nei nayo dala ma

kulodu ka badoso. ²⁶ Osoloso goo hee ee, niba ogo osoloso iba ogo doloso domo omapoo goodobia diya toowa edebeeyo hodiokoo dabagalai tebile moloso. Esiga iyo hagee do omaga niyo egee do mapoo dabagalai eli mauwe. Osoloso niyo egee do omaga edebeeyo iyo hagee do mapoo dabagalai onosee eli mauwe,’ diso.

²⁷ Esemee bi bei odoo oso nei egeesee takaso, ‘Ma Eibalaham, ayo namapoo howaso, nayo Lasales mo mayo moso mapoo wedi diye dalame. ²⁸ Bei, mo mayo moso mapoo molo dio dee tiadoo omapoo doso. Esiga Lasaleseye see wedi dileso dimapoo kokodo takalai tekepo, diba toga see dala mi hamapoo sibiya,’ diso.

²⁹ Esemee Eibalahameeye egeesee takaso, ‘Dimapoo Moseseeye tei hogugu sabolo osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo oso Godeeyo to hogugu sabolo olo moloso. Esiga dia goo goolee tekepo palame, diayo kokodo taka to ee dulei tekepo,’ diso.

³⁰ Esemee bi bei odoo oso nei egeesee takaso, ‘Haye, egeesee se-laime. Esino odoo hee ta maga see hogado sibilesa dimapoo takooga, diayo dibada goo tokenee maga miligi pialosa Godee mapoo ka sibilei,’ diso.

³¹ Esino Eibalahameeye see tobu yimapoo egeesee takaso, ‘Diayo Moseseeye tei hogugu sabolo osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo oso Godeeyo to hogugu omapoo tei telega poogooga, diayo see kasee maga odoo hee ta maga hogado sibilesa to takooga, omapoo tei ka talaiyo?’ diso.”

17

Tokenee goo mapoo gido dili goo (Matiyu 18:6-7,21-22, Maka 9:42)

¹ Beeame heeso Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Edebeeyo goo tokenee mapoo gido dilei goo ee tei sibileiso. Esino goo egee bei mooloogoomo sili odoo mapoo, ayo yimapoo ka taka,

eeye-ee! ² Esiga odoo heeso amapoo tei too odoo ee goo tokenee mapoo gido dilame gooleega, daga odoo aboso yimapoo sibilesi, diayo o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosoga, odoo egee dala pepooko toloso talaiso. Esino yayo odoo amapoo tei too pepooko ee goo tokenee mapoo gido dilesi, tokenee toga, edebeeyo tokenee mapoo gido dili odoo mapoo takelega poogooga, Godeeye yimapoo nei dala toowa tenelaiso. ³ Esiga niba niso nediliyo medee bamelee.

Osoloso nee odoo tei too odoo oso goo tokenee toga, yimapoo takee. Osoloso yayo o goo tokenee mapoo goohede sabolo o tokenee mapoo miligi piaga, o tokenee egee boobado bigi. ⁴ Osoloso yayo beame hedebe ma kulodu namapoo tokenee too ee 7 daga, osoloso namapoo sibilesi yayo emegei di to taka onosee 7 daga, nayo o tokenee goo ee boobado bigi.”

Tei too goo

⁵ Diye di odoo oso Lodee mapoo egeese takaso, “Iyo tei too goo ee toowa moodee,” diso.

⁶ Esem Lodeeye nei egeese takaso, “Niyo tei too goo oso homokoko pepooko egeesi masi nimapoo mologa, niba tebia niyo molobei hamapoo takolone, ‘No nee too sabolo tado dilesi abei mapoo tebee,’ daga egeese selaiso,” diso.

Wiligi odoo o tou teli odoo eyo goo

⁷ “Tou teli odoo oso o wiligi odoowo homolee mapoo mi doomelee maga, o, sipi be hu bamelee maga siboga, yo wulo sibilesi nei nalaima, haye. ⁸ Yo daga o wiligi odoo taba eyo nei siloso, dugo hapoo ee kaloso, nei si ee yimapoo tenelaiso. Osoloso o wiligi odoo taba oso nei naloso koodobuoga, see hamamee yayo wo sabolo howo sabolo nalaiso. ⁹ Esino yayo tou egeesi tomo siloga, o wiligi odoo taba oso nei yimapoo goomoga to takalaima. Bei, egee o tou. ¹⁰ Esiga niba egeese selai tekepo. Ayo

nimapoo tou teye daga, niyo goo egee toloso egeese takalai tekepo, ‘Iba wulo tou teli odoo. Esiga iyo tou hagee tomo silesibo goo hee talame koo seeso,’ dee takee,” diso.

Yesuye odoo e bia 10 ee tekepo moodoo

¹¹ Yesu Yolusalem mi mapoo dulone, Gelili mi ogo osoloso Samaliya mi ogo doloso domo abaga diso. ¹² Yo eli domo mapoo mi pepooko hee mapoo dumolome, odoo e bia 10 egeiso. Odoo e bia 10 oso Yesu ogoloso yima hegi sibadele. Esino wulo eli sage tebisamolone, ¹³ toso neligidi yimapoo egeese takaso, “Yesu, wiligi odoo, nayo iba sooloo dolone pidi!” diso.

¹⁴ Esem yayo diba ogoloso egeese takaso, “Niba dilesi Godee ogo odoo ogo doloso domo debeli odoo mapoo nibada su eligi,” diso. Diba Yesuye egeese taka duloso dimelee omapoo, dia kolo see tekepo paso.

¹⁵ Osoloso dima kulodu odoo hee o kolo tekepo pa ogoloso Yesu mapoo wedi sibulone, toso neligidi Godee mapoo goomoga poudoomo simiso. ¹⁶ Egeeseemo sibilesi Yesuwo homo beiyopoo gasuwoloso badolone Yesu mapoo goomoga teneeso. Odoo hagee Samaliya odoo.

¹⁷ Esem Yesuye egeese takaso, “Ayo odoo 10 olo tekepo moodoso. Esino odoo abo egee bia kasomo?”

¹⁸ Bei kasee maga, Yu dele poogoo odoo hedebe hagooso obusomo Godee mapoo goomoga tenelame ka wedi simiyo?” diso. ¹⁹ Osoloso Yesuye odoo hamapoo egeese takaso, “Nayo amapoo tei too maga no olo tekepo paso. Esiga no toboloso di,” diso.

Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei

(Matiyu 24:23-28,37-41)

²⁰ Beame heeso Pelisi odoo oso Yesu mapoo egeese takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee kobolone sibileiyo?” diso.

Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee woola sibo agalaime. ²¹ Osoloso edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee hamapoo hagee moloso, o, koogee moloso, dee takalaime. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nima kulodu moloso,” diso.

²² Osoloso see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Odoo Holo mo beame oso siboga niyo agalame goomogalai beame ee sibileiso. Esino niba agalaime. ²³ Osoloso see edebeeyo nimapoo takolone, ‘Odoo Holo a koo badoso, o, hamapoo badoso,’ dee takooga, dia to mapoo tei tolosa omapoo na agala di. ²⁴ Esino Odoo Holo ayo sibilei beame ee, kei ebiedi buguga mi susuga egee gadeebugu egeesee selaiso. Egeeseega odoo susuga oso agalaiso. ²⁵ Esino daga Odoo Holo a dala toowa talaiso. Osoloso odoo epedee hagee do oso a diya gowoolaiso.

²⁶ Nowaye badebei beame omapoo goo peledaba, goo hedebe egeesi masi oso Odoo Holo ayo sibilei beame omapoo peledabalaiso. ²⁷ Nowaye badebei beame mapoo edebeeyo nei na howo na dolone dobolone, soboso giso obuo osoloso gisoso sobo huya dolone debeiso. Egeesee selone doboome, beame heeso Nowa du ma kulodu gadiso. Eseme howo toowa duwa oso sibileiso odoo susuga piluguso.

²⁸ Osoloso goo hedebe egeesi masi oso Loteeye badebei beame mapoo peledabaso. Bei, Loteeye badebei beame mapoo edebeeyo nei na howo na dolone debeiso. Osoloso biso emegei nei pidi nei pidi dolone debeiso. Osoloso nei howo sogo, moso togo dolone debeiso. ²⁹ Egeesee selone doboome beame heeso, Loteeye Sodom mi poogoloso dime, kei ma dokodooga dou sabolo osoloso yo dei heliye oso sibileiso odoo Sodom mi mapoo debeli susuga piluguso.

³⁰ Esiga Odoo Holo ayo sibilei beame mapoo odoo susuga oso goo egeesi tolone dogo, ee ma kulodu a ka sibilei. ³¹ Esiga beame omapoo odoo hau mapoo badebei oso see moso kulodu o bi talame gadilei tekeponee. Osoloso odoo homolee mapoo nei howo sogomologa, yo see mosopoo wedi dilei tekeponee. ³² Esiga niba Loteeye sobowo goo ee goolee. ³³ Esiga odoo agayo o gie badeli eyo nediliyo pidilame wegegeega, o gie badeli egee osugobalaiso. Esino odoo agayo mo goo maga o gie badeli peegoo magooga, yo badoboso kookaiyo gie osee badalaiso. ³⁴ Esiga ayo nimapoo taka, beame omapoo giso bakadio kida hedebe mapoo tileiso. Esino odoo hee ido polone, odoo heeno omapoo pagalaiso. ³⁵ Osoloso beame omapoo sobo bakadio wo gamalaiso. Esino sobo hee ido polone, sobo heeno omapoo pagalaiso. [³⁶ Osoloso beame omapoo giso bakadio homolee ma kulodu tou tomo sileiso. Esino odoo hee ido polone, heeno omapoo pagalaiso.]

³⁷ Yesuye to hageesee takoloso koodobume, o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, goo hagee kamapoo peledabalaiyo?” diso.

Eseme Lodeeye dimapoo nei egeesee takaso, “Mi hee mapoo gala ta eyo su hune mologa, kukodee susuga hune egee nalame omapoo busiliso,” diso.

18

Sobo bauwo goo maga dio masi taka

¹ Osoloso Yesuye see tobu dio masi hamaga o hamamee dili odoo dimapoo eligiso, diayo beame susuga dokodoo takomo silone gowoolega pagalame. ² Egeeseelone yayo egeesee takaso, “Mi hee mapoo goo meedili odoo badebeiso. Esino yo Godeebolo ebilega badolone, odoo koo gweli. ³ Osoloso mi hedebe omapoo sobo bau hee badebeiso.

Esino sobo hagooso beame susuga goo meedili odoo hamapoo sibilesi howolone egeese takeliso, 'Nayo a pidilone odoo amapoo ha egee tomolo eyo goo meedi,' deliso.

⁴ Esino goo meedili odoo oso daga sobo hagee pidilei yo goomegele. Esino beame susuga sobo hagooso yimapoo sili sileeme ogoloso egeese gooleeso, 'A Godeebolo koo ebili osoloso a odoo koo gweli. ⁵ Esino a sobo hageeyo to dumeleso diya gowoo. Esiga yayo see mo moso mapoo sibili ee pagalame yo pidileiso,' diso."

⁶ Esiga Lodeeye egeese takaso, "Goo medee koo meedili odoo eyo goo hagee ogoloso goo goolee medee kibiya te. Bei, goo meedili odoo hagooso daga sobo hagee pidilei gowoomeleso see hamamee yo pidiso. ⁷ Esiga Godeeye hesiga odoo oso beame sabolo gesi sabolo yimapoo howa mologa ogoloso diba tei pidileiso. Osoloso yayo diayo dokodoo taka to ee duloso nei tenelai koo dagili. ⁸ Esiga ayo taka, Godee o odoo oso yimapoo howa duloso goomoga sabolo diba pidiliso. Esino Odo Holo ayo see wedi sibilei beame mapoo, mipoo hamapoo tei too goo ee molo agalaisomo?"

Pelisi odoo sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoo sabolo

⁹ Odo abo dieso nediliyo diba Godeeyo howo woola tekepo dolone, hee odoo abo tokenee deli odoo mapoo Yesuye dio masi hageese takaso, ¹⁰ "Odo bakadio, Pelisi odoo sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoo sabolo, Yu odoowo tei moso mapoo dokodoo takalame palaso. ¹¹ Osoloso Pelisi odoo oso toboloso obusomo tobudulone dokodoo hageese takaso, 'Godee, a namapoo goomoga to taka. Bei, a odoo abo egeesinee. Bei, diba adaba bi teliso, osoloso goo tokenee teliso, osoloso diba adaba sobo sabolo giso sabolo heli teliso. Osoloso a see tobu namapoo goomoga to taka. Bei, a tekisi molee misigeli odoo keeseenee. ¹² Bei, a sadee hedebe

ee ma kulodu beame bakadio nei nelega tei doloso badeliso. Osoloso ayo bi too beame mapoo mo bi 10 ee ma kulodu hedebe namapoo teneliso,' diso.

¹³ Esino tekisi molee misigeli odoo oso hamameedee hoogoo bia omaga toboloso o goo tokenee mapoo gooholone o su eyo nediliyo o budo mapoo kobuguloso oo goobodobuloso tobudulone dokodoo egeese takaso, 'Godee, a tei medee diya tokenee odoo. Esiga nayo a sooloo dolone mo goo tokenee eyo nei na tenee,' diso.

¹⁴ Esiga ayo nimapoo taka, tekisi molee misigeli odoo hagooso o mosopoo wedi dulone, Godeeyo howo woola abaga tekepo odoo doloso diso. Esino Pelisi odoo mapoo goo hageesi mauwe meleeso. Esiga odoo agayo eyo nediliyo yo toowa daga, nei yo Godeeye pepooko dalaiso. Esino odoo agayo eyo nediliyo yo pepooko daga, nei Godeeye yo toowa dalaiso."

Yesu sabolo holaiso sabolo (Matiyu 19:13-15, Maka 10:13-16)

¹⁵ Beame hedebeeso odoo aboso holope Yesu mapoo ido sibadeeso, o deeso sigoloso pidilame. Esino o hamamee dili odoo oso goo egee ogoloso hamaga takaso. ¹⁶ Esem Yesuye holaiso gilimadoloso, o hamamee dili odoo dimapoo egeese takaso, "Holaiso amapoo sibilei soowa. Niyo na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaiso hageesi masi poga, diba Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso. ¹⁷ Ayo nimapoo taka, edebeeyo o goo holaiso masi amamo to mapoo mesimo sili, egeese selega poogoloso, Godee mapoo mesilega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei mauwe."

Bi bei odoo (Matiyu 19:16-30, Maka 10:17-31)

¹⁸ Wiligi odoo heeso sibilesi Yesu mapoo egeese takaso, "Eligili odoo tekepo, ayo ogo goo toga kookaiyo

badoboso gie badeli ka talaiyo?" diso.

¹⁹ Esemé Yesúye nei yimapoo egeesee takaso, "Bei kasalame nayo a tekepo odoo dee ka takala? Tekepo odoo hee koo badoso. Esino hedebe Godeeno tekepo. ²⁰ Esiga Godeeyo tei magoo no olo gooleedooso: adaba kooka sobo na peedee hui, osoloso odoo na wooloome, osoloso heli na te, osoloso odoo hee mapoo gamenee na gigidi, osoloso nama dio noowee dio oso taka to omapoo mesie."

²¹ Esemé odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, "A holope pepooko maga simi tei magoo susuga hagee tobuloso tomo simiso," diso.

²² Esemé Yesúye o to duloso nei egeesee takaso, "No goo hedebe doopoo dagadi moloso. No dileso nee bi susuga odoo abo mapoo tenee, nei molee talame. Osoloso bi too eyo nei molee ee bi mauwe odoo mapoo pi. Nayo egeesee seega, Kei mi ma dokodoo bi tekepo nee hu sabolo mologa agalaiso. Esiga no a deede sibe," diso.

²³ Odoo hagooso Yesuwo to duloso diya pupudaso. Bei, yimapoo bi bei melega. ²⁴ Esemé Yesúye yimapoo bolone egeesee takaso, "Bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilei diya kalawa. ²⁵ Esiga dugo duseli midole ou maga kemol be toowa oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa toowa."

²⁶ Esemé o hamamee dili odoo oso eligi goo hagee duloso egeesee takaso, "Esino kalawa egee odoo agayo gie badeli ka talaisomo?" diso.

²⁷ Esemé Yesúye dimapoo egeesee takaso, "Edebeeyo eyo nediliyo o gie badeli pidilei tebile. Esino hedebe Godee yino tebia. Bei, yayo goo susuga ee moodoolai yimapoo kalawa mauwe," diso.

²⁸ Osoloso Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, "Iba ibada bi susuga poogoloso, no dodomo simiso," diso.

²⁹⁻³⁰ Esemé Yesúye dimapoo nei egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka,

edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo maga o moso sabolo, osoloso osobo sabolo, osoloso emei dio sabolo omolo sabolo, osoloso ama dio owee dio sabolo, osoloso owolo dio sabolo poogoloso siboga, yayo epedee hamapoo nei toowa talaiso. Osoloso hamamee yo kookaiyo badoboso gie badeli talaiso," diso.

*Yesúye see eyo talai goo ee taka
(Matiyu 20:17-19, Maka 10:32-34)*

³¹ Osoloso see Yesúye o hamamee dili odoo 12 gilimadoloso peegoo gilimado dileso dobolone dimapoo egeesee takaso, "Iba epei Yolusalem mi mapoo poloso. Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso daga Odoo Holo mo goo hogugu susuga omapoo peledabalaiso. ³² Osoloso a Yu dele poogoo odoo mapoo tenelaiso. Osoloso diayo a manalaiso, osoloso amapoo tokenee goo moodoolaiso, osoloso amapoo makawo pakalaiso. ³³ Osoloso a tiso dabalaiso, osoloso a wooloomalaiso. Esino a midoo ma kulodu tamoloso, beame bakadio hedebe di poogoloso see gie badeli toloso hogabileiso," diso.

³⁴ Esino Yesu o hamamee dili odoo oso to hagee duloso goo eyo bei medee kibiya gooleedele. Bei, goo eyo bei dimaga mada magooga.

*Yesúye odoo howo bakadio si moodoo
(Matiyu 20:29-34, Maka 10:46-52)*

³⁵ Yesu Yeliko mi koola mapoo sibumolome, odoo howo bakadio si oso Yesúye sibilei eli pee mapoo badolone molee howameleeso. ³⁶ Egeeseelone odoo mooloogoodoo susuga oso to bowoomo sibume duloso odoo abo mapoo woosaso, ogoo goo oso peledaba beleso. ³⁷ Esemé odoo aboso yimapoo takolone egeesee takaso, "Yesu Nasalet odoo oso odoo abo sabolo ka diadee," diso.

³⁸ Yo to hagee duloso neligidi iso, "Yesu, Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!" demeleeso.

³⁹ Esino odoo malalo diadee oso yimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “No to mauwe badebee,” diso. Esino edebeeyo yimapoo egeesee takeme, yayo dia to mapoo dulega, to kitulugu sabolo neligidi egeesee takolone badebeiso, “Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!” demeleeso.

⁴⁰ Esemé Yesu o to duloso omapoo kookoo toboloso tobudulone, odoo abo dimapoo egeesee takaso, “Odo egee hamapoo ido sibe,” diso. Osoloso odoo howo si olo Yesu mapoo ido sibilesa badoboome, Yesuye yimapoo egeesee takaso, ⁴¹ “No ayo namapoo ogoogo moodoolai goomogodo?” diso.

Esemé howo si odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, “Lodee, mo howo tekepo pe. A see agalai goomogo,” diso.

⁴² Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Esiga no epedee nee howo see ege. Bei, no tei tooga, no see olo tekepo paso,” diso. ⁴³ Esemé haga bologelega o howo bakadio see tekepo paso. Esemé yayo Yesu-olo dulone Godee mapoo goomoga poudoomo diso. Esemé goo peledaba hagee egei odoo susuga oso Godee mapoo goomoga poudoomo diadeeso.

19

Sekiyes tekisi molee misigeli odoo

¹ Yesu Yeliko mi mapoo pele-doboloso, see mi domo abaga dimeleeso. ² Mi omapoo tekisi molee misigeli wiligi odoo taba badebeiso, o hu Sekiyes. Osoloso yo bi bei odoo. ³ Yesu eli domo abaga dumolome, odoo susuga oso yo agalame diya mooloogoodooso. Sekiyes yo Yesu agalai goomogaso. Esino yo odoo diya deiyepoga, yayo Yesu agalai odoo mooloogoodoo oso yo gooloo-gooso. ⁴ Esemé Sekiyes yo Yesu agalame Yesu diayo sibademelee eli

su mapoo malalo saga hoguo dileso homo ma dokodoo peleso badebeiso.

⁵ Esemé Yesuye sibilesa egeino, Sekiyes yo homo ma dokodoo peleso badoboome ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Sekiyes, no saga miyomoo mei. A epei nobolo hodobo nee mosopoo dilei goomogo,” diso. ⁶ Esemé yo saga miyomoo meilesa, goomoga sabolo Yesu o mosopoo ido diso.

⁷ Osoloso odoo susuga oso goo hagee ogoloso diya gowoolone egeesee takaso, “Yesu tokenee teli odoowo mosopoo diso,” dee takaga meleeso.

⁸ Osoloso diba dileso Sekiyeseeyo moso mapoo dobolone Sekiyeseeye toboloso egeesee takaso, “Lodee, a epei goo hageesi moodoolaiso: Ayo mo bi abo hodio ee bi mauwe odoo mapoo pileiso. Osoloso adaba molee ayo gamenee taka maga ayo hedebe too eyo nei see mawo dimapoo nei toowa bakadio bakadio di egeesi dimapoo tenelaiso,” diso.

⁹ Esemé Yesuye Sekiyeseeyo to duloso yimapoo egeesee takaso, “Epei moso hageeyo kulodu debeli odoo mapoo gie badeli goo olo tosimiso. Bei, Sekiyes hagee nose Eibalahameeyo amawe. ¹⁰ Bei, Odo Holo ayo simi hagee tei tele poogoo odoo peegoo osugoba ee esiameloso ogoloso diba gilimadoloso dimapoo gie badeli tenelame ka simi,” diso.

Wiligi odoo oso o tou teli odoo mapoo molee tenee

(Matiyu 25:14-30)

¹¹ Edebeeyo Yesuwo to hagee dulone dobolone egeesee goolone debeiso, “Yesu Yolusalem koola mapoo sibilesa badoso. Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo onosee koola tooboo malaiso,” demeleeso. Egeesee gooloogamelee ogoloso, Yesuye dio masi hagee takaso, ¹²⁻¹³ “Osoloso wiligi odoo hee mi eli sage mapoo gibadeli hu tala

* **19:12-13:** Molee ko mina deli hagee molee toowa. Esiga tou teli odoo oso tou tomo dimeleso beame 100 tugodoga, eyo nei molee ko mina deli hedebe teliso.

dilame badolone, o tou teli odo 10 gilimadoloso dimapoo molee ko mina* deli hedebe tenee, hedebe tenee diso. Esiga yayo dimapoo egeesee takaso, 'Niyo ayo see wedi sibilei ee bolone molee see toowa palame, biyo moso togoloso bei mooloogee,' diso.

¹⁴ Osoloso yo dime, o mosobia oso yo diya gowoolone, yima hamamee odo abo diye diso, yayo diba gibadalai goo maga diayo gowe goo ee takalame.

¹⁵ Esino odo egee gibadeli hu toowa toloso see wedi simiso. Yo see wedi sibilesa odo molee yayo pi ee gilimadooso, molee toowa mala beleso agalame.

¹⁶ Osoloso daga odo heeso malalo sibilesa egeesee takaso, 'Nayo molee amapoo tenemeni oso biyo moso togoloso bei mooloogoloso see molee ko mina deli abo 10 egeesi tooso,' diso.

¹⁷ Esemee gibadeli odo oso yimapoo goomogolone egeesee takaso, 'No tou medee tekepo todoo. Esiga nayo goo pepooko hagee medee bameleega, see nayo mi 10 wiligi doloso bolone badalaiso,' diso.

¹⁸ Esemee see omapoo badeli tou teli odo hee oso sibilesa egeesee takaso, 'Nayo molee amapoo tenemeni oso biyo moso togoloso bei mooloogoloso see molee ko mina deli abo dee tiadoo egeesi tooso,' diso.

¹⁹ Esemee gibadeli odo oso yimapoo egeesee takaso, 'Nayo mi dee tiadoo wiligi doloso bolone badalaiso,' diso.

²⁰ Osoloso see tou teli odo hamameedee oso sibilesa egeesee takaso, 'Wiligi odo, nee molee hagooso. Nayo amapoo teneme, todilesa dugosa tiadoloso mada magooso. ²¹ Bei, no diya kitulugu odo. Esiga a nobolo diya ebiaso. Osoloso nayo kitulugu maga odo aboso bi ma ee teliso. Osoloso odo aboso nei segei nayo gebiseliso,' diso.

²² Esemee o wiligi odo taba oso yimapoo egeesee takaso, 'No tou tokenee teli odo. Esiga no to egeesee

taka goo omaga, ayo nee goo meedileiso. Bei, nayo takolone a diya kitulugu odo diso. Osoloso nayo amapoo takolone ayo kitulugu maga odo aboso bi ma ee teliso diso. Osoloso odo aboso nei segei nayo wulo gebiseliso. ²³ Egeesee ma kulodu bei kasee maga molee toowa palame molee gibadeli odoowo mosopoo magelega ka poogoowo, ayo see wedi sibilesa molee toowa poloso mologa ka talai?' diso.

²⁴ Yo egeesee badolone odo koola omapoo tebidi mapoo egeesee takaso, 'Niba yimapoo molee ko mina deli egee molo toloso see molee ko mina deli 10 too odo mapoo tenee,' diso.

²⁵ Esemee diayo yimapoo egeesee takaso, 'Wiligi odo, no ege, yo molee ko mina deli 10 olo toloso badoso,' diso.

²⁶ Esino wiligi odo oso dimapoo egeesee takaso, 'Ayo nimapoo taka, odo agayo dimapoo bi tenee ee medee gibadoga, dimapoo see bei tenelaiso. Esino odo agayo dimapoo tenee bi ee medee gibadelega poogooga, dimapoo bi pepuso abo egee molo toloso peegoo todileiso. ²⁷ Osoloso odo agayo ayo diba gibadalame seme amapoo gowe, diba hamapoo iyado sibilesa mo howo woola piligi,' diso."

Yesuye Yolusalem mi mapoo wiligi odo masi toboloso gadi

(Matiyu 21:1-11, Maka 11:1-11, Yonee 12:12-19)

²⁸ Yesuye to taka hagee koodobuloso see Yolusalem mapoo dimeleeso. ²⁹ Yo Olipi mubi kuli mapoo mosodei bakadio, Betepage osoloso Betani koola mapoo peledabaso. Osoloso o hamamee dili odo bakadio diye dolone dimapoo egeesee takaso, ³⁰ "Mosodei koogee mapoo dileso omapoo ogoga, be hu gie kauwa donki edebeeyo waki ma dokodoo buloso dilega poogoo ee, o mu mapoo ebigiso bagagoloso, omou mapoo bagagoo moloso. Esiga be ee niyo ebigi pidi poogoloso,

hapoo hado sibe. ³¹ Egeeseega odoo heeso sibilesa nimapoo takolone, 'Bei kaselame be hu donki ebige ka pidibagala, dee takooga, niyo yimapoo to nei egeesee takee, 'Lodeeye be hagee talai goomogona,' dee takee," diso.

³² Esemee o hamamee dili odoo oso Yesuye taka to ee duloso mi omapoo diadeeso. Diba dilesa egeino, goo susuga Yesuye taka to sabolo tobuloso molome egeiso. ³³ Esemee diba donki be hu ee ebige pidimeleeno, be eyo amameeye dimapoo egeesee takaso, "Niba kasalame be ebige ka pidibagala?" diso.

³⁴ Esemee nei diayo dimapoo egeesee takaso, "Lodeeye be hagee talai goomogona," diso.

³⁵ Esemee diayo donki be ee Yesu mapoo hado simiso. Osoloso dibada kekeisili dugo tikadoloso donki be eyo waki ma dokodoo malos, Yesu dee mapoo tolosa dokodoo bediso. ³⁶ Yo be ma dokodoo bulosa dumolome, odoo susuga oso dibada kekeisoo dugo susuga tikadoloso yayo dilei eli mapoo poomo diso.

³⁷ Osoloso Yesuye Olipi mubi ma dokodooga Yolusalemi mapoo moumolome, o hamamee dedeli odoo susuga oso yayo goo opusoma di moodoomo silee goo maga Godee mapoo goomoga neligidi poudomo mouso.

³⁸ Egeeseelone diayo egeesee takameleeso,

"Wiligi odoo taba ee Godeeyo hu maga kitulugu sabola egee sibo o hu dokodoo poude!

Osoloso Kei mi ma dokodoo mesie goo oso mele dee!

Osoloso Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo goomoga poude!" dee takolone debeiso.

³⁹ Esino mooloogoodoo toowa ee ma kulodu Pelisi odoo abo omapoo debeiso. Diayo Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoo, no nee hamamee dedeli odoo diba to koodobilame dimapoo to kitulugu sabola takee," diso.

⁴⁰ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka, odoo hagee bia oso to mauwe duga, nei yo susuga hagooso to neligidi kesalaso," diso.

Yesuye Yolusalemi mi ogoloso pisa

⁴¹ Yesu Yolusalemi koola mapoo dulone, Yolusalemi ee malalo molo ogoloso pusulone egeesee takaso, ⁴² "Yolusalemi odoo, niba kaseeyo? A diya goomogo, epedee niyo mesie goo tolosa sibilei goo ono diya gooleedalame. Esino niba goo hagee medee ogoloso koo gooleedo. Bei, mesie goo ee nimaga mada magoo moloso. ⁴³ Esiga nimapoo ha teli odoo oso nee mi belee pee maga sulodoboloso mi kukaloso omaga peleso mi edebeeyo bia ee ma kulodu gadilei beame oso nimapoo sibileiso. ⁴⁴ Osoloso diayo nibada moso guobuguloso odoo susuga piligileiso. Osoloso nibada mi guobugu ee ma kulodu yo heeso yo hee ma topudoo molo agalaime. Esiga goo hageesi oso nimapoo peledabalaso. Bei, Godeeye niba pidilame simi ee niyo medee ogoloso koo gooleedo."

Yesuye Yu odoowo tei moso mapoo pala

(Matiyu 21:12-17, Maka 11:15-19, Yonee 2:13-22)

⁴⁵ Yesu Yolusalemi mi mapoo gadileso Yu odoowo tei moso mapoo palaso. Yo moso ee ma kulodu gapeleso tobululone egeino, odoo susuga oso bi odoo abo mapoo tenelo nei ka to domolome egeiso. Esemee yayo bi eyo ama dio susuga moso ee ma kuloduga peegoo hasisobugulone egeesee takamo sileeso, ⁴⁶ "Niba goolee, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'Mo tei moso ee howo gisili moso oso,' diso. Esino niyo Godeeyo moso hagee heli teli odoo oso mada debeli moso paso," diso.

⁴⁷ Yesu Yolusalemi mi mapoo dilesa badolone beame susuga Yu odoowo tei moso ma gapeleso odoo susuga

mapoo Godeeyo to eligimeleeso. Esem tei moso wiligi odo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odo sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa oso Yesu wooloomalame eli esiamo silesibiso. ⁴⁸ Esino diba Yesu wooloomalai eli egele. Bei, odo susuga oso Yesuye eligi goo ee hodu dilesi diya goomoga sabolo duliso.

20

*Yesuye kitulugu maga woosa
(Matiyu 21:23-27, Maka 11:27-33)*

¹ Beeame hee mapoo Yesu Yu odoowo tei moso mapoo peleso odo susuga mapoo Godeeyo to eligimolome, tei moso wiligi odo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odo sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odo oso Yesu mapoo sibilesi egeese takaso, ² “No ogoso kitulugu maga goo hagee ka moodoomo silala? Odo agayo namapoo kitulugu hagee ka teneeyo?” diso.

³ Esem Yesuye dimapoo nei egeese takaso, “Ayo woosali to hedebe nimapoo woosalaiso. Esiga niyo amapoo takee, ⁴ Odo howo sawudumo silame Yonee mapoo kitulugu odo agayo ka teneeyo? Godeeye teneeyo, o, edebeeyo teneeyo?” diso.

⁵ Esem diayo to hagee duloso, dieso nediliyo dima kulodu to moulone egeese takaso, “Iyo kasee takalaiyo? Iyo Godee maga simi dee takooga, yayo imapoo egeese takalaiso, ‘Bei kasee maga niyo Yoneeyo to mapoo tei telega ka poogoowo?’ dee takalaiso. ⁶ Osoloso iyo see yayo kitulugu ee edebeeyo teneedo, dee takooga, see odo susuga oso imapoo komonolone iba wooloomalame yoso enigileiso. Bei, odo susuga oso Yonee yo tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoodo, dee gweliso,” diso.

⁷ Egeeseelone diayo nei Yesu mapoo egeese takaso, “Yoneeye kitulugu too eyo bei, iba gooleedele,” diso.

⁸ Esem Yesuye dimapoo egeese takaso, “Esiga ayo kitulugu tomo hagee sulo goo ee nimapoo takalaime,” diso.

*Tou tokenee gibadeli odo eyo goo
maga dio masi taka
(Matiyu 21:33-46, Maka 12:1-12)*

⁹ Osoloso Yesuye see dio masi hamaga odo mapoo egeese takaso, “Beeame heeso odo hee o homolee ma kulodu geleipi howo segeiso. Yo geleipi howo sogoloso eyo nei odo abo maga nei tamalame dimapoo bameleeye doloso, yo mi hee eli sage mapoo badalame diso. ¹⁰ Yo omapoo dilesi badoboome, homokokoso bi moodolai beeame oso simiso. Osoloso yayo o tou teli odo hee mapoo o homolee mapoo dilesi homokoko abo diayo goolooga ee tala dilesi tosibeye diso. Esino omapoo dilesi peledoboome, homolee gibadeli odo oso yo woomele poogoloso bi mauwe see wedi di diso. ¹¹ Egeese ogoloso amameeye tou teli odo hee diye diso. Esino gibadeli odo oso odo hagee sabolo woolone yimapoo ebia goo teneloso bi mauwe see wedi diye diso. ¹² Esem amameeye see tobu o tou teli odo hee diye diso. Esino yinosee gibadeli odo oso woomele poogoloso peegoo habuguso.

¹³ Egeese see ogoloso amameeye eyo egeese gooleeso, ‘Ayo ogo goo moodolaiyo? A see mo holo ayo gooma diye dalaiso. Egeese seega diayo o to mapoo mesilei malaiso,’ diso.

¹⁴ Esino homolee gibadeli odo oso homolee eyo amayo owoloye simi ogoloso dieso nediliyo egeese takagameleeso, ‘Holo hagooso ama toga, amomo bi gilibo susuga ee yayo talaiso. Esiga yo wooloomaloso homolee hagee iyo tomo,’ dee takagameleeso. ¹⁵ Egeeseelone diayo holo ege homolee peegoo ido dilesi woolomaso.”

Yesuye to hagee taka koodobuloso badolone o to dulone debei odo mapoo egeese takaso, “Homolee

eyo amameeye homolee gibadeli odoo mapoo ogoo goo moodoolaiyo? ¹⁶ Yo sibilesa diba piliguloso see odoo dia tolosa o homolee gidebeeye dalaiso,” diso.

Eseme odoo susuga Yesuwo to dulone debei oso egeesee takaso, “Goo hageesi oso peledabalai tekeponee,” dee takagameleeso.

¹⁷ Esino Yesuye dimapoo bolone egeesee takaso, “Esino bei kaselame Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee ka takoosomo?

‘Moso tegeli odooso omou gowoolone togobugu

oso see moso omu domo pupodoo ka moloso.’

¹⁸ Esiga odoo agayo omou omapoo takodi buguloso homodobuoga, yo dala toowa talaiso. Osoloso omou oso odoo hee bulugu magooga, odoo ee ebidibigileiso,” diso.

¹⁹ Eseme tei eligili odoo sabolo osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo oso Yesuye dio masi taka hagee gooleedoloso takolone, ‘Ibada goo ee takoo,’ doloso, yo omapoo talame eli esiaso. Esino diba odoo mooloogoodoo toowa ogoloso Yesu talai ebigaso.

Sisa mapoo tekisi molee tenelai goo

(Matiyu 22:15-22, Maka 12:13-17)

²⁰ Egeesee ma kulodu tei eligili odoo sabolo, osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo oso Yesu wooloomalame eli esilone, diayo eli kweli odoo abo diye dolone egeesee takaso, “Niba dilesa gameenee odoo tekepo masi silesibulone, yimapoo woosali to oso woosamo silesibe. Egeesee ma kulodu Yesuye nei to tokenee kasee takooga, iyo yo tolosa gamalee wiligi odoo mapoo tenelaiya,” diso. ²¹ Eseme diayo Yesu mapoo dilesa to hodolone egeesee takaso, “Eligili odoo, iba gooleedooso, nayo eligi ma kulodu no hedebe tekepo goo ono eligili. Osoloso no odoo su mapoo koo egeli. Esino no tei Godeeyo goo ono ka eligimo sili. ²² Esiga Loum gamalee

wiligi odoo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowa, o, tokeneeyo?” diso.

²³ Esino diayo Yesu yimapoo gamenee takalame si gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, ²⁴ “Amapoo molee ko hee eligi,” diso. Osoloso yayo molee ko tolosa tobudulone egeesee takaso, “Molee hamapoo agamo mudu sabolo osoloso agamo hu sabolo mololo?” diso.

²⁵ Eseme diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Sisayo mudu sabolo, osoloso o hu sabolo oso ka molo,” diso.

Eseme Yesuye tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Niba Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee, osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee,” diso.

²⁶ Eseme diayo Yesuye to nei tekepo taka duloso diya howoogadolone to abo takele poogooso. Egeesee ma kulodu Yesuye odoo howo woola to tokenee takel-ega poogoome, diayo yo talai eli egele poogooso.

Ta maga see hogabili eyo goo maga Yesu mapoo woosa

(Matiyu 22:23-33, Maka 12:18-27)

²⁷ Osoloso Sedisi odoo aboso Yesuye badebei mapoo sibadeeso. Odoo hagee biaso takolone odoo wedia see hogoga bileime deliso. Eseme diayo sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, ²⁸ “Eligili odoo, Moseseeye imapoo kokodo takolone egeesee hoguguso, ‘Gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei ta eyo osobo bau huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,’ diso. ²⁹ Omolo dio 7 debeiso. Esino daga emeiye sobo huloso holo soomagelega taso. ³⁰ Osoloso omoloye emei ta eyo osobo bau huso. Esino holo soomagelega taso. ³¹ Osoloso omolo hee domo oso bau see huloso, holo soomagelega taso. Egeesee seemelee ososee omolo dio 7 susuga holo soolooga magelega wediaso. ³² Osoloso hamameedee sobo bau yinosee taso. ³³ Bei, sobo

yo giso 7 oso huga, ta maga hogabilei beeamo omapoo, yo agamo osobo dalaiyo?" diso.

³⁴ Esino Yesuye to nei dimapoo egeese takaso, "Epedee hagee do beeamo omapoo gisoso sobo huya, osoloso soboso giso obuo dolone ka doso. ³⁵ Esino Godeeye hesiga odoososo wedia maga hogabuloso dogo, diba see giso sabolo sobo sabolo huleime. ³⁶ Bei, diba Godeeyo mo-maiye masi dobolone see wedileime. Osoloso diba Godeeyo owolo dio doloso dabalaiso. Bei, diba wedia maga hogoogadi goo oso ka eligiso. ³⁷ Esiga Moseeeye daga hoogoo ede-beeyo wedia maga hogoogabilei goo ee o booka mapoo hoguguso. Bei, yayo homo du douso namolome, ogoloso goo ee hogugulone egeese takaso, 'Lodee yo Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob dibada Godeeso,' diso. ³⁸ Esiga Godee hagee wedia odoososo dia Godeenee. Haye, odoososo gie egee do dia Godee. Bei, Godeeyo howo woola odoososo susuga gie doso."

³⁹ Esemee tei eligili odoososo abo oso Yesu mapoo nei egeese takaso, "Eligili odoososo, nayo egee takoo tekepo," diso. ⁴⁰ Esemee ee ma kulodu odoososo susuga oso see Yesu mapoo woosalai ebiaso.

*Keliso agamo owolowo?
(Matiyu 22:41-46, Maka 12:35-37)*

⁴¹ Osoloso Yesuye see odoososo susuga mapoo woosali to hagee takaso, "Bei kasee maga odoososo aboso takolone Keliso ee Deibidiyo amawe dee ka take-liyo? ⁴² Esino Deibidi eyo Sam booka ma kulodu egeese takaso,

'Godeeye mo Lodee mapoo egeese takaso:
No abolo wiligi doloso badalame mo dee deede dokolo bie.

⁴³ Esiga nayo badolone, namapoo ha teli odoososo ee nama hemi debee dalaiso.'

⁴⁴ Esiga Deibidiye Keliso o Lodee diso. Esino kasee maga Keliso ee Deibidiyo amawe dee ka takalaiyo?" diso.

*Yesuye tei eligili odoososo eyo goo taka
(Matiyu 23:1-36, Maka 12:38-40)*

⁴⁵ Odoososo susuga oso to dulone osee doboome, Yesuye o hamamee dili odoososo mapoo egeese takaso, ⁴⁶ "Niba obeeyamo! Niyo tei eligili odoososo mapoo medee ege. Diba dugo medee tekepo megigaloso sile-sibiliso, osoloso bi neiso teli mi mapoo debeli odoososo oso diba ogoloso gasuwuloso goomoga to takalame goomegeliso. Osoloso diba howo gisili moso ma kulodu wiligi odoososo taba eyo debi mapoo bulumulame, osoloso wo toowa nolone odoososo hu toowa too oso bili mapoo bulumulame goomegeliso. ⁴⁷ Esino diayo sobo bauwe ebilame kukunoloso dia moso sabolo bi sabolo dibada doloso tolososo omapoo dobolone, dia goo gagaloso dokodoo taka diya sageliso, odoososo aboso diba tekepo odoososo dee goolame. Esino egeese maga diba dala toowa talaiso."

21

*Sobo bauso emegei di bi tenee
(Maka 12:41-44)*

¹ Yesu tei moso mapoo osee badolone egeino, bi bei odoososo oso emegei di molee tooseli ki bi oso moodoo mapoo soomolome egeiso.

² Osoloso beeamo omapoo sobo bau bi mauwe oso molee ko ta bakadio tosiliso toosoo egeiso. ³ Esemee Yesuye goo hagee ogoloso egeese takaso, "Ayo nimapoo taka, sobo bau bi mauwe hagooso tenee oso bi bei odoososo oso tenee ee dagadiso. ⁴ Bei, bi bei odoososo dia molee toowa osee molome molee su pepooko teneeso. Esino sobo bau bi mauwe hagee yimapoo molee ko esiesibo meleeno teneeso. Esiga yo wo talai molee olo mauwe," diso.

*Yesuye tei moso guobigilei goo sabolo osoloso mi hoo poogoo mapoo gooso peledabalai goo ee taka
(Matiyu 24:1-14, Maka 13:1-13)*

⁵ Beeamo omapoo odoososo aboso tei moso yo tekeposo tegei sabolo osoloso odoososo susuga oso Godee mapoo

tenee bi tei moso ma kulodu ma molome ogoloso tekepo dee takagameleeso. Esino Yesuye diayo takagamelee to ee duloso dimapoo egeesee takaso, ⁶ “Niyo epedee moso sabolo osoloso bi sabolo ogoloso tekepo dee takemenee, ee hamamee guobigileiso. Egeesee ma kulodu yo heeso hee ma topudoo malaime. Esino moso guobuguga, yo susuga oso mi mapoo misigeduboloso molo agalaiso,” diso.

⁷ Esemé odoo aboso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, goo hagee kobolone ka peledabalaiyo? Osoloso goo hagooso peledabalame mologa, ogo gooso imapoo ka eligileiyo?” diso.

⁸ Esino Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Odoo heeso niba tei goo maga see peegoo gilimado diyaga. Bei, odoo aboso sibilesó gamenee takolone ayo diba diye di, dee takolone dieso nediliyo diba Kelisoso dalaiso. Egeeseelone diayo takolone Godeeyo beame olo simiso dee takooga, dia to duloso omapoo tei na te. ⁹ Esiga ha too goo sabolo osoloso galali goo sabolo oso peledoboomo duga, duloso niba haga na ebi. Bei, goo hageesi oso malalo peledabalaiso. Esino ee ma kulodu beame hamameedee saga sibileime.”

¹⁰ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa heeso mi toowa hee mapoo ha talaiso. ¹¹ Osoloso beame omapoo mi abo mapoo mibia toowa sibileiso, osoloso hodia goo sibileiso. Osoloso paiye opusomo opusomo di oso mi abo mapoo sibileiso. Egeesee seemelee mapoo goo opusomo di oso kei ma dokodoo peledaba ogoloso odoo susuga oso diya ebigileiso.

¹² Esino goo hagooso epedee peledabelega mologa, niyo mo goo maga dala toowa talaiso. Egeesee ma kulodu odoo susuga oso nibada goo meedilame dibada howo gisili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso diayo niba neliga moso

mapoo huyaso dolone dabalaiso. Osoloso see diayo mo goo maga niba gamalee wiligi odoo toowa tebisa mapoo gilimado peleso nibada goo meedileiso. ¹³ Esino domo egee niyo mo goo ee dimapoo yiligebigilei beame tekepo ogoso. ¹⁴ Esiga niba goo medee goolee. Bei, odoo susuga oso niba goo meedilei mapoo ido duga, niyo to takalai goo mapoo haga na koude. ¹⁵ Bei, domo omapoo ayo nimapoo goo goolee tekepo sabolo osoloso to tekepo takalai goo sabolo tenelaiso, nimapoo goweli odoo oso nibada to ee duloso to nei takelega pagalame. ¹⁶ Osoloso beame omapoo nibada ama dio sabolo, osoloso noowee dio sabolo, osoloso nemei dio sabolo, osoloso nomolo dio sabolo, osoloso nee soosoo sabolo, osoloso nemegei odoo sabolo oso nimapoo dala teneli odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso diayo nima kulodu odoo abo piligileiso. ¹⁷ Esiga odoo susuga oso mo goo maga nimapoo hegia toowa malaiso. ¹⁸ Esino goo hagooso niba Godee maga pileime. ¹⁹ Esiga medee kibiya debée. Niba kibiya doga, gie badeli talaiso.”

Yesuye Yolusalem mi oso tokenee palai goo ee taka

(Matiyu 24:15-21, Maka 13:14-19)

²⁰ “Esiga niba Yolusalem mi ee ha teli odoo oso moso silodoboloso tebisamelee ogoga, Yolusalem mi ee olo tokenee palame ka seeso doloso ogoloso niba gooleedalaiso. ²¹ Egeeseega beame omapoo Yudiya mi mapoo debeli niba mubi dokodoo kukulo pele. Osoloso edebeeyo beame omapoo Yolusalem mi ma kulodu osee doga, diba onosee saga kukulo di. Osoloso odoo agayo beame omapoo Yolusalem mi peegoo doga, diba mi ee ma kulodu na gadi. ²² Bei, beame omapoo Godeeyo to booka mapoo hogugu goo sabolo tobulone, nei dala tenelame ka selai. ²³ Osoloso beame omapoo sobo koowasi sabolo osoloso holope too nedili sobo oso dala

toowa agalaiso. Bei, beeamo omapoo Godeeyo kamana goo oso siboga, goohele toowa sabolo osoloso dala toowa sabolo mi hamapoo sibileiso. ²⁴ Ee ma kulodu odo abo ee ha teli odo oso kaiyaso piligileiso. Osoloso odo abo ee tiso tegisaloso tou nei mauwe talame mi abo mapoo iyado du dolone dabalaiso. Osoloso beeamo omapoo Yolusalem ee Yu dele poogoo odo oso gagalabuguloso homososo abalaiso. Diba osee tebisa mologa, diayo goo egeese semelee oso hoo pagalai Godeeye beeamo ee tenelaiso.”

*Odo Holo oso sibilei goo
(Matiyu 24:29-35, Maka 13:24-31)*

²⁵ “Esiga goo opusomo di oso osogo mapoo, osoloso a mapoo, osoloso giwo mapoo peledabalaiso. Osoloso mi toowa hamapoo abei maga howo ki toowa oso goowa duleiso. Egeeseega odo susuga oso dimapoo ogo goo oso peledaba beleso obulone goo tiadalaiso. ²⁶ Osoloso kei ma dokodoo kitulugu bi egee molo ee Godeeye halabigileiso. Egeeseega odo susuga oso dimapoo ogo goo oso peledaba beleso obugulone hoowama dalaiso. ²⁷ Esiga beeamo omapoo Odo Holo ayo kitulugu sabolo osoloso ayo toowa doloso badeli goo omaga mo gadeebugu sabolo osoloso kolobo sabolo siboga agalaiso. ²⁸ Esiga niba goo susuga hagooso bei mooloogoo ogoga, ebilega toboloso bolone ka debbee. Bei, Godeeye niba gilimado dilei beeamo ee koola toobooso.”

*Sogai maga dio masi taka
(Matiyu 24:32-35, Maka 13:28-31)*

²⁹ Yesuye see goo hamapoo dio masi hamaga egeese takaso, “Niba sogai ogoloso homo abo mapoo egege. ³⁰ Sogai du sisigaloso mouloso see pisiga ogoloso niba mi kibilei koola tooboo doloso gooleedeliso. ³¹ Esiga hagonosee egeesi masi moloso. Niba goo ayo taka hagooso peledaba ogoloso, Godeeye wiligi

doloso badeli goo oso sibilei koola tooboo doloso gooleedeliso.

³² Ayo nimapoo taka, odo beeamo omapoo dabalai ee osee dogo, goo susuga hagooso peledabalaiso. ³³ Esiga kei sabolo osoloso mi toowa sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to ee mauwe pagalaime.”

Niso nediliyo medee be

³⁴ “Esiga niba niso nediliyo medee be. Osoloso niba wo sabolo howo sabolo nolone dobolone mi toowa eyo goo mapoo haga na goolee. Bei, ti gama mapoo beso gaduga, tiso be egee bagagooga egee dio du egeesi masi ayo sibilei beeamo oso nimapoo dio di egeesi masi tenelai malaiso. ³⁵ Bei, beeamo ogoso odo susuga mi toowa hamapoo egee do mapoo sibileiso. ³⁶ Esiga niba niso nediliyo medee bolone dokodoo takolone ka debbee, niba beeamo oso peledabalai ee ma kuloduga kitulugu sabolo peegoo ka gadilame. Osoloso Odo Holo mo mudugiyopoo kitulugu sabolo dabalame.”

³⁷ Yesu beeamo susuga Yu odoowo tei moso mapoo peleso odo susuga mapoo Godeeyo to eligimeleso koodobuloso, see tilame gesi Olipi mubi mapoo polo demeleeso. ³⁸ Esem odo susuga oso Yesuye eligi goo ee dulame gesikolodee tei moso mapoo sibileso mooloogoo deliso.

22

*Yudaseeye Yesu wiligi odo tebisa mapoo tiasalame to magoo
(Matiyu 26:14-16; 14:10-11)*

¹ Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo nalai beeamo ee koola tabaso. Wo nali hagee Yu odooso takolone Godeeye gababia wo nali deliso. ² Beeamo omapoo tei moso wiligi odo tebisa sabolo osoloso tei eligili odo sabolo oso odo mooloogoodoo toowa ogoloso obugulone, mada Yesu wooloomalame eli esiaso. ³ Beeamo omapoo Saitenso Yudas-Iskaliyot eyo kulodu gapalaso. Yudas hagee Yesuwo

hamamee dili odoo 12 ma kulodu odoo hee yoso. ⁴ Esiga Yudaseeye tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei moso pee mapoo gidebeli dia wiligi odoo tebisa mapoo dilesa, yayo Yesu toloso dimapoo tenelame dibolo to mouso. ⁵ Esem diayo goo hagee duloso tekepo doloso goomogolone Yudas mapoo molee tenelame takaso. ⁶ Esem Yudaseeye yibolosee goo hamapoo tekepo dolone mada Yesu toloso dimapoo tenelame eli esiaso.

Godeeye gababia wo nalame mopoodoo doo

(Matiyu 26:17-25, Maka 14:12-21, Yonee 13:21-30)

⁷ Isipi mi maga peegoo di gooleebugu wo ne bei mooloogoo beeam mapoo, Yu odooso Godeeye gababia wo nalame, sipi be hu weliso. ⁸ Esem Yesuye see Pita dio Yonee dio mapoo egeese takaso, “Niba dilesa iyo gababia wo nalai ee mopoodoo dalame di,” diso.

⁹ Esem diayo nei yimapoo egeese takaso, “Iyo kamapoo dilesa wo nalai ee ka mopoodoo dalaiyo?” diso.

¹⁰⁻¹¹ Esem Yesuye dimapoo nei egeese takaso, “Niba Yolusalem mapoo gadi. Niba omapoo gadilesa ogoga, odoo hee howo keedoloso dumologa tugodalaiso. Niba yo tugodoloso yo deede di. Niba yayo dilesa moso kulodu gaduga omapoo dobolone, mosowo ama mapoo egeese takee, ‘Eligili odoo oso o hamamee dili odoo sabolo Godeeye gababia wo nalai debi ee kasomo?’ dee takee. ¹² Egeeseega yayo moso dokohodoo debi pooba toowa nimapoo eligileiso. Egeeseega niba iyo Godeeye gababia wo nalai omapoo ka mopoodoo de,” diso.

¹³ Esem Pita dio Yonee dio to hagee duloso dilesa egeino, goo susuga ee Yesuye taka goo sabolo tobuloso molome egeiso. Esem diba gababia wo nalame omapoo mopoodoo dooso.

Lodee gooleebugu wo ne (Matiyu 26:26-29, Maka 14:22-25, 1 Kolin 11:23-25)

¹⁴ Esem diayo wo nalai beeam ee sibume, Yesuye o hamamee dili odoo sabolo wo nalame bulumaso. ¹⁵ Yesu badolone o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “A goomoga toowa sabolo badebeiso, ayo dala ma kulodu gadilega badolone, ayo nibolo Godeeye gababia wo nalai. ¹⁶ Bei, ayo nimapoo taka, ayo Godeeye gababia wo nali hagee hamamee see saga nalaim. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mi oso sibulone wo nali hageeyo goo bei woola yiligebuguga, ayo wo nali hagee see nalaiso,” diso.

¹⁷ Esem Yesuye kapu wain i keesoo toloso Godee mapoo goomoga takoloso koodobuloso dimapoo tenelone egeese takaso, “Niba kapu wain i keesoo toloso odoo heeso naloso koodobuoga see odoo hee mapoo ka tenee domo di. ¹⁸ Bei, ayo nimapoo taka, a epede wain i naloso hamamee see wain i saga nalaim. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mi oso siboga, ayo see wain i ee nalaiso,” diso.

¹⁹ Yesu see wo toloso Godee mapoo goomoga takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo pulone egeese takaso, “Hagee mo suso, niba halo ka teneeso. Esiga niba a goolee sabolo dobolone wo hagee nolone ka debee,” diso.

²⁰ Diba wo naloso koodobuloso Yesu see kapu wain i keesoo toloso Godee mapoo goomoga takaso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo tenelone egeese takaso, “Kapu wain i keesoo hagee Godeeye mo sawo maga to kitulugu magoo dia hagooso. Mo sawo hagooso niba halo ka sologobuguso. ²¹ Esino niba ege. A ha teli odoo mapoo tiasalai odoo ee mooloogoodoo hageeyo kulodu abolo badolone wo namoloso. ²² Esiga Godeeye to magoo ee dodolone Odoo Holo a talaiso. Esino Odoo Holo a ha teli odoo mapoo tiaseli odoo yo, eeye-ee!

Bei, odoo yo dala talaiso.” ²³ Esem o hamamee dili oso to hagee duloso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takagameleeso, “Agayo ima kulodu goo hageesi ka moodoolaiyo?” diso.

Toowa doloso badalai goo maga wegiga

²⁴ Esem Yesu o hamamee dili odoo oso dieso nediliyo dima kulodu odoo agayo toowa ka badosomo doloso wegigasoo. ²⁵ Osoloso Yesuye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Yu dele poogoo odoowo wiligi odoo tebisa oso dima hemi debeli odoo ee diayo diya kitulugu sabolo gidebeliso. Esino diba dieso nediliyo odoo susuga mapoo takolone diba odoo susuga eyo odoo deliso. ²⁶ Esino niba nima kulodu egeesee selai tekeponee. Esiga nima kulodu odoo agayo toowa ka badosomo? Yo daga malalo eyo nediliyo pepooko doloso badebee. Osoloso nima kulodu odoo agayo gibadeli odoo masi ka badosomo? Yo tou teli odoo masi mesie sabolo tou tolone ka badebee. ²⁷ Niba medee goolee, wo nalame badeli odoo sabolo wo pili odoo sabolo dima kulodu, odoo agayo toowa doloso ka badosomo? Odoo ee badolone wo nalame badeli oso toowa doloso ka badoso. Esino nima kulodu a wo pili odoo masi badoso. ²⁸ Niba ayo hegi goo ee ma kulodu sileeme, a koo poogoo dili. ²⁹ Esiga mo Mameeye o odoo gibadalame kitulugu amapoo tenee egeesi ayo nimapoo tenelaiso. ³⁰ Esiga ayo wiligi doloso badeli mi oso siboga, ee ma kulodu niba abolo hodobo dobolone wo nalaiso. Osoloso niyo wiligi odoo oso debeli debi mapoo dobolone Isalael odoowo bala 12 ee gidobolone dia goo ee meedileiso,” diso.

Pitaye Yesu boobado bigilei goo ee Yesuye taka

(Matiyu 26:31-35, Maka 14:27-31, Yonee 13:36-38)

³¹ Yesu badolone Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, Saimon, Saitenso niba tei kibiya beleso

kukulo agalame Godee mapoo woosome, Godeeye yimapoo kitulugu olo teneeso, yayo egeesee moodoolame. ³² Esino ayo no halo Godee mapoo dokodoo olo takaso, nayo tei too peegeeyaga. Osoloso nayo amapoo see wedi simi beeamo mapoo, mo hamamee dili odoo hagee bia oso tei too ma kulodu kibiya dabalame nayo diba pidi,” diso.

³³ Esem Pitaye nei yimapoo egeesee takaso, “Lodee, a nobolo neliga moso ma kulodu osoloso teli mapoo dilei mopoodoo doloso ka suloso,” diso.

³⁴ Esem Yesuye Pita mapoo nei egeesee takaso, “Pita, ayo namapoo taka, epei gesi kolokolo takelega mologa, nayo a gooleedele doloso puodalai ee bakadio hedebe dalaiso,” diso.

³⁵ Yesuye see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo daga niyo to tekepo takomo silesibilame diye dolone molee sabolo, osoloso o sabolo, osoloso kali bi abo sabolo toloso na di diso. Esino niba ee ma kulodu silesibilone, hegi goo abo egeisomo?” diso.

Esem diayo nei egeesee takaso, “Haye, egele,” diso.

³⁶ Esem Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo nimapoo molee sabolo o sabolo mologa, ee toloso di. Osoloso nimapoo kaiya mauwe daga, nibada kekeisoo dugo odoo hee mapoo teneloso nei molee toloso kaiya te. ³⁷ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeyo yo mesia masi wooloomalaiso,’ diso. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka goo oso amapoo peledabalaiso. O, tei takoo, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso mo goo maga taka goo susuga oso peledabalame siboso,” diso.

³⁸ Esem o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, no ege. Iba kaiya bakadio moloso,” diso.

Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Bige oso,” diso.

Yesuye Olipi mubi mapoo badolone Godee mapoo taka

(Matiyu 26:36-46, Maka 14:32-42)

³⁹ Yesu goo eyo moodeli egeesee moodoolone Yolusalem maga pee-goo dilesu Olipi mubi mapoo palaso. Esemе o hamamee dili odoо yibolo diadeeso. ⁴⁰ Osoloso diba dilesu omapoo dobolone, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba dokodoo takolone ka debee, goo tokenee mapoo gidoduga homodobiyaga.”

⁴¹ Yesu egeesee takoloso dimaga pepooko hoogoo dilesu ebiso miy-omoo tugusaloso Godee mapoo takameleeso. ⁴² Yesuye Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Ma, no goomogoga, amapoo dala hagee sibo peegoo magee. Esino no goomoga goo ee te, ayo goomoga goo ee na te,” diso. ⁴³ Esemе Godeeyo momaiye oso Kei mi ma dokodooga sibilesu yo pidilone kitulugu teneeso.

⁴⁴ Egeesee ma kulodu Yesu dala talame hegi goo oso sibume, yo sooloo habasaga toowa sabolo Godee mapoo diya takaso. Esemе o debiaso sawo masi mi mapoo salagadibaso.

⁴⁵ Osoloso yo dokodoo takemelee koodobuloso dilesu egeino, o hamamee dili odoо goo halagameleso tiesamolome egeiso. ⁴⁶ Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka tiesamalala? Niba hogoogabuloso dokodoo takolone ka debee, goo tokenee mapoo gidoduga homodobiyaga,” diso.

⁴⁷ Yesu o hamamee dili odoо sabolo to osee komolome, o hamamee dili odoо hee Yudaseeye odoо mooloogoodoo gilimadoloso sibilesu omapoo peledabaso. Esemе Yudaseeye Yesu adalame simiso.

⁴⁸ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Yudas, nayo Odoо Holo a ada sabolo ha teli odoо mapoo tiasalame ka sala?” diso.

⁴⁹ Esemе Yesu o hamamee dili odoо diayo odoо susuga oso Yesu talame simi ogoloso egeesee takaso, “Lodee, iyo kaiyaso ka biligileiyo?” diso. ⁵⁰ Egeeseeme Yesu o hamamee dili odoо heeso tei moso wiligi odoо taba eyo tou teli odoо hee kaiyaso o dulu deedeede dokolo ee kobuguso.

⁵¹ Esino Yesuye o hamamee dili odoо mapoo egeesee takaso, “Omapoo koodobie! Goo egeesee na moodee!” diso. Osoloso Yesuye odoо o dulu mapoo sigime see tekepo paso.

⁵² Yesu yo omapoo tobudulone yo talame sibadee, tei moso wiligi odoо tebisa sabolo, tei moso pee maga gidebeli dia wiligi odoо tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi odoо tebisa sabolo mapoo egeesee takaso, “Niyo ogoga a mesia daga a talame, kaiya sabolo wei sabolo tolosu ka sibadeeyo?” ⁵³ Esino niba ayo beeamе susuga tei moso ma kulodu eligimo sili egeliso. Esino niyo kaseme a omapoo badoboome telega ka poo-goowo? Esino epedee hamapoo nibada beeamе oso olo siboso. Bei, epedee hagee neliga wiligi odoо taba Saiteneeyo beeameso,” diso.

Odoo susuga oso Yesu wooloomalame ido di

(Matiyu 26:47-56, Maka 14:43-50, Yonee 18:3-11)

⁵⁴ Osoloso odoо susuga oso Yesu tolosu tei moso wiligi odoо taba eyo mosopoo ido diso. Esemе Pitaye hamameedee toboloso deedeede diso. ⁵⁵ Yo deedeede dilesu, odoо susuga oso moso pee beele ma kulodu dou tooloso dou halagamolome, yo dibolo hodobo omapoo badolone dou hameleeso. ⁵⁶ Pita omapoo dou holone badoboome, sobo obuo omapoo tou teli oso sibilesu Pita mapoo medee bolone egeesee takaso, “Odoо hagee Yesubolo sili hee yoso,” diso.

⁵⁷ Esino Pitaye nei egeesee takaso, “Sobo, odoо egee a gooleedele,” diso. ⁵⁸ Osoloso see hamamee odoо heeso sibilesu yo ogoloso yimapoo

⁵⁹ Esemе Yesu o hamamee dili odoо diayo odoо susuga oso Yesu talame simi ogoloso egeesee takaso, “Lodee, iyo kaiyaso ka biligileiyo?” diso. ⁶⁰ Egeeseeme Yesu o hamamee dili odoо heeso tei moso wiligi odoо taba eyo tou teli odoо hee kaiyaso o dulu deedeede dokolo ee kobuguso.

⁶¹ Esino Yesuye o hamamee dili odoо mapoo egeesee takaso, “Omapoo koodobie! Goo egeesee na moodee!” diso. Osoloso Yesuye odoо o dulu mapoo sigime see tekepo paso.

⁶² Yesu yo omapoo tobudulone yo talame sibadee, tei moso wiligi odoо tebisa sabolo, tei moso pee maga gidebeli dia wiligi odoо tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi odoо tebisa sabolo mapoo egeesee takaso, “Niyo ogoga a mesia daga a talame, kaiya sabolo wei sabolo tolosu ka sibadeeyo?” ⁶³ Esino niba ayo beeamе susuga tei moso ma kulodu eligimo sili egeliso. Esino niyo kaseme a omapoo badoboome telega ka poo-goowo? Esino epedee hamapoo nibada beeamе oso olo siboso. Bei, epedee hagee neliga wiligi odoо taba Saiteneeyo beeameso,” diso.

⁶⁴ Osoloso odoо susuga oso Yesu tolosu tei moso wiligi odoо taba eyo mosopoo ido diso. Esemе Pitaye hamameedee toboloso deedeede diso. ⁶⁵ Yo deedeede dilesu, odoо susuga oso moso pee beele ma kulodu dou tooloso dou halagamolome, yo dibolo hodobo omapoo badolone dou hameleeso. ⁶⁶ Pita omapoo dou holone badoboome, sobo obuo omapoo tou teli oso sibilesu Pita mapoo medee bolone egeesee takaso, “Odoо hagee Yesubolo sili hee yoso,” diso.

⁶⁷ Esino Pitaye nei egeesee takaso, “Sobo, odoо egee a gooleedele,” diso. ⁶⁸ Osoloso see hamamee odoо heeso sibilesu yo ogoloso yimapoo

⁶⁹ Esemе Yesu o hamamee dili odoо diayo odoо susuga oso Yesu talame simi ogoloso egeesee takaso, “Lodee, iyo kaiyaso ka biligileiyo?” diso. ⁷⁰ Egeeseeme Yesu o hamamee dili odoо heeso tei moso wiligi odoо taba eyo tou teli odoо hee kaiyaso o dulu deedeede dokolo ee kobuguso.

⁷¹ Esino Yesuye o hamamee dili odoо mapoo egeesee takaso, “Omapoo koodobie! Goo egeesee na moodee!” diso. Osoloso Yesuye odoо o dulu mapoo sigime see tekepo paso.

⁷² Yesu yo omapoo tobudulone yo talame sibadee, tei moso wiligi odoо tebisa sabolo, tei moso pee maga gidebeli dia wiligi odoо tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi odoо tebisa sabolo mapoo egeesee takaso, “Niyo ogoga a mesia daga a talame, kaiya sabolo wei sabolo tolosu ka sibadeeyo?” ⁷³ Esino niba ayo beeamе susuga tei moso ma kulodu eligimo sili egeliso. Esino niyo kaseme a omapoo badoboome telega ka poo-goowo? Esino epedee hamapoo nibada beeamе oso olo siboso. Bei, epedee hagee neliga wiligi odoо taba Saiteneeyo beeameso,” diso.

⁷⁴ Osoloso odoо susuga oso Yesu tolosu tei moso wiligi odoо taba eyo mosopoo ido diso. Esemе Pitaye hamameedee toboloso deedeede diso. ⁷⁵ Yo deedeede dilesu, odoо susuga oso moso pee beele ma kulodu dou tooloso dou halagamolome, yo dibolo hodobo omapoo badolone dou hameleeso. ⁷⁶ Pita omapoo dou holone badoboome, sobo obuo omapoo tou teli oso sibilesu Pita mapoo medee bolone egeesee takaso, “Odoо hagee Yesubolo sili hee yoso,” diso.

⁷⁷ Esino Pitaye nei egeesee takaso, “Sobo, odoо egee a gooleedele,” diso. ⁷⁸ Osoloso see hamamee odoо heeso sibilesu yo ogoloso yimapoo

⁷⁹ Esemе Yesu o hamamee dili odoо diayo odoо susuga oso Yesu talame simi ogoloso egeesee takaso, “Lodee, iyo kaiyaso ka biligileiyo?” diso. ⁸⁰ Egeeseeme Yesu o hamamee dili odoо heeso tei moso wiligi odoо taba eyo tou teli odoо hee kaiyaso o dulu deedeede dokolo ee kobuguso.

⁸¹ Esino Yesuye o hamamee dili odoо mapoo egeesee takaso, “Omapoo koodobie! Goo egeesee na moodee!” diso. Osoloso Yesuye odoо o dulu mapoo sigime see tekepo paso.

⁸² Yesu yo omapoo tobudulone yo talame sibadee, tei moso wiligi odoо tebisa sabolo, tei moso pee maga gidebeli dia wiligi odoо tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi odoо tebisa sabolo mapoo egeesee takaso, “Niyo ogoga a mesia daga a talame, kaiya sabolo wei sabolo tolosu ka sibadeeyo?” ⁸³ Esino niba ayo beeamе susuga tei moso ma kulodu eligimo sili egeliso. Esino niyo kaseme a omapoo badoboome telega ka poo-goowo? Esino epedee hamapoo nibada beeamе oso olo siboso. Bei, epedee hagee neliga wiligi odoо taba Saiteneeyo beeameso,” diso.

egeesee takaso, “No Yesubolo sili odoo hee noso,” diso.

Eseme Pitaye nei egeesee takaso, “Giso, asonee,” diso.

⁵⁹ Osoloso osogo howo hedebe poogoloso hamamee odoo heeso sibilesa to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Yesubolo sili hee yoso. Bei, yinosee Gelili odooso,” diso.

⁶⁰ Eseme Pitaye nei egeesee takaso, “Giso, nayo egee takoo goo ee tei a gooleedele,” diso. Pita to osee komolome, kolokolo takaso.

⁶¹ Eseme Lodeeye hamameegoo biditoboloso Pita mapoo bameleeso. Eseme beame omapoo Yesuye taka to hagee Pitaye gooleebuguso, “No epei gesi kolokolo takelega mologa nayo a gooleedele doloso puodalai ee bakadio hedebe dalaiso,” diso. ⁶² Egeeseelone yo to hagee gooleebuguloso diya gooheleme peegoo gadilesa pisaso.

Yesu wiligi odoo tebisa oso to mou mapoo ido pala

(Matiyu 26:59-68, Maka 14:55-65, Yonee 18:19-24)

⁶³ Eseme Yesu yo gidebeli odoo oso yo manolone tolosa weiso. ⁶⁴ Osoloso diayo o howo dugosa gagalosa wooloso egeesee takaso, “Imapoo takee, no odoo agayo wala?” dee takaso. ⁶⁵ Egeeseelone to tokenee abo sabolo yimapoo takaso.

⁶⁶ Osoloso mi hadobume gesikolodee Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo hodobo mooloogoodoso. Osoloso diayo to moulone debei mapoo Yesu ido palaso. ⁶⁷ Eseme diayo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo imapoo takee, no tei Godeeye hudi magoo Keliso nosomo?” diso.

Eseme Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo takooga, niyo ayo taka goo mapoo tei talaime. ⁶⁸ Ayo nimapoo woosaga, niyo amapoo to eyo nei takalaime.

⁶⁹ Esino epedee beame hamaga

Odoo Holo a Godee kitulugu eyo dee deede dokolo mapoo yibolo wiligi doloso badalame bileiso,” diso.

⁷⁰ Eseme odoo susuga oso yimapoo egeesee takaso, “Esiga no tei Godeeyo owolowo?” diso.

Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo a Godeeyo owolo dee egee takoo ee tei goo takoo,” diso.

⁷¹ Eseme diayo egeesee takaso, “Esiga iba o goo meedilei maga to abo dulei koo goomogo. Bei, yo eyo o goo ee olo yebugulone yo Godeeyo owolo diso. Esiga yo wooloomalai tekepo,” diso.

23

Yesu yo Paillet sabolo osoloso Helodee mapoo ido di

(Matiyu 27:1-2,11-26, Maka 15:1-15, Yonee 18:28—19:16)

¹ Osoloso wiligi odoo tebisa mooloogoodoo oso tebisaloso Yesu Paillet mapoo ido diso. ² Diayo dileso Paillet mapoo Yesuwo goo maga takolone egeesee takaso, “Odoogoosoo ibada odoo eli tokenee mapoo gilimado di ogoloso ka too. Bei, yayo ibada odoo oso Sisa mapoo tekisi molee misigeli hamaga takoloso see eyo nediliyo yo wiligi odoo Keliso dee takemeleeso,” diso.

³ Eseme Pailleteeye Yesu mapoo egeesee takaso, “No tei Yu odoo dia wiligi odoowo?” diso.

Eseme Yesuye nei egeesee takaso, “O, nayo olo egee takooso,” diso.

⁴ Osoloso Pailleteeye Yu odoowo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso odoo abo omapoo mooloogoodoloso debei mapoo egeesee takaso, “Ayo yo talaino yimapoo goo tokenee hee koo ogo,” diso.

⁵ Esino diba goo egee pagalai gowoolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Edebeeyo Loum gamalee mapoo kamanalame, yayo Yudiya mi toowa mapoo silone odoo goo tiadili goo ee eligimo siliso. Osoloso yayo goo hagee Gelili mi maga bei mooloogooloso see

hamapoo sibilesa ka eligimo siloso,” diso.

⁶ Osoloso Pailteeye goo hagee duloso, Yesu tei Gelili odo beleso odo mapoo woosaso. ⁷ Egeese ma kulodu yayo Yesu tei Gelili odo dee taka goo ee duloso, Yesu Helodee mapoo ido di diso. Bei, Helodeeye Gelili mi mapoo wiligi odo to-boloso ka badebei. Beeame omapoo Helodee Yolusalem mapoo sibilesa badebeiso.

⁸ Ee ma kulodu Helodeeye Yesu ogoloso diya goomogaso. Bei, yo Yesuwo goo epedee eiyo dumelega, yo agalai goomegeliso. Osoloso Yesuye goo opusomo di o mudugiyo moodoolame diya goomogaso. ⁹ Esem Helodeeye Yesu mapoo woosali to bei woosagaso. Esino ee ma kulodu Yesuye yimapoo to nei hee takele. ¹⁰ Osoloso beeame omapoo tei moso wiligi odo tebisa sabolo osoloso tei eligili odo tebisa sabolo oso to kitulugu sabolo takolone Yesu mapoo gigidiso. ¹¹ Esem Helodeeye o odo sabolo Yesu manolone wiligi odooso kali dugo kadiso. Osoloso yo Paillet mapoo see ido di diso. ¹² Beeame domo omapoo Paillet dio Helodee dio emegei diso. Esino daga debei ee ma kulodu dieso nediliyo nei heigo nei heigo dolone debeiso.

¹³ Esem Yesu Paillet mapoo see ido di ogoloso, Pailteeye tei moso wiligi odo tebisa sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa sabolo osoloso odo susuga gilimadoloso egeese takaso, ¹⁴ “Niyo odo hagooso Yu odo oso Loum gamalee mapoo kamanalame, odo goo tiadili goo ee eligimo silo doloso, amapoo ka ido simi. Esino ayo nibada mudugiyo o goo meedino, yimapoo goo tokenee hee molo egele. ¹⁵ Osoloso Helodee nose Yesu mapoo goo tokenee hee molo egele. Egeeseeme yayo yo see imapoo ido sibe dee takaso. Esiga niso ogoso, odo hagee wooloomalai yimapoo goo tokenee hee mauwe. ¹⁶ Esiga

ayo yo wulo woomele poogoloso diye dalaiso.

[¹⁷ Esino Pailteeye Yu odo oso goomogalame diayo Godeeye gababia wo nali beeame mapoo odo hee neliga moso ma kuloduga peegoo diye deliso.] ¹⁸ Osoloso odo susuga oso to neligidi egeese takaso, “Yesu wooloomolone, nei Balabas neliga moso ma kuloduga peegoo diye dee!” dee takagameleeso. ¹⁹ Balabas hagooso daga Loum gamalee mapoo ha temeleso odo hee wooloomaso. Egeeseega yo neliga moso ma kulodu hususo.

²⁰ Pailteeye Yesu peegoo tamagalame diya goomogolone, see tobu odo mooloogoodoo mapoo woosaso. ²¹ Esino odo susuga oso to neligidi yimapoo nei egeese takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige! Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!” dee takagameleeso.

²² Esem Pailteeye see tobu odo mooloogoodoo mapoo egeese takaso, “Bei, niyo kasalame yo wooloomalame ka sala? Yayo goo tokenee kasee toowo? Ayo o goo meedi mapoo ayo yo wooloomalame ido dino, yimapoo goo tokenee hee molo egele. Esiga ayo yo wulo woomele poogoloso diye dalaiso,” diso.

²³ Esino odo susuga oso toso neligidi diya takaso, “Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!” dee takagameleeso. Diayo egeese takemelee Paillet to ee dulei diya gowoolone, bige dimapoo deedebeegee diso. ²⁴ Egeeseeme yayo dia to duloso odo susuga oso goomoga goo ee tooso. ²⁵ Esiga Pailteeye Loum gamalee mapoo ha tolone odo wooloomali Balabas ono neliga moso ma kuloduga peegoo diye diso. Esino Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo talame yayo yo odo susuga mapoo teneeso.

*Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga
(Matiyu 27:32-44, Maka 15:21-32,*

Yonee 19:17-27)

²⁶ Osoloso ha teli odoososo Yesu tolososo mi ee ma kuloduga pee-goo ido dumolome, Kulene odoososo Saimon Yolusalem mi mapoo dumolome eli domopoo tugodoososo. Osoloso diayo homo bulubo magoo tolososo see o ei mapoo imedulososo Yesu ma hamamee diye diso. ²⁷ Osoloso beeamo omapoo, Yesu tolososo diadaga molome odoososo susuga hamamee diadeeso. Osoloso ee ma kulodu sobo abo sabolo dulone Yesu halo gooholone hamamee dulone pupusigamo diadeeso. ²⁸ Esemee Yesuye biditobolososo dimapoo bolone egeeseo takaso, "Yolusalem sobo, niba a halo haga na pupusige. Esino niso nediliyo osoloso nibada holo halo ka pupusige. ²⁹ Bei, dala beeamo oso siboga, edebeeyo egeeseo takagalaiso, 'Sobo deme taba nibolo osoloso sobo holo soomagoloso too koo nedili niba diya goomege.' ³⁰ Bei, beeamo egeeso oso peledaba omapoo edebeeyo egeeseo takagalaiso,

'Mubi sabolo osoloso esia niyo goodobulososo iba toogoode!' dee takalaiso.

³¹ Esiga goo hageeso oso homo su gie mapoo peledobooga, see ogoososo oso homo su sia mapoo ka peledabalaisomo?" diso.*

³² Osoloso beeamo omapoo ha teli odoososo Yesu ido dulone, mesia bakadio homo bulubo magoo ma dokodoo wooloomalame ido diso. ³³ Diba sibilesoso mubi hee, eyo hu Wiligi ki mi deli mapoo, Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yogusoso enigaloso tulugusoso. Osoloso mesia bakadio onoseo homo bulubo magoo mapoo yogusoso enigaloso, odoososo hee Yesuwo deedeo dokolo tulugu, osoloso hee dobuso dokolo tulugu diso. ³⁴ Osoloso Yesuye homo bulubo magoo ma dokodoo telega molone egeeseo takaso, "Ma, odoososo hagee bia oso goo tokeneo amapoo egee

moodoo ee nayo hapolososo boobadobigi. Bei, diayo goo egee moodoo eyo bei diba gooleedeo," diso. Osoloso ha teli odoososo Yesuwo dugo talame diayo yo pepusoso odoososo hu ma ee kobuso.

³⁵ Odoososo susuga oso peegooga tebisamolone balagamolome, Yu odoososo wiligi odoososo tebisa oso manolone egeeseo takagameleeso, "Yayo odoososo abo pidimo siliso. Esiga yo tei Godeeye hudi magoo Keliso oso daga, o su eyo nediliyo pidilei tekepo," dee takagameleeso.

³⁶ Osoloso ha teli odoososo sabolo oso Yesu manolone, wain i mei nali keesolososo Yesuye nalame tenelone yimapoo egeeseo takaso, ³⁷ "No medee tei Yu odoososo dia wiligi odoososo taba daga, no telega pagalame, no nediliyo pidi," diso.

³⁸ Yesu o wiligi oo poogoo dokodooga to hageeseo hogugulososo kalamasoso,

ODOOSOSO HAGEE YU ODOOSOSO WILIGI ODOOSOSO OSO.

³⁹ Mesia hee Yesuwo ho hodiogooga eniga oso Yesu mapoo tokeneo sisilone yimapoo egeeseo takaso, "No medee tei Keliso daga, nee su no nediliyo pidilone, iba noseo pidi," diso.

⁴⁰ Esino mesia hee oso o odoososo to su maga to kitulugu sabolo egeeseo takaso, "No Godeebolo koo obudo? Bei, yayo dala egee to, no noseo dala hedebe egeeso toso. ⁴¹ Esiga iba asalo ibada tokeneo eyo nei maga ka wodiososo. Esino Yesu mapoo tokeneo hee mauwe," diso.

⁴² Osoloso yayo see Yesu mapoo egeeseo takaso, "Yesu, nayo wiligi doloso badebei mapoo, nayo a gooleebigi," diso.

⁴³ Esemee Yesu nei yimapoo egeeseo takaso, "Ayo namapoo tei goo taka, esiga epei no abolo hodobo goomoga mi Paladais mapoo badalaiso," diso.

* **23:31:** Esiga to hogugu hageeyo bei egeeseo moloso, "Niyo kaseo gooleedo? Goo hagooso tokeneo mauwe odoososo mapoo peledabalai tebia daga, hee tokeneo teli odoososo dimapoo ogoososo peledabalaiyo?"

Yesuye ta eyo goo
(Matiyu 27:45-56, Maka 15:33-41,
Yonee 19:28-30)

⁴⁴ Osoloso osogo olo oo domo tooboome, mi susuga neligaso, mi neligamelee ososee osogo howo bakadio hedebe di poogooso. ⁴⁵ Bei, goo ogoso peledoboome, osogo pelega poogooso. Osoloso tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisimelee ee eyo mosoowe domo tologodooso. ⁴⁶ Esemé Yesuye to neligidi egeese takaso, “Ma, a mo dio nee dee mapoo maga,” diso. Yesu to hamamedee hageese takoloso taso.

⁴⁷ Osoloso ha teli odoo gibadeli odoo oso Yesuwo homo bulubo magoo ma hemidu badolone Yesuye ta goo ee ogoloso, Godeeyo hu dokodoo poudolone egeese takaso, “Tei takoo, odoo hagee Godeeyo howo woola tekepo odoodoo,” diso.

⁴⁸ Osoloso odoo susuga oso gooso peledaba ee agalame omapoo dileso balagamelee odoo oso goo hagee ogoloso dulone diya gooholone dia budo mapoo kobugumo see wedi diadeeso. ⁴⁹ Osoloso Yesu o odoo sabolo osoloso sobo abo Yesubolo Gelili abaga sibadee oso wulo eli sage abaga tebisamolone goo hagooso peledaba mapoo balagameleeso.

Yesu mi doosoo
(Matiyu 27:57-61, Maka 15:42-47,
Yonee 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Dima kulodu odoo hee badebeiso, o hu Yosep. Yudiya mi toowa ee ma kulodu mi pepooko Alimatiya ee o midee. Yo Godeeyo howo woola tekepo badolone Godeeye wiligi doloso badeli goo oso siba beleso bameleeso. Osoloso yo Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso mooloogoodoo ee ma kulodu yo dibolo hodobo badebeiso. Esino Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Yesu Loum gamalee odoo oso wooloomalame dimapoo tiaseme, yo goo omapoo gowoolone yayo hamaga takaso. ⁵² Osoloso yayo Yesu ta eyo su ee talame, Paillet mapoo dileso woosaso. ⁵³ Osoloso

yayo Yesuwo su homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo to meilesa, dugoso tiadoloso yo ou madu magooso. Midoo hagee dia. Esiga daga odoo hee teme omapoo magele. ⁵⁴ Esino beame domo egee Yu odoo diayo hasali beame bei mooloogolai osogo howo koola tooboome ka see.

⁵⁵ Osoloso sobo abo Yesubolo Gelili abaga sibadee oso Yosepeeye Yesuwo su mi doo ma kulodu magalame todime, diba yima hamamee diadeeso. Diba omapoo dileso Yosepeeye Yesuwo su magoo medee egeiso.

⁵⁶ Osoloso diba see wedi dileso sisigageli bi medee tekepo Yesuwo su mapoo hedilame mopoodoo dooso. Esino diba Yu odoo diayo hasali beame olo bei mooloogoome, Moseseeye tei magoo ee dodolone epedee koodobuloso hasaso.

24

Yesu midoo ma kuloduga hogabia
(Matiyu 28:1-10, Maka 16:1-8,
Yonee 20:1-10)

¹ Esiga Sadee toowa beame gesikolodee sobo hagee bia oso sisigageli bi medee tekepo mopoodoo doo ee toloso Yesuwo bi mapoo diadeeso. ² Diba omapoo dileso egeino, yo toowa wulu ou miyopoo kisi ee peegoo bidigamo dileso molome egeiso. ³ Esemé diayo kulodu galagadileso egeino, Lodee Yesuwo su omapoo mauwe molo egeiso. ⁴ Osoloso diayo kulodu galagadileso goo tiademe balaga meleeno, odoo bakadio dugo diya gadeebugu kalaga oso saga peledoboloso soboso debei mapoo hodiogooga tebisaso. ⁵ Osoloso sobo diba diya dio dulone, ebia sabolo miyomoo gasuwaso. Esemé odoo bakadio oso dimapoo nei egeese takaso, “Niyo kasalame odoo see gie badeli too ee midoo ma kulodu ka esiamo silesibana? ⁶ Yo kulo hadu mauwe. Esino yo see hogado dina. Esiga niba Yesubolo Gelili mapoo silone, yayo nimapoo taka

goo ee gooleebigi. ⁷ Bei, yayo egeesee takaso, ‘Odo Holo, a tokenee teli odo dimapoo tiasalaise, osoloso a homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Osoloso a beeam bakadio midoo ma kulodu tamoloso, beeam bakadio hedebe di mapoo midoo ma kuoduga see hogado dileiso,’ diso.” ⁸ Esem sobo diba to hagee duloso Yesuye takomo sili to ee gooleebuguso.

⁹ Osoloso diba midoo maga see wedi dileso, diye di odo 11 sabolo osoloso odo susuga mapoo diayo egei goo susuga ee dimapoo oposususo. ¹⁰ Esiga sobo hagee bia oso goo peledaba hagee ka egei, Meli-Magadaliya osoloso Yowana osoloso Yemeseeyo owee Meli osoloso sobo abo. ¹¹ Esino sobo hagee bia oso sibilesi diye di odo mapoo takeme diba duno, halabolone taka masi takeme to omapoo tei tele poogooso. ¹² Esino Pita toboloso midoo ee agalame hoguo diso. Yo dileso gasuwuloso wulu ma kulodu egeino, dugo Yesuwo su tiadoloso magoo ee see mosoowe wulu ma kulodu molome egeiso. Esem Pita goo hagee ogoloso howoodoomo wedi diso.

Odo bakadio oso Emaus mi mapoo dulone Yesu egei

¹³ Beeam hedebe omapoo Yesuwo hamamee dili odo bakadio oso Yolusalem mi poogoloso, see Emaus mi mapoo diadaga meleeso. Emaus mi ege Yolusalem omaga haga hoogoonee, wulo 11 kilomita egeesi masi. ¹⁴ O bakadio dumo dulone goo susuga Yesu mapoo peledaba goo ee oposusumo diadeeso. ¹⁵ Osoloso o bakadio osee oposusumo diadaga molome, Yesu dima hamamee sibilesi diba tugodoloso dibolo hodobo diso. ¹⁶ Esino odo bakadio hagooso Yesu medee kibiya hoodo egele. Bei, diayo Yesu kibiya hoodo egeeyaga, Godeeye diba gooloo-gooso.

¹⁷ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba ogo goo oposusumo diadaga malana?” diso.

Esem diba eli domo omapoo kookoo toboloso goohele sabolo mudu olugodoloso tebisameleeso. ¹⁸ Osoloso dima kulodu odo hee, o hu Keleopas, yayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Yolusalem mi mapoo odo soo sibadee ee ma kulodu mi omapoo goo peledaba ee, no dulega badosoba?” diso.

¹⁹ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nayo egee takoo ogo goo takala?” diso.

Esem diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iba Yesu Nasalet odo eyo goo ee taka. Bei, yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo doloso badolone Godeeyo howo woola osoloso odo susuga eyo mudugiyo Godeeyo to kitulugu sabolo takomo siliso. Osoloso yayo goo toowa opusomo di moodoomo siliso. ²⁰ Esino tei moso wiligi odo tebisa sabolo osoloso ibada wiligi odo tebisa oso Yesu Loum gamalee oso wooloomalame dimapoo teneeso. Esem yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso taso. ²¹ Esino iyo goolee, yayo Isalael odo iba Loum gamalee gidebeli omaga peegoo gilimado dileiso doloso dobolone balaga meleeso. Esiga goo hagooso peledaba ee beeam bakadio olo poogooso. ²²⁻²³ Osoloso ibada mooloogoodoo ee ma kulodu sobo abo oso epei gesikolodee dileso midoo mapoo egeino, Yesuwo su mauwe molo egeiso. Esem diayo sibilesi imapoo takolone, ‘Ibada howo opusomo doloso Godeeyo momaiye egeiso,’ diso. Esem momaiye oso Yesu ta maga hogado di goo ee dimapoo takaso. Esem goo susuga hagee takeme, iba diya dio diso. ²⁴ Osoloso ibada mooloogoodoo ma kulodu debeli odo abo diba nosee dileso midoo egeino, soboso taka to sabolo tobulone, Yesuwo su midoo ma kulodu mauwe molo egeiso.”

²⁵ Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba medee diya boobada odoodoo. Niba kaseega Godee maga to tolosó kokodo takomo sili odoo dia to mapoo tei telega ka dosomo?” ²⁶ Bei, diayo egeesee takaso, ‘Godeeye hesia Kelisoye dala goo hageesi tolosó see Godeeye egee bado mapoo peleso hu toowa tolosó kitulugu sabolo badalaiso,’ diso.” ²⁷ Osoloso Yesúye dimapoo Moses sabolo osoloso Godee maga to tolosó kokodo takomo sili odoo susuga oso Kelisowo goo hogugu goo eyo bei dimapoo medee eligiso.

²⁸ Osoloso diba Emaus mi olo koola tooboome omapoo dulone Yesúye dimapoo egeesee takaso, “A hamapoo hasalaime. Esino a olo wulo duso,” diso. ²⁹ Esemé odoo bakadio oso to kitulugu sabolo yimapoo egeesee takaso, “Emegei, no epedee na di, no ibolo hodobo tiamo. Bei, olo nolugo,” diso. Esemé Yesú yo dibolo hodobo tilame diso.

³⁰ Osoloso diba moso kulodu peleso nei nalame dobolone, Yesúye wo tolosó goomoga to takoloso koodobuloso wo populosó dimapoo piso. ³¹ Egeesee seemelee beame omapoo diayo Yesú medee kibiya hoodo egeiso. Omapoo diayo Yesú medee kibiya hoodo egeme, yo saga omapoo osugoboodooso. ³² Esemé obakadio dobolone dibusomo egeesee takagameleeso, “O. Tei takoo, iba eli domo abaga sibataga molome, yayo Godeeyo to eyo bei imapoo takeme, ibada sooloo ma kulodu diya goomogaso,” diso.

³³ Osoloso diba saga tebisaloso see Yolusalem mapoo wedi diadeeso. Diba omapoo dileso egeino, diye di odoo 11 sabolo osoloso Yesúye di hamamee dedeli odoo susuga oso diesono hodobo mooloogoodoloso doboome egeiso. ³⁴ Esemé odoo omapoo mooloogoodoloso debei oso dimapoo egeesee takaso, “O. Tei takoo, Lodee yo ta maga see hogado didoo. Osoloso yo see Saimon-Pitaye badebei mapoo peledabadoo,” dee

takagameleeso. ³⁵ Osoloso odoo bakadio hagee bia oso Yesú eli domopoo diba tugodoloso di eyo goo sabolo osoloso Yesúye dibolo hodobo nei nalame dobolone, wo tolosó popume, diayo yo medee kibiya hoodo egei goo ee dimapoo oposususo.

Yesúye o hamamee dili odoo dimapoo dileso peledaba

(Matiyu 28:16-20, Maka 16:14-18, Yonee 20:19-23, Diye Di Odoo 1:6-8)

³⁶ Diba goo hamapoo to osee kesamolome, haga bologelega diayo debei domo omaga Yesú peledoboloso tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Emegei, mesie goo oso nibolo hodobo mele,” diso.

³⁷ Esino diayo goolee yo odoo dio bele dolone, dio dulone diya ebigasó. ³⁸ Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ebia sabolo goo tiadoo sabolo nibada goo goolee ma kulodu ka malana?” ³⁹ Esiga niba mo dee sabolo osoloso mo homo sabolo ogoloso tei aso doloso gooleede. Osoloso mo su sige, niyo a tei su moloso doloso gooleedalame. Bei, odoo dio diba su mauwe,” diso.

⁴⁰ Yo to hagee takoloso o dee boowo sabolo osoloso o homo boowo sabolo dimapoo eligiso. ⁴¹ Esino diayo medee tei telega goomoga sabolo osoloso dio dulone debei ogoloso Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Nimapoo nei nali hee molosomo?” diso. ⁴² Esemé diayo yimapoo di si pepooko teneeso. ⁴³ Osoloso yayo dia howo woola di egee neso.

⁴⁴ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Ayo nibolo hodobo silone nimapoo takeliso, ‘Mo goo maga Moseseeye hogugu sabolo, osoloso Godee maga to tolosó kokodo takomo sili odoo oso hogugu sabolo, osoloso Sam booka mapoo hogugu goo oso amapoo peledabalaiso,’ deliso. Esiga epei goo hagooso amapoo olo ka peledobooso,” diso.

⁴⁵ Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu goo ee medee kibiya

gooleedalame, Yesuye dibada goo goolee medee hoodo magooso.

⁴⁶ Yesu egeesee selone tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu ee egeesee moloso: Godeeye hesia Keliso, a dala toloso beeame bakadio midoo ma kulodu ta moloso see beeame bakadio hedebe di mapoo hogabuloso toboloso dileiso.”

⁴⁷ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Niba Yolusalem abaga bei mooloogooloso mipoo toowa mapoo mo hu maga odo mapoo hageesee eligimo silesibe, ‘Niba goo goolee su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pie. Eseega nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso,’ dee takomo silesibe. ⁴⁸ Esiga niyo mo goo hagee ogoloso takomo silesibileiso. ⁴⁹ Osoloso niba Yolusalem poogoloso epedee na di. Esino niba epedee hamapoo osee dogo, Kei mi ma dokodooga kitulugu siboga talaiso. Bei, ayo mo Maye taka to ee dodolone nimapoo Dio Tei tenelaiso,” diso.

*Yesu Kei mi ma dokodoo ido pala
(Maka 16:19-20, Diye Di Odo 1:9-*

11)

⁵⁰ Osoloso Yesuye o hamamee dili odo gilimadoloso Betani mi koola mapoo diadaga meleeso. Diba omapoo dileso peledoboloso Yesuye dee dokodoo poudoloso diba halo dokodoo takolone diba pidilame goomoga to takaso. ⁵¹ Yo egeesee takomolome, Yesu Kei mi ma dokodoo ido palaso. ⁵² Esem diayo Yesuwo hu dokodoo poudoloso, goomoga sabolo Yolusalem mi mapoo see wedi diadeeso. ⁵³ Osoloso beeame susuga ee ma kulodu, diba Yu odoowo tei moso mapoo dobolone, Godee mapoo goomoga poudolone debeiso.

To tekepo Yoneeye hogugu Yonee

Yonee booka goo eyo bei

Yonee booka hagee Yesu o hamamee dili odo hee Yoneeye hogugu. Yayo to hogugu ee ma kulodu goo toowa hagoso. Yesu yo Keliso* osoloso yo tei Godeeyo Owolo. Esiga iyo Yesu mapoo tei toga, iba gie badeli talaiso.

Toso odo su paso

¹ Daga mipoo hagee moodelega molome, To* olo badebeiso. To oso Godee sabolo badebeiso. Osoloso To ee Godee. ² Yo mipoo gie daga moodoo omapoo Godee sabolo badebeiso.

³ Esiga bi hee yo mauwe moodele poogoo me. Esino bi susuga hedebe yimaga ka moodoo. ⁴ Esiga gie badeli eyo bei hedebe yoso. Gie badeli oso odo susuga mapoo gadeebugu tenemeleeso. ⁵ Esiga gadeebugu oso neliga ma kulodu ka pounimoloso. Esiga gadeebugu egee neligaso semidilei tebile.

⁶ Esiga biame omapoo Godeeye odo hee diye diso, o hu ee Yonee. ⁷ Yayo odo mapoo gadeebugu oso sibilei goo ee takalame simiso. Osoloso odo susuga oso to yayo taka ee duloso tei ka talame. ⁸ Yonee yo gadeebugunee, esino yayo gadeebugu eyo goo ee odo mapoo takalame ka simi. ⁹ Bei, tei gadeebugu oso odo susuga mapoo pouni meli oso mipoo hamapoo sibilei ee olo koola tabaso.

¹⁰ Esiga To ee mipoo hamapoo meleeso. Osoloso mipoo hagee yimaga moodoso. Esino mi odo oso yo medee hoodo egele. ¹¹ Yo o

odoo mapoo simiso. Esino o odo oso yo idile. ¹² Esino edebeeyo yo idoloso yimapoo tei teme, yayo odo egee bia dimapoo kitulugu teneeso, diayo Godeeyo owolo dio doloso dabalame. ¹³ Esino edebeeyo owee dio ama dio eyo sawoso, o, suso gilee, o, odo heeso gilee goo maga diba Godeeyo owolo dio dee ka sele. Esino Godeeye goomoga goo omaga diba Godeeyo owolo dio diso.

¹⁴ Osoloso Toso odo su poloso ima kulodu badebeiso. Yayo iba diya sooloo dolone pidiliso. Osoloso yayo tei goodee ee takeliso. Osoloso yayo hu toowa toloso badeli goo ee iyo egeiso. Esiga Ma Godee maga simi, Owolo hedebe yayo hu toowa egeesi toloso ka badoso.

¹⁵ Yoneeye o goo maga takolone toso neligidi egeese takaso, "Ayo takolone, odo hee ama hamamee sibileiso dee takomo silimenee, odo ee hagoso. Yayo kitulugu oso ayo kitulugu ee dagadi. Bei, a soomagelega badoboome, yo daga olo badebeiso."

¹⁶ Esiga sooloo dolone pidili goo toowa yimapoo egee molo maga biame susuga yayo iba ka pidimoloso. ¹⁷ Tei magoo goo ee Godeeye Moses maga imapoo teneeso. Esino sooloo dolone pidili goo sabolo osoloso tei goodee ee Yesu Keliso maga simi. ¹⁸ Egeesi ma kulodu odo heeso Godee egele. Esino hedebe Godeeyo Owolo yayo imapoo Godeeyo goo ee yilige buguso. Bei, yayo Godee koola ogolone badolone yo tei Godee doloso ka badoso.

Yoneeye takolone a Kelisonee dee taka

(Matiyu 3:1-12, Maka 1:1-8, Luka 3:1-18)

¹⁹ Yelusalem mapoo debeli Yu odo dia wiligi odo oso Godee ogo odo ogo doloso debeli sabolo, osoloso odo abo Libaiyo bala* maga

* :: Keliso dee egee takoo hu eyo bei ee Godeeye hesia dolone ka takooso. * **1:1:** To ee Yesu

* **1:19:** Libaiyo bala eyo bei ee egeesi moloso. Eibalahameeyo amawe Yekobowo owolo hee eyo hu ee Libai. Osoloso Libaiyo bala ee ma kulodu debeli odo oso Yu odo dia tei moso ma kulodu tou opusomo opusomo di ee teliso. Esino Godee ogo odo ogo doloso debeli odo diba nose tei moso ma kulodu tou teliso. Diba Eloneeyo bala hedebe.

Yonee mapoo diye diso, diayo Yonee yo tei odoos ogumo doloso woosalame. Esem diayo Yonee mapoo dileso egeesee woosaso, “No tei odoos ogumo?” diso. ²⁰ Esem Yonee yo to nei takalai gowelee. Esino yayo nei dimapoo egeesee takaso, “A Kelisonee,” diso.

²¹ Esem diayo see yimapoo egeesee woosaso, “No odoos ogumo? No Ilayayo?” diso.

Esem yayo nei egeesee takaso, “Haye, a Ilayanee,” diso.

Esem see diayo yimapoo egeesee woosaso, “No Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoos sibileigo neme bamelee*,” odoos ee nosomo?” dee takaso.

Esem yayo nei dimapoo egeesee takaso, “Haye, asonee,” diso.

²² Esem see diayo yimapoo egeesee takaso, “No tei odoos ogumo? Iba goomogo, to nei nayo taka ee iyo todileso ibada wiligi odoos iba diye di mapoo takalaiya. Esiga no tei odoos ogumo?” diso.

²³ Esem nei Yoneeye Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoos Aisayaye taka to ee dimapoo egeesee takaso,

“A miwe poogoo mi maga idageli odoos ee aso,
Niba Lodeeye sibilei eli medee hoodo magee.”

²⁴ Esem Pelisi odoos dia wiligi odoos oso diye di odoos oso dileso, nei Yonee mapoo egeesee takaso, ²⁵ “Nayo takolone, no Kelisonee, osolosono Ilayanee, osolosono Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoos osonee, dee takooso. Esino bei kasalame nayo odoos howo ka olugumo silala?” diso.

²⁶ Esem nei Yoneeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo wulo odoos howomoo oluguliso. Esino odoos hee nima kulodu badoso. Esino niba yo gooleedelee. ²⁷ Yo ama hamamee egee

siboso. Esino a tekeponee, ayo o homo mapoo kali bi ee pidigilei.”

²⁸ Osolosono Yoden howo hodiokoo Yoneeye odoos howo olugumelee Betani mi mapoo goo ogosopeled-abaso.

Yesu Godeeyo Lam be

²⁹ Biame hee mapoo Yesu Yonee mapoo sibume ogolosono Yoneeye egeesee takaso, “Ege, hagee Godeeyo Lam beso.* Yayo mipoo hamapoo debeli odoos dia goo tokenee susuga ee hapolosono boobado bigileiso.

³⁰ Ayo takolone, odoos sibileisogodolosono takomo sileemeni, odoos ee hagoso. Bei, ayo egeesee takomo sileeso, odoos hee ama hamamee sibileiso. Esino yayo kitulugu oso ayo kitulugu ee dagadi, dee takeliso. Bei, a soomagelega molome, yo daga olo badebeiso, dee takeliso. ³¹⁻³³ Esiga Isalael odooso Kelisowogoo ee medee gooleedalame ayo diba howo olugulame ka simi.”

Esiga Yonee eyo egei goo ee egeesee takaso, “Ayo daga Keliso odoos ugu bele dolone medee kibiya gooleedelee. Esino ayo odoos howomoo olugulame, Godeeye a diye dolone amapoo egeesee taka, ‘Nayo Keliso egeesee gooleedalaiso. Dio Tei sibilesos yibolos hodobobadoga agalaiso. Osolosono yayo odoos mapoo Dio Tei tenelaiso,’ diso. Godeeye egeesee taka duloso hamamee Dio Tei molo masi pusibilesos yimapoo pubalegeme egeiso. ³⁴ Esiga ayo goo hagee tei ogolosono yo tei Godeeyo Owolos dolone to hagee ayo nimapoo ka taka.”

Yesuye o hamamee dili odoos daga hudi magoo

³⁵ Biame hee mapoo Yonee o hamamee dili odoos bakadio dibolos hodobos mi hedebe omapoo tebisa meleeso. ³⁶ Egeesee semelee omapoo Yesuye di ee ogolosono dimapoo

* **1:21:** Yu odooso Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoos Moses egeesi masi oso sibilei ee bameleeso. (Deut 18:18) * **1:29:** Lam be dee egee takoo sipi be hu gie kauwa ee takooso. Bei, Isalael odoos oso tokenee goo hapalame sipi be gie kauwa wooloomalosono Godee mapoo teneliso.

egeesee takaso, “Niso ege, odoo egee Godeeyo Lam be ogoso,” diso.

³⁷ Esem e Yonee o hamamee dili odoo oso to egee duloso Yesuye di hamamee diso. ³⁸ Esem e Yesuye bidi toboloso, odoo bakadio oso yima hamamee simi ee ogoloso, yayo dimapoo egeesee takaso, “Niba ogoo goo tala sibala?” diso.

Esem e diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Labai, no kapoo badeliyo?” diso. Labai hu eyo bei ee eligili odoo dolone ka takooso.

³⁹ Esem e yayo nei egeesee takaso, “Niso sibilesa ege,” diso. Osoloso neli tigime, odoo bakadio hagosu Yesub-olo dilesa yayo badeli mi ee egeiso. Esem e diba biame omapoo yibolo hodobo debeiso.

⁴⁰ Odoo bakadio hagee bia dia kulodu odoo hee o hu ee Endulu. Endulu yo Saimon-Pitayo omolo.

⁴¹ Esiga Enduluye Yesu ogoloso emei Saimon esiaso. Yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Iba Mesaya egeiso,” diso. Mesaya hu eyo bei ee Keliso dolone ka takooso.* ⁴² Osoloso Enduluye Saimon Yesu mapoo ido diso. Esem e Yesuye yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Saimon, Yoneeyo owolo, nee hu see Kepas hedileiso.” Kepas dee egee takoo ee Pita dolone ka takooso.*

Yesuye Pilipi dio Nataniyol dio gili-madoo

⁴³ Osoloso biame hee mapoo Yesu yo see Gelili mi mapoo dilame goomogaso. Esino biame omapoo yo odoo hee Pilipi tugodoloso yimapoo egeesee takaso, “No ama hamamee sibe,” diso.

⁴⁴ Pilipi hagee Betesaida odoo. Betesaida mi hagee Endulu dio Pita dio dia midee. ⁴⁵ Osoloso Pilipiye dilesa Nataniyol ogoloso yimapoo

egeesee takaso, “Moses sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso dia booka mapoo to hogugu oso takolone, odoo hee hamamee sibileisogo, dee takemelee odoo ee iyo olo egeiso. Yo Yesu, Nasalet mi mapoo badeli, yo Yosepeeyo owolo,” dee takaso.

⁴⁶ Esino Nataniyoleeye Pilipi mapoo egeesee takaso, “Goo tekepo oso Nasalet mi maga kasee sibileiyo?” diso*. Esem e Pilipiye nei yimapoo egeesee takaso, “No sibilesa ege,” diso.

⁴⁷ Esem e Nataniyoleeye Yesu yima hegi simi ee ogoloso Yesuye o goo maga egeesee takaso, “Niso ege, odoo hagee tei Isalael odoo. Yo medee tei goo takeli odoo,” diso.

⁴⁸ Esem e Nataniyoleeye nei yimapoo egeesee takaso, “Nayo a kasee gooleedoowo?” diso. Esem e Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “No daga Pilipiye dilesa egelega badoboome, no pigi homo bei mapoo badoboome, ayo no egeiso,” diso.

⁴⁹ Esem e Nataniyoleeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, no Godeeyo Owolo. Osoloso no Isalael odoo ibada wiligi odoo,” dee takaso.

⁵⁰ Esem e Yesuye nei Nataniyol mapoo egeesee takaso, “No homo bei mapoo badoboome, ayo egei goo maga nayo amapoo tei ka toowala? Esino goo hagee pepooko, no hamamee goo toowa agalaiso. ⁵¹ Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Niyo Kei mi osulu yamagoloso mologa, Godeeyo momaiye oso Odoo Holo* amaga dokodoo polo osoloso amapoo sibo domologa agalaiso,” dee takaso.

* **1:41:** Esiga Hibulu dia toso Mesaya dee egee takoo sabolo osoloso Guliki toso Keliso dee egee takoo goo eyo bei ee hedebe Godeeye hesia dolone ka takooso. * **1:42:** Esiga Hibulu toso Kepas dee egee takoo sabolo osoloso Guliki toso Pita dee egee takoo hu eyo bei ee yo dolone ka takooso. * **1:46:** Yu odooso goolee, Nasalet mi ee haga goo toowanee, dee gweliso. Esiga odoo hu toowa too oso mi omaga sibileime, dee gweliso. * **1:51:** Odoo Holo - Yesuye eyo nediliyo takolone, a Odoo Holo, dee taka hagee yo tei odoo dolone ka takomo silee.

2

Yesuye howo ee wain i palame moodoo

¹ Biame bakadio poogoloso hamamee Gelili mi toowa ee ma kulodu Kana mi pepooko mapoo odoo heeso sobo hu wo neso. Biame domo omapoo Yesuwo owee onosee omapoo badebeiso. ² Osoloso Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo sobo hu wo ne ee agalame diba gilimadoloso debeiso. ³ Wo ne biame domo mapoo wain i hosudoo ee ogoloso Yesuwo oweeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Wain i olo hosudoona,” diso.

⁴ Esemee Yesuye nei owee mapoo egeesee takaso, “Mo wee, ayo ogoo goo talame no amapoo ka simiyo? Mo biame tugodele,” dee takaso.

⁵ Esemee oweeye nei odoo moso kulodu tou teli mapoo egeesee takaso, “Niba Yesuye to nimapoo takooga duloso to egee te,” dee takaso.

⁶ Egeesi ma kulodu sesepeni yugoso moodoo 6 omapoo bediga meleeso. Sesepeni 6 hedebe hedebe di egee howo 100 lita egeesi keeseli. Yu odooso dia adaga dia goo ee dodolone, sesepeni howo keesoo hamapoo dee sabolo, homo sabolo, osoloso bi abo hapeliso.

⁷ Esemee Yesuye odoo moso kulodu tou teli dimapoo egeesee takaso, “Sesepeni susuga hagee howoso metamagise,” diso. Esemee diayo sesepeni susuga egee howoso metamagisaso.

⁸ Esemee yayo tou teli odoo mapoo egeesee takaso, “Niba sesepeni omapoo howo keesaloso todilesa, odoo sobo hu wo ne eyo wiligi odoo mapoo tenee,” diso. Esemee diayo egeesee moodooso. ⁹ Esino howo eyo see wain i paso. Esemee wiligi odoo oso wain i egee wulo nalo egeiso. Egeesi ma kulodu wain i hagoso simi eyo bei yo gooleedele. Esino o tou teli odoo diba olo gooleedoo.

¹⁰ Egeeseelone yayo sobo hulame simi giso ee idoloso yimapoo egeesee takaso, “Odoosuga oso Yu odoo

dia adaga dia goo ee dodolone, wo ne mapoo sibadee odoo mapoo daga wain i hadali keeneliso. Osoloso diba wain i toowa naloso halabolone dogo, see wain i haga koo hadali ee dimapoo keeneliso. Esino nayo wain i dooboo hadali ee magoo moloso, see epedee keedoloso ka teneeso,” diso.

¹¹ Esiga Gelili mi toowa ma kulodu Kana mi pepooko mapoo Yesuye daga malalo goo toowa opusomo di ee moodoo maga, yayo hu toowa toloso badeli goo ee eligiso. Esemee o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso yimapoo tei tooso.

¹² Osoloso goo hagoso dilesa koodobume, Yesuye owee sabolo, osoloso omolo dio sabolo, osoloso o hamamee dili odoo sabolo Kapeniyum mi mapoo diso. Osoloso diba omapoo dilesa dobolone biame abo poogooso.

Yesuye tei moso ma kuloduga odoo peegoo hasiso bugu

(Matiyu 21:12-13, Maka 11:15-17, Luka 19:45-46)

¹³ Osoloso Yu odoo dia Gababia wo nali biame ee olo koola too-boome, Yesu Yelusalem mi mapoo palaso. ¹⁴ Osoloso yo omapoo peleso egeino, odoo susuga oso tei moso beele ma kulodu bulumakau be sabolo, osoloso sipi be sabolo, osoloso molo sabolo edebeeyo neiso talame, tosibilesa odoo mapoo tenee domolome egeiso. Osoloso odoo aboso molee opusomo opusomo di ee tei moso eyo molee piligeli debi pooba mapoo doboome egeiso. ¹⁵ Osoloso Yesuye gowoolone tiso wei masi moodooloso wei oso sipi be sabolo, osoloso bulumakau be sabolo, osoloso odoo susuga peegoo hasisobuguso. Osoloso molee piligeli debi pooba bidige buguloso molee ko sabolo peegoo kugobuguso. ¹⁶ Osoloso see molo neiso talame debi odoo mapoo egeesee takaso, “Bi susuga hagee toloso moso hamaga peegoo diyadee. Niyo mo Mamo moso ee bi teli moso dee na see,” dee takaso.

¹⁷ Esiga goo hagoso peledaba ogoloso Yesu o hamamee dili odoo oso Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka goo ee egeesee gooleebuguso,

“Ayo nee moso ee diya gooleeso.

Esiga edebeeyo a wooloomalaiso.”

¹⁸ Esemu Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso bi susuga maloso gidebei odoo egee bia ee Yesuye tei moso ma kuloduga peegoo hasiso bugu goo ee ogoloso diayo yimapoo egeesee takaso, “No ogoso kitulugu toloso goo hageesee ka moodoowo? Esiga nayo kitulugu egee Godee maga too, dee takooga, nayo goo toowa opusomo di hee imapoo eligilei tekepo,” diso.

¹⁹ Esemu Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo tei moso hagee guobigi. Egeeseega, ayo see tobu biame bakadio hedebe di ee ma kulodu tegelaiso,” dee takaso.

²⁰ Esemu diayo yimapoo egeesee takaso, “Iyo dugo 46 ee ma kulodu tei moso hagee tegeiso. Esiga biame bakadio hedebe di ee ma kulodu nayo saga kasee togo dalaiyo?” diso. ²¹ Esino Yu odoowo wiligi odoo hagee biaso Yesuye taka goo ee medee kibiya gooleede. Bei, Yesuye tei moso eyo goo maga taka hagee, eyo nediliyo o su ee taka. ²² Esiga Yesuye toloso hogado polome, hamamee Yesu o hamamee dili odoo oso Yesuye taka goo hagee gooleebuguso. Egeeseelone diayo Godeeyo to booka maga taka sabolo osoloso Yesuye taka to omapoo tei tooso.

²³ Yesuye Gababia wo ne biame omapoo Yelusalem mapoo peleso goo toowa opusomo di moodoo ogoloso odoo susuga oso yimapoo tei tooso. ²⁴ Esino Yesuye dimapoo haga tei dele. Bei, yo odoo susuga dia sooloo ma kulodu goo goolee ee yo olo gooleedo. ²⁵ Esiga yimapoo odoo heeso odoo dibada goo goolee ee takalai ee bei me. Bei, goo goolee susuga dibada sooloo ma

kulodu egee molo ee, yayo malalo olo gooleedooso.

3

Nikodimaseeye Yesu mapoo simi

¹ Esiga odoo hee badebeiso, o hu Nikodimas. Yo Pelisi odoo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa ee ma kulodu yinosee wiligi odoo hee yoso. ² Osoloso yayo gesi sibilesu Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba gooleedo, no eligili odoo Godeeye diye di ee noso. Bei, edebeeyo eyo goolee goo toowa opusomo di nayo egee moodoowo silo egeesi moodoolai tebile. Esino Godee nobolo hodobo badoga, nayo goo toowa opusomo di hageesi moodoolai tebileiso,” diso.

³ Esemu Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo taka. Edebeeyo see soomagelega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadileime,” dee takaso.

⁴ Esemu Nikodimaseeye nei yimapoo egeesee takaso, “Odo kauwa ee oweeyo beliye maga see tobu kasee soomagalaiyo? Yo see holope poloso oweeye see tobu soomagalai tebile,” diso.

⁵ Esino Yesuye see egeesee takaso, “Ayo namapoo taka. Edebeeyo howo maga osoloso Dio Tei maga see dia delega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadileime.

⁶ Mi odoo oso holope soomagoloso mi hamapoo debeliso. Esino Dio Tei oso gie badeli egee tenemolo odoo ee, Godeeyo owolo dio doloso badoboso kookaiyo gie badalaiso.

⁷ Esiga ayo namapoo takolone no see tobu soomagee dee hagee takoo duloso haga na dio di. ⁸ No pooso eyo goomoga maga sibulone goowa ee duliso. Esino yayo sibili eli sabolo osoloso yayo dili eli ee no gooleede. Esiga Dio Tei oso odoo mapoo gie badeli egee tenemolo edebeeyo ogoloso koo gooleede.”

⁹ Eseme Nikodimaseeye egeesee takaso, “Ha? Goo hagoso kasee peledabalaiyo?” diso.

¹⁰ Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No Isalael odoo dia eligili odoo, esino no goo hagee koo gooleedolo? ¹¹ Esiga ayo namapoo taka. Iyo gooleedoo sabolo osoloso iyo egei goo ee Yu odoo nimapoo ka takomo siloso. Esino niyo ibada to mapoo tei talai ee ka gowooso. ¹² Esiga ayo nimapoo mi goo maga takeme, niyo tei tele. Egeesi ma kulodu ayo see nimapoo Kei mi eyo goo maga takooga, niyo kasee tei talaisomo? ¹³ Odoo heeso bi Kei mi ma dokodoo egee molo ee agalame pele. Haye. Hedebe Odoo Holo ayo Kei mi mapoo ka badebei. Osoloso ayo Kei mi ma dokodooga mipoo hamapoo simiso. ¹⁴ Esiga daga hoogoo Isalael odoo diba miwe poogoo mi mapoo doboome, Moseseeye hebise ki biso moodoo ee homo sabolo poudooso*. Goo hedebe egeesi masi, edebeeyo Odoo Holo anosee toloso egeesee poudileiso. ¹⁵ Goo egeesi maga edebeeyo amapoo tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

¹⁶ Godeeye mi odoo diya sooloo dolone Owolo hedebe a meiyee diso, ayo mi odoo ee halo talame. Esiga edebeeyo amapoo tei toga, diba Godee maga pileime, esino diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ¹⁷ Esiga Godeeye Owolo a mipoo hamapoo meiyee dee taka hagee, mi odoo dia goo tokenee eyo nei tenelame ka meiyee dele. Esino mi odoo oso amaga gie badeli pidili talame ka simi. ¹⁸ Osoloso edebeeyo Godeeyo Owolo amapoo tei toloso doga, dia goo tokenee eyo nei dimapoo dala tenelame. Esino odoo agayo amapoo tei telega doga, diba dia goo tokenee eyo nei talame ka doso. Bei, diba Godeeyo Owolo hedebe amapoo tei telega. ¹⁹ Gadeebugu mipoo hamapoo

simiso. Esino mi odoo oso gadeebugu egee goomegele poogoloso see neliga ono diya goomogaso. Bei, diayo dia suso goo moodoo ee diya tokeneeega. Goo egeesi maga Godeeye dia goo tokenee eyo nei tenelaiso. ²⁰ Esiga goo tokenee teli odoo ee gadeebugu hegilone gadeebugu mapoo sibilei diya ebiliso. Bei, gadeebugu oso dia goo tokenee ee woola eligiyaga. ²¹ Esino edebeeyo Godeeye goomoga goo ee tomo siloga, diba gadeebugu mapoo sibilei ebileime. Bei, gadeebugu oso dia goo ee yilige buguga, goo susuga diayo moodoo ee Godeeye kitulugu maga ka moodoodoo doloso edebeeyo gooleedalaiso.”

Yonee odoo howo oluguli oso Yesuwo goo taka

²² Osoloso goo hagoso dileso koodobume, Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Yelusalem poogoloso see Yudiya mi toowa ee ma kulodu mi pepooko abo mapoo diso. Diba omapoo dileso dobolone odoo howo olugumeleeso. ²³⁻²⁴ Esino Yonee yo neliga moso ma kulodu tooselega badolone, Salim mi koola mapoo Ainon mi mapoo yayo odoo howo oluguso. Bei, mi omapoo howo toowa meleega, odoo susuga diba Yoneeye howo olugulame yimapoo sibumeleeso. ²⁵ Egeesee semelee biame omapoo Yonee o hamamee dili odoo aboso Yu odoo dia adaga dia goo ee dodolone dee sabolo, homo sabolo, osoloso bi abo hapeli goo maga Yu odoo hee sabolo toso agadigaso. ²⁶ Osoloso diayo sibileso Yonee mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, daga Yoden howo hodiokoo odoo nobolo hodobo badebei ee no gooleedoo. Esiga nayo odoo egeeyo goo imapoo takemeni oso odoo howo ka olugumoloso. No ege, odoo susuga oso no poogoloso see yimapoo ka duso,” dee takaso.

* **3:14:** Daga hoogoo Isalael odooso Godee mapoo mesile poogoome, diba palame hebise diye diso. Esino Moseseeye hebise ki biso moodoo ee homo sabolo poudoome omapoo ogoloso diba hebiseso pa ee see weidooso.

²⁷ Esino Yoneeye egeese takaso, “Edebeeyo eyo goolee goo hee moodoolai tebile. Esino Godeeye yimapoo kitulugu teneega, yo goo egee moodoolai ee tebileiso. ²⁸ Esiga ayo nimapoo takolone, a Kelisonee, dee taka goo ee niba olo duso. Esino a wulo o eli moodoolame malalo diye di odoe ee aso. ²⁹ Soboso giso obuoga, yo olo giso egeeyo. Odoe giso ido peli ee omapoo tobudulone, giso sibabeleso bameliso. Osoloso gisoso peledoboloso to taka ee duloso yo diya goomegeliso. Egeesi ma kulodu odoe giso ido peli masi ee aso. Esiga a epedee diya goomoga sabolo ka badoso. ³⁰ Esiga Kelisoye toowa dolone, nei ayo pepooko dolone badalai tekepo.

³¹ Esiga Kei mi ma dokodooga simi odoe oso odoe susuga dagadileso ka badoso. Esino mipoo hamapoo soomagoo ee mi odooso. Esiga yo wulo mipoo hageeyo goo ee takomo sili. Esino Kei mi ma dokodooga simi odoe yayo goo susuga diya dagadileso ka badoso. ³² Osoloso yayo egei goo sabolo osoloso yayo du goo ee takeliso. Esino odoe heeso o to mapoo tei koo teli. ³³ Esino odoe agayo o to duloso tei too goo oso Godee yo tei goo takeli dolone ka eligiso. ³⁴ Esiga Godeeye diye di odoe oso Godee maga to toloso takomo siliso. Bei, Godeeye o Dio Tei su goodegelega yimapoo olo teneeso. ³⁵ Godeeye Owolo sooloo dolone goo susuga ee yayo wiligi doloso badalame kitulugu yimapoo olo teneeso. ³⁶ Esiga odoe agayo Owolo mapoo tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Esino odoe agayo Owolo mapoo mesile poogooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaimo. Esino Godeeyo kamana goo oso yimapoo kookaiyo osee malaiso.”

4

Yesu dio Samaliya sobo dio

¹ Yesuye howo olugu odoe oso diya bei molone, yima hamamee

deedeeso. Osoloso diayo Yoneeyo hamamee dili odoe ee dagadi goo ee, Pelisi odoe diba duso. ² Esino Yesuye odoe howo olugumo sile. Hedebe o hamamee dili odoe oso odoe howo ka olugumo silee. ³ Esino Yesu yo Pelisi odoe oso o goo gooleedo goo ee yo olo duloso, Yudiya mi poogoloso see Gelili mi mapoo wedi diso.

⁴ Osoloso yo Gelili mi mapoo wedi dulone, Samaliya mi domo abaga dili eli omaga diso. ⁵ Yesuye Samaliya mi mapoo sibilesi mi edebeeyo bia Saika deli mapoo peledabaso. Esiga Saika mi edebeeyo bia hagee mi hee daga hoogoo Yekobeeye owolo Yosep mapoo tenee eyo koola omapoo moloso. ⁶ Esiga Yekobeeyo howo ou omapoo osee meleeso. Egeesi ma kulodu Yesu yo mi eli sage simiga kwasime, howo ou koola ogolone omapoo badebeiso. Biame egee osoko olo oo domo taba mapoo egeesee ka see.

⁷⁻⁸ Osoloso Yesu o hamamee dili odoe ee edebeeyo bia mi mapoo nei neiso talame dime, Samaliya sobo howo ou omapoo howo kalame simiso. Esemme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo a howo keenee,” diso.

⁹ Esino sobo egee yayo taka to ee duloso dio diso. Bei, Yu odooso Samaliya odoe maga peegooga booloogamo silesibiliso. Esemme sobo ogoso Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo kasi maga amapoo howo keenee dee ka takala? Bei, no Yu odoe. Esino a Samaliya sobo,” dee takaso.

¹⁰ Esemme Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Nayo Godeeye wulo egee tenemolo goo ee gooleedoloso, odoe namapoo howo hoowa mo goo ee, no gooleedoloso badebei diepi, nayo amapoo kookaiyo gie badeli teneli howo ee hoowali. Osoloso nayo amapoo hoowa diepi, ayo nei namapoo howo egee teneli,” diso.

¹¹ Esemme sobo ogoso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoe, no gie badeli teneli howo

ee kamapoo keelaiyo? Osoloso namapoo ou howo keli me. Osoloso howo ou hagoonosee diya goobodomou. ¹² Esiga ibada amawe Yekob pepooko dolone see nayo toowa dalame ka sala? Bei, ibada amawe Yekobeeye howo hagee ka ou, osoloso yayo owolo dio sabolo osoloso o be sabolo howo ou hedebe hagee naliso. Osoloso yayo howo ou hagee imapoo poogoo diso.”

¹³ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo howo ou hamapoo howo naga, diba see howo nala pagalaiso. ¹⁴ Esino odoó agayo howo ayo hagee keenee ee naga, yo see howo nala pagalaime. Esiga kookaiyo gie badeli teneli howo ayo yimapoo tenelai oso yima kulodu howo ou masi molone, yimapoo badoboso kookaiyo gie badeli ee tenelaiso.”

¹⁵ Esemé sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “Wiligi odoó, nayo egee takoo howo egee amapoo tenee, a hamamee see howo nala pegel-ega pagalame. Osoloso hamamee a hamapoo see howo kala sibilega pagalame,” dee takaso.

¹⁶ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No dilesó nomo ido sibe,” diso.

¹⁷ Esemé sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “A giso me,” diso.

Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Nayo takolone, no giso me, dee egee takoo tei goo takoo. ¹⁸ Bei, no daga giso dee tiadoo egeesi mapoo obiaso. Esino giso epedee nobolo hagee bado ee tei nomonee. Esiga nayo egee takoo, tei goo takoo,” dee takaso.

¹⁹ Esemé sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “Wiligi odoó, a gooleedo, no Godee maga to tolosó kokodo takomo sili odoó hee nosodoo. ²⁰ Samaliya bia ibada amawe dio oso mubi hagee ma dokodoo Godeeyo hu dokodoo poudiliso. Esino Yu odoó niyo takolone hedebe Yelusalem mi mapoo Godeeyo hu dokodoo ka poudilei tekepo dee takeliso. Esiga nayo amapoo takee, mi tekepo

kamapoo iyo Godeeyo hu dokodoo ka poudileiyo?” dee takaso.

²¹ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Emegei, no mo to mapoo tei te. Edebeeyo Ma Godeeyo hu dokodoo poudalame Yelusalem mapoo osoloso mubi hamapoo sibilega pagalai biame ee olo siboso.

²² Samaliya odoó niyo goomoga poudili goo ee niba gooleedele. Esino Yu odoó iyo goomoga poudili goo ee iba gooleedooso. Bei, gie badeli pidili odoó ee hedebe Yu odoó imaga sibileiso. ²³ Esiga biame olo siboso, esino biame ee olo simiso, tei yimapoo goomoga poudili odoó oso Dio Tei oso kitulugu maga, osoloso tei goo maga, Ma Godee mapoo goomoga poudalame. Bei, Ma Godeeye goo hageesi maga yimapoo goomoga poudili odoó omapoo diya goomegeliso. ²⁴ Godee yo Dio. Osoloso yimapoo goomoga poudili odoó oso Dio Tei maga, osoloso tei goo maga yimapoo goomoga ka poudilei tekepo,” dee takaso.

²⁵ Esemé sobo ogoso nei yimapoo egeesee takaso, “A gooleedooso, Mesaya edebeeyo takolone Keliso deli ee sibileiso. Osoloso yayo sibileso imapoo goo susuga medee eligileiso,” diso.

²⁶ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Odoó ee Mesaya aso, nobolo to egee komolo,” dee takaso.

²⁷ Egeesee semelee mapoo Yesuwo hamamee dili odoó oso edebeeyo bia mi ee ma kuloduga wedi sibileso egeino, Yesuye sobo sabolo to komolome, diya dio diso. Esino odoó heeso sobo omapoo woosolone, no ogoo goomogolo, dee takele. Osoloso odoó heeso Yesu mapoo woosolone, nayo kasalame sobo sabolo to ka kamalala, dee takele.

²⁸ Osoloso sobo oso o ou howo keli omapoo magoloso see o moso bia takalame see wedi diso. ²⁹ Sobo ogoso dilesó egeesee takaso, “Niba odoó hee hagee agalame sibe. Yayo

goo ayo moodoo susuga ee takaso. Esiga odoo egee Keliso malaiso.”

³⁰ Esemе moso bia susuga Yesu agalame diyadeeso.

³¹ Odoо susuga Yesu agalame sibataga molome, Yesuwo hamamee dili odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, no nei ne,” diso.

³² Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “A nei moloso. Esino nei ayo nali ee niba gooleedele,” dee takaso.

³³ Esemе Yesu o hamamee dili odoo oso diesono egeesee takaso, “Odoо heeso yimapoo nei tenee bele?” dee takaga meleeso.

³⁴ Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Mo nei ee Godeeye goomoga goo talai goo oso. Osoloso yayo a diye diso, tou yayo amapoo tenee ee tomo dimeleso hoo poo-goo mapoo hosudalame. ³⁵ Niyo egeesee takeliso, ‘a bakadio bakadio di poogoloso nei howo segei tala dileiso,’ dee takeliso. Esino ayo nimapoo taka. Niba howo puo ogoloso nei howo segei* mapoo ege.

Bei, epedee hagee nei telegee ee talai biame hagoso. ³⁶ Esiga nei howo segei teli odoo oso dia tou eyo nei epedee hamapoo toso. Osoloso diayo odoo ee homokoko masi gooloogaloso tosibilesa kookaiyo gie badeli talai mi mapoo mooloogoo mageliso, nei howo segeli odoo sabolo, osoloso nei howo segei teli odoo sabolo hodobo goomogalame. ³⁷ Egeesi ma kulodu toso hagee takoo ee tei takooso, ‘Odoо heeso nei howo segeliso. Osoloso see odoo heeso nei howo segei ee teliso.’ ³⁸ Esiga a niyo nei howo segele poogoo mi mapoo nei howo segei ee talame diye diso. Bei, mi omapoo odoo aboso daga tou toowa tooso. Esino see niyo dileso talaiso.”

Samaliya odooso tei too

³⁹ Samaliya soboso dileso o odoo mapoo takolone, “Goo susuga ayo moodoo ee yayo amapoo taka,” dee

takeme, Samaliya odoo susuga mi omapoo debeli oso to hagee duloso Yesu mapoo tei tooso. ⁴⁰ Osoloso diayo sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “No epedee ibolo hodobo hamapoo badebee,” diso. Esemе Yesu yo biame bakadio dibolo hodobo omapoo badebeiso. ⁴¹ Egeesi ma kulodu odoo susuga oso to yayo taka ee duloso yimapoo tei tooso. ⁴² Esemе diayo sobo omapoo egeesee takaso, “Nayo daga Yesuwo goo ee imapoo takeme, nee to duloso tei tooso. Esino iba epedee yayo takooga iso duloso tei toso. Esiga iba gooleedooso, odoo hagee mi odoo susuga dia gie badeli pidili odoo osodoo,” diso.

⁴³⁻⁴⁴ Egeesi ma kulodu Yesu eyo daga egeesee takaso, “Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee tei o moso bia oso goweliso,” diso. Yesu biame bakadio Samaliya mi mapoo badoboso see Gelili mapoo diso. ⁴⁵ Osoloso yo Gelili mapoo sibilesa peledoboome, edebeeyo yo ido diso. Bei, diba nosee Yesuye Yelusalem mapoo Gababia wo ne biame mapoo goo susuga yayo moodoo ee diba egeiga.

Yesuye gamalee odoo eyo owolo tekepo pa

⁴⁶ Osoloso Yesu Gelili mi toowa omapoo badolone see Kana mi pe-pooko mapoo diso. Daga mi omapoo howodee ee see yayo wain i palame moodooso.

Biame omapoo Kapeniyum mi mapoo gamalee odoo heeyo giso holo paiye badebeiso. ⁴⁷ Esino gamalee odoo ogoso Yesuye Yudiya mi maga see Gelili mi mapoo simi goo ee duloso Yesu mapoo diso. Yo dileso howolone egeesee takaso, “Mo holo paiyeso talame badoso. Esiga nayo mo holo tekepo palame Kapeniyum mi mapoo abolo sibe,” dee takaso.

* **4:35:** nei howo segei - Yesuye wudu taka hagee tei neidee eyo goo maga takele. Esino edebeeyo Godeeyo to tekepo takomo dilei goo sabolo, osoloso odoo Godee mapoo gilimado sibilei goo ee wudu taka.

⁴⁸ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Niyoo ayo goo toowa opusomo di moodoo ee egelega poogooga, amapoo tei talaime,” dee takaso.

⁴⁹ Esemee odoo ogoso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, mo holo teyaga, nayo saga sibilesu yo tekepo palame moodee,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No see wedi di. Nee holo wedileiso,” diso.

Esemee odoo yo Yesuwo to duloso tei toloso see o mi mapoo wedi diso. ⁵¹ Osoloso yo see eli domopoo osee dimolome, o tou teli odoo oso sibilesu yimapoo egeesee takaso, “Nee holo olo weidiloso badoso,” dee takaso.

⁵² Esemee odoo ogoso nei dimapoo egeesee takaso, “Osoko howo domo kamapoo molome, yo kekebisa ka koododiala?” diso. Esemee diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Eiyo osoko olo wudu magoo mapoo ka koododia,” diso.

⁵³ Esemee odoo yo gooleedoloso egeesee gooleebuguso, bei, eiyo osoko howo hedebe omapoo Yesuye yimapoo takolone, “nee holo weidileiso,” dee taka goo ee goolee buguso. Esemee odoo susuga o moso kulodu debeli sabolo osoloso yibolo Yesu mapoo tei tooso.

⁵⁴ Esiga Yesuye Yudiya mi maga see Gelili mi mapoo sibilesu goo toowa opusomo di moodoo hagoso olo bakadio diso.

5

Yesuye Betesada howo sawwili ou mapoo odoo hee tekepo moodoo

¹ Osoloso goo hagoso dileso koodobume, Yu odooso wo nali hee nalame Yelusalem mapoo polome, Yesu yinosee omapoo palaso. ² Esiga Yelusalem mi beele mapoo osulu hee Sipi Be Osulu deli meleeso. Osoloso ee ma kulodu howo sawwili dadabayoo ou toowa meleeso. Howo sawwili dadabayoo ou o hu ee Yu odoo dia toso takolone Betesada

deliso. Osoloso howo ou pee mapoo hau pooba dee tiadoo egeesi meleeso. ³⁻⁴ Egeeseelone odoo paigiga sabolo, osoloso odoo howo neliga sabolo, osoloso odoo kido todobia sabolo, osoloso odoo su kakawa poogoo sabolo hau omapoo tieseliso. [Osoloso diba omapoo tiesamolone, biame abo mapoo Godeeyo momaiye heeso sibilesu howo egee wolabeleso bolone osee tiesameliso. Bei, momaiyeso howo wolomeleso koodobuoga, odoo daga malalo howo ee ma kulodu meili odoo ee tekepo peliso.] ⁵ Egeeseelone giso hee dugo 38 ee ma kulodu paiye melee onosee hau omapoo badebeiso. ⁶ Odoo daga yayo hoogoo pailoso badebei Yesuye ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No see weidilei goomogolo?” dee takaso.

⁷ Esemee odoo ogoso yimapoo nei egeesee takaso, “Wiligi odoo, howo weeleega, a pidilame ido meilei odoo hee me. Bei, a meilame seega, odoo heeso malalo meiliso,” dee takaso.

⁸ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No toboloso nee kida toloso di,” diso.

⁹ Osoloso biame omapoo odoo egee see olo tekepo poloso o kida toloso diso. Esino goo hagoso peledaba ee Yu odoo dia hasali biame omapoo ka peledaba. ¹⁰ Esemee Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso odoo hagoso o kida toloso di ee ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Hasali biame hamapoo odoo heeso o kida toloso dilei tei,” dee takaso.

¹¹ Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, “Odoo a tekepo pa oso amapoo takolone, mo kida toloso di, dee takeme a ka di,” diso.

¹² Esemee diayo yimapoo nei egeesee takaso, “Odoo agayo namapoo takolone, nee kida toloso di, dee ka takala?” dee takaso.

¹³ Esino odoo yo tekepo pa ee yo medee kibiya gooleedele. Bei, odoo susuga oso diya mooloogoodeme, Yesu yo mooloogoodoo ee ma kulodu esigaboodooso.

¹⁴ See hamamee Yesuye odoo egee tei moso tegei ma kulodu badebei ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No, no medee goolee, no epedee olo tekepo paso. Esiga no see goo tokenee na te. Nayo goo tokenee see tobu tomo siloga, goo tokenee toowa see namapoo peledbeyaga,” dee takaso.

¹⁵ Esemee odoo ogoso dileso Yu odoo dia wiligi odoo dimapoo takolone egeesee takaso, “Yesuye a tekepo ka pa,” diso.

¹⁶ Egeesi ma kulodu Yesuye Yu odoo dia hasali biame mapoo goo hageesee teme, Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso komonolone yimapoo hegi goo tenelame bei mooloogooso.

¹⁷ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Mo Ma biame susuga tou tomoloso. Esiga anoosee biame susuga tou ka tomoloso,” diso.

¹⁸ Yesuye to egeesee takeme, nei diayo yo woolomalame diya goomogaso. Bei, yayo hedebe Yu odoo dia hasali biame ee gababile, esino yayo takolone, Godee yo tei Ama, dee taka goo omaga, eyo nediliyo yo Godee sabolo hodobo teiba neme.

Godeeye kitulugu Owolo Yesu mapoo tenee

¹⁹ Esiga Yesuye Yu odoo dia wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Owolo ayo mawo goomoga goo hee talai tebile. Esino Owolo ayo hedebe Maye teli goo ee ogoloso anoosee goo ee teliso. ²⁰ Maye Owolo a diya sooloo dalaga, goo yayo teli susuga ee Owolo amapoo eligiliso. Esemee niyo Owolo ayo goo moodoo ee ogoloso hoowoolame, Maye amapoo goo diya toowa moodolai eligileiso.

²¹ Egeesi ma kulodu Maye odoo wedia hogogaduloso see gie badeli egee tenemolo, egeesee solone, Owolo ayo odoo mawo goomoga mapoo gie badeli ka tenemoloso. ²² Esiga Maye odoo goo koo midili. Esino yayo Owolo amapoo kitulugu olo teneeso, ayo odoo susuga dia goo ee

midilame. ²³ Egeesi ma kulodu Maye goo egee moodooso, odoo susuga oso Ma mapoo goomogolone o hu dokodoo poudalame. Osoloso diayo Owolo amapoo goomogolone mo hu onoosee dokodoo ka poudalame. Esiga odoo agayo Owolo amapoo goomoga poudilega badoga, yo Ma Godee a diye di odoo mapoo goomoga koo poudoso.

²⁴ Esiga ayo nimapoo ka taka. Mo to duloso a diye di odoo mapoo tei teli odoo ee badoboso kookaiyo gie badeli olo tooso. Odoo egeesee seli ee o goo tokenee eyo nei talaime. Yo teli maga dagadileso see gie badeli mapoo badoso. ²⁵ Esiga ayo nimapoo ka taka. Biame oso sibileiso, esino biame ee olo simiso, odoo tei telega wedia oso Godeeyo Owolo mo to dulei. Egeesi ma kulodu edebeeyo mo to duloso tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²⁶ Bei, Ma yo gie badeli eyo bei yoso. Esiga Owolo ayo gie badeli eyo bei doloso badalame, yayo kitulugu amapoo olo teneeso. ²⁷ Osoloso Maye Owolo amapoo kitulugu olo teneeso, ayo odoo susuga dia goo ee midilame. Bei, a Odoo Holo.

²⁸ Esiga ayo taka to hagee duloso niba haga na dio di. Bei, biame oso sibileiso, odoo wedia dia bi mapoo egee tiesamolo oso Odoo Holo mo to duloso dia bi maga hogogadileiso. ²⁹ Egeesi ma kulodu goo tekepo tomo sili odoo diba badoboso gie badeli talame hogogadileiso. Esino goo tokenee tomo sili odoo diba dia goo tokenee eyo nei talame hogogadileiso. ³⁰ Ayo goo mawo goolee ee tomo silei tebile. Bei, Ma a diye di oso goo midilei goo amapoo takooga, ayo goo egeesi ka midili. Esiga ayo goo midili ee diya tekepo. Bei, ayo mawo goomoga goo koo tomo sili. Esino ayo hedebe odoo a diye di oso goomoga goo ee ka tomo siloso.

Yesuwo goo taka

³¹ Esiga ayo hedebe mo goo maga takooga, edebeeyo mo to mapoo tei

talai goo eyo bei mauwe dalaiso. ³² Esino mo Maye mo goo maga takomoloso. Bei, a gooleedoo, yayo mo goo maga egee takoo, ee tei takooso.

³³ Esiga niyo odoo abo Yonee mapoo diye diso. Esemeyayo dimapoo tei goo takaso. ³⁴ Esino edebeeyo mo goo maga tei goo egee takoo goo ee tei beleso, a medee koo gooleeso. Esino niyo gie badeli talame ayo goo susuga hagee nimapoo takaso. ³⁵ Yonee yo keme masi gadeebugu nimapoo teneeso. Esiga niyo biame deiyepo ee ma kulodu gadeebugu sabolo dabalame diya goomogoso.

³⁶ Esiga Yoneeye mo goo maga tei goo takomo siliso. Esino tou ayo temeleso hosudalame Godeeye amapoo teneeso oso Yoneeye mo goo takomo sili ee dagadiso. Bei, tou ayo tomo sili oso Maye a diye di goo ee ka eligiso. ³⁷ Osoloso mo Maye a diye di oso mo goo maga tei goo ka takooso. Esino niyo to yayo taka ee dule, osoloso o mudu egele. ³⁸ Esiga niba Godeeyo to duloso nibada sooloo ma kulodu tei koo teli. Bei, niyo Maye diye di odoo amapoo tei koo teli.

³⁹ Niyo Godeeyo to booka mapoo hogugu medee hesigaloso gooleedoloso dobolone, nei to oso nimapoo gie badeli tenelaiso doloso doso. Esino niyo to hesiga ee mo goo takeli. ⁴⁰ Esino ayo nimapoo gie badeli tenelame seega, niyo amapoo sibilei koo goomegeli.

⁴¹ Osoloso niyo see mo hu dokodoo poudilei, ayo haga koo gooleeso.

⁴² Bei, a gooleedooso, niyo nibada sooloo ma kulodu Godee goolee mauwe. ⁴³ Esiga ayo mo Ma Godeeyo hu maga simiso. Esino niyo a koo goomogoso. Esino edebeeyo eyo goolee o hu maga siboga, niyo odoo egee goomogolone yo idiliso.

⁴⁴ Esiga niyo wulo edebeeyo nibada hu dokodoo poudilei goomogolone debeliso. Esino Godee hedebe yayo nibada hu ono dokodoo poudalame, niyo ki koo kituluguli. Esiga niyo amapoo kasee tei talaiyo?

⁴⁵ Esiga ayo Mayo mudugiyopoo niba odoo tokenee dee takeeya dee na goolee. Niyo goolee, Moseseeye niba pidilei gooleeso. Esino yayo Mayo mudugiyopoo niba odoo tokenee dalaiso. ⁴⁶ Egeesi ma kulodu niyo Moseseeye taka to mapoo tei too diepi, niba ayo taka to mapoo tei teliyo. Bei, Moseseeye mo goo ee Godeeyo to booka mapoo ka hogugu. ⁴⁷ Esino niyo Moseseeye to hogugu mapoo tei telega ka doso. Esiga niyo to ayo hagee takoo mapoo kasee tei talaiyo?"

6

*Yesuye odoo 5000 mapoo nei pi
(Matiyu 14:13-21, Maka 6:30-44,
Luka 9:10-17)*

¹ Esemeyayo goo hagoso dileso koodobume, Yesu yo see Gelili abei hodiokoo du maga dalo soowaso. Gelili abei hageeyo hu hee ee Taibiliyes deliso. ² Egeeseelone Yesuye goo toowa opusomo di moodoolone, odoo paigiga susuga tekepo moodoo demelee maga, odoo mooloogoodoo toowa oso goo egee ogoloso yima hamamee mili diyadeeso. ³ Esemeyayo Yesuye o hamamee dili odoo sabolo mubi ma dokodoo peleso debeiso. ⁴ Osoloso biame omapoo Yu odoo dia Gababia wo nali biame ee olo koola tabaso.

⁵ Biame omapoo odoo mooloogoodoo toowa oso yimapoo sibadee ee ogoloso Yesuye Pilipi mapoo egeese takaso, "Iyo nei moleeso kamapoo toloso odoo susuga hamapoo ka pileiyo?" diso.

⁶ Esiga Yesuye odoo hagee bia dimapoo moodolai goo ee yo olo gooleedoloso badolone, see wulo Pilipiye tei too ee agalame yimapoo egeese ka taka.

⁷ Esemeyayo Pilipiye nei egeese takaso, "Odoosusuga hagee bia dimapoo iyo nei toloso pilei ee, molee toowa kamapoo talaiyo? Bei, edebeeyo odoo susuga hagee bia nei pilame molee talame biame 200 ee ma kulodu tou toowa toga, molee

oso odoo hedebe hedebe di mapoo wulo nei pepooko pilei tebileime,” dee takaso.

⁸⁻⁹ Esememe Yesu o hamamee dili odoo hee Saimon-Pitayo omolo Enduluye Yesu mapoo egeesee takaso, “Hagee ma kulodu giso holo heeso wo si dee tiadoo sabolo osoloso di bakadio sabolo toloso badoso. Esino nei pepooko hagoso odoo susuga ee pilei tebile,” diso.

¹⁰ Esememe Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoosusuga hagee bia bulume doloso takee,” diso. Mi omapoo obu bouwe meleeso. Esememe odoo susuga go domo omapoo bulumaso. Egeesi ma kulodu hedebe gisowe hesiga ee 5000 egeesi tugodooso. ¹¹ Esememe Yesuye wo si toloso Godee mapoo goomoga to takoloso, wo si popeiloso odoo susuga mapoo piso. Osoloso di bakadio toloso goo hedebe o egeesi moodooso. Esememe odoo susuga oso nei egee naloso diya edigaso.

¹² Diba nei naloso oduguloso doboome, Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Nei abo poogoo susuga ee misigamo di. Nei abo wulo gamenee peegeeyaga,” diso. ¹³ Esememe wo si dee tiadoo odoo susuga oso naloso abo poogoo ee, Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo dileso bou tegei 12 egeesi metamagisaso.

¹⁴ Odoosusuga oso Yesuye goo toowa opusomo di moodoo hagee ogoloso egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo iyo sibileiso doloso bolone debei odoo ee hagosodoo,” dee takaga meleeso. ¹⁵ Esememe Yesuye dia wiligi odoo tabalame, Yesu mapoo sibileso seselame gooleemelee goo ee, yo olo gooleedooso. Esino Yesuye olo ogoloso diba poogoloso see obusomo mubi ma dokodoo palaso.

*Yesuye howo ma dokodooga di
(Matiyu 14:22-33, Maka 6:45-52)*

¹⁶ Olo habedee mapoo Yesu o hamamee dili odoo oso yo balame

abei mapoo mouso. ¹⁷ Esino Yesu sibilega molome olo neli-gaso. Esememe diba dia du mapoo toboloso Kapeniyum mi mapoo dalo soowaso. ¹⁸ Diba sudaso olo sulugamo diyadaga molome, i toowa simi oso howo ki toowa simiso. ¹⁹ Diba eli sage 5 kilomita egeesi diyadaga molome, Yesuye howo ma dokodooga dimapoo sibume egeiso. Esememe diba diya obulone dio diso. ²⁰ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. Ayo siba,” diso. ²¹ Esememe diayo goomoga sabolo yo dia du ma kulodu dabeegee diso. Egeesee semelee mapoo haga booloogelega mi diayo di omapoo peledoboloso dia du omapoo oluguso.

Yesu yo wo gie badeli teneli

²² Biame hee mapoo Yesuye nei pi odoo susuga oso du dali hedebe omapoo meilesa Yesu bameleeso, daga omapoo du hedebe meleega, diayo goolee Yesu omapoo badaba bele dolone. Bei, Yesu o hamamee dili odoo dibusomo daga malalo du egee toloso dime diayo egeiga. ²³ Esememe biame domo omapoo odoo du abo maga Taibiliyes mi maga sibileso odoo mooloogoodo toowa oso debei mapoo peledabaso. Daga mi koola omapoo Yesuye Godee mapoo goomoga to takoloso odoo susuga mapoo nei piso. ²⁴ Esino diayo omapoo egeino, Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo me neme, see diayo du omaga Yesu esilame Kapeniyum mi mapoo soowaso.

²⁵ Diayo abei daloso Kapeniyum mi mapoo peledoboloso Yesu ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, no kopolone hamapoo ka simiyo?” dee takaso.

²⁶ Esememe Yesuye nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo a esiamo simi egee, ayo goo toowa opusomo di moodoo ee egeiga, niyo a ka esiamo sibile. Esino niba ayo nei pime ne oso diya edigaga, niyo wulo a ka esiamo simidoo. ²⁷ Esiga niba nei saga me pegeli egeesi haga na

esiamo silesibe. Esino niba kookaiyo moloso osee meli nei ono ka esiamo silesibe. Odoos Holo ayo nei hagee nimapoo tenelaiso. Bei, Ma Godeeye Owolo ayo goo hagee talame amapoo kitulugu olo teneeso.”

²⁸ Esemē diayo nei egeesee takaso, “Godeeye iyo ogoos goo talame diya ka goomogoso?” dee takaso.

²⁹ Esemē Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godee yo goomogoso, yayo diye di odoos amapoo tei talame.”

³⁰⁻³¹ Esemē odoos mooloogoodoo oso yimapoo egeesee takaso, “Iyo namapoo tei talame, nayo ogoos goo toowa opusomo di ka moodoolaiyo? Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso takolone, ibada amawedio oso miwe poogoo mi mapoo silesibume, Moseseeye Kei mi ma dokodooga wo mana deli* ee diayo nalame teneliso. Esiga Moseseeye ibada amawe dimapoo goo hagee moodooso. Esino iyo namapoo tei talame, nayo imapoo ogoos goo moodoolaiyo?” dee takaso.

³² Esemē Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Moseseeye nibada amawedio mapoo Kei mi wo ee tenele. Esino mo Maye dimapoo wo egee ka tenee. Goo hedebe egeesi masi, yayo Kei mi ma dokodooga tei wodee ee nimapoo ka tenemoloso. ³³ Esiga Godeeyo wo Kei mi ma dokodooga mi hamapoo sibeye dee taka ee aso. Bei, ayo mi odoos mapoo gie badeli ka tenemoloso.”

³⁴ Esemē nei diayo yimapoo egeesee takaso, “Wiligi odoos, biame susuga gie badeli wo egee nayo imapoo tenemelee,” dee takaso.

³⁵ Esemē Yesuye egeesee takaso, “Gie badeli teneli wo aso. Esiga odoos agayo amapoo siboga, yo see hodileime. Osoloso odoos agayo amapoo tei toga, yo see howo nala pagalaime. ³⁶ Daga ayo nimapoo

takolone, goo toowa opusomo di ayo moodoo ee niyo olo egeiso, dee takaso. Esino niba amapoo tei koo to.

³⁷ Odoos mo Maye amapoo tenee oso amapoo sibileiso. Esiga dima kulodu odoos hee ayo peegoo habigileime.

³⁸ Bei, ayo Kei mi ma dokodooga mi hamapoo simi egee, mawo goomoga goo ee talame ka sibile. Esino mo Ma, a diye di odoos oso goomoga goo ee talame ka simi. ³⁹ Egeesi ma

kulodu yayo goomoga goo ee hagoso. Odoos yayo amapoo tenee dima kulodu ayo hedebe osugobalai, yo koo goomogoso. Esino hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see gie badeli talame hogogadileiso.

⁴⁰ Bei, mo Ma yo goomogoso, odoos agayo Owolo a ogoloso amapoo tei toga, diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Osoloso hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see hogogadileiso.”

⁴¹ Egeesee semelee biame omapoo Yesuye takolone, “A Kei mi ma dokodooga simi wo aso,” dee takeme, Yu odoos oso duloso komonolone to boowaso. ⁴² Esemē diayo egeesee

takaso, “Odoos hagee Yosepeeyo owolo Yesuso. Esiga ama dio oweedio, iba gooleedoo. Esino yayo takolone, yo Kei mi maga simi, diso. Yayo kasalame egeesee ka takayo?” dee takaso.

⁴³ Esino Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nima kulodu to boowa egee molo omapoo koodobie.

⁴⁴ Bei, edebeeyo eyo goolee amapoo sibileime. Esino Ma a diye di

oso amapoo sibilame gi odoos oso amapoo sibileiso. Osoloso

hamameedee biame mapoo ayo yo ta maga see hogadileiso. ⁴⁵ Osoloso

Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos heeso egeesee hoguguso,

‘Godeeye odoos susuga eligileiso,’ diso. Esiga odoos agayo Mayo to

duloso yimaga goo gooleedoga, diayo amapoo sibileiso. ⁴⁶ Odoos heeso Ma

* **6:30-31:** Yu odoos dugo ⁴⁰ ee ma kulodu miwe poogoo mi mapoo silesibume, Godeeye wo mana deli hagee diayo nalame teneliso. Mana deli hagee, wo masi heliye pepooko dooboo hadali.

egele. Esino hedebe Ma Godee maga simi odoo ayo Ma egeiso. ⁴⁷ Esiga ayo nimapoo taka. Amapoo tei too odoo yo olo badoboso kookaiyo gie badeli tooso. ⁴⁸ Gie badeli teneli wo ee aso. ⁴⁹ Esino nibada amawe dio oso miwe poogoo mi mapoo dobolone, wo mana deli ee nolone debeiso. Esino wo mana deli ee nali odoo egee bia olo wediaso. ⁵⁰ Esino wo hagee Kei mi maga simi. Esiga wo hagee naga odoo egee bia wedileime. ⁵¹ Kei mi ma dokodooga simi gie badeli teneli wo ee aso. Esiga edebeeyo wo hagee naga, yo badoboso kookaiyo gie badalaiso. Osoloso wo ayo tenelai egee molo ee mo hwei, mi odoo oso gie badeli talame.”

⁵² Esem Yu odooso to hagee dulo dima kulodu to boowoolone egeese takaso, “Odoo hagoso o hwei iyo nalame kasee tenelaiyo?” dee takaso.

⁵³ Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo Odo Holo mo sawo sabolo osoloso mo hwei sabolo nelega poogooga, niba gie badeli talame. ⁵⁴ Esiga mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odoo, diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Osoloso hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see hogogadileiso. ⁵⁵ Mo hwei sabolo osoloso mo sawo ee tei nei dee oso. ⁵⁶ Egeesi ma kulodu mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odoo oso abolo hedebe doloso ka badoso. Osoloso anosee dibolo hodobo badoso. ⁵⁷ Esiga Ma a diye di oso gie badoga anosee ka badoso. Esiga mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odoo oso amaga gie badeli talaiso. ⁵⁸ Egeesi ma kulodu a nibada amawe diayo namo silee wo egeesinee. Bei, diayo wo egee ne oso dimapoo gie badeli tenele. Esino a Kei mi ma dokodooga simi wo tei aso. Esiga edebeeyo wo hagee naga, diba badoboso kookaiyo gie badalaiso.”

⁵⁹ Yesuye Kapeniyum mapoo howo gisili moso ma kulodu odoo susuga

mapoo eligilone goo susuga egeese ka taka.

Yesuwo to ee gie badeli teneli

⁶⁰ Esino Yesu yo deede silesibili odoo oso Yesuye eligi goo ee dulo egeese takaso, “Eligi goo hagee diya koudadoo. Odo agayo to hagee talai ka teibayo?” dee takaso.

⁶¹ Egeesi ma kulodu Yesu yo deede silesibili odoo oso dima kulodu to boowoogamelee ee gooleedoloso dimapoo egeese takaso, “Goo ayo hagee takoo oso nimapoo dala teneedo? ⁶² Goo hagoso nimapoo dala teneega, niyo Odo Holo ayo see Kei mi ma dokodo wedi pala ogoloso kasee goolaisomo? ⁶³ Dio Tei oso gie badeli ka tenemoloso. Esino suso goomoga goo oso gie badeli koo tenemoloso. To ayo nimapoo taka ee Dio Tei maga simi, esiga to oso gie badeli ka tenemoloso.”

⁶⁴ Yesu yo daga malalo olo gooleedooso, yimapoo tei telega pagalai odoo ee. Osoloso yo toloso ha teli odoo mapoo tiasalai odoo onosee yo olo gooleedooso. Esiga yayo dimapoo egeese takaso, “Odo abo nima kulodu egee do amapoo tei koo toso. ⁶⁵ Goo egeesi maga ayo to hagee nimapoo olo takaso, ‘Edebeeyo eyo goolee amapoo sibileime. Esino Maye amapoo sibilame kitulugu tenee odoo oso amapoo sibileiso,’ dee takooso.”

⁶⁶ Yesuye to hagee taka koodobume, yo deede silesibili odoo aboso yo deede silei gowoolone yo poogoo diso.

⁶⁷ Esem Yesuye o hamamee dili odoo 12 mapoo egeese takaso, “Niba nose a poogoo dilei goomogoso?” dee takaso.

⁶⁸ Esem Saimon-Pitaye nei egeese takaso, “Lodee, iba odoo ogu mapoo dileiyo? Hedebe nee to oso gie badeli ka tenemoloso. ⁶⁹ Esiga iyo namapoo tei toso. Osoloso iba gooleedooso, no tei odoo Godee maga simi oso,” diso.

⁷⁰ Esememe Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoo 12 niba olo hudi magooso. Esino nima kulodu odoo hedebe Saiteneeyo tou teli odoo badoso.” ⁷¹ Esiga Yesuye to hageesee taka egee, Saimon-Iskaliyot eyo owolo Yudas eyo goo ee taka. Bei, Yudas yinosee Yesuwo hamamee dili odoo 12 ee ma kulodu badeli. Esino yayo hamamee Yesu ha teli odoo mapoo tiasalaiso.

7

Yesuwo omolo dio oso yimapoo tei tele poogoo

¹ Esiga goo hagoso dileso koodobume, Yesu yo Yudiya mi mapoo silei gowoolone, see Gelili mi mapoo dileso siliso. Bei, Yudiya mi omapoo Yu odoo dia wiligi odoo oso Yesu wooloomalame eli esiamo siliso. ² Osoloso Yu odoo dia Waseme moso maga wo nalai biame* olo koola tabaso. ³ Esememe Yesuwo omolo dio oso yimapoo egeesee takaso, “No mi hagee poogoloso see Yudiya mi mapoo di, no deede silesibili odoo oso nayo goo toowa opusomo di moodooga ee agalame. ⁴ Bei, edebeeyo o goo ee odoo susuga oso gooleedalai goomogoga, yo goo mada koo moodoomo siliya. Esiga no goo toowa opusomo di medee woola moodoomo sile, odoo susuga oso nee goo ee ogoloso gooleedalame,” diso. ⁵ Goo egeesi ma kulodu Yesuwo omolo dio oso yimapoo tei telega debeiso.

⁶ Esememe Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo Yelusalem mapoo dilei biame koo tugodo. Esino niba dilei goomogoga, wulo biame hee mapoo dilei tekepo. ⁷ Mi odoo oso niba hegilei eyo bei me. Esino diayo a hegiliso. Bei, ayo dia goo tokenee ee woola yilige buguga. ⁸ Esiga niba wo ne mapoo diyadee. Esino a dileime. Bei, mo

biame tugodelega.” ⁹ Yesuye egeesee takoloso Gelili mi mapoo badebeiso.

Waseme moso maga wo ne biame mapoo Yesuye odoo mapoo eligi

¹⁰ Yesuwo omolo dio oso Waseme moso maga wo nalame Yelusalem mapoo paladee neme, Yesu yinosee hamamee palaso. Esino odoo howo woola palai gowoolone mada palaso. ¹¹ Osoloso wo ne ee ma kulodu Yu odoo dia wiligi odoo oso Yesu esilone egeesee takaso, “Yesu kasomo?” dee takaso.

¹² Esememe odoo mooloogoodoo toowa oso mada dima kulodu Yesuwo goo maga mada takomo silesibilone, odoo aboso egeesee takaso, “Yesu odoo tekepo,” dee takaso. Esino odoo aboso takolone, “Haye, yo wulo gamenee goo maga odoo peegoo ka gilimado du,” dee takaso. ¹³ Esino Yu odoo dia wiligi odoo bolo obulone, diayo Yesuwo goo maga to woola takele.

¹⁴ Osoloso wo ne olo domo taba mapoo, Yesuye tei moso mapoo peleso Godeeyo to eligilame bei mooloogooso. ¹⁵ Esememe Yu odoo oso yayo eligi goo ee duloso diya howoogadolone diayo egeesee takaso, “Odo hagee kasi maga Godeeyo to susuga ka gooleedoowo? Bei, yo Godeeyo to gooleedeli sukulu mapoo dile,” dee takaso.

¹⁶ Esememe Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo hagee eligi wulo mawo goolee koo eligili. Esino a diye di Godee maga simi goo ee eligili. ¹⁷ Esiga Godeeye goomoga goo ee talame goomoga odoo oso ayo eligi goo hagee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiso. Osoloso ayo mawo goolee koo eligili goo onosee gooleedalaiso. ¹⁸ Edebeeyo eyo goolee eligimo siloga, yo o hu eyo nediliyo doko topososo. Esino edebeeyo yo diye di odoo oso goolee ee eligimo siloga, yo diye di odoo

* **7:2:** Yu odoo dia amawe diayo miwe poogoo mi mapoo dobolone, dugoso moso tegegaloso omapoo debeliso. Biame ee goolone, Yu odooso Waseme moso maga wo nali biame mapoo homo deeso waseme moso tegegaloso omapoo debeliso. Osoloso Yu odoo dia wo nali hagee sabolo osoloso abo ee Yelusalem mapoo naliso.

eyo hu ee doko topoloso. Esiga yo tei goo takeli, osoloso yo gamenee koo takeli. ¹⁹ Moseseeye nimapoo tei magoo hogugu ee teneeso. Esino niba susuga tei magoo hagee koo dedeli. Esiga kasi maga niyo a wooloomalame ka sala?”

²⁰ Esemee odoo mooloogoodoo oso nei yimapoo egeese takaso, “Bo holoso nama kulodu palaga, no to egeese ka takoo. Iba no wooloomalame koo seeso,” diso.

²¹ Esino Yesuye dimapoo nei egeese takaso, “Niyo hasali biame mapoo ayo goo toowa opusomo di hedebe moodoo ogoloso niba susuga dio diso. ²² Egeesi ma kulodu niba nose Moseseeye tei magoo ee dodolone niyo hasali biame mapoo tou teliso. Bei, niyo Moseseeye tei magoo ee dodolone holope kolo kweliso. Esino holope kolo koolame tei magoo hagee Moseseeye magele. Esino nibada amawe diayo ka magoo. ²³ Esiga Moseseeye tei magoo gababiyaga hasali biame mapoo niyo holope kolo kweliso. Esino niyo kaseega ayo niyo hasali biame mapoo odoo paiye tekepo moodooga niyo amapoo ka komonowala? ²⁴ Esiga niyo wulo edebeeyo o suso goo moodoo ee ogoloso saga na midi. Esino tei goodee maga niyo o goo ka midi.”

Yesu tei Kelisowo?

²⁵ Osoloso Yesuye to taka hagee duloso, Yelusalem odoo aboso dieso nediliyo egeese takaso, “Odo hagee ibada wiligi odoo oso wooloomalaigo dee takemeni osobe? ²⁶ Niba ege, yayo odoo susuga eyo howo woola eligime, odoo heeso yimapoo to hee koo takooso. Esiga ibada wiligi odoo oso goolee yo tei Keliso goolee malaiso. ²⁷ Esiga Kelisoye siboga, mi yayo simi ee odoo heeso gooleedalaime. Esino mi Yesuye simi ee iba gooleedooso,” diso.

²⁸ Esemee Yesuye tei moso mapoo osee eligilone toso neligidi egeese takaso, “O. Tei takoo. Mo goo sabolo

osoloso ayo simi mi sabolo niba olo gooleedoodoo. Esino a mawo goolee maga sibilesi hamapoo koo badoso. Haye, a diye di odoo eyo goo ee tei, esino niba yo gooleede. ²⁹ Esino hebebe ayo yo ka gooleedoo. Bei, a yimaga simi osoloso yayo a nimapoo sibeye diso.”

³⁰ Esemee biame omapoo wiligi odoo diba goomogaso, Yesu omapoo talame. Esino odoo heeso yimapoo goo hee moodele. Bei, o biame tugodelega. ³¹ Esino odoo mooloogoodoo ee ma kulodu odoo aboso Yesu mapoo tei tolone egeese takaso, “Odo heeso sibilesi goo toowa opusomo di moodooga, goo toowa opusomo di Yesuye moodoo hagee dagadileime. Esiga Yesu hagee tei iyo hagee bamolo Keliso oso,” dee takaso.

³² Esiga odoo mooloogoodoo oso Yesuwo goo maga taka ee Pelisi odoo oso duso. Esiga Pelisi odoo egee bia sabolo osoloso tei moso wiligi odoo tebisa oso tei moso gidebeli odoo diye diso, diayo dileso Yesu talame.

³³ Yesuye see odoo mapoo takolone egeese takaso, “A biame deiyepo hamapoo nibolo hodobo badalaiso. Osoloso a diye di odoo mapoo see wedi dileiso. ³⁴ Niyo a esileiso. Esino niyo a agalaime. Bei, ayo badalai mi omapoo sibilei niba tebileime,” diso.

³⁵ Esemee Yu odooso dieso nediliyo dima kulodu egeese takaga meleeso, “Yo kamapoo duga iyo yo egelega ka pagalaiyo? Yo ibada odoo abo Guliki odooso debeli mi mapoo egee do mapoo dileso Guliki odoo mapoo Godeeyo to eligilame ka sabele. ³⁶ Osoloso yayo imapoo takolone, iyo yo esileiso, esino iyo yo agalaime. Osoloso, yayo badalai mi omapoo sibilei iba tebileime, dee taka eyo bei ogoobo?” dee takemeleeso.

Gie badeli teneli howo

³⁷ Esiga Waseme moso maga wo ne hamameedee biame egee goo toowa. Osoloso biame omapoo Yesuye toboloso to neligidi egeese takaso,

“Odoo agayo howo ka na poogoo-somo, yo amapoo howo nala sibeye dee. ³⁸ Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeyo amapoo tei toga, gie badeli teneli howo oso yima kuloduga gasibileiso.’” ³⁹ Esiga Yesuye goo taka hagee, yimapoo tei too odoo mapoo Dio Tei tenelai goo ee takolone egeesee ka taka. Esino epedee omapoo Dio Tei dimapoo tenele. Bei, Yesu yo Ama mapoo pelega.

⁴⁰ Esiga odoo mooloogoodoo ee ma kuloduga odoo aboso Yesuye taka to ee dulosoo egeesee takaso, “Odoo hagee tei Godee maga to tolosoo kokodo takomo sili odoo sibabeleso iyo bamelee osodoo,” dee takaga meleeso.

⁴¹ Esemee odoo aboso egeesee takaso, “Yo Keliso,” dee takemeleeso. Esino aboso egeesee takaso, “Haye, yo Kelisonee. Bei, Keliso yo Gelili mi maga sibileime. ⁴² Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Keliso yo Deibidiyo amawo dio dima kuloduga sibileiso. Osoloso yo Deibidiye badebei mi Betilhem mapoo soomagalaiso,’ diso,” dee takaso.

⁴³ Egeeseelone Yesuwo goo maga odoo abo puloso debeiso. ⁴⁴ Osoloso odoo aboso Yesu talame goomogaso. Esino odoo heeso yimapoo goo hee moodele.

Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso tei tele poogoo

⁴⁵ Esemee epedee omapoo tei moso gidebeli odoo oso see mosoowe wedi simi ogoloso, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Pelisi odoo oso dimapoo egeesee takaso, “Bei kaseme niyo Yesu hamapoo ido sibilega ka poogoowo?” diso.

⁴⁶ Esemee diayo nei egeesee takaso, “Daga odoo heeso to Yesuye keli egeesee koo keli,” dee takaso.

⁴⁷ Esemee Pelisi odooso nei dimapoo egeesee takaso, “Niba nosee yayo eligi goo oso peegoo gilimado disomo? ⁴⁸ Esino Pelisi

odoo ima kulodu osoloso ibada wiligi odoo dima kulodu odoo heeso yimapoo tei too niyo egeisomo? Haye. ⁴⁹ Esino odoo mooloogoodoo hagee ma kulodu, odoo aboso Moseseeye tei magoo goo ee kibiya gooleedelega tei tooso. Esiga diba Godeeyo kamana ma hemidu doso.”

⁵⁰ Esiga dima kulodu Pelisi odoo hee badebeiso, o hu Nikodimas. Daga yayo gesi Yesu agalame diso. Esiga yayo dimapoo egeesee takaso, ⁵¹ “Moseseeye tei magoo ee dodolone iyo daga odoo o goo midilega, wulo o tokenee eyo nei tenelai ee tekeponee,” diso.

⁵² Esemee Pelisi odoo abo sabolo osoloso wiligi odoo tebisa oso yimapoo egeesee takaso, “Nonosee Gelili odoowo? No Godeeyo to booka mapoo hogugu ee medee hesigaloso gooleede. Bei, Godeeyo toso egeesee takooso, Godee maga to tolosoo kokodo takomo sili odoo ee Gelili mi maga sibileime.”

[⁵³ Osoloso to kesamelee omapoo koodobuloso odoo susuga dia mosopoo diyadeeso.

8

Kooka soboso adaba giso goo heli too Yesu mapoo ido simi

¹ Esino Yesu Olipi mubi ma dokodoo palaso. ² Osoloso gesikolodee Yesu yo tei moso mapoo wedi sibileso badoboome, odoo susuga oso yimapoo simiso. Esemee yayo omapoo badolone odoo eligimeleeso.

³ Esemee domo omapoo tei eligili odoo sabolo, osoloso Pelisi odoo oso kooka sobo heeso adaba giso goo heli too ee ogoloso, diayo yo ido sibileso odoo howo woola tebediso. ⁴ Esemee diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, kooka sobo hagoso adaba giso goo heli tomo sileeme ogoloso yo hamapoo ka ido simi. ⁵ Moseseeye tei magoo hogugu oso egeesee takaso, ‘Sobo heeso goo hageesee toga, yo yoso enigameleso wooloome,’ dee takooso. Esiga nayo

imapoo takee, iyo sobo hamapoo goo kasee moodoolaisomo?” dee takaso. ⁶ Goo egeesi maga Yesuye to toke-nee takooga ka midilame, diayo yo kukolo egeiso*.

Esino Yesu miyomoo gauwuloso dee woluguso mi mapoo hogugu meleeso. ⁷ Esino diayo yimapoo osee woosa molome, Yesu yo to-boloso dimapoo egeesee takaso, “Esiga nima kulodu odoo hee goo toke-nee koo teli daga, odoo ogoso malalo sobo omapoo yoso ka enige,” diso. ⁸ Osoloso Yesu see tobu miyomoo gauwuloso dee woluguso mi mapoo hogugu meleeso.

⁹ Esemee odoo susuga sobo egee ido simi oso Yesuwo to duloso obulone, daga adaga dimaga bei mooloo-gooloso hedebe du, hedebe du diso. Osoloso odoo susuga olo poogoo dulone, hedebe Yesu dio sobo egee dio omapoo poogooso. ¹⁰ Esemee Yesuye toboloso sobo mapoo egeesee takaso, “Sobo, no goweli odoo hamapoo de-bei ee kasomo? Odoo hee nee to-kenee eyo nei namapoo dala tenelai hedebe badolo?” dee takaso.

¹¹ Esemee sobo ogoso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, haye, odoo hee medoo,” diso.

Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Anosee nee tokenee eyo nei ayo namapoo dala tenelaime. Esiga no di. Esino no tokenee see tobu na te,” dee takaso.]

Yesu mipoo hageeyo gadeebugu

¹² Esemee Yesuye odoo mooloo-goodoo mapoo see egeesee takaso, “Mipoo hageeyo gadeebugu ee aso. Esiga a dodomo sili odoo yo neliga ma kulodu sileime. Esino yo gie badeli talai eligili gadeebugu ee talaiso,” dee takaso.

¹³ Esemee odoo mooloogoodoo ee ma kuloduga Pelisi odooso nei egeesee takaso, “No wulo nee goo ee

takomolo. Esiga nayo egee takoo goo ee iba tei koo toso,” dee takaso.

¹⁴ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “O. Tei takoo. A mo goo ee takooso. Esino ayo hagee takoo tei goo taka. Bei, ayo simi mi ee a gooleedoo. Osoloso ayo dileso badalai mi onosee a gooleedoo. Esino ayo simi mi sabolo, osoloso ayo dileso badalai mi ee, niba gooleedele. ¹⁵ Esiga mi odoo dia goo ee dodolone, niyo emegei dia goo ee midiliso. Esino ayo emegei dia goo ee koo midili. ¹⁶ Esino ayo emegei dia goo midilei gooleega, ayo medee tei goo maga dia goo midileiso. Bei, ayo mobusomo koo midili. Esino mo Ma a diye di sabolo goo ka midili. ¹⁷ Esiga Moseseeye tei magoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Goo hedebe mapoo odoo bakadio oso to hedebe onosee takooga, diayo egee takoo ee tei goo takooso,’ deliso. ¹⁸ Esiga anosee tei magoo egee dodolone mawo nediliyo mo goo maga tei goo takooso. Osoloso mo Ma a diye di oso mo goo maga tei goo takeliso.”

¹⁹ Esemee Pelisi odooso nei yimapoo egeesee takaso, “Nama kasomo?” diso. Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Mo Ma sabolo osoloso a, niba gooleedele. Niba a gooleedoo diepi, mo Ma nose niba gooleedeliyo,” dee takaso.

²⁰ Yesuye tei moso ma kulodu emegei di molee tenee mageli koola omapoo tobodulone, goo susuga hagee eligimeleeso. Esino odoo heeso yo tele. Bei, o biame tugodel-ega.

Yesu eyo o goo taka

²¹ Esemee Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Ayo peegoo duga, niyo a esileiso. Esino niba goo to-kenee ma kulodu dobolone, nibada goo tokenee hapelega poogoloso

* **8:6:** Biame omapoo Yu odoo oso tei magoo bakadio ee dodolone debeiso. Moseseeye tei magoo hogugu oso egeesee takaso, “Sobo heeso goo hageesee toga, yo yoso enigameleso wooloome,” dee takooso. Esino Loum gamalee eyo tei magoo hogugu oso egeesee takaso, “Goo ee tei.” Yesuye takolone, sobo egee wooloome, dee takooga, yayo Loum gamalee eyo tei magoo ee gababileiso. Esino yayo takolone, sobo egee na wooloome, dee takooga, yayo Moseseeye tei magoo ee gababileiso.

wedileiso. Osoloso ayo badalai mi omapoo sibilei, niba tebileime,” dee takaso.

²² Esino Yu odoo oso egeesee takaso, “Bei kasi maga Yesuye takolone, yayo badalai mi omapoo sibilei, iba tebileime, dee ka takayo? Iba gooleedele, Yesu eyo nediliyo wooloomalame ka sabele,” diso.

²³ Esemé Yesuye dia to duloso nei egeesee takaso, “Niba mipoo hamapoo debeli odoo. Esino a Kei mi ma dokodooga simi. Esiga niba mi odoo. Esino a mi odoonee. ²⁴ Goo egeesi maga ayo nimapoo takolone, nibada goo tokenee hapelega poogoloso wedileiso, dee ka taka. Bei, ayo mo goo* maga taka mapoo niyo tei telega poogooga, niba nibada goo tokenee hapelega poogoloso wedileiso.”

²⁵ Esemé diayo nei egeesee takaso, “No odoo ogumo?” diso. Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo eligi bei mooloogoloso abaga simino epedee hamapoo mo goo nimapoo olo eligiso. ²⁶ Esiga ayo nimapoo tokenee odoo dee takalai goo bei moloso. Esino a diye di odoo oso takeme du goo ono ayo odoo mapoo ka takomo sili. Bei, yo tei goo takeli.”

²⁷ Egeesi ma kulodu Yesuye amamo goo takano, Yu odooso duloso medee kibiya gooleedele. ²⁸ Esemé Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niyo Odoo Holo a tolosa dokodoo poudoga*, omapoo niyo mo goo ee medee kibiya gooleedalaiso. Osoloso ayo mawo goomoga goo koo tomo sili goo onosee niba gooleedalaiso. Bei, mo Maye amapoo taka goo hedebe ee ayo ka eligimo sili. ²⁹ Esiga a diye di odoo ee abolo hodobo badoso. Yo a koo poogoo dili. Bei, ayo hedebe yo goomogalai goo ono tomo sili.”

* **8:24:** Godeeyo to Guliki odoo dia toso hogugu mapoo Yesuye takolone, yo aso, dee taka egee yo Keliso, Godeeye hesia dolone ka taka. * **8:28:** Yesuye taka hageeyo bei ee, yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso pouduloso tulugilei ee taka.

³⁰ Esiga Yesuye goo hagee takeme, odoo susuga yimapoo tei tooso.

Tei goo oso odoo tokenee ma kuloduga peegoo gilimado dili

³¹ Esemé Yesuye Yu odoo yimapoo tei telaga odoo mapoo egeesee takaso, “Niyo ayo eligi goo hamapoo medee kibiya kookoodoloso dodomo silesiboga, niba tei mo hamamee dili odoo dalaiso. ³² Esiga niba tei goo ee gooleedalaiso. Osoloso tei goo oso niba nei mauwe tou teli goo maga peegoo gilimado dileiso.”

³³ Esemé diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eibalahameeyo amawe dio ibaso. Esiga iba odoo heeso wiligi doloso badoboome, hegi goo ma kulodu nei mauwe o tou tolone ka debele. Bei kasi maga nayo imapoo takolone, ‘hegi goo ma kuloduga puo pagalaiso,’ dee ka takala?”

³⁴ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Edebeeyo goo tokenee tolone badoga, yo goo tokeneeso wiligi doloso ka badoso. ³⁵ Esiga nei mauwe tou teli odoo ee o wiligi odoo eyo soosoo sabolo kookaiyo osee koo badeli. Esino owoloye o soosoo sabolo kookaiyo osee badeliso. ³⁶ Esiga Owolo ayo niba tokenee goo ma kuloduga puo poogooga, niba tokenee goo ma kuloduga tei olo puo pagalaiso. ³⁷ A gooleedooso, niba Eibalahameeyo amawe dio. Esino niyo a wooloomalame ka goomogoso. Bei, ayo eligi goo ee nima kulodu malai, niba koo goomogoso. ³⁸ Mo Maye goo amapoo eligi ee ayo nimapoo ka takomo siloso. Esino niba nosee nibada amaye takeme du goo ee tomo silesiboso.”

³⁹ Esemé diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Ibada ama ee Eibalaham,” diso.

Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba tei Eibalahameeyo owolo dio diepi, niyo goo Eibalahameeye moodoo egeesee moodoolone debeli. ⁴⁰ Esino tei goo Godeeye amapoo tenee ee ayo takomo sileeme, niyo a wooloomalame seeso. Esino Eibalaham goo egeesi moodele. ⁴¹ Esiga goo nibada amaye moodoo hedebe onosee niyo ka moodoomo siloso.”

Eseme diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba giba holonee. Esino ibada Amadee ee hedebe Godeeso,” dee takaso.

⁴² Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godee tei nibada Ama diepi, a niyo diya goolee sabolo debeliyo. Bei, a Godee maga sibilesa hamapoo ka badoso. Yayo a diye diso. Esiga a mawo goolee sibilesa hamapoo koo badoso. ⁴³ Niba kasi maga goo ayo taka ee duloso gooleedelega ka dabala? Niba goo ayo eligi ee dulei gowoolone ka seeso. ⁴⁴ Esiga nibada ama ee Saiten. Esiga niyo o goo ogoloso yayo goomoga goo ee talame diya goomegeliso. Bei, bei mooloogoo biame maga epedee hamapoo sibulone yo odoos wooloomali doloso badebeiso. Osoloso yo gamenee takeli odoos. Bei, yima kulodu tei goo takeli me. Osoloso yayo gamenee takooga, yayo wulo o goo ee takeli. Bei, yo gamenee takeli odoos. Osoloso gamenee takeli eyo bei yoso. ⁴⁵ Esino ayo nimapoo tei goo takeliso. Goo egeesi maga niyo mo to mapoo tei koo teli. ⁴⁶ Esiga goo tokenee ayo moodoo ee niyo egeisomo? Haye, me. Ayo tei goo takomo silino, niyo kaseega mo to mapoo tei tele ka pagala? ⁴⁷ Godeeyo odoos oso o to duloso omapoo mesimo silesibiliso. Esino niba Godeeyo odoonee. Esiga goo egeesi maga niba o to duloso omapoo mesilega ka poogooso.”

Yesuye Eibalaham dagadi

⁴⁸ Eseme Yu odooso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Iyo namapoo takolone no Samaliya odoos

bo holo pala, dee takemeni ee tei taka.”

⁴⁹ Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Mo kulodu bo holo koo badoso. Esino ayo mo Mayo hu dokodoo poudiliso. Esino niyo abolo takolone mo hu dokodoo poudilega pegeliso. ⁵⁰ Esiga edebeeyo mo hu dokodoo poudalame ayo goo hagee koo tomo siloso. Esino odoos heeso diya goomogoso, edebeeyo mo hu dokodoo poudalame. Yo goo midili odoos. ⁵¹ Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Odoos agayo mo to mapoo mesimo siloga, yo talaime.”

⁵² Eseme Yu odooso Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba epedee olo gooleedo, no tei nee kulodu bo holo bado. Bei, nayo daga egeesee takaso, ‘odoo agayo nee to mapoo mesimo siloga, yo talaime,’ diso. Esino ibada amawe Eibalaham dio osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo silesibili odoos diba olo wediaso. ⁵³ Esiga ibada amawe Eibalaham ee nayo dagadi doloso ka takala? Bei, ibada amawe Eibalaham olo taso, osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo silesibili odoos onosee olo wediaso. Egeesi ma kulodu nayo goolee no odoos ogu gweliyo?” dee takaso.

⁵⁴ Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo goo tomo sili hagee mo hu dokodoo poudalame ka tomo sili diepi, goo hagee bei mauwe meliyo. Esino mo Maye mo hu dokodoo ka poudomoloso. Yo niyo takolone nibada Godee deliso. ⁵⁵ Esino niba yo gooleedele. Esino ayo yo ka gooleedoo. Esino ayo takolone, ‘a o goo gooleedele,’ dee takeli diepi, a gamenee takeli odoos niba egeesi masi badeliyo. Esino a o goo gooleedoo, osoloso a to yayo taka mapoo mesimo siliso. ⁵⁶ Esiga nibada amawe Eibalaham goomogoso, ayo mipoo hamapoo simi ee agalame. Osoloso a olo sibume, yayo ogoloso diya goomogoso.”

⁵⁷ Eseme Yu odooso nei yimapoo egeesee takaso, “No dugo 50 tugodele. Esino nayo takolone,

no Eibalaham olo egeiso, dee ka takala?”

⁵⁸ Esememe Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo tei goo nimapoo ka taka. Bei, Eibalaham soomagel-ega badoboome, daga a olo bade-beiso.” ⁵⁹ Yesuye egeesee taka dulosi diayo komonolone, yo tolosi enigilame sino poogoosi. Esememe Yesu mada wua molosi tei moso ma kuloduga peegoo diso.

9

Yesuye odoos howo neliga osee soomagoo ee tekepo pa

¹ Esiga Yesu yo dulone odoos hee egeiso. Odoos egee oweeye soomagolone howo neliga o egeesi soomagoona. ² Esememe Yesu o hamamee dili odoos oso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoos, odoos agamo goo tokenee oso yo howo neliga egeesee ka soomagoowo? O goo tokenee oso egeesee ka soomagoowo, o owee dio ama dio eyo goo tokenee maga howo neliga egeesee ka soomagoowo?” dee takaso.

³ Esememe Yesuye egeesee takaso, “Odoos howo neliga hagee o goo tokenee oso egeesee ka sele, osolososi ama dio owee dio eyo goo tokenee oso egeesee ka sele. Esino odoos howo neliga soomagoo goo eyo bei ee egeesi molosi. Godeeye kitulugu goo ee yimaga woola yilige bigilame, yo howo neliga egeesee ka soomagoo. ⁴ Esiga biame osee mologa, iba odoos a diye di eyo tou ee tomo. Esino gesi olo siboga, odoos heeso tou hee talai tebileime. ⁵ Esiga ayo mipoo hamapoo osee hagee bado oso mipoo hamapoo keme masi gadeebugu ka molosi.”

⁶ Yesu to hagee takolososi mi mapoo magawo pagamagolososi, deeso deeseegolososi omapoo beesee dolososi odoos howo neliga eyo howo mapoo hediso. ⁷ Osolososi odoos omapoo egeesee takaso, “No Sailowam howo ou mapoo nee howo hapalame di,” diso. Esiga Sailowam hu eyo bei ee diye dolone takeli. Esememe odoos egee

dilesosi o howo hapoome tekepo paso. Esememe yo see wedi sibulone medee ogomo simiso.

⁸ Egeesi ma kulodu odoos koola mapoo debeli sabolo osolososi odoos abososi yo daga eli domopoo bi howolone badoboome egei oso egeesee takaso, “Odoos hagee eli palaga bi howolone badoboomeni osobe,” diso.

⁹ Esememe odoos abososi egeesee takaso, “O. Odoos hedebe ogososi.” dee takemeleeso. Esino odoos abososi egeesee takaso, “Haye, odoos ogosonee, odoos hee yo masi molodoo,” dee takemeleeso. Esememe odoos eyo egeesee takaso, “Odoos egee tei aso.” dee takemeleeso.

¹⁰ Esememe diayo yimapoo egeesee takaso, “Nee howo kaseme tekepo ka payo?” diso.

¹¹ Esememe yayo egeesee takaso, “Edebeeyo takolone Yesu deli oso mi mapoo magawo pagamagolososi, deeso deeseegolososi omapoo beesee dolososi mo howo mapoo basago hedilososi amapoo egeesee taka, a Sailowam howo ou mapoo mo howo hapalame diyena. Esememe a dilesosi mo howo keesee hapoono tekepo ka poowa,” diso.

¹² Esememe diayo yimapoo egeesee takaso, “Odoos egee kasomosi?” Esememe yayo dimapoo egeesee takaso, “A gooleede,” dee takaso.

Pelisi odoososi odoos howo neliga tekepo pa mapoo woosa

¹³⁻¹⁴ Yesuye odoos howo neliga tekepo pa hagee, Yu odoososi hasali biame mapoo tekepo ka pa. Esiga odoos abososi odoos howo neliga Yesuye tekepo pa ee Pelisi odoos mapoo ido diso. ¹⁵ Esememe Pelisi odoososi yimapoo egeesee takaso, “Nee howo kaseme tekepo ka payo?” diso. Esememe nei yayo dimapoo egeesee takaso, “Yesuye basago beesee dolososi mo howo mapoo hedime, mo howo howomoo keesee hapoono, see tekepo ka pa,” dee takaso.

¹⁶ Egeesee taka dulososi Pelisi odoos abososi egeesee takaso, “Yesu hagee

Godee maga sibile. Bei, yo Godee maga simi diepi, ibada hasali biame mapoo tou tolone tei magoo ee gababile pegeliyo,” diso.

Esino odoo aboso egeesee takaso, “Kasee maga goo tokenee teli odoo oso goo toowa opusomo di hageesee ka moodoomo silosomo?” dee takemeleeso. Goo egeesi maga Pelisi odooso Yesuwo goo maga dieso dima kulodu domo pi meleeso.

¹⁷ Osoloso Pelisi odooso odoo howo neliga tekepo pa mapoo see tobu egeesee woosaso, “Odoos nee howo tekepo pa ee odoo ugu gooleesomo?” diso. Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, “Ayo goolee, yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo gooleeso,” dee takaso.

¹⁸ Esino odoo hagee daga tei howo noluguloso badebei goo omapoo Yu odoo dia wiligi odoo diba tei dele. Esiga tei goo beleso gooleedalame, diayo owee dio ama dio idooso. ¹⁹ Osoloso diba olo sibileso tebisamolome, wiligi odooso dimapoo egeesee takaso, “Niyo takolone, nowolo howo neliga osee soomagoogo, dee takemeni ee hagosomo? Esiga kasi maga epedee o howo olo tekepo poloso ka badosomo?” dee takaso.

²⁰ Esemee owee dio ama dio oso nei egeesee takaso, “O. Hagee tei ibada owolo howo neliga osee soomagoo oso, goo ee iba gooleedooso. ²¹ Esino o howo kasee tekepo payo? Iba gooleedele. Osoloso odoo yo tekepo pa onosee, iba gooleedele. Esiga niso ibada owolo mapoo woosalo ege. Bei, yo olo kauwudooga, yayo o goo ee nimapoo takalai teiba,” dee takaso. ²² Diayo dia wiligi odoo tebisa ogoloso obulone wulo dimapoo to hageesee ka taka. Bei, Yu odoo dia wiligi odoo oso goomoga goo hageesee olo magooso, “Edebeeyo takolone Yesu ee Keliso dee takooga, yo Yu odoo dia howo gisili moso ma kuloduga hu taloso peegoo magoo damalaiso,” dee takaso.

²³ Goo egeesi maga owee dio ama dio oso takolone, “Yo olo kauwudooga,

yayo o goo ee nimapoo takalai teiba,” dee ka taka.

²⁴ Esiga Yu odoo dia wiligi odoo oso see tobu odoo howo neliga tekepo pa ee idoloso yimapoo egeesee takaso, “Godeeyo howo woola nayo imapoo tei goo takee. Bei, odoo no tekepo pa egee goo tokenee teli odoo, iba gooleedoo.”

²⁵ Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, “A gooleedele, yo goo tokenee teli odoo bele, o, goo tekepo teli odoowo. Egeesi ma kulodu goo hagee a gooleedoo, a daga howo neliga badebeiso. Esino epedee hamapoo mo howo olo tekepo poloso see ka ogomo siloso.”

²⁶ Esemee diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Odoos hagos namapoo kasee moodoome, nee howo see tekepo ka payo?” dee takaso.

²⁷ Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo goo susuga olo takaso. Esino niyo mo to medee dule. Esiga niyo bei kasalame goo egee see dulame ka sala? Esiga niba nose yayo di hamamee dilei goomogolone ka sala?” dee takaso.

²⁸ Esemee diayo yo manolone yimapoo egeesee takaso, “No o hamamee dili odoo. Esino iba Moseseyo hamamee dili odoo. ²⁹ Bei, Godeeye Moses mapoo to taka ee, iba gooleedooso. Esino odoo no tekepo pa ee, iba gooleedele.”

³⁰ Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, “Goo hagee kaseeyo? Yayo mo howo tekepo paso. Esino niba o goo gooleedelega ka dosomo? ³¹ Bei, iba gooleedoo, Godee yo goo tokenee teli odoo eyo to koo duli. Esino yayo o to mapoo mesiloso yayo goomoga goo tomo silesibili odoo eyo to ee duli. ³² Esiga mipoo hagee bei mooloogoo maga simino epedee hamapoo, odoo heeso odoo howo neliga soomagoo ee tekepo paso dee taka goo ee iba dule. ³³ Esino Yesuye mo howo tekepo ka pa. Esiga yo Godee maga sibile diepi, yayo goo hee moodolai tebile pegeliyo.”

³⁴ Esemé diayo gowoolone nei yimapoo egeesee takaso, “No gie daga soomagoo biame maga simino epedee hamapoo, no goo tokenee teli odoos doloso badebeiso. Esiga nayo kasalame imapoo goo eligilame ka sala?” dee takaso. Esemé diayo yo toloso howo gisili moso ma kuloduga peegoo ido diso.

Diowo howo seme

³⁵ Esino Yu odoos dia wiligi odoos tebisa oso odoos howo neliga tekepo pa ee howo gisili moso maga peegoo ido di goo ee Yesu yo duso. Esiga yayo odoos egee ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No Odoos Holo mapoo tei tosomo?” dee takaso.

³⁶ Esemé odoos ogoso nei egeesee takaso, “Odoos Holo ee odoos ogumo? Amapoo takee, eseega ayo yimapoo tei ka talaiya,” dee takaso.

³⁷ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No yo olo egeiso. Esiga yayo epedee nobolo to egee komoloso,” diso.

³⁸ Esemé odoos ogoso nei egeesee takaso, “Lodee, a namapoo tei toso.” Osoloso yo gasuwoloso badolone Yesuwo hu dokodoo poudooso.

³⁹ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Ayo mipoo hamapoo goo midilame simiso. Goo ee odoos howo neliga oso see medee agalame, osoloso odoos howo tekepo ee see howo neligalame,” dee takaso.

⁴⁰ Esemé Pelisi odoos abo koola omapoo tebisamelee oso Yesuye to egeesee taka ee duloso yimapoo egeesee takaso, “Nayo goolee, iba howo neliga goolone, egeesee ka takala?” dee takaso.

⁴¹ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba howo neliga odoos diepi, niba goo tokenee teli odoos dele pegeliyo. Esino niyo takolone, niba howo neliga odoonee dee egee takoo oso niba goo tokenee teli odoos doloso osee ka doso.”

10

Sipi be bali odoos eyo goo maga wudu taka

¹ Yesuye see egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Edebeeyo sipi be beelee ma kulodu osulu maga gadilega, see eli hee maga sibilesos kulodu gaduga, yo heli teli odooso. ² Esino osulu maga gadili odoos ee tei sipi be bali odoos oso. ³ Esiga osulu gibadeli odoos oso osulu yadeliso, sipi be bali odoos oso kulodu gadilame. Osoloso sipi besos dia bali odoos eyo to duliso. Osoloso dia bali odooso dia hu hesigaloso, beelee ma kuloduga peegoo gilimado diliso. ⁴ Osoloso yayo o sipi be susuga peegoo gilimado dileso, daga yayo malalo duga, diba yima hamamee diliso. Bei, diba o to gooleedooga. ⁵ Esino diba odoos heesos di hamamee koo dili. Esino ee ma kulodu odoos heesos diba sibilame haga, diayo yimaga kukulo dileiso. Bei, diba odoos egeeyo to gooleedel-ega.”

⁶ Yesuye wudu takolone odoos mapoo hageesee eligiso. Esino wudu taka goo eyo bei ee diba medee kibiya gooleedele.

Yesu yo osulu

⁷ Osoloso Yesuye dimapoo see egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Sipi be beelee eyo osulu ee aso*.”

⁸ Esino a sibilega badoboome, odoos susuga daga malalo sibadee egee bia ee heli teli odooso. Esiga sipi besos dibada to duloso mesile. ⁹ Osulu aso. Edebeeyo amaga gaduga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilesos, kookaiyo badobosos gie badeli talaisos. Osoloso yo siloga, Yesuye medee bamalaisos. ¹⁰ Esiga heli teli odoos ee wulo heli talame, osoloso odoos wooloomalame, osoloso tokenee palame ka sibili. Esino ayo simi hagee, niyo gie badeli toloso, goo tekepo susuga ee tolone dabalame ka simi.”

Yesu sipi be medee bali odoos

* **10:7:** Edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadili ee Yesu maga ka gadili.

11 “Esiga sipi be medee bali odoo ee aso. Egeesi ma kulodu sipi be medee bali odoo oso o sipi be ee gooloogalame o gie badeli teli mapoo mageliso. 12 Esino nei talame tou teli odoo oso sipi be medee bel-ega pegeliso. Bei, yo sipi be bali odoonee, osoloso sipi be hagee tei onee. Esiga dobu so simi ogoloso sipi be omapoo poogoloso yo pulo diliso. Eseega dobu soso sibilesi sipi be abo wooloomaga, abo kukulo diliso. 13 Bei, nei talame tou teli odoo oso sipi be medee goolega, wulo pulo diliso.

14-15 Esiga sipi be medee bali odoo ee aso. Egeesi ma kulodu mo Maye mo goo ee gooleedoloso ka badoso. Osoloso ayo mo Mayo goo onosee gooleedoloso ka badoso. Goo egeesi masi mo sipi beso a gooleedoloso ka doso, osoloso ayo diba gooleedoloso ka badoso. Esiga mo sipi be ee gooloogalame ayo mo gie badeli teli mapoo magalaiso. 16 Osoloso mo sipi be abo* dono, diba mooloo-goodoo hagee ma kulodu mauwe. Esiga a goomogoso, diba nosee gili-mado sibilame. Osoloso diayo mo to duleiso. Osoloso diba soosoo hedebe doloso dogo, bali odoo hedebeso hamalaiso.

17 Esiga mo Maye a diya gweliso. Bei, ayo mo gie badeli ee teli mapoo magalaiso, osoloso see ka talame. 18 Esiga odoo heeso mo gie badeli ee amaga peedee dalaime. Esino mawo goomoga goo ee dodolone, ayo mo gie badeli ee wulo wulayo tenelaiso. Esiga ee ma kulodu, ayo mo gie badeli ee odoo halo teli mapoo magal-ai amapoo kitulugu moloso, osoloso see peedee dalai amapoo kitulugu moloso. Bei, goo hagee mo Maye ayo moodoolame amapoo kitulugu sabolo olo takaso.”

19 Esemu Yu odooso Yesuwo to dulo dieso dima kulodu toso agadig-ilone abo piso. 20 Egeeseelone odoo aboso egeesee takaso, “Yo bo holo peleso badolone ka halaboomo silo. Esiga o to na dui,” dee takaga meleeso.

21 Esino odoo aboso egeesee takaso, “Odo bo holo pala oso goo tekepo hageesi kasee takomo sileiyo? Osoloso bo holoso odoo howo neliga tekepo palai teibayo?” dee takaga meleeso.

Yu odooso Yesu mapoo tei tele poo-goo

22 Esiga wau biame mapoo Yelusalem mi mapoo Yu odooso dia tei moso osulu ya ee gooleebugulone wo neso*. 23 Osoloso wo ne biame omapoo Yesuye tei moso tegei beele ee ma kulodu Solomonowo hau mapoo sileeso. 24 Esemu Yu odooso yo ogoloso sibilesi tobolo sidiboloso yimapoo egeesee takaso, “Iba biame susuga nee goo mapoo diya goolone ka doso. Esiga nayo imapoo woola takee, no tei Kelisowo?” dee takaso.

25 Esemu Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo olo takaso. Esino niyo mo to mapoo tei tele. Esiga goo toowa opusomo di ayo mo Mayo hu maga moodeli oso nimapoo mo goo ee eligiso. 26 Esino niyo tei koo toso. Bei, niba mo sipi benee. 27 Mo sipi beso mo to duliso. Osoloso a diba gooleedoo. Osoloso diayo ama hamamee dedeliso. 28 Osoloso ayo dimapoo kookaiyo badoboso gie badeli teneliso. Osoloso diba Godee maga pileime. Osoloso diba mo dee maga odoo heeso peedee dalaime. 29 Mo Maye mo sipi be hagee amapoo olo teneeso. Osoloso yayo kitulugu oso odoo susuga oso kitulugu ee dagadi. Esiga odoo heeso mo Mayo dee maga peedee dalai tebile. 30 A mo Ma sabolo hedebe.”

* **10:16:** sipi be abo - odoo hagee Yu odoonee ee takooso. Osoloso mooloo-goodoo hagee Yu odoo ee takooso. * **10:22:** Daga hoogoo Siliya biaso Yu odoo sabolo ha temeleso Yelusalem peedee buguso. Osoloso diayo tei moso mapoo be wooloso, siloso dia godee mapoo teneeso. Esiga tei moso ee Godeeyo howo woola tokenee paso. Osoloso see hamamee Yu odooso Siliya bia habuguloso Yelusalem see dieso peedee dooso. Osoloso see tobu tei moso ee Godeeyo dalame peegoo magoloso see osulu yaso.

³¹ Esemé Yu odooso Yesu enigilame yo see tobu misigaso. ³² Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Mo Maye amapoo kitulugu teneme, ayo nibada howo woola goo tekepo moodoomo sileeso. Esino goo tekepo susuga ayo moodoo ee ma kulodu goo hee kaso tokenee daga, niyo a wooloomalame ka sala?” dee takaso.

³³ Esemé see Yu odoó dia wiligi odoó tebisa oso egeesee takaso, “Nayo goo tekepo moodoo maga iyo no wooloomalame koo seeso. Esino nayo Godeeyo goo maga to tokenee taka ee duloso no wooloomalame ka seeso. Bei, no wulo odoó wuluge, esino see nayo takolone, no Godee, dee takeliso.”

³⁴ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nibada tei magoo ee ma kulodu Godeeye egeesee takooso, ‘Niba godee,’ deliso. ³⁵ Egeesi ma kulodu iba gooleedoo, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso tei goo takooso. Esiga Godeeye o to mapoo tei teli odoó mapoo takolone, diba godee, deliso. ³⁶ Esiga ayo takolone, a Godeeyo Owolo doloso ka takano, bei kasi maga niyo takolone, ayo Godeeyo goo maga to tokenee takoo, dee ka takala? Bei, mo Maye a hesialoso mipoo hamapoo sibeye diso.

³⁷ Esiga ayo mo Maye goomoga goo ee moodelega badoga, niyo to ayo taka mapoo tei tele ka peegee.

³⁸ Esino niyo to ayo taka mapoo tei tele poogolone, wulo goo ayo hagee tomo silo ee ogoloso to ayo taka mapoo tei ka te. Bei, niyo egeesee seega, mo Ma asalo hedebe doloso hagee do goo ee niba gooleedalaiso.”

³⁹ Esemé odoó susuga oso to hagee duloso Yesu see talame seme, Yesu dimaga peegoo diso.

⁴⁰ Osoloso Yesu see Yoden howo dalo sooweleso, Yoneeye daga odoó howo olugumelee mi omapoo badebeiso. ⁴¹ Esemé odoó susuga oso yimapoo sibilesó egeesee takaso,

“Yoneeye goo toowa opusomo di moodoomo sile. Esino yayo Yesuwo goo maga taka goo susuga ee tei goodoo,” dee takaga meleeso.

⁴² Esemé odoó susuga omapoo debeli oso Yesu mapoo tei tooso.

11

Lasalesee ye ta

¹ Betani mi mapoo badeli odoó hee paiye badebeiso, o hu Lasales. Osoloso omoo Meli dio Mata dio onosee Betani mi omapoo debeli.

² Meli hagoso hamamee Lodeeyo homo mapoo mopoodoosoo sooloso o wuduso talaiso. ³ Esiga Meli dio Mata dio odoó hee mapoo dia to takaso, yayo dilesó Yesu mapoo takalame. Esemé yayo dilesó Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, odoó no gooma ee paiyega badoso,” dee takaso.

⁴ Esino Yesu to hagee duloso egeesee takaso, “Paiye ogoso yo talaime. Esiga goo hagoso peledabalaiso, edebeeyo goo hagee ogoloso Godeeye kitulugu sabolo osoloso Owolo ayo kitulugu ee gooleedalame,” dee takaso. ⁵ Esiga ee ma kulodu Yesuye Mata dio, omolo Meli dio, osoloso Lasales diya gweliso. ⁶ Esino yo Lasalesee ye paiye goo ee duloso saga dilega, biame bakadio omapoo badebeiso.

⁷ Biame bakadio poogoloso Yesuye o hamamee dili odoó mapoo egeesee takaso, “Iba see Yudiya mi mapoo wedi dimo,” dee takaso.

⁸ Esemé o hamamee dili odoó oso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoó, no omapoo badoboome, Yu odooso no yoso wooloomalame sino poogooso. Esiga no see kasalame mi omapoo wedi dilame ka sala?” dee takaso.

⁹ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Biame hedebe ma kulodu osoko howo 12 moloso. Esiga edebeeyo biame siloga, yo takodee bigileime.

* **11:9:** To hageeyo bei ee egeesi moloso. Yesu yo gadeebugu. Yayo o hamamee dili odoó dibolo hodobo egee bado goo maga, diayo goo kodilei bei mauwe. Bei, Godeeye goomoga goo ee talame yayo biame teiba dimapoo teneeso.

Bei, yo gadeebugu ma kulodu siloga*. ¹⁰ Esino edebeeyo gesi siloga, yo takodee bigileiso. Bei, yimapoo gadeebugu mega.”

¹¹ Yesuye to hagee takoloso see egeesee takaso, “Ibada odoo Lasales yo tiamoloso. Esiga ayo yo tidibigileiso,” dee takaso.

¹² Esemé o hamamee dili odoo oso egeesee takaso, “Lodee, yo wulo tiaga, see weidileiso,” dee takaso.

¹³ Esino Yesuye taka goo ee ma kulodu Lasales yo tei olo ta neme ka taka. Esino Yesu o hamamee dili odoo oso goolee Lasales wulo tiamolo gooleeso.

¹⁴ Esemé Yesuye dimapoo woola egeesee takaso, “Lasales olo ta moloso. ¹⁵ Esiga a goomogoso, ayo niba halo yo agalame dile. Esino ayo yimapoo goo moodoo ee niso ogoloso amapoo tei talaiso. Esiga yimapoo dimo.”

¹⁶ Esemé Tomas, o hu hee Didi-mas deli, oso Yesu o hamamee dili odoo abo mapoo egeesee takaso, “Iba nose Yudiya mi mapoo dimo, Yesu bolo hodobo talame,” dee takaso.

Odoo wedia hogogaduloso see gie badeli teneli ee Yesu yoso

¹⁷ Yesuye sibilesa Betani mi mapoo peledoboloso egeino, Lasales bi ma kulodu tamelee biame bakadio bakadio di poogoloso molome egeiso. ¹⁸ Betani mi hagee Yelusalem mi maga haga hoogoonee, wulo kilomita bakadio hedebe di egeesi. ¹⁹ Osoloso Meli dio Mata dio omolo Lasalesee ye ta maga goohele sabolo doboome, Yu odoo aboso dibolo hodobo dabalame, Yelusalem maga sibadeeso.

²⁰ Esemé Mataye Yesuye simi goo ee duloso, yo eli domopoo tugodalame diso. Esino Meli yo mosopoo badebeiso. ²¹ Esemé Mataye Yesu tugodoloso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, no hamapoo badebei diepi, molo telega pegeliyo.

²² Esino a gooleedoo, goo hagee ma kulodu, nayo ogo goo ee Godee

mapoo woosaga, Godeeye goo egee namapoo tenelaiso,” dee takaso.

²³ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nomolo see hogabileiso,” diso.

²⁴ Esemé Mataye nei yimapoo egeesee takaso, “A gooleedoo, yo biame hamameedee mapoo odoo wedia oso hogogabuoga, yinosee omapoo hogadileiso,” dee takaso.

²⁵ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Odoo wedia maga hogogaduloso see gie badeli teneli ee aso. Esiga edebeeyo amapoo tei toloso badoboso toga, yo kookaiyo gie badalaiso. ²⁶ Osoloso edebeeyo amapoo tei toga, o dio talaime, esino yo kookaiyo gie badalaiso. Esiga Mata no goo hamapoo tei tosomo?”

²⁷ Esemé Mataye nei yimapoo egeesee takaso, “O, Lodee, a goo hamapoo tei toso. Bei, no Keliso, Godeeyo Owolo, mipoo hamapoo sibileigo dee takemelee ee noso,” dee takaso.

²⁸ Mataye to hagee taka koodobuloso see wedi dilesa omolo Meli mapoo mada egeesee takaso, “Eligili odoo olo sibilesa bado. Esiga yayo no agalai goomogona,” dee takaso. ²⁹ Meli to hagee duloso toboloso Yesu agalame saga diso.

³⁰ Yesu mosopoo peledebelega, Mataye dilesa yo tugodoo mi omapoo osee badebeiso. ³¹ Esemé Yu odooso Meli pidilone diba yibolo hodobo mosopoo debeiso. Esino yayo saga toboloso di ogoloso yima hamamee diso. Diayo goolee Meli bi mapoo dilesa pisilei gooleeso.

³² Esino Meliye Yesuye badebei mapoo dilesa o homo beiyopoo gauwuloso badolone egeesee takaso, “Lodee, no hamapoo badebei diepi, molo telega pegeliyo,” dee takaso.

³³ Yesuye Meli dio osoloso Yu odoo abo Melibolo sibadee oso hodobo pupusiga molome ogoloso su hegi sabolo badolone diya gooheleso.

³⁴ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo yo kapoo magooba?” diso. Esemé diayo nei egeesee

takaso, “Lodee, no agalame ibolo hodobo sibe,” dee takaso.

³⁵ Esemé Yesu yinosee piaso.

³⁶ Esemé Yu odooso goo egee ogoloso egeese takaso, “Yesuye Lasales diya gweli goo ee niso ege,” diso.

³⁷ Esino odo aboso egeese takaso, “Odo hagoso odo howo neliga ee tekepo paso. Esiga bei kasi maga yayo Lasales telega pagalame pidile ka poogoowo?” dee takaso.

Yesuye Lasales ta maga see hogadi

³⁸ Yesu su hegi osee molone, Lasales magoo wulu ou miyopoo simiso. Osoloso wulu ou ee yo toowaso kisiso.

³⁹ Osoloso Yesuye egeese takaso, “Yo egee peegoo bidibigi,” diso.

Esemé Lasalesee yo omoo Mataye egeese takaso, “Lodee, o kou ee wulu ma kulodu melee biame bakadio bakadio di egeesi poogooga, olo hune koko,” dee takaso.

⁴⁰ Esemé Yesuye nei yimapoo egeese takaso, “Ayo namapoo daga takolone egeese takaso, nayo tei toga, no Godeeye kitulugu ee agalaiso,” diso.

⁴¹ Esemé odo aboso yo toowa wulu ou kisi ee peegoo bidibuguso. Esemé Yesuye dokodoo bolone egeese takaso, “Ma, ayo namapoo goomoga to ka taka. Bei, ayo namapoo taka goo ee nayo duga. ⁴² Osoloso a gooleedoo, nayo biame susuga ayo namapoo taka goo ee nayo duliso. Esino odo hamapoo egee tebisamoloso nayo a diye di goo mapoo tei talame, goo hagee ayo ka taka.”

⁴³ Yesuye egeese takoloso to neligidi egeese takaso, “Lasales, no wulu ma kuloduga peegoo gasibe,” dee takaso. ⁴⁴ Esemé Lasales o dee sabolo, osoloso o homo bodo sabolo, osoloso o mudu ee dugo semeso tiegisa sabolo wulu ma kuloduga peegoo gasibileso tobudume egeiso. Esemé Yesuye dimapoo egeese takaso, “Dugo egee puobigi, osoloso yo diye dee,” dee takaso.

*Yesu wooloomalame eli esia
(Matiyu 26:1-5, Maka 14:1-2, Luka 22:1-2)*

⁴⁵ Esiga Yu odo susuga Meli agalame sibadee oso goo Yesuye moodoo ee ogoloso yimapoo tei tooso. ⁴⁶ Esino odo aboso dileso goo Yesuye moodoo ee Pelisi odo mapoo takaso. ⁴⁷ Esiga tei moso wiligi odo tebisa sabolo osoloso Pelisi odo oso Yu odo dia wiligi odo mooloogoodoo Sanhedelin deli ee gilimadoloso dimapoo egeese takaso, “Iyo kasee selaisomo? Bei, odo hagoso goo toowa mudu opusomo di bei moodoogamo siliso. ⁴⁸ Iyo wulo бага, odo susuga oso yimapoo tei talaiso. Osoloso Loum gamalee odo oso ibada tei moso ee guobuguloso ibada odo tokenee palaiso,” dee takaso.

⁴⁹ Esemé dima kulodu odo hee badebeiso, o hu Kayapas. Dugo omapoo yayo tei moso wiligi odo toboloso badolone, odo mooloogoodoo mapoo egeese takaso, “Niba goo goolee mauwe odo. ⁵⁰ Esiga niba koo gooleedolo? Odo hedebe odo susuga ee halo talai tekepo. Egeeseega, Yu odo susuga iba tokenee palaime,” diso.

⁵¹ Esiga Kayapaseeye taka goo hagee, wulo eyo goolee takele. Esino yayo dugo omapoo tei moso wiligi odo toboloso badoboome, Yesuye Yu odo halo talai goo ee Godeeye yimapoo eligime, yayo egeese ka taka. ⁵² Esino hedebe Yu odo halo talaime. Esino Godeeye odo mi opusomo opusomo di mapoo egee do ee see hedebe dalame ka talai. ⁵³ Esiga biame omaga bei mooloogoloso dulone Yu odo dia wiligi odo tebisa oso Yesu wooloomalame eli esiameleeso.

⁵⁴ Goo egeesi maga Yesu see Yu odo dia howo woola koo sili. Esino yayo o hamamee dili odo sabolo mi egee poogoloso, see miwe poogoo mi koola mapoo mi hee, Epelaim deli, mapoo dileso debeiso.

⁵⁵ Osoloso Godeeye Gababia wo nalai biame olo koola tooboome, Yu

odoo dia mi pepuso maga Yelusalem mapoo palaso, Godeeyo howo woola diba medee mopoodoo doloso tekepo dabalame*. ⁵⁶ Osoloso diayo Yelusalem mapoo dobolone Yesu esiamo silesibiso. Egeeseelone tei moso ma kulodu mooloogodoloso dieso nei woosa nei woosa demeleeso, “Niyo kasee gooleedo? Yesu wo ne hamapoo sibileisomo?” dee takaga meleeso.

⁵⁷ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoo oso to kitulugu sabolo odoo susuga mapoo egeese takaso, “Odoo heeso Yesuye badebei egei daga, imapoo takee, egeeseega iyo dileso yo ka talaiya,” dee takaso.

12

Meliye Yesuwo homo mapoo mopoodoo soo soo

(Matiyu 26:6-13, Maka 14:3-9)

¹ Gababia wo nalai ee biame 6 malalo hoogoo molome, Yesu yo Lasalesee yo mi Betani mapoo see wedi diso. Lasales hagee daga Yesuye ta maga hogadi ee yoso.

² Osoloso habe mi omapoo diayo Yesuwo nei toowa mopoodoo dooso. Osoloso Mataye nei piso. Osoloso Lasales yinosee ee ma kulodu dibolo hodobo dobolone Yesubolo nei nameleeso. ³ Esemé Meliye mopoodoo soo tekepo nad deli i salama soo lita botoloo gegelee egeesi toloso Yesuwo homo mapoo sooso. Osoloso o homo o wuduso taso. Esemé mopoodoo soo oso sisigage oso moso kulodu tiadooso. Mopoodoo soo tekepo hagee molee toowaso teli.

⁴ Esino domo omapoo Yesu o hamamee dili odoo hee badebeiso, o hu ee Yudas-Iskaliyot. Odoo hagoso hamamee Yesu ha teli odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso yayo egeese takaso, ⁵ “Mopoodoo soo tekepo hagee molee ko* 300 oso teli. Esino

bei kasi maga mopoodoo soo tekepo hagee, iyo odoo mapoo teneloso nei molee toloso bi mauwe odoo mapoo tenele ka poogoowo?” dee takaso.

⁶ Esino Yudaseeye to hageese takaga egee, yo bi mauwe odoo ee sooloo dolone to hagee ka takele. Esino yo heli teli odooga to hageese ka taka. Bei, yayo Yesu o hamamee dili odoo dia molee ee gibadolone abo mada heli temeleeso.

⁷ Esemé Yesuye egeese takaso, “Meliye goo egee moodoo ogoloso yimapoo goo hee na moodee. Bei, yayo goo egeesi moodoo egee a toga mi doosalai ee gooleebugulone ka moodoo. ⁸ Osoloso bi mauwe odoo oso biame susuga nibolo dabalaiso. Esino a biame susuga nibolo badalaime,” dee takaso.

Wiligi odoo oso Lasales wooloomalame to mou

⁹ Esiga biame domo omapoo Yu odoo mooloogoodoo toowa oso Yesuye Betani mi mapoo sibileso badebei goo ee duloso Yesu agalame dulone, Lasales yinosee agalame diyadeeso. Bei, Yesuye yo ta maga see hogadiso. ¹⁰ Goo egeesi maga tei moso wiligi odoo tebisa oso Lasales onosee wooloomalame to mouso. ¹¹ Bei, Lasales see hogadi eyo goo maga Yu odoo aboso dia wiligi odoo ee poogoloso see Yesu mapoo tei tooso.

Yesuye Yelusalem mi mapoo gadi
(Matiyu 21:1-11, Maka 11:1-11, Luka 19:28-40)

¹² Osoloso biame hee mapoo odoo mooloogoodoo toowa Yelusalem mapoo Gababia wo ne mapoo di odoo oso Yesu sibosogo di goo ee duso. ¹³ Osoloso diayo weiyo kookoloso Yesu tugodalame dulone to neligidi egeese takomo diyadeeso, “Iba Godeeyo hu dokodoo poudoomo.

* **11:55:** Biame omapoo Yu odoo diba Godeeyo howo woola subugo mauwe dabalame, dia adaga dia goo ee dodolone, dia su medee hapoloso gala wooloso, siloso Godee mapoo teneliso. * **12:5:** molee ko hagee denali deli ee, biame hedebe mapoo tou too eyo nei hedebe hageese teliso.

Odoo Godeeyo hu maga kitu-
lugu sabolo egee sibo, yo wiligi
odoo Godeeye pidiye dee.

Osoloso Isalael odoo dia wiligi odoo,
yo Godeeye pidiye dee,” dee
takomo diyadeeso.

¹⁴ Biame domo omapoo Yesuye
donki be gie kauwa ogoloso o wagi
ma dokodoo biaso. Goo peled-
aba hagee Godeeyo to booka mapoo
hogugu sabolo tebilame ka seeso.
Bei, Godeeyo toso egeesee takooso,

¹⁵ “Yelusalem odoo, niba haga na ebi.
Nibada wiligi odoo donki be pe
eyo wagi ma dokodoo buloso
siboso,” diso.

¹⁶ Esino biame omapoo Yesuwo
hamamee dili odoo oso goo hagee
medee kibiya gooleede. Esino Yesu
ta maga hogaduloso hamamee goo
susuga Yesu mapoo moodoo oso
Godeeyo to booka mapoo hogugu
sabolo tobume, goo ee ogoloso
gooleedooso.

¹⁷ Esiga Yesuye Lasales ta maga
hogaduloso see wulu ou ma ku-
loduga peegoo gasibilame i goo
ee egei odoo mooloogoodoo hagee
biaso odoo abo mapoo takalame
diyadeeso. ¹⁸ Esemé odoo susuga
oso goo toowa opusomo di Yesuye
moodoo ee duga, diba Yesu tu-
godalame diso. ¹⁹ Esemé Pelisi
odooso dieso dima kulodu egeesee
takaso, “Niso ege. Iba kitulugu
olo me poogoo. Bei, odoo susuga
oso yima hamamee deedeeso,” dee
takemeleeso.

Yesuye eyo talai goo ee edidi taka

²⁰ Osoloso Guliki odoo aboso
odoo Yelusalem mapoo Gababia wo
ne mapoo paladee sabolo palaso,
Godeeyo hu dokodoo poudalame.

²¹ Osoloso diba dileso Gelili mi
ma kulodu mi pepooko Betesaida
mapoo badeli odoo hee Pilipi
mapoo egeesee takaso, “Emegei, iba
Yesu agalai goomogo,” dee takaso.

²² Esemé Pilipiye Endulu takala
dileso obakadio Yesu takalame diso.

²³ Esemé Yesuye nei dimapoo
egeesee takaso, “Odoo Holo ayo
toowa doloso badalai biame ee olo
siboso. ²⁴ Esiga ayo nimapoo ka
taka. Edebeeyo ko mi mapoo segele
poogooga, ko egee see opusomo
dalaime. Esino ko hedebe onosee
osee malaiso. Esino ko mi mapoo
sogoloso opusomo doloso pologa,
bou dia gasibilesa kauwuloso ko
okopolo palaiso*.” ²⁵ Esiga edebeeyo
o gie badeli ee eyo diya goodogoga,
o gie badeli ee osugobalaiso. Esino
edebeeyo mipoo hamapoo badolone
o gie badeli goodogelega badoga,
odoo egee o gie badeli osugobalaimé.
Esino yo badoboso kookaiyo gie
badeli talaiso. ²⁶ Esiga edebeeyo mo
tou talai goomogoga, yo a deede
sibe. Eseega, yo ayo egee bado
mi omapoo yayo abolo hodobo
badalaiso. Esiga mo tou teli odoo ee
mo Maye o hu dokodoo poudileiso.

²⁷ Epedee hamapoo a su diya hegi
moodoo. Esiga ayo mo Ma mapoo
takolone, ‘Ma, dala amapoo egee
sibo nayo peegoo magee,’ dee takalai
tekepowa? Haye, tekeponee. Bei, a
dala egee talame mipoo hamapoo ka
simi. ²⁸ Esiga Ma, nayo toowa doloso
egee bado goo ee odoo mapoo eligi.”

Esemé toso Kei mi ma dokodooga
egeesee taka, “Ayo toowa doloso egee
bado goo ee odoo mapoo olo eligiso.
Osoloso ayo dimapoo see eligileiso,”
dee takaso. ²⁹ Esino odoo mooloo-
goodoo omapoo tebisamelee oso to
hagee duloso egeesee takaso, “Kei
woo,” diso. Osoloso odoo aboso
takolone, momaiyeso Yesu mapoo to
takoo, dee takaso.

³⁰ Osoloso Yesuye see egeesee
takaso, “To taka hagee a pidilame ka
takele. Esino niba pidilame ka taka.

³¹ Esiga Godeeye mi odoo dia goo
midilei biame ee hagoso. Osoloso
mipoo hageeyo wiligi odoo Saiten ee

* **12:24:** Yesuye wudu taka hagee, eyo toloso see hogadilei goo sabolo, osoloso edebeeyo yimapoo tei talai goo maga ka taka. * **12:32:** Yesuye taka hageeyo bei ee, yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso pouduloso tulugilei ee taka.

Godeeye daga dileiso. ³² Esiga ede-beeyo a toloso mi hamaga dokodoo poudoga*, ayo odoosusuga amapoo gido sibileiso.” ³³ Yesuye taka hagee, eyo talai goo ee kasee tomoba dolone ka taka.

³⁴ Esemee odoosusuga amapoo oso egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso egeesee taka duliso, Keliso yo badoboso kookaiyo badalaise, dee takeliso. Esino bei kasi maga nayo takolone, Odoosusuga amapoo Holo yo toloso mi hamaga dokodoo poudileiso, dee ka takeliyo? Osoloso Odoosusuga amapoo Holo hagee odoosusuga amapoo ogumo?” dee takemeleeso.

³⁵ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Gadeebugu oso biame deiyepo nibolo malaise. Esiga gadeebugu nimapoo mologa, niba gadeebugu ee ma kulodu silesibe, neligasosusuga amapoo niba gooloogeyaga. Egeesee ma kulodu niba neliga ma kulodu silesiboga, niba niso egee du eli ee medee ogoloso gooleedalaime. ³⁶ Esiga gadeebugu nimapoo osee egee molo mapoo tei te. Niyo egeesee seega, niba gadeebugu eyo owolo dio dalaise.” Yesu to hagee takoloso koodobulososusuga amapoo peegoo dileso dimaga mada wuaso.

Yu odoosusuga amapoo tei tele poodoo

³⁷ Yesuye goo toowa opusomo di susuga odoosusuga amapoo howo woola moodoogaso. Esino edebeeyo yimapoo tei tele. ³⁸ Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoosusuga amapoo Aisayaye taka goo sabolo tebilame, goo hagoso peledabaso. Aisayaye egeesee takaso, “Lodee, odoosusuga amapoo agayo iyo taka goo ee tei ka toba?

Osoloso Lodeeye kitulugu ee odoosusuga amapoo ogu bia dimapoo ka yilige buguba?” dee takaso.

³⁹ Esiga edebeeyo Yesu mapoo tei talai tebile. Bei, Aisayaye see egeesee takaso,

⁴⁰ “Godeeye odoosusuga amapoo susuga amapoo dia howo gooloogooso. Osoloso yayo diba goo goole pagalame moodooso,

dia howoso kibiya egelega pagalame, osoloso diayo medee kibiya gooleedelega pagalame, osoloso see Godee mapoo wedi sibileso tekepo pelega pagalame.”

⁴¹ Aisayaye Yesuye toowa doloso badeli goo ee ogoloso odoosusuga amapoo maga egeesee ka taka.

⁴² Esino odoosusuga amapoo abo sabolo osoloso Yu odoosusuga amapoo dia wiligi odoosusuga amapoo abo oso Yesu mapoo tei tooso. Esino diba Pelisi odoobolo obulone, diayo tei too goo ee woola yilige bigile. Bei, Pelisi odoosusuga amapoo dia hu howo gisili moso ma kulodu magoo ee tabigiyaga. ⁴³ Osoloso diayo Godee maga goomoga talai haga goole poogoloso, hee odoosusuga amapoo maga goomoga talai ono diya gweliso.

⁴⁴ Esemee Yesuye to neligidi egeesee takaso, “Edebeeyo amapoo tei toga, yo hedebe amapoo tei koo toso. Esino a diye di odoosusuga amapoo omapoo noseetei toso. ⁴⁵ Osoloso edebeeyo a ogoga, yo a diye di odoosusuga amapoo onosee ogoso. ⁴⁶ Esiga ayo mipoo hamapoo neliga ma kulodu keme masi poudo simiso. Egeesee ma kulodu edebeeyo amapoo tei toga, yo neliga ma kulodu osee badalaime.

⁴⁷ Esiga edebeeyo mo to duloso mesilega poogooga, ayo odoosusuga amapoo goo midileime. Bei, ayo mipoo hamapoo simi hagee, odoosusuga amapoo goo midilame ka sibile. Esino odoosusuga amapoo dia gie badeli ee pidilame ka simi. ⁴⁸ Esino edebeeyo a gowoolone mo to telega poogooga, Godeeye goo midilei biame mapoo to ayo taka oso nei dia goo ee midileiso. ⁴⁹ Bei, a mawo gooleeso to hagee ka takele. Esino mo Ma, a diye di oso to ayo takalai sabolo osoloso ayo kasee takalai goo ee, yayo amapoo takaga, ayo egeesee ka taka. ⁵⁰ Esiga Godeeye taka to hagoso odoosusuga amapoo gie badeli tosibiliso. Goo egeesee maga mo Maye amapoo taka goo ee see nimapoo ka takomoloso.”

13

Yesuye o hamamee dili odoos dia homo howo hapoo

¹ Yu odooso Gababia wo nali biame olo koola tooboome, Yesu yo mipoo hagee poogoloso see Ama mapoo palai biame ee olo koola tooboo, doloso gooleedooso. Esiga yayo mipoo hamapoo gie badolone, o hamamee dili odoos ee sooloo deliso. Esino yayo diba diya sooloo deli goo ee epedee dimapoo eligiso.

² Osoloso Yesuye o hamamee dili odoos sabolo habe nei nolone debeiso. Esino ee ma kulodu Saimon-Iskaliyoteeyo owolo Yudas mapoo Saitenso goo goolee olo teneeso, yayo Yesu ha teli odoos* mapoo tiasalame.

³ Osoloso Amaye goo susuga ee balame kitulugu Yesu mapoo tenee goo ee yo olo gooleedooso. Osoloso yo Godee maga simi, esiga yo see Godee mapoo wedi palai goo ee yo olo gooleedooso. ⁴ Osoloso nei nolone debei maga toboloso o dugo sage tamagoloso see dugo howo i tali ee toloso o bagi mapoo booso. ⁵ Osoloso katolo mapoo howo salama soloso o hamamee dili odoos hedebe hedebe di eyo homo hapoloso, dugo howo i tali o bagi mapoo boo oso howo i ka ta domo dilame bei mooloogooso.

⁶ Egeeseelone Saimon-Pitayo homo hapalame seme, yayo egeesee takaso, “Lodee, nayo mo homo hapalame ka sala?” dee takaso*.

⁷ Esem Yesuye egeesee takaso, “Goo ayo hagee moodoo eyo bei no epedee koo gooleedoso. Esino no hamamee gooleedalaiso,” diso.

⁸ Esem Pitaye egeesee takaso, “Nayo mo homo hapalaime,” diso. Esem Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo nee homo hapelega poogooga, no mo hamamee dili odoonee,” dee takaso.

⁹ Esem Saimon-Pitaye see egeesee takaso, “Lodee, nayo hedebe mo homowe ono na hapee. Esino mo

dee sabolo osoloso wiligi sabolosee hapee,” diso.

¹⁰ Esem Yesuye egeesee takaso, “Odoos howo sauwe ee o su mapoo subugo me meleeya. Esiga hedebe o homowe hapalai tekepo. Esiga niba olo subugo mauwe. Esino nima kulodu odoos hee subugo sabolo badoso.” ¹¹ Osoloso Yesu yo ha teli odoos mapoo tiasalai odoos ee, yo olo gooleedooso. Esiga yayo egeesee ka taka, “Odoos hee nima kulodu subugo sabolo badoso,” dee ka taka.

¹² Yesuye o hamamee dili odoos dia homo hapaga koodobuloso o dugo sage kaloso wedi sibiles bulone egeesee takaso, “Niba goo ayo epedee nimapoo moodoo eyo bei gooleedoosomo?” ¹³ Esiga niyo amapoo takolone, ‘eligili odoos,’ osoloso ‘Lodee,’ deliso. Niyo amapoo egeesee takeli ee tei goo. Ee aso. ¹⁴ Esiga nibada eligili odoos osoloso nibada Lodee ayo nibada homo ka hapooso. Esiga niyo nee odoowo homo nei hapoo nei hapoo dolone ka debee. ¹⁵ Goo ayo nimapoo hagee edidi ee peedee. ¹⁶ Esiga ayo nimapoo taka. Odoos tou nei mauwe teli oso o wiligi odoos dagadiles koo badoso. Osoloso to tosili odoos oso yo diye di odoos ee dagadiles koo badoso. ¹⁷ Egeesi ma kulodu niyo goo hagee gooleedoloso peedeega, Godeeye goo hagee ogoloso nimapoo goomogalaiso.

¹⁸ Esiga goo ayo hagee takoo, haga odoos susuga nimapoo koo takooso. Bei, odoos ayo hesiga ee, a olo gooleedooso. Esino Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Odoos abolo wo nolone badebei oso amapoo ha talaiso.’ To hagoso gooso peledabalai sabolo tebilame ka hogugu. ¹⁹ Esiga goo hagee peledebelega mologa, ayo nimapoo malalo ka taka. Goo hagoso tei peledobooga, niyo a tei Kelisodoo doloso tei ka talame. ²⁰ Esiga ayo nimapoo

* **13:2:** Yesu mapoo ha teli odoos ee Yu odoos dia wiligi odoos tebisa ee takooso. * **13:6:** Homo hapeli ee nei mauwe tou teli odoos dia tou. Esiga Yesuye o hamamee dili odoos dia homo hapoo ee ogoloso diya dio diso. Bei, Yesu yo dia wiligi odooga.

taka. Edebeeyo odoo ayo diye di ee idoga, yayo a idoso. Osoloso edebeeyo a idoga, mo Ma a diye di ee idoso.”

Yesu yo tiasalai odoo eyo goo taka (Matiyu 26:20-25, Maka 14:17-21, Luka 22:21-23)

²¹ Yesuye to hagee taka koodobuloso su hegi sabolo badolone, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Odoo heeso nima kuloduga a ha teli odoo mapoo tiasalaise,” dee takaso.

²² Esememe o hamamee dili odoo oso dieso dima kulodu nei ogo nei ogo dolone egeesee gooleeso, “goo hagee odoo ogu mapoo takabele,” dee gooleeso. ²³ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo dima kulodu odoo hee Yesuye diya gooma ee* yima koola ogolone badebeiso. ²⁴ Esememe Saimon-Pitaye odoo omapoo howo gisoloo, Yesuye odoo ogu taka beleso yayo yimapoo woosalame.

²⁵ Esememe yayo Yesu mapoo bouwa molone yimapoo egeesee takaso, “Lodee, odoo agayo no ha teli odoo mapoo ka tiasalaiyo?” dee takaso.

²⁶ Esememe Yesuye nei egeesee takaso, “Ayo wo i mapoo oluguloso teneega, odoo oso a ha teli odoo mapoo tiasalaise.” Osoloso Yesuye wo toloso i mapoo oluguloso Saimon-Iskaliyoteeyo owolo Yudas mapoo teneeso. ²⁷ Yudaseeye wo teme, Saitenso o kulodu palaso. Esememe Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo goo talame egee gooleemolo goo ee saga moodee,” diso. ²⁸ Egeesi ma kulodu Yesuye Yudas mapoo egeesee taka goo eyo bei ee o hamamee dili odoo diba medee kibiya gooleede. ²⁹ Esiga odoo aboso goolee, Yudaseeye Gababia wo nalame bi abo talame di, dee takoo gooleeso. Osoloso odoo aboso goolee, ee molee odoo bi mauwe mapoo tenelame di, dee takoo gooleeso. Bei, Yesu o hamamee

dili odoo dia molee ee Yudaseeye gibadeliga. ³⁰ Osoloso gesi Yudaseeye wo Yesuye tenee ee toloso peegoo gadiso.

Kokodo takeli to dia

³¹ Yudas olo peegoo dime, Yesuye egeesee takaso, “Epedee Odoo Holo ayo toowa doloso badeli goo ee woola yilige bigileiso. Osoloso Godeeye toowa doloso badeli goo ee amaga woola yilige bigileiso. ³² Esiga Godeeye toowa doloso badeli goo ee amaga woola yilige buguga, nei Godee eyo Odoo Holo ayo toowa doloso badeli goo onosee woola yilige bigileiso. Esiga goo hagee saga moodoolaise.

³³ Esiga mo odoo, ayo biame deiyepo nibolo hodobo badalaise. Osoloso a duga, niyo a esileiso. Esino niyo a agalaime. Esiga ayo Yu odoo dimapoo taka goo ee see tobu nimapoo ka taka. Niba mi ayo hagee du mapoo dilei tebile.

³⁴ Esiga kokodo takeli to dia hagee ayo nimapoo ka taka. Niyo nee odoo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka dabalame. Ayo niba goolee sabolo egee bado egeesee masi, nee odoo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee.

³⁵ Egeesi ma kulodu niyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dogo, odoo susuga oso niba tei mo hamamee dili odoo doloso gooleedalaise.”

Pitaye Yesuwo goo gagadilei goo ee Yesuye taka

(Matiyu 26:31-35, Maka 14:27-31, Luka 22:31-34)

³⁶ Esino Saimon-Pitaye egeesee takaso, “Lodee, no kapoo dilame ka sala?” diso. Esememe Yesuye nei egeesee takaso, “No epedee ayo hagee du mapoo sibilei tebile. Esino no see hamamee sibileiso,” dee takaso.

³⁷ Esememe Pitaye see egeesee takaso, “Lodee, bei kaseega ayo epedee nobolo sibilei tebile ka molosomo?”

* **13:23:** Yonee eyo nediliyo o hu dokodoo poudilei goomegele. Esiga o hu woola hesile.

Ayo no halo talame olo mopoodoo doloso ka badoso,” dee takaso.

³⁸ Esemé Yesúye nei egeesee takaso, “No tei a halo talame mopoodoo doloso ka badosomo? Esiga ayo namapoo tei goo taka. Kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadilei ee bakadio hedebe dalaiso,” dee takaso.

14

Eli hedebe Yesuso Ma Godee mapoo palai

¹ Esemé Yesúye egeesee takaso, “Niba goo haga koudulone na debee. Esino niba Godee mapoo tei tolone amapoosee tei te. ² Bei, mo Mayo moso mapoo debi bei moloso. Esiga goo hagee tei goonee diepi, ayo goo hagee nimapoo takele pegeliyo. Esiga ayo omapoo niyo dabalai debi ee moodoolame dileiso. ³ Osoloso ayo omapoo dileso debi mopoodoo doloso see sibilesi niba gilimadoloso abolo hodobo palaiso. Osoloso niba mi omapoo abolo hodobo dabalaiso. ⁴ Esiga ayo hagee du eli ee niba olo gooleedooso.”

⁵ Esemé Tomaseeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, mi nayo egee du, iba gooleedele. Nayo egee du eli ee iyo kasee gooleedalaiyo?” dee takaso.

⁶ Esemé Yesúye egeesee takaso, “Eli aso. Osoloso tei goo takeli eyo bei aso. Osoloso gie badeli eyo bei aso. Esiga odoo heeso eli hee maga Ma Godee mapoo palaime. Esino yo hedebe amaga Ma mapoo ka palai.

⁷ Niyo mo goo gooleedoo diepi, niba mo Ma nose gooleedeliyo. Esino epedee domo hamaga niyo yo olo gooleedooso. Osoloso yo olo egeiso.”

⁸ Esemé Pilipiye egeesee takaso, “Lodee, nayo Ma imapoo eligi, iba hemisileiya,” dee takaso.

⁹ Esemé Yesúye nei Pilipi mapoo egeesee takaso, “Pilipi, ayo biame susuga nibolo hodobo badebeiso. Esino egeesi ma kulodu nayo a gooleedelega osee ka badosoba? Esiga edebeeyo a ogoga, yo Ma olo

egeiso. Esiga bei kasi maga nayo amapoo takolone, ‘Ma imapoo eligi,’ dee ka takala? ¹⁰ Ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado sabolo, osoloso mo Maye abolo hedebe doloso egee bado goo mapoo no tei telega ka badosoba? Esiga to ayo nimapoo hagee takomo silo mawo goolee koo takomo siloso. Esino Maye abolo badolone yayo amaga o goo ee ka tomoloso. ¹¹ Esiga ayo takolone, ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado sabolo, osoloso mo Maye abolo hedebe doloso badoso, dee egee takoo goo omapoo tei te. Esino niyo to ayo taka mapoo tei telega poogooga, goo toowa opusomo di ayo moodoo ee ogoloso to ayo taka mapoo tei dee.

¹² Esiga ayo nimapoo taka. Edebeeyo amapoo tei toga, goo toowa opusomo di ayo moodeli egeesi masi yayo moodolaiso. Osoloso goo toowa opusomo di abo yayo moodooga, oso ayo moodeli ee dagadileiso. Bei, a mo Ma mapoo duso. ¹³ Osoloso niyo mo hu maga ogoo goo ee woosaga, ayo goo egee moodolaiso, Maye toowa doloso egee bado goo ee Owolo amaga ka yilige bigilame. ¹⁴ Esiga niyo amapoo mo hu maga ogoo goo talame woosaga, ayo goo egee moodolaiso.”

Yesúye Dio Teiso sibilei goo ee taka

¹⁵ “Niyo a gooleega, niyo ayo kokodo taka goo mapoo mesimo silesibileiso. ¹⁶ Osoloso ayo Ma mapoo woosalaiso, yayo pidili odoo hee nimapoo tenelame. Pidili odoo hagoso kookaiyo nibolo hodobo osee badalaiso. ¹⁷ Pidili odoo egee Dio Tei ee takooso. Yayo tei goodee ee eligiliso. Esino mi odooso yo talai tebile. Bei, diayo yo ogoloso koo gooleedeli. Esino niba o goo olo gooleedooso. Bei, yo nibolo hodobo badoso. Osoloso nima kulodu badalaiso.

¹⁸ Esiga ayo niba gilibo holo masi wulo domopoo poogoloso badalaime. Esino a see tobu nimapoo wedi sibileiso. ¹⁹ Osoloso

biame deiyepo poogoloso mi odoosoo a see agalaime. Esino niyo a see agalaiso. Egeesi ma kulodu a gie badeliga, niba nosee gie dabalaiso. ²⁰ Egeesi ma kulodu a ta maga see hogadiga, ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado goo ee, niba gooleedalaiso. Osoloso niyo abolo hedebe doloso egee do goo sabolo, osoloso ayo nibolo hedebe doloso egee bado goo ee gooleedalaiso. ²¹ Esiga edebeeyo ayo kokodo taka to ee duloso mesimo siloga, odoosoo egee a diya goolee sabolo badoso. Osoloso odoosoo a diya goolee sabolo badeli mapoo mo Maye yo sooloo dolone ka badoso. Osoloso anosee odoosoo egee diya sooloo dolone ka badoso. Osoloso ayo mo goo ee yimapoo yilige bigileiso.”

²² Esemee Yudas-Iskaliyot nee, esino Yudas heeso egeesee takaso, “Lodee, bei kasi maga nayo nee goo ee mi odoosoo mapoo yilige bigile poogoloso, see imapoo ka yilige bigileiyo?” dee takaso.

²³ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Edebeeyo a diya gooleega, yayo goo ayo eligi mapoo mesimo sileiso. Osoloso mo Maye yo diya sooloo dalaiso. Osoloso mo Ma asalo sibilesoo yibolo hodobo badalaiso. ²⁴ Esino edebeeyo a goolega badoga, yo goo ayo eligi mapoo mesiloso koo siloso. Egeesi ma kulodu goo ayo eligime niyo du ee, ayo mawo goolee eligimo sile. Esino eligi hagee mo Ma, a diye di oso taka ee eligi.

²⁵ Esiga ayo nibolo hodobo osee badolone, goo susuga hagee nimapoo olo takaso. ²⁶ Esino mo Maye mo hu maga Dio Tei ee nimapoo meiyee dalaiso. Osoloso yayo niba pidilone badolone goo susuga nimapoo eligileiso. Osoloso goo susuga ayo nimapoo taka ee see niyo goolee sabolo dabalame, yayo nibada goo goolee pileiso.

²⁷ Esiga mesili goo ayo nimapoo ka tonowa. Mo mesili goo ayo nimapoo hagee tenee ee mi odoosoo mesili

goo egeesinee. Esiga niba goo diya koudulone ebia sabolo na debee.

²⁸ Esiga ayo nimapoo takolone, ‘a mo Ma mapoo pelesoo badobosoo see nimapoo ka wedi sibileisogo,’ dee taka goo ee, niba olo duso. Esiga niyo a tei diya goolee sabolo debi diepi, ayo mo Ma mapoo pologa niba goomegeliyo. Bei, yayo toowa doloso badolone, a dagadilesoo ka badoga. ²⁹ Egeesi ma kulodu goo egee pelededelega molome, ayo goo susuga hagee nimapoo olo takaso, goo ogosoo hamamee peledobooga ogoloso niyo tei ka talame. ³⁰ Esiga ayo niba eligi ee koodobilei olo koola toobosoo. Bei, mi odoosoo dia wiligi odoosoo Saiten olo sibo. Yayo a dagadilei yimapoo kitulugu mauwe. ³¹ Esino ayo mo Ma diya goolee sabolo egee bado goo ee mi odoosoo ogoloso gooleedalame, to mo Maye amapoo taka ee ayo tobulosoo moodeliso.

Esiga niba tebise, iba dimo.”

15

Yesu tei homokoko su

¹ “Esiga tei homokoko sudee aso. Osoloso mo Maye homo su ee ka gibadosoo. ² Osoloso homo dee amaga agaga oso ko pelega mologa, yayo kookoolosoo peegoo togobiseliso. Esino homo dee ko peli eyo dee abo ee kookeliso, oso see homokoko okopolo palame. ³ Egeesi ma kulodu goo ayo nimapoo eligi oso niba homo dee abo egeesi masi olo kookoolosoo subugo mauwe ka dosoo. ⁴ Esiga niba amapoo olugulosoo ka debee. Eseega ayo nimapoo olugulosoo badalaiso. Esiga dee obusomoo molone ko palai mauwe. Esino dee oso homo su mapoo olugulosoo mologa, ko palaisoo. Goo egeesi maga, niba amapoo olugulega dogaa, homokoko palaime. Esino niyo amapoo olugulosoo dogaa, homokoko okopolo palaisoo.

⁵ Esiga homokoko su aso. Osoloso homo dee ee nibasoo. Egeesi ma kulodu edebeeyoo amapoo sibilesoo olugulosoo badoga, ayo yimapoo

oluguloso badalaiso. Eseega yo homokoko okopolo palaiso. Esino niba a mauwe dogo, niyo goo hee moodoolai tebileime. ⁶ Esiga edebeeyo amapoo sibilesa olugulega dogo, yo homo dee ko koo peli koodoloso peegoo togobugu egeesi masi moloso. Esiga homo dee egee sioga misiga magoloso dou mapoo toodeliso. ⁷ Goo egeesi maga niyo amapoo oluguloso dobolone, ayo eligi goo omapoo mesimo silesibulone, niyo ogoo goo talame amapoo woosaga, niba goo egee talaiso. ⁸ Esiga niyo homokoko okopolo poloso mologa, oso mo Mayo hu dokodoo poudiliso, osoloso niba mo hamamee dili odoo doloso egee do goo ee yiligi bigiliso.

⁹ Esiga mo Maye a diya sooloo dolone egee bado egeesi masi ayo niba diya sooloo dolone ka badoso. Esiga niba ayo sooloo deli goo ee ma kulodu debee. ¹⁰ Egeesi ma kulodu ayo mo Maye kokodo taka to omapoo mesimo silone, yayo sooloo deli ma kulodu ka badoso. Osoloso hedebe egeesi masi niyo ayo kokodo taka to omapoo mesimo silesiboga, niba nosee ayo sooloo deli goo ee ma kulodu dabalaiso.

¹¹ Esiga goo hagee ayo nimapoo olo takaso, goomoga goo amapoo egee molo niyo talame. Osoloso nimapoo goomoga goo oso kauwuloso ka malame. ¹² Esiga ayo kokodo taka to hagoso. Ayo niba sooloo deli egeesi masi niyo nee odoo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee. ¹³ Egeesi ma kulodu edebeeyo o odoo diya sooloo dolone, yo halo o su teli mapoo magalai, goo oso toowa ka moloso. ¹⁴ Esiga niyo ayo kokodo taka to mapoo mesimo siloga, niba tei mo odoo. ¹⁵ Esiga niba ayo wulo mo tou teli odoo dee koo takooso. Bei, tou teli odoo ee o wiligi odoo eyo goo ee yo gooleedele. Esino niba tei mo odoo deeso. Bei, mo Maye amapoo taka goo susuga ee ayo nimapoo olo eligiso. ¹⁶ Egeesi ma kulodu niyo a ka hesile. Esino

ayo niba ka hesiga, niyo homokoko okopolo palame. Homokoko egee kookaiyo moloso osee malaiso. Niyo egeesee solone, ogoo goo talame mo hu maga mo Ma mapoo woosaga, yayo nimapoo tenelaiso. ¹⁷ Esiga ayo nimapoo kokodo taka to ee hagoso. Niyo nee odoo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee.”

Mi odoo oso heiga goo

¹⁸ “Mi odoo oso niba heigoga, daga diayo a heigoso doloso gooleede. ¹⁹ Esiga niba mi odoo sabolo hedebe doloso ka debei diepi, diayo niba dia odoo dolone diya goolee sabolo debeliyo. Esino ayo niba mi odoo dima kuloduga olo hesiaso, niyo dibolo hedebe doloso debelega pagalame. Goo egeesi maga diayo nimapoo heiga ka moloso. ²⁰ Esiga to ayo nimapoo taka ee medee goolee. Bei, ayo egeesee takaso. Wulo tou teli odoo oso o wiligi odoo ee dagadileso koo badoso. Egeesi ma kulodu edebeeyo amapoo dala olo teneega, diayo niba nosee dala tenelaiso. Osoloso diayo ayo eligi goo mapoo mesileiga, diba nosee niyo eligi goo mapoo mesileiso. ²¹ Esino niba mo odooga, diayo goo susuga hagee nimapoo moodoolaiso. Bei, a diye di odoo ee diba gooleedele.

²² Egeesi ma kulodu ayo sibilesa dimapoo to takele diepi, Godeeye dia goo tokenee midilei ee pegeliyo. Esino epedee hamapoo ayo sibilesa olo takaso. Goo egeesi maga goo tokenee diayo moodoo ee Godeeye midileiso. Esino diayo to nei takalai tebileime. ²³ Edebeeyo a heigoga, yo mo Ma nosee heigoso. ²⁴ Esiga goo toowa opusomo di ayo moodoomo silee egeesi odoo heeso moodoomo sile. Osoloso ayo dima kulodu goo hageesee moodele diepi, Godeeye dia goo tokenee midilei ee pegeliyo. Esino diayo goo toowa ayo moodoo ee egeliso. Esino diayo mo Ma asalo imapoo heiga ka moloso. ²⁵ Esiga goo hagee olo peledabaso, Godeeye to booka mapoo hogugu oso taka

sabolo tebilame. Bei, Godeeyo toso egeesee takooso,

‘Diayo wulo goo mauwe amapoo heiga ka moloso,’ deliso.

²⁶ Ayo niba pidilame Dio Tei nimapoo diye dalaiso. Dio Tei oso mo Ma maga sibiliso, osoloso tei goodee eligiliso. Osoloso Dio Tei oso sibileso, mo goo ee woola yilige bigileiso.

²⁷ Osoloso niba nose niyo mo goo odoo mapoo yilige bigi. Bei, niba daga bei mooloogoo biame omaga abolo hodobo sileeso.”

16

¹ “Esiga niyo tei too goo maga peegoo diyaga, ayo goo susuga hagee nimapoo olo takaso. ² Bei, odoo aboso nibada hu howo gisili moso ma kulodu egee molo taloso niba peegoo hasiso bigileiso. Osoloso odoo aboso tei too odoo ee piliguga, diayo goolee Godeeyo tou to dee goolai, biame ee sibileiso.

³ Esiga diayo goo hageesee nimapoo moodoolaiso. Bei, mo goo sabolo osoloso mo Mayo goo ee diba gooleedelega. ⁴ Esiga goo hagee ayo nimapoo olo takaso. Egeesi ma kulodu goo hagosso tei peledobooga, niba to ayo taka ee gooleebigileiso.”

Dio Tei oso sibilei eyo goo taka

“Esiga ayo daga Godeeyo tou bei mooloogolone a nibolo hodobo badebeiso. Goo egeesi maga, ayo goo hagee nimapoo takele. ⁵ Esino a epei odoo a diye di mapoo duso. Esino nima kulodu odoo heeso amapoo takolone, a kapoo diala, doloso koo woosa. ⁶ Esiga ayo takolone, a epei dileiso, dee taka goo ee niyo duloso niba diya ka gooholoso. ⁷ Esino ayo tei goo nimapoo ka taka. Ayo niba poogoloso duga, goo oso niba pidileiso. Bei, a duga, nei ayo Dio Tei nimapoo diye dalaiso, yayo niba pidilame. Esino a dilega poogooga, Dio Tei ee nimapoo sibileime.

⁸ Egeesi ma kulodu Dio Tei siboga, yayo mi odoo mapoo goo tokenee eyo goo maga tei goo takalaiso. Osoloso odoo Godeeyo howo woola tekepo

dabalai goo onosee takalaiso. Osoloso Godeeye goo midilei goo eyo bei onosee takalaiso. ⁹ Esiga Dio Tei oso goo tokenee eyo goo maga tei goo takolone, amapoo tei tele pagalai goo ee mi odoo dia goo tokenee toowa ka moloso, dee takalaiso. ¹⁰ Osoloso a mo Ma mapoo hagee polo see niyo a agalaime. Goo ogoso Godeeyo howo woola tekepo badalai goo ee yilige bigileiso. ¹¹ Osoloso Dio Tei oso Godeeye goo midili goo ee tei goo takolone, mi odoo dia goo ee midileiso, dee takalaiso. Bei, mi odoo dia wiligi odoo Saiteneeyo goo ee olo midiso.

¹² Esiga amapoo goo bei moloso, ayo nimapoo takalai. Esino epedee niyo goo bei egee gooledalai tebile. Esiga ayo goo egee nimapoo takalaime. ¹³ Esino Dio Tei oso nimapoo siboga, yayo niba tei goo susuga mapoo gilimado dileiso. Yayo eyo goolee takalaime. Esino yayo to ayo takeme du goo ee takomo sileiso. Osoloso hamamee goo ogoso peledabalai ee yayo nimapoo eligileiso. ¹⁴ Esiga Dio Tei oso to ayo yimapoo takalai ee see nimapoo takalaiso. Goo egeesi maga yayo mo hu dokodoo poudileiso. ¹⁵ Esiga goo susuga mo Maye toloso hagee molo ee mo. Goo egeesi maga ayo takolone, Dio Tei oso to ayo taka ee nimapoo takalaiso, dee ka taka.”

Gooholee goo oso goomoga goo tosibileiso

¹⁶ “Biame deiyepo badoboso hamamee niyo a agalaime. Esino see biame deiyepo poogoloso hamamee niyo a see agalaiso.”

¹⁷ Esiga Yesuwo hamamee dili odoo aboso dieso nediliyo egeesee takaso, “Yayo imapoo takolone, biame deiyepo badoboso hamamee iyo yo agalaime, doloso see, biame deiyepo poogoloso hamamee iyo yo see ka agalai, dee taka goo eyo bei ee ogoobo? Osoloso yayo takolone, yo Ama mapoo dia, dee taka goo eyo bei ee ogoobo? ¹⁸ Osoloso yayo imapoo takolone, biame deiyepo, dee taka

goo eyo bei ogoobo? Iba to yayo taka eyo bei medee koo gooleedo,” dee takemeleeso.

¹⁹ Yesuye o hamamee dili odoosoo yimapoo woosalo agalame debee goo ee, yo olo gooleedoloso dimapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo takolone, ‘biame deiyepo badoboso hamamee niyo a agalaime,’ dee taka sabolo osoloso, ‘see biame deiyepo poogoloso hamamee niyo a see ka agalai,’ dee taka goo omaga niyo amapoo woosalame ka dabala?

²⁰ Egeesi ma kulodu ayo nimapoo taka. Niba gooholone pisileiso. Esino mi odoosoo goomogalaiso. O, tei takoo, niba goohalaiso. Esino goohele goo oso nimapoo goomoga goo tosibileiso. ²¹ Esiga niba medee goolee, soboso holo soomagoo biame omapoo yo dala teliso. Esino yo holo soomagoloso hamamee eyo dala too goo ee boobado bigiliso. Bei, yayo holope soomagoo goo maga diya goomogolone. ²² Esiga niba egeesi masi doso. Bei, niba epedee goohele sabolo doso. Esino a see wedi sibileiso niba agalaiso. Eeega domo omapoo niba diya goomogalaiso. Goomoga goo hagee odoosoo heeso nimaga peedee dalaimo. ²³ Biame omapoo niyo goo hee talame amapoo woosalaime. Esino ayo nimapoo tei taka. Niyo ogoosoo talame mo hu maga Ma mapoo woosaga, yayo nimapoo tenelaiso. ²⁴ Esiga niyo daga goo abo talame mo hu maga woosalo egele. Esino epedee hamaga dulone niyo ogoosoo talame mo hu maga woosaga, niyo goo egee talaiso. Eeega goomoga goo nimapoo egee molo ee kauwuleiso.”

Yesuye mi odoosoo dia wiligi odoosoo ee dagadi

²⁵ “Esiga ayo goo susuga hagee takomo silone, wulo wudu takomo sileeso. Esino biame siboga, ayo goo susuga ee see nimapoo wulo wudu takomo sileime. Esino ayo Mayo goo ee nimapoo woola takomo sileiso. ²⁶ Esiga biame omapoo nibada goo

ee ayo Ma mapoo woosalaime. Bei, niyo nibada goo ee mo hu maga Ma mapoo woosamalaiso. ²⁷ Bei, niyo tei tolone, a tei Ma maga simi doloso, a diya goolee sabolo egee doo goo maga Maye niba diya sooloo dolone ka badoso. ²⁸ Esiga ayo Maye badeli mi maga mipoo hamapoo simiso. Osoloso see epedee mipoo hagee poogoloso Maye badeli mi mapoo ka wedi poloso,” dee takaso.

²⁹ Esemee o hamamee dili odoosoo yimapoo egeese takaso, “Epedee nayo goo hagee imapoo wulo koo wudu takoo. Esino nayo goo susuga hagee imapoo woola yilige buguso.

³⁰ Esiga iba tei toso, no tei Godee maga simiga. Bei, goo susuga ee no diya gooleedo. Osoloso odoosoo heeso namapoo woosalame gooleemelee ee ogoloso daga nayo yimapoo nei takeliso,” dee takaso.

³¹ Esemee Yesuye nei egeese takaso, “Niba epedee tei tosomoo?

³² Esino niba medee dui. Biame olo sibileiso, osoloso olo simiso, niyo a poogoloso nibada mosopoo kukulo dilei. Esino a mobusomo koo badeli. Bei, mo Maye abolo hodobo badeliso. ³³ Niyo amapoo tei too goo maga nimapoo mesie goo oso malame, ayo goo susuga hagee nimapoo olo takaso. Niba mipoo hamapoo dala ma kulodu dabalaiso. Esino niba ebilega medee kibiya debee. Bei, mipoo hagoso kitulugu ee ayo dagadileso ka badoso.”

17

Yesuye o su halo Godee mapoo taka

¹ Yesu to hagee taka koodobuloso, Kei mi ma dokodoo bolone egeese takaso, “Ma, mo biame olo siboso. Esiga Nowolo ayo toowa doloso badeli goo ee odoosoo susuga mapoo eligi, Nowolo ayo nei nayo toowa doloso badeli goo ee odoosoo susuga mapoo eligilame. ² Bei, odoosoo susuga ee balame nayo Nowolo amapoo kitulugu olo teneeso, see ayo odoosoo nayo amapoo tenee

dimapoo kookaiyo badoboso gie badeli tenelame. ³ Osoloso kookaiyo badoboso gie badeli goo ee, tei Godee hedebe no gooleedalai sabolo, osoloso nayo diye di odo, Yesu Keliso a gooleedalai ee takooso. ⁴ Tou nayo amapoo tenee ee ayo hosudoo maga, ayo mipoo hamapoo badolone, nayo toowa doloso badeli goo ee odo susuga mapoo eligiso. ⁵ Esiga Ma, mipoo hagee moodelega molome, ayo nobolo badolone ayo toowa doloso badebeiso. Esiga goo egee see epedee amapoo tenee.”

Yesuye o hamamee dili odo halo Godee mapoo taka

⁶ “Ma, mipoo hagee ma kuloduga odo nayo amapoo tenee mapoo ayo nee goo olo eligiso. Hagee nee odo, nayo amapoo teneeso. Osoloso diayo nee to mapoo mesimo silesibiliso. ⁷ Esiga goo susuga nayo amapoo tenee ee, namaga siboso doloso diba epedee olo gooleedooso. ⁸ Osoloso eligi goo nayo amapoo tenee ee, see ayo dimapoo teneme, see diayo eligi goo omapoo tei tooso. Osoloso ayo namaga simi goo ee, diba olo gooleedooso. Osoloso diba nose nayo a diye di goo mapoo tei tooso.

⁹ Esiga ayo namapoo hagee takoo mi odo halo koo takooso. Esino odo nayo amapoo tenee ee halo namapoo ka taka. Bei, odo hagee nee odo. ¹⁰ Egeesi ma kulodu odo hagee bia ee ibada odo. Diba mo odo osoloso diba nose nee odo oso. Osoloso ayo toowa doloso badeli goo ee dimaga woola yilige bigiliso. ¹¹ Esiga a mipoo hagee poogoo dileiso. Bei, a namapoo olo siboso. Esino mo hamamee dili odo oso mipoo hamapoo osee dabalaiso. Ma, no tei. Nee hu oso kitulugu amapoo tenee oso odo hagee bia medee bamelee, nayo abolo hedebe doloso egee bado egeese solone, diba nose dieso hedebe doloso dabalame. ¹² Egeesi ma kulodu ayo dibolo hodobo badolone, nee hu oso kitulugu nayo amapoo tenee goo oso ayo diba medee bameleeso. Esem

odoo hee osugobele. Esino odo hee Godee maga pileigo dee taka hedebe ono osugobaso, Ma Godee nee to booka mapoo hogugu oso taka sabolo tebilame.

¹³ Esiga a namapoo olo siboso. Esino a mipoo hamapoo osee badolone, goo hagee ayo namapoo ka taka, goomoga goo amapoo egee molo oso mo hamamee dili odo dima kulodu toowa doloso malame. ¹⁴ Esiga ayo nee to dimapoo olo takaso. Esino mi odo oso diba heigaso. Bei, a mi odoonee, egeeseelone diba nose mi odo doloso koo doso. ¹⁵ Esiga Ma, ayo namapoo hagee takoo, nayo mo hamamee dili odo mi hamaga peegoo gilimado dilame koo takooso. Esino diba Saitenso tokenee peeyaga nayo medee balame ka taka. ¹⁶ Esiga a mi odoonee, egeeseelone diba nose mi odo doloso koo doso. ¹⁷ Nee to ee tei goo. Esiga nayo nee to omaga diba nee odo dalame peegoo pi magee. ¹⁸ Esiga nayo a diye di egeese solone, ayo diba nose mipoo hagee ma kulodu diye deeso. ¹⁹ Osoloso ayo diba halo a namapoo teneeso, diba nose tei nee odo doloso peegoo pi magoloso ka dabalame.”

Yesuye tei telaga odo halo Godee mapoo taka

²⁰ “Esiga ayo hedebe mo hamamee dili odo ee halo namapoo koo takooso. Esino diayo eligi goo ee duloso edebeeyo amapoo tei talai odo sabolosee diba halo ka takooso. ²¹ Osoloso Ma, ayo namapoo to egeese ka taka. Ayo nobolo hedebe doloso egee bado, egeese solone nei nayo abolo hedebe doloso ka badoso. Egeese solone diba nose hedebe doloso dabalame ka taka. Osoloso diba nose ibolo hedebe doloso dabalame ka taka. Egeeseega mi odo oso a tei nayo diye di goo mapoo tei ka talame. ²² Esiga toowa doloso badeli goo nayo amapoo tenee ee, see ayo dimapoo teneeso, diba dieso hedebe doloso dabalame. Egeesi

ma kulodu iba nosee hedebe doloso egeesee ka doso. ²³ Esiga ayo dibolo hodobo badoso, osoloso nayo abolo hodobo badoso. Iyo egee do egeesi masi diba nosee hedebe doloso dabalai a goomogo. Eseega mi odoosoo goosoo egee ogoloso a tei nayo diye di goosoo ee gooleedalaiso. Osoloso nayo a diya sooloo dolone egee bado, egeesee solone nayo tei telaga odoosoo diya sooloo dolone egee bado goosoo sabolo mi odoosoo gooleedalaiso.

²⁴ Esiga Ma, tei telaga odoosoo nayo amapoo tenee hagee bia ee ayo badalai mi mapoo abolo hodobo dabalai, a goomogoso. Osoloso toowa doloso badeli goosoo ee nayo amapoo tenee ee diayo agalai, a goomogo. Mipoo moodelega molome, nayo a sooloo dolone, toowa doloso badeli goosoo egee nayo amapoo teneeso.

²⁵ Esiga Ma, hedebe no tekepo. Mi odoosoo oso no gooleede. Esino ayo no ka gooleedoo. Osoloso nayo a diye di goosoo ee tei telaga odoosoo diba olo gooleedoosoo. ²⁶ Ayo nee goosoo dimapoo olo yilige buguso, osoloso see yilige bigileiso, nayo a sooloo dolone egee bado goosoo egeesi masi oso dima kulodu ka malame. Osoloso anosee dibolo hodobo badalame.”

18

*Edebeeyo Yesu too
(Matiyu 26:47-56, Maka 14:43-50,
Luka 22:47-53)*

¹ Yesuye Godee mapoo taka koodobuloso, see o hamamee dili odoosoo sabolo Kidilon howo tolobo dalo diso. Osoloso mi omapoo olipi segei homolee meleeso. Esemee Yesuye o hamamee dili odoosoo sabolo omapoo gadiso.

² Egeesi ma kulodu Yudas, Yesu ha teli odoosoo mapoo tiaseli odoosoo onosee homolee ee yo gooleedoo. Bei, biame abo mapoo Yesuye o hamamee dili odoosoo sabolo omapoo dileso mooloogoodeliso. ³ Esiga Yudaseeye Loum ha teli odoosoo mooloogoodoo sabolo osoloso tei moso gidebeli odoosoo gili-mado simiso. Tei moso gidebeli odoosoo

hagee bia ee tei moso eyo wiligi odoosoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoosoo oso ka diye di. Diayo sibulone keme sabolo, egime sabolo, osoloso ha teli bi tolosoo sibilesoo peledabaso.

⁴ Esemee Yesuye goosoo susuga yimapoo peledabalai ee yo olo gooleedoloso malalo toboloso dimapoo egeesee takaso, “Niba odoosoo ogu esiamo silala?” diso

⁵ Esemee diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iba Nasalet odoosoo Yesu ee esiamo sila,” diso. Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo egee esiamo silo odoosoo ee aso,” diso. Epedee egeesee semelee mapoo Yesu ha teli odoosoo mapoo tiaseli odoosoo Yudas yinosee omapoo dibolo hodobo tebidiso. ⁶ Esemee Yesuye dimapoo takolone, odoosoo egee aso, dee taka duloso diba badayo dileso miyomoo misigedibaso.

⁷ Esemee Yesuye see tobu dimapoo egeesee woosaso, “Niba odoosoo ogu esiamo silala?” Esemee see diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iba Nasalet odoosoo Yesu ee esiamo sila,” dee takaso.

⁸ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Odoosoo egee aso doloso ayo nimapoo olo takaso. Esiga niyo tei a esiamo silesiboga, odoosoo abolo hagee silesibo diba nosee diye dalai tekepo.” ⁹ Esiga goosoo hagoso egeesee peledabaso. Bei, Yesuye daga o hamamee dili odoosoo sabolo silesibulone taka to sabolo tebilame. Bei, yayo egeesee ka taka, “Ma, odoosoo nayo amapoo tenee ee ayo diba medee bameleeso, odoosoo hee peegoo osugobe,” dee takaso.

¹⁰ Esemee Saimon-Pitaye o kaiya tadoloso tei moso wiligi odoosoo taba eyo tou teli odoosoo hee Malakuseeyo dulu deedee dokolo ee kobuguso.

¹¹ Esemee Yesuye Pita mapoo egeesee takaso, “Nee kaiya egee o moso mapoo toose. Maye dala amapoo tenelame egee molo, ayo talai tekepo,” dee takaso.

¹² Esemee Loum ha teli odoosoo mooloogoodoo toowa sabolo, osoloso dia wiligi odoosoo taba sabolo,

osoloso Yu odoo dia tei moso gidebeli odoo oso Yesu toloso dee tiaso. ¹³ Osoloso diayo yo Kayapaseeyo nalobo Anas mapoo ido diso. Kayapas hagoso dugo omapoo tei moso wiligi odoo toboloso badebeiso. ¹⁴ Kayapas hedebe hagoso daga Yesuwo goo maga Yu odoo dia wiligi odoo mapoo takolone, “Odoos hedebeiso odoo susuga ee halo talai tekepo,” dee ka taka.

Pitaye Yesuwo goo gagadi
(*Matiyu 26:69-70, Maka 14:66-68, Luka 22:54-57*)

¹⁵ Edebeeyo Yesu toloso ido dime, Saimon-Pita dio osoloso Yesu o hamamee dili odoo hee dio hamamee diso. Esino tei moso wiligi odoo taba oso odoo Pitabolo di ee* yo olo gooleedooso. Esemeyo Yesuwo di hamamee deede dilesa, tei moso wiligi odoo taba eyo moso* beeleee ee ma kulodu gadiso. ¹⁶ Esino Pita yo beeleee osulu miyopoo tebidiso. Esemeyo odoo Pitabolo simi oso see osulu miyopoo wedi dilesa, sobo osulu gibadeli mapoo takoloso, Pita kulodu ido diso.

¹⁷ Esemeyo sobo ogoso Pita ogoloso yimapoo egeese woosaso, “No nose, Yesu o hamamee dili odoo hee nosomo?” dee takaso. Esemeyo Pitaye nei egeese takaso, “Haye, asonee,” diso.

¹⁸ Biame omapoo tei moso wiligi odoo taba eyo tou teli odoo abo sabolo osoloso tei moso gidebeli odoo diba diya kekeisime, dou toloso dou halagameleeso. Esemeyo Pita yinosee dilesa dibolo hodobo tobudulone dou hameleeso.

Tei moso wiligi odoo taba oso Yesu mapoo woosa

(*Matiyu 26:59-66, Maka 14:55-64, Luka 22:66-71*)

¹⁹ Biame omapoo tei moso wiligi odoo taba oso Yesu yayo eligi goo sabolo, osoloso o hamamee dili odoo dia goo ee yimapoo woosaso.

²⁰ Esemeyo Yesuwo nei yimapoo egeese takaso, “Odoos susuga eyo howo woola ayo goo susuga hagee takomo sileeso. Osoloso ayo ibada howo gisili moso mapoo osoloso tei moso ma kulodu peleso odoo mapoo eligimo siliso. Bei, Yu odoo susuga oso sibilesa omapoo mooloogoo deliso. Egeese ma kulodu ayo goo hee mada takele. ²¹ Esiga bei kasi maga nayo amapoo ka woosowala? Nayo odoo ayo eligime du mapoo woose. Bei, to ayo taka ee, diba gooleedooga.”

²² Yesuwo goo hagee takeme, tei moso gibadeli odoo hee koola omapoo tebidi oso Yesuwo mudu mapoo kobugulone egeese takaso, “Nayo ibada tei moso wiligi odoo taba mapoo to nei egeese takalai tekeponee,” diso.

²³ Esemeyo Yesuwo odoo yo kobugu mapoo nei egeese takaso, “To ayo taka ee ma kulodu to tokenee hee taka daga, nayo goo egee woola odoo susuga hamapoo yebigi. Esino ayo tei goo takano, bei kasalame nayo a ka kobuguwo?” dee takaso. ²⁴ Esemeyo Yesu o dee tia sabolo osee tobudume, Anaseeyo tei moso wiligi odoo taba Kayapas mapoo ido diye diso.

Pitaye Yesuwo goo see tobu gagadi
(*Matiyu 26:71-75, Maka 14:69-72, Luka 22:58-62*)

²⁵ Saimon-Pita dou holone osee tobudume, odoo aboso yo ogoloso yimapoo egeese takaso, “No Yesu o hamamee dili odoo hee nosomo?” diso. Esemeyo Pitaye egeese takaso, “Haye, asonee,” diso.

²⁶ Esemeyo tei moso wiligi odoo taba eyo tou teli odoo hee omapoo tebidiso, yo odoo Pitaye dulu kobugu sabolo soosoo hedebe. Osoloso yayo Pita mapoo egeese takaso, “Ayo no Yesubolo olipi segei homolee ma kulodu sileeme egeiso,” diso.

²⁷ Esemeyo Pitaye see tobu egeese

* **18:15:** Odoos Pitabolo di ee Yonee. * **18:15:** tei moso wiligi odoo taba eyo moso hagee Anaseeyo moso. Daga yayo tei moso wiligi odoo toboloso badoboome, see hamamee Kayapaseeyo o debi tooso. Esino edebeeyo takolone, Anas yo tei moso eyo wiligi odoo taba doloso osee takeliso.

takaso, “Odoe egee asonee,” diso. Esemee epedee omapoo kolokolo takaso.

*Yesu Paillet mapoo ido di
(Matiyu 27:1-2,11-14, Maka 15:1-5,
Luka 23:1-5)*

²⁸ Gesikolodee Yu odoe dia wiligi odoe oso Yesu Kayapaseeyo moso abaga see Loum gamalee odoe Paillet mapoo ido diso. Esino diba moso ee ma kulodu gadilega peegoo debeiso. Bei, diba goomegele, diayo Yu odoonee dia moso ma kulodu gaduga goo oso diba subugo kauwe dolone Gababia wo nelega peegeeyaga.* ²⁹ Esemee Paillet peegoo dileso tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Odoe hagoso goo kasi moodoowo, esiga niyo yo hamapoo ka ido simiyo?” dee takaso.

³⁰ Esemee diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Odoe hagee goo hee tele diepi, iyo yo namapoo ido sibile pegeliyo,” diso.

³¹ Esemee Pailleteeye dimapoo egeesee takaso, “Niso yo ido dileso nibada tei magoo sabolo tebilame o goo midi,” dee takaso.

Esemee Yu odoe dia wiligi odoe oso nei egeesee takaso, “Iyo yo wooloomalai goomogo. Esino iyo odoe wooloomalai Loum gamalee odooso imapoo kitulugu tenele,”

³² Esiga goo hagoso olo peledabaso, Yesuye eyo talai goo ee takomo silee sabolo tebilame.

³³ Yayo egeesee taka duloso Paillet yo see moso kulodu gadileso badolone, Yesu idolosoo yimapoo egeesee takaso, “No tei Yu odoe dia wiligi odoe taba nosomo?” dee takaso.

³⁴ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Nayo amapoo egee woosa ee no goolee takala, o, odoe heeso mo goo ee namapoo takaga ka takala?” diso.

³⁵ Esemee Pailleteeye nei egeesee takaso, “Hagee mo goonee. Bei, a Yu odoonee. Teiyo? Esino nee odoe

sabolo, osoloso tei moso wiligi odoe tebisa oso no amapoo ido simiso. Esiga no goo kasi moodoowo?”

³⁶ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamaga koo siboso. Egeesi ma kulodu ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamapoo meli diepi, Yu odooso a teyaga, mo tou teli odooso a galalo biligeliyo. Esino ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamaga koo siboso,” dee takaso.

³⁷ Esemee Pailleteeye see egeesee takaso, “Esiga no tei wiligi odoe. Teiyo, ha?” diso.

Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Nayo amapoo takolone, a tei wiligi odoe, dee takemeni, ee tei taka. A mipoo hamapoo soomagooso, ayo odoe mapoo tei goodee takomo silame. Esiga edebeeyo tei goo ma kulodu dogo, diba mo to dulone ka doso.”

³⁸ Esemee Pailleteeye nei egeesee takaso, “Tei goo ee ogoobo?” diso.

Pailleteeye Yesu wooloomalame kitulugu tenee

*(Matiyu 27:15-31, Maka 15:6-20,
Luka 23:13-25)*

Paillet see peegoo gadileso tobudulone Yu odoe dia wiligi odoe tebisa mapoo egeesee takaso, “Ayo odoe hamapoo goo hee koo ogo.

³⁹ Esino ayo nibada adaga dia goo ee dodolone, niyo Gababia wo ne biame mapoo, ayo odoe hee neliga moso ma kuloduga peegoo tamageliso. Esiga ayo Yu odoe nibada wiligi odoe hagee peegoo tamagalai, niba goomogosomo?” dee takaso.

⁴⁰ Esemee diayo toso neligidi nei egeesee takaso, “Haye, odoe egee peegoo tamagalai, iba koo goomogo. Esino nayo Balabas ono peegoo ka tamagee,” dee takaga meleeso. Esino Balabas hagoso Loum odoe dia wiligi odoe tebisa mapoo ha temeleso.

* **18:28:** Yu odoe dia tei magoo oso egeesee takooso, “Yu odoe oso Yu odoonee dia moso ma kulodu gaduga, yo subugo kauwe badalaiso.”

19

¹ Osoloso Paileteeye o ha teli odoo mapoo takolone, Yesu toloso we tiso weeye, diso. ² Esem diayo yo wooloso we ti sidoloso, o wiligi mapoo mediso, osoloso wiligi odoo tebisa oso kali dugo bige sage yimapoo kadiso. ³ Osoloso diayo yo manolone yimapoo takolone, “Yu odoo dia wiligi odoo taba, iyo nee hu dokodoo poudoso,” dolone o mudu mapoo kobugu demeleeso.

⁴ Esem Paileteeye see o moso kuloduga peegoo gadileso tobudulone odoo mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Niso be, ayo Yesu nimapoo ido sibileiso, ayo yimapoo goo hee egele poogoo goo nimapoo ee eligileiya,” dee takaso. ⁵ Yayo egeesee takeme, Yesu we ti sidoo o wiligi mapoo mediloso dugo bige sage ka sabolo peegoo gasimiso. Esem Paileteeye dimapoo egeesee takaso, “Niso ege, odoo hagoso,” diso.

⁶ Esem epedee omapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso gidebeli odoo oso yo ogoloso toso neligidi egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige. Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” dee takemeleeso.

Esem Paileteeye dimapoo egeesee takaso, “Niso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ido di. Bei, ayo yimapoo goo hee koo ogo,” diso.

⁷ Esem Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso nei yimapoo egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso egeesee takooso, yo talai tekepo. Bei, yayo takolone, yo Godeeyo Owolo, dee takeliso,” diso.

⁸⁻⁹ Esino Paillet goo hagee duloso diya obulone, see moso kulodu gadileso tobudulone, Yesu mapoo egeesee takaso, “No odoo ogu bi-ayo?” dee takaso. Esem Yesuye Paileteeye taka to eyo su nei takele.

¹⁰ Esem Paileteeye yimapoo egeesee takaso, “Nayo amapoo to nei takele poogoosoba? Bei, no gooledeleyo,

ayo no peegoo tamagee dee takalai, osoloso no homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige dee takalai, amapoo kitulugu moloso?” dee takaso.

¹¹ Esem Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Kitulugu epedee namapoo egee molo ee no goolee tele. Esino kitulugu hagee Godeeye namapoo ka tenee. Esiga odoo a toloso namapoo tenee eyo goo tokenee oso nee goo tokenee ee dagadileso ka moloso,” diso.

¹² Paileteeye to hagee duloso, Yesu peegoo tamagalai yo goomogaso. Esino Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso to neligidi egeesee takaso, “Odo agayo eyo nediliyo takolone yo wiligi odoo, dee takomo siloga, yo Loum wiligi odoo Sisa mapoo ha toso. Osoloso nayo odoo hagee peegoo tamagooga, no Sisayo odoonee,” dee takaga meleeso.

¹³ Paileteeye to hagee duloso, Yesu peegoo ido sibileso, yo goo midili odoo oso bili mapoo biaso. Bili mi egee takolone, yopoo mi, deliso. Osoloso Hibulu toso takolone, Gabata, deliso. ¹⁴ Esiga goo hagee diayo Gababia wo nali sadee ee ma kulodu dia hasali biame ee mopoodoo dalai biame mapoo ka peledaba. Epedee omapoo osoko howo olo oo domo talai koola tabaso. Esem Paileteeye Yu odoo mapoo egeesee takaso, “Niso ege. Nibada wiligi odoo hagoso,” dee takaso.

¹⁵ Esem diayo toso neligidi egeesee takaso, “Yo wooloome. Yo wooloome. Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” dee takemeleeso.

Esem Paileteeye dimapoo egeesee takaso, “Niba goomogosomo, ayo nibada wiligi odoo ee homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilei?” dee takaso.

Esem tei moso wiligi odoo tebisa oso nei yimapoo egeesee takaso, “Ibada wiligi odoo hedebe Sisaso, odoo hee me,” diso.

¹⁶ Esemé Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame, Paileteeye yo dimapoo teneeso. Esemé o ha teli odoó oso Yesu toloso ido diso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Matiyu 27:32-44, Maka 15:21-32, Luka 23:26-43)

¹⁷ Ha teli odoó oso Yesu toloso ido dulone, o homo bulubo magoo ee eyo eimaloso mi hee eyo hu wiligi ki mi deli mapoo ido diso. Mi hagee Hibulu toso takolone Gologota deli. ¹⁸ Osoloso mi omapoo diayo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso odoó bakadio onosee homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso, odoó hee Yesuwo deede dokolo tulugu, osoloso hee dobusu dokolo tulugu diso.

¹⁹ Osoloso Paileteeye o odoó mapoo takolone, to hogugiye dee takeme, diayo to hageesee hoguguloso Yesuwo oo poogoo ma dokodooga kalamaso,

Yesu Nasalet odoó, Yu odoó dia wiligi odoó taba

²⁰ Esiga to hogugu hagee Yu odoó dia to sabolo, osoloso Loum odoó dia to sabolo, osoloso Guliki odoó dia to oso hogugu. Esiga odoó susuga to hogugu egee ogoloso hesigaso. Bei, Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga mi ee Yelusalem maga haga hoogonee.

²¹ Egeesi ma kulodu tei moso wiligi odoó tebisa oso sibilesa Pailet mapoo egeesee takaso, “Nayo to hogugulone, yo Yu odoó dia wiligi odoó taba doloso na hogugi. Esino hageesee hogugi, ‘Odoó hagosó takolone, yo Yu odoó dia wiligi odoó taba, dee takomo siliso,’ dee,” dee takaso.

²² Esemé Paileteeye nei dimapoo egeesee takaso, “To ayo hogugu hagee osee hogugu malaiso,” dee takaso.

²³ Ha teli odoó bakadio bakadio di oso Yesu homo bulubo magoo ma

dokodoo yoguso enigaloso, o dugo diesono domo puloso tooso. Osoloso o sedi sage edebeeyo dusele poogoo sabolo diayo tooso. ²⁴ Osoloso ha teli odoó dieso nei takoo nei takoo dolone egeesee takaso, “Iba dugo hagee wulo domo na didamo. Esino dugo hagee odoó agayo toowa beleso yoso dasigeli hee dasigalo ogomo,” diso. Osoloso goo hagosó olo peledabaso, Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tebilame. Bei, Godeeyo to oso egeesee takoo, “Diayo mo dugo diesono puloso tooso.

Osoloso mo dugo sage ee talame yoso dasigeli hee dasigaso,” diso.

Esiga ha teli odoó oso goo egee moodooso.

²⁵ Egeesee somolome, Yesuwo owee sabolo, osoloso oweeyo omolo sabolo, osoloso Kolopaseeyo obo obo Meli sabolo, osoloso Meli-Magadalin oso Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome, koola omaga tebisamolone balaga meleeso. ²⁶ Esemé Yesuwo owee sabolo osoloso o hamamee dili odoó yayo diya gweli diba koola mapoo tebisamolome ogoloso owee mapoo egeesee takaso, “Mo wee, odoó hagee nowoloso,” dee takaso. ²⁷ Osoloso see o hamamee dili odoó hedebe omapoo egeesee takaso, “No ege, noowee hagosó,” diso. Biame domo omaga Yesuwo hamamee dili odoó hagosó o moso mapoo Meli ido dileso medee bameleeso.

Yesuwo ta

(Matiyu 27:45-56, Maka 15:33-41, Luka 23:44-49)

²⁸ Esiga goo hagosó dileso koodobume, tou susuga Godeeyo Yesu mapoo tenee ee yayo olo hosudooso doloso gooleedooso. Egeesee lone Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tebilame egeesee takaso, “A howo na poogoo,” diso. ²⁹ Mi omapoo wain i koo

* **19:29:** wain i koo hadali - bi mauwe odoó sabolo osoloso ha teli odoó oso wain i koo hadali naliso, howo nala pegelega pagalame.

hadali* katolo mapoo keeso ee magoo meleeso. Esemee odoo heeso homo sage toloso su mapoo dugo tialogoloso, wain i omapoo olugu doloso yayo nalame, Yesuwo maga mapoo heligiso. ³⁰ Esemee Yesuye wain i egee olo naloso egeesee takaso, “Goo susuga olo hosudooso,” dee takaso. Osoloso oo goobodo buloso taso.

³¹ Esiga biame egee Yu odooso hasali biame ee mopoodoo deli biame oso. Esino dia hasali biame egee goo diya toowa. Bei, Godeeye Gababia goo ee Yu odooso gooleebigil sadee ee ma kulodu hasali biame egee meleeso*. Goo egeesi maga Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso dia hasali biame mapoo odoo ta eyo kou ee homo bulubo magoo ma dokodoo osee malai, diba goomegele. Esiga diayo Paillet mapoo egeesee takaso, “Odoo homo bulubo magoo ma dokodoo egee molo saga wedilame, dibada homo gebisa poogoloso, dia kou miyomoo tomeileso peegoo todi,” dee takaso. ³² Esemee ha teli odoo oso dileso odoo hee Yesuwo dee deedeede dokolo eniga eyo homo gebisa poogooso. Osoloso see odoo hee Yesuwo dee dobusu dokolo eniga eyo homo onosee gebisa poogooso. ³³ Esino diayo sibilesa egeino, Yesu olo taneme, o homo gebisa pegele. ³⁴ Esino ha teli odoo heeso o molo toloso Yesuwo ho hodio mapoo guso. Esemee haga booloogelega, sawo sabolo osoloso howo sabolo moloso gu omaga sooso.

³⁵ Esiga goo hagoso peledaba egei odoo* oso goo hamaga tei goo takaso. Osoloso yo gooleedoo, yo tei goo takeli. Egeesi ma kulodu goo yayo taka hamapoo niyo tei talame ka taka.

³⁶ Esiga goo hagoso tei peledabaso, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka sabolo tebilame. Bei, Godeeyo to oso egeesee takooso,

“O ki hee gebisa pagalaime,” dee takooso.

³⁷ Osoloso Godeeyo to hogugu heeso see egeesee takooso,

“Edebeeyo odoo dieso moloso gu mapoo balaga malaiso,” dee takooso.

Yesu mi doosoo

(Matiyu 27:57-61, Maka 15:42-47, Luka 23:50-56)

³⁸ Osoloso hamamee, odoo hee Alimatiya mi mapoo badeli, o hu Yosep, yayo Yesuwo kou talame Paillet mapoo dileso woosaso. Yosep hagee Yesu o hamamee dili odoo hee yoso. Esino yo Yu odoo dia wiligi odoo tebisa ee bolo obulone, mada Yesuye di hamamee diliso. Esemee Pailleteeye yimapoo kitulugu teneeso, yayo Yesuwo kou talame. Esemee Yosepeeye dileso Yesuwo kou ee homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo tomeileso peegoo todiso. ³⁹ Esemee Nikodimaseeye yo pidimo diso. Nikodimas hagee daga gesi Yesu agalame di odoo oso. Yayo sisi-gageli bi medee tekepo Yesuwo kou mapoo hedilame todiso. Sisigageli bi medee tekepo hagoso hegi ee 30 kilo egeesi masi. ⁴⁰ Osoloso odoo bakadio oso Yesuwo kou toloso, Yu odooso odoo toga mi dooseli goo ee dodolone, sisi-gageli bi medee tekepo oso Yesuwo kou mapoo hediloso dugo semeso tiegisaso. ⁴¹ Egeesi ma kulodu Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo eniga mi eyo koola omapoo homolee meleeso. Homolee ee ma kulodu bi dia yo ou poogoo mapoo daga odoo tayo kou magele poogoo meleeso. ⁴² Esiga dia hasali biame bei mooloogalai koola too-boome, diayo Yesuwo kou toloso saga yo ou poogoo ee ma kulodu magooso. Bei, yo ou poogoo egee haga hoogooneega.

* **19:31:** Godeeye Gababia goo ee Yu odooso gooleebigili sadee ee ma kulodu, diayo Tasdee biame gesi mapoo Gababia wo naliso. * **19:35:** Odoo hagee Yonee

20

Bi mosoowe molo egei

(Matiyu 28:1-8, Maka 16:1-8, Luka 24:1-12)

¹ Sadee toowa gesikolo mi hadobilega molome, Meli-Magadalinneeeye Yesuwo bi agalame diso. Yayo sibilesa egeino, yo toowaso wulu ou kisi ee peegoo bidigamo dilesa molome egeiso. ² Esemee Meliye see hoguo dilesa Saimon-Pita dio osolosa Yesuwo hamamee dili odoo yayo diya gweli mapoo egeese takaso, “Lodeeyo kou peegoo todina. Osoloso diayo o kou todilesa magoo mi ee, iba gooleedelee,” dee takaso.

³ Esemee Pita dio osoloso o hamamee dili odoo hee egee dio bi mapoo agalame diso. ⁴ Diba hoguo diyadaga molome, o hamamee dili odoo heeso Pita dagadilesa bi mapoo peledabaso. ⁵ Osoloso yo gauwuloso yo ou poogoo ma kulodu keese egeino, hedebe dugo seme Yesuwo kou tiegisa ono molome egeiso. Esino yo yo ou poogoo ma kulodu gadile. ⁶ Esemee Saimon-Pitaye hamamee sibilesa peledoboloso, yo ou poogoo ma kulodu gadilesa egeino, dugo Yesuwo kou tiadoo hedebe ono omapoo molome egeiso. ⁷ Osoloso dugo Yesuwo wiligi tiadoo ee medee tiadoloso obusomo peegoo magoo molome egeiso. ⁸ Esemee o hamamee dili odoo hee bi mapoo daga malalo peledaba oso yo ou poogoo ma kulodu gadiso. Yo gadilesa goo hagee ogoloso tei tooso. ⁹ Egeesi ma kulodu Godeeyo to booka mapoo hogugu oso takolone, yo ta maga hogaduloso gie badaliso, dee taka goo eyo bei ee, diba medee kibiya gooleedelega osee debeiso. ¹⁰ Osoloso o bakadio see mosopoo wedi diso.

Yesuye Meli-Magadalin mapoo peledaba

(Matiyu 28:9-10, Maka 16:9-11)

¹¹⁻¹² Esino Meli-Magadalin bi ma peegoo tobudulone pusumeleeso. Yo omapoo pusulone gauwuloso, yo ou

poogoo ma kulodu keese egeino, Godeeyo momaiye bakadio dugo heliye kalagaloso doboome egeiso. Momaiye heeso Yesuwo wiligi poogoo dokolo buo, osoloso heeso kai poogoo dokolo buo doloso doboome egeiso.

¹³ Esemee momaiye bakadio oso yimapoo egeese takaso, “Sobo no, bei kaseega ka pusumalala?” dee takaso.

Esemee Meliye dimapoo egeese takaso, “Diayo mo Lodeeyo kou ee peegoo todina. Esino diayo o kou magoo ee a gooleedelee,” diso. ¹⁴ Meliye to egeese takoloso bidi toboloso keese egeino, Yesu tobudo egeiso. Esino yayo goolee, Yesu odoo hee gooleeso.

¹⁵ Esemee Yesuye yimapoo egeese takaso, “Sobo no, bei kasiga ka pusumalala? Osoloso no odoo ogu esiamo silala?” dee takaso.

Esemee Meliye goolee yo homolee mapoo tou teli odoo oso bele dolone yimapoo egeese takaso, “Emegei, nayo Yesuwo kou peegoo todilesa ka magoo daga, mi egee amapoo takee. Eseega ayo dilesa o kou egee ka taliya,” dee takaso.

¹⁶ Esemee Yesuye yimapoo egeese takaso, “Meli,” diso.

Esemee Meliye bidi toboloso yimapoo Hibulu toso egeese takaso, “Laboni.” To hageeyo bei ee eligili odoo dolone ka takooso.

¹⁷ Esemee Yesuye yimapoo egeese takaso, “A nayo na gide. Bei, a mo Ma mapoo wedi pele. Esino nayo dilesa mo hamamee dili odoo mapoo takee, ‘A mo Ma Godee mapoo palame ka seeso. Ma Godee hedebe onosee dibada Godee osoloso nibada Godee.’ dee takee,” diso.

¹⁸ Esemee Meli-Magadalinneeeye see wedi sibilesa Yesu o hamamee dili odoo mapoo egeese takaso, “Ayo Yesu olo egeiso,” diso. Osoloso goo susuga Yesuye yimapoo taka ee see yayo dimapoo takaso.

Yesuye o hamamee dili odoo mapoo peledaba

(Matiyu 28:16-20, Maka 16:14-18, Luka 24:36-49)

¹⁹ Sadee toowa habe omapoo Yesu o hamamee dili odoo oso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa ee bolo obulone, hodobo mooloogoo doloso moso osulu medee kisigaloso debeiso. Esemme omapoo Yesuye sibilesa peledoboloso tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Mesie goo oso nibolo osee mele dee,” dee takaso. ²⁰ Yayo to egeesee takoloso tobudulone, o dee boowo sabolo, osoloso o ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo ee dimapoo eligiso. Esemme Yesu o hamamee dili odooso yo ogoloso diya goomogaso.

²¹ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Mesie goo oso nibolo osee mele dee. Esiga Maye a diye diga, ayo niba nose diye deeso,” dee takaso. ²² Yesuye goo hagee takoloso see dimapoo magaso hologoo nilone egeesee takaso, “Niba Dio Tei te,” diso. ²³ Osoloso see dimapoo egeesee takaso, “Niyo odoo heeyo goo tokenee boobado buguga, odoo egee bia dia goo tokenee ee hapoloso boobado bigileiso. Esino niyo odoo heeyo goo tokenee boobado bigilega poogooga, odoo egee bia dia goo tokenee ee hapoloso boobado bigileime,” dee takaso.

Tomaseeye Yesu ogoloso tei too

²⁴ Esino Yesu o hamamee dili odoo hee Tomas, o hu hee Didimas* deli, yo Yesuye o hamamee dili odoo mapoo dilesa peledaba biame mapoo yo omapoo badele. ²⁵ Esemme Yesu o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Iba Lodee olo egeiso,” dee takaga meleeso. Esino Tomaseeye dimapoo egeesee takaso, “A niyo egee takoo duloso epedee tei talame. Esino a mawo o dee boowo ogoloso mo dee woluguso omapoo sigo, osoloso o ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo ee ogo

doloso mo deeso omapoo sigoga, a tei ka talai,” dee takaso.

²⁶ Osoloso sadee hedebe poogoloso hamamee, Yesu o hamamee dili odoo oso moso hedebe mapoo mooloogoo doloso debeiso. Biame omapoo Tomas yinosee dibolo hodobo omapoo badebeiso. Esino diba osulu susuga kisigaloso doboome, Yesuye diayo debei domo mapoo peledoboloso tobudulone egeesee takaso, “Mesie goo oso nibolo osee mele dee,” diso. ²⁷ Osoloso tobudulone Tomas mapoo egeesee takaso, “Nee dee wolugu oso mo dee boowo hamapoo sigolo ege. Osoloso mo ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo mapoo nee deeso sige. No goo haga na egege, esino amapoo tei te,” dee takaso.

²⁸ Esemme Tomaseeye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo Lodee osoloso mo Godee,” diso.

²⁹ Esemme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo a egeiga, amapoo tei ka toso. Esino edebeeyo a egelega poogoloso wulo amapoo tei toga, Godeeye nei dimapoo diya goomogalaiso,” dee takaso.

Yoneeye to booka hamapoo hogugu goo eyo bei

³⁰ Esiga Yesuye o hamamee dili odoo dia howo woola goo toowa opusomo di abo hee moodoogamo siliso. Esino goo egee booka hagee ma kulodu hogugule. ³¹ Esino to hagee hoguguso, niyo Yesu yo tei Kelisodoo doloso goo omapoo tei talame. Osoloso niyo yo tei Godeeyo Owolodoo doloso goo omapoo tei talame. Osoloso yimapoo tei too goo maga gie badeli ka talame.

21

Yesuye Gelili abei mapoo o hamamee dili odoo mapoo peledaba

¹ Osoloso see hamamee Yesu o hamamee dili odoo oso Gelili abei* palaga mapoo doboome, yayo

* **20:24:** Didimas hu eyo bei ee biame hedebe mapoo bakadio soomagoo dolone ka takooso.

* **21:1:** Gelili abei eyo hu hee ee Taibilyas.

omapoo peledabaso. Goo hagoso egeesee peledabaso.

² Biame omapoo Yesu o hamamee dili odoos hagee biaso hodobo debeiso. Saimon-Pita, osoloso Tomas (o hu hee Didimas), osoloso Gelili mi toowa ee ma kulodu mi pepooko Kana mapoo badeli odoos hee Nataniyol, osoloso Sebediyoo owolo bakadio, osoloso Yesu o hamamee dili odoos bakadio omapoo debeiso. ³ Esemee Saimon-Pitaye o odoos mapoo egeesee takaso, “A pei olugulei dia,” diso. Esemee odoos aboso egeesee takaso, “Iba nobolo hodobo siba,” dee takaso. Esemee diba du mapoo hodobo tebisaso. Esino diba gesi di kobumo sileeno, di hedebe gile.

⁴ Egeeseelone gesikolodee Yesuye abei palaga mapoo tobudume egeiso. Esino Yesu o hamamee dili odoos du ma kulodu tebisamolone Yesu ogoloso, diayo goolee yo odoos hee gooleeso. ⁵ Esemee Yesuye abei palaga maga tobudulone dimapoo egeesee idagaso, “Emegei, niba di giligasomo?” diso. Esemee diayo nei egeesee takaso, “Haye, iba di hedebe gile,” dee takaso.

⁶ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Nibada pei toloso see deede dokolo mapoo olugi, egeeseega niba di giligileiso,” diso. Esemee diba Yesuwo to duloso goo egeesi moodooso. Esemee di bei dia pei ma kulodu galagadiso. Esemee diayo dia pei pouduloso du ma kulodu magalai tebile poogooso.

⁷ Esemee Yesu o hamamee dili odoos hee yayo diya gweli oso Pita mapoo egeesee takaso, “Egee yo Lodeedoo,” diso. Pitaye to egeesee taka duloso o dugo tigramagoo see kaloso Yesu mapoo tabuo dilame howomoo bologobuguso. ⁸ Esino Yesu o hamamee dili odoos aboso du sumo dulone, dia pei ee di sabolo howo kulo-mooga abei pee mapoo gisibamo diso. Bei, diayo pei olugu omaga widi pee ee haga hoogoonee, wulo 100 mita egeesi. ⁹ Osoloso diba sibilesa dia du gimagoloso mubi mapoo

daboogoloso egeino, dou hoo mapoo di sabolo wo sabolo si molome egeiso.

¹⁰ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Di niyo epedee giliga egee abo hamapoo tosibe,” dee takaso.

¹¹ Esemee Saimon-Pitaye du ma kulodu daboogoloso pei di sabolo widi pee mapoo gisibamo dileso booboosee mapoo gisibu magooso. Pei ee ma kulodu di toowa bei, 153 egeesi molome egeiso. Esino pei ma kulodu di bei galaga dino dia pei tologo bigile. ¹² Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba nei nalame sibadee,” diso. Esino Yesu o hamamee dili odoos dima kulodu odoos heeso Yesu mapoo takolone, “no odoos ogumo?” dee takele. Bei, diba olo gooleedoo, yo tei Lodee. ¹³ Esemee Yesuye di sabolo wo sabolo toloso dimapoo teneeso.

¹⁴ Esiga Yesu ta maga hogaduloso hamamee, o hamamee dili odoos mapoo peledaba hagoso bakadio hedebe diso.

Yesu dio Pita dio

¹⁵ Osoloso diba nei naloso koodobuloso, Yesuye Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, Yoneeyo owolo, nayo a gweli oso odoos hagee biaso a gweli ee dagadusomo?” dee takaso.

Esemee Pitaye nei egeesee takaso, “O, Lodee. Ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no gooleedoo,” diso.

Esemee Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo sipi be ee nayo medee poopomelee,” dee takaso.

¹⁶ Osoloso Yesuye see tobu egeesee takaso, “Saimon, Yoneeyo owolo, nayo a diya goolee sabolo bado-somo?” diso.

Esemee yayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “O, Lodee. Ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no olo gooleedoo,” dee takaso.

Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Mo sipi be nayo medee bamelee,” diso.

¹⁷ Osoloso see bakadio hedebe di mapoo Saimon-Pita mapoo egeesee

takaso, “Saimon, Yoneeyo owolo, nayo a diya goolee sabolo bado-somo?” dee takaso.

Eseme Pita to hedebe hagonosee Yesuye bakadio hedebe di taka ee dulo-oso diya gooheselo. Esiga yayo nei egeesee takaso, “Lodee, goo susuga no gooleedooso. Osoloso ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no olo gooleedooso,” diso.

Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Mo sipi be nayo medee poopomelee. ¹⁸ Esiga ayo namapoo tei taka. No gie kauwa mapoo bi medee mopoodoo doloso no goomoga mi mapoo diliso. Esino no adaga poloso badoga, odoo heeso nee dee mapoo tiso bagagoloso, no mi nayo goweli mapoo gisibado dileiso.” ¹⁹ Yesuye Pita mapoo taka hagee, Pitaye dooboo kasee talai goo ee taka. Esiga Pitaye ta maga Godeeyo hu dokodoo poudileiso. Osoloso Yesuye yimapoo mapoo egeesee takaso, “No a deedee,” diso.

²⁰ Eseme Pitaye bidi toboloso egeino, o hamamee dili odoo Yesuye diya gweli oso dima miligiy-opooga sibume egeiso. Yesuwo hamamee dili odoo hagee biaso daga o hamamee dili odoo sabolo nei nolone dobolone, Yesu mapoo bouwa melee oso, yimapoo egeesee ka woosa, “Lodee, odoo agayo no ha teli odoo mapoo ka tiasalaiyo?” dee taka odoo ee hagoso. ²¹ Eseme odoo ogoso dima hamamee simi ee ogoloso, Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, odoo hamapoo kasee moodoolaisomo?” dee takaso.

²² Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Yo osee badoga, ayo see wedi sibilesyo yo agalai, a goomogoga, egeesee selaiso. Esino egee nee goonee. No wulo a deedee,” dee takaso. ²³ Eseme Yesu o hamamee dili odoo egee talaime, dee taka goo ee tei telaga odoo abo mapoo dudobuguso. Esino Yesuye takolone odoo egee talaime, dee takele. Yo wulo egeesee taka, “Yo osee badoga, ayo see wedi sibilesyo yo agalai, a

goomogoga, egeesee selaiso. Esino egee nee goonee,” dee ka taka.

²⁴ Esiga Yesu o hamamee dili odoo hagoso goo susuga yayo egei ee booka hamapoo hoguguso. Iba gooleedooso, goo susuga yayo hogugu ee tei goo.

²⁵ Esiga Yesuye goo hagee sabolo osoloso goo abo sabolo olo moodooso. Esino goo susuga egee booka hamapoo hogugule. Esino goo susuga egee booka abo mapoo hogugu diepi, mipoo hamapoo booka bei meliyo. Egeeseelone booka magalai debi me meliyo.

Diye Di Odo

Diye di odo booka goo eyo bei

Lukaye daga malalo o booka mapoo to tekepo Yesu Kelisowo goo hoguguloso, see Diye di odo booka hagee hoguguso.

Odo Luka yo daga melesenee neli odo badolone, o odo Poloye Godeeyo to takomo sileeme, yibolo sileeso.

Booka hagooso Yesuye toloso see hogabuloso kei mi ma dokodoo polome, hamamee sosee bei mooloo-goo goo ee takooso. Diye di odo booka hageeyo kuloduga taka goo ee dugo 30 egeesi ee ma kulodu sibulone peledobomo simiso.

Esiga sapta 1 abaga dino sapta 7 amaga takooso, daga malalo Yolusalem mapoo to tekepo Yu odoowe dibusomo toloso debei goo ee. Esino sapta 8 abaga dino sapta 12 amaga takooso, to tekepo Yu odo abo Yolusalem peegoo debeli odo mapoo takomo di goo ee. Osoloso see sapta 10 maga takooso, Yu dele poogoo odo oso daga malalo to tekepo duloso tei too goo ee. Osoloso hamamee sapta 13 abaga dino hoo poogoo maga takooso, Poloye mi opusomo opusomo di susuga mapoo Yu odo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odo sabolo dimapoo to tekepo takomo di goo ee.

Lukaye Diye di odo booka hageeyo kulodu hogugu goo toowa bakadio hagooso. Malalo goo hagooso. To tekepo hagee mi opusomo opusomo di mapoo debeli odo susuga dibada. Bei, Godeeyo to tekepo tenee hagee hedebe Yu odo mapoo tenele. Haye, Yu dele poogoo odo diba nose to tekepo dimapoo teneeso.

Osoloso goo hee hagooso. Diye di odo booka oso daga malalo Dio Tei oso tei telaga odo mapoo meledaba goo ee eligiso. Osoloso amaga bei mooloogoloso abaga simino epedee hamapoo Dio Tei oso tei

telaga odo susuga pidilone kitulugu ka tonomoloso.

Yesu kei mi ma dokodoo ido pala goo

¹⁻² Tiyopoles emegei,

Ayo daga namapoo booka hoguguloso tenee omapoo, Yesuye goo tomo sili sabolo yayo eligi goo sabolo hoguguso. Osoloso yo kei mi mapoo ido palai goo sabolo hoguguso. Osoloso yo kei mi mapoo ido pelega badolone, Dio Tei oso kitulugu maga diye di odo yayo gilimadoo odo dimapoo kokodo takaso. ³ Osoloso Yesu toloso midoo maga hogabuloso beame 40

eyo kulodu yayo tei hogabia goo ee diayo ogoloso tei talame yayo silone, o hamamee dili odo mapoo peledoboo demeleeso. Osoloso dibolo silone, Godeeye wiligi doloso badeli goo dimapoo takomo siliso.

⁴ Osoloso beame hedebeeso Yesu o hamamee dili odo gilimadoloso nei nolone badolone, Yesuye to kitulugu sabolo takaso, “Niba Yolusalem poogoloso na di! Esino mo maye taka Dio Tei oso sibilei omapoo dulone bolone ka debee, bei mo maye to hagee nimapoo olo takaso.

⁵ Esiga Yoneeye niba howodeeso sauwidigaso, esino beame koola mapoo Dio Tei oso sibilesi nimapoo kitulugu tenelaiso,” diso.

⁶ Esem diye di odo Yesubolo Olipi mubi mapoo mooloogoodoloso dobolone, diayo yimapoo woosaso, “Lodee, nayo epedee hamapoo Isalael odo oso ibada mi gidabalame kitulugu see imapoo tenelaiso?” diso.

⁷ Esem Yesuye dimapoo nei egeese takaso, “Hedebe maye beame hageesi yayo kitulugu sabolo mageliso. Esiga beame egeesi niyo gooleedalai nibada goonee. ⁸ Esino Dio Tei nimapoo meledobooga, niba kitulugu talaiso.

Osoloso niyo mo goo mi toowa mapoo takomo dileiso, Yolusalem abaga bei mooloogoloso abaga dino,

Yudiya mi toowa mapoo, osoloso Samalia abaga dino mi toowa hoopoo mapoo takomo dileiso.”

⁹ Yesuye to hagee takoloso tobudulone, diayo balaga molome, Godeeyo kitulugu oso kei mi mapoo yo ido palaso. Esemе kei ma dokodooga kolobo oso sibilesо Yesu gooloogoo bugume diayo egele poogooso.

¹⁰ Diba Yesuye kei ma dokodoo pala mapoo osee balaga molome, odo bakadio dugo heliye megiga oso dima koola omapoo saga sibilesо, tebisa meleeso. ¹¹ Diayo egeese takaso, “Gelili odo, niba bei kasee maga kei ma dokodoo ka balaga malala? Nibada howo woola Godeeye Yesu kei mapoo ido palaso. Esiga Yesu kei ma dokodoo poolome niso egemenee, yayo hamamee kolobo ma dokodooga, see egeese siboga agalaiso,” diso.

Diye di odo hee, Matiyas hesia goo

¹² Diye di odo oso Yesu kei mi ma dokodoo pala ogoloso, Olipi mubi maga Yolusalem mapoo wedi diadeeso. Yolusalem ee Olipi mubi abaga hoogoonee. ¹³ Diba Yolusalem mapoo peledoboloso, diso debeli moso mapoo paladeeso. Odo abo hagooso moso eyo kulodu debeiso: Pita, Yonee, Yemes, Endulu, Pilipi, Tomas, Batolomu, Matiyu, Alpiyeseeyo owolo Yemes, Saimon (daga Loum gamalee maga ha teli odo), osoloso Yemesyo owolo Yudas. ¹⁴ Diye di odo, sobo abo sabolo, osoloso Yesuwo owee Meli sabolo, osoloso Yesuwo omolo dio sabolo hagee hodobo mooloogoodoloso beame susuga dokodoo takeliso.

¹⁵ Beame hedebe mapoo tei telaga odo susuga 120 oso hodobo mooloogoodoloso doboome, Pitaye toposo dimapoo egeese takaso, ¹⁶⁻²⁰ “Mo odo, ayo Yudaseeyo goo nimapoo taka. Yo ibada mooloogoodoo ma kulodu Godeeyo tou hodobo tomo siliso. Esino yayo Yesu ha teli odo mapoo tiasooso.”

(Esemе tei moso wiligi odo tebisa oso Yudas yimapoo molee teneme, yayo molee oso mi su neiso tooso. Osoloso yo mi omapoo dileso, miyomoo homodobuloso, beliye tologonuloso, kakobo gwadobuloso taso. Esemе Yolusalem mapoo debeli odo susuga oso goo hagee duloso, mi egee dibada toso hu egeese hediso ‘Akeledama.’ Hu hageeyo bei, ‘sawo go.’)

Esemе Pitaye see egeese takaso, “Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso tei diso. Bei, Dio Tei oso Deibidi mapoo eligi maga yayo Yudaseeyo goo daga hoogoo Godeeyo to hogugu Sam booka mapoo egeese hoguguso,

‘O mi mapoo odo mauwe pagalaiso.

Odo heeso omapoo badalaime.’ Osoloso see egeese hoguguso, ‘O tou su see odo heeso talaiso,’” diso.

²¹⁻²² Pitaye see egeese takaso, “Esiga Yudaseeyo tou teli ee see odo heeso talame odo hee hesiamo. Yayo ibolo silone Yesuye tolosa hogabia goo ee takomo silame. Osoloso odo yayo beame susuga ibolo hodobo silone, Yonee odo howomoo howo sawuiga molome egei sabolo, osoloso abaga simino Yesuye kei ma dokodoo polome egei odo ee hesileiso,” diso.

²³ Esemе tei telaga odo susuga oso Yosep dio Matiyas dio hesiaso. Yosep hagee hu bakadio hedebe di (Balasabas osoloso Yositas).

²⁴⁻²⁵ Diayo odo bakadio hagee hesialoso dobolone dokodoo egeese takaso, “Lodee, no odo susuga oso goo goolee no gooleedooso. Esiga odo bakadio hamapoo nayo hesia imapoo eligi, yayo Yudaseeyo debi omapoo badolone, diye di odo eyo tou su ee talame. Bei, Yudas yo tokenee tooga, eyo nei yo dou mi mapoo diso,” diso. ²⁶ Diba dokodoo taka koodobuloso, diye di odo heeso yo bakadio tolosa hee mapoo Matiyaseeyo hu magoo, osoloso hee mapoo Yosepeeyo hu magoo

doloso toloso halabume, yo hedebe miyomoo homodobiaso, diayo odoo bakadio hesia ma kulodu Godeeye hesia odoo ee talame. Diayo egeesee moodooloso, odoo hedebe Matiyas tooso. Esemme yo diye di tou ee talame diye di odoo 11 sabolo hedebe diso.

2

Dio Tei oso meledaba

¹ Pentikos beeamme omapoo, tei telaga odoo susuga moso hedebe mapoo mooloogoodoloso debeiso.

² Esemme haga booloogelega kei ma dokodooga iso goowa masi oso diayo mooloogoodoloso debei moso omapoo tooso. ³ Esemme dou paiya masi oso odoo susuga moso kulodu mooloogoodoloso debei, dimapoo tugusume egeiso. ⁴ Esemme Dio Tei oso dibada kulodu meledoboloso molome, Dio Tei oso kitulugu maga to opusomo opusomo di kesaso.

⁵ Beeamme omapoo Godeeyo goo dia gooleedoo Yu odoo mi susuga maga sibilesa, Yolusalem mapoo debeiso.

⁶ Esino diba iso goowa masi goowa ee duloso, goo ee agalame sibadeeso. Diba sibilesa egeino, tei telaga odoo susuga oso to opusomo opusomo di kesamolome duso. Diayo to opusomo opusomo di kesamelee ma kulodu diayo dibada to kei duloso, dia howoogadooso. ⁷ Esemme diba howoogadoloso goo tiadoo sabolo dobolone egeesee takaso, “Odoo to egee kesa, Gelili odoo oso kesa. ⁸ Bei kasee maga diayo ibada to kesa iyo ka dusomo? ⁹ Bei, iba mi opusomo opusomo di hamaga sibadee odoo: Patia abaga, osoloso Media, Elam, Mesopotamia, Yudiya, Kapadokia, Pontus, Asia, ¹⁰⁻¹¹ Piligia, Pampilia, Isipi, Libia mi toowa ma kulodu mi pepooko Kulene abaga sibadee. Osoloso odoo abo Loum mi abaga sibadee. Osoloso Yu dele poogoo odoo abo Loum mi abaga sibadee oso, Yu odoowo Godee mapoo tei too maga, Yu odoowo hu too odoo oso. Osoloso odoo abo Kiliti sabolo Alabia mi abaga sibadee odoo oso. Iba mi

opusomo opusomo di amaga sibadee oso. Esino diayo ibada to keseme duso. Esiga diayo to hagee boowoo Godeeye goo toowa moodoo maga ka boowoo,” diso. ¹² Diba howooga sabolo, goo tiadoo sabolo, dobolone diso nediliyo egeesee takaso, “Hagee ogoo goowo?” diso.

¹³ Esino odoo abo Yolusalem mapoo sibadee oso tei telaga odoo dimapoo manolone diso nediliyo egeesee takaso, “Odoo hagee yugune naloso ka halapaga,” diso.

Pitaye to taka goo

¹⁴ Esemme Pitaye goo hagee duloso, diye di odoo sabolo tebisaloso to neligidi takolone, odoo mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Yu odoo Yolusalem mapoo debeli sabolo, osoloso odoo soo sibadee, niba mo to hagee medee dui! ¹⁵ Odoo abo niyo imapoo takolone, iba yugune naloso ka halapaga, diso. Esino iba egeesee koo seeso. Bei, gesikolo osoko simi domo taba mapoo, edebeeyo yugune naloso koo halapagali. ¹⁶ Esino to niyo du sabolo, osoloso niyo egei goo sabolo egee, Godeeyo to tosili odoo Yoweliye to taka goo sabolo olo tebiaso:

¹⁷ “Godeeye egeesee takaso, “Beeame hamameedee omapoo ayo Dio Tei odoo susuga mapoo tenelaiso. Osoloso nibada giso holaiso sabolo, sobo holaiso sabolo, oso to Godeeye taka goo ee takalaiso. Nibada holaiso gie kakauwa oso howo opusomo doloso, Godee maga simi goo ee agalaiso. Osoloso nibada adaga oso Godee maga simi goo ee sapootileiso.”

¹⁸ Osoloso Godeeye see egeesee takaso, “Beeame hamameedee omapoo mo tou teli odoo susuga, giso sabolo, sobo sabolo, dimapoo Dio Tei tenelaiso. Osoloso diayo Godeeye taka to ee duloso odoo mapoo takalaiso.

- ¹⁹ Osoloso kei ma dokodoo osoloso mi hamapoo goo mudu opusomo di moodoolaiso. Beeame omapoo mi toowa hamapoo niyo hatoo sabolo, dou sabolo, osoloso de i toowa sabolo agalaiso.
- ²⁰ Osoloso kei ma dokodoo osoko neligidi bigileiso. Osoloso a see sawo masi bigileiso. Goo egeesi oso peledobooga, Lodeeyo beeame goo toowa oso sibilei koola toobooga ka salai.
- ²¹ Osoloso edebeeyo Lodeeye pidilame yimapoo woosaga, nei yayo yimapoo gie badeli tenelaiso.'
- ²² Esiga Isalael odoo, niba to hagee dui! Yesu, Nasalet odoo, Godeeye niba gooleebugulone hesiaso. Osoloso Yesuye nima kulodu goo mudu opusomo opusomo di moodoomo silone, Godeeye yo hesia goo ee woola yilige buguso. Esiga goo oso peledaba niba gooleedooso. ²³ Esino Godee eyo goomoga maga daga hoo-goo Yesu toloso nimapoo tenelame to takoloso magooso. Egeesee maga yayo Yesu toloso nimapoo teneme, Yu odoo niyo osoloso Godeeye tei magoo mapoo koo mesili odoo sabolo oso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga maga yo woolomaso. ²⁴ Esino Godeeye Yesu dala teli goo maga peegoo tamagalame, Godeeye yo ta maga hogabidiso. Bei, teli oso yo talai tebile. ²⁵ Esiga ibada amawe wiligi odoo taba Deibidiye Yesuwo goo Godeeyo to booka mapoo hogugu maga egeesee takooso, 'A beeame susuga Godeeye mo mudugiyopoo tobudo doloso gooleedeliso. Yo koola mapoo tobudoso. Esiga a ebileime.
- ²⁶ Esiga mo sooloo ma kulodu goomoga toowaso molone, goomoga goo hagee ka taka. A tei toso, mo su see gie badalaiso.
- ²⁷ Bei, Godee nayo a toga mo gie badeli ee odoo wedia eyo

dio oso debeli mi mapoo a pagalaime. Nayo hesia odoo eyo su midoo ma kulodu hunulame pagalaime.

- ²⁸ Osoloso gie badeli eli nayo amapoo eligiso. Esiga ayo nobolo badolone, dia goomogalaiso,' diso.

²⁹ Emegei, Deibidiye goo taka hagee, yayo o goo eyo nediliyo takele. Bei, yo teme midoosooso. Osoloso midoo ibolo moloso. ³⁰ Esiga Godeeyo to tosili odoo daga malalo badebeiso. Esiga Godeeye to takoloso magoo ee gooleemeleeso. Bei, Godeeye yimapoo to magolone egeesee takaso, 'Deibidiyo amawe heeso Deibidiye wiligi doloso badeli mi omapoo, see yayo wiligi doloso badalaiso,' diso. ³¹ Esiga Deibidiye malalo hoogoo peledabalai goo ee ogoloso, Godeeye hesia Kelisoye midoo maga hogabilei maga egeesee takaso, 'Godeeye yo midoo mapoo pagalaime, osoloso o su hunuleime,' diso. ³² Esiga Godeeye Yesu ta maga see gie badeli mapoo hogabidiso. Goo ee iyo susuga ogoloso ka takomo siloso. ³³ Osoloso Godeeye Yesu kei ma dokodoo ido peleso, o dee deede dokolo badoso, yayo yimapoo hu toowa tenelame. Osoloso yayo to magoo ee dodolone, o Dio Tei Yesu mapoo teneme, see Yesuye imapoo teneeso. Goo hagee niyo epedee hamapoo ogolone dulone ka badoso. ³⁴ Esiga Deibidi yo kei ma dokodoo pele. Haye! Yayo taka egee Yesuwo goo ee taka,

'Godeeye mo Lodee mapoo takaso: No abolo wiligi doloso badalame mo dee deede dokolo bie. ³⁵ Osoloso namapoo ha teli odoo nama hemi debee dalaiso.'

³⁶ Esiga Isalael odoo, niba goo hagee medee goolee! Niyo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga ee, Godeeye yo Lodee wiligi toowa taba doloso hudi magoo Keliso," diso.

³⁷ Esem e odoo mooloogoodoo oso to hagee duloso, diso nediliyo dibada goo tokenee gooleedoloso, sooloo dala sabolo, ebia sabolo, Pita diye di odoo abo sabolo mapoo egeesee takaso, “Emegei, iyo ogo goo moodolaiyo?” diso.

³⁸ Esem e Pitaye dimapoo nei egeesee takaso, “Niba susuga nibada goo tokenee maga miligi pialoso, Yesu Kelisowo hu maga howomoo howo sawwidige. Egeeseega nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Egeeseega niba Godeeye Dio Tei wulayo egee tenemolo niyo talaiso. ³⁹ Bei, Godeeye to magoo ee dodolone, yayo Dio Tei nimapoo, osoloso nowolo dimapoo, osoloso eli sage debeli odoo dimapoo tenelaiso. Osoloso odoo susuga Godeeye gilimadalai goo ee dimapoo tenelaiso.”

⁴⁰ Esem e Pitaye to sage takolone kokodo takaso, “Goo tokenee teli odoo epedee hamapoo egee do dala talaiso. Esiga niba dala teyaga, goo tokenee ee pagalame Godeeye pidilame yimapoo takee.”

⁴¹ Esem e odoo Pitayo to duloso, tei too odoo diba howomoo howo sawwidigaso. Esiga beame omapoo 3000 odoo oso howomoo howo sawwidigaloso, tei telaga odoo sabolo hedebe doloso mooloogoodooso.

⁴² Osoloso diba howomoo howo sawwidigaloso, beame susuga eyo kulodu disono mooloogoodoloso, diye di odoo oso eligime, medee duluga meleeso. Osoloso diba Lodee gooleebugu wo nalagamo silesibulone, beame susuga dokodoo takeliso.

Tei telaga odoo oso mooloogoodoloso debei goo

⁴³ Diye di odoo diayo Godeeyo kitulugu sabolo goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo silesibume, odoo susuga oso ogoloso dia ebia sabolo howoogadooso.

⁴⁴ Osoloso tei telaga odoo susuga oso beame susuga hodobo mooloogoodoloso, bi nei pidi, nei pidi deliso.

⁴⁵ Egeeseemo silesibulone, dibada mi sabolo, bi sabolo, odoo mapoo teneloso, nei molee tooso. Osoloso molee oso tei telaga odoo abo bi mauwe odoo ee pidigamo siliso. ⁴⁶⁻⁴⁷ Osoloso beame susuga diayo howo gisilame, Yu odoowo tei moso mapoo hodobo mooloogoo deliso. Osoloso diayo Yesu gooleebugu wo nolone, diba moso opusomo opusomo di mapoo nalagaliso. Osoloso diayo silesibulone, dibada sooloo ma kulodu goo goolee hedebe doloso, goomoga goo Godee mapoo poudiliso. Esem e Yolusalem odoo susuga oso dibada goo ogoloso tekepo deliso. Osoloso Lodeeye beame susuga odoo abo mapoo gie badeli teneliso. Egeeseelone tei telaga odoo bei deliso.

3

Pitaye odoo kido todobia tekepo moodoo goo

¹ Beame heeso habe omapoo Pita dio Yonee dio Yu odoowo tei moso mapoo howo gisilame palaso.

² Diba omapoo peleso egeino, odoo kido todobia osulu mi eyo hu Osulu Medee Tekepo deli omapoo badoboome egeiso. Odo hagee soomagolone kido todobia sabolo soomagooso. Esiga beame susuga o odoo abo oso yo sa mapoo magoloso imado peleso, osulu mi hamapoo ka ibedi deliso. Osoloso yo omapoo badolone, odoo tei moso mapoo pala ogoga, yayo dimapoo molee howaliso. ³ Yo omapoo howolone badolone egeino, Pita dio Yonee dio moso kulodu gadime, dimapoo molee howaso. ⁴ Esem e Pita dio Yonee dio yimapoo bolone, Pitaye yimapoo egeesee takaso, “Imapoo ege!” diso. ⁵ Esem e yayo goolee, yimapoo molee tenelame kasabelee dolone dimapoo egeiso.

⁶ Esem e Pitaye yimapoo egeesee takaso, “Amapoo molee tei mauwe. Esino goo hagee amapoo egee molo wulo namapoo tenelaiso. Esiga ayo Yesu Keliso Nasalet odoowo

hu maga namapoo ka taka, no to-boloso di,” diso. ⁷ Yayo egeesee takoloso, odo kido todobia o dee deede mapoo toloso tebidime, o kido see tekepo paso. ⁸ Yo o kido tekepo poloso silone, Pita di-bolo tei moso ma kulodu galaga diso. Yo tei moso ma kulodu gadilesu pupulodomo silone, Godee mapoo goomoga poudooso. ⁹⁻¹⁰ Odo susuga oso odo kido todobia yayo Godee mapoo goomoga poudooso sili ogoloso howoogadooso. Osoloso diso nediliyo egeesee takaga meleeso, “Odo hagee kido todobia Osulu Medee Tekepo deli eyo osulu miyopoo badolone molee howali ha-gooso. Esino yo kasee toboloso silone, goo hageesi ka tomo silo-somo?” diso.

Pitaye Yu odoowo tei moso mapoo to taka

¹¹ Odo daga kido todobia oso Pita dio Yonee dio dee mapoo toloso, Solomonowo hau* mapoo silesibi ogoloso, odo susuga oso howoogadoloso, diayo de-bei omapoo hoguga sibadeeso. ¹² Esem Pitaye odo susuga ogoloso, dimapoo egeesee takaso, “Isalael odo, niba bei kasee maga ka howoogowala? Osoloso bei kasee maga niyo imapoo bologolone, goo dia ka tiadowala? Bei, odo hagee ibada kitulugu sabolo osoloso iyo tekepo doloso debei maga tekepo poloso koo siloso. ¹³ Esino Eibal-aham, Aisek, Yekob, osoloso ibada amawe dibada Godeeye o tou teli odo Yesu mapoo kitulugu toowa olo teneloso, o hu dokodoo poudooso. Esino diayo yo wooloomalame, niyo yo Yu odoowo wiligi odo tebisa mapoo teneeso. Osoloso yo goo meedilame Pailet mapoo ido dime, Paileteeye egeesee takaso, ‘Ayo yimapoo goo tokenee koo ogo,’ dee takeme, niyo yo goweso. ¹⁴ Esino Yesu tekepo, tokenee mauwe odo

oso. Esino niyo yo gowolone, Balabas odo wooloomali odo ee Paileteeye neliga moso ma kuloduga peegoo di diso. ¹⁵ Esino niyo Yesu gie badeli teneli wooloomaso. Esino Godeeye yo ta maga see hogadiso. Esiga yo ta maga see hogabuloso silime, iyo egei goo ee ka takomo siloso. ¹⁶ Esiga odo kido todobia oso Yesu mapoo tei too maga yo tekepo paso. Esiga niba odo hagee gooleedooso, yo daga kido todobuloso badebeiso. Esino yayo Yesuwo kitulugu mapoo tei too maga odo susuga oso balaga molome, yo tekepo paso.”

¹⁷ Osoloso Pitaye odo mooloo-goodoo mapoo see egeesee takaso, “Emegei, a gooleedooso, nibada wiligi odo tebisa sabolo oso Yesu boobadolone, yimapoo goo moodoo eyo bei niba gooleedele. ¹⁸ Esino daga hoogoo Godeeye o to tosili odo dimaga Kelisoye dala talai goo ee malalo olo takaso. Esiga goo hagee peledabalame Godeeye moodooso. ¹⁹ Esiga nibada goo su wuduloso, goo tokenee maga miligi pialoso, Godee mapoo bidiga debee. Egeeseega Godeeye nibada tokenee hapoloso boobado bigileiso. Nibada goo su wuduloso, goo tokenee maga miligi pialoso, Godee mapoo bidiga dobooga, Godeeye nimapoo kitulugu dia tenelaiso. ²⁰ Osoloso owolo Yesu, Godee yayo hesia Keliso nimapoo di dalaiso. ²¹ Esiga epedee beame hamapoo Yesu kei ma dokodoo badoso. Yo kei ma dokodoo badolone Godeeye goo susuga dia daga, omapoo sibileiso. Esiga Godeeye o to tosili hesia odo daga hoogoo debei dimaga goo hagee olo takaso. ²² Esiga Godeeyo to tosili odo hee Moseseeye Godeeyo to booka mapoo egeesee takaso,

‘Godeeye niba gooleebugulone, nima kuloduga o to tosili odo hee a egeesi masi hesileiso.

* **3:11:** Solomonowo hau: Solomonowo yo daga hoogoo Yu odoowo wiligi odo taba Deibidiyo owolo oso. Yolusalem mi mapoo Yu odoowo tei moso tegei mapoo hau meleeso, hau eyo hu Solomonowo hau.

Esiga goo susuga yayo taka mapoo medee dui.

²³ Osoloso edebeeyo o to duloso, tei telega poogoo, odoo ee Godeeyo mooloogoodoo ma kuloduga peegoo pele-doboloso, talaiso,' diso.

²⁴ Godeeyo to tosili odoo hee Samiyolowo hamamee tebisa sabolo oso epedee beeamo hamapoo peled-abalai goo ee takaso. ²⁵ Esiga Godeeye nibada amawe sabolo, osoloso o to tosili odoo daga hoogoo debei sabolo, oso to magoo ee nibada. Bei, yayo Eibalaham mapoo egeesee takaso, 'Namawe hee maga ayo odoo susuga mi toowa mapoo hagee do ee pidileiso,' diso. ²⁶ Esiga Godeeye hesia tou teli odoo Yesu ee nimapoo di diso, niyo malalo to tekepo dulame. Esiga yayo niba pidi maga nibada goo goolee mudu opusomo doloso, nibada tokenee maga miligi pilame," diso.

4

Pita dio Yonee dio goo meedilame ido pala

¹⁻⁴ Pita dio Yonee dio odoo mooloogoodoo mapoo to takolone Yesuye ta maga hogabia eyo goo takaga meleeso. Esiga diayo egeesee takaso, "Yesu ta maga hogabia maga niba ta maga see hogabileiso," diso. Esemo omapoo Pitaye to taka duloso tei telaga odoo sabolo, osoloso daga tei telaga odoo sabolo, hodobo mooloogoodeme 5000 tugodooso. Esemo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei moso gibadili odoo dia wiligi odoo taba sabolo, Sedisi odoo sabolo sibilesa, Pitaye Godeeyo to takolone, ta maga see hogabilei goo maga taka duloso, dia kamaso. Osoloso diayo Pita dio Yonee dio tooso. Osoloso olo neligime diba epedee neliga moso tegei ma kulodu toosooso, osoloso see gesikolo Yu odoowo wiligi odoo tebisa mapoo ka ido dilame.

⁵ Osoloso gesikolo Yu odoowo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi tebisa

adaga susuga sabolo, osoloso Godeeye tei magoo ee eligili odoo susuga sabolo, Yolusalem mapoo mooloogoodooso. ⁶ Dibada mooloogoodoo ma kulodu tei moso wiligi odoo taba Anasee sabolo, o soosoo Kayapas sabolo, Yonee sabolo, Alesenda sabolo, osoloso o soosoo abo sabolo mooloogoodooso. ⁷ Esiga wiligi odoo tebisa susuga oso omapoo mooloogoodoloso dobolone, diayo odoo abo oso Pita dio Yonee dio ido sibe, diso. Esemo Pita dio Yonee dio omapoo doboome, wiligi odoo tebisa oso dimapoo egeesee woosaso, "Niyo odoo kido todobia tekepo kasee moodoowo? Niba agamo kitulugu osoloso agamo hu maga yo tekepo ka payo?" diso.

⁸ Pita Dio Tei oso kitulugu toloso badolone Dio Tei maga dimapoo to nei egeesee takaso, "Wiligi odoo tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi tebisa adaga sabolo, niba mo to dui. ⁹ Niba iyo odoo kido todobia yo pidilone tekepo moodoome niyo ogoloso, ibada goo meedilame ka ido diala? Niba yo tekepo pa eyo bei gooleedalai goomogosomo? ¹⁰ Esino nibolo Yu odoo susuga sabolo goo hagee gooleedalai tekepo. Bei, Yesu Keliso, Nasalet odoo, niyo woolooma Godeeye ta maga hogadi eyo kitulugu maga, iyo epedee niyo egee ogo odoo hagee olo tekepo paso. ¹¹ Esiga Yesuwo goo Godeeyo to booka mapoo hogugu maga egeesee takooso,

'Moso tegeli odoo diayo omou gowoome poogoo, omou oso epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso.'

¹² Esiga Yesu mapoo gie badeli teneli ka moloso. Esiga mi toowa hamapoo odoo hee mauwe edebeeyo badoboso gie badeli talai, hedebe Yesu yimapoo moloso."

¹³ Esemo Yu wiligi odoo tebisa oso Pita dio Yonee dio dimapoo ebilega, diayo dimapoo to nei tekepo taka duloso, diba dia howoogadooso. Pita dio Yonee dio sukulu tele osoloso

wulo mosoowe odo. Esem wiligi odo tebisa oso egeese gooleedooso, odo bakadio hagee Yesubolo sili-doo, diso. ¹⁴ Osoloso diayo Pita dio Yonee dio odo kido todobia tekepo moodooloso, Pita dibolo tebisa melee ogoloso, wiligi odo tebisa oso to nei takele poogooso. ¹⁵ Diayo to nei takalai mauwe poogoome, Pita dio Yonee dio moso kuloduga peegoo galaga diye doloso, balaga melee diso. Osoloso wiligi odo tebisa disono to mouso. ¹⁶ Esem disono to moulone egeese takaso, “Iyo dimapoo ogo goo moodoolaisomo? Bei, Yolusalem odo susuga oso diayo mudu opusomo di goo toowa moodoo egee egeiso. Esiga iyo goo hamapoo gamenee takalai tekeponee. ¹⁷ Esiga goo hageesi oso toowa diaga, odo bakadio hagee toloso, see Yesuwo hu maga odo susuga mapoo na eligimo silesibe, kitulugu sabolo egeese takalaiso,” diso.

¹⁸ Esiga wiligi odo tebisa oso Pita dio Yonee dio gilimadoloso dimapoo egeese takaso, “Niyo silesibulone, Yesuwo hu maga goo abo na eligi,” diso. ¹⁹ Esem Pita diayo dimapoo to nei egeese takaso, “Esiga niba niso nediliyo goo hagee medee goolee. Tekepo, Godeeyo howo woola abaga, nibada to mapoo iyo mesilone, nei iyo Godeeyo to mapoo mesilega pagalai. ²⁰ Bei, iyo Yesuye goo tomo silime egei goo sabolo osoloso Yesuye takeme du goo ee takalai pagalaime,” diso.

²¹ Esem wiligi odo tebisa oso dimapoo to kitulugu sabolo takolone, “Yesuwo hu maga niyo see eligimo silesiboga, iyo nimapoo dala tenelaiso,” dee takoloso, goo meedili moso maga peegoo diye diso. Bei, odo susuga oso odo kido todobia tekepo pa maga Godee mapoo dia goomogome. Esem wiligi odo tebisa oso Pita dimapoo dala tenelai beame egele poogooso. ²² Esiga odo kido todobuloso badebei dugo 40 poogooso.

Tei telaga odo oso Godee mapoo dokodoo takeli goo

²³ Pita dio Yonee dio goo meedili moso maga peegoo galaga dilesi, tei telaga odo sabolo mooloogoodoloso tei moso wiligi odo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa diayo taka goo ee dimapoo takaso. ²⁴ Esem tei telaga odo oso to hagee duloso, disono mooloogoodoloso Godee mapoo takolone egeese takaso, “Kitulugu Godee, nayo mi sabolo, kei sabolo, osoloso abei sabolo, osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo moodooso. ²⁵ Esiga nayo Dio Tei maga nee tou teli odo ibada amawe Deibidiye egeese takaso,

‘Bei kasee maga Yu dele poogoo odo oso dia ka kamanaliyo? Osoloso goo bei mauwe maga to wulo ka moumo siliyo?’

²⁶ Mi toowa eyo wiligi odo tebisa oso disono hodobo mooloogoodoloso kitulugu Godee sabolo, osoloso yayo hesia Keliso sabolo, mapoo hatalame mopoodoo doloso doso,’ diso.

²⁷ Deibidiye tei goo takaso, bei Yu odoowo wiligi odo taba Helodee sabolo, Loum gamalee odo Pone-tas Paillet sabolo, osoloso Isalael odo sabolo, Yu dele poogoo odo sabolo, disono Yolusalem omapoo mooloogoodoloso Yesu nayo hesia tou teli odo Keliso wooloomalame to mouso. ²⁸ Esino diayo goo moodoo hagee, daga hoogoo nayo gooleedoloso, goo hagooso peledabalame, nayo kitulugu sabolo goomoga magooso. ²⁹ Esiga kitulugu Godee, wiligi odo tebisa hagooso epedee nee tou teli odo imapoo ebili to taka ee nayo duso. Esiga imapoo kitulugu tenee, iyo nee to takomo silesibulone, ebia goo mauwe pagalame. ³⁰ Esiga nayo kitulugu eligilone, odo paigiga tekepo pe. Osoloso nee tou teli odo nayo hesia Yesuwo hu maga goo toowa mudu opusomo di moodee,” diso.

³¹ Esino diba dokodoo taka koodobuloso, diayo debei moso ee halabume egeiso. Esem Dio Tei oso dimapoo meledoboloso, diba Dio Tei oso kitulugu toloso dobolone, ebia goo mauwe poogoloso, Godeeyo to takomo silesibilame bei mooloo-gooso.

Tei telaga odoo oso debei goo

³² Esiga tei telaga odoo mooloo-goodoo oso dibada sooloo ma kulodu goo goolee hedebe doloso dobolone, odoo heeso bi koo goodegeli, diba diso biso nei pidi, nei pidi deliso. ³³ Egeeseelone diye di odoo oso kitulugu toowa sabolo silesibilone, Yesuye toloso hogabia eyo goo takomo silesibiliso. Osoloso Godeeye tei telaga odoo susuga dimapoo goo tekepo moodeliso. ³⁴⁻³⁵ Esiga tei telaga odoo oso dibada mi sabolo moso sabolo odoo mapoo teneloso, nei molee toloso diye di odoo mapoo teneliso. Egeeseega diye di odoo oso molee egee papisaloso, tei telaga odoo abo bi tebile poogoo mapoo teneliso. Osoloso dibada kulodu odoo heeso bi mauwe koo sili.

³⁶⁻³⁷ Osoloso tei too odoo hee Yosepeeye o mi odoo abo mapoo teneloso nei molee tooso. Osoloso yayo sibilesi, molee ee diye di odoo dimapoo teneeso. (Yosep hagee Saiples mi te omapoo badeli, yo o bala Libai. Esino diye di odoo oso yimapoo hu hee teneeso, Banabasi, hu eyo bei emegei pidili odoo.)

5

Ananayas dio osobo Sapila dio dibada goo

¹ Osoloso odoo hee badebeiso, o hu Ananayas, osoloso osobowo hu Sapila, diayo dibada mi su pepooko odoo mapoo teneloso nei molee tooso. ² Osoloso mosopoo sibilesi, obakadio to mouloso, molee abo mada magoloso, Ananayaseeye diye di odoo dimapoo molee abo tosi-bilesi teneeso.

³ Esem Pitaye Ananayas mapoo egeese takaso, “Bei kasee maga

nayo Saitenso gamenee taka to mapoo mesilone, Godeeyo Dio Tei mapoo gamenee takolone, mi molee too abo mada ka magoowo? ⁴ Mi hagee odoo mapoo tenelega melee omapoo nee mi diso. Esino nayo odoo mapoo mi teneloso, nei molee too egee neeso. Esiga nee molee oso, no goomoga goo ee talai tekepo. Bei kasee maga, nayo molee abo nee mosopoo mada magoo egee imapoo takele, esino nayo gamenee takolone, ayo molee susuga tosimi hagooso, dee ka takayo? Esino nayo hedebe imapoo gamenee takele, esino nayo Godee mapoo gamenee takaso,” diso.

⁵⁻⁶ Esem Ananayaseeye to hagee duloso, yo toloso homodobiaso. Esem odoo gie kakauwa oso dugoso o su tiadoloso midoosooso. Esem goo hagee takeme duluga, odoo susuga oso dia ebigaso.

⁷ Esino Ananayaseeyo osobo goo hagee dule. Esino yo osoko howo bakadio hedebe di poogoloso, hamamee Pita diayo debei mapoo simiso. ⁸ Esem Pitaye yimapoo egeese takaso, “Amapoo takee, niyo mi su odoo mapoo teneme molee too ee hagoosomo?”

Esem Ananayaseeyo osoboye nei egeese takaso, “O, molee iyo too olo ogoso.”

⁹ Esino Pitaye yimapoo egeese takaso, “Bei kasee maga nee bakadio Godeeyo Dio Tei mapoo gamenee takalame goomoga ka magoowo? No ege, gie kakauwa odoo oso nomo midooso odoo, osulu miyopoo tebisa moloso. Osoloso no toga, diayo no midoosoolaiso,” diso.

¹⁰ Osoloso yo to kemelee beame omapoo Ananayaseeyo osobo toloso, Pitayo homo beiyomoo homodobiaso. Esem odoo gie kakauwa odoo oso sibilesi ogoloso yo ta molome, diayo o su toloso, omowo midoo hodiokooga midoosooso. ¹¹ Esem tei telaga odoo susuga sabolo, osoloso goo hagee du odoo susuga sabolo oso dia ebigaso.

Diye di odoos oso odoos paigiga susuga tekepo moodoo

¹² Diye di odoos oso goo toowa mudu opusomo opusomo di odoos ma kulodu moodoogamo silesibiliso. Osoloso tei telaga odoos susuga oso tei moso tegei Solomonowo hau mapoo disono mooloogoodeliso. ¹³ Esemee tei tele poogoo odoos oso, diye di odoowo goo ee tekepo dee takeliso. Esino diayo dibolo hodobo mooloogoodoloso hedebe dalai dia ebigeliso. ¹⁴ Esino beeamee susuga ma kulodu, sobo sabolo, giso sabolo, Lodee mapoo tei toloso, tei telaga odoos mooloogoodoo sabolo hedebe deliso. ¹⁵ Diye di odoos oso goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo silesimi ogoloso, odoos susuga oso odoos paigiga iyado sibilesi, eli domopoo kida palagaloso, kida mapoo tiedigeliso. Bei, Pitaye osoko pa maga dulone, o dio taba oso gooloogooga, diba ka wedilame. ¹⁶ Esemee Yolusalem koola omapoo mosobia pepooko oso odoos paigiga sabolo, odoos bo holo paladee oso dala temelee sabolo, iyado sibililiso. Egeeseega diye di odoos oso diba tekepo peliso.

Diye di odoos oso Yesuwo goo maga dala too

¹⁷ Diye di odoos oso goo mudu opusomo opusomo di hagee moodoogamo silesibume, tei moso wiligi odoos taba sabolo, osoloso o emegei Sedisi odoos sabolo, goo hagee ogoloso, diye di odoos dimapoo dia kooloogaso. ¹⁸ Esemee diayo diye di odoos toloso neliga moso tegei ma kulodu toosoos. ¹⁹ Esino gesi mapoo Lodeeyo momaiye oso sibilesi neliga moso eyo osulu kisi yamagooso. Esemee diye di odoos neliga moso ma kuloduga peegoo iyado dileso, dimapoo egeesee takaso, ²⁰ “Niba tei moso tegei mapoo dileso odoos mapoo gie badeli goo dia hagee takee,” diso.

²¹ Esemee diye di odoos oso o to mapoo mesiloso, gesikolodee osoko

gie sibume, tei moso ma kulodu galaga dileso, Yesuwo goo ee eligilame bei mooloogooso.

Esemee tei moso wiligi odoos taba sabolo, osoloso Sedisi odoos sabolo, oso diye di odoos eyo goo mapoo to meilame, Yu odoowo wiligi odoos tebisa susuga gilimadooso. Osoloso diayo neliga moso gihadili odoos dimapoo to takaso, diayo diye di odoos susuga iyado sibilame. ²² Esemee gihadili odoos oso neliga moso tegei mapoo dileso egeino, diye di odoos me molo egeiso. Esemee diba see wedi dileso, wiligi odoos tebisa mapoo egeesee takaso, ²³ “Iyo dileso neliga moso mapoo egeino, osulu dia kisina, osoloso gihadili odoos oso pee maga gidoboome egeiso. Esemee iyo osulu yamagoloso, moso kulodu galaga dileso egeino, diye di odoos mauwena,” diso. ²⁴ Esemee tei moso tegei wiligi odoos tebisa sabolo, osoloso tei moso gihadili odoos dia wiligi odoos taba oso goo hagee duloso, goo dia gooleeso, ogoos goo oso hamamee ka peledoboomobeele doloso.

²⁵ Esemee odoos heeso dimapoo sibilesi egeesee takaso, “Dui! Niyo odoos neliga moso tegei mapoo toosoos ee, see dileso tei moso mapoo odoos eligi moloso,” diso. ²⁶ Esemee to ee duloso, tei moso gihadili dibada wiligi odoos taba oso o odoos sabolo diye di odoos ee see iyadalame, diso. Esino diayo diba iyadoloso wele. Bei, edebeeyo gihadili odoos mapoo gowolone, yoso diba piligiyaga.

²⁷ Esino diayo diye di odoos wiligi odoos tebisa dibada mudugiyopoo iyado simiso. Esemee tei moso wiligi odoos taba oso dimapoo egeesee takaso, ²⁸ “Iyo to kitulugu sabolo nimapoo egeesee takaso, ‘Niyo Yesuwo goo eligimo na silesibe,’ diso. Esino niyo ibada to mapoo mesile. Esiga niba ege! Niyo eligi goo oso Yolusalem mi toowa ee tooso. Osoloso Yesuye ta goo ee see niyo imapoo gigidilame ka see,” diso.

²⁹ Esino Pitaye diye di odoo abo sabolo to nei egeese takaso, “Iba Godee mapoo mesimo silesibiliso. Esino edebeeyo goomoga goo ee talame. ³⁰ O, tei takoo, niyo Yesu homo bulubo magoo mapoo yoguso eniga oso wooloomaso. Esino ibada amaweyo Godeeye Yesu niyo woolooma ta maga see hogadiso. ³¹ Osoloso Godeeye Yesu ta maga hogadiloso o dee deede dokolo mapoo ibediso, yayo wiligi doloso badolone gie badeli ee pidili odoo dalame. Esiga epedee hamapoo yimapoo kitulugu moloso, Yu odoo susuga oso dibada goo goolee opusomo doloso, dibada goo tokenee mapoo miligi piaga, goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. ³² Esiga goo susuga hagee Yesuye moodoomo sili goo sabolo, osoloso yimapoo peledaba goo sabolo, ee iyo ogoloso, see odoo mapoo takomo silesibiliso. Osoloso Dio Tei ima kulodu egee molo oso goo hamapoo tei takoo, deeso. Bei, Godeeyo to mapoo mesimo silesibili odoo mapoo Dio Tei teneliso,” diso.

³³ Esem Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso goo hagee duloso komonolone, diye di odoo piligilame goomogaso. ³⁴ Esino dima kulodu Pelisi odoo hee, o hu Gamaliyoye tabaso, odoo hagee Godeeye tei magoo ee eligili odoo. Osoloso odoo susuga oso yo tekepo odoo dolone, yo dokodoo maluguso. Esino yayo tobudulone, diye di ee epedee beeame deiyepo peegoo gilimadoo di, diso. ³⁵ Esem wiligi odoo tebisa mapoo egeese takaso, “Isalael odoo, niyo odoo hagee dimapoo goo moodoolame medee gooleemeleso ka moodee. ³⁶ Bei, niba goolee, daga odoo hee Tudaseeye goo hageesi moodoolone o su toowa diso. Osoloso 400 odoo oso yibolo silesibiliso. Esino edebeeyo yo wooloomome, yibolo silesibili odoo 400 diba kukulo diadeeso. Egeesee maga goo mauwe poogooso. ³⁷ Esem yima hamamee, gamalee

odoo oso odoo susugayo hu tomo silesimi beeame omapoo odoo hee Yudas Gelili odoo oso peledabaso. Yibolosee o su toowa doloso, odoo gilimado sileeso. Esem edebeeyo yo wooloomome, yibolo silesibili odoo ee kukulo diadeeso. ³⁸ Esiga ayo goo hagee gooleebuguloso, nimapoo ka kokodo taka, odoo hagee dimapoo goo hee na moodee. Bei, diayo goo moodoogamo egee silesibo, odoo maga simi daga, goo hagooso mauwe pagalaiso. ³⁹ Esino goo egee Godee maga siboga, niyo diba hamaga takooga tebileime. Esino wulo niyo Godee mapoo ha talame ka selai,” diso.

⁴⁰ Esem wiligi odoo tebisa oso Gamaliyowo to mapoo tei takoo diso. Osoloso diayo diye di odoo see iyado sibe diso. Osoloso diye di odoo diba sibilesi doboome, edebeeyo diba woolooge, diso. Osoloso diba wologaloso, wiligi odoo tebisa oso diba diye dolone to kitulugu sabolo egeese takaso, “Niba see Yesuwo goo ee takolone eligimo na silesibe!” diso.

⁴¹ Diye di odoo oso wiligi odoo tebisa diba poogoloso dulone, dia goomogaso. Bei, diayo Yesu mapoo tei too maga dala teme, Godeeye diba dokodoo poudooso. ⁴² Osoloso diba beeame susuga tei moso tegei ma kulodu, osoloso odoo abo dia moso ma kulodu odoo mapoo to hagee eligimo silesibilone, “Yesu Godeeye hudi magoo Keliso oso,” dee taka koodobile.

6

Pidili odoo 7 daga hesia goo

¹ Beeame omapoo tei telaga odoo oso bei moodooso. Esino tei telaga odoo susuga ma kulodu, Guliki to kesali odoo oso Hibulu to kesali odoo sabolo toso agadigaso. Bei, diayo mooloogoodoo ma kulodu, Guliki to kesali dibada sobo bau mapoo wo toowa koo teneme. ² Esiga diye di odoo oso tei telaga odoo susuga

gilimadoloso egeesee takaso, “Tekeponee, iyo Godeeyo to takomo sili poogoloso see sobo bau mapoo wo pilei. ³ Esiga emegei, nima kulodu pidili odoo giso 7 hesie. Niyo diba hesiaga, odoo goo goolee medee tekepo, osoloso Godeeyo Dio Tei oso kitulugu toloso debeli giso ee hesie. Egeeseega diba iyo emegei pidili tou dimapoo tenelaiso. ⁴ Esino iba wulo Godeeyo to takomo silesibulone, dokodoo takomo silesibileiso,” diso.

⁵ Esiga tei telaga odoo susuga oso to hagee duloso tekepo doloso, odoo 7 hagee hesiaso: Sitiben (odoo hagee tei too kibuloso badolone Dio Tei oso kitulugu toloso badeli), osoloso Pilipi, osoloso Polokolu, osoloso Nikanolo, osoloso Timono, osoloso Palemene, osoloso Antiyoka odoo, Nikola. Odoo hagee Yu dele poogoo odoo, esino yayo Yu odoowo Godee mapoo tei too maga Yu hu ka too. ⁶ Diba odoo 7 hagee hesialoso diye di odoo mapoo iyado sibadeeso. Esem diye di odoo oso dimapoo deeso sigolone dokodoo takaso, bei diba tou hageesee teli odoo dalame.

⁷ Esem tei telaga odoo oso odoo susuga mapoo Godeeyo to takomo sileeme, tei telaga odoo oso Yolusalem mi ee ma kulodu bei moodooso. Osoloso tei moso wiligi odoo tebisa bei oso Yesu mapoo tei tooso.

Tei moso wiligi odoo tebisa oso Sitiben too

⁸ Godeeye Sitiben tei pidilone kitulugu teneeso, yayo odoo ma kulodu goo toowa mudu opusomo opusomo di moodoolame. ⁹ Esino Yu odoo abo Libetini howo gisili moso ma debeli odoo oso yimapoo toso agadigaso.* Odoo hagee Kulene mapoo debeli, osoloso odoo abo Alesendilia mapoo debeli, osoloso Kilikia mapoo debeli, osoloso odoo abo Asia mapoo

debeli. Diayo sibilesos Sitiben mapoo toso agadigaso. ¹⁰ Esino diayo toso agadiga ma kulodu, Sitibeneeye Dio Tei oso kitulugu maga to takeme, odoo susuga oso to takalai eli egele poogooso.

¹¹ Esem Sitibenbolo toso agadiga melee odoo oso Sitiben maga gameene takalame, odoo abo mapoo mada sibilesos toso pupume, diayo egeesee takaso, “Sitibeneeye Godeeyo hu sabolo, osoloso Moseseeyo hu mapoo duwa takeme duso,” diso.

¹² Esem odoo susuga sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Godeeye tei magoo ee eligili odoo sabolo oso to hagee duloso, dia komonolone Sitiben tooso. Osoloso diayo Sitiben toloso wiligi odoo tebisa oso to kesamelee mapoo ido palaso. ¹³ Diba omapoo peleso dobolone, Sitibeneeyo goo maga gamenee takeli odoo oso gamenee egeesee takaso, “Odoo hagooso ibada tei moso maga tokenee goo take-liso, osoloso Moseseeye eligi goo hogugu goo maga tokenee goo take-liso. ¹⁴ Osoloso iba yayo egeesee takeme duso, ‘Yesu Nasalet odoo oso ibada tei moso tegei guobuguloso, see Moseseeye tei magoo hogugu ee abo poogoloso, see tei dia abo magalaiso,’ ” diso.

¹⁵ Esem wiligi odoo tebisa susuga dobolone Sitiben mapoo bolone egeino, Sitibeneeyo mudu Godeeyo momaiye eyo mudu masi poloso tobudume egeiso.

7

Sitibeneeye to toowa taka goo

¹ Esem tei moso wiligi odoo taba oso Sitiben mapoo egeesee woosaso, “Odoo susuga oso nee goo maga egee takoo teiyo?” diso.

² Esem Sitibeneeye tei moso wiligi odoo tebisa dimapoo to nei takolone

* **6:9:** Libetini howo gisili moso ma debeli odoo: Odoo hagee dibada goo egeesi: Daga hoogoo Loum odoo oso gidabamelee beame omapoo, diba iyado dileso neliga moso tegei ma kulodu toosooso. Osoloso odoo abo nei mauwe tou talagamo silesibe, diso. Osoloso hamamee Loum odoo oso dibada mi mapoo wedi diadee, diso.

egeesee takaso, “Mo ei dio osoloso mo ma dio, niba mo to hagee medee dui. Ibada amawe Eibalaham yo Halan mi mapoo dilega, Mesopotamia mi mapoo badoboome, ibada Godee kitulugu toowa oso yimapoo peled-abaso. ³ Esem Godeeye Eibalaham mapoo egeesee takaso, ‘Nee mi sabolo nee odoo sabolo poogoloso ayo namapoo eligilei mi mapoo di,’ diso.

⁴ Esiga Eibalaham Mesopotamia mi poogoloso see Halan mi mapoo badalame diso. Esino Eibalaham yo mi omapoo badoboso, ama teme, Godeeye yo see epedee niyo egee do mi hamapoo sibe, diso. ⁵ Esem Godeeye mi hamapoo Eibalaham mapoo mi su pepooko tenele. Esino Godeeye Eibalahambolo osoloso amawe dibolo oso hamamee mi hagee talai maga to takoloso magooso. Beeame omapoo Eibalaham yo holo soomagelega badebeiso. ⁶ Osoloso Godeeye yimapoo egeesee takaso, ‘Namawe dio oso mi hee mapoo dileso odoo soo masi dabalaiso. Egeeseega mosobia odoo oso namawe dimapoo tou nei mauwe wulayo talaiso. Osoloso diayo dala ma kulodu dobolone dugo 400 pagalaiso. ⁷ Esino namawe dimapoo dala egee tenemolo odoo dimapoo ayo nei dala tenelaiso. Egeeseega namawe diayo mi egee poogoloso see hamapoo sibilesa, amapoo goomoga tenelone mo hu dokodoo poudileiso,’ diso. ⁸ Osoloso Godeeye Eibalaham dio to takoloso magolone egeesee takaso, ‘Ayo nobolo osoloso namawe dio eyo Godee doloso badolone, nima koola hamapoo badalaiso. Osoloso niyo amapoo tei too goo ee eligilone nibolo, osoloso nowolo dibolo, osoloso namawe dio susuga hamamee soolooga magalai sabolo, kolo kookoolone dabalaiso,’ diso. Esem Eibalahamye giso holo Aisek soomageme, beeame 8 poogoloso kolo kooso. Osoloso hamamee Aisekeye giso holo Yekob soomageme, kolo kooso. Osoloso Yekob sabolo

owolo giso holo 12 susuga kolo kookooso. Esiga Yekobowo owolo 12 odoo hagooso ibada bala 12 eyo bei ka moloso.

⁹ Esino Yekobowo owolo susuga hagooso dibada omolo Yosep mapoo dia kweliso. Egeeseelone dibada omolo Yosep yo Isipi odoo mapoo ido dileso neiso talame teneeso. Yayo mi omapoo dileso, nei mauwe tou toowa wulayo tolone badalame. Esino Godee yibolo badolone, ¹⁰ dala goo ma kuloduga yo medee pidiliso. Osoloso Godeeye Yosep mapoo goo goolee tekepo teneeso. Esem Isipi odoowo wiligi odoo taba oso goo hagee ogoloso, Yosep mapoo dia goomogaso. Esem Yosep mapoo egeesee takaso, ‘Nayo ama hemi tou tolone badolone, Isipi mi toowa nayo gibadalaiso. Osoloso mo moso sabolo nayo gibadalaiso,’ diso.

¹¹ Osoloso hamamee Isipi mi sabolo, ibada amawe diayo debei Keinen mi sabolo, mapoo osoko pa toowa beeame oso nei mauwe poogooso. Esem odoo omapoo debeli oso dala ma kulodu debeiso. Osoloso ibada amawe sabolo nei mauwe debeiso. ¹² Esino Yekobeeye Isipi mi mapoo nei melee goo ee duloso, owolo diayo nei ee neiso talame diye diso. Esem diayo dileso nei toloso sibadeeso. ¹³ Nei diayo tosibadee mauwe poogoome, see Isipi mi mapoo nei abo talame diadeeso. Diba dileso nei talame doboome, Yosep yimapoo pelebada goo ee yayo emei dimapoo woola takaso. Esem Isipi wiligi odoo taba oso Yosepeeyo soosoo eyo goo gooleedooso. ¹⁴ Esem Yosepeeye ama sabolo, o soosoo sabolo, Isipi mi mapoo sibilesa dabalame to teneeso. Esem diba Yosepeeye to egeesee taka duloso, diba susuga 75 odoo oso Isipi mi mapoo sibadeeso. ¹⁵ Esem Yekobowo owolo dio Isipi mi mapoo dileso dobolone, yibolo, osoloso owolo dibolo mi omapoo wediaso. ¹⁶ Hamamee diba wedime, dibada su Sekem mi mapoo midoosalame todideeso. Midoo wulu ou hagee daga

hoogoo Eibalahamye Hamolowo owolo mapoo neiso tooso.

¹⁷ Dugo bei poogoloso hamamee ibada amawe dio oso Isipi mi mapoo bei moodooso. Eseme beeamo omapoo Godeeye Keinen mi Eibalaham mapoo, osoloso amawe dimapoo tenelaiso, doloso to takoloso magoo beeamo oso koola simiso. ¹⁸ Esiga wiligi odo taba dia, Yosepeeyo goo gooledele poogoo odo oso Isipi mi ee gibadebeiso. ¹⁹ Wiligi odo taba hagooso ibada amawe dio dia gowolone, dimapoo kukulone dala tenelone badebeiso. Osoloso yayo to kitulugu sabolo pupulone, ibada amawe dia holope gie sooloogamagoo susuga ee wedilame, peegoo maloso peegee diso.

²⁰ Egeeseelone debei beeamo omapoo, Isalael sobo hedebe oso giso holo mudu medee tekepo soomagooso, o hu Moses. Osoloso a bakadio hedebe di ma kulodu ama dio owee dio oso dibada moso kulodu mada gibadebeiso. ²¹ Osoloso a bakadio hedebe di poogoloso holope peegoo magooso. Esem Isipi wiligi odo taba eyo owolo sobo holo oso holope ogoloso, yayo maduloso, owolo doloso mosopoo madio dilesa poopoo. ²² Esem Moses kawume, Isipi odo oso yimapoo sukulu goo goolee tekepo eligiso. Osoloso yayo to taka sabolo, tou too sabolo, kitulugu toowa tomo sileeso.

²³ Osoloso Moses dugo 40 poogoloso badolone, yayo o odo Isalael odo ee agalame dilame gooleeso. ²⁴ Yayo dulone egeino Isipi odo heeso Isalael odo hee woomelee ogoloso, yayo nei Isipi odo hee wooloomaso. ²⁵ Osoloso Moseseeye egeese gooleeso, 'Isalael odo oso goolee, ayo diba dala ma kuloduga peegoo gilimado dilame, Godeeye a dimapoo ka sibeye di doo,' dee gooleeso. Esino Isalael odo oso goo ee gooledele. ²⁶ Beeamo hee mapoo Moseseeye Isalael odo bakadio biliga molome egeiso. Esem yayo diba biliga

melee hamaga takalame hodu dilesa, egeese takaso, 'Emegei, niba kasee maga ka biliga malala? Niba sooso hedebe,' diso.

²⁷ Esem odo hee emegei woomelee oso Moses halaga buguloso egeese takaso, 'No ibada wiligi tabayo, osoloso goo meedili odoowo?' ²⁸ Nayo eiyo Isipi odo hee wooloomaso. Esiga nayo a wooloomalame ka sala?' diso. ²⁹ Esem Moseseeye to ee duloso obulone, Isipi mi maga see Midian mi mapoo pulo diso. Osoloso Midian mi omapoo odo soo masi badolone sobo huloso, giso holo bakadio sooloogamagooso.

³⁰⁻³¹ Moses Midian mi mapoo dilesa dugo 40 poogoloso badolone, see Sainai mubi esia kumoo miwe poogoo mi mapoo silone egeino, homo su deiyepo o du douso nadelega dou omapoo paiya molome ogoloso howoodooso. Esino dou paiya oma kulodu Godeeye mo-maiye oso tebidi egeiso. Esem Moses yo dou paiya mapoo agalame hodu dimeleeno, Godeeye yimapoo egeese takaso, ³² 'A namawe dio Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob dibada Godee oso,' diso. Esem Moses ebia sabolo kikiligolone see tobu egele poogooso.

³³ Esiga kitulugu Godeeye see yimapoo egeese takaso, 'Mi nayo taba egee molo tei mi. Esiga nee homo bi ka egee tiga magee. ³⁴ Ayo mo odo susuga oso Isipi mi mapoo dobolone dala egee tomolo, ayo egeiso. Osoloso diayo dala ma kulodu dobolone pupusiga melee ayo duso. Esiga ayo diba Isipi mi maga gilimadoloso peegoo dilame ka simi. Esiga no epedee Isipi mi mapoo see wedi di,' diso.

³⁵ Esiga Moses hagee daga Isalael odo oso gowolone egeese takaso, 'No ibada wiligi tabayo, osoloso goo meedili odoowo?' diso. Esino Godeeye Moses hedebe yo hesiaso, yayo Isalael odoowo wiligi odo toboloso badolone, diba dala ma kuloduga

gilimadoloso peegoo dilame. Esiga homo deiyepo o du douso nadelega paiya molone, Godeeyo momaiye oso goo hagee takaso. ³⁶ Osoloso Moseseeye o odoo Isipi mi maga gilimadoloso peegoo dilame, yayo goo toowa mudu opusomo opusomo di Isipi mi mapoo, osoloso Abei Bige mapoo moodoogaso. Esemé yayo o odoo Isalael odoo gilimadoloso Isipi mi maga peegoo diso. Osoloso yayo miwe poogoo mi mapoo o odoo gilimadoloso dugo 40 ma kulodu silone goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo sileeso.

³⁷ Osoloso Moses hedebe hagooso o odoo Isalael odoo dimapoo egeesee takaso, 'Godeeye niba ee goolee-bugulone nima kulodu o to tosili odoo a egeesi masi hesileiso,' diso. ³⁸ Esiga Moses hedebe hagooso ibada amawe dio Isalael odoo sabolo, miwe poogoo mi mapoo silone, yayo Sainai mubi dokodoo peleso badoboome, Godeeyo momaiye oso yibolo to kolone yimapoo gie badeli to imapoo tenelame teneeso.

³⁹ Esino ibada amawe dio oso Moseseeyo to mapoo gowolone, o to mapoo mesile. Esemé diba Isipi mi mapoo wedi dilame goomogaso. ⁴⁰ Osoloso Moses Sainai mubi dokodoo osee badoboome, odoo susuga oso Moseseeyo emei Elon mapoo egeesee takaso, 'Moseseeye iba Isipi mi maga gilimado simiso. Esino Moseseeye di, iba gooleedele. Esiga iba ee gilimado dilei godee masi deeso moodee,' diso. ⁴¹ Esemé beame omapoo Isalael odoo oso gamenee godee be masi deeso moodooso. Osoloso diayo gamenee godee omapoo goomogolone, o hu dokodoo poudalame gala hu wologaso. ⁴² Esiga Godeeye goo hagee ogoloso dimapoo miligi piaso. Esemé diba kei ma dokodoo bi egee molo, a, osoko, osoloso giwo, omapoo godee masi goomogolone doboome, Godeeye diba hamaga takele. Esiga goo hagee Godeeyo to oso booka mapoo taka Godeeyo

to tosili odoo heeso booka maga egeesee hoguguso:

'Isalael odoo, niba dui! Niyo miwe poogoo mi mapoo dugo 40 ma kulodu silesibulone, amapoo emegeidi bi sabolo gala hu sabolo woloso tenelisomo? Haye! Esino niyo gamenee godee mapoo teneliso.

⁴³ Esiga niba tei moso dugoso tegei ee imadoloso silesibiliso. Osoloso niyo moso oma kulodu goomoga poudili ee amapoo goomoga koo poudili. Esino niyo deeso moodoo gamenee godee Moloko sabolo Lepad godeeyo giwo sabolo omapoo goomoga poudiliso. Esiga niba ayo nibada midee hamaga see mi eli sage Babilon mi hodi-okoo hasiso bigileiso,' diso.

⁴⁴ Esiga tei moso dugoso tegei hagee Godeeye Moses mapoo eligilone egeesee tege diso. Esemé edebeeyo Godeeyo to ee dodolone, moso hagee tegeiso. Osoloso ibada amawe diayo miwe poogoo mi mapoo moso hagee imado silesibulone, 'Godeeye ibolo badoso,' deliso. ⁴⁵ Esemé dugo abo poogoloso hamamee see Yosuwaye ibada amawe dio gilimadoloso mi hagee talame silone, tei moso hagee sabolo imado sibadeeso. Esemé Godeeye ibada amawe dio ee pidilone, mibia odoo susuga ee mi hamaga peegoo hasiso buguso. Osoloso diayo mi hamapoo tei moso dugoso tegei ee toloso dobolone, wiligi odoo taba Deibidiyo beame mapoo peledabaso. ⁴⁶ Esemé Godeeye Deibidi mapoo goomogaso. Esemé Deibidiye tei moso Godee eyo badalame tei moso dia tagalame woosaso. ⁴⁷ Esino tei moso dia egee yayo tegele. Owolo Solomonoye tegei.

⁴⁸ Esino ibada Godee kitulugu toowa edebeeyo deeso tegei moso oma kulodu koo badeli. Esiga Godeeyo to tosili odoo oso Godeeyo goo maga egeesee takaso,

⁴⁹ ‘Godeeye egeese takoso: Keimi mapoo ayo badolone ka gibadoso. Osoloso mi toowa hagee ayo mo homosokokusoloso ka tobudoso. Esiga niyo moso togoga, ayo moso omapoo badalai koo tebili. Osoloso niyo ayo badeli moso ee tegelai koo tebili.

⁵⁰ Ayo mi toowa sabolo, kei mi sabolo, osoloso bi susuga sabolo moodoso,’ diso.”

⁵¹ Osoloso Sitibeneeye o to hamameede see wiligi odo tebisa mapoo egeese takaso, “Niba koo mesili odo. Osoloso nibada sooloo ma kulodu tei too goo mauwe. Esiga niba Godeeyo to mapoo koo duli. Osoloso namawe dio Dio Tei oso eligi goo ee gowolone poogooso. Esiga niyo see egeeseelone, Dio Tei oso eligi goo ee gowolone poogooso.

⁵² Osoloso namawe diayo Dio Tei oso eligi gowolone, Godeeyo to tosili odo susuga mapoo dala teneeso. Esiga Godeeyo to tosili odo aboso egeese takaso, ‘Odo tekepo Keliso hamamee sibileiso,’ diso. Esem namawe dio oso diba piluguso. Egeese ma kulodu odo tekepo Keliso simiso. Esino niyo gowolone yo tiasoloso wooloomaso. ⁵³ Osoloso daga hoogoo Godeeyo momaiye oso Godeeyo tei magoo nimapoo olo teneme, niyo omapoo mesilega poogooso,” diso.

Sitiben woolooma goo

⁵⁴ Esem wiligi odo tebisa oso Sitibeneeye to duloso, dia komonolone, dibada mei dia kumudooso. ⁵⁵ Esem Sitibeneeye Dio Tei oso kitulugu toloso badolone, kei mi ma dokodo egeino, Godeeyo gadeebugu kitulugu toowa ma kulodu Yesu Godeeyo dee deede dokolo mapoo tobudume egeiso.

⁵⁶ Esem yayo wiligi odo tebisa mapoo egeese takaso, “Ege! A kei mi yamagoloso Odo Holo Godeeyo dee deede dokolo mapoo tobudogoso,” diso.

⁵⁷ Esem odo susuga oso Sitibeneeye to ee dulei gowolone neligidi agadiga sabolo, dibada dulu too-booga doloso sibilesi Sitiben tooso.

⁵⁸ Osoloso diayo Sitiben mosobia oma kuloduga peegoo ido dileso badoboome, yoso enigilame bei mooloogooso. Osoloso Sitibeneeye goo mapoo gamenee takeli odo abo oso dibada kekeisu dugo tigadoloso, odo giekauwa, Solowo homo beiyomoo tigamagooso.

⁵⁹ Odo susuga oso yimapoo yoso enigime, Sitibeneeye dokodo takolone egeese takaso, “Lodee Yesu, mo dio nayo te,” diso. ⁶⁰ Diayo yoso enigime, yo mi mapoo ebiso tugusaloso badolone, toso neligidi takolone egeese takaso, “Lodee, dibada goo tokenee hagee hapoloso boobado bigi!” diso. Sitiben to hagee takoloso taso.

8

¹⁻³ Solo omapoo tobudulone Sitiben yoso enigaloso wooloomalame odo dimapoo goomoga goo takeme, yo wooloomaso. Esem tei telaga odo abo oso sibilesi Sitibeneeye su midoosoloso dia pupusigaso.

Edebeeyo tei telaga odo dimapoo gowe

Esem Sitiben woolooma beame omapoo Yolusalem mapoo debeli tei telaga odo mapoo odo susuga oso gowolone, dimapoo dala tenelame bei mooloogooso. Esem Soloye moso susuga mapoo peleso tei telaga odo, giso sabolo, sobo sabolo, toloso neliga moso mapoo huyaseliso. Esem tei telaga odo susuga oso Yolusalem maga kukulo dulone, mi pepoko abo susuga mapoo Yudiya mi mapoo osoloso Samalia mi ma kulodu diadeeso. Esino hedebe diye di odo susuga Yolusalem mapoo debeiso.

Pilipiye Samalia mi mapoo Godeeyo to taka

⁴ Esiga tei telaga odo susuga oso Yolusalem maga kukulo dileso,

mi pepooko opusomo opusomo di mapoo to tekepo takolone, Kelisowo goo takagamo silesibiliso. ⁵ Osoloso Pilipiye Samalia mi toowa ee ma kulodu Sebasete mi mapoo dileso peledoboloso, Kelisowo goo odoo susuga mapoo takaso. ⁶ Esememe Pilipiye to tekepo Kelisowo goo takolone, goo opusomo opusomo di moodoogamo silee diayo ogoloso, odoo susuga oso o to medee duso. ⁷ Osoloso odoo susuga mooloogoodoo oma kulodu bo holo odoo ma kulodu paladee, Pilipiye peegoo hasiso buguso. Esememe bo holo oso neligidi googa sabolo peegoo galagadiso. Osoloso odoo su kakawa poogoo sabolo, kido tigidiba sabolo, tekepo moodoogaso. ⁸ Esememe Sebasete mi oma kulodu odoo susuga oso goomoga toowa meleeso.

⁹⁻¹¹ Esino Sebasete mi ma kulodu odoo googoo gooleedoo badebeiso, o hu Saimon. Esiga yayo beame susuga o googoo oso goo toowa opusomo opusomo di moodoogamo siloga, Samalia mi toowa mapoo debeli odoo susuga oso ogoloso howoogadeliso. Egeeseelone yayo goolee, eyo nediliyo yo tekepo doloso, suwa peliso. Osoloso odoo susuga, hu toowa too odoo sabolo osoloso goo mauwe odoo sabolo oso, yayo goo opusomo opusomo di moodoo ogoloso, o to mapoo medee duloso tei tooso. Osoloso diayo egeesee takaso, "Odoo hagee Godee masi osoloso o hu Kitulugu Toowa," diso. ¹² Esino Pilipiye to tekepo takolone, Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo sabolo, Yesu Kelisowo goo sabolo, taka duloso, to omapoo tei teme, giso sabolo, sobo sabolo, howomoo howo sawwidigaso. ¹³ Osoloso Saimoneeye Pilipiyo to mapoo tei toloso howomoo howo sawwudoloso, Pilipibolo sileeso. Osoloso yayo yibolo silone, Pilipiye goo toowa opusomo opusomo di moodoogamo silee ogoloso, dia howoodooso.

¹⁴ Esememe Yolusalem mi mapoo diye di odoo oso Samalia odoo oso

Godeeyo to duloso tei too goo ee duloso, Pita dio Yonee dio Samalia tei telaga odoo dimapoo diye, diso. ¹⁵⁻¹⁷ Esino Samalia mi toowa ee ma kulodu Sebasete mi mapoo debeli tei telaga odoo oso Lodee Yesuwo hu maga howomoo howo sawwidigaloso, debeli odoo omapoo Dio Tei oso dimapoo meledebelega debeiso. Esememe Pita dio Yonee dio Sebasete mi mapoo sibleso, tei telaga odoo mapoo dibada deeso sigolone, dokodoo takeme, Dio Tei oso dimapoo meledabaso.

¹⁸ Esememe Saimoneeye goo hagee ogoloso, diye di odoo dimapoo molee ayo tosimi ee tenelame goolone, ¹⁹ egeesee takaso, "A goomogo, mo deeso odoo mapoo sigolone, dokodoo takooga, Dio Tei oso dimapoo ka meledoboo dalame. Niyo kitulugu egee tomo silesibo amapoo tenee," diso.

²⁰ Esino Pitaye yimapoo egeesee takaso, "No nee molee sabolo dou mi mapoo dileiso. Bei, Godeeye emegeidi bi maga Dio Tei wulayo hagee tenemolo, nayo see moleeso talai diso. ²¹ Osoloso no ibolo Godeeyo tou hodobo talai koo tobuo. Bei, Godeeyo howo woola nee goo goolee egee dia tokenee. ²² Esiga no epedee nayo tokenee goolee omaga mudu opusomo doloso Godee mapoo takee. Egeeseega nayo tokenee egee goolee molo, yayo hapoloso boobado bigilei malaiso," diso. ²³ Esememe Pitaye Saimon mapoo see egeesee takaso, "Ayo ogoso, nee sooloo ma kulodu emegei hegia toowa molone, goo tokenee mapoo hamamee deedeemo siliso," diso.

²⁴ Esiga Saimoneeye obulone see Pita dio Yonee dio dimapoo egeesee takaso, "A goomogo, niyo a Godee mapoo dokodoo takee, bei niyo taka goo oso amapoo peledbelega pagalame," diso.

²⁵ Osoloso hamamee Pita dio Yonee dio oso Yesu sabolo silee goo ee odoo susuga mapoo takoloso, see Yolusalem mapoo dulone, Samalia ma

kulodu mibia pepooko abo mapoo to tekepo takomo diso.

Itiyopia odoo Pilipiye howomoo howo sauwidi goo

²⁶ Beeame heeso Godeeyo mo-maiye oso Pilipi mapoo egeesee takaso, “No toboloso Yolusalem maga Gasa mi mapoo dili eli omapoo di. Eli egee osoko sibili deede dokolo mapoo miwe poogoo mi mapoo moloso,” diso. ²⁷⁻²⁸ Esem Pilipiye toboloso dulone eli domopoo egeino, Itiyopia wiligi odoo hee, Itiyopia mi eyo wiligi taba sobo Kandake eyo molee gibadili egeiso. Yo Yolusalem mapoo howo gisilame di oso see wedi sibulone, talaka masi, esino be masi mapoo bagagoloso, be oso gisibadoloso dimolome mapoo buloso, Godeeyo to tosili odoo Aisayaye hogugu booka hesigamo sibumeleeso. ²⁹ Esem Dio Tei oso Pilipi mapoo egeesee takaso, “No dileso odoo koola omapoo teebee,” diso.

³⁰ Esem Pilipiye odoo hee yima koola omapoo hoguo sibilesa to-budulone duno, odoo yayo Godeeyo to tosili odoo Aisayaye hogugu booka hesigamelee duso. Esem Pilipiye yimapoo egeesee woosaso, “Nayo egee hesigamolo goo eyo bei no gooleedoosomo?”

³¹ Esino odoo yayo yimapoo nei egeesee takaso, “Haye, oposusu eyo bei a gooleede. Bei, edebeeyo oposusu hagee eyo bei amapoo koo eligili.” Osoloso yayo Pilipi mapoo egeesee takaso, “No talaka masi ma dokodoo peledoboloso ama hodiokooga bilei sibe,” diso. Esem yo peledoboloso biaso.

³² Esiga odoo yayo badolone Godeeyo to hogugu hesigamelee hagooso:

“Yo sipi be hu wooloomalame ido dili egeesi masi ido diso. Yo sipi be hu masi o too edebeeyo kooga, to mauwe tabameli egeesi masi, edebeeyo yimapoo dala

teneme, dimapoo hamaga takele.

³³ Edebeeyo yo manolone yo pepooko dolone, o goo medee hooda meedile. Edebeeyo o amawe dio eyo goo opo-sisileime, bei yo amawe dio mauwe. Osoloso edebeeyo yo wooloomaso, esiga yo mi toowa hamapoo holo soomagele,” diso.

³⁴ Esem Itiyopia odoo oso Pilipi mapoo egeesee woosaso, “Amapoo takee, Godeeyo to tosili odoo hagooso agamo goo takoolo? Eyo nediliyo o goo takoolo, o odoo heeyo goo takoolo?” diso. ³⁵ Osoloso Pilipiye, odoo yayo Godeeyo to hesigamelee eyo bei yimapoo takolone bei mooloogoolone, to tekepo Yesuwo goo sabolo takaso.

³⁶ Osoloso obakadio eli domopooga dulone, howo tolobo mapoo peledabaso. Esem Itiyopia odoo oso Pilipi mapoo egeesee takaso, “No ege! Howo tolobo bou hagooso. Nayo a howomoo howo sauwidilei soowayo?” diso.

³⁷ [Esem Pilipiye nei egeesee takaso, “Nee sooloo ma kulodu tei too mologa, no howomoo howo sauwilei soowa,” diso. Osoloso Itiyopia odoo oso Pilipi mapoo nei egeesee takaso, “Ayo Yesu Keliso ee Godeeyo owolo doloso yimapoo tei toso,” diso.]*

³⁸ Esem Itiyopia odoo oso talaka masi be masi mapoo bagagoloso ido dili odoo mapoo egeesee takaso, “Talaka masi omapoo kookoodebee,” diso. Esem obakadio howo tolobo omapoo meilesa, Pilipiye Itiyopia odoo howomoo howo sauwidiso. ³⁹⁻⁴⁰ Osoloso diba howo tolobo maga mubi dokodoo peledoboome, Dio Tei oso Pilipi toloso mi eli sage Asotus mapoo holoogooso. Esem Itiyopia odoo oso yo see egele poogooso. Esem yo Godee mapoo tei tooga, yayo dulone goomoga sabolo o mi mapoo diso. Esino Pilipiye Asotus

* **8:37:** To hagee odoo abo oso taka Lukaye hogugu, dee takeliso. Esino odoo bei oso taka Lukaye hogugule, dee takeliso.

mi mapoo peledoboloso, to tekepo Yesuwo goo takoloso, see Kasalia mi mapoo dulone, mi pepooko abo mapoo takomo diso.

9

Yesuye Solo mapoo peledaba goo

¹⁻² Osoloso beame omapoo Soloye Yolusalem mapoo badolone, tei telaga odoo dimapoo komonolone hegia toowa molone, “diba piligileiso”, diso. Egeeseelone yayo Damasko mi mapoo tei telaga odoo, giso sabolo, sobo sabolo, diba dee tiso tegisaloso Yolusalem mapoo iyado sibilame tei moso wiligi odoo taba agalame diso. Esemte tei moso wiligi odoo taba oso peipa mapoo to hogugulone egeesee hoguguso, “To hogugu hagee namapoo kitulugu teneeso, nayo Damasko mi mapoo dileso, Yesu mapoo tei telaga odoo susuga talame. Esiga no Damasko mi mapoo dileso, Yu odoowo howo gisili moso wiligi odoo tebisa dimapoo to hogugu peipa hagee tenee,” diso. ³ Esemte Soloye odoo abo oso kitulugu toloso Damasko mi mapoo debeli tei telaga odoo susuga talame diso. Esemte diba Damasko mi koola mapoo peledabalame dimeleeno, kei ma dokodooga gadeebugu oso sibilesa Solo tooso. ⁴ Esemte Solo yo mi mapoo homodobuloso molone, to taka duno, to oso yimapoo egeesee takaso, “Solo, Solo, bei kasee maga nayo amapoo dala ka tenemalala?” diso.

⁵ Esemte Soloye woosaso, “Wiligi odoo, no ogumo?” diso.

Esemte to oso Solo mapoo egeesee takaso, “A Yesu, nayo tei telaga odoo dimapoo dala egee tenemolo amapoo tenemoloso. ⁶ Esiga no toboloso Damasko mi toowa ma kulodu di. Egeeseega mi omapoo badeli odoo hee oso nayo goo talai namapoo eligileiso,” diso.

⁷ Esemte odoo abo Solobolo diadee oso goo hagee ogoloso, ebiga sabolo tebisamolone to takele poogooso. Bei, to taka diba duso, esino

odoo tei egele poogooso. ⁸ Solo homodobia maga hogabuloso howo puo egeino, howo bakadio siliwe meleeso. Esemte yibolo diadee odoo abo oso Damasko mi mapoo dulone, o dee mapoo toloso ido diso. ⁹ Solo howo bakadio siliwe molone Damasko mi mapoo dileso badolone, beame bakadio hedebe di eyo kulodu nei sabolo howo sabolo nelega badebeiso.

¹⁰ Esemte Damasko mi toowa ma kulodu tei too odoo hee badebeiso, o hu Ananayas. Beame omapoo Lodeeye Ananayaseeyo howo opusomo doloso yimapoo egeesee takaso, “Ananayas!”

Esemte Ananayaseeye nei egeesee takaso, “Lodee, nayo egee takoo a duso,” diso.

¹¹ Esemte Lodeeye yimapoo egeesee takaso, “No toboloso eli hee, o hu Hooda amaga Yudaseeyo moso ma kulodu peleso, Talesas odoo, o hu Solo, yo agalame wose, bei yo amapoo takolone badoso. ¹² Bei, ayo o howo opusomo doloso, nayo sibilesa nee deeso yo sigoga, o howo tekepo palame ka eliga,” diso.

¹³ Esemte Ananayaseeye egeesee takaso, “Esino Lodee, odoo susuga oso odoo hagee eyo o goo amapoo oposususo. Osoloso a gooleedooso, yayo Yolusalem mapoo Godeeyo odoo mapoo dala teneli. ¹⁴ Esiga tei moso wiligi odoo tebisa oso yimapoo kitulugu teneme, Damasko mi hamapoo dobolone, Yesu namapoo tei telagali odoo susuga iyadoloso see Yolusalem mapoo iyado diadeeso,” diso.

¹⁵ Esino Lodeeye Ananayas mapoo egeesee takaso, “Di, bei ayo Solo yo mo tou talame yo hesiaso. Osoloso Yu dele poogoo odoo susuga sabolo, osoloso dibada wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo susuga mapoo mo goo woola yilige bigileiso. ¹⁶ Osoloso yayo amapoo tei too maga dala toowa talai goo ee ayo yimapoo eligileiso,” diso.

¹⁷ Esemé Ananayaseeye dileso Yu-daseeyo moso kulodu peleso, Solo mapoo o deeso sigolone egeesee takaso, “Mo odoo, Solo nayo eli domopooga sibulone, Lodee Yesu egei yayo a diye diso. Osoloso yayo nee howo tekepo poloso Dio Tei namapoo meledabalaiso,” diso. ¹⁸ Beeame omapoo di bee masi oso Solowo howo maga homod-obume, o howo tekepo paso. Esemé Ananayaseeye yo howomoo ido meilesa, howo sauwidiso. ¹⁹ Osoloso Solo nei naloso kitulugu tooso.

Esemé beeame abo ma kulodu Soloye tei telaga odoo abo sabolo Damasko mi mapoo debeiso.

Soloye Damasko mi mapoo to tekepo Yesuwo goo taka

²⁰ Beeame olo omapoo yayo Yu odoowo howo gisili moso tegei ma kulodu gapeleso, to tekepo Yesuwo goo takolone bei mooloo-goolone egeesee takaso, “Yesu Godeeyo owolo oso,” diso. ²¹ Esiga odoo susuga to hagee dulugaloso howoodolone egeesee takaso, “Odoo hagooso daga Yolusalem mapoo badolone, odoo susuga oso Yesu mapoo tei telagaga, yayo dimapoo dala teneloso piligiliso. Esiga tei moso wiligi odoo tebisa oso yo diye deme, tei telaga odoo susuga ee yayo iyadoloso Yolusalem mapoo dilame ka simidoo,” diso. ²² Esemé Soloye Godeeyo to takalame, Godeeye yimapoo kitulugu tenee oso dia toowa diso. Esemé yayo Yesu Godeeye hudi magoo Keliso oso doloso dimapoo eligiga, Yu odoo susuga Damasko mi mapoo debeli oso to nei takalai gooleedele pegeeliso.

²³ Osoloso beeame bei poogoloso hamamee, Yu odoo oso Solo wooloomalame to mouso. ²⁴ Osoloso diayo mosobia pee beele eyo osulu miyopoo tebisamolone, Solo toloso wooloomalame beeame susuga sabolo gesi susuga sabolo gidebeiso. Esino edebeeyo yimapoo sibilesa goo hagee takeme, yo duso. ²⁵ Esemé Solo o odoo abo oso yo pidilame

yo pulo dilame, gesi hee mapoo yo wogai toowa ma kulodu husoloso beele dokodooga peegoo toosooso.

²⁶ Esemé Solo Yolusalem mapoo pulo sibilesa, tei telaga odoo omapoo debei sabolo hedebe dalame seme, diayo yibolo ebiaso. Bei, Soloye Lodee mapoo tei too goo ee duloso, medee tei tele. ²⁷ Esino Banabasiye yo pidilone diye di odoo mapoo Solo ido dileso egeesee takaso, “Solo Damasko eli domopooga dimolome omapoo Lodeeye peledoboloso yimapoo to keiso. Esemé Soloye yimapoo tei toloso Damasko mi mapoo kitulugu sabolo Godeeyo to Yesu Kelisowo goo takalai ebile,” diso. ²⁸ Esemé Soloye tei telaga odoo sabolo Yolusalem mapoo badolone, odoobolo ebilega, Lodee Yesuwo goo dia kitulugu sabolo mi ee ma kulodu takomo sileeso. ²⁹ Egeeseelone, Guliki dia to keli Yu odoo sabolo Yesuwo goo maga Soloye dimapoo toso agadigeliso. Eseega diayo yo wooloomalame gweliso. ³⁰ Osoloso tei telaga odoo oso goo hagee duloso, Solo ido dileso Kasalia mi mapoo peledabaso. Osoloso see abaga o midee Talesas mapoo diye diso.

³¹ Esemé Yudiya, Gelili, osoloso Samalia mi bakadio hedebe di hageeyo kulodu mi susuga mapoo tei tele poogoo odoo oso tei telaga odoo mapoo dala teneli goo oso mauwe poogoome, dibada tei too toowa diso. Egeeseelone diba Lodee Yesu mapoo mesilone Dio Tei oso pidi goo sabolo badolone tei too odoo bei moodooso.

Pitaye Ainiyas tekepo moodoo goo

³² Pitaye Yu odoowo mi susuga mapoo silone, Godeeyo odoo mapoo Godeeyo to oso pidimo siliso. Egeeseemo silone, Godeeyo odoo abo Lida mi mapoo debeli odoo mapoo dileso peledabaso. ³³ Osoloso mi omapoo egeino, odoo su kakawa poogoo, o hu Ainiyas, o kida mapoo teleme egeiso. Yo su kakawoloso dugo 8 ma kulodu beeame susuga tiameliso. ³⁴ Esino Pitaye yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Ainiyas,

Yesu Kelisoye no epedee tekepo poso. Esiga no toboloso nee kida booloogee,” diso. Esemee beeamo omapoo Ainiyas tekepo poloso tabaso. ³⁵ Osoloso Lida mi mapoo debeli odo sabolo Salon mi kubo mapoo debeli odo sabolo oso odo su kakawa poogoo tekepo poloso silee ogoloso, diayo Lodee Yesu mapoo tei telagaso.

Pitaye Tabita tekepo moodoo

³⁶ Esino Yopa mi mapoo tei too sobo badebeiso, o hu Tabita (o hu hee Guliki toso hedi Dokas). Yayo odo abo pidimo silone, emegei bi mauwe odo sabolo dia pidimo siliso. ³⁷ Esino Pita Lida mi mapoo osee badoboome, Tabita paiye toloso taso. Esemee o odo oso o su howo sauwudoloso moso egi doko tegei ma kulodu debi pooba goopoogoo mapoo magooso. ³⁸ Esino Lida mi egee Yopa mi maga haga hoogoonee. Esemee tei telaga odo Yopa mi mapoo debeli odo oso Pita Lida mi mapoo badoso doloso odo bakadio oso Pita takalame diye diso. Esemee diayo Pita sibilame egeese takaso, “Pita, no ibada mi mapoo saga sibe!” diso.

³⁹ Esemee Pita dibolo diso. Osoloso yo Yopa mi mapoo peledoboome, diayo Pita yo soboso tamelee debi dokodoo pooba mapoo ido palaso. Moso oma kulodu sobo bau susuga pupusugamelee oso, Pita ogoloso yimapoo Tabitaye telega silone dugo dusa eligiso.

⁴⁰ Esino Pitaye sobo bau sabolo, osoloso odo abo sabolo peegoo di doloso, ebiso miyomoo tugusaloso badolone dokodoo takaso. Yayo takoloso, sobo ta mapoo bidibuguloso yimapoo bolone egeese takaso, “Tabita, no teebee,” diso. Esemee Tabita howo puo ogoloso, Pita ogoloso hogabiaso. ⁴¹ Esemee Pitaye yo pidilone, o dee mapoo toloso tebidiso. Osoloso tei telaga odo sobo bau sabolo, osoloso odo abo sabolo gilimadoloso, Tabita tekepo poloso badebei dimapoo eligiso.

⁴² Esemee Yopa mi mapoo debeli

odoo oso goo hagee duloso, Lodee mapoo tei telagaso. ⁴³ Esemee Pitaye Yopa mi mapoo beeamo susuga badolone, gala kolo sabolo tou teli odo Saimonobolo o mosopoo badebeiso.

10

Godeeye Yu dele poogoo odo Konelijas mapoo to taka goo

¹ Kasalia mi mapoo Loum ha teli odo mooloogoodoo meleeso. Mooloogoodoo hagee Itali mi toowa eyo mooloogoodoo oso. Esino Konelijas mooloogoodoo egee gibadiliso. ² Odo Konelijas hagee Godeeye goomoga goo tomo silame goomegeliso. Osoloso Konelijas yibolo osoloso o moso kulodu debeli odo susuga oso Godee mapoo mesiliso. Osoloso yayo bi mauwe odo mapoo biso pidilone, beeamo susuga ma kulodu Godee mapoo takolone badebeiso. ³ Osoloso beeamo hee habe mapoo Godeeye Konelijaseeyo howo opusomo doloso, yayo Godeeyo momaiye tei egeiso. Osoloso momaiye oso sibileso yimapoo egeese takaso, “Konelijas!”

⁴ Esemee Konelijaseeye Godeeyo momaiye mapoo ebia sabolo bolone egeese takaso, “Wiligi odo, nayo ogo goomogolo?” diso.

Esemee Godeeyo momaiye oso yimapoo egeese takaso, “Nayo Godee mapoo takemelee goo ee yayo duso. Osoloso nayo bi mauwe odo pidimelee Godeeye ogoloso goomogoso. ⁵ Esiga nayo epedee odo abo Yopa mi mapoo diye, dee takee, diayo Saimon Pita namapoo ido sibilame. ⁶ Yo gala kolo sabolo tou teli odo Saimonobolo o mosopoo badoso. O moso ee abei toowa palaga mapoo tegei moloso,” diso.

⁷ Osoloso Godeeyo momaiye oso yibolo to kemeleso dime, o tou teli odo bakadio sabolo, osoloso ha teli odo hee Godee mapoo tei teli odo sabolo gilimadooso. Hateli odo

hagee Konelias pidili. ⁸ Osoloso Koneliasseeeye Godeeyo momaiye oso yimapoo taka goo ee dimapoo takoloso see diba Yopa mi mapoo diadee diso.

Pitaye howo opusomo di goo

⁹ Esem dibaa Yopa mi mapoo dulone eli domopoo tiesaso. Osoloso mi hadobume dulone, osoko oo domo toboome, Yopa mi koola mapoo peledabalame dimeleeso. Osoloso beame omapoo Pitaye Godee mapoo takalame moso omu ma dokodoo palaso. ¹⁰ Esem yo dokodoo takolone badoboome, hodiaso. Esem odoo abo oso o nei simolome, Godeeye o howo opusomo diso. ¹¹ Esem yayo egeino, kei mi yamagoloso molome egeiso. Esem kei ma dokodooga dugo masi eyo pee mapoo tiso bagagisaloso o mudugiyopaga mi mapoo kukoosoo molome egeiso. ¹² Dugo ee ma kulodu gala opusomo opusomo di susuga, homo bakadio bakadio di oso dili sabolo, osoloso beliyeso kolo dili sabolo, osoloso só egeiso. ¹³ Esem kei ma dokodooga toso yimapoo egeese takaso, “Pita, no gala susuga hagee ma kulodu nayo abo woloso ne,” diso.

¹⁴ Esino Pitaye nei egeese takaso, “Haye, Lodee, a gala egeesi koo nali. Bei, nayo gala egeesi na ne doloso daga hoogoo tei magooso. Esiga ayo gala abo woloso nalaima,” diso.

¹⁵ Esem toso see nei egeese takaso, “Godee, ayo bi susuga tekepo di, bi ege see nayo tokenee dee na takee,” diso.

¹⁶ Godeeye Pita mapoo gala susuga nalai tekepo doloso taka goo ee bakadio hedebe di takoloso dugo masi ee see kei ma dokodoo topeleso osugob-odooso.

¹⁷ Esem Pitaye o howo opusomo doloso egei goo eyo bei ee goolone badoboome, Koneliasseeeye diye di odoo oso sibilesa, Saimonowo moso beele osulu miyopoo tobulone bameleeso. ¹⁸ Osoloso diayo egeese

takaso, “Odoo hee Saimon Pita yo moso kulodu badolo?” diso.

¹⁹ Esino Pita yayo egei goo ee eyo bei goolone osee badoboome, Dio Tei oso yimapoo egeese takaso, “Pita, odoo bakadio hedebe di oso no esigamoloso. ²⁰ Esiga no toboloso miyomoo meilesa dibolo di, bei ayo diba no hamapoo esiamo sibe,” diso.

²¹ Esem Pitaye miyomoo meilesa dimapoo egeese takaso, “Niyo odoo egee esigamo silesiba odoo ee aso. Esiga niba hamapoo ogo talame ka sibadeeyo?” diso.

²² Esem diayo Pita mapoo nei egeese takaso, “Ibada wiligi odoo taba Konelias Loum ha teli odoo gibadili odoo oso iba diye diso. Konelias yo Godeeye goomoga goo tomo silame goomegeliso, osoloso yo Godee mapoo mesiliso. Osoloso Yu odoo susuga oso yo tekepo deliso. Esiga Godeeyo momaiye oso sibilesa Konelias mapoo takolone, Pita nayo Konelias mapoo Godeeyo to takee, diso. Esiga iyo no Konelias mapoo ido dilame ka simi,” diso. ²³ Osoloso diayo goo hagee taka koodobuloso, Pitaye diba o mosopoo gesi hedebe omapoo tilame ido palaso.

Osoloso diba omapoo tiesaloso, mi beeamome Koneliasseeeye diye di odoo sabolo, tei telaga odoo abo Yopa mi mapoo debeli odoo sabolo Pita idoloso Yopa mi maga Kasalia mi mapoo diadeeso.

Pitaye Koneliasseeeye moso kulodu Yu dele poogoo odoo dimapoo Godeeyo to taka

²⁴ Diayo dilesa eli domopoo tiesaloso beame hee oso Kasalia mi mapoo dilesa peledabaso. Konelias yo beame omapoo bolone, o soosoo susuga sabolo, o odoo susuga sabolo, gilimadoloso balaga meleeso.

²⁵ Esem Pitaye Koneliasseeeye moso kulodu gasibume, Koneliasseeeye Pitayo homo beiyomoo ebiso miyomoo tugusaloso yimapoo goomogalame balaboo tiaso. ²⁶ Esino Pitaye Koneliasseeeye dee mapoo toloso yo tobulone egeese takaso, “No

teebee, nayo a toowa doloso amapoo na gauwe. Bei, a mosoowe odo,” diso.

²⁷ Osoloso Pita dio Konelias dio to komo moso kulodu gadulone egeino, odo bei mooloogoodoo egeiso. ²⁸ Esem Pitaye Yu dele poogoo oso mooloogoodoloso debei ogoloso dimapoo egeese takaso, “Niba Yu odoowo tei gooleedooso. Esiga Yu odo oso Yu dele poogoo sabolo hedebe doloso goo tomo silei tei. Osoloso Yu odo oso Yu dele poogoo odo dibada moso kulodu palai tei deliso. Esino Godeeye mo howo opusomo doloso amapoo egeese eligiso, ‘Yu odoo ibolo osoloso Yu dele poogoo nibolo Godeeyo howo woola hedebe.’ Esiga ayo Yu dele poogoo odo maga Godeeyo howo woola odo hee tokenee dee takalai koo tobuo. ²⁹ Esiga niyo a ime, ayo nimapoo sibilei gowoole. Esiga niyo a hamapoo sibe dee taka goo eyo bei amapoo takee,” diso.

³⁰ Esem Koneliyaseeye yimapoo nei egeese takaso, “A beeam baka-dio hedebe di poogoloso beeam hee habe mapoo moso kulodu dokodoo takolone badebeiso. Esem haga booloogelega, odo hee dugo heliye hohodi kaloso mo mudugiyopoo sibleso tobudume egeiso. ³¹ Esem yayo amapoo egeese takaso, ‘Nayo Godee mapoo takemelee goo ee yayo duso. Osoloso nayo bi mauwe odo pidimelee Godeeye ogoloso goomogoso. ³² Esiga nayo epedee odo abo Yopa mi mapoo diye, dee takee, diayo Saimon Pita namapoo ido sibilame. Yo gala kolo sabolo tou teli odo Saimonowo mosopoo badoso. O moso ee abei toowa palaga mapoo tegei moloso,’ diso. ³³ Esem beeam omapoo ayo odo abo oso no hamapoo ido sibilame diye diso. Osoloso nayo hamapoo simi ogoloso a goomogo. Esiga iba hamapoo Godeeyo mudugiyopoo sibleso mooloogoodoo hagee, to susuga Godeeye namapoo tenee goo ee imapoo takee dee taka, goo ee

dulame ka sibadee,” diso.

³⁴ Esem Pitaye to taka bei mooloogoolone egeese takaso, “A epedee gooleedoso, Godeeye egei maga odo susuga ma kulodu odo heeso, odo hee dagadi molo koo ogoso. ³⁵ Osoloso mi toowa hamapoo mi opusomo opusomo di ma kulodu edebeeyo Godeeye goomoga goo tomo silone, Godee mapoo mesimo silesibili odo mapoo Godeeye goomegeliso. ³⁶ Esiga niba Godeeye Isalael odo dimapoo to tekepo tenee goo ee niba duso. To tekepo ee hagooso, Yesu Kelisoye odo susuga ma kulodu wiligi odo toowa taba doloso badoso. Esiga Yesu Keliso maga Godeebolo hedebe doloso mesiloso badeli goo ee imapoo teneeso. ³⁷ Osoloso Yonee odo howomoo howo sauwidili oso to takolone, odo susuga dibada goo tokenee maga miligi pialoso howomoo howo sauwidige, dee takoloso koodobume, Gelili maga bei mooloogooloso Yudiya mi toowa mapoo peledaba goo ee, niba olo gooleedooso. ³⁸ Osoloso Godeeye Yesu Nasalet odo hesialoso yimapoo Dio Tei sabolo osoloso kitulugu sabolo tenee, niba gooleedooso. Bei, Godeeye beeam susuga yo pidilone yibolo badolone, yayo Yu odoowo mi susuga mapoo silone, tekepo goo susuga moodoogamo sileeso. Osoloso Saiten oso gibadili odo susuga ee tekepo moodoogamo sileeso.

³⁹ Esiga diye di odo, iba Yesuye Yolusalem mapoo osoloso Yu odoowo mi abo mapoo goo susuga hagee tomo silee, iyo egeiso. Osoloso Yolusalem mapoo debeli odo oso Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso woolooma, iyo egeiso. ⁴⁰⁻⁴¹ Esino beeam bakadio poogoloso see beeam hee mapoo Godeeye Yesu ta maga hogadiso. Osoloso Yesu yo ta maga hogabuloso silone odo susuga mapoo peledoboo dele. Esino hedebe Godeeye daga

hoogoo iba hesialoso diye di odoo imapoo Yesuye ta maga hogabuloso peledoboo demeleeeso. Esemе yayo hogabuloso silee ogoloso, iyo yibolo silesibulone, wo sabolo howo sabolo nolone silesibiso. ⁴² Esiga Yesuye imapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, ‘Niyo odoo susuga mapoo Godeeyo to tekepo takomo silesibe diso. Osoloso Godeeye Yesu ayo odoo susuga wedia sabolo, osoloso mi toowa hamapoo hagee do sabolo, goo meedileiso,’ diso. ⁴³ Osoloso daga hoogoo Godeeyo to tosili odoo susuga oso goo hamapoo tei takoo diso. Edebeeyo Yesu mapoo tei toga, Godeeye Yesu maga o goo tokenee hapoloso boobado bigileiso,” diso.

Dio Tei oso Yu dele poogoo odoo dimapoo daga meledaba goo

⁴⁴ Pita to osee takomolome, Dio Tei oso meilesi Pitaye to takomolome dulugamelee odoo mapoo meledabaso. ⁴⁵⁻⁴⁶ Esemе Dio Tei oso kitulugu maga diayo to opusomo opusomo di ee keselone Godeeyo hu dokodoo poudooso. Esemе Yu odoo tei telaga Pitabolo sibadee oso goo hagee ogoloso dia howoogadooso. Bei, Godeeye Dio Tei Yu dele poogoo odoo sabolo dimapoo teneeso.

Esemе Pitaye dimapoo egeesee takaso, ⁴⁷ “Bei, Godeeye Dio Tei imapoo tenee egee egeesi masi dimapoo ka teneeso. Esiga diayo howomoo howo sauwidilei edebeeyo hamaga takalaime,” diso. ⁴⁸ Esemе Pitaye see egeesee takaso, “Niyo Yesu Keliso mapoo tei too goo ee eligilame, niba howomoo howo sauwidige,” diso. Osoloso diba howomoo howo sauwidigaloso, diayo Pita beeamе abo mapoo dibolo hodobo badoboso dilame goomogaso. Esemе Pitaye Yopa mapoo tei telaga odoo sabolo omapoo debeiso.

11

Pitaye Yu dele poogoo dia goo Yolusalem mapoo taka

¹ Diye di odoo sabolo, tei telaga odoo Yudiya mapoo debeli sabolo, oso Yu dele poogoo oso Godeeyo to duloso tei too goo ee duso. ² Esiga Pitaye Yu dele poogoo odoo sabolo badoboso, see Yolusalem mi mapoo wedi sibume, Yu odoo tei telaga odoo oso toso kitulugu sabolo yimapoo dia takolone egeesee takaso, ³ “Bei kasee maga no Yu dele poogoo dia mosopoo dileso dibolo badolone wo ka nameleeyo? Goo egee tekeponee,” diso.

⁴ Esemе Pitaye goo susuga eyo bei medee dimapoo takolone bei mooloogolone egeesee takaso, ⁵⁻⁶ “A Yopa mi mapoo badolone dokodoo takolone badoboome, Godeeye mo howo opusomo diso. Goo egeesi ma kulodu egeino, dugo masi eyo pee mapoo tiso bagagisaloso kei ma dokodooga holomo sibumolome egeiso. Bi oso holomo sibumolome, ayo koola mapoo tobudulone egeino, dugo masi eyo kulodu gala opusomo opusomo di susuga, homo bakadio bakadio di oso dili sabolo, osoloso beliyeso kolo dili sabolo, gala seebee sabolo, osoloso só egeiso. ⁷ Esemе beeamе omapoo kei ma dokodooga toso amapoo egeesee takaso, ‘Pita nayo gala susuga hagee ma kulodu abo woloso ne,’ diso.

⁸ Esemе ayo yimapoo nei egeesee takaso, ‘Haye, Lodee, a gala egeesi koo nali. Bei, nayo gala egeesi na ne doloso daga hoogoo tei magooso. Esiga ayo gala abo woloso nalaimе,’ diso.

⁹ Esemе toso see nei egeesee taka, ‘Godee, ayo bi susuga tekepo di, bi egee see nayo tokenee dee na takee,’ diso. ¹⁰ Goo hagooso peledaba bakadio hedebe doloso see kei ma dokodoo peleso osugobodooso.

¹¹ Esemе haga booloogelega odoo bakadio hedebe di oso Kasalia mi maga a agalame diye di odoo oso ayo tieli moso mapoo sibilesi peledabaso. ¹² Egeesee ma kulodu Dio Tei oso a Kasalia mi mapoo dibolo dilei na ebi, dee takaso. Esemе tei telaga

odoo 6 hamapoo buluma hagee molo oso abolo diso. Osoloso iba dileso Koneliyaseeyo moso kulodu hodobo paladeeso. ¹³ Esemee Koneliyaseeye Godeeyo momaiye oso moso kulodu peledoboome egei goo ee imapoo oposususo. Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takabu, 'Nayo odoo abo Yopa mi mapoo diadee dee takee. Diayo dileso Yopa mi mapoo Saimon Pita, a Koneliyas namapoo ido sibenabu. ¹⁴ Pita, ayo namapoo sibilesa nobolo, osoloso nee moso kulodu debeli odoo mapoo Godee maga gie badeli teli goo ee takalaiso,' dee takeme duso.

¹⁵ Esemee ayo dimapoo dileso to tekepo takalame bei mooloogoome, Dio Tei daga Pentikos beame mapoo imapoo meledaba egeesi masi oso dimapoo meledabaso. ¹⁶ Esemee ayo Lodeeye to taka hagee gooleebuguso, yayo egeesee takaso, 'Yoneeye niba howodeeso sauwidiso, esino niba hamamee Godeeyo Dio Tei oso sibilesa nimapoo kitulugu tenelaiso,' diso. ¹⁷ Esemee iyo daga Yesu Keliso mapoo tei teme, Godeeye Dio Tei imapoo teneeso. Egeesi masi diayo Yesu Keliso mapoo tei teme, Godeeye dimapoo Dio Tei ka tenee. Esiga ayo Godeeyo goo ee hamaga takalaime," diso.

¹⁸ Esino Yu odoo tei telaga oso Pitaye to taka duloso diayo kamanamelee omapoo poogooso. Esemee diayo Godeeyo hu dokodoo poudolone egeesee takaso, "Godeeye Yu dele poogoo odoo mapoo osulu yamagooso, diayo dibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga toboloso gie badeli talame," diso.

Yu dele poogoo Antiyoka mi mapoo debeli odoo oso Lodee Yesu mapoo tei too goo

¹⁹ Sitiben woolooma beame omapoo tei tele poogoo odoo oso tei telaga odoo mapoo dala teneli goo oso toowa moodoome, tei telaga odoo susuga Yolusalem mi maga mi opusomo opusomo di mapoo kukulo

diadeeso. Diayo kukulo dulone odoo abo oso mi eli sage Ponisia mi toowa mapoo kukulo diadeeso. Osoloso odoo abo Saiples mi te mapoo kukulo diadeeso. Osoloso odoo abo Antiyoka mi mapoo kukulo diadeeso. Osoloso diba mi omapoo kukulo dileso dobolone, to tekepo Yesu Kelisowo goo hedebe Yu odoo dimapoo takomo silesibiso. ²⁰ Esino Yolusalem maga kukulo diadee odoo ee ma kulodu Kulene odoo abo sabolo, Saiples odoo abo sabolo, Antiyoka mi mapoo sibilesa, Yu dele poogoo odoo dimapoo Lodee Yesuwo goo takomo silesibiso. ²¹ Godeeyo kitulugu dimapoo molone, Yu dele poogoo odoo oso dibada to mapoo tei tolosa, dibada goo tokenee maga miligi pialoso Lodee Yesu mapoo bidiga dabaso.

²² Esemee tei telaga odoo Yolusalem mapoo debeli odoo oso Yu dele poogoo odoo oso tei too goo ee duloso, Antiyoka mi mapoo Banabasi diye diso. ²³⁻²⁴ Esiga Banabasi odoo tekepo doloso badebeiso, yo tei too kibiya Dio Tei oso kitulugu tolosa badebeiso. Osoloso yo Antiyoka mi mapoo dileso badoboome, odoo susuga Godeeye pidi ogoloso, yo dia goomogaso. Esemee diba Lodee Yesu mapoo hedebe doloso dobolone, tei too kibuloso badalame, yayo dimapoo kokodo takaso. Esemee Banabasiye to takomo silee diayo duloso to omapoo tei teme, tei too odoo bei moodooso.

²⁵ Esemee Banabasi Talesas mi mapoo Solo esiamo diso. ²⁶ Yayo Solo ogoloso see Antiyoka mi mapoo ido simiso. Osoloso dugo hedebe ma kulodu obakadio tei telaga odoo sabolo badolone, Godeeyo goo eligimeleeso. Esiga Antiyoka mi mapoo odoo susuga oso daga malalo takolone tei telaga odoo ee Kelisowo odoo deliso.

²⁷ Esemee Banabasi dio Solo dio Antiyoka mi omapoo osee doboome, Godeeyo to tosili odoo abo oso Yolusalem mi maga mi hamapoo sibadeeso. ²⁸ Esiga dima kulodu

odoo hee, o hu Agabus, yayo dibolo sileeso. Esiga yayo Dio Tei oso kitulugu maga egeese takaso, “Mi susuga mapoo dala goo oso siboga, nei nali bi mauwe pagalaiso,” diso. (Esiga daga hoogoo goo ha-gooso Sisa Kolodiyaseeye Loum mi toowa wiligi doloso badebei beame omapoo hodia goo toowa hageesi oso peledabaso.)²⁹ Esem Antiyoka mi mapoo debeli tei telaga odoo oso emegei Yudiya mi toowa mapoo debeli odoo ee pidilame molee mooloo-gooso. Egeese ma kulodu bi bei odoo oso molee toowaso pidiso. Osoloso bi pepooko melee odoo oso molee pepookoso pidiso.³⁰ Osoloso diayo molee ee toloso Banabasi dio Solo dio dimapoo teneeso. Esem diayo Yolusalem mi mapoo tei telaga wiligi odoo tebisa mapoo todiso.

12

Helodeeye tei telaga odoo dimapoo dala tenee goo

¹ Beame omapoo Yu odoowo wiligi odoo taba Helodee Agalipaye tei telaga odoo abo toloso dimapoo dala tonolone badebeiso. ² Egeeseelone yayo diye di odoo hee Yoneeyo emei Yemes toloso odoo mapoo tenelone, kaiya sage oso wooloome diso. Esem diayo Yemes wooloomaso. ³ Esem Yu odoo oso goo hagee ogoloso goomogolone tekepo dee takeme, Helodeeye odoo mapoo Pita onosee wooloomalame te doloso takeme, diayo Pita tooso. Goo moodoo hagee Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo nali beame mapoo ka moodoo. ⁴ Helodeeye goomogaso, Godeeye gababia wo nali beame ee daga dilesa, odoo howo woola mapoo goo meediloso ka wooloomalame, Pita yo epedee neliga moso mapoo tooso. Osoloso o ha teli odoo 16 gilimadoloso diayo Pita medee gibadebee, diso.

⁵ Esino Pita yo neliga moso ma kulodu badoboome, tei telaga odoo oso yo Godee mapoo takolone debeiso.

⁶ Helodeeye Pita neliga moso tegei ma kuloduga peegoo tamagoloso, odoo susuga eyo howo woola goo meedilei beame godigi molome gesi omapoo, ha teli odoo bakadio oso Pita gitilone, Pitayo dee hodio sabolo, ha teli odoo eyo dee hodio sabolo, ki ti oso tialogoo, osoloso ha teli odoo hee eyo dee sabolo, Pitayo dee sabolo, ki ti oso tialogoo doloso tiesaso. Osoloso ha teli odoo abo oso osulu miyopoo gidebeiso. ⁷ Esem epedee omapoo Godeeyo momaiye oso Pita mapoo sibilesa peledabaso. Esem gadeebugu oso neliga moso eyo kulodu gadee magoo meleeso. Osoloso Godeeyo momaiye oso Pita tidilone egeese takaso, “Pita, no saga teebee,” diso. Esem ki ti oso o dee sabolo ha teli odoo dibada dee sabolo tiegisamelee eyo mosoowe pidiga poogooso.

⁸ Esem Godeeyo momaiye oso Pita mapoo egeese takaso, “No toboloso nee dugo kolaiyoga gidili ee boolooma doloso nee homo mapoo kali bi ke,” diso. Esem Pitaye bi egee kalagaso. Osoloso momaiye oso Pita mapoo see egeese takaso, “Nee dugo sage tobuduga kaloso abolo sibe,” diso. ⁹ Esem Pitaye Godeeyo momaiye sabolo neliga moso tegei debi gooboogoo ma kuloduga peegoo dulone, Pitaye goo hagee ogoloso gooleeso, Godeeye o howo opusomo doloso goo hagee ka ogo diso. ¹⁰ Diayo egeeseelone, Godeeyo momaiye sabolo osulu gidebili odoo bakadio oso gidoboome, diba galagadiso. Esino diayo diba egele. Osoloso diba see ki biso moodoo osulu oso kisi hamameedee omapoo dilesa tebisa molome, osulu egee eyo mosoowe yamagooso. Esem diba neliga moso ma kuloduga peegoo galagadilesa dumolome, Godeeyo momaiye omapoo osugoboodooso.

¹¹ Esem hamamee Pitaye goo omapoo ogoloso gooleedoloso eyo nediliyo egeese takaso, “O, goo hagee teidoo diso. Esiga a epedee gooleedoso, Godeeye o momaiye ee

amapoo sibe diso, yayo a Helodeeyo dee maga idoloso peegoo peledabalame. Esiga epedee Helodeeye Yu odoowo mudugiyopoo a wooloomalame,” diso.

¹² Esemé yayo egeesee goolee sabolo Yonee Makayo owee Meliyo mosopoo dileso palaso. Moso egee ma kulodu odoosusuga oso mooloogoodoloso dobolone dokodoo takemeleso. ¹³ Esemé Pitaye dileso osulu mapoo kalamadime, moso ee ma kulodu tou teli sobo obuo, o hu Loda, yayo osulu mapoo odoosagayo kalamadia beleso agalame diso. ¹⁴ Yayo osulu yilame dulone duno, Pitayo to duloso gooleedoloso dia goomogolone, osulu yilega see moso kulodu gasibileso, odoosusuga mapoo egeesee takaso, “Pita osulu miyopoo tobudo!” diso.

¹⁵ Esino odoosusuga oso to ee duloso nei yimapoo egeesee takaso, “No boobadolone ka takoo,” diso. Esino yayo goo egee taka koodobilega osee takemeleso. Esemé diayo egeesee takaso, “Egee Pitanee, esino egee Godeeyo momaiye Pita yo bali oso malaiso,” diso.

¹⁶ Pita yo peegoo osee tobudulone osulu mapoo osee kalamadimeleso. Esemé odoosusuga sibilesosulu yimagoloso egeino, Pita ogoloso dia howoogadooso. ¹⁷ Esemé Pitaye diba to kesamelee koodobilame deeso wabisaso. Osoloso Godeeye yo neliga moso maga idoloso peegoo di goo ee dimapoo oposususo. Osoloso yayo see egeesee takaso, “Tei telaga odoowo wiligi odoosabolo, tei telaga odoosabolo mapoo goo hagee takee,” diso. Esemé Pitaye to hagee takoloso see mi hee mapoo diso.

¹⁸ Gesikolodee mapoo ha teli odoosabolo Pita gidebei oso Pita mauwe molo ogoloso goo dia tiadolone ebigaso. ¹⁹ Esemé Helodeeye o odoosabolo Pita dia esiaso. Esino diayo Pita egele poogoome, see wedige dileso, Pita gidebei odoosabolo mapoo woosaso. Esemé yayo odoosabolo mapoo takolone

Pita gidebei odoosabolo ee piligi diso. Goo oso dileso koodobume, Helodeeye Yudiya mi poogoloso see Kasalia mi mapoo badalame diso.

Helodee Agalipaye ta

²⁰ Esino Helodee yayo Kasalia mi mapoo badolone, Taya mosobia odoosabolo, osoloso Saidon mosobia odoosabolo, mapoo dia komonolone badebeiso. Esemé Taya mosobia odoosabolo, Saidon mosobia odoosabolo, mesiloso badalame Helodee sabolo to meilame, Helodee mapoo diso. Bei, diba Helodeeyo mi toowa mapoo nei nali ka teli. Bei, Helodeeye dimapoo kamana sabolo osee badoga, diayo nei talai hamaga takeeyaga, Helodeebolo to meilame sibadeeso. Osoloso diayo sibilesosulu Helodeeyo moso gibadili odoosabolo, o hu Balasto, sabolo emegei diso. Yo dibolo toboloso dibada goo ee Helodee sabolo to tekepo ka moodoolame.

²¹ Esemé Helodeeye dibolo to meilame beeame magooso. Osoloso beeame omapoo Helodeeye dibolo to meilame, yayo wiligi odoosabolo oso kali dugo tekepo kaloso, wiligi odoosabolo oso badeli debi mapoo biaso. Osoloso yayo badolone odoosusuga mapoo to takaso. ²² Yayo to taka koodobume, odoosusuga oso goomogolone to neligidi takolone, diso dimapoo egeesee takaso, “Odoosabolo hagee Godeeye to kei masi keliso, yo edebeeyo to kei masi koo keli!” diso. ²³ Esino goo hamaga Helodeeye Godeeyo hu dokodoo poudile. Hedebe o hu ee dokodoo poudooso. Esemé Godeeyo momaiye oso yimapoo paiye saga teneeso. Esemé seeso o su nadoloso taso.

²⁴ Esino tei telaga odoosabolo oso Godeeyo to mi susuga mapoo takomo dime, odoosusuga oso to ee duloso to mapoo tei teme, tei telaga odoosabolo bei moodooso.

²⁵ Esemé Banabasi dio Solo dio Antiyoka mi mapoo tei telaga odoosabolo oso molee mooloogoo ee tosibileso, Yolusalem mi mapoo tei telaga wiligi

odoo tebisa dimapoo teneloso, see Antiyoka mi mapoo wedi dulone di-ayo Yonee Maka ido diso.

13

Banabasi dio Solo dio diye di goo

¹ Antiyoka mi mapoo tei telaga odoo oso mooloogoodoloso, debei ma kulodu Godeeyo to tosili odoo sabolo Godeeyo goo ee eligili odoo ee dibada hu hagooso: Banabasi, osoloso Simiyono (o hu hee Nigele), osoloso Kulene odoo Lukiyas, osoloso Manayen (wiligi odoo taba Helodee dio hodobo kauwa), osoloso Solo. ² Diba nei teyuloso, Godeeyo hu dokodoo poudolone doboome, Dio Tei oso dimapoo egeesee takaso, “Banabasi dio Solo dio idoloso tou ayo hesia ee talame diba diye dee takee,” diso. ³ Esemee diayo nei teyuloso dobolone, Godee mapoo takemelee koodobuloso, Banabasi dio Solo dio mapoo dibada deeso sigeso. Bei, diayo Godeeye kitulugu toloso o tou talame. Osoloso diba Godeeyo tou talame diye diso.

Banabasi dio Solo dio Saiples mi te mapoo diye di goo

⁴⁻⁵ Banabasi dio Solo dio Dio Tei oso diye dee takeme, Selukia mi amaga du toowa toloso Saiples mi te mapoo dulone, diba pidili odoo Yonee Maka idoloso diso. Diba sibilesa Saiples mi te mapoo mi hee eyo hu Salami mi mapoo du oluguso. Osoloso diayo mi omapoo dobolone, Yu odoowo howo gisili moso mapoo peleso Godeeyo to takoo demeleeo.

⁶⁻⁸ Osoloso mi te omapoo osee silesibulone, mi hee Papos mapoo dileso peledabaso. Diba mi omapoo egeino, Yu odoo hee googoo sabolo badoboome egeiso. O hu Bale-Yesu (o hu hee Guliki dia toso hedi Elimas). Yayo mi omapoo gamenee goo eligili odoo badebeiso. Mi te eyo wiligi odoo taba Selegiyas Polus eyo odoo. Mi te eyo wiligi odoo taba yo goo goolee medee tekepo. Esiga yayo Godeeyo to dulame goomogolone, Banabasi dio Solo dio ime simiso.

Esino googoo gooleedoo odoo Elimas yayo gowolone, wiligi odoo taba oso Godeeyo to duloso, Yesu mapoo tei talai goomegele. Esemee yayo Banabasi dio Solo dio Godeeyo to takeyaga gowolone hamaga takaso. ⁹ Esino beeamee omapoo Solo, o hu hee Polo, Dio Tei oso kitulugu toloso badolone, googoo gooleedoo odoo Elimas yimapoo howo hooda tulugu bolone ¹⁰ egeesee takaso, “No Saiteneeyo owolo! Nayo goo tekepo susuga mapoo hateliso. Nayo beeamee susuga ma kulodu odoo susuga mapoo wulo kukuliso. Esiga bei kasee maga nayo Godeeyo goo tekepo ee see nayo mudu opusomo doloso odoo susuga mapoo ogo talame ka kukumalala?” ¹¹ Esiga epedee Godeeye no dala tenelaiso. Epedee no howo bakadio siloso molone, beeamee abo ma kulodu bi susuga agalaime,” diso. Esemee beeamee omapoo neliga oso o howo mapoo gidiseme, o howo siso. Esemee yo odoo heeso eli eligilame odoo esiamo sileeso. ¹² Esemee wiligi odoo taba oso Elimas mapoo goo moodoo ee ogoloso, yayo Lodee Yesu mapoo tei tooso. Bei, yayo Polo dio Banabasi dio Lodee Yesuwo goo kitulugu sabolo eligi ogoloso howoodooso.

Poloye Pisidia mi Antiyoka mapoo Godeeyo to taka

¹³ Osoloso Polo sabolo, odoo yibolo sibadee sabolo, Papos mi maga du toowa toloso abei toowa daloso see Pampilia mi toowa mapoo sibilesa peledabaso. Mi toowa ma kulodu mi hu Pelega mapoo dibada du oluguso. Esemee beeamee omapoo Yonee Maka diba poogoloso see Yolusalem mapoo wedi diso. ¹⁴ Osoloso Polo dio Banabasi dio Pelega mi maga see mili Pisidia mi Antiyoka mapoo dileso peledabaso. Diba omapoo dileso dobolone, Yu odoowo hasali beeamee omapoo, diba howo gisilame, Yu odoowo howo gisili moso ma kulodu peleso bulumaso. ¹⁵ Esemee howo gisili moso wiligi odoo tebisa oso Moseseeye eligi goo hogugu sabolo,

osoloso Godeeyo to tosili odoos oso hogugu goo sabolo, odoos susuga mapoo hesigaso. Osoloso see Polo dio Banabasi dio mapoo egeesee takaso, “Emegei, niyo imapoo pidi to takalai mologa, takee,” diso.

¹⁶ Osoloso Polo toboloso diayo to kesamelee ee koodobilame o deeso wabisulone egeesee takaso, “Emegei, Isalael odoos sabolo, Yu dele poogoo Godee mapoo mesili odoos sabolo, niba mo to hagee dui! ¹⁷ Isalael odoos ibada Godeeye ibada amawe dio hesiaso. Osoloso diba Isipi mi mapoo doboome, Godeeye diba medee gibadebeiso. Esemee Isalael odoos oso bei moodooso. Esemee Godeeye kitulugu sabolo Isipi mi maga diba gilimadoloso peegoo diso. ¹⁸ Osoloso diba dugo 40 ma kulodu miwe poogoo mapoo silesibulone, Godee mapoo diayo gowooloso yimaga miligi pialoso silesibiso, esino Godeeye diba pegele. ¹⁹ Esemee Godeeye Keinen mi ma kulodu to opusomo opusomo di kesali 7 mosobia odoos susuga peegoo hasiso buguloso, dibada mi peedee buguloso, see o odoos Isalael odoos imapoo teneeso.

²⁰⁻²¹ Esemee ibada amawe dio oso Isipi mi mapoo dobosoo see mi hagee talame sibadee, dugo 450 poogooso. Osoloso ibada amawe dio oso omapoo osee doboome, Godeeye goo meedili odoos hesiaso, diba gibadalame. Esino hamamee Godeeyo to tosili odoos Samiyoloye badebei beame omapoo Isalael odoos see goomogaso, diba gibadalai wiligi odoos taba talame. Esemee Godeeye Beniyamen eyo bala ma kulodu odoos hee Kiseeyo owolo Solo wiligi odoos tabalame hesiaso. Esemee Soloye dugo 40 ma kulodu Isalael odoowo wiligi odoos toboloso badebeiso. ²² Esemee Godeeye Solo gowoolone peegoo poogooso. Osoloso see Yesiyo owolo Deibidiye dibada wiligi odoos tabalame hesiaso. Esemee Godeeye Deibidiyo goo maga egeesee takaso, ‘Ayo Yesiyo owolo Deibidi mapoo ogoloso goomogoso.

Bei, yayo ayo goomoga goo susuga ee talaiso.’

²³ Esiga Godeeye daga hoogoo to takoloso magolone egeesee takaso, ‘Deibidiyo amawe dima kuloduga Isalael odoos dibada gie badeli pidili odoos sibileiso.’ Esiga odoos ee olo simiso. Yo Yesu. ²⁴ Esino Yesu sibilega molome, daga Yoneeye sibileso Isalael odoos susuga mapoo Godeeyo to takomo silone egeesee takaso, ‘Niba goo su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pialoso howomoo howo sauwidige,’ diso. ²⁵ Osoloso Yoneeye o tou hoo pagalame dulone egeesee takomo sileeso, ‘Niyo a odoos ogu deliyo? Godeeye hesia Keliso asonee. Esino yo ama hamamee sibileiso. Yayo kitulugu toowa ayo kitulugu yayo dagadi. Esiga a tekeponee, o homo bei mapoo gawuloso o homo bi tigamagalai,’ diso.”

²⁶ Poloye see egeesee takaso, “Emegei, Eibalaham eyo amawe dio (Yu odoos) nibolo, osoloso Yu dele poogoo Godee mapoo mesili odoos, niba mo to dui! Gie badeli pidili goo hamaga to ee imapoo teneeso. ²⁷⁻²⁸ Esino Yolusalem mi mapoo debeli Yu odoos sabolo, dia wiligi odoos tebisa sabolo oso Yesu yo kibiya hoodo egele. Esiga diayo Yesu yo wooloomalame goomogaso. Osoloso diayo goo mauwe dileso Paillet mapoo Yesu wooloomeye doloso tiasooso. Diayo goo hagee tomo silee ee Godeeyo to tosili odoos oso daga hogugu sabolo tebiaso. O, esiga goolee, Yu odoowo hasali beame susuga mapoo wiligi odoos tebisa oso, Yu odoowo howo gisili moso kulodu to hogugu ee hesigeliso. Esino diayo goo eyo bei kibiya gooleedele. ²⁹ Esiga Godeeyo to tosili odoos oso Yesuwo goo mapoo taka goo susuga oso dileso hosuduloso, diayo Yesu yo homo bulubo magoo dokodooga tomeileso wulu ma kulodu magooso. ³⁰ Esino Godeeye yo ta maga see hogadiso. ³¹ Osoloso hamamee beame bei ee ma kulodu Yesu yo telega Gelili mi maga Yolusalem mi

mapoo yibolo sibadee odoo dimapoo o su eligimo sileeso. Osoloso odoo egee bia oso diayo Yesu ta maga hogabuloso silee ogoloso goo ee, ibada odoo Yu bia odoo mapoo takomo ka siloso.

³²⁻³³ Esiga iyo to tekepo nimapoo tosimiso. Osoloso daga Godeeye ibada amawe dio sabolo to magoo goo oso yayo owolo Yesu ta maga see hogadi eyo goo maga epedee dibada amawe dio imapoo peled-abaso. Esiga Sam booka ma kulodu, Sam bakadio mapoo Godeeye Yesuwo goo maga egeesee takoso, 'No mo holo deeso. Epei ayo no moma deeso.'

³⁴ Osoloso Godeeye Yesu ta maga hogadiso. Esiga Godeeyo owolo Yesu see talaime. Goo hamaga Godeeye egeesee takaso,

'Ayo daga Deibidi mapoo to magoo sabolo tei pidili goo ee nimapoo tenelaiso,' diso.

³⁵ Osoloso Godeeye Sam hee mapoo egeesee takaso, 'Nayo hesia odoo eyo su midoo ma kulodu hunuleime,' diso.

³⁶ Esino Godeeyo to hagee Deibidiyo goo takele. Bei, Deibidiye Godeeyo tou susuga tomo siloso hosuduloso taso. Esem o su ee amawe dio midoosoo pee mapoo midoosoo. Osoloso o su omapoo huneso. ³⁷ Esino Yesu o su ee midoo ma kulodu molone hunule. Bei, Godeeye yo ta maga hogadiso.

³⁸⁻³⁹ Esiga emegei, niba iyo to hagee taka medee dui! Bei, Yesuye ta maga nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Esino Moseseeye eligi goo oso nibada goo tokenee susuga hapalaimo. Esino edebeeyo Yesu mapoo tei toga, yo o goo tokenee susuga hapoloso, Godeeyo howo woola yo tekepo palaiso. ⁴⁰ Esiga niba mo to medee kibiya toloso tei too ma kulodu debee. Niyo mo to medee tele poogooga, Godeeyo to tosili odoo oso taka goo ha-gooso nimapoo sibileiso. Bei, diayo Godeeyo booka mapoo hageesee hoguguso,

⁴¹ Godeeye egeesee takoso, 'Niyo debei domo omapoo ayo goo toowa moodoolaiso. Esino niyo goo hagee ogoloso tei talaime. Osoloso odoo heeso goo hageeyo bei nimapoo takooga, niyo medee tei talaime. Esiga mo to mapoo manali odoo niba goo hagee ogoloso howoogadalaiso. Esino niba wedileiso,' diso."

⁴² Osoloso Poloye to takoloso koodobume, Polo dio Banabasi dio howo gisili moso maga meiyadaga molome, odoo aboso sibilesi dimapoo egeesee takaso, "Niba see hasali beeamo heeso niyo to taka goo hagee see medee takalame sibadee!" diso. ⁴³ Gooloogoo oso dileso koodobume, odoo susuga oso dia moso mapoo diadeeso. Esem Yu odoo abo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo oso, Yu odoowo Godee mapoo tei teli odoo abo sabolo, Polo dio Banabasi dio diadaga molome hamamee diadeeso. Esem Polo dio Banabasi dio dimapoo egeesee takaso, "Niba Godeeye mesilone wulayo pidi ee ma kulodu debee," diso.

⁴⁴ Osoloso hasali beeamo heeso mosobia odoo susuga oso Godeeyo to Yesuwo goo maga taka ee dulame sibadeeso. ⁴⁵ Esem Yu bia oso odoo gooloogoo toowa ogoloso Polo dio Banabasi dio mapoo dia kooso. Osoloso Poloye Godeeyo to takomolome, diayo tebisaloso, Polowo to su maga gamenee goo takoo doloso, diayo Polowo goo maga to tokenee takaso.

⁴⁶ Esino Polo dio Banabasi dio ebi-lega to nei dimapoo egeesee takaso, "Godeeye to kitulugu sabolo imapoo taka, malalo nimapoo Godeeyo to Yesuwo goo ee takalaiso. Esino niyo gie badeli talai gowooso. Esiga iyo niba poogoloso see Yu dele poogoo odoo mapoo Godeeyo to takomo sile-sibileiso. ⁴⁷ Bei, Godeeye o to tosili odoo hee maga Isalael odoo imapoo to kitulugu sabolo hageesee takaso,

‘Ayo niba Yu dele poogoo odoos dima kulodu gadeebugu masi badalame hesiaso. Esiga niyo gie badeli goo ee mipoo toowa hamapoo debeli odoos susuga mapoo takomo dilame.’”

⁴⁸ Esemee Yu dele poogoo odoos oso Poloye to taka duloso goomogolone, Lodeeyo goo taka ee tekepo diso. Osoloso dima kulodu Godeeye gie badalame hesia odoos susuga oso tei tooso.

⁴⁹ Esemee mi omapoo odoos susuga oso Godeeyo to ee dulugamo diso. ⁵⁰ Esino Yu odoos oso Polo dio Banabasi dio dimapoo hegia toowa molone, diayo dileso Godee mapoo mesili Yu dele poogoo sobo hu toowa too sabolo, osoloso mosobia eyo wiligi odoos tebisa sabolo, oso kamanalame Polo dia goo ee dimapoo gamenee takaso. Esemee diayo Polo dimapoo dala teneloso mi omaga peegoo hasiso buguso. ⁵¹ Egeeseeme Polo dio Banabasi dio see Ikoniyyome mi mapoo dilame dobolone, diayo dio masi eligilone, Godeeye diba poogolone dimapoo dala tenelaiso dolone, dia homo mapoo basago tidadoo Yu odoowo howo woola mapoo taso. ⁵² Esino tei telaga odoos diba Dio Tei oso kitulugu tolosos dobolone, dia goomogaso.

14

Polo dio Banabasi dio Ikoniyyome mi mapoo debei

¹ Ikoniyyome mi mapoo Polo dio Banabasi dio Yu odoowo howo gisili moso mapoo Godeeyo to takalame palaso. Omapoo diayo to kitulugu sabolo Yesuwo goo taka duloso, Yu odoos susuga sabolo, osoloso Guliki odoos susuga oso, Lodee mapoo tei tooso. ² Esino Yu odoos abo oso Poloye Yesuwo goo taka talai gowolone, Yu dele poogoo dimapoo Polowo goo ee gamenee takomo silesibiso, Yu dele poogoo odoos oso tei telaga odoos mapoo kamanalame. ³ Esino ee ma kulodu, Polo dio Banabasi dio Ikoniyyome mapoo beame

kolopo sage debeiso. Diba omapoo dobolone ebilega, Godeeye mesilone wulayo pidi eyo goo ee odoos mapoo takolone debeiso. Esemee edebeeeyo dibada to mapoo tei talame, Lodeeye Polo dio Banabasi dio mapoo goo toowa opusomo opusomo di talame kitulugu teneeso. ⁴ Egeeseeme mosobia ma kulodu odoos abo oso domo pee toowa meleeso. Odoos abo oso diye di odoos Polo dibolos too-boo, osoloso odoos abo oso Yu odoos sabolos too-boo diso. ⁵ Osoloso ee ma kulodu Yu odoos sabolos tebisa, Yu dele poogoo odoos sabolos, osoloso Yu odoos sabolos, osoloso dibada wiligi odoos tebisa sabolos, Polo dimapoo yoso enigaloso wooloomalame to tekepo moodooso. ⁶⁻⁷ Esemee Polo dio Banabasi dio to hagee duloso Likaonia mi toowa mapoo kukulos diso. Osoloso omapoo kukulos dilesos dobolone, Listala mi sabolos, osoloso Delebe mi sabolos, osoloso mi pepuso abo sabolos omapoo Yesuwo goo maga to tekepo takomos silesibiso.

Polo dio Banabasi dio see Listala mapoo dilesos debei

⁸ Osoloso Listala mi ee ma kulodu odoos hee oweeye soomagolone homo bidiga magoo sabolos sooma-gooso. Esiga yo koo sili. ⁹ Esino yo badolone Poloye Godeeyo to takomolome medee dulone badebeiso. Poloye odoos homo bidiga magoo mapoo bolone gooleeso, yayo tei toso, Godeeye yo tekepo palame, diso. ¹⁰ Osoloso Poloye yimapoo to neligidi egeese takaso, “No teebee!” diso. Esemee yo tobolosos sileeso.

¹¹ Esino odoos mooloogoodoo oso Poloye odoos tekepo moodoo ogoloso to neligidi takolone Likaonia toso egeese takemeleeso, “Ibada godeeye odoos masi polosos kei ma dokodooga imapoo ka simidoo,” diso. ¹² Egeeseelone diayo Banabasi yo dibada gamenee godee toowa Sus hu hediso. Osoloso Polo yo gamenee godee hee Sus o to tosili odoos Helemes hu hediso. Bei, Poloye beame susuga to takomos

sileeso. ¹³ Esino mosobia odo dia godee Sus eyo tei moso ee mosobia beelee peegoo eyo tegei meleeso. Esiga Sus godeeyo tei moso wiligi odo taba oso bulumakau be hu sabolo, palapalawa sabolo, toloso sibilesi beelee osulu mapoo maso. Bei, yibolo osoloso mosobia odo sabolo goomogaso, Polo dio Banabasi dio mapoo goomogolone, be hu woolame. Bei, diayo goolee Polo diba godee bele dolone.

¹⁴ Esino Polo dio Banabasi dio goo hagee duloso diayo gowe goo ee odo mapoo eligilone dibada dugo tologobuguso. Osoloso odo ma kulodu hoguo silesibulone to neligidi egeese takomo silesibiso, ¹⁵ “Emegei, niyo kasee maga goo hageese imapoo ka moodala? Bei, iba mi odo, niba egeesi masiso. Esiga iyo nimapoo to tekepo teneeso, niyo gamenee godee ee poogoloso see gie badeli Godee mapoo tei talame. Bei, yayo kei sabolo, osoloso mipoo sabolo, osoloso abei sabolo, osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo sabolo moodoso. ¹⁶ Osoloso Godeeye daga edebeeyo diso goomoga goo tomo silesibume, ogoloso hamaga takele. ¹⁷ Esino niyo ee ma kulodu doboome, Godeeye yayo sooloo dala goo ee eligilone, kei ma dokodooga howo teneliso, osoloso nei nali bi segei oso tekepo palame pidiliso. Osoloso nimapoo nei nali bi toowa teneloso, see nimapoo goomoga teneliso. Esiga Godeeye eyo nediliyo o goo yiligebugulone goo susuga hagee nimapoo teneliso,” diso. ¹⁸ Polo dio Banabasi dio to hagee takeme, mosobia odo oso bulumakau be hu woloso goomoga dimapoo tenelame seme, Polo diayo hamaga takeme, diba hegi moodoso. Esino dimapoo tenele.

¹⁹ Esino Yu bia odo abo Pisidia mi Antiyoka maga, osoloso Ikoniyyome maga sibadeeso. Diayo sibilesi mosobia odo oso kamanalame, Polowo goo maga gameene takaso. Esem odo aboso

kamanaloso, Polo yo yoso enigaloso, mosobia peegoo gisibado dileso magooso. Esem diayo Polo yo olo woolooma gooleeso. ²⁰ Esino tei telaga odo oso Poloye tiamelee mapoo dileso mooloogoo doloso doboome, Polo yo hogabuloso tabaso. Esem hodobo mosobia ma kulodu wedi sibadeeso. Osoloso beame hee mapoo Polo dio Banabasi dio Delebe mi mapoo diadeeso.

Polo dio Banabasi dio see Silia mi Antiyoka mapoo wedi di

²¹⁻²² Polo dio Banabasi dio see Delebe mi mapoo to tekepo takomo silesibume, odo susuga oso tei tooso. Osoloso diba see Delebe mi maga see mi abo Listala sabolo, osoloso Ikoniyyome sabolo, osoloso Pisidia mi Antiyoka mapoo tei telaga odo see tobu Godeeyo to sabolo pidimo silesibilame diso, diayo tei too ma kulodu dobolone kibiya dabalame. Egeeseelone diayo egeese takomo silesibiso, “Tei toloso badalai goo ee dia kodia. Esiga tei telaga odo oso dala ma kuloduga Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso,” diso. ²³ Osoloso Polo dio Banabasi dio oso sosee susuga mapoo wiligi odo tebisalame hesigamo diadeeso. Osoloso nei teyuloso dobolone, diba Lodeeyo dee mapoo magalame dokodoo takeliso. Bei, diba Lodee mapoo tei tooso. ²⁴⁻²⁵ Osoloso diba Pisidia mi maga see Pampilia mi Pelega mapoo sibadeeso. Omapoo Godeeyo to takoloso koodobuloso see Atalia mi mapoo mouso.

²⁶ Osoloso Atalia mi maga du toloso see Silia mi Antiyoka mapoo soowaso. Osoloso mi hamapoo daga tei telaga odo oso Polo dio Banabasi dio diba toloso, mi abo mapoo Godeeyo to takomo diye dolone egeese takaso, “Godeeye niba mesilone wulayo pidi,” diso. Esem diayo Godeeyo to olo toloso mi abo mapoo dileso siloso tou hosudoome, see wedi sibilesi dibada mi Antiyoka mapoo peledabaso. ²⁷ Osoloso

Polo dio Banabasi dio sibilesi Antiyoka mapoo peledoboloso tei telaga odoo susuga gilimadoloso hodobo gooloogoodooso. Osoloso diayo Godeeyo to tolosi mi susuga mapoo takomo silone, diayo goo tomo sileeme, Godeeye diba pidi goo ee odoo mapoo oposususo. Osoloso Godeeye Yu dele poogoo odoo oso tei talai osulu yamagoo goo sabolo oposususo. ²⁸ Osoloso koodobuloso Polo dio Banabasi dio tei telaga odoo sabolo mi omapoo beame kolobo sage debeiso.

15

Yolusalem mapoo Yu dele poogoo odoowo goo maga to mou

¹ Osoloso egeese ma kulodu, odoo abo oso Yudiya mi maga Antiyoka mi mapoo sibilesi, Yu dele poogoo tei telaga odoo mapoo eligilone egeese takaso, “Niba Moseseeye imapoo kolo koolai goo eligi, ee dedelega poogooga, niba gie badeli talaima,” diso. ² Esem Polo dio Banabasi dio eligi hagee duloso gowolone dibolo toso dia agadigaso. Egeeseeme sosee odoo oso Polo dio Banabasi dio, osoloso tei telaga odoo abo sabolo, tolosi Yolusalem mapoo diye diso, diayo dileso diye di odoo sabolo, osoloso Yolusalem sosee eyo wiligi odoo tebisa sabolo, goo hamaga to medee meilame. ³ Diba sosee odoo oso diye deme diadolone, Ponesia mi maga osoloso Samalia mi maga diadeeso. Omapoo diadolone, sosee odoo susuga mapoo Yu dele poogoo odoo oso dibada gamenee godee poogoloso, see Yesu mapoo tei too goo ee oposususo. Esem tei telaga odoo susuga oso goo hagee duloso dia goomogaso. ⁴ Esiga diayo sibilesi Yolusalem mapoo peledoboome, sosee wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei telaga odoo susuga oso diba ogoloso dia goomogaso. Esem Polo dio Banabasi dio Godeeye dimaga tou too goo ee oposususo.

⁵ Esino tei telaga odoo abo Pelisi odoo gooloogoo ma kuloduga tebisa-losi egeese takaso, “Niyo Yu dele poogoo tei telaga odoo mapoo to kitulugu sabolo takee, ‘Diba odoo heeso dibada kolo koolosi Moseseeye eligi goo ee deede,’ dee takee,” diso.

⁶ Egeeseeme diye di odoo sabolo, sosee wiligi odoo tebisa sabolo, to hagee eyo bei medee to meilame hodobo mooloogoodooso. ⁷ Beame sage ma kulodu goo hagee to moumeleso Pitaye tolosi egeese takaso, “Emegei niba goolee! Daga Godeeye nima kuloduga, ayo Yu dele poogoo odoo mapoo to tekepo takomo dilame, a hesiaso. Esem diayo amaga Godeeyo to duloso tei tooso. ⁸ Esem Godee, odoo sooloo ma kulodu egeli oso Yu dele poogoo odoo oso tei too goo hagee ogoloso, tekepo diso. Bei, yayo goo hagee tei dolone, Dio Tei ee imapoo tenee egeesi masi dimapoo teneeso. ⁹ Esiga Godeeyo howo woola mapoo iba Yu odoo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo sabolo opusomonee. Esiga diayo tei teme, Godeeye dibada goo tokenee hapoloso boobado buguso. ¹⁰ Niyo Yu dele poogoo odoo oso Moseseeye eligi goo ee dadalame pupu maga niyo Godeeye kamanalai goomogolo? Niyo egeeseega, niyo dimapoo hegi bi masi kadalame teneeso. Osoloso ibolo ibada amawe dio sabolo hegi bi masi ee kadalai tebilena. ¹¹ Esino iba tei toso, ibada Lodee Yesuye imapoo mesilone wulayo pidi maga gie badeli tenee ee. Egeese maga Yu dele poogoo odoo sabolo eli hedebe amaga gie badeli ka toso,” diso.

¹² Esem gooloogoo toowa oso Pitayo to duloso to mauwe bulumaso. Osoloso diayo to mauwe bulumume, Polo dio Banabasi dio Yu dele poogoo odoo ma kulodu silone, Godeeye dimaga goo toowa opusomo opusomo di moodoo goo ee dimapoo oposususo. ¹³ Diayo opususu koodobume, see Yemeseeye tolosi egeese takaso, “Emegei, mo

to dui! ¹⁴ Saimon Pitaye imapoo olo takaso, Godeeye daga malalo yayo sooloo dala goo Yu dele poogoo odo mapoo eligiso. Esiga Godeeye Yu dele poogoo odoo dima kuloduga odo abo yayo owolo dalame hesiaso. ¹⁵ Esiga goo hagooso Godeeyo to tosili odo oso taka to sabolo tobuso. Bei, Godeeyo to booka mapoo Godeeye to taka hogugu egeese moloso,

¹⁶ ‘Goo hagee koodobuoga, a see wedi sibileiso. Bei, wiligi odo Deibidiye gibadebei mi goo ee moso egeesi masi guodobuloso moloso. Esino ayo sibileso moodooloso see tobu tegelaiso. ¹⁷ Egeeseega odo susuga sabolo, osoloso Yu dele poogoo odo ayo hesia sabolo, oso Godee amapoo sibileiso. ¹⁸ Esiga odo abo oso goo hagee gooleedalame Godeeye daga hoogoo takaso.’

¹⁹ Esiga Yu dele poogoo Godee mapoo gie tei too odo oso, Moseseeye eligi goo ee dadalame pupu maga iyo hegi goo dimapoo tenelai, a koo goomogoso. ²⁰ Esino iyo wulo to hogugu ono Yu dele poogoo odo dimapoo tenelone egeese takalaiso, ‘Niba gamenee godee mapoo nali bi tenee toloso na ne. Bei, nali bi egee Godeeyo howo woola olo toke-nee paso. Osoloso odo hee mapoo giba na ne. Osoloso sawo na ne, osoloso hwei sawo sabolo mologa na ne,’ diso. ²¹ Esiga Yu dele poogoo odo diba kibiya goo hagee dodolone dabalai tekepo. Bei, daga hoogoo Yu odo oso mi susuga ma kulodu diayo howo gisili moso mapoo goo egeesi na teye dolone woola olo takaso. Bei, diayo Moseseeye tei hogugu ee hasali beame susuga mapoo odo mapoo olo hesigaloso eligiliso,” diso.

Yu dele poogoo tei telaga odo mapoo to hogugu tenee

²² Osoloso diye di odo sabolo, osoloso sosee wiligi odo tebisa sabolo, osoloso tei telaga odo susuga oso goomoga magoloso odo abo toloso,

Polo dio Banabasi dio see Antiyoka mapoo diye diso. Egeeseelone diayo wiligi odo mooloogoodoo ma kuloduga odo bakadio Yudas Balasabas dio osoloso Sailesi dio hagee hesigaso. ²³ Esem diayo hodobo Antiyoka mapoo diadolone to hogugu hagee toloso diadeeso:

Esiga emegei, iba diye di odo sabolo, osoloso sosee wiligi odo tebisa sabolo, to hagee ka hoguga. Esiga iyo to hagee Yu dele poogoo tei telaga odo susuga Antiyoka mapoo, osoloso Silia mapoo, osoloso Kilikia mapoo debeli odo nimapoo ka hoguga.

²⁴ Esiga ibada mooloogoodoo ma kuloduga odo abo oso dileso nimapoo to abo takeme, niyo goo tiadoo goo ee iba duso. Esino iyo dimapoo to takeme ka moodoole. ²⁵⁻²⁷ Esiga iba see Polo dio Banabasi dio see nimapoo wedi diye deeso. Bei, odo hagee bia Lodee Yesu Kelisowo goo mapoo dibada su tenelai koo goweli. Egeese ma kulodu iyo goomoga maga ibada mooloogoodoo ma kulodu Yudas sabolo, Sailesi sabolo, Polo dio Banabasi dio dibolo diye dalame, iyo diba hesiaso. Esiga diayo nimapoo sibileso to hedebe iyo hogugu hagee takalaiso. ²⁸ Bei, iba Dio Tei sabolo goo goolee olo hedebe doloso magooso. Esiga iyo nimapoo hegi hee tenelaime. Esino niba wulo goo hedebe hagoon deede. ²⁹ Niba gamenee godee mapoo nali bi tenee toloso na ne. Osoloso sawo na ne, osoloso hwei sawo sabolo mologa na ne. Osoloso odo hee mapoo giba na ne.

Niba goo hagee telega doga, niba tekepo dabalaiso. Epe-ee emegei, ibada to oso.

³⁰ Esiga odo hagee bia oso to hogugu hagee toloso, Yolusalem

maga see Antiyoka mi mapoo diadeeso. Osoloso diba Antiyoka mapoo dileso peledoboloso, tei telaga odoos susuga gilimadoloso, to hogugu ee dimapoo teneeso. ³¹ Esem Antiyoka tei telaga odoos oso pidi to hogugu hagee hesigaloso dia goomogaso. ³² Osoloso Godeeyo to tosili odoos Yudas dio Sailesi dio oso, tei telaga odoos mapoo diayo tei too kibilame pidi to takaso. ³³ Osoloso beame abo Antiyoka mapoo do-boso, tei telaga odoos oso Yudas dio Sailesi dio see Yolusalem mapoo medee obeeamo wedi diadeeye diso. ³⁴ [Esino Sailesi yo Yudasbolo Yolusalem mapoo wedi dile, esino yo Antiyoka mapoo badebeiso.]* ³⁵ Esem Polo dio Banabasi dio Antiyoka mi mapoo osee dobolone odoos abo sabolo, Godeeyo to Yesuwo goo maga takolone debeiso.

Polo dio Banabasi dio domo pee

³⁶ Hamamee beame heeso Poloye Banabasi mapoo egeese takaso, "Iba see wedi dileso, iyo daga Lodeeyo to takomo di mi pepuso susuga ee ogogomo dimo. Bei, tei telaga odoos mi omapoo egee do ee ayo dia gooleega, iyo dileso diba agalai, a goomogo," diso. ³⁷ Esino Banabasiye Yonee Maka dibolo ido dilame goomogaso. ³⁸ Esino Polo yo Yonee Maka diayo ido dilei tekeponee diso. Bei, diayo daga di ma kulodu Yonee Maka hesiano, yayo o tou dibolo tele poogooso. Bei, Yonee Makaye diba poogoloso Pampilia mi maga diso. ³⁹ Esem Polo dio Banabasi dio toso dia agadigameleso, hodobo silesibi maga domo puloso diadeeso. Esem Banabasiye Yonee Maka idoloso du toowa maga Saiples mi te mapoo soowaso. ⁴⁰ Esem tei telaga odoos oso Poloye Sailesi ido dilame hesime egeese takaso, "Diye, Lodeeye mesilone wulayo pidi

nibolo malaiso!" diso. ⁴¹ Esem diayo dileso Silia mi sabolo, osoloso Kilikia mi sabolo, omapoo tei telaga odoos mapoo Godeeyo to takomo silesibume, diayo to ee duloso, diayo tei too kibiaso.

16

Timotiye Polo dio Sailesi dibolo di goo

¹ Polo dio Sailesi dio Delebe mi mapoo dileso peledoboloso, see Listala mi mapoo dileso egeino, tei too odoos hee badoboome egeiso, o hu Timoti. Timotiyo owee ee tei too Yu sobo. Esino ama ee Guliki odoos. ² Osoloso tei telaga odoos oso Listala mi mapoo debeli sabolo, Ikoniyome mi mapoo debeli sabolo, oso takolone Timoti yo odoos medee tekepo dee takeliso. ³ Egeese ma kulodu Poloye Timotibolo silame goomogaso. Esino Yu odoos susuga omapoo debei oso, Timotiyo ama ee Guliki odoos doloso gooleedoos. Esiga Poloye Yu odoos goomogalame, Yu odoos adaga dia goo ee dodolone Timoti idoloso kolo kooso.* ⁴ Esem Polo diayo diye di odoos sabolo, osoloso sosee wiligi odoos tebisa sabolo, oso Yolusalem mapoo to hogugu ee odoos susuga oso dadalame mi susuga mapoo to hogugu hagee takomo silesibiso. ⁵ Esem beame susuga ee ma kulodu odoos aboso tei teme, tei telaga odoos bei moodoolone, sosee susuga ma kulodu odoos susuga oso tei too kitulugu sabolo debeiso.

Godeeye Polo Makedonia mi mapoo diye di

⁶ Poloye o odoos abo sabolo dileso Asia mi toowa mapoo Godeeyo to takalai, Dio Tei oso hamaga takaso. Esiga diayo dulone Piligia mi ogo, osoloso Galesia mi ogo doloso domo amaga diadaga meleeso. ⁷ Osoloso diayo Misia mi koola mapoo sibilesos

* **15:34:** To hagee odoos abo oso taka, "Lukaye hogugu," dee takeliso. Esino odoos abo oso taka, "Lukaye hogugule, odoos heeso hamamee hogugu," dee takeliso. * **16:3:** Yu odoos howo woola mapoo, Timoti yo Yu odoos. Bei, owee Yu sobo. Esiga Yu odoos adaga dia goo ee dodolone, Timoti o kolo koolai tekepo diso.

peledoboloso, see Bitinia mi mapoo dilame seme, Yesuwo dio oso hamaga takaso. ⁸ Esiga diba Misia mi dagadileso see Tolowasee mi mapoo mouso. ⁹ Diba Tolowasee mi mapoo sibileso, gesi domopoo Polowo howo opusomo doloso, Makedonia mapoo badeli odoo egeiso. Odoo oso yimapoo howolone egeese takaso, “No abei daloso Makedonia mi hamapoo sibileso iba pidi,” diso. ¹⁰ Polowo howo opusomo doloso melee koodobuloso hamamee, iba Makedonia mi omapoo dilame mopoodoo dooso. Egeese ma kulodu, Godeeye iba Makedonia odoo dimapoo to tekepo takomo diye doloso taka goo ee iba gooleedooso.†

Lidiaye tei too goo

¹¹ Iba du toowa toloso Tolowasee mi poogoloso, Samoteleisee mi te mapoo dalo soowaso. Osoloso omapoo tialoso, beame hee mapoo Neyapolisi mi mapoo soowaso. ¹² Osoloso iba see abaga mili Pilipai mi mapoo diso. Mi hagee Makedonia mi eyo kulodu mi toowa hee hagooso. Loum odoo sabolo mi hamapoo debeliso. Osoloso iba beame abo mi hamapoo debeiso.

¹³ Osoloso iba Yu odoowo hasali beame mapoo mosobia beelee peegoo dileso howo palaga omapoo meiyadeeso. Bei, Yu odoo omapoo howo gisilei malaiso doloso, iba gooleedooso. Esem e iba omapoo meilesa sobo abo sabolo mooloogoodoloso omapoo dobolone dimapoo to takemeleeso. ¹⁴ Diayo to ee dulone debei ma kulodu Tayatila mi mapoo badeli sobo hedebe badebeiso, o hu Lidia. Sobo yo o dugo tia bige odoo abo mapoo nei sabolo teliso. Osoloso yayo Yu odoowo Godee mapoo tei toloso mesiliso. Osoloso Poloye to takomolome, Godeeye sobo hagooso Polowo to mapoo medee tei talame pidiso. ¹⁵ Osoloso yibolo o moso kulodu

mapoo debeli odoo sabolo howomoo howo sauwidigaso. Osoloso yayo iba o moso ma kulodu gilimadolone egeese takaso, “Niyo a Lodee mapoo tei too sobo daga, niba dileso mo moso ma kulodu debee,” diso. Esem yayo egeese takeme, iba o moso ma kulodu peleso debeiso.

Polo dio Sailesi dio neliga moso mapoo toosoo goo

¹⁶ Beame heeso iba howo gisilame howo palaga maga diadaga meleen, odoo heeyo tou teli sobo oso iba eli domo tugodooso. Osoloso sobo hagooso sa holo oso yimapoo polome, goo peledabalai odoo mapoo olo malalo takomo siliso. Yayo egeeseemo silone, o gibadili odoo tebisa eyo molee toowa teliso. ¹⁷ Osoloso sobo hagooso ima hamamee sibulone, to neligidi egeese takomo sileeso, “Odoo hagee bia dokodoo badeli Godeeyo tou teli odoo oso, esiga diayo epei gie badeli talame ka takomo siloso,” diso. ¹⁸ Yayo beame susuga ma kulodu osee takomo siliso. Osoloso yayo osee takomo sileeme, Poloye dia gowolone, bidi ogolone sa holo o kulodu pala omapoo egeese takaso, “Ayo Yesu Kelisowo hu maga namapoo ka taka, no yimaga peegoo gadi!” diso. Esem epedee omapoo sa holo oso yimaga peegoo gadiso.

¹⁹⁻²⁰ Esem sobo ee gibadili oso diayo molee teli eli pee ogoloso, sibileso, Polo dio Sailesi dio toloso gamalee odoo mapoo iyado diso. Diayo Polo dio Sailesi dio iyado dileso mosobia domo woola mapoo holoogoloso Loum gamalee odoo dimapoo egeese takaso, “Odoo hagee bia Yu odoo. Esiga diayo ibada mi hamapoo goo tiadili goo eligimo silesibo. ²¹ Esiga diayo eligi goo oso Loum odoo ibada adaga dia tei goo sabolo koo tobuo. Esiga Loum odoo iyo diayo eligi goo ee talai tekeponee,” diso.

† **16:10:** Polobolo Makedonia mi mapoo diadee odoo hagooso: Sailesi, Timoti, osoloso Luka (Lukaye Diye di odoo booka hagee hoguguso).

²² Egeeseelone mosobia odoo susuga oso Polo dio Sailesi dio dia goweso. Esem gamalee odoo oso dibada odoo mapoo Polo dio Sailesi dio dia dugo ee tologo buguloso, tigamagoloso homoso weeye, diso. ²³ Osoloso gamaleeyo odoo oso diba neligidi wologaloso, neliga moso ma kulodu huyasooso. Osoloso diayo neliga moso gibadili odoo mapoo egeesee takaso, “Medee gibadebee,” diso. ²⁴ Esem yayo egeesee taka duloso, neliga moso gibadili odoo oso moso kulo hodu osulu kisi ee yamagoloso, Polo dio Sailesi dio moso kulodu iyado dilesa, dibada homo homo ou soduga ma kulodu galaga dilesa kiso kisiso.

²⁵ Esem gesi domo mapoo Polo dio Sailesi dio dokodoo takolone dobolone, Godee goomogolone kosaiya poulone debeiso. Esem mesiya neliga moso tegei ma kulodu debeli odoo abo oso duso. ²⁶ Esem epedee omapoo mibia toowa saga simi oso neliga moso halabuso. Egeeseeme neliga moso osulu susuga yiligamagooso. Osoloso ki ti oso neliga moso ma kulodu debeli odoo tiegisa ee eyo pidiga poogoloso mouso. ²⁷ Egeesee ma kulodu neliga moso gibadili odoo oso toboloso egeino, neliga moso osulu susuga yiligamagoloso molome egeiso. Egeesee ogoloso yayo goolee, neliga moso ma kulodu debeli odoo susuga kukulo didoo doloso, kaiya toloso eyo nediliyo wooloomalame siso. ²⁸ Esino Poloye neligidi takolone egeesee takaso, “No nediliyo na wooloome! Iba susuga hagee doso!” diso.

²⁹ Esem neliga moso gibadili odoo oso o odoo yimapoo keme tosibe, diso. Esem yayo keme toloso neliga moso kulodu hoguo dilesa, obulone kikiliga sabolo Polo dio Sailesi dio dibada homo beiyomoo ebiso miyomoo tugusaloso balaboo tiaso.

³⁰ Osoloso yayo Polo dio Sailesi dio peegoo iyado dilesa dimapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, ayo

ogoo goo toga, gie badeli ka talaiyo?” diso.

³¹ Esem Polo dio Sailesi dio yimapoo egeesee takaso, “No Lodee Yesu mapoo tei te! Egeeseega no gie badeli talaiso. Esiga nobolo osoloso nee moso kulodu debeli odoo oso Lodee Yesu mapoo tei toga, niba gie badeli talaiso,” diso. ³² Esem yayo Polo dio Sailesi dio o mosopoo ido diso. Esem diayo yibolo osoloso o moso kulodu debeli odoo sabolo mapoo to tekepo Lodeeyo goo maga takaso. ³³ Esem gesi omapoo neliga moso gibadili odoo oso Polo dio edebeeyo wei oso kolo koogoo ee howo hapooso. Osoloso omapoo Polo diayo neliga moso gibadili odoo sabolo, osoloso o moso kulodu debeli odoo sabolo, howomoo howo sauwidigaso. ³⁴ Diba howomoo howo sauwidigime, neliga moso gibadili odoo oso Polo dio Sailesi dio o mosopoo iyado dilesa nei teneeso. Osoloso yibolo, osoloso o moso kulodu debeli odoo sabolo, diayo Godee mapoo tei too goo maga dia goomogaso.

³⁵ Osoloso gesikolo gamalee odoo oso dibada odoo ee neliga moso gibadili odoo mapoo diye dolone egeesee takaso, “Polo dio see peegoo tamagee,” diso. Esem diayo dilesa neliga moso gibadili odoo mapoo Polo dio peegoo tamagalame, gamalee odoo oso taka to ee yimapoo takaso. ³⁶ Esem neliga moso gibadili odoo oso to hagee duloso dilesa, Polo mapoo egeesee takaso, “Gamalee odoo oso takolone niba diyena, esiga niba medee diadee,” diso.

³⁷ Esino Poloye gamalee odoo oso diye di odoo mapoo dilesa egeesee takaso, “Nibada wiligi odoo tebisa oso ibada goo ee medee meedile. Egeeseelone diayo nimapoo kitulugu teneme, niyo iba odoo howo woola mapoo wooloogaso. Esiga diba Loum mi toowa mapoo debeli odoo mapoo goo egeesee moodoolai tekeponee. Bei, Sailesi asalo iba Loum mi toowa mapoo debeli odoo.

Esino niyo iba wooloogaso. Osoloso nibada wiligi odoo tebisa oso iba neliga moso ma kulodu toosooso. Osoloso see diayo iba neliga moso maga mada peegoo iyado dilame ka sala? Egeesee salai tekeponee. Esiga dieso sibilesa iba neliga moso hamaga iyadoloso peegoo dilei tekepo,” diso.

³⁸ Esem gamalee odoo oso diye di odoo ee see wedi dilesa, Poloye to taka ee gamalee odoo dimapoo takaso. Esem gamalee odoo oso Polo dio ee tei Loum mi toowa odoo, dee taka duloso, dia dio dulone ebigaso. ³⁹ Esem gamalee odoo oso dieso sibilesa Polo dimapoo emegeidi to takaso. Osoloso diba neliga moso ma kuloduga peegoo iyado dilesa howolone egeesee takaso, “Niba epei mi hamaga peegoo diadee,” diso. ⁴⁰ Esem Polo diba neliga moso ma kuloduga peegoo dilesa, Lidiayo mosopoo diadeeso. Omapoo dilesa tei telaga odoo mapoo pidi to takoloso diadeeso.

17

Polo dio Sailesi dio Tesalonika mi mapoo di

¹ Polo diba Tesalonika mi mapoo diadolone, Ampipolis mi sabolo, osoloso Apolonia mi sabolo, ma kuloduga diadeeso. Egeesee ma kuloduga Yu odoowo howo gisili moso ee Tesalonika mi mapoo meleeso. ² Polo see mi omapoo eyo goo moodeli egeesi moodoolone, Yu odoowo howo gisili moso mapoo palaso. Osoloso Yu odoowo hasali beame bakadio hedebe di ma kulodu, Poloye Godeeyo to booka ma kuloduga, Kelisowo goo ee Yu odoo mapoo medee eligi meleeso. ³ Yayo odoo mapoo Godeeyo to eligilone goo eyo bei woola egeesee takaso, “Godeeye to takoloso magooso, yayo hesia Kelisoye dala toloso, toloso ta maga see hogabileiso. Esiga ayo nimapoo Yesuwo goo hagee takoo odoo ee Godeeye hudi magoo Keliso oso,” diso. ⁴ Esem Yu odoo abo oso

Polo dio Sailesi dio dibada to duloso tei toloso dibada mooloogoodoo sabolo hedebe diso. Osoloso Godee mapoo mesili Guliki odoo susuga sabolo, osoloso sobo hu toowa too abo sabolo, tei toloso dibada mooloogoodoo sabolo hedebe diso.

⁵ Esino Yu odoo Polowo to mapoo tei tele poogoo odoo oso Polo dimapoo dia kooso. Egeeseelone diayo tokenee teli odoo mi domo silesibili, diba gilimadoloso mooloogoodoloso diba dia kamanalame toso dia pupuso. Esem odoo susuga oso dia komonolone, Yosaneeyo mosopoo toso agadigamo hoguga dilesa, Polo dio Sailesi dio toloso, odoo howo woola mapoo dibada goo meedilame esiamo diso. ⁶ Esino diayo Polo dio koo egeme, Yosan sabolo tei telaga odoo abo sabolo toloso, mi wiligi odoo tebisa mapoo iyado diso. Esem kamanalame bei mooloogoo odoo oso wiligi odoo tebisa dimapoo to neligidi takolone, Polo dibada goo maga egeesee takaso, “Odo hagee bia oso mi susuga mapoo goo tokenee talame pupugamo silesibo. Esiga epedee hamapoo diba ibada mi hamapoo simiso. ⁷ Esem Yosan hagooso diba toloso o moso mapoo gilimado peleso doso. Esiga odoo hagee bia oso ibada wiligi odoo taba Sisaye tei goo ma ee gabagamo silesibo. Bei, diayo takolone, Sisa ee ibada wiligi odoo toowa taba osonee, esino odoo hee Yesu ono ibada wiligi odoo deliso,” diso. ⁸ Esem mosobia odoo sabolo, wiligi odoo tebisa sabolo, to hagee duloso, kamana sabolo dia to boowoogaso. ⁹ Osoloso wiligi odoo tebisa oso molee nei meye deme, Yosan diayo wiligi odoo tebisa dimapoo molee malos peegoo diadeeso.

Polo dio Sailesi dio Beleya mi mapoo di

¹⁰ Osoloso gesi domo omapoo tei telaga odoo oso Polo dio Sailesi dio Beleya mi mapoo diye diso. Esem diayo Beleya mi

mapoo peledoboloso, Yu odoowo howo gisili moso mapoo palaso.

¹¹ Osoloso egeesee ma kulodu, Poloye Tesalonika mapoo badebei domo omapoo Yu odo omapoo debeli oso o to dulei goweso. Esino Beleya mi hamapoo Yu odo oso Poloye Godeeyo to takeme goomoga sabolo o to duloso, to eyo goo bei esieliso. Osoloso diayo Poloye eligi tei beleso, beame susuga Godeeyo to booka mapoo hogugu medee hesigeliso.

¹² Esiga Yu odo bei sabolo, osoloso Guliki sobo hu toowa too abo sabolo, osoloso giso abo sabolo oso tei tooso.

¹³ Esino Tesalonika mapoo debeli Yu odo oso Polo diayo Beleya mapoo Godeeyo to takomolosogo di duloso, diba see Beleya mapoo sibadeeso. Diba Beleya mapoo sibilesa, diayo mosobia odo oso Polo dibada goo maga kamanalame toso dia pupuso. ¹⁴⁻¹⁵ Esem

Sailesi dio Timoti dio Beleya mi omapoo osee doboome, tei telaga odo oso Polo ono du dali mapoo saga ido mousu, yayo omaga du tolosa Atene mi mapoo dilame. Osoloso diba Atene mi mapoo dileso peledoboome, Polo yo ido di odo dimapoo egeesee takaso, “Niba wedi dileso Timoti dio Sailesi dio dimapoo takee, diba see ayo bado mapoo saga sibeye,” diso.

Poloye Atene mi mapoo Godeeyo to taka

¹⁶ Polo Atene mapoo Sailesi dio Timoti dio bameleeso. Yo omapoo diba bolone badolone egeino, mosobia ma kulodu edebeeyo deeso dedebayo moodoo gamenee godee bei molo egeiso. Egeesee ogoloso yo sooloo ma kulodu hegi toowa molone dia gooleeso. ¹⁷ Osoloso Yu odoowo howo gisili moso mapoo Yu odo abo sabolo, osoloso Godee mapoo mesili Guliki odo sabolo to meliso. Osoloso beame susuga ma kulodu mi domopoo gamenee silesibili odo sabolo to takomo silesibiliso. ¹⁸ Esem goo goolee toowa odo, Epikulia mooloogoodoo

mapoo debeli odo sabolo, osoloso Sitoiki mooloogoodoo mapoo debeli odo sabolo, oso sibilesa Polobolo to moulone toso agadigaso. Osoloso Poloye Yesuwo goo sabolo, osoloso odo wedia see ta maga hogabilei goo ee takeme, goo goolee toowa odo abo oso egeesee takemeleeso, “Odo hagee yayo taka goo eyo bei yo gooleedele. Yo ogo goo eligilame ka silabele?” diso. Osoloso odo abo oso egeesee takemeleeso, “Yayo imapoo mi abo dibada godeeyo goo ee eligilame ka sulo,” deliso. ¹⁹ Osoloso diayo Polo yayo eligimo silee goo ee medee takalame, Aleopagi esia dokodoo wiligi odo tebisa oso to moumelee mapoo ido diso. Omapoo ido dileso diayo Polo mapoo egeesee takaso, “Nayo eligi goo dia ege takomo sulo imapoo medee takee. ²⁰ Bei, nayo eligimo silee iba gooleedele. Esiga iba nayo eligi goo eyo bei gooleedalai goomogoso,” diso. ²¹ (Osoloso goo ee ma kulodu Atene mapoo debeli odo sabolo, osoloso mi abo maga sibadee odo sabolo, beame susuga diayo goomoga goo talai beame ee poogoloso, see gamenee eligi goo maga to dia meliso.)

²² Osoloso Poloye mooloogoodoo ma kuloduga toboloso egeesee takaso, “Atene bia odo, niba mo to dui! Niba eli bei maga godee susuga mapoo goomoga tenelai gooleedoona. ²³ Bei, ayo nibada mi ma kulodu ogogomo silone egeino, niyo goomegeli godee opusomo opusomo di egegeiso. Osoloso ee ma kulodu, godee heyo goo maga to egeesee hogugu yo mapoo molo egeiso, ‘Mi hamapoo edebeeyo gooleedele poogoo godee o hu dokodoo poudiliso,’ ee egeiso. Esiga niyo gooleedele poogoo godee mapoo goomoga goo teneliso. Esino ayo nimapoo Godeeyo goo hagee takalaiso.

²⁴ “Esiga niba goolee, Godee hagooso mipoo toowa sabolo, kei dokodoo sabolo eyo wiligi doloso

badoso. Bei, mipoo toowa sabolo, osoloso kei dokodoo sabolo, osoloso ee ma kulodu bi susuga egee molo sabolo, yayo moodooso. Esiga yo moso edebeeyo tegei mapoo koo badeli. ²⁵ Esiga Godee hagooso gie badeli sabolo, bi susuga sabolo, odoo mapoo teneliso. Esiga iyo yo pidilei eli mauwe. Bei, yimapoo bi susuga yibolo tobuloso badoso. ²⁶ Esiga Godeeye daga hoogoo odoo hedebe moodooso. Osoloso odoo hedebe yimaga odoo opusomo opusomo di susuga oso mipoo susuga mapoo diayo dabalame moodooso. Osoloso Godeeye mi diayo dabalai sabolo beame diayo dabalai oso hoo pagalai magooso. ²⁷ Bei, Godeeye odoo howo si masi oso esiameliso yo agalame goomogaso. Esino yo imaga hoogoo koo badoso. ²⁸ Bei, yayo imapoo gie badeli teneeso. Osoloso iba yayo kitulugu maga silone ka doso. Esiga to hagee nibada odoo oso taka to sabolo tebia. Bei, daga nima kulodu badebei odoo heeso egeesee takaso, 'Iba nose Godeeyo owolo dio,' diso."

²⁹ "Iba Godeeyo owolo dio doloso dobolone egeesee na goolee, 'Godee yo edebeeyo dedebayo yoso, osoloso bi abo sabolo oso deeso moodoona,' dee na goolee. ³⁰ Godeeye daga hoogoo odoo ee egeesi goo ma kulodu osee doboome dimapoo takele. Bei kasee magayo, diba Godee gooleedelega debeiso. Esino epedee hamapoo Godeeye egeesee takooso, 'Odoos susuga mi susuga ma kulodu nibada goo tokenee maga miligi pie!' diso. ³¹ Bei, yayo mi odoo susuga dibada goo ee meedilei beame olo magooso. Esiga yayo medee meedileiso. Egee yayo daga hesia odoo oso ka salai. Esiga Godeeye to hamapoo tei dolone, yayo hesia odoo ee ta maga hogadiso," diso.

³² Poloye eligi goo maga odoo oso Yesuye ta maga hogabia duloso odoo abo oso maneso. Esino odoo abo oso Polo mapoo egeesee takaso, "Iba goo hagee beame hee mapoo see tobu

dulei goomogo," diso. ³³ Osoloso Polo to takoloso koodobuloso diba poogoo diso. ³⁴ Esino ee ma kulodu, odoo abo oso Polowo to duloso Yesu mapoo tei tolone, yibolo hedebe diso. Polowo to mapoo tei telaga odoo eyo kulodu odoo hee Dionisiyas, Aleopagi mooloogoodoo ma kulodu badeli odoo. Osoloso sobo hee Damalis, osoloso odoo abo sabolo tei tooso.

18

Poloye Kolin mi mapoo badebei

¹ Hamamee Polo Atene mi mapoo badoboso see Kolin mi mapoo diso.

² Yo mi omapoo dileso Yu odoo hee tugodooso, o hu Akwila, o midee Pontus. Odoos hageeyo osobo Plisila dio, epedee Itali mi toowa ee ma kulodu Loum mi maga Kolin mi mapoo sibadeeso. Bei, Sisa Kolodiyaseeye Yu odoo susuga ee Loum mi maga peegoo hasiso buguso. ³ Esino Poloye dileso Akwila dio osobo Plisila dio dibada moso mapoo hodobo debeiso. Bei, diba hodobo dugoso moso tegegeli tou temeliso. ⁴ Yu odoowo hasali beame susuga mapoo Poloye Yu odoo sabolo, Guliki odoo sabolo, Yesu mapoo tei talame, Yu odoowo howo gisili moso mapoo Yesuwo goo ee to meliso.

⁵ Esemme Sailesi dio Timoti dio Makedonia maga Poloye badebei mapoo sibume, Poloye o tou poogoloso beame susuga mapoo hedebe Godeeyo to takalai bei mooloogoloso sileeso. Egeeseelone yayo Yu odoo dimapoo, Yesuwo goo woola mapoo eligimo silone, Yesu yo Godeeye hudi magoo Kelisoso deliso. ⁶ Esino diayo Poloye eligi to talai gowolone, see Polo mapoo duwa takemeleeso. Esemme Poloye Godeeye kamanali goo ee dimapoo eligilone, o dugo megegu pilidibuguloso dimapoo egeesee takaso, "Ayo niba goolone tou toowa tooso. Esino niyo gie badeli tele poogooga, ee nibada goo. Esiga a epedee domo hamaga see Yu dele poogoo odoo

mapoo Godeeyo to takomo dileiso,” diso.

⁷ Osoloso Polo Yu odoowo howo gisili moso poogoloso, see koola mapoo Yu dele poogoo odo Titiyos Yustus eyo moso mapoo badalame diso. Odo hagee Yu odoowo Godee mapoo mesili odooso. ⁸ Osoloso howo gisili moso wiligi odo taba Klispas sabolo, osoloso o moso kulodu debeli odo sabolo, Lodee Yesu mapoo tei tooso. Osoloso Kolin mi mapoo debeli odo abo sabolo Polowo to duloso tei teme, diba howomoo howo sauwidigaso.

⁹ Osoloso gesi heeso Lodeeye Polo howo opusomo doloso yimapoo egeese takaso, “No haga na ebi! Osoloso nayo to takomo sili ee na koodobie! ¹⁰ Bei, a nobolo badalaise. Esiga odo heeso namapoo dala tenelaime. Bei, Kolin mi toowa hama kulodu ayo hesiga odo susuga doso,” diso. ¹¹ Esem Poloye Kolin mi mapoo Godeeyo to eligilone, dugo hedebe poogoloso, osoloso see dugo hee bei mooloogoloso dulone a 6 badebeiso.

Yu odo oso Polo yo gamalee odo Galiyo mapoo ido di

¹² Loum odo Galiyoye Kolin mi mapoo badolone, Akaya mi toowa gibadebeiso. Esino Poloye Kolin mi ee ma kulodu Godeeyo to eligimo silime, Yu odo susuga oso gowolone goo goolee hedebe doloso, Polowo goo meedilame, yo Galiyo mapoo ido simiso. ¹³ Egeeseelone, diayo Polo ido sibilesa Galiyo mapoo egeese takaso, “Odo hagooso eli hee maga Godee mapoo goomogalai eligimo silone, ibada tei magoo goo sabolo koo tobuo,” diso.

¹⁴ Osoloso Poloye epedee to hee takalame molome, Galiyoye Yu odo dimapoo egeese takaso, “Yu odo, edebeeyo goo tokenee toowa too diepi o, Loum gamaleeyo tei gababia diepi, ayo o goo medee meediliyo.

¹⁵ Esino nibada tei goo maga goo pepooko tosimiga, niso meedilei tekepo! Esiga a goo egeesi meedilei gowoo,” diso. ¹⁶ Esem yo to hagee dimapoo takoloso goo meedili moso maga diye diso. ¹⁷ Esem goo meedili moso ma kulodu odo susuga oso howo gisili moso wiligi odo Sostene toloso weiso. Esino Galiyoye goo hagee ogoloso yimapoo goonee diso.

Poloye Antiyoka mapoo see wedi di

¹⁸ Polo Kolin mi mapoo tei telaga odo sabolo beame bei badebeiso. Osoloso yo Silia mi mapoo wedi dilame badolone, Akwila sabolo Plisila sabolo hodobo Kenekeleya mi mapoo sibadeeso. Omapoo Polo yayo Godee sabolo to magoo dodolone, o wudu waso.* ¹⁹ Osoloso diba du toloso see Epeses mi mapoo soowaso. Epeses mapoo dileso peledoboloso, Plisila dio Akwila dio omapoo holoogooso. Polo Epeses mapoo osee badolone, Yu odoowo howo gisili moso mapoo peleso, Yesuwo goo maga Yu odo sabolo to moumeleeso. ²⁰ Esem tei telaga odo oso Polo mapoo egeese takaso, “No beame sage ibolo badalai tekepo,” diso. Esino Polo yo mi omapoo badalai goomegele goo takoloso see egeese takaso, ²¹ “Godeeye goomogoga, a see nimapoo wedi sibileiso,” diso. Osoloso yo du toowa toloso Epeses mi maga Kasalia mi mapoo diso. ²² Polo Kasalia mapoo sibilesa du oluguloso see Yolusalem mapoo palaso, tei telaga odo mapoo emegei di to takalame. Poloye Yolusalem tei telaga odo dimapoo emegei di to takoloso, see Antiyoka mapoo wedi diso.

²³ Osoloso Antiyoka mapoo beame deiyepo badoboso, see Galesia mi sabolo osoloso Piligia mi sabolo mapoo silone, tei telaga odo diayo tei too kibilame pidimo sileeso.

* **18:18:** Yu odo oso wudu wali eyo goo bei hagooso. Yu odooso Godee sabolo to magolone beame hesieliso, yayo beame hesia ee ma kulodu Godeeyo tou tolone o wudu woolega badalame. Osoloso hamamee o tou oso dileso koodobuoga o wudu waliso.

Apoloseeye Epeses mi mapoo to taka

²⁴ Domo omapoo Yu odo Apolosee, Alesendilia mapoo badeli odo ee Epeses mapoo simiso. Yo Godeeyo to booka mapoo hogugu dia gooleedoo. Esiga yayo Godeeyo to taka domo mapoo medee tekepo takeli. ²⁵ Odo hagee Lodee Yesuwo goo ee odo heeso eligiso. Esiga yayo Yesuwo goo ee kitulugu sabolo tekepo eligiliso. Esino yo odo Yesuwo hu maga howomoo howo sauwidili goo ee gooleedelega badolone, wulo Yoneeye odo susuga howomoo howo sauwidiga goo ono gooleedoloso badebeiso. ²⁶ Osoloso Apoloseeye Yu odo howo gisili moso mapoo peleso, ebilega, Godeeyo to ee kitulugu sabolo takemeleeso. Esem Plisila dio Akwila dio o to dulone dobolone, yo dibada moso mapoo ido dileso, Godeeye odo mapoo gie badeli teneli eyo goo maga yimapoo medee eligiso.

²⁷ Osoloso hamamee Apolosee Akaya mapoo dilei goomogaso. Esem tei telaga odo oso tekepo dolone, to hogugu ee Akaya tei telaga odo mapoo teneeso, yo sibilesa dibolo badolone diba pidilame siboga, diayo yimapoo goomoga to tenelame. Esem yayo omapoo dileso tei telaga odo medee pidimeleeso. Osoloso odo hagee diayo Yesu mapoo Godeeye mesilone wulayo pidi goo maga olo tei tooso. ²⁸ Bei, yayo Yu odo sabolo Yesuwo goo ee odo howo woola mapoo o toso kitulugulone Yu odo oso to kookooliso. Egeeseelone yayo Godeeyo to booka maga eligilone, Yesu tei Godeeye hudi magoo Keliso doloso bado goo ee dimapoo woola eligiliso.

19

Poloye Epeses mi mapoo di

¹⁻² Apolosee Kolin mi mapoo bado-boome, Polo mili dileso Epeses mi mapoo peledabaso. Polo omapoo

dileso tei telaga odo abo tugodoloso dimapoo egeese takaso, “Niba tei teme, Dio Tei oso nimapoo meled-abasomo?” diso.

Esem diayo nei egeese takaso, “Nayo ogo goo imapoo ka takala? Iba Dio Tei eyo goo ee gooleedele,” diso.

³ Esem Poloye dimapoo egeese takaso, “Niba odo agayo eligi maga howo ka sauwidigayo?”

Esino odo abo oso Polo mapoo egeese takaso, “Iba Yonee odo howomoo howo sauwidili oso eligi dodolone howomoo howo sauwidigaso.”

⁴ Esem Poloye dimapoo egeese takaso, “Yonee odo howomoo howo sauwidili oso eligi goo ee egeese moloso. Edebeeyo Kelisoye sibilei goo mapoo moodolone, diayo dibada goo tokenee maga miligi pume, howomoo howo sauwidigaso. Esino yayo egeeseelone egeese takeliso, ‘Ama hamamee egee sibo odo omapoo tei te,’ dee takeliso. Odo ee Yesu,” diso. ⁵ Esem diayo goo ee duloso Yesuwo hu maga howomoo howo sauwidigaso. ⁶ Osoloso Poloye dimapoo o deeso sigolone dokodoo takeme, Dio Tei oso dimapoo meledabaso. Esem diayo to opusomo opusomo di kesameleeso. Osoloso diayo Godeeye taka duloso odo mapoo takemeleeso. ⁷ Esino mooloogoodoo hagee ma kulodu odo 12 oso goo hagee ka moodoo.

⁸ Egeese ma kulodu Yu odo oso tei talame, Poloye dibada howo gisili moso mapoo peleso, a bakadio hedebe di ma kulodu ebilega, Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo maga takemeleeso. ⁹ Esino Yu odo abo oso tei talai goo mapoo mesilega dobolone, odo howo woola mapoo Yesuwo goo maga to tokenee takaso. Esem Poloye diba poogoloso tei telaga odo gilimadoloso, Tilano sukulu moso mapoo diso. ¹⁰ Osoloso omapoo Poloye dugo bakadio ma kulodu beame susuga Lodeeyo goo

ee takeliso. Egeesee ma kulodu Asia mi toowa mapoo debeli Yu odoo susuga sabolo, osoloso Guliki odoo susuga sabolo, Godeeyo to Yesuwo goo maga taka dulugaso.

¹¹ Godeeye Polo maga goo toowa opusomo opusomo di moodoogaso. ¹² Esem ebeeyo Poloye debia tali dugo sabolo, osoloso tou tolone kali dugo abo sabolo, toloso dileso odoo paigiga ma dokodoo mome, odoo paigiga susuga wegigadooso. Egeeseelone bo holo odoo ma kulodu paladee sabolo peegoo hasiso buguso.

¹³ Esino Yu odoo abo wulo domo silesibili odoo oso bo holo odoo ma kuloduga peegoo hasiso bigiliso. Diayo Poloye Yesuwo goo taka duloso, see Lodee Yesuwo hu sabolo bo holo peegoo hasiso bugulone silesibilame bei mooloogooso. Egeeseelone diayo bo holo mapoo egeesee takeliso, “Iba Poloye egee eligimo silo Yesuwo hu maga nimapoo ka taka, niba peegoo gasibe!” deliso. ¹⁴ Goo egeesee tomo silee ee Yu odoowo tei moso wiligi odoo taba Sikibayo owolo dio 7 oso egeesee ka moodoomo silesibiso. ¹⁵ Egeesee moodoogamo silesibi ma kulodu, beeam hee mapoo diayo bo holo peegoo hasisa molome, bo holo oso nei dimapoo egeesee takaso, “A Yesu gooleedooso, osoloso a Polo gooleedooso. Esino niba odoo ogumo?” diso. ¹⁶ Esem odoo bo holo pala oso diba toloso neligidi kitulugu sabolo diba wooloogaso. Esem diayo o moso maga sawo sabolo bododidiwe kukulo diadeeso.

¹⁷ Esem Epeses mapoo debeli Guliki odoo sabolo, Yu odoo sabolo goo hagee duloso dia obulone hedebe Lodee Yesuwo hu dokodoo poudooso. ¹⁸ Osoloso tei telaga odoo susuga oso dibada goo tokenee ee woola yiligebuguso. ¹⁹ Esem dima kulodu googoo gooleedoo odoo oso goo moodoomo silee odoo egeesi masi oso dibada googoo hogugu

booka ee howo woola mapoo hodobo mooloogoo magoloso dou gigalogooso. Diayo googoo booka susuga hagee odoo mapoo tenee diepi, eyo nei molee ko toowa 50,000* egeesi teliyo. ²⁰ Egeesee ma kulodu Godeeyo to Lodeeyo goo maga mi toowa mapoo diayo kitulugu sabolo takomo diadeeso.

²¹ Goo hagooso dileso hoo poogoome, Polo yo Makedonia mi sabolo Akaya mi sabolo mapoo dileso see omaga Yolusalem mapoo dilame goomogaso. Egeeseelone yayo see egeesee takaso, “A Yolusalem mapoo dileso see Loum mapoo dileiso,” diso. ²² Osoloso Polo yo pidili odoo bakadio Timoti dio Elasta dio Makedonia mi mapoo diba malalo diye doloso, yo Asia mi mapoo epedee badebeiso.

Epeses mi mapoo odoo susuga oso kamanali goo toowa poudoo

²³ Polo Epeses mi mapoo epedee badoboome, odoo susuga oso Yesuwo goo maga kamanali goo toowa poudooso. ²⁴ Bei, Epeses mi mapoo gamenee godee Atames mapoo goomegeli moso tegei meleeso. Esem odoo hee Demetiliyuseeye o odoo gilimadoloso, yoso gamenee godee masi moodoo egeesi masi dia dee oso pepuso moodoogaloso, odoo mapoo tenelone nei diayo molee toowa teliso. ²⁵ Osoloso Demetiliyuseeye o odoo sabolo, osoloso odoo abo dibolo tou hodobo teli odoo egeesi sabolo, gilimadoloso to mouso. Osoloso Demetiliyuseeye to moulone dimapoo egeesee takaso, “Mo odoo, niba dui! Iyo tou hagee tolone badolone molee toowa teliso. ²⁶ Esino niba odoo Poloye goo tomo egee silo, niba gooleedooso. Yayo takolone edebeeyo deeso moodoo godee ee tei godeenee, dee takomo silime, odoo susuga Asia mi mapoo debeli sabolo, osoloso Epeses mapoo

* **19:19:** molee ko toowa 50,000: Molee ko toowa hageeyo hu dalakamas. Edebeeyo beeam hedebe mapoo tou toga, yo nei molee ko toowa hagee hedebe nei teliso.

debeli sabolo, oso yima hamamee dadagamo silesibiso. ²⁷ Esiga iba obeeamo! Odoos susuga oso Poloye eligi goo omapoo hamamee dodolone, iba gowooga, iyo tou too maga molee toowa hagee tomolo pagalai malaiso. Osoloso goo hee hagooso, odoos susuga hamapoo debeli odoos sabolo, osoloso mi abo mapoo debeli odoos sabolo, oso ibada godee hedebe Atames mapoo tei tolone goomegeliso. Esino odoos susuga oso Poloye eligi mapoo tei toga, see diayo ibada godee Atames ee gamenee godee dalaiso. Osoloso yimapoo goomegeli moso ee gowoolaiso,” diso.

²⁸ Demetiliyuseeye goo hagee takomolome, o to dulone debei odoos oso kamanaloso toso dia agadilone egeesee takaso, “Epeses odoos ibada godee Atamesee hedebe yayo toowa ka badoso!” diso. ²⁹ Goo hagooso Epeses mi toowa ma kulodu debeli odoos susuga oso dia kamanaso. Egeeseelone odoos susuga oso mi ee ma kulodu to neligidi agadilone, edebeeyo gooloogoo doloso debeli mi omapoo hoguga diadeeso. Diayo hoguga dulone, Polowo odoos Makedonia mi mapoo debeli Gaiyus dio Alistakus dio iyadoloso diadeeso. ³⁰ Esemee Polo yayo odoos gooloogoodoo mapoo dileso to takalame goomogaso. Esino tei telaga odoos oso yo hamaga takaso. ³¹ Osoloso Polowo odoos abo Asia mi mapoo wiligi odoos tebisa oso yo dilame goomegele. Egeeseelone Poloye mi omapoo dilega pagalame, yo diyaga to teneeso.

³² Egeeseeme gooloogoodoo ee ma kulodu odoos aboso toso agadilone, goo opusomo takoo, osoloso odoos aboso goo opusomo takoo, diso. Egeeseelone odoos susuga oso diayo gooloogoodoo goo eyo bei kibiya gooleedele. ³³ Esiga Yu odoos oso odoos hee, Alesenda yo malalo mapoo pupumo dileso holoogooso, yayo odoos gooloogoodoo mapoo to takolone, goo hagee Yu odoos dibada

goo tokenee nee, dee takalame. Esemee yayo odoos susuga oso to kesamelee omapoo koodobilame, o dee wabisaso. ³⁴ Esino gooloogoodoo oso Alesenda yo Yu odoos doloso gooleedoloso, gowoolone to agadi sabolo see tobu egeesee takaso, “Epeses odoos ibada godee Atamesee hedebe yayo toowa ka badoso!” diso. Diayo toso agadigamelee ososee, osoko howo bakadio poogooso.

³⁵ Esemee mi omapoo gamaleeyo tou teli odoos heeso keesee tabano, gooloogoodoo toowa oso to kesamelee omapoo koodobiaso. Egeeseeme yayo egeesee takaso, “Epeses odoos, niba dui! Odoos susuga ibada godee toowa Atames mapoo goomegeli moso ee iyo gihadili, diba gooleedooso. Osoloso kei ma dokodooga Atames egeesi masi imapoo homodobia, diba gooleedooso. ³⁶ Esiga edebeeyo goo hamaga gamenee takalai tebile. Esiga niba kamanaga epedee hamapoo koodobie, osoloso goo tokenee hee na te. ³⁷ Osoloso niyo odoos hagee bia ee goo mauwe hamapoo iyado sibadeeso. Esino diayo ibada godee mapoo to tokenee takele. Osoloso diayo ibada godee mapoo goomegeli moso ma kulodu bi hee heli tele. ³⁸ Esiga Demetiliyus nobolo, osoloso nayo gowe odoos sabolo, goo meedili moso mapoo dileso nibada goo meedilei tekepo. Bei, goo meedili odoos osee doso. ³⁹ Esino nimapoo goo hee maga to kalai mologa, mosobia oso to keli beeame omapoo tosibilei tekepo. ⁴⁰ Esiga iba susuga obeeamo. Epei iyo goo moodoo hamapoo Loum odoos oso imapoo tokenee nei teneeyaga. Esiga Loum odoos oso imapoo goo egeesee moodooga, iba iso nediliyo pidilei eli agalaime. Bei, epei iyo kamana goo eyo bei mauwe,” diso. ⁴¹ Osoloso mosobia gamaleeyo tou teli odoos oso to hagee takoloso koodobuloso mosobia odoos diba diadee diso.

Poloye Makedonia mi sabolo Akaya mi sabolo mapoo di

¹ Epeses mi mapoo kamanali goo toowa poudoo oso koodobume, Poloye tei telaga odoo susuga gilimadooso. Poloye diba gilimadoloso dimapoo pidi to takoloso see Makedonia mi mapoo dulone emegeidi to takaso. ²⁻³ Yayo Makedonia mi toowa ma kulodu silone, mi omapoo tei telaga odoo oso debei mapoo dibada tei too kibilame dimapoo pidi to takaso. Osoloso see Akaya mi mapoo dilesa badolone a bakadio hedebe di poogooso. Osoloso Polo a bakadio hedebe di Akaya mi mapoo poogoloso, see Silia mi mapoo dalo soowoolame badoboome, Yu odoo oso yo wooloomalame to mou duso. Esino yo goo egee duloso Akaya mi maga du toloso dilega, see Makedonia mi mapoo wedi dilesa du toloso Silia mi mapoo dilei diso. ⁴ Esiga odoo hagee bia oso Polobolo diadeeso, Pilusuwo owolo Sopata, yo Beleya mi mapoo badeli. Osoloso Tesalonika odoo, Alistakus dio Sekundus, osoloso Delebe odoo Gaiyus, osoloso Timoti. Osoloso Asia mi toowa odoo Takikus dio Tolopimus dio. ⁵ Esiga odoo hagee bia oso malalo dilesa Tolowasee mi mapoo iba balaga meleeso. ⁶ Esem ibi mila dilesa Pilipai mi mapoo dobolone, Isipi mi maga peegoo peledaba beame gooleebugu wo nali omapoo debeiso. Osoloso wo ne beame ee poogoloso, Pilipai mi maga du toowa toloso Tolowasee mi mapoo dalo soowoolone, abei domo mapoo beame dee tiadoo poogooso. Osoloso Tolowasee mi mapoo dilesa odoo hagee bia tugodoloso mi omapoo dobolone beame ⁷ poogooso.

Poloye Tolowasee mosobia odoo mapoo Godeeyo to hamameedee taka

⁷ Iba Tolowasee mi mapoo dobolone, Sadee toowa beame mapoo Yesu gooleebugu wo nalame

tei telaga odoo susuga sabolo hodobo mooloogoodooso. Esem Poloye mooloogoodoo mapoo Godeeyo to takaso. Esino Polo yo mi beeamoga mi hee mapoo dilame badolone, gesi omapoo Godeeyo to sage taka gesi domo mapoo koodobiaso. ⁸ Esem ibi moso egi doko tegei debi pooba gooboogoo ma kulodu keme bei pegiga magoloso dobolone, Polowo to duluga meleeso. ⁹ Moso ee ma kulodu giso kadiga hee Yutikus, poo osulu mapoo dokodoo badebeiso. Yo Poloye Godeeyo to sage takeme ee dulone badolone, tilasapoo meleeso. Yo egeese tilasapoolone moso dokodooga miyomoo homodobiaso. Yo miyomoo homodobume, edebeeyo meilesa yo toloso egeino, yo olo tana. Bei, moso egee dia egi doko tegei. ¹⁰ Osoloso Polo yo miyomoo meilesa ebiso miyomoo tugusaloso, yo toloso badolone egeese takaso, “Goo haga na koude. Yo see gie badeli toso,” diso. ¹¹ Osoloso Polo see moso dokodoo peleso nei naloso*, see tobu Godeeyo to takemelee ososee mi beameso. Osoloso see gesikolodee mapoo mi egee poogoloso diso. ¹² Esem odoo susuga oso giso kadiga Yutikus ee gie badeli teme, goomoga sabolo o mosopoo ido diso.

Polo diayo Tolowasee mi maga Miletus mi mapoo di

¹³ Osoloso iba Tolowasee mi maga Asos mi mapoo dilame doboome, Poloye egeese takaso, “Niba malalo du toowa toloso Asos mi mapoo dalo soowee. A mila dilesa Asos mi mapoo nibada du mapoo ka dabagalaiya,” diso. ¹⁴ Esem ibi du maga soowooleso Asos mi mapoo yo tugodoloso, yo see du ma kulodu dabagaso. Osoloso see amaga Mitilene mi mapoo dalo soowaso. ¹⁵ Osoloso see mi beeamome, Mitilene mi maga see Kiyos mi te mapoo dalo soowaso. Osoloso omapoo tialoso, see mi beeamome, du toowa

* **20:11:** Odoo aboso egeese takeliso, “Beame omapoo Polo diayo Yesu gooleebugu wo neso,” diso.

toloso Samos mi te mapoo dalo soowaso. Osoloso omapoo tialoso, mi beeamome, see du tololo Miletus mi mapoo dalo soowaso. ¹⁶ Esino Polo yo see Epeses mi mapoo dilei goomegele. Bei, yo Asia mi ee saga poogoo dileso, Yolusalem mapoo Pentikos wo ne beeamo mapoo badalame goomogaso.

Poloye Epeses sosee wiligi odoo tebisa sabolo to kei

¹⁷ Esiga Polo Miletus mi mapoo badolone, Epeses sosee wiligi odoo tebisa oso yo agalame sibilame to teneeso. ¹⁸ Osoloso Epeses sosee wiligi odoo tebisa oso yayo badebei mapoo sidademe, yayo dimapoo egeese takaso, “Niba ayo beeamo susuga nibolo Asia mi mapoo badolone goo tomo silee gooleedooso. ¹⁹ A beeamo susuga ma kulodu Godeeyo tou talai mapoo koo goweli. Egeeseelone mawo nediliyo dokodoo koo poudoomo sili. Osoloso Yu odoo oso a wooloomalame dala teneme, ee ma kulodu didawo sabolo Godeeyo tou tomo sileeso. ²⁰ Esiga ayo niba pidilame ebilega Godeeyo goo susuga nimapoo woola taka, niba gooleedooso. Egeeseelone ayo goo hee mada koo mageli. Esino odoo susuga gooloogoodoo toowa ma kulodu, osoloso nibada moso ma kulodu, Godeeyo goo susuga ee nimapoo takeliso. ²¹ Esiga a Guliki odoo sabolo, Yu odoo sabolo, oso goo goolee su wuduloso Godee mapoo bidigadoboloso ibada Lodee Yesu mapoo tei talame to takaso.

²² “Esiga a Dio Tei eyo to mapoo mesiloso Yolusalem mapoo dileiso. Esino omapoo dileso badoga, amapoo goo peledabalai, a gooleede. ²³ Esino goo hedebe hagoonno a gooleedooso. Ayo mi susuga mapoo siloga, Dio Tei oso ayo dala talai goo sabolo, neliga moso ma kulodu husalai goo sabolo, amapoo eligiliso. ²⁴ Esiga mo gie badeli haga koo gooleeso. Esino a hedebe Lodee Yesuye amapoo tou tenee susuga ee temeleso hosudalai

dia gooleeso. Tou hagee to tekepo Godeeye mesilone wulayo pidi goo odoo mapoo takalai oso.

²⁵ Esiga a nima kulodu Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takomo sileeso. Esino nima kulodu odoo heeso a see agalaime. ²⁶ Esiga epedee ayo nimapoo taka, nima kulodu odoo heeso gie badeli telega, dou mi mapoo duga, mo goo tokenee nee. ²⁷ Bei, ayo goo susuga Godeeye taka goo ee niyo gooleedalame olo takaso. ²⁸ Esiga niba niso nediliyo medee bamelee. Egeeseelone Dio Tei oso nimapoo tenee sipi be hu masi medee bamelee. Esiga niba sipi be hu bali odoo masi dobolone, Godeeyo sosee ma kulodu debeli odoo medee bamelee. Bei, Godeeyo owolo Yesuye ta maga o sosee ma kulodu debeli odoo ee tooso. ²⁹ A gooleedooso, a di mapoo hamamee, gamenee eligili odoo oso nimapoo sibilesi tei telaga odoo mapoo dala tenelaiso. Gamenee eligili odoo hagooso dobu so masi sibilesi sipi be hu masi wooloomaloso nalaiso. ³⁰ Osoloso nima kulodu nibada odoo abo oso tebisaloso tei goo ee see bidigaloso gamenee goo ee takomo silesibileiso. Egeeseelone diayo niba domo puloso tei telaga odoo abo ee peegoo gilimado dileiso. ³¹ Esiga niba to hagee goolee sabolo dobolone, medee bolone debee. Bei, ayo dugo bakadio hedebe di ma kulodu beeamo susuga, osoloso gesi susuga mapoo goo hamapoo nimapoo pisa sabolo eligimo sileeso. Esiga ayo eligi goo hagee na boobado bigi!”

³² “Esiga epedee ayo niba Godeeyo dee mapoo ibedileiso. Osoloso Godee yayo sooloo dolone pidi to tekepo maga nibada tei too kibilame kitulugu tenelaiso. Osoloso to oso nibolo, osoloso Godeeye hesiga odoo susuga mapoo gie badeli tenelaiso. ³³ Esiga niba goolee, ayo nibolo silee mapoo, a odoo abo dia bi sabolo, molee sabolo, osoloso dugo tekepo kali bi sabolo ogoloso bi ee

talame koo gweli. ³⁴ Esino niba olo gooleedooso, ayo goomoga goo sabolo, osoloso abolo silesibi odoo oso goomoga goo sabolo tebilame tou kitulugu sabolo teliso. ³⁵ Esiga a beeame susuga ma kulodu egeesi goo maga niba see eligimo sileeso. Egeesee maga niyo tou tolone dobolone, odoo kitulugu mauwe pidimo silesibilame. Bei, Lodee Yesuye to egeesee takaso, ‘Teneli beeame omapoo goomoga toowa oso moloso, esino teli beeame omapoo goomoga pepooko oso moloso,’” diso. ³⁶ Poloye to hagee takoloso koodobuloso dibolo ebiso miyomoo tugusaloso dobolone dokodoo takaso. ³⁷⁻³⁸ Osoloso diba susuga pupisigaso. Bei, Poloye dimapoo taka, “Niba see a agalaime,” deme. Osoloso hamamee Polo bolomaloso adameleso, diba yibolo du dali mapoo mousu.

21

Poloye Yolusalem mapoo di

¹ Iba Miletus mi maga dilame du dali mapoo meilesu, du toowa mapoo tebisaloso, dila poogolone, Epeses sosee wiligi odoo dimapoo emegeidi to takaso. Osoloso Kos mi te mapoo dalo soowaso. Omapoo tialoso beeame hee mapoo see Lodes mi te mapoo dileso peledoboloso, see abaga Patala mi mapoo diso. ² Iba Patala mapoo dileso egeino, du toowa Ponesia mapoo dilame molo egeiso. Esemme iba du omapoo daboogoloso diso. ³ Osoloso iba Saiples mi te dobusu dokolo poogoloso, see Silia mi Taya mapoo diso. Bei, du toowa eyo kulodu bi ma mubiyodoo malame. ⁴ Iba omapoo dileso tei telaga odoo abo ogoloso, dibolo beeame 7 debeiso. Iba dibolo omapoo doboome, Dio Tei oso eligi maga diayo Polo mapoo Yolusalem mapoo na diye, dee takemeleeso. ⁵ Esino iba Taya mi mapoo dobosu see dilame bei mooloogooso. Esemme tei telaga odoo susuga sobo sabolo, holaiso sabolo, iba du dali mapoo

gilimado mousu. Osoloso omapoo iba hodobo ebiso miyomoo tugusaloso dobolone dokodoo takaso. ⁶ Iba takoloso du ma kulodu tebisaloso dulone emegeidi to takeme, diba see dia moso wedi diadeeso.

⁷ Iba Taya mi amaga see Tolemais mi mapoo diso. Mi omapoo tei telaga odoo abo tugodoloso, dibolo beeame hedebe badebeiso. ⁸ Osoloso beeame hee mapoo iba Tolemais mi poogoloso see Kasalia mapoo diso. Iba omapoo odoo to tekepo takeli Pilipiyo moso mapoo dabalame diso. Pilipi yo daga odoo pidili dikon odoo ⁷ hesia eyo kulodu hee yoso. ⁹ Egeesee ma kulodu Pilipiyo owolo sobo obuo bakadio bakadio di, diba Godeeyo to tosili odoo debeiso.

¹⁰ Beeame abo omapoo doboome, Godeeyo to tosili odoo Agabus Yudiya maga simiso. ¹¹ Yayo sibilesu Polowo gudu tamagoloso see eyo nediliyo o dee sabolo o homo sabolo tialoogoloso egeesee takaso, “Dio Tei oso egeesee takooso, ‘Yolusalem mapoo debeli Yu odoo oso gudu sodu ti oso ama hageesi tialoogoloso magoloso Yu dele poogoo odoo mapoo tenelaiso,” diso.”

¹² Ibolo osoloso omapoo debeli odoo abo sabolo goo hagee duloso, Polo mapoo howolone egeesee takaso, “No Yolusalem mapoo na diye,” dee takemeleeso. ¹³ Esino Poloye imapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga niyo pupusiga sabolo amapoo goohele ka tonowala? A Yolusalem mapoo tiso tialoogoloso magalai goo hedebe mapoo mopoodoo dele. Esino Yesuwo goo maga talai sabolo mopoodoo dooso,” diso. ¹⁴ Osoloso ee ma kulodu iba yayo Yolusalem mapoo dilei hamaga taka eli egele. Esiga haga na goolee doloso egeesee takaso, “Hagee Lodeeye goomoga goo daga, goo hagooso peledabalai tekepo,” diso.

¹⁵ Iba goo hagee koodobuloso, ibada bi toloso Yolusalem mapoo diso. ¹⁶ Iba Yolusalem mapoo sibilesu peledoboome, tei telaga

odoo abo oso ibolo iba Kasalia maga sibadee odoo oso iba Nasoneeyo mosopoo iyado diso. Yo Saiples mi te mapoo badeli. Osoloso yo daga hoogoo tei tolosa badebeiso.

¹⁷ Iba Yolusalem mapoo dileso peledoboome, tei telaga odoo oso iba ogoloso dia goomogaso. ¹⁸ Osoloso omapoo tialoso beame hee mapoo Polobolo hodobo Yemes agalame diso. Esemme iba omapoo dileso egeino, sosee wiligi odoo susuga oso yibolo badoboome egeiso. ¹⁹ Osoloso Poloye diba ogoloso, dimapoo emegeidi to takoloso, Godeeye yimaga Yu dele poogoo odoo mapoo goo toowa moodoo susuga ee medee oposususo.

²⁰ Osoloso diayo goo hagee duloso Godee mapoo dia goomogaso. Esemme diayo Polo mapoo egeese takaso, “Emegei, nayo mi hagee ege. Yu odoo susuga oso olo tei telagaso. Esino diba see Moseseeye eligi goo ee dadalai ono goo toowa deliso. ²¹ Osoloso odoo aboso dimapoo nee goo maga gamenee takolone egeese takaso, ‘Poloye Yu odoo mi abo mapoo debeli dimapoo takolone: Moseseeye eligi goo sabolo, osoloso holaiso kolo koolai goo sabolo, osoloso Yu odoo ibada adaga dia goo abo sabolo na deede, dee takomo silo,’ diso. ²² “Esiga goo diayo du hagee tei goonee daga, iyo kasee moodolaisomo? Bei, diayo no hamapoo peledaba duga, namapoo kamanalaiso. ²³ Esiga no iyo goo takooga, no goo hagee medee te. Goo ee ma kulodu sosee eyo kulodu odoo bakadio bakadio di oso tou hee talame Godee mapoo to magooso. ²⁴ Esino diayo Godeeyo tou tomo silee beame oso koodobilei koola toobooso. Esiga no diayo tei moso mapoo wudu walame mopoodoo dalame duga, no dibolo diye. Osoloso diayo mopoodoo oso koodobuoga, niba susuga Moseseeye eligi goo ee dodolone, Godee mapoo emegeidi bi tenee. Esino nayo diayo emegeidi bi tenee ee

eyo nei molee tenee. Osoloso goo susuga hagee koodobuoga, diayo wudu walai tekepo. Esiga nayo goo hagee medee deedeega, Yu odoo susuga oso ogoloso, diayo no Moseseeye eligi goo ee deedeemo silo dee gooleedalaiso. Osoloso diayo nee goo maga taka du ee tei goonee dee gooleedalaiso. ²⁵ Esino goo hagee Yu dele poogoo tei too odoo dibada goonee. Bei, iyo dimapoo to hogugu olo teneeso. Osoloso iyo to hogugu ee ma kulodu egeese hoguguso, ‘Niba gamenee godee mapoo nali bi tenee tolosa na ne. Osoloso sawo na ne, osoloso hwei sawo sabolo mologa na ne, osoloso odoo hee mapoo giba na ne,’ diso.”

²⁶ Osoloso beame hee mapoo Poloye odoo bakadio bakadio di gilimadoloso wudu walame mopoodo dalai beame bei mooloogooso. Esemme Poloye tei moso mapoo peleso wiligi odoo taba mapoo egeese takaso, “Iba beame 7 ee ma kulodu mopoodoo koodobuloso, hamamee Godee mapoo emegeidi bi tenelaiso,” diso.

Polo neliga moso mapoo todilame too

²⁷ Osoloso beame 7 hagee koodobilei koola tooboome, Yu odoo abo Asia mi maga sibadee odoo oso Polo tei moso kulodu badoboome egeiso. Osoloso diayo mosobia ee ma kulodu kamanali goo toowa poudoloso Polo tooso. ²⁸ Osoloso diayo toso agadigilone egeese takaso, “Isalael odoo, niyo iba pidi! Odoo hagooso mi susuga mapoo silone, Moseseeye eligi goo sabolo, Isalael odoowo goo sabolo, osoloso ibada tei moso sabolo maga gamenee takeliso. Osoloso epei Guliki odoo ee ibada tei moso mapoo ido pala oso ibada tei moso Godeeyo howo woola tokenee paso,” diso. ²⁹ (Yu odoo hagee bia oso Yu dele poogoo odoo Epeses mapoo badeli, Tolopimus, Polo dio Yolusalem mapoo silee ogoloso, diayo goolee, Poloye yo

dibada tei moso mapoo ido palabele dolone egeesee taka.)

³⁰ Osoloso Yolusalem odoo susuga oso dia komonolone, hodobo hoguo sibilesa Polo tei moso maga peegoo pupumo dilesa, tei moso osulu saga kisiso. ³¹⁻³² Osoloso diayo Polo wooloomalame debeiso. Esino Loum ha teli wiligi odoo taba Yolusalem mapoo kamana goo ee duloso, ha teli odoo sabolo, osoloso dia gibadili odoo sabolo gilimadoloso, odoo mooloogoodoo mapoo saga hoguga sibadeeso. Esemee odoo Polo woomelee ha teli odoo oso sibadee ogoloso, omapoo koodobiaso.

³³ Osoloso ha teli wiligi odoo taba oso Polo toloso, o odoo oso ki ti bakadio oso tialeeggee doloso, yayo Yu odoo mapoo egeesee takaso, “Odoo hagee ogumo? Osoloso yo goo tokenee kasee toga ka woolaiyo?” diso. ³⁴ Osoloso odoo susuga oso goo opusomo opusomo di takolone to neligidi takaso. Egeeseelone ha teli wiligi odoo taba oso dia to medee tele. Esiga o odoo mapoo Polo toloso, Polo yo ha teli odoowo mosopoo ido di, diso. ³⁵⁻³⁶ Hateli odoo oso Polo dia moso mapoo todime, odoo abo oso hamamee sibulone, to neligidi egeesee takomo sibadeeso, “Yo wooloome! Yo wooloome!” diso. Osoloso Polo yo bo maga palame tobudume, ha teli odoo oso yo imado palaso. Bei, edebeeyo Polo wooloomalame dia alabume.

³⁷⁻³⁸ Esino ha teli odoo oso Polo dia moso kulodu ido dilame doboome, Poloye ha teli wiligi odoo taba mapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo to takalai tekepowa?” diso.

Hateli wiligi odoo taba oso Poloye yimapoo Guliki toso taka duloso egeesee takaso, “No Guliki to kasee gooleedoowo? Ayo goolee, no Isipi odoo beame hee hamamee hagoo ibada gamalee odoo sabolo hatomo silone odoo wooloomali odoo 4000 gilimadoloso miwe poogoo mapoo gilimadodi odoo oso beledee.”

³⁹ Esino Poloye egeesee takaso, “Odoo egee anee. A Yu odoo Kilikia

mi toowa ee ma kulodu Talesas mi mapoo badeli. Mo mi hu toowa moloso. Esiga ayo odoo susuga hagee bia mapoo to takalai tekepowa?” ⁴⁰ Esemee ha teli wiligi odoo taba oso Poloye to takalai soowa, dee takeme, yo toboloso bo mapoo tobudulone, odoo to koodobilame odoo mapoo dee wabisaso. Osoloso odoo susuga oso to koodobuloso do-boome, yayo Hibulu toso dimapoo to takalai bei mooloogooso.

22

Poloye Yu odoo mapoo o goo taka

¹ Poloye to takalai bei mooloogolone egeesee takaso, “Ma dio, ei dio, osoloso molo dio, niba ayo mawo pidi to takooga, medee dui!” diso.

² Osoloso Yu odoo Poloye dia Hibulu toso taka duloso, to koodobuloso medee dobolone dumeleeso.

³⁻⁴ Poloye egeesee takaso, “A Yu odoo Kilikia mi toowa ee ma kulodu Talesas mi mapoo soomagoo. Esino Yolusalem mi hamapoo badolone kawudooso. Osoloso Gamaliyoye a eligime, ayo ibada amawe diayo tei magoo medee gooleedooso. Esino epei niyo goolee Godeeyo tou bele dolone, komonolone a wooloomalame ka seeso. Osoloso daga a see goo ee Godeeyo tou bele dolone, ayo kitulugu toowa magolone, Yesu mapoo tei telaga odoo wooloomalame dimapoo dala toowa teneliso. Osoloso ayo giso sabolo, sobo sabolo, toloso neliga moso ma kulodu huyaseliso. ⁵ Osoloso tei moso wiligi odoo taba sabolo, Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, oso mo goo hagee diba gooleedooso. Bei, diayo tei telaga odoo Damasko mapoo debeli toloso neliga moso mapoo toosoolame, amapoo to hogugu tenelone egeesee takaso, ‘Niba dilesa Damasko wiligi odoo tebisa mapoo to hogugu tenelone, tei telaga odoo toloso Yolusalem mapoo iyado sibadee, diba dala toowa talame,’ diso.

⁶ “Ayo egeeseemo silone, beeame heeso Damasko mi mapoo tei telaga odoo talame diso. Domo mapoo osoko oo domo mapoo Damasko mi koola mapoo dimeleeno, kei ma dokodooga gadeebugu sibilesa a tooso. ⁷ Esem a mi mapoo homodobuloso tiamolome, toso egeesee takeme duso, ‘Solo, Solo, nayo kasee maga amapoo dala ka tonowala?’ diso.

⁸ “Esem ayo nei yimapoo egeesee takaso, ‘Wiligi odoo, no ogumo?’ Yayo nei egeesee takaso, ‘A Nasalet odoo, Yesu. Nayo tei telaga odoo dimapoo dala egee tenemolo ee nayo amapoo tenemoloso,’ diso. ⁹ Ee ma kulodu odoo abolo diadee diba gadeebugu egeiso, esino to yayo taka medee dule.

¹⁰ “Esem ayo egeesee takaso, ‘Lodee, ayo ogo goo talaisomo?’ diso.

Esem Lodeeye amapoo nei egeesee taka, ‘No toboloso Damasko mi mapoo di. Mi omapoo ayo goomoga goo nayo talai ee takalaiso,’ diso. ¹¹ Esino gadeebugu oso mo howo sime, odoo abolo diadee oso Damasko mi mapoo dulone, mo dee mapoo toloso ido diso.

¹² “A Damasko mapoo dileso pele-doboome, odoo hee Ananayaseeye a agala simiso. Yo Moseseeye eligi goo ee medee dodomo sili odoo. Osoloso Yu odoo Damasko mi omapoo debeli oso yo tekepo odoo, dee takeliso. ¹³ Osoloso yayo sibilesa ama koola hapoosee tobulone egeesee takaso, ‘Solo, emegei, no see tobu ege!’ diso. Esem epedee omapoo mo howo see tekepo poome, ayo yo egeiso. ¹⁴ Esem yayo amapoo egeesee takaso, ‘Ibada amawe dia Godeeye goomoga goo ee gooleedalame, yayo no olo hesiaso. Osoloso nayo odoo tekepo Keliso ogoloso o to medee dulame. ¹⁵ Esiga nayo o goo ee odoo susuga mapoo nayo du sabolo, osoloso nayo egei sabolo, yiligamo sileiso. ¹⁶ Esiga no ogo bamalala? No saga toboloso

howomoo howo sauwidi. Osoloso Yesu mapoo takee, yayo nee tokenee hapoloso boobado bigilame,’ diso.

¹⁷ “Hamamee a Yolusalem mapoo wedi dileso tei moso mapoo dokodoo takomolome, Lodeeye mo howo opusomo diso. ¹⁸ Mo howo opusomo deme, Lodeeye amapoo to takomolome egeiso. Egeeseelone yayo amapoo egeesee takaso, ‘No saga toboloso Yolusalem poogoo di! Bei, odoo hamapoo egee do oso, nayo mo goo takemelee duloso, tei talai megona,’ diso.

¹⁹ “Esino ayo Lodee mapoo nei egeesee takaso, ‘Odo susuga, diba gooleedooso, ayo howo gisili moso susuga mapoo silone, tei telaga odoo toloso neliga moso kulodu toosoli, osoloso diba wooloogali goo ee. ²⁰ Osoloso diba gooleedooso, nee tou teli odoo, Sitiben, woolooma beeame mapoo a badebeiso. A dibolo goo goolee hedebe diso. Osoloso dibada kekeisu dugo tigadoo ayo bameleeso.

²¹ “Esino Lodeeye amapoo egeesee taka, ‘No epedee di. Bei, no ayo mi hamaga eli sage Yu dele poogoo odoo oso debeli mi mapoo diye dalaiso,’ diso.”

²² Osoloso Polo daga o to bei mooloogoloso takomo silee domo mapoo odoo mooloogoodoo oso o to medee dulone debeiso. Esino see yayo Yu dele poogoo odoowo goo takomolome, diayo duloso komonolone to neligidi egeesee takaso, “Wolome! Wolome! Yo mipoo hamapoo badalai tekeponee!” ²³ Egeeseelone diayo to neligidi takolone, kamana goo eligilone, dia kekeisu dugo tigadoloso mogoukee deeso keesee doloso dokodoo togobuguso. ²⁴ Esem ha teli wiligi odoo taba oso Polo dibada mosopoo ido dileso wosolone, yo ka woolame o odoo mapoo takaso. Bei, odoo mooloogoodoo oso Polo mapoo komonolone, to neligidi taka goo eyo bei Poloye yimapoo takalame yo goomogaso. ²⁵ Osoloso ha teli odoo oso Polo woolame, ki tiso o dee

homo mapoo tialogo molome, Poloye ha teli odoo ee gihadili hee koola mapoo tobudume, yimapoo egeesee takaso, “Esiga nibada tei magoo oso takolone, niyo tei Loum odoo goo mauwe mosoowe weeye, dee taka molosomo? Haye! Mauwe. Bei, niyo mo goo medee meedile,” diso.

²⁶ Esememe ha teli odoo ee gihadili oso to hagee duloso, dileso o wiligi odoo mapoo egeesee takaso, “Nayo goo tomo silee gooleedoso? Bei, odoo hagee tei Loum mi mapoo badeli. Esiga ibada teiso egeesee takooso, ‘Loum mi mapoo badeli odoo ee mosoowe goo mauwe woolai tei,’ deliso, diso.”

²⁷ Esememe dibada wiligi odoo taba yo dio dulone, yayo Polo mapoo dileso egeesee takaso, “Nayo amapoo takee, no tei Loum odoowo?”

Poloye nei egeesee takaso, “O, a tei Loum odoo,” diso.

²⁸ Egeeseeme ha teli wiligi odoo taba oso nei yimapoo egeesee takaso, “A tei Loum odoo dalame, nei molee toowa magooso.”

Esino Poloye yimapoo egeesee takaso, “A tei Loum odoo dalame nei molee toowa ka magele. Bei, a soomagoo beame mapoo a tei Loum odoo pasu,” diso.

²⁹ Esememe ha teli odoo oso Polo woolame dobolone, to hagee duloso peegoo diadeeso. Osoloso dibada wiligi odoo sabolo dia ebigaso. Bei, diayo tei Loum odoo ki tiso tialogoloso woolame seme.

Polo o goo meedilame Yu odoo oso to mou mapoo ido pala

³⁰ Osoloso beame hee mapoo ha teli wiligi odoo taba oso Polowo goo medee gooleedalame, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, to meilame gilimaso. Osoloso diayo Polo ki tiso tialogoo puobuguloso, odoo mooloogoodoo dia mudugiyopoo tebidiso.

23

¹ Osoloso Poloye wiligi odoo tebisa oso mooloogoodoo mapoo bolone egeesee takaso, “Emegei, ayo badebei beame susuga mapoo, a Godeeyo howo woola silone, mo sooloo ma kuloduga goo goolee oso goolee ayo tomo sili goo ee tekepo gooleeso,” diso. ² Esememe tei moso wiligi odoo taba Ananayaseeye to hagee duloso, odoo abo Polo koola ogolone debei dimapoo egeesee takaso, “Polo maga mapoo wee!” diso. Esememe odoo heeso Polo maga mapoo weiso. ³ Esino Poloye Ananayas mapoo egeesee takaso, “Nayo a wei eyo nei Godeeye no woolaiso. Esiga no goo goolee bakadio gweli odoo. Bei, nayo Moseseeye tei magoo sabolo mo goo meediliso. Esino epedee nayo a wei oso no tei magoo gababiaso,” diso.

⁴ Esememe Poloye tei moso wiligi odoo taba mapoo egeesee takeme, odoo Polo koola ogolone tebisa melee oso nei egeesee takaso, “Nayo Godeeyo tei moso wiligi odoo taba mapoo to egeesee na takee!” diso.

⁵ Poloye nei egeesee takaso, “Emegei, odoo hagee tei moso wiligi odoo tobagodi, a gooleede. Godeeyo to booka mapoo hogugu hagooso, ‘Nibada odoowo wiligi odoo taba mapoo to tokenee na takee,’ diso.”

⁶ Osoloso mooloogoodoo ee ma kulodu Poloye Sedisi odoo abo sabolo, osoloso Pelisi odoo abo sabolo egeiso. Esememe yayo to neligidi egeesee takaso, “Emegei, a Pelisi odoo, osoloso mo ma nosee Pelisi odoo. Esino ayo odoo wedia maga hogogabilei goo mapoo tei teme, goo meedili mapoo todilesos hagee badoso,” diso. ⁷ Esememe Poloye egeesee takeme, mooloogoodoo abo puloso toso agadigaso. ⁸ Bei, Sedisi odoo diba toloso hogabilei goo mapoo tei koo teli. Osoloso diayo tei tolone, Godeeyo momaiye sabolo dio sabolo mauwe, dee takeliso. Esino Pelisi odoo susuga goo hamapoo tei teliso.

⁹ Esemee ee ma kulodu wiligi odoo oso mooloogoodoo abo puloso toso dia agadigaso. Osoloso Godeeye tei magoo ee eligili odoo abo Pelisi odoo dia mooloogoodoo ee ma kulodu badeli oso toboloso kitulugu sabolo egeesee takaso, “Iba odoo hamapoo goo tokenee koo ogo. Iba gooleedele, dioso o, Godeeyo momaiye oso yimapoo to taka molodoo,” diso. ¹⁰ Esemee toso agadiga toowa deme, Pelisi odoo sabolo Sedisi odoo sabolo abo puloso, biliga toowa bei mooloogooso. Osoloso ha teli wiligi odoo taba oso o odoo mapoo Polo wooloomeyaga, dibada mosopoo ido diye diso.

¹¹ Osoloso gesi mapoo Lodee sibilesa, Polo koola ogolone tobudulone egeesee takaso, “No haga na ebi! Nayo Yolusalem mapoo mo goo taka egeesi masi Loum mapoo mo goo takalaiso,” diso.

Yu odooso Polo wooloomalame to magoo

¹² Osoloso gesikolo Yu odoo aboso Polo wooloomalame to kitulugu magolone egeesee takaso, “Iyo Polo woolomelega dogo, nei sabolo howo sabolo nalaima. Esino iyo yo wooloomalaso, nei sabolo howo sabolo ka nalai,” diso. ¹³ Mooloogoodoo ee ma kulodu, Yu odoo 40 egeesi masi oso to egee ka magoo. ¹⁴ Osoloso diayo dilesa tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, dimapoo egeesee takaso, “Iyo Polo wooloomalame to kitulugu olo magooso. Esiga iba nei sabolo howo sabolo nelega doso. Osoloso Polo wooloomalaso hamamee nei sabolo howo sabolo ka nalai. ¹⁵ Esiga niyo ha teli wiligi odoo taba mapoo to hagee todilei, iba goomogoso. Niyo yimapoo egeesee takee, ‘Nayo Polo toloso hamapoo ido sibe, iyo yimapoo woosalaiya,’ diso. Esino iba eli domopoo bameleso Polo siboga, yo wooloomalaiso,” diso.

¹⁶ Esino Polo o besiga oso to hagee duloso, ha teli odoowo moso

mapoo dilesa, Polo ogoloso yo wooloomalame to magoo yimapoo takaso. ¹⁷ Osoloso Poloye ha teli odoo gihadili gilimadoloso yimapoo egeesee takaso, “Mo besiga hagooso nibada wiligi odoo taba mapoo to toodagalame simina, esiga yimapoo ido di,” diso.

¹⁸ Esemee ha teli gihadili odoo oso Polowo besiga ido dilesa, o wiligi odoo mapoo egeesee takaso, “Neliga moso ma kulodu badeli Poloye a idoloso o besiga hagee namapoo ido sibena. Bei, yayo namapoo to toodagala simigona,” diso.

¹⁹ Osoloso wiligi odoo taba oso Polowo besiga dee mapoo toloso, obusomo peegoo ido dilesa dobolone, yimapoo egeesee takaso, “Nayo amapoo ogo goo takalame ka simiyo?” diso.

²⁰ Esemee Polo besigaye nei egeesee takaso, “Yu odoo abo diba goomogogona, godigi dibada wiligi odoo tebisa oso to mou mapoo nayo Polo ido dilame. Osoloso omapoo diayo Polo mapoo see woosalai doloso gamenee takalaiso. ²¹ Esino no dia to mapoo tei dee na see! Egeeseelone, no Polo omapoo na ido di. Bei, odoo bei, 40 egeesi eli domopoo yo wooloomalame dabalaiso. Esiga odoo hagee bia to kitulugu magoloso Polo wooloomalame nei sabolo howo sabolo nalai teyuloso doso. Esiga diba olo mopoodoo doloso nayo to nei taka dulame doso,” diso.

²² Osoloso wiligi odoo taba oso Polowo besiga diye dolone, yimapoo egeesee takaso, “Nayo dilesa odoo mapoo takolone, nayo amapoo taka goo ee ayo takago, dee na takee,” diso.

Polo Kasalia mapoo todi

²³⁻²⁴ Osoloso ha teli wiligi odoo taba oso ha teli odoo gihadili bakadio gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba epedee Polo Kasalia mapoo ido di. Omapoo dulone, odoo 200 kaiya talaga sabolo, osoloso

odoo 200 tio talaga sabolo, osoloso odoo 70 be hosee maga dilei toloso, Kasalia mapoo dilame mopoodee. Niba egeesee mopoodoo doloso, epei gesi odoo susuga tiesaga, Kasalia mapoo ka dilei. Niyo egeeseelone, Polo mapoo be hosee hee yimapoo tenee, yo gamalee odoo Peliks mapoo medee ido dileso peledabalame,” diso.

²⁵ Egeeseelone yayo gamalee odoo Peliks mapoo to hageesee hoguguso:

²⁶ Emegei, gamalee odoo Peliks hu toowa too, a Kolodias Lusiyas,

²⁷ Yu odoo oso odoo hagee toloso wooloomalame seeso. Esino yo tei Loum odoogo di dulo, ayo mo odoo sabolo yo toloso mada peegoo ido diso. ²⁸ Osoloso ayo o goo dulame, Yu odoowo wiligi odoo tebisa diayo to mou mapoo ido diso. ²⁹ Yu odoo oso taka Poloye dibada tei magoo gababiaso, diso. Esino yayo Loum odoowo tei toowa magoo gababile. Esiga yo wooloomalai o, neliga moso ma kulodu husilei yimapoo goo hee mauwe. ³⁰ Esino Yu odoo abo oso Polo wooloomalame mopoodoo doo dulo, yo namapoo ido diye, diso. Osoloso ayo Yu odoo abo sabolo namapoo diye diso, diayo yo gowe goo ee takalame. Mo to oso.

³¹ Osoloso gesi ha teli odoo oso dia wiligi odoowo to dulo, Polo Kasalia mi mapoo ido dulone, eli domopoo Antipatilis mi mapoo sibilesa peledabaso. ³² Beeame hee mapoo be hosee maga dili odoo oso Polo Kasalia mi mapoo ido dumolome, ha teli odoo abo Yolusalem mapoo wedi diadeeso. ³³ Odoo be hosee maga dili oso Kasalia mapoo sibilesa peledaboloso, gamalee odoo Peliks mapoo dia wiligi odoo taba oso to hogugu teneeso. Osoloso Polo yimapoo teneeso. ³⁴⁻³⁵ Esem gamalee odoo oso to hogugu hagee hesigaloso, Polo mapoo egeesee

takaso, “No mi kamapoo badeliyo?” Esino Poloye yimapoo egeesee takaso, “A Kilikia mi toowa mapoo badeli,” dee takeme, yayo nei egeesee takaso, “Odoo namapoo kamanali hamapoo peledobooga, ayo nee goo meedileiso,” diso. Esem yayo o odoo mapoo Polo Helodeeye moso toowa tegei mapoo ido dileso, medee bamelee, diso.

24

Yu odooso Polowo goo Peliksiyo howo woola taka

¹ Beeame dee tiadoo poogoloso hamamee, tei moso wiligi odoo taba Ananayas sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa abo sabolo, Kasalia mapoo gamalee odoo Peliksiyo howo woola Polowo goo meedilame sibadeeso. Diayo sibulone, goo meedilei mapoo Polowo goo takalame, odoo hee Loumowo tei magoo gooleedoo odoo Teletulus ido simiso. ² Osoloso diayo goo meedili moso mapoo polomologa, Peliksiye Polo hamapoo sibeye, diso. Esem Poloye goo meedili moso mapoo sibilesa badoboome, Teletuluseeye Polowo goo takalame bei mooloogolone egeesee takaso, “Peliks, no ibada wiligi odoo hu toowa too. Bei, nayo ibada mi toowa bamologa, mesie ka doso. Osoloso goo tokenee susuga ee nayo pidi maga medee tekepo moodeliso.

³ Esiga iyo goo susuga ogoloso, namapoo emegeidi sabolo goomoga to sabolo ka takooso. ⁴ Esiga iyo namapoo hegi goo teneeyaga beeame sage nobolo to kalai koo goomogo. Esino ayo namapoo howolone ka taka, no wulo beeame deiyepo mapoo to hagee dui,” diso.

⁵ Osoloso Teletuluseeye egeesee takaso, “Odoo hagee tokenee goo eligimo sili. Bei, yayo mi toowa susuga mapoo goo eligimo sili maga Yu odoo oso kamanaliso. Osoloso yinosee Nasalet odoo Yesu deedeeli dia wiligi odoo taba. ⁶ Osoloso yayo goo hee moodooso. Esino

yayo ibada tei moso Godeeyo howo woola tokenee palame seme, iyo yo tooso. [Osoloso iyo ibada teiso o goo meedilame goomogaso. ⁷ Esino ha teli wiligi odoo taba, Lusiyase-eye kitulugu sabolo sibilesa Polo imaga ido diso. ⁸ Osoloso Lusiyase-eye Peliks namapoo sibilesa Polowo goo meediye doloso imapoo egeesee takaso.]* Esiga no nose Polo mapoo wosalo ogoga, to nei yayo taka duloso, nayo tei goo iyo Polowo goo taka duloso gooleedalaiso,” diso. ⁹ Osoloso Yu odoo abo Teletulusbolo sibadee oso Peliks mapoo takolone egeesee takaso, “O, Teletuluseeye egee takoo tei takoo,” diso.

Goo meedi mapoo Poloye o goo eyo nediliyo taka

¹⁰ Osoloso gamalee odoo oso Polo no to takee neme, nei Poloye egeesee takaso, “Peliks, a gooleedooso, no dugo susuga ee ma kulodu ibada mi hamapoo badolone goo meediliso. Esiga ayo to nei namapoo takalai, a goomogo. ¹¹ Nayo medee dui. Nayo goo hagee odoo abo mapoo takooga, diayo namapoo goo hedebe hagoonosee takalaiso. Goo ee ayo Godeeyo hu poudalame, Yolusalem mapoo di beame ¹² poogoloso ka badoso. ¹² Esiga a Yolusalem mapoo badolone, Yu odoowo tei moso mapoo odoo hee sabolo koo agadigeli. Osoloso howo gisili moso ma kulodu, osoloso Yolusalem mi mapoo silone, odoo kamanalame koo moodeli. ¹³ Esiga Yu odoo hamapoo egee do oso mo goo namapoo to opusomo opusomo di taka goo susuga ee tei goonee. ¹⁴ Esino diayo taka eyo kulodu, goo heeno tei goo. Ee, ibada amawe dia Godeeyo hu poudalame, ayo Yesu mapoo tei teliso. Esino Yu odooso takeliso, Yesuwo goo eligi sabolo diayo eligi sabolo hedebeene. Esino a Moseseeye eligi goo sabolo, osoloso Godeeyo to tosili odoo oso to hogugu

mapoo tei teliso. ¹⁵ Esiga Godeeyo tekepo odoo sabolo tokenee odoo sabolo ta maga see hogabidilei goo mapoo Yu odooso tei tolosa egee do, goo hedebe mapoo anosee tei teliso. ¹⁶ Esiga goo hageesee maga, a Godeeyo howo woola osoloso odoo howo woola goo tekepo talai goomegeliso.

¹⁷ “A Yolusalem poogoo dileso mi abo mapoo silone dugo abo poogooso. Omapoo siloso, see Yolusalem mapoo wedi simiso, bi mauwe odoo mapoo emegeidi bi molee tenelame, osoloso Godee mapoo emegeidi bi tenelame. ¹⁸⁻¹⁹ Esino a tei moso mapoo badolone, Godee mapoo emegeidi bi tenelai ee mopoodoo dolone badebeiso. Omapoo badolone, odoo susuga badele, osoloso kemenele. Osoloso ee ma kulodu Yu odoo oso sibilesa a egeiso. Esino dima kulodu, Asia mi maga sibadee Yu odoo oso mo goo maga dia kamaso. Esiga bei kasee maga odoo hagee bia hamapoo mauwe ka dosomo? Odoo hagee bia oso sibilesa mo goo namapoo takalai tekepo. ²⁰ Esino odoo egee bia hamapoo mauwe. Esiga Peliks, nayo Yu odoo hagee do mapoo woosalai tekepo, diayo a Yolusalem mapoo dibada wiligi odoo tebisa oso to mou mapoo ido peleso doga, mo goo tokenee edebeeye egei ee takalai tekepo. ²¹ Esino ayo goo hedebe hagee diayo to mou ma kulodu to kitulugu sabolo egeesee taka, ‘Esino niyo wedia maga see hogogabilei mapoo tei teme goo ka meedisoo,’ diso.”

²² Esino Peliks yo Lodeeyo goo ee olo duloso badebeiso. Osoloso odoo mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Iba Polowo goo meedilei epedee hamapoo koodobileiso. Esiga see ha teli wiligi odoo taba Lusiyas siboga, Polowo goo see meedileiso,” diso. ²³ Osoloso Peliksiye ha teli gibadili odoo hee mapoo egeesee

* **24:8:** 6-8: To hagee odoo aboso taka, Lukaye hogugu, deliso. Esino odoo aboso taka, Lukaye hogugule, odoo heeso hamamee hoguguna, dee takeli.

takaso, “Niba Polo medee bolone, yimapoo hegi goo hee na tenee. Osoloso emegei odoo heeso yo pidilei na hamaga takee,” diso.

²⁴ Osoloso beame abo poogoloso, Peliksiye osobo Dulusila dio Polo agalame sibadeeso. Peliksiyo osobo Dulusila ee Yu sobo. Osoloso diayo sibilesa egeesee takaso, “Polo yo hamapoo ido sibe,” diso. Esem Poloye sibilesa Yesu Keliso mapoo tei talai goo ee takomolome, Peliksiye medee dumeleeso. ²⁵ Yayo dulone badolone, Poloye yimapoo tekepo badalai goo sabolo, osoloso tokenee goo teyaga su kookoodalai goo sabolo, osoloso Godeeye beame hamameedee mapoo goo meedilei goo sabolo takaso. Esem Peliksiye to hagee duloso obulone, yimapoo egeesee takaso, “Oso, omapoo koodobie! Amapoo beame hee mologa, no see sibe dalaiso,” diso. ²⁶ Egeesee ma kulodu Peliksiye mada egeesee gweliso, “Poloye amapoo molee teneega, molee oso ayo nei Polo ee neliga moso ma kuloduga peegoo ido dileiso,” diso. Yayo egeesee goolone badolone, beame abo mapoo Polo sabolo to kalame yo iliso.

²⁷ Esino dugo bakadio poogoloso hamamee Peliksiye o gamalee tou teli maga peegoo dime, see odoo heeso badebeiso, o hu Posiyus Pestus. Esino Yu odoo oso goomogalame, Peliks o tou teli maga peegoo dilega badolone, yayo Polo neliga moso mapoo osee badebee, diso.

25

Poloo o goo Sisaye meedilame taka

¹ Pestuseeye gamalee hu tolosa beame bakadio hedebe di poogoloso, see Kasalia mi maga Yolusalem mapoo simiso. ²⁻³ Yayo omapoo simi beame mapoo, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa abo sibilesa yimapoo Polowo goo egeesee takaso, “Polo yo goo tokenee tooso. Esiga no iyo goomoga

goo ee moodee. Egeesee Polo see Yolusalem mapoo ido sibeye, dee takee,” diso. Bei, diba Polo Yolusalem mapoo sibumologa, mada eli domopoo wooloomalame goomogaso. ⁴ Esino Pestuseeye egeesee takaso, “Haye, Polo yo Kasalia omapoo osee badalaiso. Yolusalem mapoo ido sibileime. Esino a beame abo poogoloso hamamee see Kasalia mapoo wedi dileiso. ⁵ Esiga nibada wiligi odoo tebisa see abolo dilei tekepo, diayo tei Poloye goo tokenee too egei omapoo takalame,” diso.

⁶ Pestus beame 10 egeesi Yolusalem mapoo poogoloso, see Kasalia mapoo wedi diso. Yo Kasalia mapoo dileso, tialoso beame hee mapoo goo meedili moso mapoo peleso, yayo badeli debi mapoo badolone, Polo yo sibeye doloso odoo abo mapoo to teneeso. ⁷ Esem edebeeyo Polo yo goo meedili moso mapoo ido polome, Yolusalem maga sibadee Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Polo tobudume, pee maga tebisaloso silodoboloso, Polowo goo mapoo to opusomo opusomo di takolone, Polo yo dia tokenee odoo dee takagameleeso. Esino diayo to opusomo opusomo di taka ma kulodu, Pestuseeye tei goo egele.

⁸ Esem Poloye eyo nediliyo pidilei to takolone egeesee takaso, “A Yu odoowo tei hee gababile. Osoloso ayo ibada tei moso eyo hu mapoo tokenee goo takele. Osoloso Loum mi toowa wiligi odoo taba Sisayo goo mapoo tokenee goo takele,” diso.

⁹ Esino Yu odoo oso goomogalame, Pestuseeye Polo mapoo egeesee takaso, “Iba susuga oso Yolusalem mapoo dileso nee goo omapoo meedilei tekepowa?” diso.

¹⁰ Esem Poloye nei egeesee takaso, “A Yolusalem mapoo dileime. Bei, a Loum odoowo goo meedili moso mapoo olo badoso. Esiga hamapoo mo goo meedilei tekepo. Esino Pestus, no olo gooleedooso, ayo Yu odoo mapoo tokenee goo hee

moodoole. ¹¹ Egeesee ma kulodu ayo goo tokenee too diepi, tei ee dodolone, a talai tekepo. Esino Yu odoo oso mo goo wulo gamenee taka maga, odoo heeso a Yu odoowo dee mapoo tenelai tekeponee. Esiga a Loum mi wiligi odoo taba Sisaye mo goo meedilei goomogo!" diso.

¹² Esemee Pestuseeye yimapoo kokodo takeli odoo sabolo goo hamapoo to mouloso, Polo mapoo egeesee takaso, "No Sisaye nee goo meedilei goomoga magooga, no Sisa mapoo ido dileiso," diso.

Pestuseeye Agilipa mapoo Polowo goo taka

¹³ Beeame abo poogoloso hamamee Yu odoowo wiligi odoo taba Agilipaye omolo sobo holo, Benis sabolo Pestus mapoo emegeidi to takalame Kasalia mapoo sibadeeso.

¹⁴ Osoloso beeame bei diba Pestus sabolo omapoo debeiso. Osoloso omapoo osee doboome, Pestuseeye Polowo goo ee Agilipa mapoo opusususo. Yayo oposusulone egeesee takaso, "Odo hee, Polo ee Peliksiye neliga moso mapoo toosoo osee badoso. ¹⁵ Esino a Yolusalem mapoo dileso peledoboome, Yu odoowo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso wiligi odoo tebisa abo sabolo, sibilesa amapoo Polowo goo egeesee taka, 'Polo ee tokenee odoo, esiga yo wooloome,' diso.

¹⁶ Esino ayo dimapoo egeesee takaso, 'Loum odoo iyo odoo hee goo mauwe koo wooloomali. Esino iba Loum odoo oso goo meedili ee egeesi. Odo hee ee goo meedi mapoo yimapoo goweli odoo oso o goo takoloso koodobuoga, nei odoo o goo eyo nediliyo takeliso. Osoloso hamamee goo meedili odoo oso yimapoo goo tokenee melee ogoga, yo wooloome, dee takeliso,' diso. ¹⁷ Esiga Yolusalem wiligi odoo tebisa abo abolo hodobo hamapoo ka simi. Beeame omapoo mo goo meedilei boologoole. Esino a sibilesa, tialoso beeame hee mapoo

goo meedili moso mapoo peleso badolone, Polo yo hamapoo ido sibeye, diso. ¹⁸⁻¹⁹ Ee ma kulodu ayo goolee, Polo yo tokenee goo toowa toobeele, diso. Esino Yu odoo oso gamenee dibada howo gisili tei goo sabolo, osoloso odoo hee Yesu, diayo olo taso deli, see Poloye odoo ee see gie badoso, dee taka goo omapoo toso agadigaloso o goo meedilame ido pala egeiso. ²⁰ Esino a goo hagee medee gooleedelega badolone, Polo mapoo egeesee woosaso, 'No Yolusalem mapoo dileso nee goo meedilei soowayo?' diso. ²¹ Esino yo Yolusalem mapoo dilei goomegele. Esemee yo Sisaye o goo meedilame goomogaso. Esiga yo wulo epedee hamapoo badalaiso. Osoloso ayo beeame tekepo ogoga, yo Sisa mapoo o goo meedilame ido diye dalaiso," diso.

²² Esemee Agilipaye Pestus mapoo egeesee takaso, "A odoo hagooso taka goo mawo duleiyasa," diso.

Esemee Pestuseeye yimapoo egeesee takaso, "No godigi yayo takooga dileiso," diso.

Polo yo Agilipa dio Benis dio mapoo ido simi

²³ Osoloso beeame hee mapoo Agilipa dio, Benis dio, hu toowa too odoo masi, dugo medee tekepo kalagaloso, goo meedili moso mapoo paladeeso. Diba goo meedili moso mapoo galaga dulone, ha teli odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Kasalia mi wiligi odoo tebisa sabolo galaga diso. Osoloso diba susuga goo meedili moso mapoo mooloogoodoloso do-boome, Pestuseeye Polo ido sibe, diso. ²⁴ Esemee Poloye goo meedili moso mapoo sibilesa tobudume, Pestuseeye egeesee takaso, "Wiligi odoo taba Agilipa nobolo, osoloso odoo susuga sabolo, odoo hagee ege! Yu odoo hamapoo egee do sabolo, osoloso Yu odoo Yolusalem mapoo debeli sabolo, oso odoo hamapoo dia gowolone, amapoo to neligidi

takolone, yo wooloomalai tekepo, dee takeliso. ²⁵ Esino ayo yo teli mapoo magalai o goo tokenee hee mauwena. Esino yo eyo goomoga oso Sisaye o goo meedi diga, ayo yo Sisa mapoo ido di, diso. ²⁶ Esino goo hamapoo ayo ibada wiligi odoo taba Sisa mapoo Polowo goo maga to hoguguloso tenelai to mauwe. Esiga ayo yo nibada howo woola mapoo ka ido simi. Esiga Agilipa nayo yimapoo wose. Egeeseega to yayo nei taka ee ayo hoguguloso Sisa mapoo ka tenelaiya. ²⁷ Bei, neliga ma kulodu badeli odoo oso moodoo goo ee hogugule mosoowe sabolo Loum wiligi odoo taba Sisa mapoo diye dalai tekepenee,” diso.

26

Poloye wiligi odoo taba Agilipayo howo woola mapoo o goo taka

¹ Agilipaye Polo mapoo egeesee takaso, “Ayo epedee no nediliyo pidi to takalame namapoo beeamee te-neeso.”

Eseme Poloye dee dokodoo poudoloso, to takalai bei mooloo-goolone egeesee takaso, ² “Wiligi taba Agilipa, a epei Yu odooso mo goo mapoo goo opusomo opusomo di taka mapoo nei ayo mawo a pidi to namapoo takalai goomogo. ³ Bei, no Yu odoo ibada adaga dia goo susuga sabolo, osoloso ima kulodu to agadigeli goo sabolo no gooleedooso. Esiga ayo namapoo howaso, mo to hagee takoo medee dui.

⁴ “Egeesee ma kulodu, Yu odoo susuga oso ayo daga Yu odoo sabolo Yolusalem mapoo badebei goo ee, diba olo gooleedooso. ⁵ Esiga Yolusalem odoo susuga oso mo goo diba gooleedooso. Esiga di-ayo namapoo mo goo takalai dee takooga, diayo ayo Pelisi odoo toboloso badebei goo ee takalaiso. Egeesee mapoo Yu odoo ma kulodu Pelisi odoo oso Moseseeye eligi goo hogugu medee deedeeliso. ⁶ Esino Godeeye mawe dimapoo to takoloso magoo mapoo ayo tei teme, a

epedee goo meedi mapoo ka badoso. ⁷ Osoloso ibada Yu odoo bala 12 susuga oso beeamee susuga Godeeyo hu poudolone dobolone, diba to magoo hedebe ee bamoloso. Esiga mo wiligi odoo taba Agilipa, abolo epedee to magoo hedebe omapoo tei teme, Yu odoo oso a wooloomalame goomogoso. ⁸ Egeesee ma kulodu, Yu odoo niba bei kasee maga Godeeye wedia odoo ee see hogogabileiso dee taka goo mapoo tei telega ka pegiliyo?

⁹ “Esiga a niyo egee gooloomolo egeesi masi goolone, ayo Yesu Nasalet odoo mapoo tei telaga odoo mapoo hegia toowa molone, ayo dimapoo dala tenelame goomogo meleeso. ¹⁰ Egeeseelone tei moso wiligi odoo tebisa oso amapoo kitulugu teneme, ayo Godee o odoo esialoso toloso neliga moso ma kulodu tooseliso. Osoloso tei telaga odoo abo ee olo pilugume, ayo goo omapoo tekepo doloso, goomegeliso. ¹¹ Osoloso a Yu odoowo howo gisili moso susuga mapoo silone, tei telaga odoo mapoo dala tenelone, ayo dimapoo toso pupulone, to tokenee takoloso Yesuwo goo mapoo miligi pie, dee takeliso. Osoloso ayo dimapoo dia komonolone, mi abo mapoo dileso, tei telaga odoo toloso dala teneliso.

¹² “Ayo egeeseemo silone, beeamee heeso tei moso wiligi odoo tebisa oso amapoo kitulugu teneme, Damasko mi mapoo tei telaga odoo talame diso. ¹³ Esino osoko oo domo taba mapoo a eli domopoo dimeleeno, kei ma dokodooga gadeebugu oso pouneme egeiso. Gadeebugu ee dia toowa, osokoso gadeebugu egeesinee. Esiga odoo abolo hodobo di gadeebugu oso tooso. ¹⁴ Osoloso iba susuga miyomoo misikedoobuloso tiesamolome, kei ma dokodooga ibada Hibulu toso amapoo egeesee takeme duso, ‘Solo, Solo, nayo bei kasee maga amapoo dala ka tenemalala? Esiga no medee goolee. Nayo egeeseemo siloga, no Godee

sabolo ha taso. Esiga eyo nei no dala talaiso,' diso.

¹⁵ "Eseme ayo egeesee takaso, "Wiligi odoo, no ogumo?" diso.

Eseme Lodeeye amapoo nei egeesee taka, 'A Yesuso. Nayo tei telaga odoo mapoo dala egee tenemolo, amapoo tenemoloso.

¹⁶ Esiga no teebee! Ayo namapoo sibilesa peledobooso. Bei, ayo no olo hesiaso, nayo mo tou teli odoo doloso badolone, ayo namapoo eligi sabolo, osoloso eligilei goo sabolo, odoo mapoo eligilame. ¹⁷⁻¹⁸ Esiga nayo Yu odoo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo sabolo ma kulodu mo to takomo siloga, ayo no medee balaiso. Egeesee ma kulodu diayo no dala teneega, ayo no pidileiso. Esiga diayo tei goo ee gooleedoga, diayo neliga maga miligi pialoso, gadeebugu mapoo bidiga dabalame, osoloso Saiten oso gibadolone debei poogoloso, see Godee mapoo bidiga dabalame, ayo no dimapoo diye deeso. Egeesee ayo dibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Egeesee diayo amapoo tei too goo maga, Godeeye hesia odoo oso egee do sabolo hodobo dabalaiso,' diso.

¹⁹ "Eseme wiligi odoo taba Agilipa, mo howo opusomo doloso, kei ma dokodooga to taka duloso, to omapoo mesieso. ²⁰ Osoloso ayo Damasko mapoo, osoloso Yolusalem mapoo, osoloso Yudiya mi toowa ma kulodu, osoloso Yu dele poogoo dia mi susuga mapoo, Godeeyo to egeesee takomo sileeso, 'Nibada goo goolee su wuduloso, nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo sibadee! Osoloso niyo Godee mapoo sibadee goo ee eligilone, odoo susuga eyo howo woola tekepo goo ee tomo silesibe,' dee takeliso. ²¹ Esiga ayo goo hagee tomo silime, Yu odoo oso ayo dibada tei moso ma kulodu badoboome, diayo a wooloomalame keliso. ²² Esino Godeeye pidi toowa maga, a see epedee nibada howo woola mapoo tobudulone, wiligi odoo tebisa nimapoo, osoloso

odoo abo susuga nimapoo, Godeeyo to takolone ka badoso. Esino ayo taka to susuga ee Moses sabolo Godeeyo to tosili odoo sabolo oso Godeeye hudi magoo Keliso mapoo peledabalai goo taka sabolo hedebe. ²³ Esiga to hagee eyo bei hagooso, Keliso dala toloso talaiso. Osoloso yayo daga malalo ta maga hogabuloso, gadeebugu ee Yu odoo sabolo, osoloso Yu dele poogoo odoo sabolo mapoo tosibileiso," diso.

²⁴ Esino Polo to osee takomolome, Pestuseeye to neligidi yimapoo egeesee takaso, "Polo, no boobadolone wulo halaboo! Nayo dia goolee oso no ka boobadoo," diso.

²⁵ Eseme Poloye to nei Pestus mapoo egeesee takaso, "Wiligi odoo taba Pestus, a wulo koo halabooso. Bei, ayo to taka susuga hagee tei goo. Esiga goo eyo bei moloso. ²⁶ Esiga wiligi odoo taba Agilipaye goo susuga hagee yo gooleedooso. Ayo goo susuga hagee yimapoo takooga, ayo to takalai koo obuso. Bei, goo susuga hagee mada moodoole. Haye! Odoos susuga eyo howo woola ka moodoo," diso. ²⁷ Eseme Poloye wiligi odoo taba Agilipa mapoo egeesee takaso, "Agilipa, no Godeeyo to tosili odoo susuga oso to hogugu mapoo tei telisomo? O, a gooleedoso, no tei teliso," diso.

²⁸ Esino wiligi odoo taba Agilipaye egeesee takaso, "No beeamedeiyepo hamapoo ayo Keliso mapoo tei talame amapoo to egeesi masi ka takamalala?" diso.

²⁹ Poloye to nei egeesee takaso, "A nayo tei talai beeamedeiyepo o, beeamedeiyepo sage koo magooso. Esiga ayo nobolo osoloso epedee hamapoo mo to dulone hagee do odoo susuga oso Godeeyo to mapoo tei toloso ayo hagee bado egeesi masi badalame dokodoo ka takooso. Esino nibada dee mapoo ki ti oso tialagalame," diso.

³⁰ Eseme wiligi odoo taba Agilipa sabolo, osoloso Pestus sabolo, osoloso Benis sabolo, osoloso odoo susuga Polowo to dulone debei ee

tebisaloso diadeeso. ³¹ Diayo diadulone dieso dimapoo egeesee takaso, “Odo hagee goo tokenee hee tele. Esiga iyo yo neliga moso mapoo toosooloso wooloomalai tekeponee,” diso.

³² Esem Agilipaye Pestus mapoo egeesee takaso, “Iyo odo hagee goo meedili maga diye dalai tekepo. Esino yo Sisaye o goo meedilei goomogaga, yo Sisa mapoo ido diye, dee takee,” diso.

27

Poloye du maga Itali mi mapoo dilame bei mooloo goo

¹ Pestuseeye Polo Sisaye badebei mapoo ido dilame goomoga magoloso, yayo Loum ha teli gihadili odo hee Yuliyes iso. Osoloso yimapoo egeesee takaso, “Polo sabolo, osoloso neliga moso ma kulodu debeli odo abo sabolo, du maga Itali mi mapoo Sisaye badebei mapoo iyado di,” diso. Yuliyes hagee ha teli odo mooloogoodoo hee, o hu Sisayo mooloogoodoo dee takeli eyo kulodu badeli. ² Esem iba Adalomatia odo dia du toowa ee Kasalia mi maga see Asia mi ma kulodu mi opusomo opusomo di mapoo dilame molome egeiso. Esem Yuliyeseeye iba du omapoo dalaga peegeena. Osoloso Makedonia mi ma kulodu Tesalonika mapoo badeli odo hee, Alistakus du omapoo ibolo hodobo bulumaloso, see Saidon mi mapoo dulone domopoo tiesaso.

³ Osoloso beame hee mapoo Saidon mi mapoo sibilesi peledabaso. Esino iba Saidon mi mapoo sibilesi peledoboome, Yuliyeseeye Polo yo dia goolone yimapoo egeesee takaso, “Nee odo oso biso pidilame, no peego di,” diso. ⁴⁻⁵ Osoloso iba see Mila mi mapoo dalo soowoolone, Saiples mi te koola mapoo poo toowa meneme abaga daso. Bei, abei toowa woola mapoo poo toowa oso sibulone, howo ki toowa siba. Esem iba osee Saiples mi te maga gulugumo sibilesi, Kilikia sabolo

Pampilia sabolo daga dileso, Lisia mi Mila mapoo sibilesi peledabaso. ⁶ Iba omapoo dileso doboome, ha teli gihadili odo Yuliyeseeye Alesendilia odo dia du toowa Itali mapoo dilame molome egeiso. Esem yayo iba du omapoo dalaga peegeena. ⁷⁻⁸ Esem iba du omapoo dalaga poogoloso, Nidus mi mapoo obeamoo dulone, beame bei abei domopoo poogooso. Iba Nidus mi ee daga dime, poo toowa simi oso, howo ki toowa sibume, see Kiliti mi te mapoo dalo soowaso. Bei, omapoo poo toowa meneme. Osoloso iba Kiliti mi te su Salomone koola abaga obeamoo gulugumo dulone, Lasia mi koola mapoo du dali omapoo oluguso. Du dali eyo hu Du Oluguli Medee Tekepo deli.

⁹ Iba du oluguli omapoo dobolone, egeesee goolone debeiso, “Iba beame toowa olo hosudooso. Osoloso Yu odo oso nei teyuloso badeli beame olo daga dileso badoso. Esino dugo beame olo bei mooloo gooso. Egeesee ma kulodu iyo dugo beame mapoo abei toowa maga dilei tekeponee. Bei, howo ki toowa oso sibulone, iba tokenee peya,” diso. Esem Poloye odo susuga mapoo egeesee taka, ¹⁰ “Emegei, dugo beame mapoo abei toowa maga duga, ibolo osoloso ibada bi sabolo, osoloso ibada du sabolo tokenee palai, a gooleedooso. Esiga iba hamapoo osee dabalai tekepo,” diso. ¹¹ Esino du wiligi taba sabolo osoloso duwo ama sabolo diba egeesee salai goomegele. Esem ha teli gihadili odo oso Polowo to mapoo tei telega poogoloso, odo bakadio hageeyo to mapoo deedeeso. ¹² Esem odo susuga oso egeesee takaso, “Iba dugo beame mapoo hamapoo dobolone du oluguloso dabalai du oluguli tokenee,” diso. Egeesee diba saga Poiniks mi mapoo dileso dogo, dugo beame ee koodobilame goomogaso. Kiliti mi te mapoo Poiniks hagee du oluguli tekepo hee oso. Bei, du oluguli omapoo poo

toowa haga koo sibili.

Poo toowa sabolo howo ki toowa sabolo ma kulodu di

¹³ Osoloso beame heeso poo toowa koodobume, see poo pepooko oso abei toowa domo abaga pee maga sibilame bei mooloogooso. Esem du toowa tosilesibili odo oso egee ogoloso tekepo dolone, hegi biso du gidoloso howo kulomoo melee giligadoloso du ma kulodu maso. Osoloso iba Kiliti mi te mapoo soowooleso widi pee maga gulugumo diso. ¹⁴ Iba mi te widi pee maga obeeamo gulugumo dumolome, haga booloogelega mi te abaga poo toowa simi oso ibada du ee see abei toowa domopoo todiso. ¹⁵ Egeeseeme iba du balamelega, ibada du pooso todime, wulo balaga meleeso. ¹⁶⁻¹⁷ Esino pooso ibada du ee Kauda mi te mapoo poo toowa meneme hodiokooga todi molome, du tosilesibili odo oso du toowa tokenee poga pidili du pepooko, du toowa eyo osio mapoo bagagoloso melee ee dia kitulugu sabolo toloso du toowa ma kulodu magooso. Osoloso howo ki oso sibileso ibada du mapoo woolone du toowa gadilega pagalame, diayo du ee tiso tialoogooso. Osoloso du tosilesibili odo ee Libia mi hodio abaga dulone, howo soo mapoo du doguyaga dia ebigaso. Egeeseelone, diba pooso sibileso weli dugo du ma dokohodoo bagagoo ee du medee dilame miyomoo bagagooso. Esem pooso ibada du ee abei domopoo wulo todimeleeso. ¹⁸ Osoloso beame hee mapoo poo toowa oso see dia sibume, du tosilesibili odo oso du popeeya dalame, bi abo du toowa ma kulodu melee toloso howomoo sooso. ¹⁹ Osoloso see beame hee mapoo, bi abo egeesi masi du ma kulodu melee howomoo sooso. Pooso sibileso weli dugo sabolo, osoloso homo tialogoo sabolo, osoloso dugo bagagili ti sabolo, osoloso bi abo egeesi masi sabolo howomoo sooso. ²⁰ Iba poo toowa oso simi ma kulodu, osoloso

howo ki toowa simi ee ma kulodu beame bei poogoomo dulone, osoko sabolo giwo sabolo egele. Egeese ma kulodu dulone, iba dabalai goole. Esino wulo wedilei gooleeso.

²¹ Esino iba beame bei ma kulodu nei nelega sibulone, Poloye toboloso imapoo egeese takaso, “Emegei, niba kasee maga mo to dulega Kiliti mi te poogoloso ka simiyo? Iba omapoo debei diepi, goo hageese imapoo sibile pegeliyo. ²² Esino niba goo hamapoo haga na ebi. Bei, odo susuga nima kulodu odo hee talaime. Esino hedebe ibada du ee tokenee palaiso. ²³ Bei, mo Godee ayo o hu dokodoo poudili o momaiye oso amapoo sibeye dee takeme, eiyo gesi amapoo sibileso egeese taka, ²⁴ ‘Polo, no haga na ebi, bei no wulo gamenee dile, wiligi odo taba Sisayo mudugiyopoo nee goo meedilame duso. Esiga Godeeye nimapoo mesie maga nobolo hodobo egee du odo sabolo, abei domo hamapoo wedileime,’ diso. ²⁵ Esiga odo susuga, niba to hagee duloso na ebi. Bei, Godeeye o momaiye oso goo taka goo ee tei moodolai doloso, a tei toso. ²⁶ Esino iba omapoo dulone, mi te hee koola mapoo dilesio, yo mapoo godee bigileiso,” diso.

²⁷ Iba Adiliyati abei domopoo silesibulone, beame 14 poogoloso see gesi hee mapoo gesi domopoo du tosilesibili odo oso goolee widi pee koolabelee, diso. ²⁸ Egeeseelone diayo howo kasee boubeleso howo bou tebili ti toloso tebiaso. Osoloso egeino, howo bou ee tebia ibada bagi sabolo tebia 40 egeesi masi mala. Osoloso hoogoo pepooko dilesio, see tobu tebiaso. Osoloso egeino, howo bou ee tebia ibada bagi sabolo tebia 30 egeesi masi mala. Esem diayo goolee widi pee olo koola tooboo, diso. ²⁹ Esem diba gesi dulone, du howo soo maga duga, yo mapoo godee bigiyaga dia ebigaso. Egeeseelone du dilega omapoo malame, diayo hegi bi bakadio bakadio di du osio mapoo bagagoloso

howomoo toosooso. Osoloso gesi omapoo dobolone, du tosilesibili odoo oso saga mi beema beleso ee bolone debeiso. ³⁰ Egeeseelone dobolone, diayo du toowa maga mada kukolo dilame, du toowa tokenee poga pidili du pepooko ee howomoo ti sabolo gisibasoloso olugu molone imapoo egeesee taka, “Iba du wiligi maga hegi bi abo howomoo toosoowagona,” diso. ³¹ Esino Poloye ha teli gihadili odoo sabolo, o odoo sabolo mapoo egeesee takaso, “Du tosilesibili odoo oso kukulo duga, iba susuga wedileiso,” diso. ³² Esem ha teli odoo oso du toowa tokenee poga pidili du pepooko ee ti koo poogoome, pooso todiso.

³³ Osoloso olo mi beeamalai koola tooboome, Poloye diba nei nalame howolone odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Niba beame 14 ma kulodu ebia sabolo sibulone nei medee nele. ³⁴ Esiga niba wedilega pagalame, epedee hamapoo nei medee ne. Osoloso niba goolee, nima kulodu odoo hee dala talaime,” diso. ³⁵ Osoloso Poloye to hagee takoloso, wo toloso goomoga to Godee mapoo takoloso, odoo susuga eyo howo woola mapoo wo po doloso neso. ³⁶ Esem Poloye nei namelee ogoloso, odoo susuga oso yibolo nei nalame goomogaso. ³⁷⁻³⁸ Diba nei ne koodobuloso, du popeeya dalame, nei abo susuga howomoo togobisaso. Esiga iba 276 odoo oso du ee ma kulodu debeiso.

Duso dileso yo mapoo godee buguloso gagabugu goo

³⁹ Osoloso gesi mi beeamome egeino, du tosilesibili odoo oso widi pee egeiso. Osoloso diayo widi pee ee medee ogoloso gooleede. Esino omapoo dileso du olugumo, diso. Bei, diayo widi pee ee du olugulei tekepo goolee. ⁴⁰ Egeeseelone, diba widi pee mapoo dilame hegi bi du ma bagagisaloso melee, ee howomoo kookoo sooso. Osoloso du osio mali suda masi howomoo wusuloso,

pooso du todilame, du wiligi mapoo dugo bagagoloso meli hee poudoloso bagagooso. Osoloso iyo widi pee egei mapoo diso. ⁴¹ Esino iba widi pee mapoo dulone, du wiligi oso dileso howo soo mapoo dougaso. Esem howo ki oso sibilesi, du osio mapoo woome, du gagabuguso.

⁴² Egeesee ma kulodu ha teli odoo oso neliga ma kulodu debeli odoo ee howo tabuloso kukulo diyaga, dia gooleeso. Egeeseeyaga neliga ma kulodu debeli odoo ee diayo du ma kulodu wooloomalame goomogaso. ⁴³ Esino ha teli gihadili odoo Yuliyes yo Polo wooloomalai goomegele. Esiga yayo ha teli odoo dimapoo egeesee takaso, “Niyo neliga ma kulodu debeli odoo ee na wooloome,” diso. Esem yayo egeesee takaso, “Niba howo tabili gooleedoo daga, niba widi pee mapoo howo tigebie! ⁴⁴ Osoloso odoo howo koo tabili daga, niba du gagabugu mapoo toloso deeso widi pee mapoo sumo di,” diso. Egeesee see maga odoo susuga medee tigebuloso widi pee mapoo daboogoloso gie badeli tooso.

28

Poloye Malata mi te mapoo sibilesi peledaba

¹ Osoloso iba howo tigamo dileso, mi te mapoo dalaga poogoloso dobolone duno, mi te eyo hu Malatagona. ² Iba omapoo sibilesi peledoboome, mi te mapoo debeli odoo oso iba medee pida. Esiga beame omapoo howo toowa simi oso kekepie meleega, mi te mapoo debeli odoo oso iyo dou halame, dou toowa tooloso ka daba. ³ Osoloso Polo nose dou kaka tosibilesi, dou toomeleeno, hebise sa masi dou ma mapoo kulodu tiamelee ee dia dei moodoome, dou kaka ma ma kuloduga gasibilesi Polo dee mapoo paso. ⁴ Esem mi te mapoo debeli odoo oso Polo hebiseso dee mapoo poloso sooloogoosoo melee ogoloso diba diesono egeesee takaso, “Odo hagee odoo wooloomali odoo

osobe. Bei, yo abei domopooga simi oso yo tele. Esiga epedee nei dala teneli godee oso Polowo goo tokenee maga nei ka teneeso. Esiga hebiseso yo dee mapoo ka pana”, diso. ⁵ Esino Polo hebiseso o dee mapoo pome, o dee keesee heyadigebuguno hebise dou mapoo toodooso. Ee ma kulodu goo hee yimapoo peledebele. ⁶ Esino mi te mapoo debeli odoo oso egeesee goolone debeiso, “Polowo dee papoloso, miyomoo homodobuloso talaiso,” dee gooleeso. Esino beame sage ma kulodu goo heeso Polo mapoo peledebele. Esem mi te mapoo debeli odoo oso goo hagee ogoloso, Polo yo godee hee molodoo, dee takaso.

⁷ Osoloso ee ma kulodu iyo dou halaga melee mi maga Malata mi te mapoo debeli odoowo wiligi odoo taba, Pubiliyeseeyo mi haga hoogoonee. Esiga yayo iba ogoloso, o moso mapoo ido dileso, beame bakadio hedebe di omapoo doboome, yayo iba medee pidiso. ⁸ Moso ee ma kulodu Pubiliyeseeyo ama kolo dei sabolo osoloso su paiye sabolo tiameleeso. Esem Poloye yayo tiamelee mapoo gadilesi, dokodoo takoloso, o deeso yimapoo sigime, paiye weidooso. ⁹ Hamamee odoo paigiga mi te mapoo debeli odoo oso goo hagee duloso sibademe, Poloye diba tekepo moodoo demeleeso. ¹⁰⁻¹¹ Egeesee ma kulodu iyo mi omapoo doboome, mi te mapoo debeli odoo oso imapoo hu toowa tenelone emegeidi bi teneemeleeso. Osoloso a bakadio hedebe di omapoo dobooso, see dilame doboome, mi te mapoo debeli odoo oso iyo eli domo dulone nalai, nei sabolo osoloso bi abo sabolo imapoo tosi badeeso.

Poloye Loum mi mapoo dileso peledaba

Osoloso iba Alesendilia odoo dia du toowa dugo beame mapoo Malata mi te mapoo melee mapoo dabagaso. Du ee tosilesibili odoo oso

dedebayo gamenee godee masi bakadio moodooloso du wiligi mapoo tugusa molome egeiso. ¹² Iba du amaga dileso Silakusa mi mapoo du oluguloso, beame bakadio hedebe di omapoo debeiso. ¹³ Osoloso see abaga Legiyome mi mapoo dalo soowaso. Omapoo tialoso beame hee mapoo poo iyo simi hamamee abaga sibilame bei mooloogooso. Esem pooso ibada du saga todilame pupu buguso. Osoloso beame heeso Putiyoli mi mapoo dileso peledabaso. ¹⁴ Iba dileso Putiyoli mapoo du oluguloso, tei telaga odoo abo egeiso. Esem diayo iba beame 7 dibolo debeeyena. Osoloso omapoo dobooso see mili Loum mapoo diso. ¹⁵ Osoloso tei telaga odoo Loum mapoo debeli oso iba sibogodi duloso, eli domopoo iba tugodalame simina. Ee ma kulodu odoo abo sibilesi, iba Apiyus Polum mi mapoo tugodooso. Osoloso aboso mi hee, o hu Odoo Soowo Moso Bakadio Hedebe deli mapoo sibilesi tugodooso. Esem Poloye diba ogoloso dia goomogolone, Godee mapoo goomoga toowa poudooso. ¹⁶ Esem iba Loum mi mapoo sibilesi peledoboome, ha teli gibadili odoo oso Polo mapoo egeesee takaso, “No neliga moso mapoo dileime. Esino no wulo moso hee mapoo badoga, ha teli odoo hedebe oso no ka gibadalaigona,” diso.

¹⁷ Osoloso beame bakadio hedebe di poogoloso hamamee, Poloye Yu odoowo wiligi odoo tebisa Loum mi ee ma kulodu debeli susuga yimapoo sibilame to teneeso. Diba olo sibilesi doboome, Poloye dimapoo egeesee takaso, “Emegei, ayo goo tokenee hee Yu odoo mapoo moodoole. Osoloso ibada adaga dia tei hee gababile. Esino Yolusalem mapoo Yu odooso a goo mauwe toloso Loum odoo mapoo teneeso. ¹⁸ Osoloso nei diayo amapoo woosali to bei woosano, amapoo goo tokenee hee egele. Esiga diayo a teli mapoo magalai goomegele. Esino diayo

a neliga moso maga peegoo tamagalame goomogaso. ¹⁹ Esino Yu odoo oso a neliga moso maga peegoo tamagalai tekeponee, dee takeme, ayo mo goo Sisaye meedilei a goomogo, dee takaso. Esino ayo mo odoo, Yu odoo mapoo gigidilei goo mauwe. ²⁰ Esiga ayo goo hagee nibolo medee to meilame ka gilimadoo. Osoloso a epedee ki tiso tialogoloso moloso. Bei, ayo Isalael odoo oso dulone egee bamolo, odoo yimapoo tei too goo maga,” diso.

²¹ Esem wiligi odoo tebisa oso Polo mapoo nei egeesee takaso, “Iyo Yudiya maga nee goo maga to hogugu teneme tele. Osoloso Yu odoo abo amaga sibadee oso nee goo maga tokenee goo taka, iba dule. ²² Esino goo nayo egee eligimo silo imapoo takalai goomogo. Bei, mi susuga eyo kulodu, edebeeyo Yesuwo goo eligili goweli,” diso.

²³ Osoloso Polo sabolo Yu odoo sabolo beame hedebe magooso, diayo see tobu Polobolo Yesuwo goo maga to kalame. Osoloso diayo beame hedebe magoo mapoo Yu odoo susuga Yesuwo goo maga to kalame Polo mapoo sibadeeso. Esem Poloye gesikolo bei mooloogoloso abaga dino habe mapoo Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ee eligilone, Moseeeye eligi goo sabolo, osoloso Godeeyo to tosili odoo oso to hogugu maga Yesuwo goo eligiso, diayo Yesu mapoo tei talame. ²⁴ Esem odoo abo oso Polowo to duloso tei tooso. Esino odoo abo tei tele. ²⁵ Egeesee ma kulodu diesono abo puloso toso agadigaso. Osoloso diba dilame doboome, Poloye tei tele poogoo odoo mapoo to hedebe hagee takaso, “Dio Tei oso tei goo Godeeyo to tosili odoo Aisaya maga nibada amawe dio mapoo egeesee takaso,

²⁶ ‘Nayo dileso odoo hagee bia dimapoo egeesee takee,

“Niyo medee hodu dileso to taka duleiso.

Esino goo eyo bei niyo medee gooleedalaime.

Osoloso niyo medee hodu dileso agalaiso, esino goo eyo bei niyo ogoloso gooleedalaime.”

²⁷ Bei, diba goo eyo bei gooleedalai koo goomogo.

Osoloso diba dulu tabagado, osoloso howo gisiga diga.

Esino diayo ogoloso, osoloso duloso goo goolee tekepo toloso, amapoo wedi simi diepi,

ayo dibada tokenee hapoloso boobado bigiliyo,’ diso.

²⁸ Esiga niba medee goolee, Godeeye gie badeli hedebe Yu odoo mapoo tenele. Haye, yayo Yu dele poogoo odoo sabolo mapoo teneeso. Esiga diayo goomoga sabolo Godeeyo to medee duleiso,” diso.

²⁹ [Osoloso Yu odooso Polowo to duloso, dibada mooloogoodoo ma kulodu disono toso dia agadigamo diso.]* ³⁰ Osoloso Polo dugo bakadio ee ma kulodu moso nei molee magoloso tieli mapoo badoboome, odoo abo yo agalame simi, yayo o mosopoo goomoga sabolo ido palaso.

³¹ Osoloso yayo dimapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligilone, Lodee Yesu Kelisowo goo takalai ebile. Osoloso ee ma kulodu odoo heeso yimapoo hamaga takele.

* **28:29:** To hagee odoo aboso taka, Lukaye hogugu, deliso. Esino odoo aboso taka, Lukaye hogugule, odoo heeso hamamee hoguguna, dee takeli.

1 Tesalonika Poloye Tesalonika odo dimapoo to hogugu tenee

1 Tesalonika booka goo eyo bei

Polo Kolin mi mapoo badolone, Tesalonika odo dimapoo to hagee hoguguso. Polo daga Tesalonika mapoo di beame mapoo edebeeyo o to duloso tei tooso. Esino Yu odooso goo hagee ogoloso Polo habuguso (Diye di odo 17:1-10 omaga egeesee ka takooso). Esiga Poloye tei telaga odo hagee bia diya gooleebugulone, kokodo takeli to hagee hoguguloso dimapoo teneeso, diayo dala ma kulodu dobolone, Godee mapoo tei toloso medee kibiya dabalame. Osoloso tei telaga odo susuga oso Yesu siboga beame mapoo yayo badalai mi mapoo palai goo ee gooleedoloso dabalame diayo hoguguloso teneeso.

¹ To hogugu hagee Polo, Sailesi, osoloso Timoti iyo Tesalonika mi ma kulodu debeli tei telaga odo nimapoo ka teneeso. Niba Ma Godee sabolo, osoloso Lodee Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso. Esiga iyo Godee mapoo takooso, yayo niba sooloo dolone pidilame osoloso mesie sabolo dabalame.

Tesalonika odo oso tei too

² Iyo beame susuga niba halo dokodoo takolone, nibada goo maga Godee mapoo goomegeliso. ³ Egeesee maga iyo niba Godee mapoo takolone goo hagee gooleebigiliso. Niyo tei too maga tou too sabolo, osoloso odo abo sooloo dologa pidili sabolo, osoloso edebeeyo nimapoo dala tenee ee ma kulodu dobolone, Lodee Yesu Kelisoye see sibileiso doloso, bolone tei toloso doso.

⁴ Tei telaga odo, emegei, iba gooleedooso, Godeeye niba sooloo dolone, niba o odo dalame hesigaso. ⁵ Bei, iyo to tekepo nimapoo tosimi ee wulo todee mosoowe tosibilesi ka takele. Esino iyo Dio Tei

oso kitulugu maga ka taka. Osoloso iba to tekepo hagee kibiya tei toloso nimapoo eligiso. Osoloso iyo niba pidilame nibolo debei ee niba gooleedooso. ⁶ Osoloso niyo ibada goo sabolo, osoloso Lodeeyo goo ee peedeeso. Egeesee maga niyo to hagee duloso toloso, dala ee ma kulodu doboome, Dio Tei oso goomoga sabolo to hagee tooso. ⁷ Esiga tei telaga odo susuga Makedoniya mapoo debeli sabolo, osoloso Akaya mapoo debeli oso nibada goo duloso padalai tekepo. ⁸ Esiga Godeeye nimaga eligi goo ee hedebe Makedoniya sabolo Akaya sabolo mapoo dudobigile. Haye, niyo tei too goo ee mi susuga mapoo olo dudobuguso. Esiga nibada goo ee iyo mi abo mapoo see tobu takomo dilei ee goo haga toowanee. ⁹ Bei, mi susuga ee ma kulodu edebeeyo iyo nibada mosopoo siboga, niyo to tekepo too ee takeliso. Egeeseelone, diayo niyo gamenee godee poogoloso see tei gie badeli Godee mapoo sibilesi, o to mapoo mesimo sili goo ee takeliso. ¹⁰ Osoloso diayo Godeeye owoloye ta maga Godeeye hogadi oso Kei mi ma dokodooga sibileiso doloso niyo egee bamolo goo ee takeliso. Odo ee Yesu. Godeeye meedilei beame mapoo, yayo komonolone tokenee eyo nei dala tenelai beame mapoo, Yesuye tei telaga odo iba susuga peegoo gilimado dileiso.

2

Poloye Tesalonika mi mapoo tou too

¹ Tei telaga odo, emegei, iyo nibolo hodobo dobolone, beame wulo mosoowe hosule. ² Esiga niba gooleedooso, iyo daga nimapoo sibilame, Pilipai mi mapoo doboome, edebeeyo imapoo to tokenee takolone, dala tenee goo ee. Esino ee ma kulodu ibada Godeeye iba pidime, edebeeyo iba gowe ee ma kulodu iba ebilega, Godeeyo to tekepo nimapoo takaso. ³ Bei, iyo eligi goo ee gamenee goonee, osoloso tokenee

gweli goo maga koo eligiso. Esiga iyo nimapoo gamenee takalaime. ⁴ Esino iyo Godeeyo to tekepo ee eligimo silesiboso. Bei, Godeeye iba tebia doloso hesigaloso o to tekepo takomo silesibe, diso. Esiga iyo tou hagee tomo silo odoo goomogalame sile. Haye! Godee ibada sooloo ma kulodu egeli yo goomogalame ka siloso. ⁵ Osoloso niba nosee gooleedooso, niyo imapoo sibilame wulo gamenee toso hedele. Osoloso iba nei molee talame to tekepo ka takele. Godeeye goo hagee tei diso. ⁶ Egeesee maga nibolo osoloso odoo susuga oso imapoo goomogalame koo seli. Esino Kelisoye diye di odoo iyo toowa doloso niba balame, imapoo kitulugu meleeso. ⁷ Esino iyo egeesee sele. Bei, iyo niba holope masi oweeye owolo dio bali egeesi masi bameleeso. ⁸ Esiga iyo niba diya sooloo dolone goomoga sabolo hedebe Godeeyo to tekepo nimapoo ka tosilabe. Haye. Ibada gie badeli sabolo nimapoo tenelame ka simi. Bei, niba iyo gooma odoo. ⁹ Tei telaga odoo, emegei, nibolo dobolone iyo nali bi sabolo, osoloso iyo goomoga bi abo sabolo tebilame, iyo ibada suso gesi sabolo beame sabolo tou toowa tomo silee, niba gooleedooso. Goo egeesee maga, iyo Godeeyo to takomo silesibulone, nimapoo hegi goo teneeyaga, bi koo howali.

¹⁰ O, iyo tei telaga nibolo dobolone, iyo tokenee goo hee tele. Esino iyo nibolo hodobo medee teedee dobolone, Godeeye o howo woola goo tekepo deli goo ee iyo tomo silesibiliso. Esiga goo hagee niba olo gooleedooso. Osoloso Godee nosee goo hamapoo tei diso. ¹¹ Esiga niba gooleedooso, maye owolo bameli egeesi masi, niba iyo egeesi bameleeso. ¹² Iyo niba Godeeyo howo woola kibiya dabalame, eli opusomo opusomo di maga nimapoo pidili to takaso. Bei, Godeeye niba imoloso, niyo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilesi dobolone, yo toowa doloso yibolo hodobo

dabalame.

¹³ Osoloso iba see Godee mapoo goomoga to takooso. Bei, niyo iyo Godeeyo to taka duloso dobolone, to hagee edebeeyo eyo gooleeso takooso, dee takele. Esino niyo to hagee tei Godee maga siboso doloso medee tooso. Esiga Godeeye o to hagee sabolo tei telaga odoo nima kulodu tou tomoloso. ¹⁴ Esiga niba gooleedooso, Yu odooso Yudiya mi mapoo Yesu Keliso mapoo tei telaga odoo dimapoo dala tenemelee goo ee. Egeesee maga, goo egeesee oso nimapoo peledabaso. Goo ee nibada odoo oso nimapoo dala teneliso. ¹⁵ Yu odoo oso daga hoogoo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo piluguso, osoloso diayo Yesu Keliso woolomaso. Osoloso iyo Godeeyo to mi abo mapoo takomo silesibume, diayo iba peegoo hasisobigiliso. Esiga Godeeye Yu odoo dimapoo koo goomegeli. Osoloso diayo odoo susuga mapoo gowe toowa moloso. ¹⁶ Egeeseelone, diayo Yu dele poogoo odoo dimapoo iyo to tekepo todilesi takeme, Yu dele poogoo odoo oso gie badeli teyaga, diayo imapoo hamaga takalame seeso. Goo hageesee maga, dia tokenee susuga oso dieso dimapoo kadadigamo pologa, Godeeye komonolone dala toowa hoo poogoo mauwe dimapoo tenelaiso.

Poloye see Tesalonika mi mapoo dilame goomoga

¹⁷ Esiga tei telaga odoo emegei, edebeeyo iba nibada mi maga hasisobugume, iyo beame deiyepo mapoo niba poogoo dilesi dobolone, niba boobado bigile. Esino iyo niba see agalame diya goomogolone, nimapoo sibilame wegeegeeso. ¹⁸ Esiga iyo niba agala sibilame goomegeliso. O, tei taka, Polo ayo niba agalame sibilame wegeegeliso. Esino Saitenso iba hamaga takeliso. ¹⁹ Iyo niba agala sibilame goomegeliso. Bei, ibada Lodee Yesu see wedi siboga, ogoo goo oso imapoo

goomoga ka tenelaiyo? Osoloso ogoosoo oso iyo o howo woola ebilega kibiya ka dabalaiyo? Ee nibaso. Niyo tei too oso iyo tou tekepo too ee woola yiligebigileiso. ²⁰ Bei, Godeeye nibada goo maga imapoo goomoga tenelaiso.

3

¹⁻² Esiga iyo niba agalame sibilei beeame dagadime, see gowolone, wulo Timoti nimapoo diye dolone, iba Atene mi mapoo debeiso. Ibada omolo Timoti hagee ibolo tou tomo silone, Godeeyo to tekepo Kelisowo goo ee takomo sili odoosoo. Esiga iyo yo nimapoo diye diso, yayo niyo tei too ma kulodu kibiya dabalame kokodo takalame. ³ Bei, dala hagee ma kulodu odoosoo heeso tei too peegeeyaga. Osoloso niba gooleedoosoo, tei teli goo ee ma kulodu dala sabolo moloso. ⁴ Esiga iba nibolo hodobo dobolone, dala goo oso sibilei nimapoo olo takaso. Esiga dala goo oso epedee imapoo peledaba, niba gooleedoosoo. ⁵ Goo egeesee maga, ayo niyo tei too goo ee dulega badalai, a goweso. Egeeseelone, ayo Timoti nimapoo diye diso. Bei, ayo niba halo goo diya kodumeleeso, niba Saitenso gamenee taka mapoo homodobuoga, oso iyo niba halo tou too goo ee wulo mosoowe hoseeeyaga.

⁶ Esino Timotiye epedee nibolo badoboso, see wedi sibileso, yayo nibada goo imapoo takeme du medee tekepo. Bei, yayo niyo tei too goo sabolo, emegei sooloo deli goo sabolo tolone egee do goo ee yayo sibileso imapoo takaso. Osoloso yayo imapoo niyo iba goolone dobolone, iba agala sibilame goomoga goo ee takaso. Egeesee ma kulodu nei iyo niba agala sibilame diya gooleeso. ⁷ Esiga tei telaga odoosoo emegei, iyo dala goo sabolo hegi goo sabolo ma kulodu dobolone, niyo tei too goo ee Timotiye imapoo sibileso takeme du oso iba pidiso. ⁸ Bei, iyo niyo Lodee mapoo tei tolosoo

kibiya debei goo ee duloso diya goomogolone ka doso. ⁹ Goo egeesee maga, iyo niba gooleebugulone, goomoga to Godee mapoo taka hoo poogoo mauwe moloso. Bei, iba Godeeyo mudugiyopoo dobolone, nibada goo oso imapoo goomoga toowa teneeso. ¹⁰ Osoloso gesi sabolo beeame sabolo, niba see agalai ee gooleebugulone, Godee mapoo takolone ka doso. Egeesee ma kulodu, niyo tei too goo ma kulodu, goo heeso tebilega mologa, iyo sibileso goo ee tebilame pidileiso.

¹¹ Esiga iyo dokodoo takoosoo, ibada Ama Godee sabolo osoloso ibada Lodee Yesu sabolo oso iyo nimapoo sibilei eli medee hoodo magalame. ¹² Osoloso iyo see dokodoo takoosoo, Lodeeye nima kulodu sooloo dala goo egee molo kibilame. Osoloso iyo niba diya sooloo egee dolomolo egeesi masi, see niyo nima kulodu osoloso odoosoo susuga ma kulodu emegei sooloo dala goo sabolo dabalame. ¹³ Osoloso iba see dokodoo takoosoo, ibada Lodee Yesuye yayo hesiga odoosoo sabolo sibilei beeame mapoo, niyo tei too ma kulodu kibiya dobolone, ibada Ama Godeeyo mudugiyopaga, tekepo doloso tokenee goo mauwe odoosoo doloso dabalame.

4

Godeeyo mudugiyopaga tekepo doloso badalai goo

¹ Tei telaga odoosoo emegei, tekepo doloso badalai goo maga Godee mapoo goomoga tenelai goo ee iyo nimapoo olo eligiso. Esiga a gooleedoosoo, niba egeesee goo ma kulodu ka doso. Esino tekepo goo nima kulodu egee molo oso toowa dalame, epedee ayo Lodee Yesuwo hu maga nimapoo ka taka. ² Iyo Yesu Kelisoye kitulugu maga nimapoo eligi goo ee, niba olo gooleedoosoo. ³ Bei, Godee yo goomogoso, niyo o howo woola tokenee mauwe teedee dabalame. Esiga niba giso sabolo sobo sabolo heli telega tei doloso teedee debee.

⁴ Esiga niba odoo susuga eyo howo woola tekepo doloso, osoloso goo tokenee mauwe doloso dabalame, nibada su kookoode. ⁵ Osoloso nibada su oso goo heli talame goomoga goo ee dodolone na debee. Bei, Godee gooleedele poogoo odoo oso goo hageesi teliso. ⁶ Goo egeesee maga, nemegei tei too odoo eyo osobo heli toloso yimapoo hegi goo na tenee. Bei, Lodeeye goo tokenee hageesi teli odoo mapoo tokenee eyo nei dala tenelaiso. Iyo daga hoogoo nimapoo kitulugu takolone goo egeesi na te diso. ⁷ Bei, Godeeye ibolo osoloso nibolo hesiga ee iyo goo tokenee ma kulodu dabalame ka sele. Esino iyo Godeeyo howo woola mapoo goo tokenee mauwe doloso kibiya dabalame, yayo iba hesigaso. ⁸ Esiga edebeeyo to hagee dadalai gowooga, yo odoo to mapoo gowolone koo seeso. Esino yayo Godeeye nimapoo Dio Tei egee tenemolo o to mapoo gowooso. ⁹ Esiga niba sooloo dala ma kulodu dobolone, tei telaga odoo oso emegei nei pidi, nei pidi dalai goo ee, niba gooleedooso. Bei, Godeeye sooloo dala goo ee nimapoo olo eligiso. Esiga iyo goo hamapoo see nimapoo hogugulei ee goo haga toowanee. ¹⁰ Emegei, niyo Make-doniya mi mapoo debeli tei telaga odoo mapoo sooloo dolone dobolone egee pidimolo, iba gooleedooso. Esiga iyo niba goo egeesee ma kulodu dobolone, goo oso diya toowa dalame kitulugu sabolo ka taka.

¹¹ Esiga niba nemegei sabolo medee mesie debee. Osoloso niba nibada su ee pidilei maga tou tolone dobolone, emegei dia goo na takee. Bei, iyo goo hagee daga nimapoo olo eligiso. ¹² Niyo goo egeesee tomo siloga, peegoo debeli odoo oso nibada goo ogoloso tekepo dalaiso. Osoloso niso nediliyo pidilame nee odoo mapoo na be.

Yesuye sibilei eyo goo

¹³ Emegei tei telaga odoo, niyo odoo wedia eyo goo gooleedelega badalai, iba koo goomogo. Peegoo

debeli odoo oso odoo wedia halo gooholone diya pupusigeliso. Bei, diba odoo wedia oso see hogogadilei goo ee diba gooleedele. Esino peegoo debeli odoo diayo odoo wedia halo diya goohele sabolo debeli egeesi masi na debee. ¹⁴ Bei, iba Yesuye ta maga see hogadi goo mapoo tei teliso. Esiga iba see tei toso, Yesuye see wedi siboga, Godeeye tei telaga odoo wedia ee Yesubolo sibe dalaiso. ¹⁵ Osoloso Lodee eyo taka to ee iyo nimapoo ka taka, goo ee Lodeeye sibilei beeamo omapoo, odoo wedia osee mologa, iba wedilega gie hagee do odoo oso saga malalo Yesu mapoo palaimo. ¹⁶ Esino Lodee eyo Kei mi ma dokodooga sibulone, to kitulugu sabolo, osoloso Godeeyo momaiye dia wiligi odoo eyo to sabolo, osoloso Godeeyo kibu i sabolo sibileiso. Egeesee ga Keliso mapoo tei toloso odoo wedia oso daga malalo hogogadileiso. ¹⁷ Diba olo pologa, iba wedilega epedee hagee do odoo sabolo, osoloso odoo wedia hogogadi sabolo, hodobo mooloogoodoloso, kei ma dokodoo Lodee tugodalame palaiso. Osoloso iba Lodee sabolo badoboso kookaiyo osee badalaiso. ¹⁸ Esiga niba nemegei nima kulodu egee do odoo oso odoo wedia maga diya goolee sabolo debeeyaga, kibilame to hagee dimapoo takee.

5

Yesuye sibilei goo mapoo mopoodoo de

¹ Tei telaga odoo emegei, iyo goo hageesi oso peledabalai beeamo ee nimapoo see tobu hogugulei goo haga toowanee. ² Bei, niba olo gooleedooso, Lodeeye see wedi siboga, heli teli odoo oso gesi sibili egeesi masi sibileiso. ³ Beeamo omapoo odoo abo oso egeesee takalaiso, "Epee! Beeamo diya tekepo. Imapoo goo hee mauwe, goomoga goo oso moloso," dalaiso. Egeesee takaga mologa, haga booloogelega dala goo oso

dimapoo siboga tokenee palaiso. Esiga niba goolee, sobo koowasi oso yayo holope soomagalame, dala oso yimapoo sibili yo gooleedoloso badoga koo peledebelee. Esiga goo hagee egeesi masi. Esiga odo o abo oso beeam e ee gooleedoloso badoga ka sibileime. Esiga beeam e omapoo odo heeso peegoo pulo dilei tebileime. ⁴ Esino tei telaga odo emegei, niba neliga ma kulodu koo debeli. Osoloso niba heli teli odo oso nibada mosopoo siboga, niba dio diliso. Esino Lodeeyo beeam e oso siboga, niba dio dileime. Bei, niba beeam e oso sibilei mapoo mopoodoo doloso bolone doso. ⁵ Esiga niba beeam e gadeebugu mapoo kulodu silesibili odo oso. Esiga iba tei telaga odo gesi neliga ma kulodu koo debeli. ⁶ Esiga iba tieseli odo oso debei masi na dobomo. Esino iba mopoodoo doloso ibada su oso tokenee teyaga kookoodoloso bolone ka dobomo. ⁷ Bei, tieseli odo oso gesi tieseliso. Osoloso yugune nalagaloso halabagali odo oso gesi yugune nalagaliso. ⁸ Esino iba beeam e gadeebugu ma kulodu debeli odo oso. Esiga iba tekepo, mopoodoo doloso dobolone, ibada su oso tokenee teyaga kookoodoloso bolone dobomo. Esiga ha teli odo oso o su tioso woodeyaga gooloogalame, ki bi o su mapoo kaliso. Esiga iba egeesi masi Saiten oso gamenee taka mapoo homodobiyaga, iba Yesu mapoo tei tolone dobolone, emegei sooloo dolone dobomo. Osoloso ha teli odo oso o wiligi mapoo tioso woodeyaga gooloogalame, ki bi wiligi mapoo meliso. Esiga iba egeesi masi Saiten oso gamenee taka mapoo homodobiyaga, iba gie badeli talame tei tolone dobomo. ⁹ Bei, Godeeye iba hesiga hagee, yayo komonolone dala tenelame ka hesigele. Esino ibada Lodee Yesu Keliso maga gie badeli talame ka hesiga. ¹⁰ Esiga Kelisoye iba halo olo taso, iyo yibolo hodobo dabalame. Esiga iyo dobosu wedioga, goo oso

iyo Keliso sabolo dabalai goo ee opusomo dalaime. ¹¹ Esiga niba nee odo oso tei too ma kulodu kibiya dabalame, pidili toso nei takoo, nei takoo dolone ka debee. Esino a gooleedooso, niba egeeseelone doso.

To hamameedee kokodo taka

¹² Tei telaga odo emegei, iyo nimapoo taka, nibada sosee wiligi odo tebisa sabolo, osoloso Godeeyo to eligili odo sabolo mapoo mesiloso dimapoo goomoga tenee. Bei, diayo nima kulodu tou toowa diya tolone doso. ¹³ Esiga diayo tou too maga niyo diba sooloo dolone, dimapoo mesie. Egeeseelone nemegei odo sabolo medee mesiloso debee.

¹⁴ Osoloso nima kulodu tou talai mapoo wabedeli odo oso tou talame toso diya takee. Osoloso odo howo woola tou talai simili odo mapoo pidi to oso pidilone debee. Osoloso koo kibili odo pidilone debee. Osoloso niba nemegei odo sabolo mesiloso dobolone, saga kamanabugu dolone na debee. ¹⁵ Egeeseelone dobolone, edebeeyo nimapoo tokenee goo hee toga, nei na tenee. Esino niba nima kulodu osoloso odo susuga ma kulodu mesie sabolo tekepo goo ono tolone ka debee.

¹⁶ Beeam e susuga ma kulodu goomogolone debee. ¹⁷ Egeeseelone dobolone beeam e susuga dokodoo takolone debee. ¹⁸ Osoloso goo susuga ma kulodu Godee mapoo goomoga to takolone debee. Bei, Godeeye Kelisowo odo oso goo hageesi talai ee goomogoso.

¹⁹ Esiga niba Dio Tei oso nimapoo tou talai na hamaga takee. ²⁰ Egeeseelone, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo oso Godeeye taka duloso to takooga omapoo na gowee. ²¹ Esino to mapoo medee dui, osoloso medee goolee, goo egee tei Godee maga simi beleso agalame. Goo egee tei goo daga, to mapoo tei te. ²² Osoloso tokenee goo telega debee.

²³ Esiga iyo dokodoo takooso, mesie goo teneli Godee yayo medee todoloso badalai goo ee nimapoo tenelame. Osoloso iba see dokodoo takooso, ibada Lodee Yesu Keliso oso sibilei beame mapoo bamo dulone, nibada dio maga, osoloso nibada su maga, osoloso niyo goolee maga to-kenee mauwe poogoloso dabalame.

²⁴ Esiga Godeeye nimapoo goo hagee moodolaiso. Bei, niba hesiga Godee yayo to taka ee dadalai koo pegeli.

²⁵ Tei telaga odoo emegei, niyo iba dokodoo takolone debee. ²⁶ Osoloso nemegei tei telaga odoo mapoo emegei di to takolone ka debee.

²⁷ Ayo Lodeeyo hu maga niyo to hogugu hagee tei telaga odoo susuga mapoo hesigalame ka taka. ²⁸ Esiga ayo dokodoo takooso, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

2 Tesalonika Poloye see tobu Tesalonika odoo dimapoo to hogugu tenee

2 Tesalonika booka goo eyo bei

Polo dio Timoti dio diayo to daga malalo hogugu ee (1 Tesalonika) Tesalonika sosee mapoo teneeso. Osoloso see hamamee a 6 poogoloso to hagee hoguguso. Bei, Tesalonika sosee ma kulodu debeli tei telaga odoo abo oso dibada tou susuga ee poogoloso see wulo dobolone Yesuye sibilei goo ee bolone debeiso. E-eme Poloye goo egee ogoloso see tobu dimapoo kokodo taka to hagee hoguguloso teneeso. Osoloso odoo abo oso Yesuye sibilei goo mapoo dooboo goolone bolone doboome, Poloye Yesuye sibilei goo ee see medee dimapoo eligiso.

¹ To hogugu hagee Polo, Sailesi, osoloso Timoti, iyo Tesalonika mi ma kulodu debeli tei telaga odoo nimapoo ka teneeso. Niba Ma Godee sabolo, osoloso Lodee Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso. ² Esiga iyo dokodoo takooso, Ma Godee sabolo osoloso Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame osoloso mesie sabolo dabalame.

Kelisoye see sibilei goo

³ Tei telaga odoo emegei, niyo tei too goo sabolo nemegei sooloo deli goo sabolo oso nima kulodu egee kauwu maga, iyo Godee mapoo goomoga to takalai tekepo. ⁴ Esiga niba dala goo sabolo hegi goo sabolo ee ma kulodu tei tolone dobolone kibiloso osee egee do maga, iyo goomoga sabolo Godeeyo sosee abo mapoo debeli tei telaga odoo mapoo nibada goo takomo silesibiliso.

⁵ Niyo tei too maga dala egee to goo oso, Godeeye odoo susuga dia goo medee tekepo meedilei goo ee woola ka eligiso. Goo egeesee maga Godeeye niba yayo wiligi doloso

badeli mapoo gasibilei tebia dalaiso. Egeesee maga Godeeye wiligi doloso badeli goo maga niyo dala ka toso. ⁶⁻⁷ Esiga Godeeye hedebe hooda tei goo moodeliso. Esiga Yesuye see wedi siboga, odoo nimapoo dala egee tenemolo dimapoo Godeeye nei dala tenelaiso. Osoloso odoo dala ma kulodu egee do nimapoo hasali tekepo tenelaiso. Osoloso ibolosee hasali tekepo tenelaiso. Lodee Yesuye see wedi siboga, o momaiye kitulugu susuga sabolo Kei mi ma dokodooga dou paiya sabolo sibileiso. ⁸ Osoloso yayo sibileso, Godeeyo goo mapoo goweli odoo sabolo, osoloso to tekepo Kelisowo goo mapoo koo mesili odoo dimapoo nei dala tenelaiso. ⁹ Omapoo Lodeeye diba tokenee poloso togobigileiso, osoloso o mudugiyopaga yayo diba toloso o kitulugu toowa maga peegoo togo-bisaga, diayo dala omapoo dobolone dala hoo poogoo me poogoloso osee dabalaiso. ¹⁰ Osoloso yayo sibilei beeame omapoo, o odoo oso yimapoo goomoga tenelone Yesuwo hu dokodoo poudileiso. Bei, Yesu yayo daga diba pidi maga. Osoloso tei telaga odoo susuga oso Yesu mapoo howoodalaiso. Esiga ee ma kulodu nibolo hodobo dabalaiso. Bei, niyo to tekepo iyo nimapoo takeme, niyo tei too maga.

¹¹ Iba goo hamapoo niba halo, Godee mapoo beeame susuga dokodoo takolone doso, niyo yayo goomoga goo ee tolone dabalame. Bei, niyo goo egeesi ee tolone dabalame, Godeeye niba hesigaso. Osoloso iba see dokodoo takooso, nimapoo goo goolee tekepo egee molo toloso, Godeeye kitulugu maga nibada suso tou talame. Osoloso see niyo tei too ma kuloduga egee kauwu tou ee medee talame. ¹² Esiga iyo dokodoo hagee takoo goo ee, edebeeyo nibada goo tekepo ogoloso ibada Lodee Yesuwo hu dokodoo poudilame ka seeso. Osoloso Lodee Yesuye nei nibada hu dokodoo

poudulone goomoga tenelame. Esiga ibada Godee osoloso Lodee Yesu Kelisoye sooloo dolone pidi maga goo hagee ka siboso.

2

Tei magoo mapoo koo mesili odo

¹ Tei telaga odo emegei, ibada Lodee Yesu Kelisoye sibilei goo sabolo osoloso yayo iba gilimadoloso hodobo yo tugodalai goo sabolo nimapoo takalai iba goomogo.

² Esiga odo aboso sibilesa takolone, “Lodeeyo beame olo simiso,” dee takooga duloso, dio dulone sooloo habasagolone, dia to mapoo tei na te. Osoloso diayo takolone, “Dio Tei oso imapoo goo hagee ka eligiso,” dee takooga dia to mapoo tei na te. Osoloso see diayo takolone, “Polo diayo imapoo to hogugu tenelone egeesee taka,” dee takooga goo onosee omapoo tei na te. ³ Esiga goo hageese susuga ee ma kulodu odo heeso niba gamenee na takee dee. Bei, Lodeeyo beame oso sibilei mologa, daga goo bakadio oso peledabalaiso. Esiga odo aboso Lodee gowolone yimapoo miligi pileiso. Osoloso tei magoo mapoo koo mesili odo oso peledabalaiso. Esino hamamee yo dou ma toodalaiso. ⁴ Yayo o su eyo nediliyo si howolone, edebeeyo goomegeli godee susuga ee tokenee dolone, hedebe yo tekepo doloso si howolaiso. Egeeseelone, yayo dileso Godeeyo tei moso mapoo badolone anosee tei Godee dalaiso.

⁵ Esino ayo nibolo silone, goo susuga hagee nimapoo takomo silee goo ee, niyo boobado bugusomo? ⁶ Esiga epedee hamapoo tei magoo mapoo koo mesili odo oso sibilesa goo tokenee teyaga hamaga taka goo ee niba olo gooleedooso. Yo tei o beame Godeeye magoo mapoo woola ka peledabalame yo hamaga takaso. ⁷⁻⁸ Esino tei magoo mapoo koo mesili goo oso mada odo ma kulodu olo goo moodoo moloso. Esino goo egeesee oso toowa peyaga, goo

tokenee teyaga hamaga takeli odo oso hamaga takoloso badoso. Osoloso hamamee goo tokenee teyaga hamaga takeli odo ee peegoo duga, tei magoo mapoo koo mesili odo ee beame omapoo peledabalaiso. Esino Lodee Yesuye sibilesa, o maga maga poodi sabolo osoloso yayo toowa doloso kitulugu sabolo oso tei magoo mapoo koo mesili odo ee wooloomaloso pagalaiso.

⁹ Esiga tei magoo mapoo koo mesili odo oso siboga, yo Saitenso kitulugu sabolo sibileiso. Osoloso yayo Saitenso kitulugu maga goo toowa opusomo di moodoomo sileiso. ¹⁰ Yayo egeeseemo silone, goo tokenee opusomo opusomo di maga peegoo debeli odo ee gamenee goo maga diba talaiso. Osoloso diba ee ma kulodu dobolone wedileiso. Bei, diba gie badeli to mapoo gowolone tei tele.

¹¹ Goo egeesee maga Godeeye goo tiadili goo toowa dimapoo tenelaiso, diayo tei magoo mapoo koo mesili odo oso gamenee goo taka mapoo tei talame. ¹² Esiga edebeeyo tei goo mapoo tei telega poogoloso, see tokenee goo goomegeli odo ee Godeeye dibada goo meediloso dimapoo tokenee eyo nei dala tenelaiso.

Kibiya debee

¹³ Tei telaga odo emegei, Lodeeye sooloo dala oso nibolo hodobo moloso. Osoloso iyo niba halo Godee mapoo goomoga to takalai tekepo. Bei, Godeeye daga hoo-goo niyo gie badeli talame niba olo hesigaso. Esiga niyo Dio Tei oso kitulugu maga goo tokenee mauwe dobolone, niyo tei goo mapoo tei too maga Godeeye nimapoo gie badeli olo teneeso. ¹⁴ Godeeye iyo to tekepo hagee takomo silo maga niyo gie badeli talame niba iso, osoloso Yesu Keliso yo toowa dolone niba yibolo hodobo dabalame. ¹⁵ Esiga tei telaga odo emegei, iyo nimapoo eligi goo sabolo osoloso to hoguguloso tenee sabolo medee kibiya toloso tei too ma kulodu kibiya debee.

16-17 Esiga iba dokodoo takooso, ibada Lodee Yesu Keliso sabolo osoloso Ma Godee sabolo oso niba pidilone nimapoo kitulugu tenelaiso, niyo goo tekepo tomo silone to tekepo komo silame. Bei, ibada Ama Godeeye iba sooloo dolone imapoo kookaiyo moloso osee malai pidili goo ee teneeso, iyo goomoga sabolo gie badeli yayo tenelai ee bolone dabalame.

3

Niyo iba dokodoo takee

¹ Tei telaga odoo emegei, Lodeeyo goo oso mi susuga mapoo saga dudobigilame, niyo iba dokodoo takee. Bei, iba goomogoso, Godeeyo to mapoo niyo tei toloso mesie egee do egeesi masi odoo mi susuga mapoo egee do diba nosee egeesee dabalame. ² Egeesee ma kulodu tokenee odoo oso imapoo dala teneeyaga, Godeeye pidilame iba dokodoo takee. Bei, odoo susuga oso Godee mapoo haga tei tele. ³ Esino Godee eyo to kitulugu magoo ee dadalai koo pegeli. Esiga yayo niba kitulugu teneloso niba medee balaiso, tokenee odoo Saiten yayo nimapoo dala teneeyaga. ⁴ Esiga iba Lodee mapoo tei toso, niyo iyo taka goo ee tomoloso, osoloso hamamee osee tomalaiso. ⁵ Esiga iyo niba dokodoo takooso, Lodeeye pidi maga Godeeye sooloo dala goo ee medee gooleedoloso dabalame. Osoloso dala ma kulodu kibiya dobolone Yesuye dala ma kuloduga kibiya badebei egeesi masi dabalame.

Kitulugu sabolo tou ka te

⁶ Tei telaga odoo emegei, iyo Yesu Kelisowo hu maga nimapoo diya ka taka. Tei telaga odoo aboso iyo eligi to ee dedelega pegeli sabolo osoloso tou talai wabedeli odoo dimaga peegoo doobobigi. ⁷ Bei, iyo debi goo ee niba olo gooleedooso. Esiga niba nosee egeesee dabalai

tekepo. Bei, iyo nibolo hodobo debi ee ma kulodu iba wabodo buguloso debele. ⁸ Osoloso iba odoo heeyo nei nali bi iyo wulayo koo nali. Haye, iba nei molee teneloso nei ka nali. Osoloso beeam sabolo gesi sabolo ibada su oso tou toowa teliso, iyo nei nali bi talai eyo nei magalai ee talame. Iyo egeesee seega nimapoo hegi goo tenelega pagalame. ⁹ Iyo egeeseemo silone, niyo iba pidi doloso takalai kitulugu meleeno goo ee woola yiligebigile. Esino iyo nibolo hodobo dobolone, iba tou toowa teliso, niyo ibada goo ee padalame. ¹⁰ Osoloso iyo nibolo hodobo silee beeam mapoo, iyo nimapoo eligi goo ee hagooso. Odoo hee tou talai wabada daga, yimapoo nei nali bi na tenee.

¹¹ Osoloso iyo nima kulodu odoo aboso tou talai goweli goo ee taka iba duso. Egeeseelone diba tou telega wulo mosoowe domo silesibulone odoo heeyo goo ee takomo silesiboso. ¹² Iyo odoo egeesi mapoo Yesu Kelisowo hu maga ka taka, diayo goo egee poogoloso nei nali bi talai eyo nei magalai ee talame tou tolone dabalame. ¹³ Esino tei telaga odoo emegei, niyo goo tekepo talai mapoo na wabede.

¹⁴ Goo egeesee ma kulodu odoo heeso iyo to hoguguloso tene hamapoo mesilega poogooga, niyo o goo odoo woola yiligebigi. Osoloso yibolo hedebe dee na see. Egeeseega yayo goo hagee ogoloso similone wabedelega badalame. ¹⁵ Esino ee ma kulodu yo ha teli odoo dee na see. Wulo yimapoo toso kokodo takee. Bei, yayo nibolo hodobo tei too ma kulodu badoso.

Poloye emegei di to hamameedee taka

¹⁶ Esiga ayo dokodoo takooso, goo susuga ee ma kulodu mesili teneli Lodeeye beeam susuga nimapoo mesili goo tenelame, osoloso Lodeeye nibolo hodobo badalame.

¹⁷ A Polo, ayo hamapoo mo deeso emegei di to hagee ka hoguga. To

ayo hogugu goo ee hagooso. Niyo hamapoo medee hoodo ogoloso to hogugu susuga ee ayo hogugudoo dalame. Esiga ayo egeesee hoguguliso. ¹⁸ Esiga ayo dokodoo takooso, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

Poloye Timoti mapoo to hee hoguguloso tenee 2 Timoti

2 Timoti booka goo eyo bei

To hogugu hagee Poloye neliga moso tegei ma kulodu badolone, Timoti mapoo see hoguguloso teneeso. Bei, edebeeyo yo wooloomalai biame olo koola toobooso doloso gooleeso. Esiga Timotiye tei too ma kulodu kiboloso badalame, Poloye kokodo taka to hagee hoguguloso yimapoo teneeso. Bei, Timotiye Polowo goo tekepo ee padalai, yo goomogaso.

¹ A Polo, Yesu Kelisoye diye di odoo. Osoloso Godeeye goomoga maga a hesialoso diye di tou ee amapoo teneeso, ayo o to odoo mapoo eligimo siloga, edebeeyo to ee duloso tei talame. Osoloso Yesu Keliso mapoo tei too goo maga di-ayo badoboso kookaiyo gie badeli talame. ² To hogugu hagee mawo diya gooma holo Timoti namapoo ka tonowa.

Ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye, no sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo namapoo tenelame.

Poloye Timoti mapoo kokodo taka

³ Timoti, ayo no goolone Godee mapoo goomoga to takeliso. Osoloso biame susuga sabolo, osoloso gesi susuga ayo no halo Godee mapoo takeliso. Osoloso mo awe diayo Godee mapoo tei toloso sibadee egeesi masi anosee Godee hedebe omapoo tei tooso. Egeeseelone Godeeyo howo woola tokenee mauwe egee bado goo ee a gooleedoloso, ayo o tou ka tomoloso.

⁴ Osoloso iyo hodobo dooso ayo no poogoo dime, nayo a goolone pisa ee ayo koo boobado buguso. Esiga amapoo goomoga toowa malame, no ayo see agalai, a diya goomogo.

⁵ Nayo Yesu Keliso mapoo tei toloso

kibiya egee bado, a gooleedoo. Esiga nayo tei too goo egeesi masi ee daga nee eiye Lois mapoo meleeso. Osoloso see noowee Yunike mapoo meleeso. Esiga a tei toso, tei too goo egeesi oso epedee hamapoo namapoo moloso. ⁶ Goo egeesi maga ayo namapoo ka taka. Bei, ayo daga nee wiligi mapoo deeso toloso Godee mapoo takeme, Dio Tei oso namapoo tou talame kitulugu teneeso. Esiga tou egee pailame dou masi tooee. ⁷ Bei, Godeeye imapoo Dio Tei tenee egee iba ebilame ka tenele. Esino yayo imapoo Dio Tei tenee oso imapoo kitulugu sabolo, sooloo deli goo sabolo, osoloso goo tokenee teyaga ibada su kookodeli goo ee tenee.

⁸ Esiga ibada Lodee Yesu Kelisowo goo ee, nayo odoo mapoo takalai na simiye. Osoloso Kelisowo goo takomo silee maga, ayo neliga moso ma kulodu hagee bado goo omaga no na simiye. Esino nayo mo tou su tolone, Godeeye namapoo tou tenee ee dala ma kuloduga kitulugu sabolo osee tomo di. Bei, Godeeye namapoo kitulugu ka tenemologa.

⁹ Godeeye ibada gie badeli pidiso, osoloso yayo iba o odoo doloso gilimadooso. Iyo goo tekepo tolone doboome ka sele. Haye, Godeeye bi susuga moodelega badolone, eyo goomoga goo ee dodolone iba ka gilimadoo. Osoloso Yesu Kelisoye iba halo goo moodolai goo maga, Godeeye iba sooloo dolone pidilame goomoga magooso. ¹⁰ Osoloso ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye egee sibo goo oso Godeeye sooloo dolone pidili goo ee see woola yilige buguso. Osoloso teli oso kitulugu ee me pagalame, yayo olo dabaso. Osoloso badoboso kookaiyo gie badeli goo ee to tekepo maga, yayo woola yilige buguso. ¹¹ Godeeye a hudi magooso, ayo diye di tou talame, osoloso ayo odoo mapoo to tekepo hagee takalame, osoloso Kelisowo goo ee o odoo mapoo eligilame. ¹² Esiga ayo tou hagee tolone, dala goo ma

kuloduga similega badolone tou ka tomoloso. Bei, ayo tei toloso hagee dodomo du odoe ee, a gooleedooso. Odoe ee Yesu. Esiga a gooleedooso, to tekepo yayo amapoo taka ee, eyo medee osee bamo dimeleso, yo see wedi sibileiso.

¹³ Esiga tei goo ayo namapoo eligime nayo du ee odoe mapoo eligi. Osoloso no Yesu Keliso sabolo hedebe doloso badeliga, tei too ma kulodu osee badebee, osoloso emegei sooloo dolone ka badebee. ¹⁴ Osoloso ima kulodu badeli Dio Tei oso pidili maga, Godeeye namapoo Yesuwo goo maga to tekepo tenee ee medee be, edebeeyo to egee see opusumo diyaga.

¹⁵ Osoloso no see gooleedooso, tei telaga odoe Asiya mi mapoo debeli susuga oso a poogoloso diyademe, Pigelos dio osoloso Helemogenes dio onosee a poogoloso diyadeeso.

¹⁶⁻¹⁷ Osoloso Onesipoloseeye Loum mi mapoo sibileiso a agalame diya esiamo sileeso. Osoloso a neliga moso ma kulodu ki tiso tialogoloso badebei ogoloso, yayo similega a pidimeleso. Esiga ayo Godee mapoo ka taka, Lodeeye Onesipolos sabolo osoloso o moso kulodu debeli odoe ee sooloo dalame. ¹⁸ Osoloso Godeeye goo midilei biame mapoo o goo medee sooloo dala sabolo midilame. Esiga ayo Epeses mi mapoo bado-boome, yayo a medee pidimelee goo ee Timoti, no olo gooleedooso.

2

Keliso halo ha teli odoe masi kitulugu sabolo badebee

¹ Mo holo emegei, Yesu Kelisoye sooloo dolone pidili goo oso namapoo kitulugu teneeye dee. ² Osoloso ayo odoe howo woola namapoo eligi goo ee, odoe no medee tei deli mapoo nayo eligi, diayo see odoe abo mapoo eligilame. ³ Esiga Yesu Keliso halo ha teli odoe tekepo masi dala ma kulodu tou tomo silei na gowee. ⁴ Bei, no ege, ha teli odoe tekepo oso o

wiligi odoe ee goomogalame, hedebe yayo o to mapoo mesimo siliso. Egeeseelone yayo tou hee peegoo koo teli. ⁵ Osoloso no ege, hoguli odoe oso hogua ma kulodu, odoe abo dagadilame, yayo tei magoo susuga medee dedelega poogooga, yo hogua eyo nei talaime. ⁶ Osoloso no see ege, nei howo segeli odoe tou toowa too oso, o nei howo segei oso bi moodoogaloso melee ogoloso daga malalo eyo talai tekepo. ⁷ Esiga to ayo hagee hogugu ee nayo medee gooleede. Bei, to ayo hogugu hageeyo bei ee nayo medee gooleedalame, Lodeeye namapoo goo goolee tekepo tenelaiso.

⁸ Deibidiyo amawe Yesu Keliso ta maga hogadi goo ee, nayo osee gooloomo sile. To tekepo hagee ayo takomo siloso. ⁹ Esiga ayo to tekepo hagee takomo sileeme, odoe aboso a mesiya masi toloso ki tiso tialoogoloso neliga moso ma kulodu hususo. Esino Godeeyo to tekepo hagee tiso tialoogoloso koo moloso. ¹⁰ Goo egeesi maga ayo Godeeye hesia odoe ee halo dala ma kulodu tou osee ka tomoloso, diayo Yesu Keliso mapoo tei toloso dia gie badeli pidilame, osoloso yibolo kookaiyo badoboso medee tekepo badalame.

¹¹ Esiga tei goodee ee hagoso. Iba Keliso sabolo taga, iba see yibolo hodobo gie dabalaiso.

¹² Osoloso iyo dala ma kulodu medee kibiya daga, goo ogoso iba wiligi odoe doloso hamamee yibolo hodobo mipoo hagee gidabalaiso. Osoloso odoe howo woola iyo o goo gagadiga, nei odoe howo woola yinosee ibada goo gagadileiso.

¹³ Esino iyo tei too ma kulodu badolone yo boobado buguga, nei yayo iba boobado bigileime. Bei, yo eyo to edidi magoo ee gababuloso see opusumo dalai koo tebili.

Yesuwo tou teli odoe tekepo

¹⁴ Esiga to ayo namapoo hoguguloso hagee tenee ee nayo tei telaga

odoo mapoo medee eligimelee. Osoloso diayo goo pepooko maga toso egee agadigamolo, Godeeyo howo woola dimapoo takee. Bei, goo egeesi oso odoo hee koo pidili. Esino to ee dulone egee do ono wulo tokeenee peliso. ¹⁵ Timoti, tou nayo too ee Godeeye ogoloso goomogalame, osoloso nee tou too oso namapoo simili goo tenelega pagalame, nee tou medee kitulugu sabolo te. Osoloso nayo Godeeyo to odoo mapoo eligilone, dooboo dagadilega medee tei goo ono ka eligimelee. ¹⁶ Esino goo Godeeye goweli sabolo, osoloso goo mauwe oposusumo silesibili odoo omaga, no peegoo di. Bei, goo egeesi oso odoo Godee maga peegoo gilimado diliso. ¹⁷ Egeesi oposusu goo oso agagisa masi toowa poloso odoo su naliso. Humenayos dio Piletus dio oso goo egeesi oposusumo silesibiliso. ¹⁸ Odoo hagee biaso tei eligi goo maga peegoo diyadeeso. Osoloso diayo takolone, odoo wedia maga see hogogabili goo ee olo peledabaso, doloso takomo silesibume, odoo aboso goo ee duloso dibada tei too olo tokenee paso. ¹⁹ Esino Godee mapoo tei telaga odoo ee kibiya oseedoso. Diba omou mi neligi doloso segei egeesi masi moloso. Omou omapoo Godeeye to hogugu hagosa ka moloso, “Godeeye o odoo dee ee gooleedeliso,” diso. Osoloso to hee hogugu ee egeesi moloso, “Edebeeyo takolone, ‘A Godee dedeliso,’ dee takooga, yo goo tokenee maga peegoo di,” diso.

²⁰ Esiga bi bei odoowo moso kulodu peleta opusomo opusomo di moloso. Peleta abo yo gold deli oso moodoo. Osoloso abo yo siliba deli oso moodoo. Wo toowa nali biame mapoo peleta omapoo wo magoloso naliso. Osoloso peleta abo ee bogoso moodoo. Osoloso abo homosoo moodoo. Biame susuga peleta omapoo wo magoloso naliso. ²¹ Esiga to hageeyo bei ee egeesi moloso: tei telaga odoo dia goo tokenee susuga ayo hogugu mapoo miligi pialoso

doga, Godeeye diba toloso goo toowa mapoo maligileiso. Bei, Godeeye odoo egeesi masi ee o dalame peegoo pi magalaiso. Esiga yayo o wiligi odoo eyo tou ee medee tekepo talame mopoodoo doloso badalaiso.

²² Esiga holaiso gie kakauwa oso goo tokenee talai diya goomegeli goo maga no peegoo dilesi badebee. Osoloso Godeeyo howo woola tekepo badolone, tei too goo sabolo, osoloso emegei sooloo deli goo sabolo, osoloso odoo abo sabolo mesie badalame kitulugi. Egeesi ma kulodu Godeeyo howo woola goo tokenee mauwe dobolone, Godeeyo hu dokodoo poudili odoo diba nose egeesee dabalai tekepo. ²³ Osoloso goo bei mauwe sabolo, osoloso to dooboo takeli goo maga toso agadigeli odoo omaga, no peegoo dooboobigi. Bei, no gooleedooso, goo egeesi oso biligeli goo ee tosibiliso. ²⁴ Esiga Lodeeyo tou teli odoo oso toso agadigilone na badebee. Esino yayo odoo susuga sabolo medee mesiloso badolone, saga kamanabugu dolone na badebee. Osoloso yo eligili odoo tekepo doloso badebee. ²⁵⁻²⁶ Osoloso yayo eligiga goweli odoo mapoo, nei yayo dimapoo mesie sabolo kokodo takolone badebee. Bei, Saitenso yayo goomoga goo tomo silesibilame diba gilimadooso. Esino eligili odoo tekepo oso dimapoo mesie sabolo tei goo medee eligiga, goo oso Godeeye pidi maga dibada goo goolee su wuduloso, tei goo eligi ee toloso Saiteneeyo goo ee pagalai malaiso.

3

Biame hamameedee eyo goo

¹ Goo hagono medee gooleede. Bei, biame hamameedee mapoo dala goo sabolo, osoloso hegi sabolo oso sibileiso. ² Bei, biame omapoo edebeeyo o odoo goolega, wulo dia su ono diya goolone dabalaiso. Osoloso diayo molee diya goomogalaiso. Osoloso diayo odoo abo pepooko dolone, diba dieso

nediliyo si howalaiso. Osoloso diayo odoo abo dia goo maga to tokenee takalaiso. Osoloso diayo dibada ama dio sabolo, osoloso owee dio dia to mapoo mesilone dabalaima. Osoloso diayo emegei dimaga bi toloso eyo nei dimapoo goomoga to takalaime. Osoloso diayo Godee mapoo mesilega dabalaiso. ³ Osoloso diayo emegei sooloo delega dabalaiso. Osoloso diayo odoo heeyo goo tokenee boobado bigili goo ee malaime. Osoloso diayo emegei dia goo maga gamenee takolone dabalaiso. Osoloso diayo goo tokenee talai mapoo dia su kookoodalaima. Osoloso diayo emegei goolega dobolone, dala tenemalaiso. Osoloso diayo goo tekepo ee diya gowolone dabalaiso. ⁴ Osoloso diayo emegei dala talame tiasalaiso. Osoloso diayo gooso hamamee peledabalai omapoo kibiya goolega, dieso goolee goo ono tomo sileiso. Osoloso dieso nediliyo goolee diba odoo toowa, dee goolaiso. Osoloso diayo dia su oso goomoga goo ono tomo silesibulone, diayo nei Godee goolega dabalaiso. ⁵ Odoo egeesi oso gamenee tei too odoo masi badolone, diayo nei Godeeyo kitulugu mapoo tei telega dabalaiso. Esiga goo tokenee ayo hogugu ee tomo sili odoo omaga peegoo dooboobigi.

⁶⁻⁷ Bei, odoo hageesi oso silesibulone, emegei dia moso tagaga ma kulodu galaga peleso, sobo goo medee koo gweli ee kukulo ege-liso, sobo ogoso goo diayo eligi ee dadalame. Sobo hageesi masi oso biame susuga goo dia eligi dulame goomegeliso. Esino diayo tei goodee gooleedalai ee koo tebili. Bei, dia goo tokenee sabolo, osoloso dia suso goomoga goo oso dimapoo kadadigamo palaga. ⁸ Esiga daga hoogoo, Yanes dio Yambeles* dio

Moses mapoo wegigasoo. Esiga goo hedebe egeesi maga gamenee goo eligili odoo epedee hamapoo egee do oso Kelisowo goo maga tei goo eligi mapoo wegigamoloso. Bei, dia goo goolee olo tokenee poloso, tei too goo ee me poogoome. ⁹ Esino diayo goo tomo sili oso biame sagalaima. Bei, dia goo tokenee ee odoo susuga eyo howo woola yilige bigileiso. Goo hedebe egeesi onosee Yanes dio Yambeles dio mapoo peledabaso.

No mo goo peedee

¹⁰⁻¹¹ Esiga Timoti, no ayo eligi goo sabolo, osoloso ayo badeli goo sabolo, osoloso ayo talame goomegeli goo sabolo, osoloso ayo tei too goo sabolo, osoloso ayo mesie sabolo sooloo deli sabolo badebei goo ee, no olo gooleedooso. Osoloso Antiyoka mi mapoo, osoloso Ikoniyum mi mapoo, osoloso Listala mi mapoo edebeeyo amapoo hegi goo sabolo, osoloso dala teneme, ee ma kulodu ayo kibiloso badebei goo ee, no olo duso. A dala susuga ee ma kulodu osee badebeiso. Esino dala susuga ee ma kuloduga, Lodeeye a idoloso peegoo diso. ¹² O. Tei takoo, odoo agayo Yesu Keliso sabolo hedebe doloso, Godeeye goomoga goo ee dodolone badalai goomogoga, edebeeyo dimapoo dala tenemalaiso. ¹³ Osoloso ee ma kulodu goo tokenee teli odoo sabolo, osoloso gamenee goo eligili odoo dia goo tokenee oso toowa dalaiso. Osoloso diayo odoo abo mapoo gamenee goo eligi maga tei goodee maga peegoo gilimado dileiso. Osoloso diba nosee dieso nediliyo peegoo gilimado dileiso.

¹⁴ Esino Timoti, daga Godeeyo to tekepo namapoo eligime, nayo to omapoo medee tei tooso. Esiga eligi goo omapoo medee kibiya kookoodoloso badebee. Bei,

* **3:8:** Yanes dio Yambeles dio - Odoo hagee bia googooso moodeli odoo, diba Isipi mi mapoo debeli. Moses dio Isipi odoo dia wiligi odoo taba dia howo woola diayo goo toowa opusomo di gamenee moodooso. Egeesi ma kulodu diayo kitulugu oso Moseseeye kitulugu Godee maga too sabolo teiba, ee Isipi wiligi odoo mapoo eligilame, diba goomogaso. (Oposusu hagee Eksedes 7:11-22 mapoo moloso.)

namapoo eligi odoe ee, no olo gooleedooso. ¹⁵ Esiga no pepooko maga bei mooloogoloso sibulone, Godeeyo to booka mapoo hogugu goo ee, no olo gooleedooso. Osoloso Godeeyo to mapoo kitulugu moloso, namapoo goo goolee tekepo tenelai, nayo Yesu Keliso mapoo tei toga gie badeli talame. ¹⁶⁻¹⁷ Godeeyo to booka mapoo hogugu susuga ee Godee maga simi. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu goo oso odoe mapoo tei goo eligilone, edebeeyo dooboo dagaduga, tei goo eligi mapoo ka ido sibo domoloso. Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu goo oso edebeeyo tekepo badeli goo ee eligiliso, Godeeyo odoe oso mopoodoo doloso goo tekepo susuga tomo silesibilei ee tebilame.

4

Poloye Timoti mapoo to hamameede kokodo taka

¹⁻² Yesu Kelisoye mipoo hamapoo wiligi odoe doloso badalame see wedi siboga, yayo odoe susuga epedee gie hagee do sabolo, osoloso odoe wedia sabolo dia goo midileiso. Esiga ayo Yesu Kelisowo howo woola, osoloso Godeeyo howo woola, namapoo ka taka, nayo to tekepo ee odoe mapoo eligilame. Osoloso Godeeyo to dulei goomegeli odoe mapoo, osoloso Godeeyo to dulei goweli odoe mapoo nayo Godeeyo to medee takee. Egeeseelone edebeeyo gamenee eligi goo mapoo tei toga, nayo diba to tekepo sabolo tei eligi goo mapoo see ido sibo dolone ka badebee. Osoloso diayo see goo tokenee teyaga, Godeeyo toso diba medee pidilone ka badebee. Osoloso nayo dimapoo Godeeyo to eligilone, medee mesie sabolo dimapoo kitulugu tenelone badebee. ³ Bei, odoe aboso to tekepo eligi goo mapoo gowoolai biame ee sibileiso. Egeeseelone dieso goomoga goo ee dodolone, eligili odoe abo ee gilimado sibileiso, to diayo dulei goomoga goo ee dimapoo eligilame.

⁴ Egeeseelone, diayo tei eligi goo ee poogoloso see gesaboo oposusu mapoo medee dulone dabalaiso. ⁵ Esino goo susuga ee ma kulodu, no tei goo ono kibiya kookoodoloso, no nediliyo nee su kookoodoloso badolone, dala ma kulodu kibiya badebee. Osoloso to tekepo eligilone badolone, tou susuga Godeeyo namapoo tenee ee medee temelee.

⁶ Esiga Timoti, ayo namapoo kokodo taka. Bei, edebeeyo a wooloomaloso mipoo hagee poogoo dilei biame olo koola tooboo. ⁷ Esino tou Godeeye amapoo tenee ee medee kibiya tomo sibleso hosudooso. Egeesi ma kulodu ayo tei too ee medee kibiloso badoso. ⁸ Esiga ayo Godeeyo howo woola tekepo badeli goo maga, yayo Kei mi ma dokodoo mopoodoo doloso magoo nei oso a bamoloso. Esiga goo medee teiba midili odoe Lodeeye siboga, nei ee amapoo tenelaiso. Osoloso yayo nei hedebe amapoo tenelai mauwe. Haye, odoe agayo yayo sibilei mapoo bolone goomoga sabolo dogo, diba onosee nei talaiso.

⁹ Timoti, ayo hagee bado mapoo saga sibilame, no weegegee. ¹⁰ Bei, odoe abolo badeli Dimaseeye mi toowa eyo goo goomoga maga, a poogoloso see Tesalonika mi mapoo diso. Esino Kelesekeseye Gale-sia mi mapoo Godeeyo tou talame diso. Osoloso Taites onosee Dalamatiya mi mapoo Godeeyo tou talame diso. ¹¹ Egeesi ma kulodu hedebe Luka ono abolo hamapoo badoso. Esiga nayo amapoo sibulone Maka ido sibeye. Bei, yayo mo tou pidiliga. ¹² Esino ayo Tikikus Epeses mi mapoo diye diso. ¹³ Esiga Timoti, nayo siboga, mo kekeisu dugo kali Tolowasee mi mapoo, Kalopuseeyo moso mapoo deede poogoo ee tosi-beye. Osoloso mo booka onosee tosi-beye. Osoloso nayo mo booka gala koloso moodoo ee tosibilei, a diya goomogo.

¹⁴ Egeesi ma kulodu ki biso bi moodoogali odoe hee Alesandaye

amapoo dala toowa tenemeleeso. Esino Lodeeye yimapoo nei dala tenelaiso. ¹⁵ No obeeyamo, nayo odoo ogono medee ege. Bei, iyo eligi goo ee yayo diya wegigeliso.

¹⁶ Esiga ayo daga malalo goo midili mapoo pala biame omapoo, odoo heeso a pidilame abolo pele. Esino odoo susuga oso a poogoo diso. Esino ayo Godee mapoo taka, yayo dibada goo tokenee ee hapoloso boobado bigilame. ¹⁷ Esino Lodeeye a pidilone abolo badebei maga, goo midili odoo oso a teli mapoo tenele. Esino ayo to tekepo ee Yu odoonee goo midili mi koola mapoo tebisamelee mapoo takalame, yayo a pidiso. ¹⁸ Esiga edebeeyo amapoo dala tenelame seega, dala ee ma kulodu Lodeeye a pidileiso. Osoloso yayo a Kei mi ma dokodoo ido palaiso. Esiga odoo susuga oso biame susuga hedebe Godee mapoo mesilone yimapoo goomoga poudilei tekepo. To hagee tei goo.

¹⁹ Esiga ayo emegei di to ee Plisila sabolo, osoloso Akwila mapoo takoloso, see Onesipoles sabolo, osoloso o moso kulodu debeli odoo mapoo takee. ²⁰ Elastaseeye Kolin mi mapoo osee badebeiso. Osoloso Tolopimus yo paiye neme, ayo yo Miletus mi mapoo hologooso. ²¹ Esiga dugo telega mologa, no sibilei eli esialoso ayo hagee bado mapoo sibilame weegegee.

Yubulus sabolo, osoloso Pudes sabolo, osoloso Linos sabolo, osoloso Kalaudiya sabolo, osoloso tei telaga odoo susuga sabolo, oso diayo emegei di to ee namapoo takooso.

²² Ayo Godee mapoo taka, Lodeeye nobolo badalame, osoloso yayo niba sooloo dolone pidilame.

Poloye Taites mapoo to hogugu tenee Taites

Taites booka goo eyo bei

Poloye mi abo mapoo Godeeyo to takomo sileeme, Taites yibolo hodobo sileeso. Osoloso hamamee Poloye Taites yo Kiliti mi te mapoo sosee bamalame omapoo hologooso. Esiga to hogugu hagee ma kulodu Poloye Taites mapoo sosee bali odoosoo badalai goo ee hoguguloso teneeso.

¹ A Polo, Godeeyo tou teli odoosoo. Osoloso Yesu Kelisoye a diye diso, ayo Godeeye hesia odoosoo mapoo Yesuwo goo maga tei goo eligiga, diayo tei too ee kauwulame. Bei, tei goo ogoso diayo Godeeye goomoga goo ee tomo silesibulone dabalai goo ee eligileiso. ² Osoloso diayo Godee maga kookaiyo badoboso gie badeli talai ee balame, ayo diba pidilone ka badoso. Bei, gamenee koo takeli Godeeye daga bi susuga moodelega badolone, yayo kookaiyo badoboso gie badeli hagee imapoo tenelame to olo edidi magooso. ³ Esiga biame yayo magoo mapoo ibada gie badeli pidili Godee yayo o to tekepo amapoo yilige buguloso a diye diso, ayo odoosoo mapoo to tekepo ee takalame.

⁴ Esiga ayo to hogugu hagee Taites namapoo ka tonowa. Bei, tei too ma kulodu no tei mo holo masiga.

Esiga ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye no sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo ee namapoo tenelame.

Sosee bali odoosoo

⁵ Ayo no Kiliti mi te mapoo hologooso poogoo diso, nayo mi pepooko susuga mapoo sosee bali odoosoo hudi magalame, osoloso

soseeyo tou hosudele poogoo ee hosudalame. ⁶ Nayo egeeseemo silone, ayo namapoo sosee bali odoosoo eyo goo taka ee no goolee sabolo sile. Bei, sosee bali odoosoo yo odoosoo susuga eyo howo woola goo tokenee mauwe badebee. Osoloso yo sobo hedebe huloso badebee*. Osoloso owolo dio oso tei tolosoo dobolone, ama dio owee dio eyo to mapoo mesilone ka debee. Osoloso diba wiligi me poogoloso susoo goomoga goo tokenee ee tolone na debee. ⁷ Edebeeyo sosee balai goomogoga, yo odoosoo susuga eyo howo woola goo tokenee mauwe badebee. Bei, Godeeye o odoosoo medee bali tou ee yimapoo teneega. Osoloso eyo nediliyo na si hoowee. Osoloso saga na kamana bigi. Osoloso yugune naloso na halabee. Osoloso na bilige. Osoloso molee talame gamenee na takee. ⁸ Esino yayo odoosoo soo simi pidilone ka badebee. Osoloso yo goo tekepo goolone badebee. Osoloso yo o su eyo nediliyo medee kookoode. Osoloso yo Godeeye tekepo deli goo ee tolone badebee. Osoloso Godeeyo howo woola medee teedee badebee. ⁹ To tekepo ee tei goodee, osoloso to hagee opusomo dee koo seli. Yayo to tekepo iyo eligimo silee mapoo kibiya kookoodoloso badebee, tei goodee eligilone odoosoo abo pidilame. Osoloso to tekepo mapoo goweli odoosoo oso eli dooboo dagadi goo ee ogoga, yayo dimapoo goo eligilame.

Kiliti odoosoo aboso gamenee goo eligi

¹⁰ Ayo namapoo egeesee ka taka. Bei, sosee ma kulodu Godeeyo to mapoo koo mesili odoosoo abo doso. Diba goo eyo bei mauwe wulo to boweliso. Osoloso diayo gamenee goo odoosoo mapoo eligilone, tei goo maga diba peegoo gilimado diliso. Goo hageesi egee tomo silesibo ee tei telaga Yu odoosoo* aboso ka seeso.

* **1:6:** sobo huloso badebee - goo hagee, yo sobo hedebe huloso badalai, o, yo sobo hedebe mapoo goo malosoo badalai ee takoo malaiso. * **1:10:** Yu odoosoo hagee biasoo egeesee eligiliso, tei telaga odoosoo susuga oso Yu odoosoo dia tei magoo ee dodolone kolo koolai tekepo deliso.

¹¹ Esiga diayo egee eligimo silesibo goo ee hamaga takee. Bei, soosooso tei too goo ee diayo tokenee pomo silesiboso. Osoloso diayo molee talame gamenee goo hagee eligimo silesibiliso. ¹² Egeesi ma kulodu daga hoogoo Kiliti mi te mapoo badeli eligili odoos heeso, o odoos dia goo maga takolone egeese takaso, “Kiliti odoos susuga diba gamenee takeli odoos. Osoloso diayo dibada suso goomoga goo tokenee ee dodolone ka doso. Osoloso diayo tou talai gowoolone, wulo nei diya toowa nolone ka doso,” diso. ¹³ Yayo goo taka hagee ee tei goo taka. Esiga Taites, nayo gamenee goo eligi mapoo tei teli odoos hagee bia ogoloso dimapoo diya takemelee, diayo gamenee goo eligi ee poogoloso, see goo tekepo eligi mapoo medee kibiya tei ka talame. ¹⁴ Osoloso diayo Yu odoos dia adaga dia goo egee oposusumo silesibo ee peegeeye dee. Osoloso diayo Godeeyo goodee mapoo goweli odoos dia tei magoo mapoo egee mesimo silesibo onosee peegeeye dee.

¹⁵ Esiga Godeeyo howo woola subugo mauwe badeli odoos mapoo, bi susuga medee tekepo subugo mauwe moloso. Esino goo tokenee tolone Yesu mapoo tei tele pegeli odoos dimapoo bi susuga subugo mauwe koo moloso. Bei, goo goolee tekepo dimapoo melee ee olo tokenee paga. Esiga goo tekepo sabolo, osoloso goo tokenee dieso teli ee ogoloso koo gooleedeli. ¹⁶ Esiga diayo takolone, “Godee iba gooleedooso,” dee takeliso. Esino diayo goo tokenee teli oso Godee mapoo tei telega pegeli goo ee eligiliso. Diba diya tokenee odoos. Osoloso diba Godee mapoo koo mesili. Osoloso diba goo tekepo talai koo tebili.

2

Tei goodee eligi mapoo deede

¹ Esino Taites, nayo tei telaga odoos mapoo Yesu Kelisowo goo maga tei goodee eligili sabolo teiba eligi.

² Egeeseelone nayo giso adaga medee eligi, diayo mesie sabolo dobolone, dieso nediliyo dibada su medee kookoodoloso dabalame. Osoloso odoos susuga eyo howo woola medee tekepo dabalame. Osoloso diayo tei too medee kibiloso dobolone, odoos susuga diya sooloo dolone ka dabalame. Osoloso diayo dala goo ma kulodu kibiya dabalame.

³ Osoloso nayo sobo adaga medee eligi, diayo dia suso Godeeye goomoga goo ee tolone ka dabalame. Osoloso dimapoo takee, diayo emegei dia goo maga to tokenee takelega dabalame. Osoloso diayo yugune naloso halabagamo silesibiyaga, medee takee. Osoloso goo tekepo tolone dabalai goo ee diayo odoos mapoo eligilone dabalame, nayo dimapoo eligi. ⁴ Esiga diayo goo egeesi moodooga, sobo gie kakauwa diayo dibada giso sabolo, osoloso owolo dio sooloo deli goo ee eligelei tebileiso. ⁵ Osoloso diayo sobo gie kakauwa oso goo tekepo tolone, Godeeyo howo woola subugo mauwe dobolone, dia su medee kookoodeli goo ee eligilei tekepo. Osoloso omo dio sabolo, osoloso owolo dio sabolo medee balai goo onosee eligi. Osoloso omo dio eyo to mapoo mesili goo ee eligi, tei tele poogoo odoos oso goo ee ogoloso, Godeeyo to maga to tokenee takelega pagalame.

⁶ Osoloso giso gie kakauwa dibada su medee kookoodeli goo ee dimapoo eligi. ⁷ Osoloso edebeeyo nee goo susuga ogoloso padalame, nayo hedebe goo tekepo tolone ka badebee. Osoloso nayo Godeeyo to eligiga, goo tekepo goolone medee ka eligi. ⁸ Nayo Godeeyo to dooboo dagadilega medee eligi, namapoo goweli odoos oso imaga to tokenee takalai similame.

⁹ Osoloso nayo see tei telaga odoos nei mauwe tou teli mapoo takee, diayo dia wiligi odoos eyo to mapoo mesiloso, diayo goomoga goo ee tolone, dibolo toso agadigelega pa-

galame. ¹⁰ Osoloso diayo dia wiligi odoo eyo bi heli talai tekeponee. Esino diayo medee tei dolone, tou medee goosa tolone dabalai tekepo, dia wiligi odoo oso dia goo tekepo ogoloso, yayo dia goo ee tekepo dalame. Osoloso ibada gie badeli pidili Godeeyo goo maga eligi goo ee tekepo dalame.

¹¹ Tei telaga odoo oso goo egeesi tolone dabalame, nayo dimapoo eligi. Bei, Godeeye iba sooloo dolone pidili goo maga Yesu Keliso mipoo hamapoo meiye diso, yayo odoo susuga ibada gie badeli ee pidilame.

¹² Godeeye sooloo dolone pidili goo oso imapoo ka eligi moloso, mi goo Godeeye goweli iyo ee dedelega pagalame. Osoloso iba epedee hamapoo dobolone, ibada su iso nediliyo kookoodoloso, Godeeye goomoga goo ee tolone, o howo woola teedee dabalame. ¹³ Esiga iyo goo egeesi tolone dobolone, Yesu Kelisoye mipoo hamapoo sibilei goo ee dulone ka bamoloso. Yo tei Godee, osoloso yo ibada gie badeli pidili odoo. Yayo see wedi siboga, eyo toowa doloso badeli goo sabolo sibileiso. Goo susuga egee iba gooleedooso. Esiga yayo see wedi sibilei ee bolone iba goomoga sabolo ka doso. ¹⁴ Yayo iba halo olo taso, iyo goo tokenee ma kulodu doboome, yayo iba neiso toloso peegoo gilimado dilame. Egeeseelone yayo olo taso, iyo o odoo doloso dobolone, o howo woola medee teedee dabalame. Osoloso iyo goo tekepo talai ee diya goolone dabalame.

¹⁵ Esiga nayo goo susuga hagee kitulugu sabolo medee kokodo takee, tei telaga odoo oso goo ee tolone dabalame. Esino diayo goo omapoo mesilega poogooga, nayo dimapoo diya takee. Nayo egeesi eligi goo ee ogoloso edebeeyo hedebe nayo eligi mapoo mesilei tekepo. Egeeseelone odoo heeso nayo eligi goo ee goo mauwe, dee na takeeye dee.

3

Tei telaga odoo oso dabalai goo

¹ Esiga Taites, nayo tei telaga odoo mapoo goo hageesi see tobu eligimelee, diayo diba gibadeli gamalee odoo dia to mapoo, osoloso mosobia eyo wiligi odoo tebisa dia to mapoo mesilone dabalame. Egeeseelone diayo goo tekepo susuga ee talai olo mopoodoo doloso dabalame. ² Osoloso diayo emegei dia goo maga to tokenee takolone na debree. Esino diba toso agadigelega mesie sabolo dobolone, emegei sooloo dolone dabalai tekepo.

³ Esiga no iyo daga tei telega debi goo ee goolee. Iba tei telaga dobolone, goo medee koo gweli odoo doloso debeiso. Iyo Godeeyo to mapoo mesilega doboome, odoo aboso iba tei goodee maga peegoo gido diliso. Osoloso goo tokenee iyo gilee goo ee osee tomo silone pagalai tebile. Iyo odoo abo mapoo goo tokenee moodeliso, osoloso emegei dia bi ogoloso talame diya gweliso. Osoloso edebeeyo iba hegiliso, eseega nei iyo diba hegiliso.

⁴⁻⁵ Esino ibada gie badeli pidili Godeeye o mesie goo ee imapoo eligilone iba sooloo dolone, yayo ibada gie badeli pidiso. Esiga iyo goo tekepo teme, yayo iba ka pidile. Esino yayo ibada goo tokenee hapoloso Dio Tei imapoo tenee maga, yayo sooloo dolone iba pidiso, iyo see gie badeli dia toloso dabalame. ⁶ Ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye ibada goo tokenee hapalame ta goo omaga, Godeeye o Dio Tei ima kulodu badalame su goodegelega wulayo teneeso. ⁷ Esiga Godeeye iba sooloo dolone pidi maga, o howo woola iba olo odoo tekepo doloso doso. Esiga iba kookaiyo badoboso gie badeli ee talame ka bamoloso. ⁸ To hagee tei goo, osoloso to hagoso odoo susuga pidilei kitulugu moloso. Esiga a goomogo, nayo goo hagee tei telaga odoo mapoo medee eligilame. Nayo egeesee seega, diba goo tekepo

tolone odoo susuga pidilone medee dabalaiso.

⁹ Esino goo wulo bei mauwe maga toso agadigeli odoo omaga peegoo dooboobigi. Osoloso edebeeyo o adagaso balomo simi goo ee oposusulone, Moseseeye tei magoo goo ee dadalame toso agadigaga goo ee, nayo ogoloso na deedee. Bei, goo susuga hagoso odoo koo pidili.

¹⁰ Osoloso odoo agayo gamenee eligi goo ee toloso sosee ma kulodu eligimo silone odoo domo piga, nayo yo hamaga takee. Osoloso yayo nee to dulega poogooga, see tobu hamaga takee. Esino yayo nee to dulega poogoloso see osee eligimo siloga, yo peegoo wulo peegee. ¹¹ Odoo ogoso tei goodee eligili maga miligi pia goo ee, no gooleedooso. Osoloso goo yayo tomo sili oso Godeeyo howo woola yo odoo tokenee doloso egee bado goo ee woola eligiliso.

Emegei di to hamameedee taka

¹² Ayo Atemas, o, Tikikus namapoo diye dalaiso. Osoloso yo nayo egee bado mapoo peledobooga, nei nayo Nikopolis mi mapoo sibilesa a tugodalame weegeegge. Bei, dugo biame mapoo a mi omapoo badalai, a goomogo. ¹³ Osoloso Apolos sabolo, osoloso gamaleeyo tei magoo diya gooleedoo odoo Sinasi pidilone, diba mi hee mapoo dilame dogo, bi diayo dulone todilei tobuloso dimapoo tenee. ¹⁴ Osoloso tei telaga odoo oso goo tekepo tolone dobolone, bi tebile poogoo odoo ee pidilei tekepo. Bei, ibada odoo oso tei too ma kulodu dobolone, wulo goo mauwe mosoowe dabalai tekeponee.

¹⁵ Esiga odoo susuga abolo debeli oso namapoo emegei di to ka taka. Esiga Taites, see nayo iyo emegei di to taka hagee, nobolo hodobo debeli tei telaga odoo dimapoo takee.

Ayo Godee mapoo taka, yayo niba susuga sooloo dolone pidilame.

Poloye Palimon mapoo to hogugu tenee Palimon

Palimon booka goo eyo bei

Palimon hagee bi bei odo, osoloso yo Kolosi mi mapoo badeli. Esino yo tei toloso badolone, Polo dio emegei doloso badebeiso. Egeesi ma kulodu Onisimas yo Palimoneeyo tou teli odo doloso badolone, nei mauwe tou temeleso. Egeesi ma kulodu Onisimaseeye o wiligi odo Palimon maga pulo dileso Polo tugodoloso yibolo badebeiso. Osoloso Poloye eligi goo maga yo Yesu mapoo tei tooso. Egeesi ogoloso Poloye Palimon mapoo to hogugu hagee teneeso, Palimon o tou teli odo Onisimaseeye see wedi dileso, Palimoneeye badebei mapoo peledobooga, yayo yimapoo nei dala tenelega, yo goomoga sabolo see ka idalame.

¹ A Polo, Yesu Kelisowo goo ee takomo silee maga, neliga moso ma kulodu badeli odo ee aso. Ibada omolo Timoti asalo hamapoo dobolone, iyo ibada odo ibolo tou hedebe teli Palimon namapoo to hogugu hagee ka tonowa. ² Osoloso tei telaga odo nee moso kulodu howo gisili odo mapoo to hogugu hagee ka tonowa. Osoloso to hogugu hedebe hagonosee ibada oboba Apiya, osoloso ha teli odo masi Godeeyo tou mapoo kibiloso ibolo badeli Alakipus nimapoo ka tonowa.

³ Ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo ee nimapoo tenelame.

Palimoneeye sooloo deli goo sabolo osoloso tei too goo

⁴ Palimon, ayo biame susuga Godee mapoo takolone no halo goomoga to takeliso. ⁵ Bei, nayo Lodee Yesu mapoo tei too goo ee, a duliso. Osoloso nayo Godeeyo

odoo susuga ee sooloo dolone egee bado goo sabolo, a duliso. ⁶ Nayo Yesu mapoo olo tei tooso. Goo egeesi maga, nayo tei telaga odo sabolo hedebe doloso ka badoso. Esiga ayo Godee mapoo taka, hedebe deli goo hagoso no pidilone, iba Keliso sabolo hedebe doloso hagee do goo maga, goo tekepo susuga iyo teli goo ee medee gooleedalame. ⁷ Molo emegei, nayo Godeeyo odo ee sooloo dolone dimapoo goomoga tenelone egee bado goo oso, amapoo kitulugu sabolo, osoloso goomoga toowa sabolo ka tenemoloso.

Onisimas yo tei nomolo masi hesie

⁸ A Kelisowo diye di odo doloso badoga, amapoo kitulugu moloso, nayo goo tekepo talame, ayo namapoo to kitulugu sabolo takalai. ⁹ Esino ayo no diya sooloo doloso. Esiga ayo namapoo wulo ka woosowa. Bei, a Polo, Yesu Kelisowo tou teli goo maga neliga moso ma kulodu badolone olo adaga poloso ka badoso. ¹⁰ Ayo Onisimas yo halo namapoo ka taka, nayo yo pidilame. Bei, a neliga moso ma kulodu badolone, yayo tei talame ayo yo pidiso. Esiga epedee hamapoo ayo ama masi ka badoso. ¹¹ Daga Onisimaseeye nee tou teli odo doloso badebei omapoo yayo no medee pidile. Esino epedee yayo tei toloso badolone, asalo pidilei teiba.

¹²⁻¹³ Onisimas yo ayo diya gooma odo. Esiga yo abolo hodobo hamapoo badalai, a goomogo. Bei, ayo to tekepo takomo silee eyo goo maga neliga moso ma kulodu ka badoso. Esiga no halo yayo a pidilone babalai, a goomogo. Esino ayo yo namapoo see wedi diye deeso. ¹⁴ Bei, ayo namapoo wooselega yo hamapoo gidoloso badalai tekeponee. Egeesi ma kulodu nayo a pidilame, ayo no seselai, a koo goomogo. Esino no goomoga oso, nayo a pidilei, a goomogo. ¹⁵ Onisimaseeye biame deiyepo mapoo no poogoo dileso

badebeiso. Esino ayo goolee, goo ogozo peledabaso, yo see hamamee namapoo wedi sibilesa biame susuga nobolo hodobo badalame. ¹⁶ Esiga nayo yo see idoga, yo wulo nama hemi badolone nei mauwe tou teli odo, dee na goolee. Bei, yinosee epedee Keliso mapoo tei too odo. Esiga yo ayo diya gooma. Esiga nei nayo yo nei mauwe tou teli odo dolone, Lodee mapoo tei too ee ma kulodu nomolo masi diya goolone badebee.

¹⁷ Esiga asalo Kelisowo tou hodobo teliga, ayo no agalame siboga, nayo a idili, Onisimaseeye namapoo siboga yinosee egeesee ide. ¹⁸ Egeesi ma kulodu Onisimaseeye namapoo goo tokenee hee olo too daga, osoloso yayo nee bi hee nei tenelega toloso badoga, goo onosee amapoo takee, ayo nei magalaiya. ¹⁹ A Polo, ayo mo deeso to hagee ka hoguga: bi yayo too eyo nei ee ayo namapoo tenelaiso*. Esino no gooleedoso, nayo Keliso maga gie badeli talame, ayo no pidiso. Esiga a goomogoga, ayo no halo pidi goo eyo nei, ayo namapoo takalai, a teiba. Esino ayo namapoo takalaime. ²⁰ Esiga molo emegei. Iyo Keliso mapoo tei too ee ma kulodu daga, nayo Lodee halo Onisimas ee see ide. Eseega a goomoga sabolo badalaiso. ²¹ Ayo namapoo egee takoo goo hagee nayo toloso, Onisimas halo goo tekepo abo talai goo ee, a gooleedoso. Goo egeesi gooleedoloso, ayo to hogugu hagee namapoo ka tonowa.

²² Osoloso goo hee hagoso. Ayo neliga moso ma kuloduga peegoo peledabalame, niyo Godee mapoo takolone debeliso. Esiga Godeeye goomogoga, a peegoo peledoboloso see niyo egee do mapoo sibileiso. Esiga ayo omapoo sibilesa badalai debi mopoodoo de.*

Emegei di to hamameedee taka

²³ Kelisowo goo ee takomo silee goo maga neliga moso ma kulodu abolo badeli odo hee Epapalas onosee yayo emegei di to ee namapoo taka. ²⁴ Osoloso abolo hodobo tou teli odo Makaye, osoloso Alistakuseeye, osoloso Dimuseeye, osoloso Lukaye, emegei di to onosee namapoo ka taka.

²⁵ Ayo Godee mapoo taka, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

* **1:19:** Poloye o deeso to deiyepo hagee nei tenelai goo maga hoguguso. Esino to abo Poloye odo hee mapoo takeme, yayo hogugu malaiso. * **1:22:** Poloye to hogugu susuga hagee Palimon mapoo hoguguloso teneeso. Esino to bes 22 ee ma kulodu egee molo, ee yayo Kolosi mi mapoo debeli tei telaga odo dimapoo to hoguguloso teneeso.

To Yemeseeye hogugu Yemes

Yemes booka goo eyo bei

Yemes booka hogugu hagee Yesuwo omolo. Yayo Yolusalem sosee wiligi doloso badolone, mi abo mapoo debeli tei telaga odoo mapoo to hogugu hagee teneeso, diayo Keliso mapoo tei too maga dala egee tomolo ee ma kulodu medee kibiya dabalame.

¹ Emegei! A Yemes, Godee sabolo osoloso Yesu Kelisowo tou teli odoo. Ayo Yu odoo bala 12* mi opusomo opusomo di mapoo egee dobomo du nimapoo to hagee ka hoguguso.

Dala goo sabolo goo tokenee mapoo gidodili goo sabolo

² Tei telaga odoo emegei, dala goo susuga oso nimapoo siboga, goomoga sabolo ee ma kulodu ka debee. ³ Bei, niba gooleedooso, dala goo hageesee oso sibiliso, iyo tei too kibiya beleso agalame. Egeesee ma kulodu iyo dala goo ee ma kulodu kibiya dogo, goo oso iyo tei too ee ma kulodu mesie sabolo debeli goo ee eligiso. ⁴ Esiga niyo tei too goo ee kibilame, mesie goo nima kulodu egee molo oso osee mele dee. Niyo egeesee seega, goo susuga ee ma kulodu niba kibiya dabalaiso. ⁵ Esiga odoo hee niyo goo goolee tekepo tebile daga, yayo Godee mapoo takalai tekepo. Bei, Godeeye yimapoo simili goo tenelaime. Esino Godeeye o odoo pidilei goomoga toowa mologa, yayo yo pidileiso. ⁶ Esino yayo Godee mapoo tei toloso dokodoo takooga, goo bakadio na goolee. Bei, goo bakadio gweli odoo ee poo siboga, howo ki simi oso egee holodu odoo yo egeesi masi badoso. ⁷⁻⁸ Odoo egeesi yimapoo goo goolee hedebe koo moloso. Esino goo susuga ee ma kulodu goo goolee

bakadio doloso badoso. Esiga yayo Godee mapoo taka goo ee nei talaiso doloso goolai tekeponee.

⁹ Esiga tei telaga bi mauwe debeli odoo niba goomege. Bei, Godeeye o howo woola niba toowa diso. ¹⁰ Osoloso tei telaga bi bei odoo niba Godeeye pepooko daga, niba goomege. Bei, osoko beeamo mapoo osokoso pukusi mapoo pounoga, siligaloso egee wodio, niba nose egeesee selaiso. ¹¹ Osoloso osokoso sibulone palapalawa tekepo mapoo pounoga, palapalawa tekepo oso wodoloso miyomoo dologa dibiliso, niba nose egeesee selaiso. Esiga bi bei odoo niyo nibada tou tolone dogo, niba wedileiso.

¹² Odoo heeso dala ma kulodu kibiya badolone tei too goo pegel-ega badoga, Godeeye yo pidileiso. Bei, yo dala ma kulodu tei too kibiya badoga, Godeeye yimapoo nei kookaiyo badoboso gie badeli tenelaiso. Esiga kookaiyo badoboso gie badeli hagee Godeeye yimapoo diya goolee sabolo debeli odoo mapoo tenelame to magooso.

¹³ No goo tokenee talame gidoduga, "a goo tokenee talame Godeeye gidodu," dee na goolee. Bei, tokenee goo oso Godee gidodilei tebile. Osoloso Godeeye o odoo ee tokenee goo mapoo koo gidodili. ¹⁴ Esino odoo eyo tokenee goo talame diya gweli goo oso yo kukuga ka gidodili. ¹⁵ Osoloso tokenee goo talame gweli goo hagooso suso goo talame gidodileiso. Osoloso suso tokenee goo too hagooso kauwuloso see odoo mapoo teli goo tosibileiso.

¹⁶ Esiga tei telaga odoo ayo gooma niba goolee, Godeeye odoo koo gidodili. ¹⁷ Bei, tokenee mauwe tekepo goo susuga ee Ma Godeeye egee bado dokodooga sibiliso. Egeesee ma kulodu bi yayo moodoo a, giwo, osoloso osoko diayo melee mi hedebe omapoo koo meli, esino diba beeamo heeso mi hee ma molo osoloso mi hee ma molo deliso. Esino diba

* **1:1:** Yu odoo bala 12 egee eyo bei Yu odoo tei telaga odoo ee takooso.

moodeli Godee yo opusomo dee koo seli. ¹⁸ Esiga eyo goomoga goo ee dodolone, Godeeye o to tekepo maga imapoo gie badeli goo ee olo teneeso, yayo moodoo bi susuga ma kulodu iyo malalo dabalame.

Godeeyo to duloso suso tou tolone debee

¹⁹ Esiga tei telaga odoo ayo gooma, niba dui, odoo susuga oso saga duli odoo doloso dabalai tekepo. Egeeseelone niba saga to takeli goo sabolo osoloso saga kamana bigili goo sabolo ee ma kulodu na de-bee. ²⁰ Bei, edebeeyo komonolone goo peledibili oso Godeeyo howo woola mapoo tekepo doloso badeli goo sabolo koo tobuoso. ²¹ Esiga nima kulodu Godeeyo howo woola goo tokenee susuga sabolo osoloso suso goo tokenee teli sabolo peegee. Osoloso niyo Godeeyo to duloso too goo ee mesie sabolo kibiya toloso de-bee. Bei, to omapoo kitulugu moloso, niyo gie badeli talai.

²² Esiga niba Godeeyo to duloso yayo egee takoo goo ee tolone de-bee. Bei, niba Godeeyo to duloso yayo egee takoo goo ee telega dogo, niba niso nediliyo dooboo gooleeso. ²³⁻²⁴ Bei, edebeeyo Godeeyo to duloso suso tou telega badoga, yo edebeeyo dio egeli mapoo eyo nediliyo ogoloso poogoloso o mudu saga boobado bigili egeesi masi badoso. ²⁵ Esino edebeeyo Godeeye kokodo taka to tekepo ee medee ogoloso boobado bigilega medee dodomologa, yayo goo susuga tomo sili ma kulodu Godeeye pidileiso. Godeeye kokodo taka to medee tekepo oso odoo susuga tokenee goo maga gilimolone ka badoso.

²⁶ Egeesee ma kulodu edebeeyo eyo nediliyo yo Godeeyo goo diya gooleedooso doloso, tokenee goo takalame o maga kookodelega poogoo, yayo Godeeyo goo gooleedoo ee goo mauwe moloso. Osoloso yo eyo nediliyo dooboo gooleeso. ²⁷ Esino edebeeyo gilibo holo sabolo

osoloso bauwe sabolo dala ma kulodu debei ee pidilone badolone, mi toowayo tokenee goo maga o su eyo gibadoga, Godeeye yayo tei too goo ee medee teedee dalaiso.

2

Odoo abo pilega tokenee odoo sabolo tekepo odoo sabolo hodobo dabalai goo

¹ Tei telaga odoo emegei, niba ee ibada toowa Lodee Yesu Keliso mapoo tei telaga odoo oso. Esiga niba odoo abo ogoloso, diba ee tekepo dolone dimapoo goomogolone, odoo abo ee tokenee dolone diba na gowee. ² Goo hageesee ee takooso, odoo heeso niyo mooloogoodoloso howo gisilone dogo, dugo medee tekepo sabolo bi abo medee tekepo kaloso gasibileiso. Egeeseega epedee omapoo bi mauwe odoo onosee dugo tokenee kaloso gasibileiso. ³ Egeeseega niyo dugo tekepo kaloso gasimi odoo mapoo, “No malalo hamapoo sibilesi bie,” dee takoloso, see hamamee dugo tokenee kaloso gasimi odoo mapoo, “No hamamee hoogoo dilesi tebide o, miyomoo bie,” dalaiso. ⁴ Esino niyo goo egeesee egee moodoo, niba ogoo goo moodoosomo? Niba wulo odoo abo ono tekepo dolone, odoo abo ee tokenee, deeso. Esiga goo goolee tokenee nima kulodu egee molo oso odoo abo dooboo meediliso.

⁵ Esiga tei telaga odoo ayo gooma, niba goo hagee medee dui! Godeeye mi toowa ma kulodu bi mauwe odoo ee hesigaso, diayo dibada sooloo ma kulodu tei too goo oso toowa doloso dabalame. Osoloso diayo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilame. Bei, Godeeye yo goolee sabolo sili odoo mapoo to kitulugu magooso, yayo wiligi doloso badeli mapoo gadilame. ⁶ Esino goo ee ma kulodu niyo bi mauwe odoo ee goo mauwe odoo deliso. Esino niba kasee maga bi bei odoo mapoo hamamee ka dadaga malala? Egee

bia oso nimapoo dala teneloso goo meedili mapoo ido diliso. ⁷ Osoloso diayo nibada Lodee Yesu Kelisowo hu tekepo maga to tokenee takeliso.

⁸ Godeeyo to booka ma kulodu kokodo taka to toowa egeesee moloso,

“No nediliyo diya sooloo deli egeeseelone no nemegei odo mapoo diya sooloo dele,” diso.

Esiga niyo kokodo taka to hagee medee deedeega, niba eli mapoo doso. ⁹ Esino niyo goolee ma kulodu odo abo ee tekepo dolone, odo abo tokenee daga, niba tokenee toso. Egeesee maga Godeeyo to oso takooso, niba tei magoo gababili odo diso. ¹⁰ Bei, edebeeyo Godeeye tei magoo susuga medee dodolone, tei magoo hedebe gababuoga, yo tei magoo susuga ee gababuoso. ¹¹ Esiga Godeeye egeesee takaso, “Niyo odo heeyo sobo sabolo giso sabolo goo heli na te,” diso. Osoloso Godee hedebe oso see egeesee takaso, “Odo na wooloome,” diso. Osoloso no odo heeyo sobo sabolo giso sabolo heli koo teli, esino odo wooloomolone badoga, no tei magoo gababili odo oso.

¹² Esiga niyo to kei susuga sabolo osoloso suso goo too susuga sabolo obeeyamo. Bei, niba tokenee goo maga peegoo gilimadoo dili tei omaga nibada goo meedileiso. ¹³ Esiga goo meedilei beame mapoo, Godeeye emegei koo sooloo deli odo ee sooloo dala goo sabolo meedileime. Esino Godeeye goo meedilei beame mapoo emegei sooloo deli odo ee sooloo dala goo sabolo meediga, diba ebilega goomoga sabolo dabalaiso.

Tei too ma kulodu su sabolo tou talai

¹⁴ Esiga tei telaga odo emegei, edebeeyo eyo nediliyo yo tei too odo doloso, yayo suso tou too me daga, yayo tei too ee goo mauwe. Odo egeesee seli ee yayo tei too oso yimapoo gie badeli tenelaime.

¹⁵ Egeesee ma kulodu emegei tei too

odoo oso nei egeesi sabolo osoloso dugo egeesi sabolo me badeliso. ¹⁶ Egeeseega nayo yimapoo takolone, “Emegei, medee dilesos, dugo kaloso badolone wo ne,” dee takooga, nayo yimapoo bi tebile poogoo tenelega wulo egeesee takoloso poogooga, no tekepo goo koo toso. ¹⁷ Esino bei, tei too oso obusomo molone suso goo too mauwe mologa, tei too ee goo mauwe.

¹⁸ Egeesee ma kulodu odo heeso egeesee takalai malaiso, “No tei too tebia. Esino a wulo suso goo teli odo,” dalaiso. Egeeseega nei ayo odo omapoo egeesee takalaiso, “Bei kasolone nayo suso goo too mauwe badolone, nayo tei too goo ee woola ka eligileiyo? Esino suso tekepo goo teli odo ayo mo suso goo too maga ayo tei too goo ee eligileiso,” diso. ¹⁹ Esiga nayo Godee hedebe egee bado mapoo tei teliso. Goo ee tekepo. Esino bo holo sabolo Godee hedebe egee bado mapoo tei tolone ebiliso.

²⁰ Esiga no goo goolee mauwe odo, tei too ee suso tou too me daga, tei too egee goo mauwe. Esiga no goo hagee ayo namapoo eligilame ka sala? ²¹ Ibada amawe Eibalaham yo Godeeyo howo woola mapoo tekepo odo diso. Bei, yayo tei toloso suso tou too maga. Goo ee yayo egeesee siso, yayo owolo Aisek ee Godee mapoo gala wooloso teneli dousulu mapoo wooloomalame dokodoo magooso. ²² Esiga no goolee. Eibalahameeye tei too sabolo osoloso suso tou too sabolo oso medee tebiaso. Osoloso yayo suso tou too oso yayo tei too ee kauwudooso. ²³ Goo hagooso Godeeyo to booka ma kulodu taka goo sabolo tobulone egeesee takaso, “Eibalahameeye Godee mapoo tei teme, Godeeye yayo tei too ogoloso o howo woola yo tekepo odo diso.” Goo egeesee maga Godeeye Eibalaham yo tei mo odo diso. ²⁴ Esiga niba goolee. Odo susuga oso hedebe tei too maga Godeeyo howo woola tekepo odo dee koo seeso. Haye. Suso tou too sabolo osoloso tei

too maga Godeeyo howo woola odoo susuga ee tekepo deliso.

²⁵ Osoloso iba see domo sili sobo Leihebeeye goo too ee ogoso. Yibolosee yayo goo too oso Godeeyo howo woola yo tekepo diso. Bei, yayo Yeliko odoo dia mosobia mada agalame di Isalael odoo ee pidilone, yayo o mosopoo iyadoloso palaso. Osoloso see yayo diba eli hee maga diye dulone dibada gie badeli pidiso. ²⁶ Esiga odoo o su mapoo dio mauwe odoo ee ta. Esiga tei too goo onosee egeesi moloso, edebeeyo yayo tei too ee suso tou telega badoga, yayo tei too ee goo mauwe moloso.

3

Nibada i medee kookoode

¹ Tei telaga odoo emegei, niyo susuga eligili odoo doloso dabalai, a koo goomogo. Bei, niba olo gooleedooso, Godeeye goo meedilei beame mapoo eligili odoo susuga ibada goo ee Godeeye diya kitulugu sabolo meedileiso. ² Egeesee ma kulodu iba susuga eli dooboo dagadiliso. Esino edebeeyo yayo to taka ma kulodu eli dooboo dagadilega badoga, odoo yayo tei too ee kauwa moloso. Esiga odoo hageesi oso eyo nediliyo o su susuga kookoodalai tebia moloso. ³ Esiga iba dio masi hagee ogoso. Edebeeyo hosee be ma dokodoo buloso dilame gooleega, yo bi pepooko hosee be eyo maga mapoo magoloso tiso su mapoo bagagoo, su mapoo bagagoo dalaiso. Osoloso ti omapoo toloso dulone hosee be oso edebeeyo goolee mi mapoo dilame ti ee gimo dileiso. ⁴ Osoloso dio masi hee hagooso. Abei toowa mapoo silesibili du onosee egeesi moloso. Du oso poo toowa simi ma kulodu osee dumologa, du egee dooboo dileime. Bei, du egee toowa, esino du mali suda pepooko hee osio mapoo moloso. Oso du tosili odoo oso goomoga mi mapoo mamodiliso.

⁵ Esiga ibada maga ma kulodu i pepooko egee egeesi moloso. Ibada

su mapoo bi susuga egee molo ma kulodu i ee diya pepooko moloso. Esino yayo toso hodolone diya doko topeliso. Wulo goolee, dobu ee dou pepookoso gigaloogooga, dobu susuga douso nadiliso. ⁶ Esiga i ibada maga ma kulodu egee molo onosee egeesi masi moloso. Bei, i oso ibada su mapoo tokenee teneliso. Esiga iso tokenee bei mooloogooloso odoo su susuga dou masi nadiliso. Dou hagee Dou mi maga bei mooloogooloso ibada i mapoo gicaligiliso. Egeeseega dou hagooso edebeeyo gie badeli nadoloso tokenee peliso.

⁷ Egeesee ma kulodu odoo susuga oso gala seebee opusomo opusomo di só, osoloso beliyeso kolo dili, osoloso howo kulomoo debeli ee see badalame poopeliso. ⁸ Esino edebeeyo i ee be masi poopooloso badilei tebile. Bei, i diya tokenee. Esiga yayo sa masi odoo wooloomalame mopoodoo doloso moloso. ⁹ Esino i hedebe hagooso ibada wiligi taba Ma Godee mapoo goomoga poudiliso. Osoloso i hedebe hagooso see Godeeye yo egeesi masi moodoo odoo susuga mapoo dala tenelame to takeliso. ¹⁰ Esiga maga hedebe hamaga Godee mapoo goomoga poudilei sabolo, osoloso odoo dala tenelai goo takeliso. Esiga tei telaga odoo emegei, ima kulodu goo hageesi oso malai tekeponee. ¹¹ Esiga howo ou hedebe maga howo sokousoo sabolo howo kakada sabolo dilei tebile. ¹² Osoloso sibolo homo oso wewee koo peli. Osoloso kobolomee homo oso sibolo koo peli. Haye. Osoloso howo ou sokousoo maga howo kakada koo sibili.

Odoo agayo tekepo gweli ka badosomo?

¹³ Esiga nima kulodu odoo agayo tekepo badalai goolee sabolo ka badosomo? Yo tekepo badalame goo goolee omaga o suso tou too ee eligilei tekepo. Egeesee lone yo eyo nediliyo doko topalai goo goolee sabolo na badebee. ¹⁴ Esino niba mada nibada sooloo ma kulodu

emegei hegili goo sabolo osoloso hedebe niso nediliyo gweli goo sabolo mologa, niba tekepo goo gweli odoo dee na takee. Bei, niyo egeesee egee takoo niba tei goo koo takooso. ¹⁵ Niba mada goo tokenee hageesi goolee sabolo badolone, niso nediliyo niba tekepo dee takooga, goo goolee egee Godee maga koo sibili. Esino goo goolee egee mi goo oso goo goolee sabolo osoloso Saitenso goo goolee maga ka siboso. ¹⁶ Osoloso mi kamapoo emegei hegili goo sabolo osoloso hedebe eyo nediliyo gweli goo sabolo mologa, mi omapoo abo puloso molone tokenee goo susuga oso kauwuleiso.

¹⁷ Esino tekepo badalai goo Godee maga egee sibo goo oso imapoo eligiso. Malalo goo toowa ee toke-nee mauwe goo oso, osoloso mesie goo, osoloso emegei gweli goo, osoloso emegei dimapoo mesili goo, osoloso sooloo deli goo, osoloso emegei pidili goo, osoloso odoo abo pilega tokenee odoo sabolo tekepo odoo sabolo hodobo dabalai goo, osoloso tei takeli goo. ¹⁸ Esiga edebeeyo odoo abo sabolo mesie badolone emegei odoo sabolo mesie badalai goo eligiga, odoo egee bia dima kulodu tekepo goo oso malaiso.

4

Godee mapoo hegi sibadee

¹ Esiga ogoo goo oso biligeli goo sabolo toso agadigeli goo sabolo nimapoo ka tosibiliyo? Nibada goo goolee ma kulodu tokenee goo talame goomoga goo egee molo oso tosibiliso. Bei, nibada goo goolee ma kulodu tokenee goo talame goomoga goo oso tekepo gweli goo sabolo biligamoloso. ² Niba bi goomegeliso, esino niba bi ee koo teli. Esiga nimapoo emegei hegili goo oso molone, emegei wooloomaliso. Esino goo hagooso niyo goomoga goo sabolo koo tebili. Esiga niba toso agadigilone biliso. Esino goo hagooso niyo goomoga goo sabolo koo tebili. Bei niso Godee mapoo

koo woosali. ³ Osoloso niyo Godee mapoo woosaga, nei tenelega pegeli goo ee bei hagooso. Niyo tokenee gweli goo sabolo woosaloso see bi ogoso niso goomoga goo talai daga ka seli.

⁴ Goo goolee bakadio gweli odoo niba medee Godee sabolo hedebe doloso koo debeli! Esiga niba goolee, mi goo mapoo goomegeli oso Godee mapoo ha toso. Esiga edebeeyo mi goo sabolo hedebe doloso siloga, yo Godee sabolo ha tomoloso. ⁵ Esiga niba Godeeyo to booka mapoo hogugu hagee goo mauwe gooleesomo? Bei, Godeeyo toso egeesee takooso, “Godeeye imapoo Dio Tei tenee oso iyo hedebe Godee goolee sabolo silesibilame diya goomogoso,” diso. ⁶ Esino Godeeye iba sooloo dolone medee pidiliso, iyo silesibulone hedebe yo goolee sabolo silesibilame. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Godeeye odoo eyo nediliyo dokodoo topeli odoo susuga goweliso.

Esino odoo eyo nediliyo pepooko deli odoo ee sooloo dolone medee pidiliso,” diso.

⁷ Esiga niba Godeeyo mudugiyopoo niso nediliyo pepooko dee osoloso o to mapoo mesimo silesibe. Osoloso Saitenso tokenee mapoo gidodilame gamenee taka ee ma kulodu kibiloso dobolone o to mapoo gowee. Bei, niyo egeeseega Saiten yo nimaga peegoo pulo dileiso. ⁸ Esiga niba Godee mapoo hegi sibadee. Egeeseega Godee yinosee nima hegi sibileiso. Esiga tokenee odoo niba edebeeyo o dee subugo hapili egeesi masi nibada tokenee maga Godee mapoo bidiga debee. Osoloso goo goolee bakadio gweli odoo nibada goo goolee tokenee peegoo poogoloso, hedebe Godeeyo goo ee goolee. ⁹ Esiga niba goomoga goo poogoloso see nibada goo tokenee mapoo goohele sabolo pupusugulone debee. ¹⁰ Osoloso Godeeyo mudugiyopoo niso nediliyo

pepooko dee. Egeeseega Godeeye niba dokodoo poudileiso.

Nemegei tei too odoowo goo maga to tokenee na takee

¹¹ Esiga tei telaga odoowoo emegei, nima kulodu nee odoowoo goo maga to tokenee na takee. Niyo nee odoowoo goo maga to tokenee takolone yo tokenee to daga, Godeeye tei magolone emegei sooloo dele dee taka goo ee tokenee deeso. Egeeseega Godeeye tei magoo mapoo medee kibiya koo deedeeso. Osoloso niso nediliyo tei magoo maga goo meedili wiligi tebisa deeso. ¹² Esino iyo goo omapoo ogoso. Hedebe Godeeye tei mageli odoowoo doloso badolone goo meedili odoowoo doloso ka badoso. Godee hedebe yayo gie badeli pidili doloso badolone odoowoo susuga mapoo dibada tokenee eyo nei teneli doloso ka badoso. Esiga nayo nee odoowoo goo ogoloso, no tokenee odoowoo dee takalai tekeponee.

Godigi gooso peledabalai iba gooleedele

¹³ Esiga odoowoo aboso egeesee take-liso, "Iba godigi mi abo mapoo dileso sitowa moso togoloso dobolone dugo hedebe ma kulodu molee toowa talaiso," deliso. Esiga to egeesee takeli odoowoo niba to hagee medee dui. ¹⁴ Bei, niba godigi gooso peledabalai gooleedele. Nibada gie badeli ee de i masi moloso. Bei, de i moloso see saga guododili egeesee masi moloso. ¹⁵ Esino niba wulo to hageesee takalai tekepo, "Godeeye goomogoga, iba dobolone goo hagee tolone dabalaiso," dalaiso. ¹⁶ Esino niba niso nediliyo dokodoo topolone niso talai goo ee takolone doso. Esiga eyo nediliyo dokodoo topeli ee goo tokenee. ¹⁷ Esiga edebeeyo tekepo goo talai ee o goo goolee mapoo meleeno, goo ee telega poogooga, yo goo tokenee toso.

5

Bi bei odoowoo oso bi mauwe odoowoo mapoo dala egee tenemolo eyo nei Godeeye tenelaiso

¹ Bi bei odoowoo niba mo to dui! Niba goohela sabolo pupusugulone debee. Bei, nimapoo dala goo siboso. ² Esiga nibada bi susuga ee tokenee palaiso. Osoloso nibada kali bi babooso nalaiso. ³ Nibada molee mosopoo mooloogoo magoo egee eyo mosoowe tokenee palaiso. Nibada molee tokenee pa oso, nibada tokenee goo ee ka eligiso. Esiga goo meedilei beame omapoo nibada molee tokenee pa oso, niba dou masi nadalaiso. Esiga niba boobadaga odoowoo. Bei, niba kasalame beame hamameedee ee bolone, bi bei mooloogoo malosoo ka debeiyo? ⁴ Esiga niba ege, niyo nibada tou teli odoowoo oso, nibada nei howo segei mapoo tou telagamo silesibume nei tenele. Esiga diayo nimapoo gowolone, Godee mapoo pidilei goo maga pupusugulone doso. Esiga ibada Godee kitulugu toowa yayo diayo pupusugamelee goo ee olo duso.

⁵ Egeesee ma kulodu niyo mi toowa hamapoo dobolone, bi bei doloso, niso goomoga goo ee tolone debeiso. Esiga niba be hu poopooloso kauwuga wooloomaloso nali niba be egeesi masi doso. Bei, niba niso goomoga goo sabolo niso nediliyo poopooloso kauwuga, goo meedilei beame omapoo, be masi piligilame doso. ⁶ Osoloso niyo tekepo odoowoo susuga ee goo meedili mapoo iyado peleso dibada goo meediloso diba piligi deliso. Esino odoowoo hagee bia oso nimapoo goo koo moodeli.

Dala ma kulodu dulone bolone medee kibiya debee

⁷ Esiga tei telaga odoowoo emegei, niba Lodeeye sibilei mapoo dulone bolone ka debee. Goo ee egeesi masi moloso, edebeeyo nei howo sogoloso howo sibabeleso baliso. Howo simi oso o nei howo segei pologa

kakauwuloso ko pa oso telegabeleso baliso. ⁸ Esiga nei howo segeli odoososo o nei howo oso kakauwulame bali egeesi masi niba dulone bolone medee kibiya ka debbee. Bei, Lodeeye sibilei olo koola toobooso.

⁹ Esiga tei telaga odoososo emegei, nee odoososo mapoo takolone, “nibada tokenee oso ka see,” dee na goolee. Bei, niyo egeeseelone doga, Godeeye nibada goo meediloso tokenee eyo nei tenelaiso. Esiga niba ege, goo meedili odoososo ee osulu miyopoo olo tobudoso.

¹⁰ Esiga tei telaga odoososo emegei, niba Godee maga to tolososo kokodo takomo sili odoososo oso debei ogoloso, niba noseee egeesi masi debbee. Bei, diayo Godeeyo hu maga to takomo silesibulone dala ma kulodu mesie sabolo debeliso. ¹¹ Esiga edebeeyo dala ma kulodu kibiya badoga, Godeeye yimapoo goomogolone badoso. Esiga niba Yobowo goo olo gooleedooso. Yo dala ma kulodu mesie goo sabolo medee kibiya badebeiso. Esemee Godeeye yimapoo goomogolone, yimapoo goo moodoo olo duso. Bei, Godeeye odoososo susuga sooloo dolone ka badoso.

¹² Tei telaga odoososo emegei, goo toowa hagoonoo medee dui! Niba tei goo takalame, Kei mi sabolo, osolososo mi toowa sabolo, osolososo bi abo sabolo hesigaloso tei na magee. Esiga odoososo heeso nimapoo sibileso tou hagee teye dee takooga, niyo goo egee talai goomogoga, yimapoo hedebe niyo goomoga goo ee takee. Osolososo niba goo egee talai gowooga, niyo gowe goo hedebe ee takee. Bei, niyo egeesee selega tei magooga, Godeeye nibada goo meediloso niba tokenee odoososo dalaiso.

Godee mapoo takeli goo ee kitulugu moloso

¹³ Esiga niyo debei ma kulodu, edebeeyo hegi goo mologa, yayo Godee mapoo takalai tekepo. Osolososo edebeeyo goomoga goo sabolo badoga, yayo goomoga kosaiya

sabolo Godeeyo hu dokodoo poudu-lone badalai tekepo. ¹⁴ Osolososo nima kulodu edebeeyo paiye sabolo badoga, yayo sosee wiligi tebisa gilimadalai tekepo, diayo yimapoo sibileso, Lodeeyo hu sabolo olipi iso sooloso, yo howo gise goo oso dokodoo takalame. ¹⁵ Osolososo diayo tei tolososo dokodoo takooga, paiye weidileiso. Bei, Lodeeye diayo dokodoo taka to ee duga, paiye ka weidoso. Egeesee ma kulodu, odoososo yimapoo goo tokenee hee too mologa, omapoo Lodeeye hapolososo boobado bigileiso. ¹⁶ Esiga niso nima kulodu, nibada goo tokenee ee yiligebuguloso howo gise goo oso nei takoo, nei takoo dolone ka debbee, Godeeye nima kulodu paigiga odoososo egee do tekepo moodoolame. Bei, Godeeyo howo woola mapoo tekepo badeli odoososo oso dokodoo takeli goo ee diya kitulugu moloso.

¹⁷ Esiga ibada amawe Ilaiya yo iba egeesi masi badebeiso. Yayo howo sibilega pagalame dokodoo kibiya takeme, howo sibilega dugo bakadio hedebe di poogoloso a 6 poogooso. ¹⁸ Osolososo yayo see howo sibilame, dokodoo kibiya takeme, howo see simiso. Esemee nali bi segei see paladeeso.

¹⁹⁻²⁰ Esiga tei telaga odoososo emegei, nima kulodu odoososo hee oso tei goodee maga peegoo duga, odoososo heeso yo see ido sibilei tekepo. Bei, niba goolee, edebeeyo emegei tokenee goo maga goo tekepo mapoo ido siboga, yo odoososo egee kookaiyo moloso osee meli teli mapoo duga, o gie badeli pidilone ka seeso. Egeeseega beeamee omapoo Godeeye o goo tokenee hapolososo boobado bigileiso.

1 Yonee To Yoneeye hogugu

1 Yonee booka goo eyo bei

Gamenee goo eligili odoo oso sosee susuga mapoo eligimo silesibulone, Yesuye odoo su toloso mi hamapoo sile dee takomo silesibiliso. Osoloso diayo eligi eyo kulodu goo tokenee talai goo ee haga goo toowanee, dee takomo silesibiliso. Osoloso emegei pidilei sabolo haga goo toowanee deliso. Diayo eligi goo hageesi eligimo silesibume, Yesu o hamamee dili odoo hee, Yonee olo adaga poloso badolone, goo hagee ogoloso to hogugu hagee sosee susuga mapoo teneeso. Bei, Yonee goomegele tei telaga odoo sosee susuga mapoo egee do oso see gamenee goo eligili odoo oso eligi mapoo hamamee deedeeyaga. Esino diayo daga Kelisowo goo du ee medee kibiya toloso dabalame, yo goomogaso.

Yesu yo gie badeli teneli to oso

¹ Iyo nimapoo gie badeli teneli to eyo goo hoguga. Goo ee daga bei mooloogoo mapoo yo badebeiso. Iyo o goo duloso ibada howoso yo tei egeiso. Osoloso ibada deeso yo sigeso. ² Gie badeli oso woola yiligebugume egeiso. Esiga iyo yo tei egeiso. Kookaiyo gie badeli yimapoo moloso, esiga iyo nimapoo woola ka taka. Yo daga Ma Godeebolo badebeiso. Osoloso yo imapoo yiligebuguso. ³ Esiga iyo duloso egei goo ee nimapoo ka taka, niyo ibolo hedebe dalame. Osoloso iba Ma Godee sabolo owolo Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso. ⁴ Esiga iyo goo hamaga nimapoo osoloso imapoo goomoga goo oso kauwuloso malame, to hagee hoguguloso ka teneeso.

Godee yo gadeebugu

⁵ Esiga iyo Keliso maga du goo ee see nimapoo hagee yiligebuguso. Goo ee, Godee yo gadeebugu. Yimapoo neliga hee mauwe. ⁶ Egeesee ma kulodu odoo susuga iyo takolone, iba Godee sabolo hedebe deliso doloso, see neliga ma kulodu silesiboga, iba wulo gamenee takooso. Esiga iba tei goo koo deedeeso. ⁷ Esino Godeeye gadeebugu ma kulodu egee bado egeesee badolone, iba see gadeebugu ma kulodu dogo, oso tei telaga odoo iba susuga hedebe doloso dobolone ka salai. Egeeseega owolo Yesuwo sawo oso ibada tokenee susuga hapoloso tabigileiso.

⁸ Egeesee ma kulodu iyo takolone, “Iba tokenee mauwe odoo,” dee takooga, iba iso nediliyo gamenee takooso. Esiga imapoo tei goo mauwe. ⁹ Esino iyo ibada tokenee goo ee Godee mapoo yiligebuguga, yayo ibada tokenee goo ee hapoloso boobado bigileiso, osoloso goo tokenee susuga hapoloso iba Godeeyo howo woola see medee teedee moodoolaiso. Bei, yayo o to kitulugu magoo ee dodolone, hooda hedebe tei goo moodoolaiso. ¹⁰ Osoloso iyo takolone, “Iba tokenee goo koo teli,” dee takooga, iyo Godee yo gamenee takeli odoo dolone ka salai. Egeesee maga Godeeyo to oso ibada sooloo ma kulodu koo moloso.

2

Keliso ee iba pidili

¹ Mawe dio ayo gooma, niyo goo tokenee teyaga, hogugu hagee nimapoo ka tonowa. Esino nima kulodu odoo heeso tokenee toga, niba goolee. Odoo heeso ima hodiokooga toboloso iba halo Godee mapoo takoomoloso, odoo ee medee teedee odoo Yesu Kelisoso. ² Esiga Kelisoye ibada goo tokenee maga taso. Egeesee maga goo tokenee susuga peegoo togobuguso, Godeeye imapoo nei tenelega pagalame. Esino hedebe ibada goo tokenee peegoo tabigilame tele. Haye,

odoo susuga mipoo toowa mapoo debeli sabolo dibada tokenee peegoo tabigilame ka ta.

³ Osoloso odoo susuga iyo Godeeye kokodo taka to mapoo mesimo silesiboga, iba yo gooleedooso doloso gooleedalaiso. ⁴ Esino edebeeyo takolone, “Godee a gooleedooso,” dee takoloso, see yayo Godeeye kokodo taka to mapoo koo mesimo siloga, yayo wulo gamenee goo goolone ka seeso. Esiga odoo egeesi mapoo tei goo mauwe. ⁵ Esino edebeeyo Godeeye kokodo taka to mapoo mesimo siloga, odoo egeesi masi oso o sooloo ma kulodu Godee gweli goo ee kauwuloso moloso. Osoloso iba goo egeesee maga iyo tei Godee sabolo hedebe di goo ee gooleedeliso. ⁶ Goo ee edebeeyo takolone, “A Godee sabolo hedebe doloso badoso,” dee takooga, odoo yo Yesuye badebei egeesi masi badebee.

⁷ Ayo gooma odoo, ayo nimapoo kokodo takeli to hoguguloso hagee tenee goo ee dianee. Esino niyo daga tei toloso kokodo taka to ee hagooso. Bei, kokodo takeli to nape hagee niso daga hoogoo olo duso. ⁸ Esino kokodo takeli to nape hamapoo goo dia onosee moloso. Bei, goo dia tei ee Keliso ma kulodu osoloso nima kulodu eligiso. Goo egeesee maga neliga mauwe poo-goomo dime, gadeebugu moloso.

⁹ Odoo agayo takolone, a gadeebugu mapoo badoso doloso, tei too odoo hee gowooga, odoo ee neliga ma kulodu osee badoso. ¹⁰ Esino odoo agayo emegei tei telaga odoo sooloo dologa, yo gadeebugu ma kulodu badoso. Esiga gadeebugu ee ma kulodu badolone, tei too odoo hee tokenee mapoo homodobilame moodolaime. ¹¹ Esiga ee ma kulodu odoo agayo tei too odoo gowolone badoga, yo neliga ma kulodu badoso. Yo neliga ma kulodu badolone, eyo egee du eli koo ogoso. Bei, neliga goo oso o howo gooloogooga.

¹² Esiga mawe dio ayo gooma, ayo to hogugu hagee nimapoo ka

tonowa.

Bei, nibada goo tokenee Yesu maga hapoloso boobado buguso.

¹³ Osoloso adaga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niyo daga bei mooloogoo maga badebei odoo Yesu ee niba gooleedooso.

Osoloso see gie kakauwuga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niyo tokenee odoo Saiten sabolo ha too ee ma kulodu niyo olo dagadiso.

Osoloso mawe dio ayo see to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, ibada ama Godee niba olo gooleedooso.

¹⁴ Osoloso adaga nimapoo to hogugu hagee see ka tonowa.

Bei, niyo daga bei mooloogoo maga badebei odoo Yesu ee niba gooleedooso.

Osoloso gie kakauwuga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niba kitulugu odoo oso.

Osoloso Godeeyo to oso nima kulodu mologa, niyo tokenee odoo Saiten ee olo dagadilesodo.

Mi toowa hageeyo goo mapoo goomegeli goo

¹⁵ Esiga niba mi toowa hageeyo goo sabolo osoloso ee ma kulodu bi susuga egee molo mapoo haga na goomege. Edebeeyo mi toowa hageeyo goo mapoo diya goomogoga, o sooloo ma kulodu Ma Godee goolee goo ee mauwe. ¹⁶ Esiga mi toowa hageeyo goo diya goomoga maga goo hagee peledabalaiso. Suso goomoga goo sabolo, osoloso mi toowa hageeyo kulodu bi egee molo ogoloso goomegeli goo sabolo, osoloso bi bei doloso badolone, si howeli goo sabolo. Esino goo susuga hagee Ma Godee maga koo sibili, esino mi toowa hagee eyo goo oso. ¹⁷ Mi toowa hagee sabolo osoloso edebeeyo goomegeli goo susuga sabolo mauwe pagalaiso. Esino Godeeye goomoga goo tomo

sili odoo ee badoboso kookaiyo osee badalaiso.

Keliso mapoo ha teli odoo

¹⁸ Mawe dio, beeamo hoo pagalai koola toobooso. Esiga Keliso mapoo ha teli odoo oso sibilei goo ee nimapoo olo takaso. Esino Keliso mapoo ha teli odoo abo epedee olo peledabaso. Egeesee maga beeamo hoo pagalai koola tooboo doloso iba ka gooleedoso. ¹⁹ Esino odoo hagee bia daga ibolo hodobo siloso see iba poogoloso diso. Bei, diba tei ibolo hedebe doloso debele. Diba tei ibolo hodobo debei diepi, iba poogoo dile pegeliyo. Esino diayo iba poogoloso di oso tei diayo ibolo hedebe delega poogoo goo ee ka yiligebuguso.

²⁰ Esino nimapoo Kelisoye Dio Tei olo teneeso. Egeesee maga niba susuga tei goo ee olo gooleedooso. ²¹ Esiga ayo nimapoo hoguguloso epedee hagee tenee goo ee niyo tei goo gooleedelega daga koo seeso. Esino tei goo ee niba olo gooleedooso. Bei, tei goo ee ma kulodu gamenee takeli goo mauwe.

²² Osoloso gamenee takeli odoo ogumo? Edebeeyo Yesu yo Kelisonee dee takooga, odoo ee gamenee takeli odoo oso. Esiga yo Keliso mapoo ha teli odoo oso. Bei, odoo hagooso Yesu yo Kelisonee dee takooga, yo Ma Godee sabolo osoloso owolo Yesu mapoo gowolone miligi piaso. ²³ Esiga odoo agayo Godeeyo owolo Yesu mapoo gowolone miligi piaga, yo Ma Godee sabolo hedebe doloso koo badoso. Esino edebeeyo Godeeyo owolo Yesuwo goo woola yiligebuguga, yo Ma Godee sabolo hedebe doloso badoso.

²⁴ Esiga to tekepo daga niyo du mapoo tei toloso ka debee. To oso nibada sooloo ma kulodu mologa, Ma Godee sabolo osoloso owolo Yesu sabolo hedebe doloso dabalaiso. ²⁵ Esiga Kelisoye imapoo kookaiyo badoboso gie badeli tenelame to kitulugu magooso.

²⁶ Osoloso odoo aboso gamenee eligi goo eligimo silesiboga, ayo

epedee o goo ee hoguguloso nimapoo ka tonowa. ²⁷ Esino nimapoo Kelisoye Dio Tei olo teneeso. Osoloso Dio Tei oso nibada kulodu badolone, niba ka eligimoloso. Esiga odoo heeso tei goo eligilei niba koo goomogoso. Bei, Dio Tei oso niba tei goo susuga olo eligimoloso. Esiga yayo eligi ee ma kulodu, tei goo ee eligilone, gamenee goo koo eligiso. Esiga niba Dio Tei oso eligi goo mapoo dodolone, Yesu sabolo hedebe doloso osee debee.

Godeeyo owolo dio

²⁸ Esiga mawe dio ayo gooma, niba Keliso sabolo hedebe doloso osee debee. Egeesee seega yayo simi mapoo o mudugiyopaga kitulugu sabolo ebi-lega tebisileiso.

²⁹ Godee yo goo tekepo moodeli niba gooleedooso. Osoloso niba gooleedooso, goo tekepo tomo sili odoo ee Godeeyo owolo dio doloso doso.

3

¹ Esiga ibada Ama Godeeye iba susuga diya sooloo dala goo toowa goo ee medee goolee! Yayo sooloo dala maga iba yayo owolo dio deliso. Esiga iba tei owolo dio doloso doso. Esino mi toowa goomegeli odoo oso Godeeyo goo diba gooleedele. Goo egeesee maga diba ibada goo gooleedele. ² Esiga emegei, iba Godeeyo owolo dio doloso doso. Esino iba medee gooleedele, iyo hamamee dabalai goo ee. Esino iba gooleedooso, Keliso siboga, iba see yo masi palaiso. Bei, iyo tei yo agalaiso. ³ Esiga edebeeyo goo hamapoo bolone dulone badoga, odoo oso tokenee mauwe Keliso masi badalai tekepo.

⁴ Esiga edebeeyo goo tokenee tomo siloga, yayo Godeeyo tei magoo gabagamo siloso. Bei, tokenee goo ee tei magoo gababili. ⁵ Niba olo gooleedooso, Kelisoye simi ee odoo susuga ibada tokenee hapoloso boobado bigilame ka simi. Bei, yimapoo tokenee hee mauwe. ⁶ Edebeeyo Keliso

sabolo hedebe doloso badoga, yo tokenee goo osee tomo sileime. Esino edebeeyo tokenee goo osee tomo siloga, Kelisowo goo yo gooleedele, osoloso yimapoo tei tele.

⁷ Mawe dio ayo gooma, niba obeeyamo, odo aboso eligi maga niba peegoo na gilimado di dee. Goo tekepo teli odo ee Godeeyo howo woola tekepo badoso. Esiga yo Kelisoye Godeeyo howo woola tekepo egee bado yinosee egeesi badoso. ⁸ Esino edebeeyo goo tokenee tomo siloga, yo Saiteneeyo odo. Bei, Saiten yayo daga bei mooloogoolone tokenee odo doloso badebei osee osee badoso. Esiga Godeeyo owoloye Saitenso tou teli ee guobigilame ka simi. ⁹ Osoloso edebeeyo Godeeyo owolo doloso badoga, yo goo tokenee osee tomo sileime. Bei, Godeeyo tei gie badeli yima kulodu moloso. Esiga yayo see goo tokenee tomo silei tebile. Bei, yo Godeeyo owolo. ¹⁰ Esiga goo hageesee maga iyo Godeeyo owolo dio sabolo osoloso Saiteneeyo owolo dio sabolo medee kibiya ka gooleedoso. Odo agayo tekepo goo telega poogooga, yo Godeeyo owolonee. Osoloso tei too odo sooloo delega poogooga, yo Godeeyo owolonee.

Nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dalai

¹¹ Daga eligi goo niyo du hagooso. Esiga iyo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. ¹² Esiga niba Keineeyo goo na peedee. Bei, yo Saiteneeyo odo doloso badolone, omolo woolomaso. Bei kasalame Keineeye omolo ka woolomayo? Bei, Kein yo goo tokenee tomo sili, esino omoloye Godeeyo howo woola goo tekepo tomo sili. ¹³ Esiga tei telaga odo emegei, tei tele poogoo mi toowa mapoo debeli odo oso niba hegioga, haga na goolee. ¹⁴ Osoloso iba gooleedooso, iyo tei telaga odo sooloo dologa, iba teli maga see gie badeli mapoo dabagaso. Esino odo agayo yimapoo

sooloo dala goo mauwe daga, yo ta masi osee badoso. ¹⁵ Osoloso odo agayo tei telaga odo hegioga, yo odo wooloomali odo oso. Esiga niba olo gooleedooso, odo wooloomali odo ee dibada kulodu kookaiyo badoboso gie badeli mauwe.

¹⁶ Goo hamaga tei sooloo deli goo ee ka gooleedoso. Yesu Kelisoye iba halo o su teli mapoo magooso. Esiga iba nose tei too odo ee halo, ibada gie badeli peegoo magalai tekepo. ¹⁷ Odo yimapoo bi tebia oso tei too odo bi mauwe badoga ogoloso, yo pidilega poogooga, o sooloo ma kulodu Godee goolee goo mauwe. ¹⁸ Mawe dio emegei, iyo emegei sooloo dolo doloso wulo toso takalai tekeponee. Esino suso pidilone tei sooloo dalai tekepo.

Godeeyo howo woola ebilega kitulugu sabolo dabalai

¹⁹⁻²⁰ Esiga iyo emegei sooloo dologa, egeesee maga iyo tei Godeeyo owolo doloso do goo ee gooleedalaiso. Esino ibada sooloo maga goolee oso takolone iba tokenee odo, dee takooga, iba ebileime. Esino iba Godeeyo howo woola ebilega kitulugu sabolo dabalaiso. Bei, Godee yo toowa osoloso yayo ibada sooloo oso goolee dagadiso, osoloso goo susuga iyo moodeli yo gooleedoo.

²¹ Esiga tei telaga odo emegei, ibada sooloo maga goolee goo oso takolone, iba tokenee odo, dee koo takooga, iba ebilega poogoloso Godeeyo howo woola dabalaiso. ²² Egeesee ma kulodu iyo yimapoo woosaga, yayo goo ee imapoo tenelaiso. Bei, iyo yayo kokodo taka to mapoo mesiliso, osoloso yayo goomoga goo ee tomoloso. ²³ Esiga yayo kokodo takolone egeesee takaso, "Niba Godeeyo owolo Yesu Keliso mapoo tei te. Osoloso yayo eligi ee dodolone, emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone debee," diso. ²⁴ Edebeeyo Godeeye kokodo taka to mapoo mesilone dodomo

siloga, diba yibolo hedebe doloso badoso. Osoloso nei Godee dibolo hedebe doloso ka badoso. Osoloso iba gooleedooso, Godee ibolo hedebe doloso badoso. Bei, yayo o Dio Tei imapoo teneloso badoso.

4

Eligi goo susuga medee ege

¹ Tei telaga odoo emegei, niba obeeyamo. Bei, gamenee goo eligili odoo bei mipoo toowa hamapoo olo silesiboso. Esiga odoo heeso sibileso takolone, “Ayo eligi goo hagee eligimo silo Dio Tei maga siboso,” dee takooga, o to duloso yimapoo saga tei na te. Esino niyo yayo egee eligimo silo tei Godee maga sibabeleso, medee hoodo ege. ² Esino niba diayo eligi eyo kulodu Godeeyo Dio Tei hageesee gooleedalaiso. Diayo eligi oso takolone Yesu Godee maga sibileso odoo poloso mi hamapoo badebeiso daga, oso diayo eligi goo ee tei Godee maga siboso. ³ Esino odoo agayo takolone Yesu Godee maga sibileso odoo ka pele, dee takooga, yayo eligi goo ee Godee maga sibile. Odoo ee ma kulodu Keliso mapoo ha teli dio tokenee badoso. Esiga Keliso mapoo ha teli dio tokenee mipoo toowa hamapoo sibileisogo dee takeme dumelee ee olo sibileso badoso.

⁴ Mawe dio emegei, niba Godeeyo owolo dio doloso doso. Esiga niyo gamenee goo eligili odoo oso eligi duloso o to mapoo tei tele poogoo oso, niyo diba dagadiso. Bei, odoo susuga ibada kulodu Dio Tei egee bado oso kitulugu oso tei tele poogoo mi toowa mapoo debeli odoo dima kulodu dio egee bado oso kitulugu ee dagadiso. ⁵ Gamenee goo eligili odoo hagee bia Godee gooleedele. Esiga beame susuga silesibulone mi goo ee eligimo silesibili. Osoloso mi odoo Godee gooleedele poogoo oso dibada to mapoo medee duliso. ⁶ Esino iba Godeeyo odoo doloso doso. Esiga tei Godeeyo odoo oso ibada to medee duliso. Esino Godeeyo owolonee oso

ibada to ee medee koo duli. Goo egeesee maga Dio Tei sabolo gameenee takeli dio sabolo medee hoodo agalaiso.

Godeeye sooloo deli

⁷ Tei telaga odoo emegei, iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. Bei, sooloo deli goo ee Godee maga sibili. Esiga odoo agayo emegei sooloo dologa, yo Godeeyo owoloso, osoloso yo Godee gooleedooso. ⁸ Esino odoo agayo emegei sooloo delega poogoo, yo Godee gooleedele. Bei, Godee yo sooloo deli. ⁹ Esiga Godeeye iba sooloo dala goo ee yebugulone owolo hedebe mipoo toowa hamapoo meiye diso, iyo yimaga kookaiyo badoboso gie badeli talame. ¹⁰ Esiga tei sooloo deli goo hagooso. Iyo Godee sooloo deli goo osonee. Esino Godeeye iba sooloo dolone owolo meiye diso, ibada goo tokenee maga talame, osoloso goo tokenee susuga peegoo togobigilame. ¹¹ Tei telaga odoo emegei, Godeeye iba diya egeesee sooloo dalaso. Esiga iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. ¹² Edebeeyo Godee egele. Esino iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone doga, Godee ibolo hedebe doloso badoso. Osoloso yayo sooloo dala oso ibada kulodu kauwuloso malaiso.

¹³ Esiga Godeeye o Dio Tei imapoo teneeso. Egeesee maga iba gooleedooso, iba Godee sabolo hedebe doloso badoso, osoloso Godee ibolo hedebe doloso ka badoso. ¹⁴ Osoloso Ma Godeeye owolo mipoo toowa hamapoo meiye diso, yayo mi odoo oso gie badeli ee pidilone badalame. Osoloso iyo goo hagee ogoloso ka takomo silesiboso. ¹⁵ Esiga odoo agayo takolone, Yesu Godeeyo owolo dee takooga, Godee yibolo hedebe doloso badoso, osoloso yinosee Godee sabolo hedebe doloso badoso. ¹⁶ Godeeye iba diya toowa sooloo dala goo ee olo gooleedooso. Esiga

iyo Godeeye iba sooloo dala goo mapoo tei toloso kibiya ka doso.

Godee yo sooloo deli. Esiga odoo agayo sooloo dolone badoga, yo Godee sabolo hedebe doloso badoso, osoloso nei Godee yibolo hedebe doloso badoso. ¹⁷ Iba goo meed-ilei beame mapoo ebilega kitulugu sabolo dabalame, Godeeye sooloo deli goo ee toowa poloso imapoo teneeso. Bei, iba Keliso masi mi hamapoo ka doso. ¹⁸ Edebeeyo Godeeye yo sooloo deli goo ee gooleedoo daga, yo ebileime. Esiga sooloo deli goo toowa poloso egee molo oso ebili goo habigileiso. Esino iba Godeeye ibada tokenee eyo nei tenelai mapoo obuga, yayo sooloo dala goo ee imapoo kauwule.

¹⁹ Iba susuga dobolone sooloo deliso. Bei, Godeeye daga malalo iba sooloo dalaga. ²⁰ Osoloso odoo heeso takolone, "A Godee diya gweliso," doloso see tei too odoo hegia sabolo badoga, yo gamenee takeli odoo oso. Bei, odoo egeesi masi oso tei too odoo yayo egeli sooloo delega badoga, yo Godee koo egeli kasee goolaiyo? ²¹ Kokodo takeli to hagee Godeeye imapoo olo teneeso. Odoo agayo Godee diya gooleega, emegei tei too odoo sabolo diya sooloo dalai tekepo.

5

Godeeyo owolo mapoo tei talai goo

¹ Esiga edebeeyo tei tolone Yesu Godeeye hesia Keliso daga, yo Godeeyo owolo oso. Osoloso odoo agayo Ma Godee gooleega, yo Godeeyo owolo dio sooloo doloso. ² Iyo Godee diya goolone, yayo kokodo taka to mapoo mesiloso silesiboga, oso iyo Godeeyo owolo dio sooloo dala goo ee gooleedoso. ³ Bei, iyo Godee gweli goo eyo bei hagooso. Iyo yayo kokodo taka to mapoo mesiloso silesibileiso. Osoloso yayo kokodo taka to ee imapoo haga kodianee. ⁴ Esiga Godeeyo owolo dio oso diayo tei too maga mi goo oso kitulugu ee

dagadilesos doso. ⁵ Esiga odoo agayo mi goo sabolo ha too kitulugu ee ka dagadiyo? Edebeeyo Yesu Godeeyo owolo dolone tei toga odoo oso, mi goo sabolo ha too kitulugu ee dagadilesos badoso.

Kookaiyo gie badeli Yesu mapoo moloso

⁶ Osoloso Yesu mi hamapoo sibilesos, Godeeyo owologo dalame howo sauwidiso. Osoloso homo bulubo magoo mapoo tolone o sawo sologobuguso. Esiga Yesuye mi hamapoo simi ee hedebe howo sauwidilame sibile. Esino howo sauwudulosos sawo sologobigilame ka simi. Osoloso Dio Tei oso tei goo hagee imapoo takooso. Bei, Dio Tei oso hedebe tei goo ee takemeliso. ⁷ Esiga goo bakadio hedebe di hagooso Kelisowo goo ka eligiso. ⁸ Goo ee Dio Tei, osoloso howo sauwidi, osoloso sawo sologobugu goo oso imapoo Kelisowo goo ka yiligebuguso. Ee ma kulodu goo bakadio hedebe di oso goo hedebe eligiso. ⁹ Esiga edebeeyo egei goo ee imapoo yiligebuguga duloso, iba tei teliso. Esino ee ma kulodu Godeeye imapoo egee takoo goo diya toowa. Esiga iyo duloso medee kibiya kookoodalai tekepo. Bei, yayo imapoo owolowo goo ee tei goo takaso. ¹⁰ Esiga odoo agayo Godeeyo owolo mapoo tei toga, Godeeye owolowo goo maga tei goo taka to mapoo o sooloo ma kulodu tei too osee moloso. Esino odoo agayo Godeeye owolowo goo mapoo tei goo taka to mapoo tei telega poogoo odoo oso Godee gamenee takeli odoo, deliso. ¹¹ Esiga Godeeye imapoo owolowo goo mapoo tei taka to hagooso. Godeeye imapoo badoboso kookaiyo gie badeli teneeso. Gie badeli egee owolo Yesu maga imapoo ka teneli. ¹² Osoloso edebeeyo owolo Yesu mapoo tei toga, yimapoo gie badeli egee olo moloso. Esino odoo agayo Godeeyo owolo mapoo tei telega poogooga, yimapoo gie badeli egee mauwe.

Yoneeye to hamameedee taka

¹³ Esiga ayo Godeeyo owolo mapoo tei telaga odoonimapoo to hogugu susuga hagee ka tonowa, niyo badoboso kookaiyo gie badeli too goo ee gooleedalame. ¹⁴ Esiga iba gooleedooso, iyo Godee yimapoo takolone iyo goomoga goo ee yayo goomoga goo sabolo tobuloso woosaga, yayo ibada to duleiso. ¹⁵ Egeesee ma kulodu yayo iyo yimapoo taka duso doloso, ogoonimapoo woosaga, yayo goo ee imapoo teneliso.

¹⁶ Esiga edebeeyo emegei tei too odoonimapoo pagalai tokenee tomolo ogoga, yo dokodoo takalai tekepo, Godeeye o gie badeli pidilame. Esiga ayo hagee takoo goo ee, odoonimapoo koo ido dili goo ee taka. Esino teli mapoo ido dili goo tokenee moloso. Esiga ayo hagee takoo goo ee, teli mapoo ido dili goo tokenee teli odoonimapoo ee halo dokodoo takalame ayo koo takooso. ¹⁷ Tekepo goonee susuga egee, tokenee goo oso. Esino tokenee susuga oso teli mapoo koo ido dili.

¹⁸ Esiga iba gooleedooso, edebeeyo Godeeyo owolo doloso badoga, yo goo tokenee osee tomo sileime. Bei, Godeeyo owolo Yesu yayo yo medee bamoloso. Osoloso tokenee odoonimapoo Saitenso yo tokenee palaime. ¹⁹ Esiga iba gooleedooso, iba Godeeyo owolo dio. Esino imaga mi toowa ma peegoo egee do Saitenso bamoloso. ²⁰ Osoloso see iba gooleedooso, Godeeyo owolo olo simiso. Osoloso yayo imapoo goo gweli medee tekepo olo teneeso, iyo tei Godee gooleedalame. Esiga iyo tei Godee sabolo, osoloso owolo Keliso sabolo hedebe doloso doso. Esiga Yesu tei Godeeso. Osoloso kookaiyo badoboso gie badeli yimaga imapoo ka teneli.

²¹ Esiga mawe dio emegei, niba medee badolone gamenee godee maga peegoo dooboobigi.

2 Yonee Yoneeye to see tobu hogugu

2 Yonee booka goo eyo bei

Daga Godeeyo to eligimo silone, odoo eligimo silesibili oso mi hee maga hee mapoo du. Osoloso mi hee maga hee mapoo du domo silesibulone, Godeeyo to takomo silesibiso. Osoloso mi ee ma kulodu tei telaga odoo oso diba medee pidiso. Esino Godeeyo to takomo silesibili odoo mooloogoodoo ee ma kulodu gameenee goo eligili dibada mooloogoodoo onosee silesibiso. Esem diye di odoo Yoneeye goo hagee ogoloso tei telaga odoo oso gamenee goo eligili odoo pidiyaga to hagee ka hogugu.

¹⁻² Esiga tei telaga odoo nibada amawe ayo Godeeye hesia wee osoloso owolo dio mapoo to hogugu hagee ka teneeso. Ayo niba diya gooleeso. Hebebe ayo niba diya koo gooleeso. Esino tei goo gooleedoo odoo susuga sabolo niba diya goolone doso. Bei, tei goo ee ibada sooloo ma kulodu egee molo oso imapoo kookaiyo moloso osee malaiso.

³ Ayo dokodoo takooso, Ma Godeeye owolo Yesu Keliso sabolo oso odoo susuga iba sooloo dolone pidilame, osoloso imapoo mesie goo tenelame. Bei, iyo tei goo mapoo tei toloso emegei sooloo dala sabolo doso.

⁴ Esiga nee holaiso aboso Ma Godeeye kokodo taka to mapoo tei toloso dodomo di duloso a diya goomogaso.

⁵ Osoloso wee emegei, to hogugu hagee namapoo dianee. Esino iyo daga du sooloo deli goo ee see ka hoguga. Esiga iyo dobolone emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. ⁶ Esiga sooloo deli goo eyo bei hagooso. Iyo Godeeye kokodo taka to ee medee dadalai tekepo. Bei, niyo Godee diya goolee

sabolo dobolone emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. Esiga niba daga hoogoo goo hagee olo duso.

⁷ Esiga gamenee goo eligili odoo bei oso mipoo toowa hamapoo silesiboso. Odoo egee bia oso silesibulone, Yesu Kelisoye tei odoo poloso mi hamapoo silee goo ee koo eligili. Osoloso odoo agayo goo hageesee eligimo siloga, yo gamenee goo eligili odoo oso, osoloso yo Keliso mapoo ha teli odoo oso. ⁸ Esiga niba medee debbee, gamenee goo eligili eyo to mapoo tei tolone, Godee maga nei telega peegeeyaga. Esiga niyo tou toowa too eyo nei talame, medee kibiloso ka debbee. ⁹ Osoloso edebeeyo Kelisoye eligi kibiya kookodelega poogoloso, see eligi hee mapoo yayo diya kookoodoga, yo Godee sabolo hedebe doloso koo badoso. Esino odoo agayo Kelisoye eligi kibiya kookoodoga, yo Ma Godee sabolo osoloso owolo Keliso sabolo hedebe doloso badoso. ¹⁰ Esiga odoo agayo Kelisoye eligi goo ee eligimo sibilega, see eligi hee eligimo siboga, emegei doloso nibada mosopoo na ido di. ¹¹ Bei, odoo agayo odoo hageesi masi sabolo emegei daga, yayo o tou tokeenee too sabolo hedebe deeso.

¹² Ayo nimapoo takalai goo abo moloso. Esino wulo to hogugu oso nimapoo takalai a koo goomogo. A mawo nimapoo sibileso nibolo hodobo to kalai ee a goomogoso. Osoloso ayo omapoo siboga, iyo hodobo goomoga poudileiso.

¹³ Esiga Godeeye hesia noomoo eyo holaiso diayo emegei di to namapoo ka taka.

3 Yonee Yoneeye to see bakadio hedebe di hogugu

3 Yonee booka goo eyo bei

Yoneeye to hogugu hagee tei too odoo Gaiyus mapoo teneeso. Bei, Gaiyuseeye Godeeyo to eligimo silesibili odoo oso o mi mapoo sibume, yayo pidi goo ee dume. Osoloso sosee wiligi odoo taba Diotelepese mapoo yayo gowe to hamapoo hoguguso. Bei, odoo hagooso Godeeyo to eligimo silesibili odoo pidilei gowolone odoo aboso diba pidiyaga hamaga takeliso.

¹ Ayo gooma odoo Gaiyus, tei telaga odoowo namawe ayo no diya gweli namapoo to hogugu hagee ka tonowa.

² Ayo gooma odoo, a tei toso, no pailega medee tekepo bado malaiso. Esino ayo no halo dokodoo takooso, nayo goo susuga ee ma kulodu medee tekepo badalame. Esino a gooleedooso, no tei too ee ma kulodu tekepo badoso. ³ Osoloso tei telaga odoo emegei aboso sibilesi, nayo tei goo mapoo kibiya kookoodoloso osee dodomolo goo ee takeme duloso, a diya goomogaso. ⁴ Esiga goo abo toowa oso amapoo goomoga toowa koo teneli. Esino mo awe diayo tei goo ee deedeega ogoloso, a diya goomegeliso.

⁵ Ayo gooma odoo, nayo to tekepo eligimo silesibili odoo oso eligimo silone, nee mi mapoo odoo soo masi siboga, nayo egee pidi goo ee tekepo. ⁶ Osoloso diayo sibilesi nayo sooloo dala goo sabolo bado goo ee ibada sosee hamapoo sibilesi takaso. Godeeyo to eligimo silesibili oso nee mi mapoo sibilesi see dilame doboome, diayo eli domopoo nalai nei dimapoo tenelone, Godeeye goomoga goo sabolo tobuloso tenee.

⁷ Bei, diba Keliso halo, tou tomo silesibilone, tei tele poogoo odoo

maga bi koo teli. ⁸ Esiga Gaiyus no asalo diba medee pidilei tekepo. Iyo odoo hagee bia pidiga, diayo to tekepo eligimo silesibili sabolo hedebe doloso dabalaiso.

⁹ Osoloso ayo goo hamaga sosee omapoo to hoguguloso olo teneeso. Esino Diotelepeseeye to ee duloso mesile. Bei, nima kulodu sosee mapoo yayo wiligi doloso badalame diya goomogaso. ¹⁰ Esiga ayo siboga, yayo goo tokenee teli sabolo osoloso ibada goo maga gamenee taka goo ee woola yiligebigileiso. Osoloso yo goo hedebe egee moodele. Esino yayo Godeeyo to eligimo silesibili o mi mapoo siboga, hamaga takeliso. Osoloso see sosee odoo oso Godeeyo to eligimo silesibili odoo ee pidiyaga, yayo hamaga takeliso. Esino ee ma kulodu yayo taka tei telega poogoloso, sosee odoo abo oso Godeeyo to eligimo silesibili odoo pidiga, yayo diba sosee maga peegoo mageliso.

¹¹ Esiga ayo gooma odoo, tokeenee odoo eyo goo ogoloso o goo ma malo na peedee. Esino goo tekepo hedebe ee temelee. Odo agayo goo tekepo ee tomologa, yo Godee sabolo hedebe doloso badoso. Esino odoo agayo tokenee goo tomologa, yo Godee gooleedele. ¹² Esiga odoo susuga oso Demetiliyus odoo eyo goo tekepo deliso. Osoloso o suso tou too oso tei goo sabolo tebiliso. Osoloso iba nosee yo tekepo odoo dee takeliso. Esiga no olo gooleedooso, iba tei goo hedebe ee takeli.

¹³ Ayo namapoo goo abo takalai moloso. Esino wulo to hogugu oso namapoo takalai a koo goomogo. ¹⁴ A mawo namapoo sibilesi nobolo hodobo to kalai a goomogo.

¹⁵ Esiga ayo dokodoo takooso, Godeeye namapoo mesie goo tenelame. Osoloso nee odoo diayo namapoo dibada emegei di to takaso. Esiga nei nayo ibada odoo omapoo egee do mapoo, ibada emegei di to dimapoo takee.

Yuda Yudaye to hogugu

Yuda booka goo eyo bei

Yuda booka hoguguli odo hagee Yesuwo omolo Yuda oso malaiso. Esiga yayo tei telaga odo susuga mapoo pidi to hagee hoguguloso teneeso, diayo gamenee goo eligi mapoo tei teyaga. Bei, gamenee eligili odo oso tei telaga odo ee peegoo gilimado di ogoloso.

¹ A Yuda, Yesu Kelisowo tou teli odo, osoloso Yemeseeyo omolo. Ayo Ma Godeeye hesia odo nimapoo to hogugu hagee ka tonowa. Bei, Ma Godeeye niba sooloo deliso, osoloso Yesu Kelisoye niba medee ka bamoloso. ² Ayo Godee mapoo taka, yayo sooloo deli goo sabolo, osoloso mesie goo sabolo, osoloso Godeeye niba gweli goo oso nimapoo toowa doloso ka malame.

Gamenee goo eligili odo dia goo maga kokodo taka

³ Tei telaga odo emegei, iyo Godee maga gie badeli pidili too goo ee ayo olo daga nimapoo hoguguloso tenelame diya goomogaso. Esino ayo goo hee maga to hogugu hagee ka tonowa. Godeeye opusomo dee koo seli tei goodee eligi ee o odo imapoo teneeso. Esiga tei goodee eligi egee odo aboso see opusomo diaga, niyo medee bamelee. ⁴ Bei, gamenee eligili odo oso tei telaga odo masi nibada mooloogoodoo ma kulodu galaga sibilesi nibolo hodobo ka doso. Esiga odo hagee biaso eligilone, Godeeye iba sooloo dolone pidilone, iyo goo tokenee talai koo hamaga takeli doloso eligiliso. Osoloso adaba sobo sabolo giso sabolo goo heli talai ee tei mauwe deliso. Osoloso see diayo ibada wiligi odo Lodee Yesu Keliso mapoo goweliso. Osoloso odo hagee biaso Godee mapoo mesilega silesibiliso. Esino Godeeye odo hagee bia dia

goo maga goo midilame daga hoogoo to olo edidi magooso.

⁵ Egeesi ma kulodu ayo goo niso gooleedo ee see nimapoo medee eligilei, a goomogo. Esiga niba goolee, Godeeye Isalael odo pidilone, Isipi mi maga peegoo gilimado diso. Esino see hamamee Isalael odo abo yimapoo tei tele poogoo odo ee yayo piluguso. ⁶ Osoloso niba goo hee hagee goolee. Godeeyo momaiye aboso kitulugu Godeeye dimapoo tene sabolo tou talai goomegelega, wulo see abaga kitulugu toowa talai ee goolone, mi Godeeye dimapoo tene ee poogoloso diyadeeso. Esem Godeeye diba ki ti moloso kookaiyo osee meli oso tiegisaloso wulu neliga poogoo mapoo huyasoloso doso, biame hamameedee mapoo dia goo ee ka midilame. ⁷ Osoloso Sodom mi sabolo, osoloso Gomola mi sabolo, osoloso mi pepuso abo koola omapoo bumodi dibada goo ee, niba goolee. Momaiyeso goo tokenee too egeesi masi diayo tooso. Bei, mi omapoo adaba sobo sabolo giso sabolo heli teli goo tokenee oso molone, gisoso emegei giso sabolo goo heli teliso. Esiga Godeeye dibada mi ee douso nadalame dou tooso. Odo egee bia dimapoo, osoloso momaiye egee bia dimapoo peledaba goo oso, Godeeye goo tokenee teli odo dia goo tokenee eyo nei dala dimapoo tenelai goo ee eligiso. Dala goo hagee kookaiyo moloso osee meli Dou mi ee takooso.

⁸ Egeesi maga gamenee eligili odo hagee bia onosee egeese seliso. Diayo dia sapoo tieli ee Godee maga sibili dolone, ee dodolone, dia suso goo tokenee teliso. Osoloso diayo Godee mapoo mesilega dobolone, Godeeyo momaiye susuga eyo goo maga to tokenee takeliso. ⁹ Esino momaiye susuga dia wiligi odo Maikoleeye Saiten sabolo Moses ta

eyo kou maga toso agadiga* omapoo, yayo Saiten mapoo to tokenee hee takele. Esino yayo wulo Saiten mapoo egeesee takaso, “Godeeye namapoo nei dala tenelaiso,” diso. ¹⁰ Esino gamenee goo eligili odoo hagee biaso goo diayo gooleedele poogoo maga to tokenee takeliso. Osoloso diba gala seebeeso dieso goomoga goo teli egeesi masi doso. Esiga dieso goomoga goo ee tolone egee do ogoso diba tokenee peliso. ¹¹ Esiga diba dala talaiso! Bei, diayo Keineeyo goo deede magaa. Bei, Keineeye omolo woolomaso. Osoloso diayo Balameeyo goo* ee dodolone, molee talame goolee maga tokenee tolone ka doso. Osoloso diayo Kolayo goo* ee dodolone, Godeeyo to mapoo mesilega doso. Esiga Godeeye diba tokenee palaiso.

¹² Esiga niyo emegei sooloo deli wo ne* ee ma kulodu odoo hagee biaso dieso nediliyo diba ono diya goolone, similega wo nalagaliso. Goo egeesi maga diba bi subugobolo masi dobolone, niyo debei ee tokenee polone ka doso. Osoloso osoko biame mapoo howo hemiye mologa, howo sibilega pooso guobigili diba egeesi masi doso. Osoloso diba homo su oso ko peli biame mapoo ko pelega pegeli egeesi masi doso. Osoloso diba homo siliga peegoo alaga bigili egeesi masi doso. ¹³ Esiga abei mapoo howo ki toowa sibulone makawo sabolo sibili egeesi masi, diayo dia simili goo woola egeesee eligiliso. Osoloso diba kei ma dokodoo giwo boobadomo sili egeesi masi doso. Esiga Godeeye wulu

goodomou olo mopoodoo dooso, diayo neliga omapoo kookaiyo doboso osee dabalame.

¹⁴⁻¹⁵ Esiga Adameeye balomo simi ee ma kulodu amawe dio 7 omapoo badeli Inokeeye malalo gooso peledabalai omaga takolone, odoo hagee bia dia goo maga egeesee takaso, “Niso ege, Lodeeye o momaiye diya bei sabolo siboso, mi odoo susuga dia goo ee midilame. Osoloso Godee mapoo koo mesili odoo oso goo tokenee too sabolo, osoloso Godee maga duwa taka eyo nei yayo dimapoo dala tenelame siboso,” diso.

¹⁶ Esiga diayo goweli goo ee yilige bugulone emegei dia goo takomo silesibiliso. Egeeseelone diayo suso goomoga goo mapoo dodomo silesibilulone, dieso nediliyo diba teiba dolone si howeliso. Osoloso see diayo odoo abo maga bi diayo goomegeli ee talame to hadaliso.

Tei too mapoo kibiloso debee

¹⁷ Esiga emegei, niba ibada Lodee Yesu Kelisoye Diye di odoo oso malalo gooso peledabalai taka ee goolee. ¹⁸ Bei, diayo nimapoo egeesee takaso, “Lodee mapoo osoloso o odoo mapoo manolone duwa takeli odoo oso biame hamameedee mapoo sibileiso. Osoloso diayo sibileso dia suso goomoga goo susuga ee tolone dabalaiso,” diso.

¹⁹ Esiga odoo hagee biaso tei too ma kulodu debeli odoo ee domo piliso. Osoloso diba nosee mipoo hageeyo goo goomegeli odoo oso. Osoloso dibada kulodu Dio Tei mauwe.

²⁰ Esino tei telaga odoo emegei, Godeeyo goo maga tei eligi goo

* **1:9:** Maikol dio Saiten dio toso agadiga - Moses teme, Godeeye Maikol mapoo takolone, Moses tayo kou todilesi midoose, diso. Esino Saitenso Maikol dio toso agadilone egeesee takaso, “Amapoo kitulugu moloso Moses tayo kou todilei. Bei, Moseseeye Isipi odoo hee woolooma maga,” diso. Esino Maikoleeye Moses tayo kou ee Saiten mapoo tenelai goodoogaso. * **1:11:** Balameeyo goo - Balam yo Godee maga to tolosi kokodo takomo sili odoo. Daga hoogoo Moseseeye badebei biame omapoo yo badebeiso. Esino yo Isalael odoonee. Yo molee talame goolee maga, yayo Godee mapoo wegigaso.

* **1:11:** Kolayo goo - Daga hoogoo Kolaye Godee mapoo wegigime, mi goodaso. Esemee o odoo sabolo mi ma kulodu misigedubuloso miso togoo dolosi wediaso. Esiga oposusu hagee Namba 16.1-35 mapoo moloso. * **1:12:** emegei sooloo deli wo ne - Daga hoogoo tei telaga odoo oso mooloogoodoloso, diayo hedebe dolosi emegei sooloo dolone debeli goo ee kauwulame nei naliso. Osoloso diayo wo ne hoo poogolone Yesu gooleebugu wo naliso.

mapoo niyo olo tei tooso. Esiga tei eligi goo ee ma dokodoo nibada gie badeli ee moso masi tege. Osoloso Dio Teiso kitulugu maga Godee mapoo takolone debee. ²¹ Osoloso Godeeye niba sooloo dolone badoso doloso goolone, Godee mapoo hegi sibileso debee. Osoloso Lodee Yesu Kelisoye sooloo dala maga kookaiyo badoboso gie badeli ee talame dulone bolone ka debee.

²² Osoloso tei too kibile poogoo odoo ee sooloo dolone pidilone debee. ²³ Osoloso odoo aboso Dou mi mapoo diyadeega, niyo ogoloso see saga gilimado sibe. Osoloso nee odoo oso goo tokenee toga, diba medee sooloo dala sabolo pidilone dobolone, niso nediliyo medee bamelee, niba nose dibada goo tokenee hedebe omapoo dedeyaga.

Godeeyo hu dokodoo poude

²⁴ Godee yo kitulugu. Esiga yayo nibada tei too homodobiya niba pidilei, yo teiba. Osoloso yayo niba goo tokenee mauwe odoo doloso, niba o mudugiyopoo dabalame gilimado sibilei, yo teiba. Esiga niba omapoo goomoga sabolo dabalaiso. ²⁵ Esiga iyo Godeeyo hu dokodoo poudumo. Bei, Godee hedebe hagoso ka badoso. Osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye iba halo tou too maga Godeeye ibada gie badeli pidiso. Esiga hedebe yayo toowa doloso ka badoso. Osoloso yayo bi susuga eyo wiligi odoo doloso ka badoso. Osoloso kitulugu susuga ee yimapoo moloso. Bi susuga moodelega badolone, yo egeesee badebeiso. Osoloso yo epedee hamapoo egeesee badoso. Osoloso yo see hamamee kookaiyo osee egeesee badalaiso. Goo hagee tei goo.